H. Sellers.

Not in B. M.

1568 / 8999

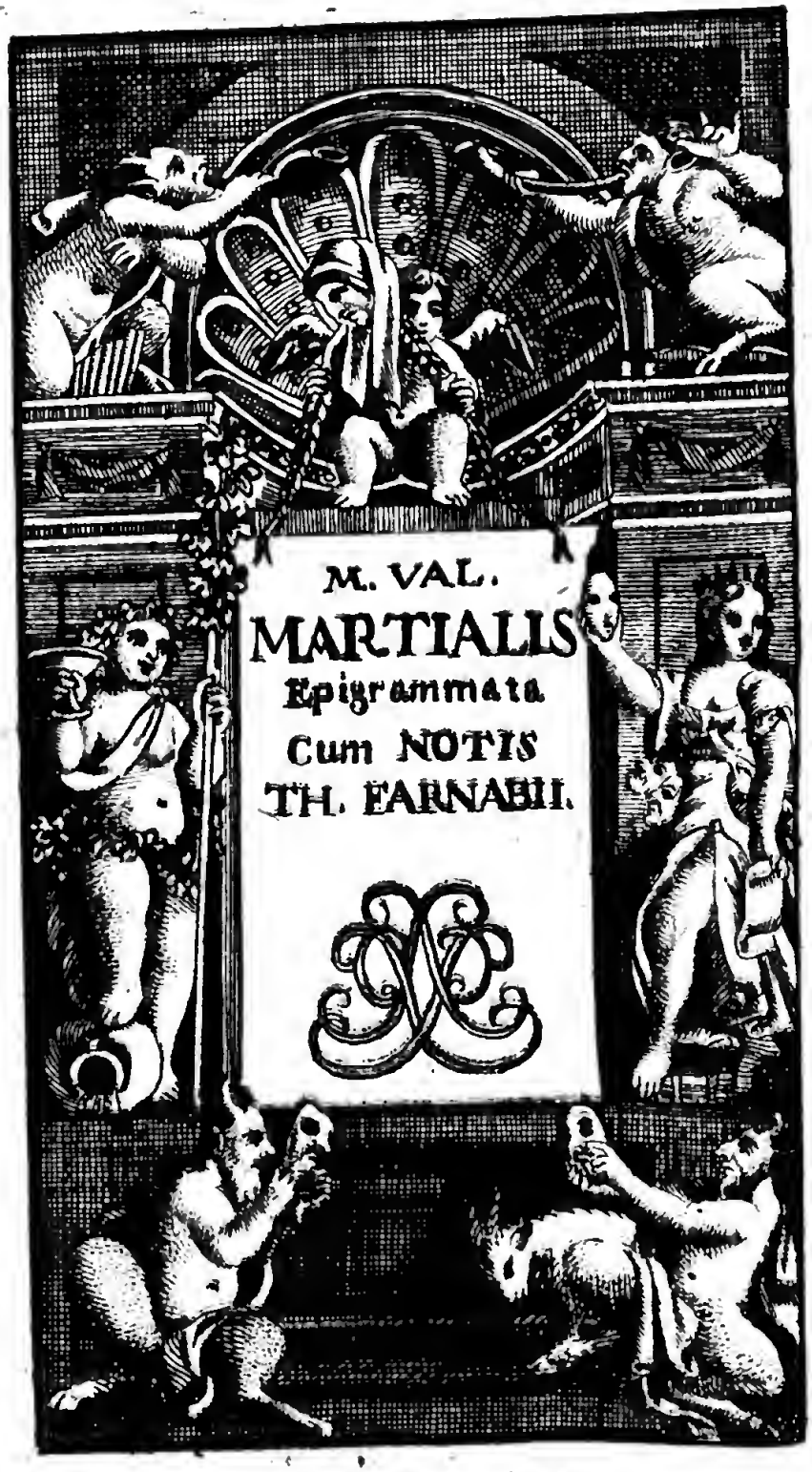
M. VAL.
MARTIALIS
Epigrammata
Cum NOTIS
TH. FARNABII.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATA,

CUM NOTIS

THOMÆ FARNABII.

VENETIIS, MCCXLIX.

EX TYPOGRAPHIA REMONDINI.

Superiorum permissu, ac Privil.

1568/8999.

Virtutis juxta, ac ſtemmatis ſplendore inſigni,

VIRO VERE NOBILI

D. ROBERTO KILLIGRÆO,

EQUITI AURATO, &c.

Ujus potius auſpiciis publicam indipiſcantur lucem lucubrationes iſtæ in Martialem, quam cujus in fide, ac clientela ſtetit, floruitque ille, qui, ſi mortalium alter, magna eminuit Martialis lux, Ri. Tomſonius? Tomſonius, nomen memoriæ vobis, qui Muſas fovetis, gratæ; nobis, qui Muſas colimus, ſacræ. Cujus nomine quantum tibi (nobiliſſime Killigræe) atque familiæ veſtræ debeant literæ humaniores, & quantum ubique eſt hominum venuſtiorum, gratis animis teſtantur omnes, qui te norunt, qui norant illum. me certe vel Manes illius tibi clientem devoverunt, te mihi patronum conciliarunt. Audetque Martialis hic meus patrocinii cum tanto viro communione dignatus, non ſine aliqua jam genii ſui fiducia vitam ſperare vitalem, & quodammodo vindicias ſibi ſecundum immortalitatem pronunciare. Quam virtutibus tuis (quas mihi fuſiori orationis filo pertexere geſtienti reclamitat verecundia tua, molettiamque redarguit, quod ego officii duxeram) meritiſſime debitam, tibi V. C. ex animo, qui in æternum ulu, mancipioque tuus, vovet qui eſt, erit uſque

Virtutum tuarum

cultor religioſiſſimus

THO. FARNABIUS.

VITA
M. VAL. MARTIALIS
EX
PETRO CRINITO.

Marc. Valerius Martialis genere Hiſpanus fuit, Bilbili natus haud ignobili oppido Celtiberiæ, ut veteres auctores eradunt: & ipſe Martialis cum pluribus locis demonſtrat, tum maxime his verſibus ad Licinianum municipem ſuum:

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræ laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim
Equis, & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus eſt ad urbem Romam, quo facilius in literarum ſtudio verſari poſſet, ſuumque ingenium erudire. Sed cum agendis cauſis minime ſe idoneum videret, omnem operam, atque diligentiam reſtitit ad ſcribenda Epigrammata: in quibus magnopere excelluit, judicio veterum. Maxime autem valuit in promerendis ſibi, atque conciliandis hominum ſtudiis: adeo urbanitate, & ſalibus præſtitit. Relata ſunt a C. Plinio permulta de ingenio, & eruditione Val. Martialis: quibus ſatis colligere poſſumus, quanti fecerit hunc ipſum poetam, quantumque illius verſibus oblectari conſueverit. Sic enim ſcribit: Fuit Martialis ingenio acri, & qui plurimum in ſcribendo & ſalis haberet, & fellis: neque candoris minus. *Itaque minime mirari oportet, ſi Ælius Verus Imperator (qui Cæſari Hadriano gratiſſimus fuit) ſolitus eſt ſingulari affectu proſequi lepores, atque jocos poetæ Martialis, ſuumque Virgilium vocare. Neque dubium eſt, illum Romæ publicis honoribus ornatum, atque honeſtatum fuiſſe. Nam equeſtri dignitate donatus eſt, & præterea, & jure trium liberorum: ut ipſe de ſe teſtatur. Lib.* XII. *Epigrammaton compoſuit miro ingenio, & ſingulari urbanitate: quibus adjecit Xenia, & Apophoreta libellis duobus abſoluta. In his ſecutus eſt Marſum poetam, Pedonem, atque Getulicum, quorum exemplo ſeipſum tuetur; ac laſcivam verborum licentiam excuſat. Valerium quoque Catullum, & Licinium Calvum plurimi fecit: quod in hoc ſcribendi genere inſignes habiti ſunt. In duodecimo libro Nervæ, atque Trajano Imperatoribus blandius eſt, damnatis temporibus Domitiani Cæſaris. Ad eundem refertur Spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur a noſtris Grammaticis: ut vetuſti codices probant. Inter amicos præcipue habuit Stellam Patavinum, Decianum, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium, alioſque complures: ad quos ſæpenumero ſcribit. Sterninus vir clariſſimus (quem Martialis mutato nomine Avitum appellat) tantum conceſſit ipſius ingenio, atque doctrinæ, ut vivenți adhuc illi imaginem more veterum in ſua bibliotheca poſuerit. Poſtremo cum Martialis foret provectior, tædio rerum urbanarum affectus in patriam rediit, atque in natali ſolo paulo poſt interiit; non ſine lacrymis, ac magno merore C. Plinii, ut ingenue teſtatus eſt, ſcripta epiſtola ad Cornelium Priſcum.*

AD

AD LECTORES.

PAssenium Paulum splendidum equitem Romanum elegos, quos erudite scripserat, recitaturum, atque incipientem dicere, *Prisce jubes*, Jabolenus quidam Priscus, qui aderat, Paulo quidem amicus, sed ipse dubiæ sanitatis interpellavit, *Ego vero*, inquiens, *non jubeo*. Oborto audientium risu, non dubium est, quin Paulo aliena deliratio aliquantum frigoris attulerit. Atque hinc monet Plinius, 1 providendum esse tam solicite recitaturis, non solum ut sint ipsi sani, verum etiam ut sanos adhibeant. Sanum profecto (mi Secunde) consilium; neque enim difficile erat vobis, qui intra parietes vestros coram paucis, iisque delectis, & amicis recitastis, insanos amovere. Sed e publico hoc theatro quis præco amovebit 2 asperos hosce, & austeros Xenocrates, qui Gratiis non litarunt? quis designator e cuneis patrum, & equitum excitabit; plebeii istos & φιλοκάλους ingenii Marios, qui Musis sacra non fecerunt, facere non curant? quis Mysta a Musarum sacris arcebit profanum, hoc vulgus, imperitum juxta atque arrogans, & hoc arrogantius, quo imperitius? Alii namque (ut missos eos faciam, qui theatrum ingrediuntur tantum, ut exeant) seu aliorum præjudicio, seu fiducia sui audiunt solum, quod carpant, neque tam utuntur literis, quam abutuntur, in verbi unius, aut alterius calumniæ ansam struunt, quo Poetas in invidiam vocent: tum denique se Platonas, & Aristarchos rati, si alienæ insultent laudi, utque 4 ἄπρακτες aviculæ ramos arborum, sic illi humeros bonorum affectent, unde emineant. Alii, homines ignava opera, atque servili sententia, δοξόσοφοι, pedarii judices, & ex ore aliorum penduli, illorum velificati authoritati, subjudicant potius, quam præjudicant. Alii barba tenus docti, piceo tgraves pallio, holoserica spectabiles præfatiuncula ubi a rostris ad rostra transcenderint, jamque ostrum somniare ausi vacuum plus nimio

1 Plin. Sec. epist. 15. l. 6.

2 Plutarchus comm. præcepta. & Diogen. Laer. 4. l. 3 Plutar vita Marii. & Val. Max. l. 2. c. 1.

4 Plin. Nat. histor. l. 10. c. 30. & l. 11. c. 47.

mio verticem inter aſtra condiderint ; Mercurio cum Philologia ſua , quam quia ne primoribus quidem labiis prælibaſſe iis contigit , bona non dicunt verba , imo nuncium remittunt ; Apollinem , & Muſas , quas quia illis ne a limine quidem ſalutaſſe datum eſt , eliminandos clamitant , & inſcitiæ ſuæ prætexentes ſanctimoniam , cum artes omnes humaniores , tum Poeticam damnandam in totum , & (ut cum 1 Sidonio loquar) *ex Aſſe* pronunciant . Alii denique (ut in arenam meam deſcendam , & ad mei ordinis homulos , ſalva ſemper doctis , & bene meritis reverentia , quos nemo mortalium magis colit , quam ego , magis veneratur) non ſubmittunt ſe Petronii arbitrio , qui generoſioris Poetæ ſpiritum ſanitatem amare negat , neque enim concipere , aut edere partum mentem poſſe , niſi ingenti flumine literarum inundante : neque 2 Senecæ (pronunciantis , non poſſe eum aliquid grandius ore mortali canere , niſi qui vulgata , & ſolita contempſit , inſtinctuque ſacro ſurrexit altior) authoritate adduci poſſunt , ut majorum gentium verſent Poetas : ſed ſuos (ut ejuſdem Arbitri verbis utar) ut quiſque verſum pedibus inſtruxit , ſenſumque teneriore verborum ambitu intexuit , putant continuo in Heliconem veniſſe , & quidni venerint ? quando ipſis pædagogulis , *Fauſte precor gelida* , ſonet altius , quam , *Arma , virumque cano* , & eligiaci omnes ſordeant , ſi conferantur cum : *Qui mihi diſcipulus* , Sed unde hæc quæſo veſtra gravitas tanta , ſapientia , & ſanctitas ; imo pigritia , arrogantia , & ſiniſteritas ? Poetæ , quod præruditis , obſcuri ſunt . Sed videte , ne hoc vitium a vobis ſit , qui non aſſidua lectione redditis eos magis familiares . Quin & commentatores ſatis lueulenti facem præferunt , quotum tædium ſi vel delicati ferre non poteſtis , vel ad graviora forte ſtudia properatis potius , quam maturatis , en vobis ſenſus medullam notæ admarginales præſtant . Sed inutilis eſt (ut cauſamini) eorum lectio , & (quod dixit ; Zeno) ad perceptionem diſciplinarum nihil alienius Poetica . Vobis quæ non legitis , An expectatis uſui eſſe poſſe ? diſcite , quid dicere Plinius ſolitus ſit , 4 referente nepote ſuo: Nullum eſſe librum tam malum , ut non aliqua ex parte prodeſſet . Ac ne virtutes , & utilitates Poeticæ cogar in hoc tranſcurſu licentioris , quam inſtitueram , præfationis recenſere , D. Auguſtino vobis authore , colligite , quæcunque ab Ethnicis ſcripta ſunt , & in uſum veſtrum vindicate , poſſeſſoribus illis injuſtis erepta . At ex Poetis plerique , dum tetrica volunt amœnare , verborum nuditate , atque rerum obſcœnitate aurium reverentiam inceſtant , animi mores corrumpunt . Nolite , quæſo , loqui , perinde ac ſi in Platonis Republica , aut cum perfectis hominibus viveretur , quaſi vero detur ſincerum aliquid , ſine mali admiſtione purum , &

1 Epiſt. 14. l. 3.

2 De tranquillitate animi c. 15.

3 Diog. Laer. l. 7. de vitis Philoſ.

4 Ep. 5. l. 3.

ab

ab omni terrena face quasi divino igne excoctum. Profert (habetis enim fatentem reum) hec 1 Ægyptus noxia multa, & multa salubria cultori medicamenta; habet hæc Attica ut mel optimum, ita cicutam lethalem: & in amœno hoc prato urticis sæpe violæ, spinis rosæ internascuntur. Vos apum more omnia lustrate, optima libate. Neque enim, si quis ingenio bono male utatur, velitque per curiositatem esse ingeniose nequam, culpam in alium, quam in se conferat. Laudato sane, utilique exemplo castigant hodie, castrantque nequiores Poetas; uti & hunc nostrum Matthæus Raderus, quod & mihi in animo erat. verum, partim ne arguerer difficilia, & quæ Delio aliquo natatore, atque interprete, qui Sphingem acceperit, opus habent, sub prætextu obscœnitatis omisisse; partim, amicorum id a me efflagitantium precibus victus, Poetam integrum edidi. Quoniam autem *Castum* (ipsius 2 Catulli judicio) *decet esse pium poetam*, interpretem multo magis esse oportere judicavi, neque oleum flammæ addere, neque Veneris urticas, 3 ὅ τε τὰς ἐκ τῶν βιβλίων ἀκάνθας ἐκλέγειν, ἀλλὰ τὰ χρησιμώτατα, καὶ ἀκοῆς ἄξια. consulto epigrammata obscœniora 4 silentio prætervexi, quæ alium malo, quam me explicare, alium intelligere. quorum quidem lemmata obelo in priore editione transfixi, quo vada hæc, cæcosque scopulos cautius declinaret lector; non digitum ad lupanar intendi, qua me calumnia in circulo suo Græculo nescio quem agyrtam non puduit perstringere. Horruit mihi animus aperire sententiam, aut movere cloacam. neque enim volui hos esse Philænidis commentarios spurcidicos, Sotadicos, Lampsacenos, Cinædipolitanos, Ramiresianos. Illis itaque prætermissis, ac suppressis, ea maxime explicare, atque exornare curæ pretium duxi, quæ sublimia, acuta, mellis, leporis, 5 piperatæque facundiæ plena, in quibus ferventis fulmen ingenii & salsa dominatur libertas: atque hæc flosculo, seu nota hac ¶ insignivi. Denique, ne proloquii amplitudo angustias regulares, & ipsius Myndi modulum excrescat; quoniam (ut ait 6 Plinius) benignum est, & plenum ingenui pudoris, fateri, per quos profeceris; obnoxii contra animi, & infelicis ingenii est, deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere: quia in tam arctati operis instituto, in quo brevitati, quantam tamen ferat elucidationis necessitas, studui, non datur ubique illud profiteri: hic agnosco me secutum editionem CL. V. Petri Scriverii, consuluisse MS. unum venerandæ antiquitatis, & fidei bonæ, in Bibliotheca Bodleiana, ut & alios duos MSS. Oxonienses; usum fuisse ope commentatorum, quotquot extant, omnium, in consilium adhibuisse P. Scriverii animadversiones, Gruteri notas, Facem artium, & Criticos alios, Anthologiam diligenter contulisse, historicos insu-

1 Plutarchus de audiendis Poetis ex Odyss. Hom.

2 16. Epigr.

3 Ulpianus apud Athenæum. l. 15. c. 3.

4 τῷ ἀποσιωπῆσαι δῆλος γινόμενος δυσχεραίνων τῷ λόγῳ Epictetus Enchir. c. 55.

5 Sidonius Apoll. l. 5. epist. 8.

6 Epist. ad Natu. Hist.

insuper omnes, & auctores nostros συγχρόνους relegisse, quos ad Poetam intelligendum facere judicavi, quorum alios cito quandoque testes, ad alios lectorem sæpe brevitatis studio relego: neque sic tamen mihi ubivis feciisse satis, neque aliis. ita plane deplorata jacet spes gratiæ, aut etiam veniæ apud iniquiores impetrandæ. Sed gratuita usque fruantur malitia. Ego neque 1 ἀντιλακτίζων Isidis bajulos 2 μεγαλα λακτίζοντας κ' ἐπι ὀγω ἔργω μεγαφρονοῦντας, neque 3 crura suffringens canibus, qui si non latrant, hirriunt tamen; neque 4 armata elidens manu anseres, rabioso stridore in me impetum facientes, dum alius mihi tunicam lacerat, alius vincula calceamentorum resolvit, alius crus meum serrato vexat morsu, in scientia, judicio, & candore eruditorum, & cordatorum securus acquiesco.

1 Plutarch. de Socrate. l. de Educ. puer.
2 Arriani Epict. l. 3. c. 14.
3 Cicero pro Roscio Am.
4 Petronius Arb. sub fin. Satyr.

5 --- τί με ὦ κάτυ ἔλκετ' ἄμαστοι;
Οὐχ' ὑμῖν ἐπόγων, τοῖς δ' μ' ἐπισαμένοις.
Εἷς ἐμοὶ ἀνθρωπος, τρισμύριοι· οἱ δ' ἀναρίθμοι,
Οὐδείς. ---

5 Diog. Laert. epi. in l. Heracliti Anthol. l. 3. c. 33.

M. VAL.

M. VALERII

MARTIALIS

EPIGRAMMATΩN

LIBER I.

Epiſtolam ad Lectorem.

Pero me ſecutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non poſſit 1 quiſquis de ſe bene ſenſerit, cum 2 ſalva infimarum quoque perſonarum reverentia ludant; quę adeo 3 antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum 4 veris abuſi ſint, ſed etiam 5 magnis. At mihi fama 6 vilius conſtet, & 7 probetur in me noviſſimum ingenium. Abſit a jocorum noſtrorum ſimplicitate malignus interpres, nec Epigrammata mea 8 ſcribat. Improbe facit, qui in alieno libro ingenioſus eſt. Laſcivam verborum 9 licentiam, id eſt, Epigrammatωn linguam excuſarem, 10 ſi meum eſſet exemplum: ſic ſcribit 11 Catullus, ſic 11 Marſus, ſic 11 Pedo, ſic 11 Getulicus, ſic quicunque perlegitur. Si quis tamen 12 tam ambitioſe triſtis eſt, ut apud illum in nul-

1 Quiſquis ſibi bene conſcius nihil ad ſe pertinere ſuſpicabitur, quæ ego ſub nominibus fictis reprehendo.

2 Ep. 33. l. 10. nor. c.

3 Lucilio, quī Metallum, Lupum, Mutium nominatim ſecut; Catullo, quī Mamurram & Metrodoro Scepſio Orfacilio, & aliis.

4 Propriis, ego a. fictis, & ſuppoſitis.

5 Magnatum.

6 Quam ut innoteſcere velim, famamq; aucupari ex aliorum infamia, quod fecerunt veteres illi. 7 Famæ alieni nominis ingenii mei famam poſtpono. Aliis parco, alios revereor, alios laudo, minimum laudis quæro ex ingenio meo: huic, ſi qua debetur, omnium noviſſime detur laus, *vel* probetur in me ſimplicis, candidique ingenii novum hoc commentum; quo vitia carpens perſonas taceam. 8 Nova interpretatione ſua faciat, aliter, atq; ego, qui ſcripſi, intelligat. *Perſium non curo legere, Lælium, Deciamum volo, Naſutum volo, non polyſpoſum*, Nann. l. 9. cap. 4. *Accuſet.* 9 Locutionem apertam, quæ ligonem ligonis nomine deſignat. Plin. 14. ep. 4. l. nuda verba. quo linguæ vitio non minus abſtinendum Epigrammatario, quam medico: hic enim corpus, ille animum ſanare vult. morbi itaque, & vitia propriis nominibus deſignanda. Al. *veritatem*. 10 Si ego jam primus hoc facerem, nec alii ante me feciſſent. Ecclejanus MS. ſcripſit. 11 Epigrammatographus. Sidon. 9. carm.. Gyrald. vit. Poet. & noſter ſæpe infra. 12 Supra modum, & affectate triſtis.

la pagina 13 Latine loqui fas ſit, poteſt Epiſtola, vel potius 14 Titulo contentus eſſe. Epigrammata illis ſcribuntur, qui ſolent ſpectare 15 Florales. Non intret 15 Cato theatrum noſtrum; aut ſi intraverit, ſpectet. Videor mihi meo jure facturus, ſi Epiſtolam verſibus clauſero.

13 Simpliciter, aperte, ſine ambage, aut ſuco. ita Cic. 6. Ver. *Latine me ſcitote, non accuſatorie loqui*. vide & epigr. 21. l. 11. Porro Latini ſimplices, & ingenui habebantur. 14. Lib. Epigrammatωn, quorum linguam laſcivam, & licentioſam eſſe oportet, ut ſup. n. 9. 15 Jure optimo, & judicio max. Tetraſtichon hoc, quod in aliis edit. tertiam uſurpavit ſedem, loco ſuo redonavit Cl. Scriverius ex conſilio MS. Bodlejani: in quo Epiſtolæ pediſſequa eſt inſcriptio: *Idem ad Catonem Epigram. &c.*

¶ Ad Catonem I.

NOſſes jocoſæ dulce cum ſacrum Floræ,
Feſtoſque luſus, & licentiam vulgi,
Cur in Theatrum Cato ſevere veniſti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

Floralia in honorem Floræ, e meretrice Deę factæ, agebantur a meretricibus veſte exutis omni cum verborum licentia, motuumq; obſcenitate, quorum ſpectandi gratia Theatrum ingreſſo Catone, populus ut mimæ nudarentur, poſtulare erubuit: cujus rei cauſam cum ex Favonio latus ſuum tegente cognoviſſet, diſceſſit e theatro. Val Max. lib. 2. cap. 10. Seneca Epiſt. 97.

Ad Lectorem II.

HIc eſt, 1 quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
2 Argutis Epigrammatωn libellis:
Cui, Lector ſtudioſe, 3 quod dediſti
Viventi decus, atque ſentienti,
Rari poſt cineres habent poetæ.

1 Se calamo digitoq; commonſtrat Poeta Ep. 99. l. 9. & l. 5. Ep. 13. & l. 10. ep. 9. 2 Epigrammatis (quod eſt poema breve, cum ſimplici cujuſpiam rei, perſonæ, vel facti indicatione, aut ex propoſitis aliquid deducens. Jul. Scal. 3. Poet. c. 125.) virtutes duæ ſunt, Brevitas, & Argutia, quibus vemuſtatem addas. lib. 7. ep. 24. & Ep. 72. l. 12. n. 1. 3 *Quodque cinis pauci, hoc mihi vita dedit*. Ep. 13. l. 5. & ep. 94. l. 3. n. 5.

Ad Lectorem, ubi Libri venales. III.

QUi tecum cupis eſſe meos ubicunque libellos,
Et 1 comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
2 Scrinia da magnis, me manus una capit.

1 Comites ſcilicet facundos, qui pro vehiculo ſunt in via, *ut habet Mimus*. 2 Ingentia librorum volumina ſcriniis reponantur, meus hic libellus ἐγχειρίδιον eſt.

Ne

Ne tamen ignores, ubi ſim venalis, & erres
Urbe vagus tota: me duce certus eris.
3 Libertum docti Lucenſis quære 4 Secundi,
5 Limina poſt Pacis, Palladiumque forum.

; Docti viri mancipia, quorum operam, & fidem in ſtudiis, libriſve exſcribendis probaſſent, manumiſerunt, ut ſui aliquando juris eſſent. 4 Ita Scriverius, ne nuda patroni patria apponeretur ſine nomine, cum antea legeretur, *Secundum*. 5 Ad pacis templum, & Palladium, ſeu Tranſitorium forum, in quarta urbis reg.

Ad Librum ſuum. IV.

1 ARgiletanas mavis habitare tabernas,
Cum tibi, parve liber, ſcrinia noſtra vacent.
Neſcis, heu neſcis 2 domina 3 faſtidia Roma:
Crede mihi, nimium 4 Martia turba ſapit.
5 Majores nuſquam ronchi juveneſque, ſeneſque:
Et pueri 6 naſum 7 Rhinocerotis habent.
Audieris cum grande 8 ſophos, 9 dum baſia captas,
10 Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago.
Sed tu, ne toties 11 domini patiare lituras,
Neve notet luſus 12 triſtis 13 arundo tuos;
14 Ætherias, laſcive, cupis volitare per auras:
15 I, fuge; ſed poteras tutior eſſe domi.

1 Bibliopolarum tabernas in Argileto imo, in II. Regione urbis.
2 *Romanorum rerum dominorum*, ut Epigram. 124. lib. 14.
3 Cenſuræ, judiciique notas ex oculis, vultu, nutu, ſupercilio, cæteriſque moribus perſpectas, ipſum faſtidium. 4 Romani Marte oriundi.
5 Sonantiores ſannæ, & irriſiones nuſquam ſunt quam Romæ.
6 Ut dextra fidei, genua miſericordiæ, ſupercilium gravitati, & faſtui, &c. ita naſus irriſioni dicatus, cenſuræ, & acri judicio. Ep. 2. l. 13. & paſſim apud authores. 7 Cui ingens, cornu munitus, validus naſus, ſpect. l. ep. 9. 8 Ab auditoribus acclamatum recitanti σοφῶς, θείως, μεγάλως, *Pulchre, bene, recte! Euge, belle! Facete, laute, lepide, nihil ſupra!* Sidonius Ap. l. 1. *Ad ſophos meum, &c. Ob hoc illi maximum ſophos &c.*
9 Dum capras approbationes, quas veteres amplexu, & baſiis atteſtabantur. 10 Excipient te quidem gremio, ſed ut te ſago in ſublime jactent per ludibrium, & procacitatem, ut ſolent canes excipere. quod ab Othone factitatum refert Suet. c. 2. Gal. *Bernar. Angl. toſſe in a Blanket.* quod Græcis σαγμὸς dicitur, latinis *Sagatio*. exprobratque illi famæ cupiditatem, qui ad aſtra tolli velit. vel ad Rhinocerotis naſum reſpicit, quo urſum, ſeu urum in aſtra tulit l. ſpect. ep. 22. 11 Emendantis, & ad limam revocantis.
12 Severa, cenſoria. 13 Calamus ſcriptorius, ep. 38. l. 14.
14 Prodire in vulgus geſtis, verſarique in hominum manu, imo jactaberis in aſtra, ut ſupra num. 10. 15 *Epitrope Sarcaſtica*.

¶ Ad Cæſarem. V.

COntigeris noſtros, Cæſar, ſi forte libellos,
Terrarum dominum pone 1 ſupercilium.

1 Sepone Cæſaream majeſtatem, Imperatoriam gravitatem, ſeveritatem Cenſoriam. vide n. 6. ſupra epigram. 4.

2 *Con-*

2 Namque & vos imperatores in triumphis patientes ferre soletis dicteria, & scommata militum vobis alternis carminibus conviciantium. vide ep. 7. l. 7. & Sueton. Jul. cap. 40. & Dionem l. 43.

2 *Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi:*
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Qua 3 *Thymelen spectas,* 4 *derisoremque Latinum;*
5 *Illa fronte precor carmina nostra legas.*
Innocuos 6 *censura potest permittere lusus:*
7 *Lascivæ est nobis pagina, vita proba est.*

3 Mimam saltatricem, ab Orchestræ pulpito, quod θυμέλη vocatur, nominatam, Latinii uxorem. Juv. Sat. 1. vers. 37. 4 Mimum Domitiano charum. Suet. Domit. c. 15. & ep. 29. l. 9. n. 2. Ang. Politian. l. 7. epist. ad Guarinum. 5 Hilari, serena, facili. 6 Susceperat enim Domitianus censuram perpetuam, etiam in carmina famosa asper. Suet. c. 8. Domit. 7 *Musa verecunda est, vita jocosa mea est.* Ov. 2. Trist.

Ad Marcum. VI.

Ex persona Domitiani offensi intempestiva poetæ (Epigrammata sua Cæsari, dum naumachiam pararet, offerentis) interpellatione: & exitium poetæ, carminibusque in aquas abjectis minati. vide epigr. 99. l. 3. & epigr. 54. l. 5.

DO tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis;
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

* De Leone Cæsaris. VII.

* MS. B. De aquila, & puero.
1 Domitiani leones lepori parcentes anteponit Jovis aquilæ Ganymedem rapienti. vide ep. 15. infra, & 23, 45, 49, 52, 61, & 105.

1 *Æ Therias aquila* 2 *puerum portante per auras,*
Illæsum 3 *timidis unguibus hæsit onus:*
Nunc sua 4 *Cæsareos* 5 *exorat præda leones,*
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
6 *Quæ majora putas miracula? summus* 7 *utriqs*
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

2 Ganymedem Trois fil. vide ep. 56. l. 5. 3 Solicitis, ne puer excideret, vel læderetur. sic ep. 104. *timidos tenere dentes.* 4 A Cæsare exhibitos. 5 Ne lædatur lepus, impetrat. *Scriv.* mansuescit. 6 Certe hæc sunt majora, quod leoni magis propria præda sit lepus, quam aquilæ puer; & consequenter Domitiani hoc miraculum majus, quam illud Jovis. *Adulatorie.* 7 Alii *utrisque.*

Ad Maximum, de columba Stellæ. VIII.

1 Carmen, quo Aruntius Stella Patavinus elegiographus Hiantidis fuæ (ep. 21. l. 6. n. 1. & ep. 13. l. 7.) columbam deflevit, tanto superat carmen 2. & 3. Val. Catulli Veronensis de nequitia, morteq; passeris suæ Lesbiæ, quanto passere major est columba, vide ep. 13. l. 7. n. 2. & 3. 2 Imit. Catulliana: *Passer deliciæ meæ puellæ.* ut mox, *Tanto passerum om. poeta: quanto, &c.* 3 Ipsa Catulli patria. *Emph.*

1 *STellæ* 2 *delicium mei columba,*
3 *Verona licet audiente dicam,*
Vicit, Maxime, passerem Catulli.

Tanto

Tanto Stella meus 4 tuo Catullo,
Quanto passere major est columba.

4 Concivi forte, vel quem admirari solebat hic Max.

¶ Deciani dogma laudat. IX.

QUod 1 magni Thrasea, 2 consummatique 3 Catonis
4 Dogmata sic sequeris, 5 salvus ut esse velis;
Pectore nec nudo strictos incurris in enses;
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
6 Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

1 Thras. Pœti constantis viri, imo virtutis ipsius, inquit Tacit. 16. Annal. Sueton. Ner. Arrian. Epict. l. 1. c. 1. &c. qui a Nerone jussus mori alacriter venas incidi jussit, sanguinem libans Jovi liberatori. 2 Omnibus numeris absoluti viri, Stoici perfectissimi. 3 Qui ne Cæsarem victorem videret, se Uticæ interfecit. cui hinc cognomen Uticensis. infra epigramm. 79. num. 8. 4 Placita, & decreta Stoica. *Mortem esse ad manum, portum, & libertatem a miseriis, &c.* 5 Ut tamen nolis tibi mortem consciscere, quod fecerunt illi. Alii leg. *talis ut esse v.* idest eorum similis. 6 Nolo virum, qui molliter, & desperanter ad mortem quasi remedium confugiat. hunc volo, qui mala fortiter toleret, perferatque. τὸ δ' ἀποθνήσκειν, φεύγοντα πενίαν, &c. Arist. Nicom. 3. 7. vide ep. 80. l. 2. & ep. 57. l. 11. & Eurip. Her. Fur. act. 5. Ἐσκεψάμην δὲ, καίπερ ἐν κακοῖσιν ὤν, &c.

In Cottam. X.

BEllus homo, & magnus vis idem, Cotta, videri;
1 Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

1 Est enim *Bellus* dim. a bonus. *pretty*- ep. 7. lib. 3. ep. 62. quod de bono, magnoque non dicitur. Bellus item dicitur, qui placenter, & ad voluntatem loquitur, quod pusilli animi est, epigramm. 46. l. 10. vide & epig. 39. l. 12. Forte & hic Cotta πτωχαλαζὼν, qui pauper cum esset, dives haberi voluit.

De Gemello, & Maronilla. XI.

PEtit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeone pulchra est? immo fœdius nil est.
1 Quid ergo in illa petitur, & placet? 2 tussit.

1 MS. P. *Quid igitur in illa appetitur, & placet? tussit.* 2 Hinc Phthisicam esse conjicit, speratque se brevi elaturum. vide l. 2. epig. 26.

Ad

Ad Sextilianum potorem. XII.

CUm 1 *data ſint equiti bis quina numiſmata, quare*
2 *Bis decies ſolus, Sextiliane, bibis?*
Jam defeciſſet portantes 3 *calda miniſtros,*
Si non potares, Sextiliane, 4 *merum.*

1 Ad vinum, & bellaria ſingulis Equitibus in ſpectaculis deſidentibus dati ſunt 10 nummi, Seſtertii ſcilices. Seſtertius autem continet Aſſes *duos cum medio*. unde Figura IIS, noſtræ monetæ valet 1. d. *ob. q.* a *q.* quem geminat victoriatus 3. d. *ob. q.* ut & hunc den. 7. d. *ob.* omnes argentei. 2 Vicies, bis denis vicibus, quarum viginti 10. nummos longe excedunt: vel viginti IIS. non a. decies nummum (ut exponunt quidam) id eſt 2000. Seſtertia. 3 Aqua calida ad vinum temperandum. Lipſ. Elect. 1. c. 4. Vide & H. Salmuth ad Pancirolum. c. De cibi capiendi modo veterum. p. 538. 4 Vinum non dilutum, vide ep. 27. infra.

De Regulo. XIII.

ITur *ad* 1 *Herculei gelidas qua* 2 *Tiburis arces,*
3 *Canaque ſulphureis Albula fumat aquis;*
4 *Rura, nemuſque ſacrum,* 5 *dilectaque jugera Muſis*
Signat vicina 6 *quartus ab urbe* 6 *Lapis:*
Hic 7 *rudis æſtivas præſtabat porticus umbras,*
Heu quam pene novum porticus auſa nefas!
Nam ſubito collapſa ruit, cum mole ſub illa
8 *Geſtatus bijugis* 9 *Regulus* 10 *eſſet equis.*
Nimirum timuit noſtras Fortuna querelas,
11 *Qua par tam magna non erat invidia.*
12 *Nunc & damna juvant: ſunt ipſa pericula tanti:*
13 *Stantia non poterant tecta probare Deos.*

1 Hercule deum tutelarem colentis. de Hercul. Tiburtini bibliotheca A. Gel. 19. 5. 2 Opp. ad 17. lapidem ab urbe Roma. 3 Ad planitiem Tiburi ſubjectam ſcaturiunt aquæ gelidæ, quæ a colore lacteo, quem a venis habent ſulphureis, Albulæ dicuntur. Vitruvius l. 8. c. 2. 4 Villam Reguli. 5 Reguli ſcilicet oratoris, docti, itaque Muſarum clientis. 6 Σημεῖα milliarium totidem. videtur autem ex ep. 30. l. 7. fuiſſe inter 3. & 4. lap. 7 Inculta, immorata. *Pathos*. Eademque ruinoſa. 8 In gelidis hiſce porticibus geſtari veteres ſoliti eſſedo junctis mulis. Juven. Sat. 4. ver. 5. & Sat. 7. verſ. 108. vel animi, vel valetudinis cauſa. 9 Hic fuit Reg. ille, quem Plin. ep. 5. l. 2. Regem improborum, & bipedum nequiſſimum appellavit, quem tamen Poeta palpat. 10 Jamque exceſſiſſet. 11 Ut quæ communem deſiderantium, querentiumque, ſi Regulum oppreſſiſſet, invidiam diram ferendo non eſſet. 12 Hæc quidem damna fructui nobis, & voluptati ſunt, hæc pericula vel magno pretio ſubeunda, quæ argumento ſint nos diis curæ eſſe, ut in Regulo ſervato deorum providentiam agnoſcamus. *Scilicet is ſuperis labor eſt, ea cura quietos Sollicitat.* 13 Sed ruentia mox ut Regulus geſtari deſiit, deorum providentiam, & bonitatem arguunt, vide epigr. 38. in fr.

¶ De

¶ De Arria, & Pæto. XIV.

1 *Cæcinæ Pæto, qui in partibus Scriboniani contra Claudium fuisset, ad*

1 *Casta suo gladium cum traderet Arria Pæto,*
Quem de visceribus traxerat ipsa suis?
Si qua fides, vulnus quod feci, non dolet, inquit;
2 *Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.*

mortem adacto, uxor Arria extractum e suo vulnere pugionem marito porrexit, cum voce: Non dolet. Tacit. An. 16. Dio. l. 60. Plin. l. 3. epist. 16. egregie. 2 *Tu enim vita mea mihi charior.*

¶ Ad Cæsarem. XV.

Domitianum se Dominum, ac Deum nostrum appellari volentem poeta palpans, Jovi componit,

Delicias, Cæsar, lususque, jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi;
Cum prensus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Unde potest avidus capta leo parcere præda?
Sed tamen esse suus dicitur; ergo potest.

imo præfert, sumpta occasione a leonibus, qui lepori per rictus eorum discurrenti peperciissent. Quod Imperatori tribuit, cujus scilicet leones sunt. supra ep. 7.

¶ Ad Julium. XVI.

1 *Transcriptus hic versus ab Ov. 4. eleg. 1. Trist.*

1 *O mihi post nullos Juli memorande sodales,*
Si quid 2 longa fides, canaque jura valent;
3 *Bis jam pene tibi consul trigesimus instat,*
Et numerat 4 paucos vix tua vita 4 dies.
5 *Non bene distuleris, videas qua posse negari;*
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Exspectant curæque, 6 catenatique labores,
Gaudia non 7 remeant, sed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, 8 complexuque asserre toto:
Sæpe fluunt imo 9 sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

2 *Veteris, & probatæ amicitiæ, per annos 34. fides. vide ep. 14. l. 12.* 3 *Pene jam sexagenarius. Romanos annos a consularibus numerasse fastis notum est.* 4 *Reliquæ vitæ tibi jam sexagenario: vel, præteritæ, cum tibi ærumnis, curisque distracto perpauci illuxerint dies felices, & hilares. quippe ζῆν Epicureis sonat nitide, & delicate vivere. τὸ δὲ ζῆν τί ἔστι; B. τὸ πίνειν, &c. Arist.* 5 *Non prudenter feceris differendo voluptates in futurum tempus, quod incertum est.* 6 *Invicem connexi. Ubi Finis alterius mali gradus est futuri.* 7 *Alii remanent.* 8 *Vindica, supinis manibus accipe, obviis ulnis amplectere.* 9 *Etiam dum capessis, & amplexaris.*

Ad

Ad Avitum. XVII.

Modeſte, & per jocum librum ſuum excuſat quaſi ex bonis & malis epigrammatis compactum. *tamen æquus Judex compenſet vitiis bona; pluribus hiſce (Si modo plura illi bona ſunt) inclinet.* ſic infra epigramm. 40. & l. 3. epig. 8.

SUnt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

Ad Titum. XVIII.

Epigrammatis vita eſt in ambiguitate τῦ.

COgit me Titus actitare cauſas;
Et dicit mihi ſæpe, 1 magna res eſt.
2 Res magna eſt, Tite, quam facit colonus.

1 ---- *Magna res eſt* (inquit Titus) fructuoſa ſcilicet tibi, & reip. emolumento, ſi te a ſterili poeſi ad cauſas agendas transferas, & τῦ 2 ---- *Magna res* (invertit poeta) utilis ſcilicet eſt agricultura, neque tamen circularis ille, & improbus labor, ut fructuoſus, mihi arridet, nedum hic forenſis. Alii ultimum verſum interrogatorie legunt, q. d. Illane res magna eſt, quam quis ab aratro protractus exercere poſſit, e robuſto colono ſtrenuus rabula mox factus? *Tu quod es, e populo quilibet eſſe poteſt.* epig. 13. l. 5.

Ad Tuccam. XIX.

1 Quod annos ferat, vivatq; laudato.
2 Vile, & peſſimæ notæ vinum e colle Vaticano, qui Janiculo conterminus.
3 Nos jugulare tibi forte pro levi eſt.
4 Infuſo Vaticano Falernum occidere, *Metaph.* ſublato vini calore animali (quem ab anima vitis habet) in acetum vertere, quod & bibentes jugulare videtur. ep. 45. l. 10. & l. 12. ep. 48. 5 Falerno e Campania. 6 Vaticana, quæ & epig. 92. lib. 6. venenum appellat, toxicum autem a taxo venenata arbore, vel ἀπὸ τῶν τόξων, arcus, tela, quæ barbari veneno tingunt.

QUid te, Tucca, juvat, 1 vetulo miſcere Falerno
2 In Vaticanis condita muſtæ cadis?
Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
3 De nobis facile eſt: ſcelus eſt 4 jugulare Falernum,
Et dare 5 Campano 6 toxica ſæva mero.
Conviva meruere tui fortaſſe perire;
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

Ad Æliam. XX.

Vide epigr. 41. lib. 2. & epigr. 91. lib. 3.
1 MS. Bodl. *Expulit.*

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes:
1 Exſpuit una duos tuſſis. & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

Ad

Ad Cæcilianum. XXI.

Dic mihi quis furor est? turba spectante vocata,
Solus boletos, Caciliane, voras?
Quid dignum tanto tibi ventre, gulaq; precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

1 Convivis invitatis. 2 Fungorum genus nobilissimum, novissimum gulæ irritamentum, & ut jocatus est Nero, *cibum Deorum*. Namque venenato boleto Agrippina Claudium Cæs. extinxit, qui deinde Imperatorum Rom. more consecratus est, & in Divorum numerum relatus. *Vilibus ancipites fungi ponentur amicis: Boletus domino; sed qualem Claudius edit, &c.* Juv. Sat. 5. Tacit. 12. An. Sueton. Claud. c. 44. Dio. l. 7. hinc & Sen. ἀποκολοκύνθωσις. 3 Scriverius. *Quid dignum tanto ventrique, gulæque precabor?* Ita & MS. Bodl. nisi quod librarius prave scripserat *veneri*.

¶ De Porsena, & Mucio Scævola. XXII.

Cum 1 peteret 2 regem decepta 3 satellite 4 dextra,
5 Injecit 6 sacris se peritura 6 focis.
Sed tam 7 sæva 7 pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis jussit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
8 Major decepta fama est & gloria dextra.
Si non errasset, fecerat illa minus.

1 ὥρμησε. *assaulted, assassinated.* 1 Porsena. historia nota ex Livio. 2 Halycarnas. 5. Val. Max. l. 3. cap. 2. Sen. epist. 66. 3 Scriba, quem pari cum rege ornatu sedentem, regem credidit. 4 Mucii Scævolæ. 5 Alii *Ingessit*. 6 Accenso ad sacrificium foculo. 7 Epirheta *sæva*, & *pius* per Hypallagen transposita vulr Ramiresius. signata potius, & ad rem accommodata arbitror, ut Porsena tanta viri constantia attonitus ex sævo hoste pietatem indueret, Mucio ad suos remisso. 8 Acclamatio epigrammaris encomiasticis solemnis. Majorem scilicet laudem meretur constantia ultrix manus errantis, quam tanti facinoris fiducialis inceptio. Vide ep. 30. l. 8. & ep. 25. l. 10.

De leone, & lepore. XXIII.

1 Quid nunc sæva fugit placidi lepus ora leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
2 Servantur magnis isti cervicibus ungues,
3 Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.
Præda canum lepus est, 4 vastos non implet hiatus.
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

1 Vide ep. 7. & 15. supra. Hic aurem Domitiano adulatus magnanimitarem, & generosum pectus tribuit; quali in minores prædas supplices, & jacentes utuntur leones. *Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni, &c. At lupus, & turpes infames morientibus ursi.* Ovid. 3. Trist. 5. el. 2 Respicit ad naturam leonum, qui unguium mucrone in pedum quasi vaginas recondito incedunt, ne hebetent, refringantve. Plin. 15. 8. Solinus c. 30. 3 Spernit aquila muscas, leo leporem, Domitianus Dacos, qui hac tempestate a Domitiano cœperant deficere. 4 Leonis.

Ad

Ad Cottam. XXIV.

INvitas nullum, nisi 1 cum quo, Cotta, lavaris;
Et dant 1 convivam balnea sola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocasses:
Jam scio me 2 nudum displicuisse tibi.

1 Quem in balneis mutoniarum conspexeris. 2 Non bene vasatum, l. 3. epig. 50. & lib. 7. epigr. 54.

Ad Decianum. XXV.

ADspicis 1 incomptis illum, Deciane, capillis?
2 Cujus & ipse times 3 triste supercilium;
Qui loquitur 4 Curios, assertoresque Camillos;
5 Nelito frenti credere, 6 nupsit heri.

1 Illum hirsutum, cujus Hispida membra quidem, & duræ per brachia setæ Promittunt atrocem animum. 2 Cujus gravitatem, quæ in supercilii apparet, & tu ipse, o Deciane, qui Stoicus es, reverearis. 3 Σκυθρωπὸν ὄντα, καὶ τὰς ὀφρῦς ἔχοντα ἐπάνω τῆς κορυφῆς. 4 Continentiam Curii, & rigidam F. Camilli fortitudinem. i. e. qui laudat priscam continentiam, & austeritatem. 5 Fronti nulla fides. 6 Muliebria passus est, inter Socraticos notissima fossa cinædos. Vel etiam nupsit, ut Nero Pythagoræ cuidam. Sulp. 2. histor. sastræ, ipsi Sporus, Suet. c. 18. Ner. Gracchus Cornicini, Juv. sat. 2.

¶ Ad Faustinum. XXVI.

EDe tuos tandem populo, Faustine, libelles,
Et cultum docto pectore profer opus:
1 Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec flleant * nostri, 2 prætereantque 3 senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam?
4 Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
5 Post te victuræ per te quoque vivere charta
Incipiant. 6 cineri gloria sera venit.

1 Quod probent Græci, ac * Latini. Cecrops a. Athenarum conditor: Pandion instaurator: arces in tutela Palladis Athenarum præsidis. 2 Non prætereant, id est, omne laudis punctum illi tribuant. Metaphora a suffragiis, quæ in tabulas cereas referebantur per puncta: e quibus plurimorum censu magistratus *creari*: pauciorum, a populo *agitari*: nullorum *præteriri* candidatus dicebatur. Hor. ad Pisones, *Centuriæ seniorum agitant*, &c. 3 Qui maturioris judicii, vel alludit ad Centurias seniorum, *ut modo*. 4 Noli te dulcissimo studiorum fructu defraudare, nominis scilicet immortalitate, & famæ in vivis dulcedine. 5 Ingenii tui fœtus, te potius in vivis, & ipse vitam ingrediatur, quam posthumus edatur. 6 Vivus itaque fruere famæ dulcedine. supra ep. 1. & epig. 13. l. 5.

Ad Sextilianum. XXVII.

SExtiliane, bibis, 1 quantum subsellia quinque,
Solus. 2 aqua toties ebrius esse potes.

Vide ep. 12. supra. 1 *Synecdoche*. quantum quini equites, qui in subselliis 14. ordinum. 2 Potes, quoties sitis, aqua pota sitim tuam sedare, exponit Scriverius. Ego Hyperbolice dictum arbitror.

3 *Nec*

3 *Nec conſeſſorum vicina numiſmata tantum,*
Æra ſed a cuneis ulteriora petis.
4 *Non hæc Pelignis agitur vindemia pralis,*
Uva nec in Tuſcis naſcitur iſta jugis;
Teſta ſed 5 *antiqui felix* 6 *ſiccatur* 5 *Opimi,*
Egerit & nigros Maſſica cella cados.
A caupone tibi 7 *fax Laletana petatur:*
8 *Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.*

3 Nec ad vinos nummos ſolum corrogas ab aſſidentibus tibi in eodem gradu, vel cuneo, ſed & petis æra ulteriora a cuneis, id eſt ab iis, qui a fronte infra, vel a tergo ſupra ſedent in eodem cuneo, ſeu ulteriore cunei gradu, vel in aliis utrinque cuneis. Sunt qui de miſſilibus intelligunt, quæ ille bibo undequaque rapiebat. de cuneis vide Lipſ. de Amph. 13. & Bul. de Circo c. 34. 4 Neque vilia bibit vina Peligna, aut Tuſcana, ſed generoſiſſima, Opimiana, & Maſſica: cum tot calicum trahoni magis competeret vapidum, turbidumque Laletanum. 5 L. Opimio Coſ. A.U.C. DCXXXIII ea cœli erat temperies, ut vini optimi ſumma proveniret copia, quod in annos CC duraret. Plin. l. 14. c. 4. 6 Exhauritur. 7 Fœculentum, & turbidum vinum ex Laletania in Hiſpania. Legitur & *Lacetana*. 8 Si excedis numerum cyathorum, qui in cœna ſumuntur decem tantum, cum lautiſſimæ cœnæ modus ſit ſextarius, qui duodecim continet cyathos.

Ad Procillum. XXVIII.

1 *Heſterna tibi nocte dixeramus,*
2 *Quincunces, puto, poſt decem peractos,*
Cœnares hodie ut, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem ſtatim putaſti,
3 *Et non ſobria verba ſubnotaſti;*
Exemplo nimium periculoſo.
4 *Μισῶ μνήμονα συμπότην, Procille.*

1 Ego poſt quinquagenos cyathos (inter ſcyphos autem dicta, indicta; facta, infecta oportuit, quam in vino inſcripta) bene potus te invitaram: tu ſerio, & ſobrie accepiſti. idque citra bonos mores, & ſatis cum periculo. 2 Quinq; cyathos continet quincunx, dividitur enim ſextarius (ut As in 12. uncias) in cyathos 12. 3 *Reges dicuntur multis urgere culullis, Et torquere mero, quem perſpexiſſe laborent.* Tyrannicum autem excipere ebriorum ſimplicitatem, & advertere, quæ bene potis excidant. 4 Odi, o Procille, memorem compotorem. citat hunc verſum Lucianus in συμποσίῳ, & Plutarchus initio lib. 1. quæſt. Sympoſ.

De Acerra. XXIX.

1 *Heſterno fœtere mero qui credit Acerram,*
Fallitur, 2 *in lucem ſemper Acerra bibit.*

1 Negando magis affirmat, excuſando Acerram acrius incuſat. 2 Compotationes in lucem protrahit, adeoque noctis, non diei heſternæ merum olet.

Ad Fidentinum. XXX.

Fama refert noſtros te, 1 *Fidentine, libellos*
Non aliter populo, quam recitare tuos.

1 Plagiarium hunc proſcindit

2 *Nam quod emis, possis dicere jure tuum.* l. 2. epig. 20.

Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam.
2 Si dici tua vis; hæc eme, ne mea sint.

De Diaulo medico. XXXI.

Adspirabat chirurgus Diaulus ad nobilissimam

CHirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus:
Cæpit, quo poterat, clinicus esse modo.

medicinæ partem, ut Clinicus tandem Imperatores lecto affixos viseret, curaretq; desperans tandem, nescio qua de causa, se ad Libitinam contulit, e chirurgo vespillo factus. nec minus interea Clinicus, est.n. argutia epigrammatis in voce κλίνη, quæ & *lectum*, & *feretrum* significat. Clinicus item medicum, & sandapilarium, seu vespillonem, vide infra epig. 48. & epig. 74. l. 8. Notus est jocus Diogenis in quendam, qui ex malo athleta factus est æque bonus medicus.

De Encolpo. XXXII.

1 Voverat Encolpus Auli Pudentis centurionis amasius crines suos Phœbo, ut primum dominus suus ad primipilatum (quæ

1 *HOs tibi, 2 Phœbe, vovet totos a vertice crines*
Encolpus, domini centurionis amor:
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili.
Quam primum longas, Phœbe, recide comas:
Dum nulla teneri sordent lanugine vultus,
Dumque decent fusæ lactea colla 3 jubæ:
Utque tuis longum dominusque, puerq; fruatur
Muneribus, 4 tonsum fac cito, 5 sero virum.

proxima erat dignitas) eveheretur. Rogat Deum poeta, ut puerum quam citissime voti compotem reddat, quod utrique eorum gratum sit futurum. vide epig. 45. l. 5. 2 Excedentes ex ephebis comæ (quam pueri aluerant) detonsæ primitias Phœbo consecrabant, plurimi Delphos profecti, Æsculapio alii, alii fluviis patriis, aquæ hunc honorem tribuentes, ut alimoniæ parenti, vitæque conservatr ei. Lucian. περὶ τῆς συρίης θεοῦ. 3 *Metaph.* comæ. 4 Compotem voti, assecuto scilicet Pudente Primipili dignitatem, ut tondeatur. 5 Quo diutius amore ejus fruatur Dominus.

Ad Sabidium. XXXIII.

Odi te Sab. gratis, neque enim odii mei rationem

NOn amo te, Sabidi, nec possum dicere, quare;
Hoc tantum possum dicere, non amo te.

reddere valeo, an ab animi pravitate, morum dissimilitudine, & siderum contrapositione, antipathia, genio infesto, seu malo omine. Ita Senecæ Thyestes: *rapior, & nescio quo, sed rapior.* & *Nihil timendum video, sed timeo tamen.* vel argutius. merito te odi, neque tamen per modestiam licet effari odii mei causam, vel propter oris tui impuri graveolentiam non sustineo apud te longiore uti sermone, hoc tantum dico, *Non amo te*, & ad hanc expositionem facit epig. 17. l. 3.

De Gellia. XXXIV.

AMissum non flet, cum sola est Gellia, patrem,
Si quis adest, jussæ prosiliunt lacrymæ.

1 *Non*

1 *Non dolet hic, 2 quisquis laudari, Gellia, quærit;*
Ille dolet vere, qui sine teste dolet.

1 Scriv. *Non luget*. M. S. Bodl. *Sic luget quisquis*. 2 Quisquis e lacrymis laudem captat, quæ turpius numquam fluunt, quam ubi finguntur. vide ep. Græca l. 2. tit. 15.

Ad Lesbiam. XXXV.

1 *Incustoditis, & apertis, Lesbia, semper*
Liminibus peccas, nec tua 2 furta tegis:
Et plus spectator, quam te delectat adulter:
Nec sunt grata tibi gaudia, si qua latent.
At 3 meretrix abigit testem 4 veloque, feraque:
Raraque 5 Summœni fornice rima patet.
At 6 Chione saltem, vel ab 6 Helide disce pudorem:
7 Abscondunt spurcas hæc monumenta lupas.
Nunquid dura tibi nimium censura videtur?
Deprendi veto te, Lesbia, non futui.

1 Janitorum enim ministerio usæ istæ Dominæ. Ovidius 1. Amorum. 6. el. 2 Furtiva Veneris gaudia, adulteria. *celari vult sua furta Venus*. Tibul. 3 *Ignota meretrix corpus*

junctura Quirini, Opposita populum submovet ante fera, &c. Ovid. 13. el. l. 3. Amorum; cui consonat, si non ortum debet hoc epigramma. 4 Velo ex centonibus januæ appenso, ne per fortium rimas introspici possit. 5 *Summœnii*, id est lupanarium in Summœnio, namque hic habitabant meretrices, unde *Summœnianæ uxores* dictæ, ut & *Suburranæ*. Suburra namque Varroni l. 4. de lingua Lat. dicta, quod sub muro terreo Carinarum, ut & Summœnium, quod sub antiquis mœnibus. hic a. contrahitur ex Summœnii. aliis placet, ut sit Ablativus Adiective, mihi non ita. 6 Prostibulo illius temporis, vel nomine forte fictitio. 7 Atque hæc Summœnia veterum murorum monumenta tegunt vulgata illa prostibula. vel intelligediobolaria illa scortilla servis, & infimis hominibus prostantia inter sepulchra, & monumenta; quas epig. 93. l. 3. *bustuarias* appellat *mœchas*. vide Turneb. l. 13. c. 19.

Ad Cornelium. XXXVI.

Versus scribere me parum severos,
1 *Nec quos prælegat in schola magister,*
Corneli, quereris: sed hi libelli,
Tanquam conjugibus suis mariti,
2 *Non possunt sine mentula placere.*
3 *Quid si me jubeas 4 Thalassionem*

1 Nec graves epopœias, & tragœdias, quas *prælegat tumidus rauca voce magister*, ut hortatur Musa, ep. 3. l. 8. 2 Ita nec epigrammata sine lascivia, & aculeo. 3 Quemadmodum inepte faceret ille, Qui Thalassionem (carmen omni verborum obscenitate & conviciorum licentia refertum, ut novę nuptę aures returaret) pudicis verbis, nec Fescennino convenientibus conderet: non minus absurde ego, si epigrammata scriberem lingua non epigrammaton, quę verba amat lasciva, aperta, & dominantia. 4 Carmen nuptiis solenne apud Romanos, ut Hymenæus apud Græcos: cujus nomen, & inventionem nonnulli tribuunt militi cuidam Herfiliam ad Romulum ferenti in raptu Sabinarum. alii παρὰ τὸ ταλάσιον, quod puellæ ad nubilem ætatem lanificio exercitæ nuptura jam primo ad limen mariti venientes, postes laneis ornabant vittis. alii dicatum tradunt nescio cui Thalasso Deo boni in nuptiis ominis. alii Veneri θαλασσία pontigena, quæ dea γαμηλία & γενετυλλὶς propter humoris salsi vim animalem, & fecundam.

But this I know, and know full well
I do not love thee, Dr. Fell!

Verbis dicere non Thalassionis?
5 *Quis Floralia vestit, & stolatum*
Permittis meretricibus pudorem?
Lex hæc carminibus data est jocosis,
6 *Ne possint, nisi pruriant, juvare.*
Quare deposita severitate,
Parcas lusibus, & jocis, rogamus:
Nec 7 *castrare velis meos libellos.*
8 *Gallo turpius est nihil Priapo.*

5 Si quis poscat, ut in Floralibus (de quibus supra epigr. 3.) non nudæ agant meretriculæ: si quis in togatis meretricibus requirat pudorem matronarum, quarum propria est stola: aut si quis stola matronali tegi velit meretrices: desideret idem in epigrammatis verecundiam, quod utiq; absurdum æquerit. 6 *Quæ tum denique habent salem, ac leporem, Si sint molliculæ, ac parum pudicæ, Et quod pruriat, incitare possint.* Cat. eleg. 16. 7 Petulantiam, verba lasciva, & libidinosa tollere. 8 Galli sacerdotes matris Deum erant omnes castrati. Priapus hortorum præses prægrandi pene (ut Veneris filium decet) conspiciendus: ut itaque minime deceret Priapum (cujus sola admiratio in hac parte) castrari, ita nec epigrammata (quæ lascivia, & aculeo maxime placent) pruritu orbari.

¶ Ad Lucanum, & Tullum. XXXVII.

1 *Si, *Lucane, tibi, vel si tibi, * Tulle, darentur*
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior:
Diceret, infernas & qui prior isset ad umbras:
2 *Vive tuo, frater, tempore, vive meo.*

* Nobile par fratrum, quorum pium amorem celebrat Plinius Sec. epist. 18. lib. 8. vide & ep. 52. l. 9. & Tac. 3. Hist.

1 Si posletis per mortem alternam vobis invicem indulgere vitam, quod de Castore, & Polluce Lacedæmoniis Ledæ filiis ferunt poetæ. 2 Ego in æterna mortis conditione manebo, ut tu in æternum vivas.

Ad Bassam. XXXVIII.

Ventris onus 1 *misero, nec te pudet, excipis auro,*
Bassa: bibis vitro. carius ergo cacas.

1 In tam vilem usum formato. vide epig. 12. lib. 21. Plin. l. 33. c. 12. Clem. Alexan. Pæd. l. 2. c. 3.

¶ Ad Fidentinum. XXXIX.

Quem 1 *recitas, meus est, o* 2 *Fidentine, libellus;*
Sed male cum recitas, incipit esse tuus.

3 Pro more poetarum, qui carmina sua recitabant publice in æde Apoll. Palatini, theatris, templis, hortis &c. vel private, & coram paucis. 2 Hunc exagitat supra ep. 52.

Ad

Ad Decianum. xl.

Si quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, famaque novit 1 avos:
Si quis 2 Cecropiæ madidus, Latiæque Minervæ
Artibus, & vera simplicitate bonus:
Si quis erit 3 recti custos, imitator honesti,
4 Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit 5 magna subnixus robore mentis,
6 Dispeream, si non hic Decianus erit.

1 Priscos illos propter amicitiam sincere cultam decantatos, Herculem, & Theseum, Damona, & Pythiam, Pyladem, & Orestem, &c. Alii legunt *anus*, id est fama vetusta, diuturnia, multis retro sæculis celebrata. Ita Catullus, & *facile hæc charta loquatur anus*, & noster epig. 4. l. 12. *Fama loquax, chartaque dicet anus*. 2 Græca, Romanaque scientia, & artibus imbutus. ut supra ep. 26. n. 1. 3 Stoicæ disciplinæ satelles, & sectator. 4 *Et qui eo pervenit, ut nihil roget Deum, nisi quod rogare possit palam*. Seneca epist. 10. *qui aperto vovit voto*, nec *Labra moves metuens audiri*. 5 Fortis, & constans, supra hoc nomine collaudatus, epig. 9. 6 Execrationis formula.

Ad Lividum. xli.

1 Qui ducis vultus, & non legis ista libenter,
2 Omnibus invideas, Livide, nemo tibi.

1 Qui vultum adducis ad tristitiam, qui contracta fronte hæc improbas. 2 Infimus omnium sis precor, qui habeas, cur omnibus invideas: cur tibi, nemo.

¶ In Cæcilium. xlii.

Urbanus tibi, Cæcili, videris.
Non es, crede mihi. quid ergo? 1 verna es.
Hoc quod 2 Transtiberinus 3 ambulator,
Qui pallentia sulphurata fractis
Permutat vitreis: quod 4 otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod 5 custos, dominusque viperarum:
Quod viles pueri salariorum:

1 Scurra impudens, & procax. vernæ a. qui in villis vere nati, &c. Festus: horum vero propria dicacitas, servilis assentatio, & maledicentia. ep. 3. l. 10. n. 1. 2 In ea urbis parte, quæ trans Tiberim, habitabant Judæi, & cetera plebecula, quæ sordidissimis victitabat servitiis. vide n. 4. ep. 93. l. 6. 3 Peripateticus vagus, qui obambulans promercalia clamitabat. *brunstone matches forbrokemglasses*. Diphilus κατὰ τὴν ὁδὸν πωλεῖν θέλομαι Ῥόδα ῥαφανίδας, θερμὸν χυάμους, σέμφυλα. *rupto qui poscit sulphura vitro*. Juv. 5. sat. nost. ep. 3. l. 10. n. 4. 4 Qui plebeculæ feriatæ Circo, scenèque vacanti, & duas res anxie optanti, Panem, & Circenses, cicer maceratum venditat. 5 Agyrta, circulator, medicus circumforaneus, *Mon inbanco*, a *Quack salver*, qui collo, & brachiis implicitas circumferebat viperas, quas velut innoxias essent, incantaverat, vel adversus noxiarum morsus se medicamentis munierat, sanaratve, quo theriacis, & alexipharmacis, quæ venalia gestabat, fidem faceret.

Quod fumantia qui tomacla 6 raucus
Circumfert 7 tepidis cocus popinis:
Quod 8 non optimus Urbicus poeta:
Quod 9 de Gadibus improbus magiſter:
Quod bucca eſt 10 vetuli loquax cinadi.
11 Quare deſine jam tibi videri,
Quod ſoli tibi, Cæcili, videris:
Qui 12 Galbam ſalibus tuis, & ipſum
13 Poſſis vincere 14 Sextium Gaballum.
Non cuicumque datum eſt habere 15 naſum.
Ludit qui ſtolida procacitate,
16 Non eſt Sextius ille, ſed caballus.

6 Clamore, dum promercalia clamitat tomacla. 7 Coopertis ollis, vel caleſactorio ſubjecto, ne intepeſcant. 8 Exodiorum, & Atellanarum author; neque ille optimus, de exodiis, & Atellanis vide, quæ ad Juv. 3. Sat. v. 175. & Sat. 6. v. 71. 9 Qui puellas ſaltatricules e Gadibus inſula levitate, & laſcivia formoſas circumducebat ad quæſtum, alii legunt *improbis*, ut l. 5. ep. 79. Juven. 11. Sat. v. 162. 10 Perfrictæ per ſe cinædi fronti in dies adauget impudentiam, & loquacitatem ætas vitiis indurata, ſed & intelligi poteſt de irrumatione. vide ep. 28. l. 2. & l. 11. ep. 62. 11 Quare deſine tibi videri urbanus, & facetus, qui ſpurciſſima hæc animalia, atque ipſa urbis κακόμικτα, & περιψήματα improba ſcurrilitate longe ſuperes. 12 Cæcilium Galbam Cæſaris Auguſti illum morionem, qui in Mæcenatis gratiam doctus erat vigilanti ſtertere naſo. Juv. Sat. 5. v. 4. 13 Te poſſe putes. 14 Scurram dicacem, quem Raderus Seſtium Gallum vere dici putat, de quo Suet. c. 42. l. 1. 15 Acumen, & argutiam joci, & deriſionis, cui dicatur naſus, ſupra ep. 4. n. 6. 16 Non eſt Sextius Gaballus, ſed caballus, quadrupes bellua. epigr. 9. l. 10.

¶ De Porcia. xliii.

1 Conjugis audiſſet fatum cum Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram 2 ſatis hoc vos docuiſſe 3 patrem.
Dixit, & ardentes avido 4 bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba moleſta, nega.

1 Hiſtoria nota ex Plutarchi Bruto. Valer. Max. l. 3. c. 2. & l. 4. c. 6. Dione 47. Appiano civ. 4. &c.

2 Alii *ſatis hoc docuiſſe patrem*, ideſt morte non vulgari, τὸ τραῦμα, & τὴν γαστέρα διορύξαι, & δακτύλοις ἐρᾶναι, & τὰ σπλάγχνα διαρρῖψαι. Appian. c. 2. civ. bel. 3 Catonem, cujus morituri illa vox: *An neſcis pauliſper ſpiritu repreſſo, aut capite ad parietem illiſo emori licere?* vide ſupra ep. 9. n. 3. 4 Hauſtus ſane calidus, ſed gloriæ plenus, & plus quam fœmineus.

In Mancinum. xliv.

Bis tibi triceni ſuimus, Mancine, vocati,
Et poſitum eſt nobis nil 1 here prater 2 aprum:
3 Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ,
3 Non nobis apponebantur uvæ duracinæ,

1 Antique pro *heri*. 2 *Aprum ad convivia natum*. Quem integrum menſis inferebant Romani, non, &c.

Dul-

Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
4 *Non pyra quæ lenta pendent religata genista,*
Aut 5 *imitata breves punica mala rosas.*
6 *Rustica lactantes nec misit fiscina metas,*
Nec de Picenis venit oliva cadis. (*cari*
7 *Nudus aper; sed & hic minimus, qualisq; ne-*
8 *A non armato pumilione potest.* (*omnes.*
9 *Et nihil inde datum est; tantum spectavimus*
Ponere aprum nobis sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
10 *Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.*

4 Non pyra serotina, quæ ad maturitatem pendent ab arbore, vel in cella, vinculo religata e genista lenta.
5 Quæ βαλαυστίου, idest floris colore imitantur rosas flores brevis ævi. *aliis*, quod ipsa arbor brevis ævi sit, testante Plinio l. 16. c. 44. 6 Nec calatho rustico allata apponebatur nobis meta lactis, idest lac coagulatum. Angl. *cruds or fresch cheese*, in formam metæ Circensis, id est inversi turbinis, ceu pyramidis coactum. 7 Non inconditus (ut volunt quidam) sed absque aliis cibis, & obsoniis illatus. 8 *Nec dignus ferro Meleagri*, sed qualis ab inermi nano confici possit. 9 Neq; eum carptor scindens preministrabat, sed tanquam in Amphitheatro nobis pro spectaculo exhibitus est. 10 Sed tu objiciaris apro discerpendus, ut Charidemus a Domitiano.

Ad Stellam. xlv.

LAscivos leporum cursus, lususque leonum,
Quod 1 *major nobis charta* 1 *minorq; gerit:*
Et bis idem facimus: nimium si, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone 2 *mihi.*

1 Musambertius interpretatur chartam majorem, Augustanam, seu Liviam, qua forte ad Domitianum scripsit epig. de lep. minorem, Hieraticam, qua hoc ad Stellam, &c. Raderus intelligi vult libellum de spectaculis pro minori, hunc primum pro majori. Ramiresius *majorem*, & *minorem* pro quacunque charta, vel innui longum illud epig. 105. infra, & aliquot ex his brevioribus: dispiciat lector. 2 Mihi ad cœnam vocato.

De Libro suo. xlvi.

EDita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

Ne hæ chartæ meæ pereant per libellorum brevitatem; faciam, quod Homerus, qui sæpius idem hemistichium, & inter alia hoc τὸν δ' ἀπαμειβόμενος, nonnunquam integros versus repetit. ita ego sæpius recurro ad leonem, & leporem.

¶ Ad Hedylam. xlvii.

CUm dicis propero, fac si facis, 1 *Hedyla; languet*
Protinus, & cessat debilitata Venus.
Expectare jube: velocius ibo retentus.
1 *Hedyla, si properas, dic mihi ne properem.*

1 *Hedyle* legendum vult P. S. Non esse se stupidum, qui ad Veneris metam blandis verbis instigetur; verum equum satis sua sponte currentem, nisi intempestive interpelletur.

De Diaulo medico. xlviii.

Effert usque, modo ægros, quos per imperitiam occiderat, efferendos a libitinariis, nunc mortuos ipse. Clinicus utique, supra epig. 31.

Nuper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus.
Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

* De Leone, & Lepore. xlix.

* Supra epigram. 7. &c. 1 Custodes Leonum, mansuetarii. 2 Robur scilicet, animosque sumit a Leonis magnanimitate. *Mobilitate* legendum autumat Scriverius. 3 *Savoy*. Infra ep. 105. n. 3.

Ictibus his tauros non eripuere 1 magistri;
Per quos præda fugax itque, reditque, lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
2 Nec nihil a tanta nobilitate refert.
Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec cavea tanta conditur ille fide:
Si vitare canum morsus, lepus 3 improbe, quaris,
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

¶ Ad Licinianum, de Hispaniæ locis. L.

1 In monte sitam. 2 De quo Plinius lib. 4. epist. 11. 3 Alii *Aquis*, & intelligit Salonem infra, n. 11. 4 Alii *Senemque Caium*. alii *Senemque Caunum nivibus*. Caunum enim montem non procul a Bilbili tradit Mariana l. 1. cap. 3. alii *canum*, alii *calvum* legunt, & intelligunt de Vadaverone monte. 5 Alii *effractis*. montem .n. Vadaveronem, sacrum (ut scribit Plin. l. 4. c. 24.) promontorium, fractum, & in insulam positum tradit Hier. Paul. de Hispania. 6 Alii *Boleti*. retinendum *Botrodi*. de quo ep. 28. l. 12. 7 Hortorum dea. 8 Qui retinent *Tepidum*, exponant *Lene* leniter. 9 Meatus enim corporis claudit frigida aqua. 10 Non alto. 11 Fl. juxta Bilbilim, quo temperatum est optimum ferrum; cujus ibi sesturæ plurimæ. 12 Tibi etiam in prandio accubanti. 13 Calores æstivos fugies mersus auriferis undis Tagi, vel delitescens umbrosis sylvis, quæ ad Tagi ripas.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostraque laus Hispania,
Videbis 1 altam, 2 Liciniane, Bilbilim,
3 Equis, & armis nobilem,
4 Sterilemq; Calvum nivibus, 5 & fractis sacrum
Vadaveronem montibus:
Et delicati dulce 6 Botrodi nemus,
7 Pomona quod felix amat.
8 Tepidi notabis lene Congedi vadum,
Mollesque nympharum lacus;
Quibus remissum corpus 9 adstringas 10 brevi
11 Salone, qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas prope
Voberca 12 prandenti feras.
13 Æstus serenos aureo franges Tago,
Obscurus umbris arborum.

Avidam 14 *rigens Dircenna placabit ſitim,*
Et 15 *Nemea, quæ vincit nives.*
At cum December canus, & bruma 16 *impotens*
Aquilone 17 *rauco mugiet:*
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam:
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & 18 *vernas apros,*
Leporemque forti callidum 19 *rumpes equo:*
20 *Cervos relinques villico.*
Vicina in ipſum ſylva deſcendet focum
21 *Infante cinctum ſordido.*
22 *Vocabitur venator, & veniet tibi*
Conviva clamatus prope.
23 *Lunata nuſquam pellis, &* 24 *nuſquam toga,*
25 *Olidæque veſtes murice:* (*cliens:*
Procul 26 *horridus* 26 *Liburnus, &* 27 *querulus*
Imperia 28 *viduarum procul.*
Non 29 *rumpet altum* 30 *pallidus ſomnum reus,*
Sed mane totum dormies.
31 *Mercetur alius grande, & inſanum ſophos:*
Miſerere tu 32 *felicium;*
33 *Veroque fruere* 34 *non ſuperbus* 33 *gaudio,*
Dum 35 *Sura laudatur tuus.* (*petit:*
36 *Non impudenter vita, quod reliquum eſt,* 37
Cum fama, quod ſatis eſt, habet.

14 Alii *recens Dercetæ*; alii *Dercelia*, &c.
15 Fons.
16 Meton. efficientis.
17 Fremente.
18 Indigenas.
19 Franges, ut ſupra ep. 23. vel venatu delaſſabis, & occides. ep. 14. l. 12.
20 Quibus capiendis ſtudium curſus, & voluptas minor, quam in lepore.
21 Villici infantum turba ruſtica, ep. 60. l. 4. n. 10.
22 Invitabitur venationis ſocius. alii *Venabitur vocatus*, id eſt conviva, quem voles e vicinis ep. 57. l. 3.
23 Non aderunt nobiles Rom. quibus in calceis lunulæ formam geſtare moris erat; literam ſcilicet C. notam centenarii numeri patriciorum a Romulo inſtitutorum. vide & conjecturas Plutarchi, probl. 70. 24 Non togati anteambulones, clientes, & cæteri ſportularum, ſalutationumque aſſeclæ. ep. 47. n. 4. & epig. 51. lib. 10. 25 Et purpurati, muricis infectionem olentes. vide ep. 4. lib. 4. n. 6. 26 Præco publicus e Liburnia oriundus, cujus in concilium vocantis, reos citantis, actiones proclamantis vox non paucis horrorem incutit. 27 Frequentibus querelis patrono moleſtus. 28 Quæ importunæ, & ſatis cum imperio defunctorum virorum res adminiſtrant, patronorum uſque operam exigentes. 29 Qui tua ſub Galli cantum oſtia pulſat. 30 Anxius, cauſæque metuens. 31 Alius irrequieto labore aucupetur inſani populi auram ſibi tanquam diſerto patrono acclamantis, σοφως. vide ſupra ep. 4. n. 8. *Inſanum ſophos*, contradictio implicita, vel Hypallage, *plebis inſanæ*. 32 Horum, qui plerbis laudibus tumidi, & forenſibus negotiis occupati ſe felices credunt, digni ſane miſericordia. 33 Gaudio tranquillæ vitæ, curis, & moleſtiis liberæ, non ſolicitæ. 34 Non ambitioſus, non levis populi aura inflatus. 35 Palphurius Sura, cæterique laudis avidi cauſidici foro vacent. 36 Tu, O Liciniane, laudum ſatis amplum titulum, cumulumque conſecutus in poſterum citra gloriæ jacturam, aut infamiæ notam otio, & quieti indulge. 37 Alii *peris*.

¶ Jocus ex Homero in Cocum. li.

Ex Homeri verſu 1. Iliad. & alibi

SI tibi Miſtyllus cocus, Æmiliane, vocatur,
Dicetur quare non Tarataſſa mihi?

Μισυλλὸν τ' ἄρα τ' ἄλλα ☾ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν.

Æmilianus cocum ſuum *Miſtyllum* appellaverat. Jocatus Poeta quærit, cur non itidem ſibi liceat ſuum cocum appellare *Tarataſſam*, quod in verſu Homeri ſequitur.

Ad Leporem. lii.

1 Maxima, taurorum ſcilicet, & cervorum.
2 Fati gloriam a leone captans.
3 *Velint?* interrogatorie.

NOn facit ad ſævos cervix, niſi 1 prima, leones.
Quid fugis hos dentes, 2 ambitioſe lepus?
Scilicet a magnis ad te deſcendere tauris,
Et quæ non cernunt, frangere colla 3 velint.
Deſperanda tibi eſt 4 ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda ſub hoſte mori.

4 Glorioſæ mortis tibi a Leone datæ.

Quinctianum facit aſſertorem. liii.

1 Quos male dum recitat, incipiunt eſſe illius. ſupra ep. 39.
2. Libertatis vindex, injecta manu aſſere eos in libertatem. *Metaph.*
3 Satiſdes, prædem te des.

COmmendo tibi, Quinctiane, noſtros,
Noſtros dicere ſi tamen libellos
Poſſim, 1 quos recitat tuus Poeta.
Si de ſervitio gravi queruntur,
2 Aſſertor venias, 3 ſatiſque præſtes,
4 Et, cum ſe Dominum vocabit ille,
Dicas eſſe meos, manuque miſſes.
Hoc ſi terque quaterque clamitaris,
Impones plagiario pudorem.

4 *Manet in Allegoria.* Atque ubi carminum meorum ille plagiarius, verſus, quos ego edidi, manumiſi, & ſui juris eſſe pronunciavi, in ſervitutem ſuam redigere dolo malo conatur, tu aſſertor illorum, ſi bis terve cum illo lege agas plagiaria, perfrictæ frontis poetaſtrum in ruborem coges. de lege plagiaria conſule Ulpianum, & Biſciolam, l. 8. c. 13.

¶ Ad Fidentinum. liv.

1 Vide n. 1. in 4. epig. libri de ſpectaculis.
2. Tua pagina meis libellis inſerta non minus ſordere apparet, quam bardocucullus vitio (alii legunt *villo*, alii *filo*, alii *vilis*) uncto, ideſt oleum olente, & craſſi filii, utpote Gallicus, inter urbanas veſtes purpura violacea tinctas: aut teſtæ fictiles ex luto Aretino inter vaſa cryſtallina: aut corvus inter olores: aut pica inter luſcinias. Ex bonorum

UNa eſt in noſtris tua, Fidentine, libellis
Pagina, ſed certa domini ſignata figura,
Quæ tua 1 traducit manifeſto carmina furto:
2 Sic interpoſitus vitio contaminat uncto

Ur-

Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic 3 Aretinæ 4 violant crystallina testa:
Sic niger, in ripis errat cum forte 5 Caystri,
Inter 6 Ledaos ridetur corvus olores:
Sic ubi multisona fervet sacer 7 Atthide lucus,
Improba Cecrepias 8 offendit pica querelas.
9 Indice non opus est nostris, nec vindice libris:
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

librorum fide contendit Scriverius restituendum esse: *Sic interposito vilis contaminat unco urbica, &c.* hac mente: Ita homo tectus bardocucullo purpuratis immixtus deridetur; ubi uncus ille (inversa scilicet, inflexaque a vertice cuculli pars) risum movet. Cujus lectionis meminit, monetque Author Confutationis fabulæ Burdonum. 3 Aretium Italiæ urbs, ubi terra testis apta. 4 Contaminant crystal. comparata cum crystallinis ipsa sordent. 5 Asiæ fl. cygnis frequens. 6 Jupiter sub imagine cygni Ledam compressit. 7 Philomela, Pandionis regis Atheniensis filia. 8 Ita optime restituit Scriverius. 9 Non opus est alio delatore, aut assertore, quam tua pagina, quæ te furti accuset, damnetque. de assertore superiore epigram.

¶ Ad Fuscum. lv.

1 *SI quid, Fusce, vacas adhuc amari;*
(Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici;)
Unum, si superest, locum rogamus:
Nec me, quod tibi sum novus, recuses.
Omnes 2 hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inspice, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

1 Si quid loci apud te reliquum sit novo amico.

2 Novi scilicet.

Ad Frontonem. lvi.

VOta 1 tui breviter si vis cognoscere 1 Marci,
2 Clarum militiæ, Fronto, togæque decus:
Hoc petit: esse sui nec magni ruris arator,
3 Sordidaque in parvis otia rebus amat.
4 Quisquam 5 picta colit Spartani frigora saxi,
Et 6 matutinum portat ineptus 6 Ave;
Cui licet exigui nemoris, rurisque 7 beati
8 Ante focum plenas explicuisse plagas?
Et piscem tremula salientem ducere seta,

1 Amici tui M. Valerii Martialis, id est mei. 2 Fuit n. tribunus vigiliarum, & consul. vir clarus juxta, ac doctus. 3 Sine cultu, & splendore, in re modica, & tenui. 4 Nemo adeo, cui obtigit modicus contiguo cum lare fundus, modo mens sana sit, velit superbos aditus regum, durasque fores colere, ut summo mane salutet patronum. 5 Atria divitum ad frigiditatem incrustata marmore Laconico, natura quidem variegato, sed & arte insuper picto: teste Plin. lib. 35. c. 1. 6 Salutationis matutinæ vocem solennem. Ὁ ἠσπάσατο, οὔτι γε τῷ ἐωθινῷ προτρήματι ᾧ Χαῖρε, ἀλλὰ τῷ ἑσπερινῷ τῷ Ὑγίαινε χρησάμενος. Dio in Adriano. 7 Fertilis. *vel metonymice*, quod dominum beatum reddat. 8 Evacuare ante focum casses, & retia prædis onusta.

Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis 9 *inæquales onerat cui villica menſas?*
Et ſua 10 *non emptus præparat ova cinis.*
Non amet hanc vitâ, quiſquis me non amat, opto:
Vivat & urbanis 11 *albus in officiis.*

9 *Menſæ ſed erat pes tertius impar, Teſta parem, fecit.* Ovid. Metamorph. 8. fic epig. 47. l. 2.

10 Meus, *Vicinus*. namque *in ipſum ſylva deſcendit focum*. ſup. epig. 50. 11 Nonnulli exponunt *pallidus*, anxius ſcilicet, & ſolicitus: alii, *pulcher*, non fuſcatus ſcilicet ſole ruſtico. vide ep. 12. lib. 10. Lipſius 1. Elect. c. 13. Alba toga indutus inter anteambulonum, & niveorum Quiritium officia; ceu cretatus, & candidatus in comitiis.

Ad Cauponem. lvii.

Continuis vexata madet vindemia nimbis.
Non potes, ut cupias, vendere caupo merum.

1 Quamvis cupias, quod tamen tibi neque pro more, neque voto eſt, malles enim minime eſſe aquoſum, ut in lucrum tuum aquæ plus ferre poſſet. vide ep. 100. lib. 9. unde fides vet. lectioni. *ut cuperes*.

Ad Flaccum. lviii.

Qualem, Flacce, velim, quæris, nolimve puellã?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis,
Illud, quod mediũ eſt, atq; inter utrũq; probamus.
Nec volo, 1 *quod cruciat; nec volo,* 2 *quod ſatiat.*

1 Difficilis enim morofitas parit odium.
2 Facilis copia contemptum parit.

De pueri precio. lix.

Millia pro puero centũ me 2 *mango poposcit:*
Riſi ego: ſed 3 *Phœbus protinus illa dedit.*
Hoc dolet, & queritur de me mea mẽtula mecũ,
Laudaturque 5 *meam Phœbus in invidiam.*
Sed 7 *ſeſtertiolum donavit mentula Phœbo*
Bis decies: hoc da tu mihi, pluris emam.

1 100000. H. S. noſtræ monetæ 781. l. 1. ſl.
2 Mangones prius, κυνότροφοι, & ἱππονόμοι. poſtea longius tractum, & puerorum altores, & negotiatores dicti, qui formoſos pueros exſecabant, frangebantque in Venerem. 3 Draucus. 4 Quod tantum pretium ipſe dare non poſſum. 5 Uſque adeo, ut ego illi invideam. 6 Sed illi denunciarius muto turpi in vetulis viduis, & pathicis miniſterio lucratus eſt bis decies ſeſtertium, noſtræ monetæ, l. 1562 5. hoc tu puſille mihi facito, & puerum pluris emam. 7 Diminutivum, pro ſeſtertium, ſyncopate pro ſeſtertiorum, quod cum Adverbio numerali poſitum deſignat totidem centena millia.

Ad Flaccum de ſportula. lx.

Dat 1 *Bajana mihi quadrantes ſportula cẽtũ.*
Inter 2 *delicias quid facit* 3 *iſta fames?*

1 Sportula mihi, quod una lavarem, data a potentiori amico, quocum feceſſeram in Bajas. ep. 7. l. 3. n. 3.
2 Balnei. 3 Sportulæ quadrantum, quæ eſurientem non ſatiet,

4 *Redde*

4 *Redde Lupi nobis, tenebroſaque balnea Grylli:*
Tam male cum cœnem, cur bene, Flacce, lavor?

4 Redde mihi vulgata Romæ balnea, Grylli tenebras, Æoliamque Lupi (lib. 2. epig. 14.) male enim conveniunt delicata Bajana balnea cum cœna famelica.

De Lepore, & Leone. lxi.

Intres ampla licet torvi, lepus, ora leonis,
Eſſe tamen vacuo ſe leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procubet in armos,
Alta 1 juvencorum vulnera figet ubi?
Quid fruſtra nemorũ 2 dominũ regemq; fatigas?
Non niſi delecta paſcitur ille fera.

1 Qualia juvencis ſolet infigere.
2 Leonem de his ſupra ſæpius.

¶ Ad Licianum, ſcriptores unde. lxii.

*Verona docti a ſyllabas * amat 1 vatis;*
*Marone * felix 2 Mantua eſt;*
3 *Cenſetur* 4 *Apona Livio ſuo* 4 *tellus,*
5 *Stellaque, nec* 6 *Flacco minus:*
7 *Apollodoro * plaudit* 8 *imbrifer Nilus;*
*Naſone Peligni * ſonant.*
9 *Duoſque Senecas, unicumque Lucanum*
** Facunda loquitur Corduba.*
* *Gaudent* 10 *jocoſæ Canio ſuo Gades;*
11 *Emerita Deciano meo.*
*Te, Liciane, * gloriabitur noſtra,*
* *Nec me tacebit, Bilbilis.*

a Verſus, e quibus plerique *Hendecaſyllabi* Phaleœcii.
* Cum ipſe ſcripſerit amatoria, adverte ſignata, & ad argumentum cujuſque authoris, vel loci appoſita verba, *Amat; felix; cenſetur; plaudit; ſonant; facunda loquitur; gaudent jocoſæ; gloriabitur*: & modeſtum illud, *nec tacebit*. 1 Catulli. 2 Virgilius natus eſt in pago, qui Andes dicebatur, non procul a Mantua. 3 Magni fit, in cenſu, & æſtimatione eſt. 4 Patavinus ager. Patavium, ab Apono *Fonte*, *Antenoreæ vitam qui porrigit urbi*, &c. Claudiano celebrato epig. 3. 5 Vide ſupra epig. 8. & lib. 7. ep. 13. 6 Valerio Flacco. 7 Poetæ Alexandrino, Menandri æmulo. 8 Qui inundatione ſua, vice imbrium (qui in Ægypto rari) fungitur in terra irriganda. 9 Patrem Rhetorem, & declamatorem; filium Philoſophum, & tragicum, vel L. Senecam Philoſophum, fratriſque ejus filium Marcum tragœdum. vide ep. 40. lib. 4. 10 Saltatricularum laſcivia, & petulantia. ſupra epig. 42. num. 9. de Canio infra epig. 70. 11 Emerita, Auguſta civitas Hiſpaniæ ad Luſitaniam ſpectans.

De Lævina. lxiii.

Caſta, nec antiquis cedens Lavina 1 Sabinis,
Et quamvis tetrico triſtior ipſa viro;

1 Sabinæ caſtæ audiebant, quarum patrii mores incorrupti, & ſancti: *intactior omni Crimibus effuſis cellam divitente Sabina*. Juv. Satyr. 6. & Lucan. 1.

Dum modo 2 Lucrino, modo se permittit 2 Averno;
Et dum 3 Bajanis sæpe fovetur aquis;
Incidit in flammas, juvenemque secuta, relicto
Conjuge; 4 Penelope venit, 5 abiit 6 Helene.

2 Balneis publicis in lacu Lucrino, Avernoque & Bajis. 3 *Elegans Antitheſis*. dum ſe lavat aquis, incidit in flammas, amoris ſcilicet inhoneſti. 4 Caſta. 5 Extenditur ultima ſyllaba propter contractionem. 6 Adultera.

Ad Celerem. lxiv.

UT recitem tibi noſtra, rogas, epigrammata. nolo.
Non audire, Celer, ſed recitare cupis.

An quia audire aliena præ ſe fereus Celer, ſua recitandi occaſionem captaret, adeoque Martialem enecaret? An verebatur Poeta, ne epigrammata ſua nondum edita, ſi apud Celerem recitaſſet, memoriæ mandata illa pro ſuis venditaret?

¶ Ad Fabullam ambitioſam. lxv.

BElla es? novimus: & puella; verum eſt:
Et dives; 1 quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas;
** Nec dives, neque bella, nec puella es.*

1 Videtur Rurgerſio ſcribendum: *Quis & id poteſt negare?* * Res enim vel ſumma laude dignas ſordeſcere facit arrogans φιλαυτία.

Ad Cæcilianum, 1 de genere, & declinatione ficus. lxvi.

CUm dixi, ficus, rides quaſi barbara verba;
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas ſcimus in arbore naſci:
Dicemus ficos, Cæciliane, 2 tuos.

1 Emendandum lemma, neque enim neceſſe fuit, ut de genere τῦ *ficus* doceret quicquam, cum de declinatione tantum incideret quæſtio, negante Cæciliano dici *ficus* de fructu, & dici *ficos* jubente. Reſpondet Poeta, *ficum* etiam quartæ declinationis dici pro fructu, ficum vero pro morbo ordinis eſſe tantum ſecundi. Cum itaque nihil hic de genere moveatur, neque apud probæ notæ authorem quempiam reperiatur ficus pro morbo in alio, quam fœmineo genere, ut & συκωσις Græca, exponunt *Tuos* --- 2 Liberos, famulos, pueros delicatos, ut ep. 52. l. 4. & l. 12. ep. 33. Alii tamen *tuos* adjective referunt ad *ficos*, & ex epigrammate hoc probatum eunt *ficum* pro morbo utriuſque eſſe generis. Sed & aliam vide lectionem, aliamque expoſitionem Laur. Vallæ eleg. 4. l. 1.

¶ Ad furem, de libro ſuo. lxvii.

ERras meorum fur avare librorum,
1 Fieri Poetam poſſe qui putas tanti,
2 Scriptura quanti conſtet, & tomus vilis.

1 Qui ambitioſe nomen Poetæ aucuparis. 2 Librarii tranſcribentis opella, & non ita magni pretii charta, ſcapus,

3 *Non.*

3 Non ſex paratur, aut decem ſophos nummis.
4 Secreta quære carmina, & 5 rudes curas,
Quas novit 6 unus, ſcrinioque 7 ſignatas
Cuſtodit ipſe 8 virginis 9 pater chartæ:
10 Quæ trita duro non inhorruit mento.
11 Mutare dominum non poteſt liber notus.
12 Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membrana:
13 Mercare tales ab eo, nec ſciet quiſquam.
Aliena quiſquis recitat, & petit famam,
Non emere librum, ſed ſilentium debet.

3 Ipſa ſapientia, aut ſapientiæ laus non paratur, quo liber, pretio. 4 Nondum vulgata. 5 Verſus nondum in publicum emiſſos. 6 Author ſolus. 7 Clauſas, necdum edi-

tas. 8 Quæ nondum lectorem experta eſt; quam nullius viri manus contrectavit, nullius lectoris oculus foris vagantem vidit. 9 Author. 10 Quæ nondum lectoris manu verſata, lanugine inhorreſcit, piloſaque facta eſt. *alii*, quæ nondum recitata, atque edita horreſcit, ab auditorum baſiantium mento. ut epig. 4. ſupra, & 77. infr. 11 Fruſtra, & ſero plagiarius ſibi adſcribit opus, cujus innotuerit author. 12 Si quis vero liber novus fit, cujus frontes eæ ſunt (extremitates membranæ in orbem complicatæ, in medio quarum apparebant cornua) pumice jam primum poliuntur; & cujus umbilicus (is eſt baſillus cedrinus, buxeus, cupreſſinus, &c. extremæ paginæ, abſoluto jam opere, aſſutus) vel umbilici extremitates (quæ, complicatis in volumen membranis, utrinque apparent, cornuaque appellantur) ebore, argento, vel auro ornantur: & quem noviſſime obducit pellis, hunc eme, ſimulque authoris ſilentium. 13 P. Scriv. *Mercare. tales habeo, nec ſcilicet.*

Ad Charilum. lxviii.

1 Liber homo es nimium, dicis mihi, Charile, ſemper;
In te qui dicit, Charile, 2 liber homo 3 eſt.

1 Παῤῥησιαζόμενος, libertatem nimiam in jocis uſurpans. 2 Negotiis liber, nihilque aliud, quod agat, habens, ſi in vile tuum caput dicere vacet. eſtque jocus ambiguitate τῷ *liber*. 3 Alii: *eſt?* Eroteice.

De Rufo. lxix.

Quidquid agit Rufus, nihil eſt, niſi Nævia Rufo.
Si gaudet, ſi flet, 1 ſi tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poſcit, negat, innuit; 2 una eſt
Nævia; ſi non ſit Nævia, mutus eris.
Scriberet heſterna patri cum luce ſalutem;
Nævia lux, inquit, Nævia, numen, ave.
Hæc legit, & rides demiſſo Nævia vultu.
Nævia 3 non 2 una eſt, quid vir inepte furis?

1 Vel tacitus infamat ſuum Næviæ amorem geſtu faretur. 2 Nihil aliud loquitur, aut ſpirat, quam Næviam. 3 Non tibi, non uni ſoli vacat, *prius oculo contenta erit uno*, imo publicum eſt proſtibulum, luſus eſt in ambiguitate τῷ Scr. legit *una*.

Ad Maximum. lxx.

COEpit, *Maxime*, *Pana quæ ſolebat*,
Nunc oſtendere Canium Terentos.

Terentos (qui locus erat in campo Martio, templo Ditis insignis) ſpectabilis ſimulachro Panis habitu ſemper ridentis ficti, ne forte vacet, oſtendit jam Canium poetam Gaditanum σεσηρότα, æque & ridentem. vide lib. 3. ep. 20. & ſupra ep. 52. n. 10. Canius a. forte in campo Martio ſuam ſedem locarat.

Ad Librum. lxxi.

VAde ſalutatum; pro me liber ire juberis
Ad * *Proculi nitidos officioſe lares.*
Quæris iter? dicam. vicinum 1 *Caſtora* 2 *Cana*
Tranſibis Veſtæ, virgineamque domum.
Inde ſacro veneranda petes Palatia 3 *clivo,*
4 *Plurima quæ ſummi fulget imago ducis.*
Nec te detineat miri radiata 5 *Coloſſi*
Quæ 6 *Rhodium moles vincere gaudet opus.*
Flecte vias hac, qua 7 *madidi ſunt tecta Lyæi,*
8 *Et Cybeles picto ſtat Corybante tholus.*
9 *Protinus a læva clari* * *ſub fronte Penates,*
Atriaque excelſæ ſunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas faſtus, limenque ſuperbum:
Nulla magis toto janua poſte patet;
10 *Nec propior quam Phœbus amat, doctæq; ſorores.*
Si dicet; quare non tamen ipſe venit?
Sic licet excuſes: 11 *quia qualiacumque leguntur*
Iſta, ſalutator ſcribere non potuit.

* C. Julii Proculi. 1 Caſtoris templum in foro. 2 Antiquæ Deum matris Virginumque Veſtalium templum. 3 Colle Palatino. 4 Ea parte, qua ſtatua equeſtris Imp. Domitiani poſita eſt, id eſt in foro. 5 Vide epig. 2. lib. ſpect. 6 Coloſſum Rhodium, qui inter 7 orbis miracula cenſetur, 60. cubitorum. 7 Templum Bacchi, vino uvidi. 8 Et tholus in Cybeles templo, ſupra quem Galli, Deæ evirati ſacerdotis, effigies ſtabat. eſt autem tholus, camera ædificii in faſtigiatum acumen deſinens, in qua trabes coeunt, ibidemque ſcutum affixum, a quo dona ſuſpenduntur. 9 Ad lævam Idææ matris ſitæ ſunt Proculi ædes. * Alii *ibi*. 10 Nec Apollini, Muſiſque ulla domus gratior. 11 Quia non fuiſſet illi ocium ſcribendi hæc qualiacunque epigrammata, ſi ſalutandi officiis vacaſſet.

¶ Ad Somnum. lxxii.

NÆvia ſex cyathis; ſeptem Juſtina bibatur;
Quinque Lycas; Lyde quatuor; Ida tribus.

1 Priſcis moris fuit in compotationibus in honorem, & gratiam abſentis amicæ, amici, vel imperatoris haurire tot cyathos, quot eſſent amici, amicæque nomine literæ, quod vel aperte profitebantur, vel ſodalibus ariolanda, & conjectanda reliquerunt, ubi vel totidem poſcerent cyathos, vel poculum, quod tot cyathos caperet. vide ep. 51. l. 8. ep. 95. l. 9. ep. 37. & 39. l. 11. 2 Ex MSS. quibuſdam ſunt, qui *calathis* ponunt, ut & Virgilius dixit, *Vina novum fundam calathis Arviſia nectar*. Verum præfero τὸ *cyathis* noſtro uſitatius locis modo citatis.

Omnis

Omnis ab infuſo numeretur amica Falerno ;
3 Et quia nulla venit, tu mihi, Somne, veni.

3 Et quoniam nihil valent numeri, & invocatio, ut adſint amicæ, tu ſomne veni. Et vel eos deridet, qui potando, ſcortando dormiendo inertem traducunt vitam, vel alludit ad poculum, quod Mercurii nomine conceptum ſumebatur in conviviis ultimum ad conciliandum ſomnium, cum tria eſſent apud Græcos ſacra pocula; 1 Jovis Servatoris; 2 Boni Dæmonis; 3 Mercurii, qui ſomni præſes.

¶ Ad Fidentinum. lxxiii.

NOſtris verſibus eſſe te Poetam,
Fidentine, putas, cupiſque credi?
1 Sic dentata ſibi videtur Ægle,
Emptis 2 oſſibus, 3 Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior eſt 4 cadente more,
5 Ceruſſata ſibi placet Lycoris.
6 Hac & tu ratione, qua poeta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

1 Emendo, & adſciſcendo aliena pro ſuis.
2 Dentibus ex oſſe, vel ebore factitiis.
3 Elephantis belluæ Indicæ cornu, ut volunt Varro, Pauſanias, Oppianus, &c. vel dente, juxta Ariſtot. Plinium, Philoſtratum. ſupra ep. 9. lib. ſpect. n. 2. 4 Præmaturo, qui niger. 5 Candida, & lita ceruſſa, ψιμυθίῳ. 6 Φενάκην, ideſt comam additiciam ſumendo.

Ad Cæcilianum. lxxiv.

NUllus in urbe fuit tota, qui tangere vellet
Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: ſed nunc poſitis cuſtodibus, ingens
Turba fututorum eſt: 1 ingenioſus homo es.

1 *Vel Ironice*, ideſt fatuus, qui cuſtodia arcta, & zelotypia tua dentes exacueris amatoribus, qui prius quidem incuſtoditam negligebant, jam vero *Neſcio quid, quod te cepere, eſſe putant*, quia *Nitimur in vetitum*, &c. ut habet Ovidius 4. eleg. lib. 3. Amorum, unde ſumptum eſt hoc ep. *vel Ingenioſus*, qui hoc artificio uxoris pretium, & deſiderium excitaſti, quam nemo prius gratis, ideſt ſine pretio tangere vellet.

Ad Paullam. lxxv.

MOEchus erat. poteras tamen hoc tu, Paulla, negare:
Ecce vir eſt. numquid, Paulla, negare potes?

Increbuit ſuſpicio conſuetudinis tuæ cum mœcho, dum viveret prior maritus; poſtquam vero, illo elato, nupſeris ſuſpecto illi mœcho, feciſti ſuſpicioni fidem, rem propemodum faſſa. vide idem epig. 22. lib. 6.

De Lino. lxxvi.

DImidium donare Lino, 1 quam credere totum
Qui mavult, 2 mavult perdere dimidium.

1 Mutuum dare.
2 Æque .n. utrumque non ſolvit mutuum, ac donatum, totum, ac dimidium.

¶ Ad

¶ Ad Flaccum. lxxvii.

O mihi 1 *curarum pretium non vile mearum*,
Flacce, 2 *Antenorei ſpes, & alumne Laris:*
3 *Pierios differ cantuſque, choroſque* 4 *ſororum:*
Æs dabit ex 4 *iſtis nulla puella tibi.*
Quid petis a 5 *Phœbo? nūmos habet* 6 *arca Minervæ:*
7 *Hæc ſapit;* 8 *hæc omneis fœnerat una deos.*
9 *Quid poſſent hederæ Bacchi dare?* 10 *Palladis*
Inclinat 11 *varias pondere nigra comas: ſarbor*
12 *Præter aquas Helicon, & ſerta, lyraſq; Deorū,*
Nil habet, & magnum ſemper inane 13 *ſophos.*
Quid tibi cū Cirrha? quid cū 14 *Permeſſidos ūdæ?*
Romanum propius, diviſiuſque forum eſt.
15 *Illic æra ſonant. at circum* 16 *pulpita noſtra*
Et 17 *ſteriles* 18 *cathedras,* 19 *baſia ſola crepāt.*

1 Curarum mearum levamen unicum, & ſolatium. *vel* ſtudii poetici, quod mihi tecum eſt commune, grande decus. 2 Urbis Patavii, quam condidit Antenor. fuit n. Val. Flaccus, Argonauticon author, civis Patavinus. 3 Deſine, & deſere poeticam, cum Muſæ nullo ſint in pretio. vel differ in aliud tempus, cum præſens poſtulet, ut rem facias. Juven. 7. Sat. Tir. Calpurn. 4. Ecl. Ovid. paſſim. & Quintil. dialog. 4 Novem Muſ. Pierid. 5 Cui laurus, & laus nudâ curæ. 6 Arcæ patronorum, quibus leges, & cauſæ, quas dedit, quas docuit Minerva, numorum affatim dederunt. 7 Lucri enim bonum odorem ſapere vera eſt hodie ſapientia: alludit a. ad Anieni apologum, in quo Palladem collaudat Jupiter, quod cæteris diis ſteriles ad gloriæ ſpeciem eligentibus arbores, illa olivam proprer fructum elegiſſet. ut mox num. 11. 8 Adeo dives eſt, ut cæteris diis mutuum det. Scriverio videtur pro *defœnerat* ſumi, id eſt fœnore exhaurit, trucidarque. 9 Quis enim uſus corymborum, & hederæ? 10 Oliva, cujus rami uberrate incurvantur. 11 Frondes varii coloris baccis onuſtas. 12 Studia hæc, & opera poetarum, quæ Helicone, Cirrha, Permeſſide lympha, ſacris Phœbo, Bromio, & Muſis, atque huiuſmodi bullatis ſonant magis, adferunt tantum voluptatem, inanem laudem, plauſum, & baſia ab auditoribus; quin te potius conferas ad forenſes cauſas agendas, unde rem augeas, ac diteſcas. ſupra epig. 18. 13 Supra epig. 4. num. 8. Alii *ſed perinane ſophos*. 14 Permeſſide nuda? omnino reponendum monet Scriverius. 15 In foro pecunia numeratur patronis. 16 Editiora loca ante ſcenam, e quibus recitabantur poemata. 17 Nullum fructum afferentes. 18 Auditorii ſubſellia. Lipſius interpretatur *Sellas*. vel Metaphora eſt a cathedris. ubi Rhetores ſedebant. Juven. 7. Sat. *Pœnituit multos vanæ, ſteriliſque cathedræ*. 19 Supra epig. 4. num. 1.

De Charino. lxxviii.

1 Nil non facere Charinum, quo coloretur: pallere tamen. *Vel*, cum

1 *Pulchre valet Charinus, & tamen pallet;*
Parce bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
2 *Sole utitur Charinus, & tamen pallet.*

illa omnia experiatur, quæ ad colorem inducendum faciant, cum tamen λεύκων ſit, non mirum eſſe, ſi palleat. 2 Inſolatione utitur, quæ veteribus in uſu, ut ad ſolem uncti cutim redderent nitidiorem. Perſ. 4. Sat. *Si unctus ceſſes, & figas in cute ſolem*.

3. *Tin-*

3 *Tingit cutem Charinus, & tamen pallet.*
Cunnum Charinus lingit, & tamen pallet.

3 Fuco, purpurissa.

¶ De Festo. lxxix.

1 *INdignas premeret pestis cum tabida fauces,*
Inque suos vultus serperet atra lues:
2 *Siccis ipse genis flentes hortatus amicos*
3 *Decrevit Stygios Festus adire lacus.*
4 *Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,*
5 *Aut torsit lenta tristia fata fame.*
6 *Sanctam Romana vitam sed morte peregit,*
Dimisitque animam 7 nobiliore via.
8 *Hanc mortem fatis magni praeferre Catonis.*
Fama potest: hujus Caesar amicus erat.

1 Festus immedicabili mentagra correptus. 2 Oculis non lacrymantibus, & firmo pectore. 3 Relinquende vitę certus. 4 Non polluit veneno, quo sublati efferuntur nigri. 5 Non torsit inedia voluntaria. 6 Sed vulnere facto emisit animam, pulchro mortis genere, & Romanis solenni, Lucretiæ, Scipioni, Catoni, Bruto, &c. 7 Honesta, & ampla porta, non qua fœda illa, fœtidaque pestis fauces obstruxerat. Lectio genuina, & emphatica e MSS. variis restituta, loco τῷ *rogo*. sic Lucanus l. 3. *nullius vita perempti est tanta dimissa via*. & Græcum illud πολλὰς πρὸς θάνατον ὁδούς. Et Cato, *Alius inseruit digitos, qua spiritus ingens Exiret, magnum dextera fecit iter*. & epigr. 92. lib. 11. *Debuerant alia fata venire via*. 8 Hic itaque non fugit e vita, Cæsaris odio, quod fecit Cato ille Uticensis, ne subire vultum tyranni cogeretur, ut ipse dicebat. supra ep. 9. n. 3.

Ad Attalum. lxxx.

S *Emper*agis causas, & res*agis, Attale, semper:*
Est, non est, quod agas, Attale semper agis.
Si res, & causse desunt, agis, Attale, nulas.
Attale, ne, quod agas, desit, 2 agas animam.

* Epigrammatis hujus, quo Attalum πολυπραγμονα deridet, lusus est in varia significatione τοῦ *ago*, vide Anthol. 2. epig. εἰς πολυτεχνῆς. 2 Moriaris.

Ad Canum. lxxxi.

S *Portula, Cane, tibi suprema nocte petita est.*
Occidit, puto, te, Cane, quod una fuit.

Impudentem avaritiam eorum, qui sportulis inhiant plurimis, notat sub nomine Cani, qui in tantum sportularum helluo, & larus erat, ut etiam gravi, & mortifero laborans morbo sportulis vacaret; doloreque concepto, quod unicam tantum acceperat, mortuus esset.

Ad Sosibianum. lxxxii.

E *Serva scis te genitum, blandeque fateris;*
Cum dicis dominum (Sosibiane) patrem.

Cum patrem appellas dominum (quod ingenui faciebant honoris causa) tu natalium vitii tibi conscius, per blanditias illas fateris te esse hybridam, natum scilicet e serva, & libero, vide Animadv. Cl. Scriverii.

Ne-

De Regulo. lxxxiii.

1 Ejuſdem argumenti, & artificii cum ep. 12. ſupra, quod vide. 2 Crimine abſoluta, quæ innoxio lapſu caduca ſuperſederat *domini capiti immerenti*. 3 Vide n. 12. ep. 13. Janus Rutgerſius *Tuæ* ſcribendum putat, poſtquam evaſiſſet Regulus. var. lect. lib.

1 Hæc, *quæ pulvere diſſipata multo*
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet 2 *abſoluta caſu!*
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque:
Victa eſt pondere cum ſuo repente,
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
3 *Tanta, Regule, poſt metum querelæ,*
Quis [illegible] *neget eſſe te decorum,*
Propter quem fuit innocens ruina?

De Manneja. lxxxiv.

1 Quæ tetro odore non ſuperant *artificis tui oris halitum*. Juven. Sat. 10. verſ. 238.

O*S, & labra tibi lingit, Manneja, catellus:*
Non miror; 1 *merdas ſi licet eſſe cani.*

De Quirinali. lxxxv.

1 Urbanis ſe miſcens, & villicis ſuis ancillis. 2 Hybridis, a patre ingenuis, a matre ſervis. ſupra epig. 42. n. 1. *Antith.* ſic Juven. 9. Sat. *Agebat vernam equitem*. 3 Vere enim auget familiam; quæ ſervorum eſt.

U*Xorem habendam non putat Quirinalis,*
Cum vult habere filios: & invenit
Quo poſſit iſtud more, 1 *futuit ancillas;*
Domumque, & agros implet 2 *equitibus vernis.*
3 *Pater familiæ verus eſt Quirinalis.*

* De Mario. lxxxvi.

* MS. Bodl. de præconc. 1 Qui dum voluit officioſus, & facetus videri in excuſatione Marii fundum venden. tis, ſimpliciter ne dicam ſtupide agros vituperavit, quos laudaſſe ſui fuerat muneris. 2 Peſtilens eſt locus, in quo perdidit ſer. MS. quidam. *ſervos ibi perdidis omnes*.

V*Enderet excultos colles cum præco* 1 *facetus,*
Atque ſuburbani jugera pulcra ſoli:
Errat, ait, ſi quis Mario putat eſſe neceſſe
Vendere: nil debet; fœnerat immo magis.
Quæ ratio eſt igitur? 2 *ſervos ubi perdidit omnes,*
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.

3 *Quis*

3 *Quis faceret pretiũ, niſi qui ſua perdere vellet*
Omnia? ſic Mario 4 noxius hæret ager.

5 Quis licitaretur, aut emeret?

4 Peſtilens. vel in damnum Marii, qui vendere cupiebat.

¶ De Novio * Microſpico. lxxxvii.

MS. Bodl. *De Novio Vicino.*

Vicinus meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris.
Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus eſſe me beatum,
Juncto cui liceat frui ſodale?
Tam longe eſt mihi, quam 1 Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre ſaltem,
Non audire licet, nec urbe tota
Quiſquam eſt tam prope, tam proculque nobis.
Migrandum eſt mihi 2 longius, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, ſi quis Novium videre non vult.

* Vox hybrida ex μικρὸς, & ſpecio, quod rarus appareret. alii legunt. *Mieropſopo*, alii *Microp ſycho*, ideſt parvi, & abjecti animi, avaro.

1 Præfectus Ægypti, in qua, Æthiopiam verſus, urbs Syene, *umbras nuſquam flectens* ſolſtitio æſtivo. 2 Neque enim tam prope videre fas eſt.

Ad Feſceniam. lxxxviii.

Ne gravis heſterno fragres, Feſcenia, vino,
1 Paſtillos Coſmi luxurioſa voras.
2 Iſta linunt dentes jentacula: ſed nihil 3 obſtat,
4 Extremo ructus cum venit a baratro.
Quid quod olet gravius miſtũ 5 diapaſmate 6 virus;
Atque 7 duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprenſaque furta
Jam tollas, & 8 ſis ebria ſimpliciter.

1 Trochiſchos ex aromatibus, & pulviſculis odoratis a Coſmo myropola confectos. *lozenges oraro-chiskes.*

2 Iſti paſtilli tibi jejunæ ſumpti. 3 Alii *obſtant*. ſcilicet paſtilli. 4 Oris fœtorem forte emendant; ructum ex imo ventriculo nequaquam. 5 Medicamento illo, cui immiſcentur odores, a διαπάττω conſpergo. 6 Gravis anima, halitus gravis. 7 Heſterni vini, & diapaſmatis. 8 Vinum potius oleas, quam fœtorem ſpiritus medicamentis ſumptis augeas. V. ep. 42. l. 3. n. 3. & ep. 7. l. 6. n. 4.

* Ad Alcimum. lxxxix.

* MS. Bodl. Epitaphium Alcimi pueri.

1 Alcime, quẽ raptũ domino 2 creſcẽtibus annis
3 Labicana 4 levi ceſpite velat humus:

1 Puer hic videtur fuiſſe Martialis. 2 Jam adoleſcentem. 3 Via Labicana, quæ a porta Eſquilina ducit ad Labicum Italiæ pagum. 4 Non magnifico tumulo, vel reſpicit precationis, & inſcriptionis formulam. S. T. T. L. h. e. *Sit tibi terra levis*. de cujus ratione vide, quæ adnotavi ad ult. verſ. Hippolyti Senecæ.

Actiſa

Accipe 5 *non Pharios nutantia pondera saxo,*
6 *Quæ cineri vanus dat ruitura labor;*
Sed fragiles 7 *buxos, & opacas palmitis umbras,*
Quæque virent lacrymis 8 *humida prata meis.*
Accipe care puer nostri monumenta 9 *laboris:*
Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
Cum mihi supremos 10 *Lachesis perneverit annos:*
Non aliter cineres mando jacere meos.

5 Non obeliscos, & pyramidas, non statuas, quæ columnis e saxo Ægyptio innixæ pendere, & nutare videantur. vide epig. 1. spect. num. 11

6 *Consumet ferrum, lapidemque vetustas*, &c. Ovid. 4. de Ponto. & Juven. Sat. 10. *data sunt ipsis quoque fata sepulchris.*
7 Buxetum, hypampelon, viridarium: flores pratenses. tumulis namque moris erat virentes inserere arbores, *spirantesque croceos, & florum perpetuum Ver.* 8 Bodlejan. & Scriverius *roscida.*
9 In cippo excolendo, & hoc carmine. 10 E Parcis una. ideſt ubi fata absolverint pensum vitæ meæ.

Ad Cinnam. xc.

Garris in aurem semper omnibus, Cinna;
Garris & illud, 1 teste quod licet turba:
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeone penitus sedit hic tibi 2 *morbus,*
Ut sæpe in aurem, Cinna, 3 Cæsarem laudes?

1 Quod audiente vulgo profari licet. 2 Vitium affectatæ taciturnitatis. Natum a. videtur hoc epigr. e joco Scauri, quo Junium Othonem Rhetorem tecto, & suspicioso dicendi genere usum taxavit, inquiens, acta illum in aurem alterius legere, quæ publica quidem sunt, vulgoque legi oportet. Raderus clancularia obtrectationis vitium innui vult.
3 Cujus quidem laudibus nihil magis publicari debet.

Ad Bassam tribadem. xci.

Quod nunquam maribus junctam te, Bassa, videbam,
Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat;
Omne sed officium circa te semper obibat
Turba tui sexus, non adeunte viro:
Esse videbaris, fateor, 1 *Lucretia nobis,*
*At tu (pro facinus!) Bassa, * fututor eras.*
Inter se geminos audes committere cunnos,
** Mentiturque virum prodigiosa Venus.*
Cœmenta es 2 *dignum Thebano ænigmate monstrum,*
** Hic, ubi vir non est, ut sit adulterium.*

1 Casta, ut Lucretia, absente viro. * Τριβὰς ὁλόκληρος opera usa. 2 Ænigma dignum Thebano monstro, ideſt Sphinge Thebano. *Vel*, Ænigma, cui solvendo opus est Oedipo

Ad

Ad Lælium. xcii.

CUm qua non edas, carpis mea carmina, Lęli.
Carpere vel noli noſtra, vel ede tua.

1 Ut ſint, quæ ego vi-

ciſſim carpam. videbis φᾶον eſſe μωμᾶσθαι, ἢ μιμεῖσθαι, & quam ſit *facilis rigidi cenſura cachinni*.

Ad Mamurianum. xciii.

SÆpe mihi queritur non ſiccis 1 Ceſtus ocellis,
Tangi ſe 2 digito, Mamuriane, tuo.
Non opus eſt 2 digito: totum tibi Ceſton habeto,
Si deeſt nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed ſi nec focus eſt, nudi nec ſponda grabati,
3 Nec curtus Chiones, Antiopeſve calix:
*4 Cerea ſi pendet lumbis, & * trita lacerna,*
5 Dimidiaſque nates Gallica palla tegit:
Baſceris & nigræ ſolo nidore culinæ,
Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum 6 (neque enim eſt culus qui non cacat elim;)
Sed fodiam digito, 7 qui ſupereſt, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris eſſe malignum.
8 Denique pedica, Mamuriane, ſatur.

1 Puer Poetæ. 2 Digito obſcæno per obſcœna ipſum ad ſtuprum pellicente, & ſe paratum pædiconem oſtentante. 3 Si nec ad bibendum tibi ſit ruptus calix, vel quali utuntur Chione, Antiope, cęteræque meretrices etiam ad obſcœnas lotiones. l. 2. epig. 50. 4 Decolor, non candida, a tritura flaveſcens: *vel* ſebo, & ſudore quaſi incerata. * Grut. *ſcripta lacerna*. I. Rutgerſ. *ſcruta Lacernæ*. propius MS. Bodl. *ſtricta lacerna*. Sed retineamus, quæ edita eſt, probam, & noſtro familiarem. 5 οἱ γὰρ Κέλται ἀντὶ χιτώνων σχιστὰς χειριδώτους φέρουσι μέχρι αἰδοίων, καὶ γλουτῶν. Strabo. 6 Supra n. 2. huic lectioni conſentiunt MS. Bodlejanus, & P. Scriverii editio. 7 Luſcum innuit Mamurianum, & παρονομάζει. Vide l. 3. epig. 92. quæ minandi formula, *Oculos ego tibi effodiam*, Plauto ſolennis. 8 Non ægre ferrem, *Atqui ſi id faceres ſatur, tacerem*, Catull. epig. 21. unde deſumptum videtur hoc epig.

De Aquino. xciv.

1 FAbricio junctus fido requieſcit 2 Aquinus,
2 Qui prior Elyſias gaudet 3 adiiſſe domos.
4 Ara duplex primi teſtatur munera pili;
5 Plus tamen eſt, titulo quod breviore legis.
Functus uterque ſacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod raro novit, amicus erat.

1 De his Polybius. 2 Qui lætior mortem obiit, quod ſibi ſuperſtes foret amicus. vide ſupra ep. 37. 3 Scriverius *Abiiſſe*. 4 Simul, vel prope ſepultis gemina excitata ara, & inſcripta teſtatur fuiſſe eos *primipilares*. 5 Hoc tamen (quem docet inſcriptio) honore & ille major, qui paucioribus inſcribitur literis, fuiſſe & *amicos*, MSS. aliquot, *Inſcriptum eſt titulo, quod breviore legis*, Bodl. *Inſcriptum titulo, quod breviore legis*.

Ad

Ad Æglen fellatricem. xcv.

Quæ olim male cantaſti, dum, &c.

Cantaſti male, dum fututa es, Ægle.
Jam cantas bene; 1 baſianda non es.

jam diceris bene cantare ab iis, qui te ſub vocis ſpecie ad fellandum vocant. 1 Quia impuri oris μύζοντος.

* Peſſimum rabulam obſtrepero clamore ſe aliorum actionibus ingerentem, ut quem propter imperitiam nemo adſciviſſet, propter importunitatem aliquis placaret, objecta triſauci huic Cerbero pretii offa, ut taceret. poteſt & intelligi de prævaricatore ad tacendum corrupto, ex noto illo joco in Demoſthenis argentaginam.

Ad * Helium. xcvi.

Quod clamas ſemper, quod agentibus obſtrepis
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas. (*Heli,*

Ad Scazontem, de fellatore. xcvii.

* Alloquitur verſum ſuum, qui cetera jambicus, niſi quod in quinta ſede habet jambum, & in ultima jambum mutat Spondæo. Claudicare itaq; videtur, unde & nomen a σκάζω.

*Si non 1 moleſtum eſt, teque non piget *Scazon,*
Noſtro, rogamus, panca verba 2 Materno
Dicas in aurem, ſic, ut audiat ſolus.
3 Amator ille triſtium lacernarum,
4 Et Bæticatus, atque 5 leucophæatus,
6 Qui coccinatos non putat viros eſſe,
7 Amethyſtinaſque mulierum vocat veſtes;
Nativa laudat; 8 habeat & licet ſemper
Fuſcos colores, 9 Galbanos habet mores.
Rogabis, unde ſuſpicer virum mollem.
Una lavamur: 10 adſpicit nihil ſurſum:
Sed ſpectat oculis 11 devorantibus drauces:
12 Nec oſtioſis mentulas videt labris.
Quaris, quis hic ſit? 13 excidit mihi nomen.

1 Tibi claudicanti. 2 Amico cui mittit hoc epig. vide l. 10. epig. 37. vel ipſi forte cinædo, cujus, etſi hic eum nominaſſet, argutiſſime mox fingit ſibi excidiſſe nomen. infra n. 13. 3 Qui geſtat, laudatque pullas veſtes. 4 Ipſe Hiſpano indutus colore, quem, juxta Bætim, rutilum, & fuſcum oves habent nativum. l. 14. ep. 133. 5 Veſte indutus coloris e λάδανῳ albo, & φαιῷ ſubnigro miſti. *gray* 6 Qui veſtibus uſos cocco tinctis (Angl. *ſcarlet*) putat eſſe molles, & parum viros. 7 Dicitque purpureas, ſeu violaceas a colore lapidis Amethyſti, ep. 154. l. 14. mulierum eſſe veſtes, non virorum. 8 Etſi viriles geſtet veſtes, muliebres habet mores, & molles. 9 Subalbos, ſeu herbacei coloris, χλωρούς; a flore galbani ferulæ e Syria. vel molles inſtar Galbæ Imp. effœminati. 10 Deſpectat inguina. ep. 64. l. 11. 11 Paſcentibus ſe, & delectantibus ep. 60. l. 9. n. 4. 12 Labris undantibus, & præ deſiderio ſaliva fluentibus. Juv. Sat. 9. verſ. 35. *ſpumante labello*. 13 Argute fingit, vel ſe eſſe oblitum ejus nominis, quem tamen ſupra nominarit. *vel*, ſibi imprudenti excidiſſe in hoc epig. nomen ipſius, ſive ille Maternus fuerit, ſive Fuſcus, Galba, aut Cinna, quod intimabat in vocibus *Fuſcinos Galbanos*, ſeu *Coccinator*. Vide Lipſ. l. 1. Epiſt. quæſt. 5. luditque in ambiguitate τῶ *Excidit*.

Ad

Ad Nævolum Cauſſidicum. XCVIII.

1 CUm clamāt omnes, laqueris tu, Nevole, sēper,
Et te patronum, cauſſidicumque putas.
Hac ratione poteſt nemo non eſſe diſertus.
Ecce tacent omnes: Nævole, 2 dic aliquid.

1 Alia lect. *Dum cl. o. l. tunc Ne. tantum.* vide ep. 38. lib. 6. *Jam clamor, centumque Viri.* 2 Qui te oſtentare ſoles, cæteris interſtrependo, ac ſi haberes, quod diceres: ecce, jam ſilentio facto, oſtende quam diſertus ſis patronus. At nunc piſcis, & rana Seriphia es, nec gry quidem habes, quod dicas.

Ad Flaccum. XCIX.

1 LItigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat.
Sed nil patrono porrigit, hac 2 chiragra eſt.

1 Podagra detenti ut plurimum litigioſi, queruli, loquaces ſunt, & quia pedibus uti non licet, lingua ſtrenui ſunt, mala multa animo verſantes. 2 Alii *cheragra*. ut conſtet verſus, quod & fieri poteſt, extrita alterutra diphthongi vocali. Jocatur autem, avaritiam Diodori a Chiragra, quæ manus contrahit, profectam, licet *illi nec juſta chiragra Contudit articulos*. Horat. 2. Serm.

Ad Calenum avarum. C.

1 NOn plenum modo vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi 2 centies amici.
Audit vota Deus, preceſque noſtras:
Atque 3 intra, puto, ſeptimas Calendas
4 Mortes hoc tibi 4 quatuor dederunt.
At tu ſic 5 quaſi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abiſti
6 In tantam miſer eſuritionem;
Ut convivia ſumptuoſiora,
Toto quæ 7 ſemel apparas in anno,
8 Nigræ 8 ſordibus explices monetæ
Et ſeptem veteres tui ſodales
Conſtemus tibi 9 plumbea ſelibra.

1 Non omnino vicies centena millia ſeſtertium, noſtræ monetæ 15625. lib. 2 Noſtræ monetæ 78125. l. 3 Intra ſeptem menſes. 4 Hereditates ex 4. amicis mortuis. 5 Quaſi tibi, ablatę potius, & amiſſę fuiſſent 78125. l. quam relictæ, & legatæ. Ramireſ. legit, *Sed partum*, ut lib. 10. ep. 47. *non parta labore, ſed relicta*. nec perſuadet. 6 In avaritiam tam ſordidam, & famelicam. 7 Solis natalibus. 8 Ærea moneta, ſeu plumbea, cujus contrectatione ſordent manus. ſimul & ſordes Caleni taxat, qui ad 7. veteres amicos excipiendos non exeedebat ſumptum ejus ſummulæ, quæ nigra venit moneta, quod & viliſſimarum rerum pretium eſt, ut apparet ex adjecta *ſelibra plumbea*. 9 Peſſimæ notæ, id eſt æneæ monetæ duobus teruncíis, vel etiam plumbeæ, namque & quadrantes plumbei Romanis quondam in uſu.

Quid

10 Millies centena millia H.S. ideſt 781250. lib.

Quid dignum meritis precemur iſtis?
Optamus tibi 10 millies, Calene.
Hoc ſi contigerit, fame peribis.

De Afra vetula. CI.

Puella ſibi viſa, quod viverent pater, & mater cum nutriciis, quos etiam patres, & matres (pro more) appellabat. vel quo junior videri poſſet, ſeniores ſe interdum coævas, imo & juniores ſalutavit, appellavitque mammarum, & tatarum, patrum ſcilicet, matrumque prænomine, cum ipſa jam vetula eſſet, ipſorumque abavia videri poſſet.

Mammas, atque tatas habet Afra; ſed ipſa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma poteſt.

De Demetrio. CII.

1 Ille ſervus meus amanuenſis, & librarius.
2 Mihi domino ejus. *vel*, ipſi Demetrio felix, ut quæ exſcribendo mea carmina ſibi laudem, & notitiam apud Cæſ. conſecuta ſit.

1 Illa manus quondam ſtudiorum fida meorum,
Et felix 2 domino, notaque 3 Cæſaribus,
4 Deſtituit primos virides Demetrius annos:
5 Quarta tribus luſtris addita meſſis erat.
6 Ne tamen ad Stygias famulus deſcenderet umbras,
7 Ureret implicitum cum ſceleratа lues, (bras,
Cavimus; & domini jus omne remiſimus ægro:
Munere dignus erat convaluiſſe meo.
8 Senſit deficiens ſua præmia, meque 9 patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

3 Tito, & Domitiano. 4 Obiit florenti jam ætate, & viridi. 5 Novendecim natus annos. 6 Ne tamen non liber moreretur, cavimus *Ve provides*. 7 Febris, quæ πυρετὸς, ſive illa fuerit mentagra, quæ ſupra epig. 79. 8 Moriens agnovit beneficium meum, quo eum ex merito ſuo liberum eſſe pronunciaveram. 9 Sic enim liberti eum, a quo manumiſſi ſunt, appellare ſoliti.

Ad Lycorim. CIII.

Pictor, qui pinxit Venerem tuam, Lycori, blanditus eſt Minervæ Veneris quondam de pulchritudine æmulæ, adeo deformem pinxit. *vel*, puto, ideſt ut videtur; pictor eſt Minervæ, cui ſimilior imago tua, Lycori, quam Veneri. Pictores inſuper in Minervæ clientela ſunt. hinc acumen ep. 41. l. 5.

Qui pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor eſt Minervæ.

Ad Scævolam. CIV.

1 Ejuſdem argumenti eſt hoc, cum epig. C. quod vide. * Alii *juſtus*, ideſt non plenum, & juſtum aſſequutus centum equitis, qui quadringenta ſeſt. ideſt noſtræ monetæ, 3125. l.

1 Si dederint ſuperi decies mihi millia centum:
*Dicebas nondum, Scævola, * factus eques;*

Qua-

Qualiter o vivam, quam large, quamque beate!
Riserunt 2 faciles, & tribuere dei.
Sordidior multo post hac toga; penula pejor:
Calceus est sarta terque quaterque cute:
3 Deque decem plures semper servantur olivæ;
3 Explicat & cœnas unica mensa duas;
Et 4 Vejetani bibitur fax crassa rubelli;
Asse cicer tepidum constat, & 5 asse Venus.
6 In jus, o 7 fallax, atque 8 inficiator, eamus:
Aut 9 vive, aut decies, Scævola, 10 redde Deis.

2 *O faciles dare prava deos!*
3 Ex 10. olivis major pars reservatur in proximam cœnam. Vide Juv. Sat. 14. vers. 127.
4 Fæculentum, & turbidum vinum a Vejentibus in Italia. 5 Illi plebeja contento. 6 E formula vocandi in jus. 7 Qui vovisti te laute victurum, si, &c. 8 Qui sordide vivendo non agnoscit se ex voto accepisse, quod accepit. 9 Laute, genialiter. vide epigr. 16. supra num. 4. 10 Quando ils non uteris, *vel*, ut liberius vivas, quod prius fecisti.

De spectaculo. cv.

1 *Picto quod juga 2 dedicata collo*
Pardus sustinet, 3 improbæque 4 tigres
5 Indulgent patientiam flagello:
Mordent aurea quod lupata cervi,
Quod frenis 6 Libyci domantur 6 ursi,
Et 7 quantum Calydon tulisse fertur,
Paret 8 purpureis aper capistris:
Turpes 9 effeda quod trahunt bisontes,
Et 10 molles dare jussa quod choreas
Nigro bellua nil negat magistro;
Quis spectacula non putet deorum?
* *Hæc transit tamen, ut minora, quisquis*
Venatus humiles videt leonum,
11 Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos;
Et securior est in ore præda,
Lanos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes:

1 Pardi. n. & pantheræ variegati, & maculosi.
2 Mollia, purpurea, serica. ut mox n. 8.
3 Feroces, rabidæ. *vel*, quod nemin probabile erat, passuras tigres.
4 Vide ep. 18. l. spect.
5 Patiuntur flagra.
6 Vide Lipsium Elect. 2. c. 4. contendentem leones a Romanis tum rudibus obvia, notaque voce dictos fuisse *Libycos*, *Ursos*: ut, & elephantem, *bovem Lucam*; Struthionem, *passerem marinum*. contra quem ex Plinii authoritate, lib. 8. cap. 36. & 58. docte differentem, cum alii plurimi authores, tum hic facit locus, inductione cæterarum ferarum, inter quas & ursorum, ascenditur distincte ad leones. 7 Vide epig. 15. l. spectac. num. 1. 8 Supra n. 2. 9 Currus Britannicos. 10 Quod Elephantus saltans paret rectori suo ex Æthiopia. epig. 77. l. 6. * Hæc tamen omnia superat leporum lusus per rictus leonum. 11 Supra epig. 7, 15, 23, 45, 49, 52, 61.

Mollem

Mollem frangere dum pudet rapinam:
Stratis cum modo venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt, cui ſerviant leones.

12 Vide argumentum hujus epig. ſupra ep. 15. hujus l. & ep. 17. l. ſpect.

Ad Ovidium. CVI.

IN Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum,
Exuit annoſa mores, nomenque ſenecta;
Et quicquid voluit, teſta vocatur anus.

1 Quinſte Ovidi. ad quem alibi ſæpe.
2 Vinum ex agro meo Nomentano, ubi vetuſtate decoctum maturuerit, videri poteſt exuiſſe nomen patrium (recens n. vinum Nomentanum audiebat durum, & inſuave) atque naturam auſteram, & cum vinis vel optimis contendere, & Optimianum dici, vel Falernum, vel aliud, quodcunque addito amphoræ titulo commendatur.
3 Meton. cadus, ſeu amphora vetuſta. vide ſupra ep. 40. n. 1.

Ad Rufum. CVII.

INterponis aquam ſubinde Ruſe,
Et ſi cegeris a ſodale, raram
Diluti bibis 2 unciam Falerni.
Numquid pollicita eſt tibi beatam
Noctem Nævia, 3 ſobriaſque mavis
Certa nequitias fututionis?
Suſpiras, retices, gemis: negavit.
Crebros ergo bibas licet 4 trientes,
Et durum jugules mero 5 pudorem.
Quid parcis tibi Ruſe? 6 dormiendum eſt.

1 Parce bibebat Rufus, idque dilutum: unde conjiciens Poeta expectaſſe illum amicam, atque adeo veritum, ne immodico Lyæi vento extingueretur Veneris ignis, quærit, an Nævia (quæ illi ſemper in ore, ſupra ep. 60.) noctem promiſiſſet; ex ſuſpiriis illius, & ſilentio negaſſe autumans, ad largiorem potationem invitat (utpote majora pocula, & merum) quæ curas diſſipet, repulſæque moleſtiam obruat, ex præcepto Ovidii 2. Remed. *plurima ſumas, Ut ſtupeant multo corda ſoluta mero.* 2 Duodecimam partem ſextarii, ſupra 28. n. 2. 3 *Lenis alit flammas.* 4 Triens eſt tertia ſextarii pars quatuor cyathos, ſeu uncias continens. 5 Alii *dolorem*. vincas ſcilicet deſiderium vino. 6 Tibi ſoli cubandum in vacuo toro. ſume itaque ſomni poculum, poſtquam amica non veniet. ſupra ep. 72.

¶ Ad Lucium Julium. CVIII.

SÆpe mihi dicis, Luci clariſſime Juli,
Scribe aliquid 1 magnum: deſidioſus homo es:
2 Otia da nobis: ſed 2 qualia fecerat olim
3 Mæcenas Flacco, Virgilioque ſuo:

1 Epicum, & perpetuum carmen.
2 Agros, & pecunias, quo Muſis vacem, *non de lodice paranda ſolitus.* 3 Locupletavit C. Mæcenas Virgilium, Horatium, &c.

Con-

Condere victuras tentem per ſacula 4 curas,
Et nomen 5 flammis eripuiſſe meum.
6 In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci.
7 Pingue ſolum laſſat; ſed juvat ipſe labor.

4 Carmina, alii leg. *Chartas*. 5 Ut ultra rogos, & cineres ſuperſit. 6 Muſæ non libenter arant litus, non amant ſtudia, *Præmia ſi tollas*. 7 Opimum quidem ſolum verſare fatigat agricolam, ſed ampliſſimæ ſegetis ſpes alit, non minus magni operis Poetam fructus, & præmii ſpes.

¶ Ad Gallum. CIX.

1 Eſt tibi, ſitq; precor, multos creſcatq; per annos
Pulchra quidem, verum Tranſtyberina domus.
At 2 mea Vipſanas ſpectant cœnacula laurus;
Factus in hac ego ſum jam regione ſenex.
Migrandum eſt, ut mane domite, Galle, ſalutem:
3 Es tanti, vel ſi longius illa foret.
Sed 4 tibi non multum eſt, unum ſi præſto togatum:
Multum eſt, hunc unum ſi mihi, Galle, nego.
5 Ipſe ſalutabo decima, vel ſerius hora:
Mane tibi pro me dicat avere liber.

1 Geminum huic erat 71. ep. ſupra. 2 Scalis habito tribus, in cœnaculo prope porticum M. Vipſani Agrippæ lauris opacam. 3 Et ejus quidem pretii, ac meriti es, ut tibi hoc officium præſtem, etiamſi ulterius ſit migrandum. 4 Non multum tibi erit honoris ex me unico cliente, multis, qui te comitantur, addito: multum mihi hæc, qualiacunque ſcribenti detereretur ocii, ſi ſalutandi officio vacarem. ſupra ep. 71. n. 11. & ep. 25. l. 11. 5 Ipſe te veniam ſalutatum inter cœnandum, vel a cœna; interim pro me ſalutatorem matutinum capias hunc libellum.

¶ De Catella Publii. * CX.

1 Iſſa eſt paſſere 2 nequior 3 Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt delicia catella Publi.
Hanc ſu, ſi queritur, loqui putabis.
4 Sentit triſtitiamque, gaudiumque.
5 Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Ut 6 ſuſpiria nulla ſentiantur.
Et deſiderio coacta 7 ventris,
8 Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede ſuſcitat, toroque

* *Et pictura ejuſdem.* 1 Nomen catellæ Publii. 2 Laſcivior. 3 Lesbiæ paſſ. cujus nequitiam, & mortem canit Catullus. 4 Sentit hos affectus in Domino, atque illi triſti condoler, hilari laſcivia congratulatur. 5 Collo Domini, ſeu gremio innixa dormit. Fr. Modius legit ex codice Weidneri *nexa*. epiſt. 33. 6 Reſpirationes. 7 Ejiciendi. 8 Præſtitit munditiem lecto, neque ejus contaminavit ſtragula.

Deponi rogat, & monet 9 *levari.*
Caſtæ tantus ineſt pudor catellæ:
Ignorat Venerem: nec invenimus
Dignum tam tenera 10 *virum puella.*
11 *Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,*
Picta Publius exprimit tabella,
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Ut ſit tam ſimilis ſibi nec 12 *ipſa.*
Iſſam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

9 Alvi, ſeu veſicæ onere lev. alii legunt, *lavari*.
10 *Catachreſis*.
11 Ut mortuæ ſuperſit memoria, curavit Publius illam pingi.
12 Fr. Modius ex ejuſdem Weidneri libro reponit, *Iſſa*. Confirmat Ja. Rutgerſſius, l. 6. var. lect. cap. 11.

Ad Velocem. CXI.

E virtutibus epigrammatum altera eſt Brevitas. hanc in

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa:
Ipſe nihil ſcribis: tu breviora facis.

Martiale, cum eſſent, qui carperent, reſpondet neſcio cui Veloci Poeta, brevia ſua epigrammata eſſe potiora illius nullis.

¶ Ad Regulum. CXII.

Ne munera mittas ſupervacanea, ut feminæ arma, ruſtico libros, &c.

CUm tibi ſit ſophiæ par fama, & cura deorum,
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

præcipit Seneca. Hic Poeta (miſſis ad Regul. epigrammatum libro, & thuris forte libra) muneribus pompa addit a convenientia munerum cum ejus, cui dantur, eruditione, & pietate. ſed de hoc Regulo vide Plin. epiſt. ult. l. 2. & lib. 6. epiſt. 2.

In Priſcum. CXIII.

Te prius mihi non notum pro munifico patrono, & claro viro honorifice ſalutabam: poſtquam vero mihi innotueris, familiarius te appello, & mero nomine ſaluto. ep. 68. l. 2.

CUm te non noſſem, dominum, regemq; vocabam:
Cum bene te novi, jam mihi Priſcus eris.

Ad Lectorem. CXIV.

1 Epigrammata, quæ mihi olim puero exciderunt, venalia ſunt apud Q. Poll. Valer. 2 Nugamenta carminum. Apinas autem, ut & Tricas Apuliæ oppidula fuiſſe vilia ſcribit Plin. l. 3. c. 11. a Diomede tantam per ignominiam everſa, ut in proverbii ludibrium abierint. Cum vero Græce dicantur ἀφάτναι, unde & *Affaniæ*, cur non ab ἀφάτνης ducamus, ut & Tricas a τρίχες?

QUacunque luſi juvenis, & puer quondam,
2 Apinaſq; noſtras, quas nec ipſe jam novi;

3 *Male*

3 *Male collocare si bonas voles horas,*
4 *Et invidebis otio tuo lector:*
A Valeriano Pollio potes Quincto,
Per quem 5 *perire non licet meis nugis.*

3 Modesta extenuario. 4 Nec sines otium abire fine malo. 5 Exscribi

enim facit, venditque.

Ad Faustinum. CXV.

1 *Hos tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos*
Fœnius, & brevo rus, undaque prata senet.
Cindidit hic natæ cineres, nomenque sacravit,
Quod legis, Antullæ; 2 dignior ipse legi.
Et Stygias æquum fuerat patrem isse sub 3 *umbras:*
Sed quia non licuit, vivit, ut ossa colat.

1 Faustine, Telesphorus Fœnius vicinus tuus (forte in agro Tiburtino. vide epigr. 57. l. 4.) Diis manibus filiæ suæ Antullæ immatura morte præreptæ consecravit hunc agellum, in quo cineres, & ossa filiæ condidit. 2 Turbato mortalitatis ordine, & fatis male judicantibus, titulum filiæ pater tumulo inscripsit, quod officium ex naturæ ordine patri præstitisse filiam æquius fuerat. 3 In Anglicano esse testatur Junius, *pater iret ut umbras*. Quid, si, *iret ad umbras*? Ja. Rutgersius, *Ad Stygias æquum fuerat pater ire sub umbras*, ut sit Hellenismus, πατὴρ δίκαιος ἦ ἴέναι.

In Procillum. CXVI.

1 *Quadam me cupit, invide Procille,*
* *Toto candidior puella cygno,*
Argento, nive, lilio, ligustro:
2 *Jam suspendia sæva* 3 *cogitabis:*
Sed quandam volo nocte nigriorem,
Formica, pice, graculo, cicada.
Si novi bene te, Procille, 4 *vives.*

1 Procilli invidiam ludificatus, candido eum, lætoq; nuncio usque ad suspendium contristat; nigro mox, tristiq; reficit, & a suspendio revocat. * Alii *loto*. 2 Transpositus hic versus, qui in vulgatis lib. sextus est, in locum quarti conciunior est. 3 Alii *cogitabas*. 4 Alii *vivis*.

* De Antulla. CXVII.

1 *Hoc a nemus æterno cinerum* 3 *sacravit honore*
Fœnius, & culti jugera pauca soli.
Hoc tegitur cito rapta suis Antulla sepulchro:
4 *Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.*
5 *Si cupit hunc aliquis, moneo ne speret agellum:*
6 *Perpetuo dominis serviet iste suis.*

* MS. Bodl. *Epitaphium Antullæ*. 1 Ejusdem argumenti cum epigr. CXV. 2 Agellum cum luco, qui religionis causa sepulchris additus. 3 In usum, & honorem sepulchri in æternum sacri. 4 Eodem monumento condebantur e more sanguine propinqui, conjuges, amici, &c. 5 Ne alienetur hic agellus. H. EXT. N. S. *hæredes externos ne sequatur*. 6 In æternum sacrabitur in usum familiaris sepulchri.

In Lupercum. CXVIII.

OCcurris quoties, Luperce, nobis;
Vis mittam puerum subinde dicis,
Cui 1 *tradas epigrammatωn libellum,*
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non est, quod puerum, Luperce, vexes:
Longum est, si velit ad 2 *Pyrum venire,*
Et 3 *scalis habito tribus, sed altis;*
Quod quaeris, propius petas licebit:
4 *Argi nempe soles subire* 4 *letum.*
5 *Contra Caesaris est forum taberna;*
6 *Scriptis postibus hinc, & inde totis,*
Omnes ut cito perlegas Poetas.
Illinc me pete: 7 ne roges Atrectum:
Hoc nomen dominus gerit tabernae.
8 *De primo dabit, alterove nido*
9 *Rasum pumice, purpuraque cultum*
10 *Denariis tibi quinque Martialem.*
Tanti non es, ais? 11 sapis, Luperce.

1 Mutuo. 2 Alii regionem urbis esse volunt, alii leg. *ad pilam.* ut ep. 23. l. 5. 3 In cœnaculo, vel tertio tabulato, ut supra epig. 109. n. 2. 4 *Tmesis* Argiletum. supra ep. 4. n. 1. ab argilla, vel Argi letho, qui ibi ab Euandro cæsus fertur. 5 E regione fori Julii est taberna bibliopolæ. 6 Postes, columnæ, pilæ bibliopolarum inscripta gerebant nomina librorum venalium. 7 Ne sit opus quærere, quis meos libros habeat venales, Atrectus vocatur bibliopola. alii legi volunt *me poscas Atrectum.* ideſt ab Atrecto. 8 De summo forulo, capsa, seu armario: in primis autem vel summis nidis optimi recondebantur libri, in imis, seu ultimis libri parvæ æstimationis. 9 Supra epig. 67. n. 12. 10 Quibus fere æquivalent 40 e nostris. Sed denarius erat duplex, vetus, qui 8. den. ob. c. novus, qui 7. den. ob. 11 Ironice collaudat hominis sordes, cui pro vili habetur ingenium, & labor Poetæ.

Ad Cæcilianum. CXIX.

CUi *legisse satis non est epigrammata centum,*
Nil illi satis est, Caeciliane, mali.

Per modestiam extenuat sua epigrammata, tanquam mala sint, simulque excusat libri longitudinem: ex mente Callimachi apud Athenæum lib. 3. cap. 1. τὸ μέγα βιβλίον ἴσον τῷ μεγάλῳ κακῷ: numerum autem perfectum ponit 100. cum sint 119.

LIBER

LIBER II.

Martialis Deciano ſuo S.

QUid nobis, inquis, cum epiſtola? parumne tibi præſtamus, ſi legimus epigrammata? Quid hic porro dicturus es, quod non poſſis verſibus dicere? 2 Video quare tragœdi epiſtolam accipiant, quibus pro ſe loqui non licet. epigrammata Curione non egent, & contenta ſunt ſua, ideſt mala lingua: in quacunque pagina viſum eſt, Epiſtolam faciunt. 3 Noli ergo, ſi tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam ſaltanti inducere perſonæ. 4 Deniq; videas, an te delectet contra retiarium ferula. 5 Ego inter illos ſedeo, qui protinus reclamant. 6 Puto mehercule, Deciane, verum dicis. Quid, ſi ſcias, cum qua, & quam longa epiſtola negotium fueras habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt tibi, ſi qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non laſſi pervenient.

1 Hæc omnia uſque ad *reclamant* ex perſona Deciani, quem facit Poeta mirantem, & reprehendentem, quod epiſt. Epigrammatis ſuis præfigat. 2 Tragœdi certe, ſi quid eſſet, quod principem, & populum, vel monitos, vel rogatos vellent, epiſtolam exhibebant, quam vocaliſſimus aliquis Curio, qui theatralis quaſi præconis officio fungebatur, clara legebat voce. hoc fecerunt illi ex neceſſitate, quod iis in dramatico poemate, quæ extra ſcenam, & argumentum eſſent, loqui non liceret: hoc tibi o Martialis in epigrammatis tuis non æquo neceſſe eſt, quæ quaſi epiſtolia ſunt. 3 Noli indecore, & abſurde mimo inducere togam (qui gravitatis cultus eſt) ideſt epigrammati epiſtolam, poemati orationem ſolutam. legitur &, *in toga ſaltanti inducere perſonam*. 4 Neque te putes epiſtola magis munitum adverſus maledicos, quam ſi quis mirmillo contra retiarium ferula pro enſe pugnaret. 5 Ut enim ſpectatores illiuſmodi mirmillonis inconſideratam audaciam averſati reclamarent; ita inter alios & ego tuam hanc temeritatem epiſtola nullatenus efficaci te defendere conantis. 6 *Reſpondet Martialis*. & ſane perlongam ſcripturus eram epiſtolam: ſed a te monitus conſilium muto, neque lectorem longa epiſtola fatigabo.

Ad librum ſuum. 1.

TEr centena quidem poteras epigrammata 1 *ferre:*
Sed quis te 2 *ferret, perlegeretque, liber?*
At nunc 3 *ſuccincti quæ ſunt bona* * *diſce libelli:*

1 Capere. 2 Pati, tolerare. 3 Brevis libri commoda. * MS. Bodl. *noſce*.

Hoc primum eſt, 4 brevior quod mihi charta perit.

4 Minus infumo, & perdo chartæ. *modeſte.*

5 Deinde, *quod hæc una peraget librarius hora,*
Nec tantum nugis ſerviet ille meis.
Tertia res hæc eſt, quod ſicui forte legeris,
Sis licet uſque malus, non odioſus eris.
6 *Te conviva leget miſto quincunce: ſed ante*
Incipiat poſitus quam tepuiſſe calix.
Eſſe tibi tanta cautus brevitate videris.
Hei mihi, quam multis ſic quoque longus eris!

5 Librarius citius transcribet hæc, ut melioribus vacet exſcribendis.

6 Inter pocula legeris, vide epig. 19. l. 10. & perlegeris minori ſpatio, quam vinum aqua calida in quincunce quinque cyathorum capaci dilutum frigeſcat. *Hyperb.*

Ad Cæſarem Domitianum. II.

1 *Creta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,*
Scipio quod victor, quodq; Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
2 *Et puer hoc dignus nomine, Cæſar, eras.*
3 *Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:*
Quæ datur ex 4 *Dacis laurea, tota tua eſt.*

1 L. Metellus devicta Creta, Pub. Cornel. Scipio devicta Africa, nobilia aſſecuti ſunt cognomenta; Domitianus vero debellatis Cattis, Daciſque nobilius meruit cognomen, Dacici ſcilicet, & Germanici. Illi enim ſingula, hic bina; illi Cretenſes pigros ventres, & diſcinctos Afros, hic Germanos bellicoſos, ὀζυς Ἀραβίους. 2 Domitianus juvenis admodum expeditionem ſuſcepit in Germanias (Suet. l. 8. c. 2.) ſed neque neceſſariam, neque utilem. 3 Pater tuus Veſpaſianus cum filio Tito de Hieroſolymis triumphavit, tu de Cattis, Daciſque ſolus. 4 Alii *Cattis.*

¶ Ad Sextum. III.

Sexte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

1 Vere jactat ſe nihil debere, qui non eſt ſolvendo. Debitoris enim inopia excludit actionem.

In Amianum. IV.

1 *O Quam blandus es, Amiane, matri?*
Quam blanda eſt tibi mater, Amiane?
Fratrem te vocat, & ſoror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, 2 *quod eſtis, eſſe?*
Luſum creditis hoc, jocumque? non eſt.

1 Amianum inceſti arguit, quod relictis nativis nominibus matrem hic ſororem, filium illa fratrem appellet. quibus nominibus amatores, & amicæ ſe mutuo vocent, vide Lipſ. Antiq. Lect. lib. 3. & epig. 20. l. 22. epig. 65. lib. 10.

2 Mater, & filius.

* *Matrem*

* *Matrem, quæ cupit esse se sororem,*
Nec matrem juvat esse, nec 3 *sororem.*

* al. *mater*.
3 Sed amicam.

¶ Ad Decianum. V.

Ne valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passum;
Quatuor hæc sunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum sis quoque, sæpe negaris.
Vel tantum 3 *caussis, vel* 4 *tibi sæpe vacas.*
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire;
Ut te non videam, quatuor ire piget.

1 Jurandi formula, ut *ne vivam, disperem*.
2 Intercapedo, & spatium 2 mille passuum, qui 4 mihi fiunt redeunti, nec te convenienti, epig. 23. lib. 5. 3 Clientum caussis. 4 Tuis studiis, vel balneis, cœnis seu valetudini curandæ.

¶ Ad Severum. VI.

I Nunc, edere me jube libellos;
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas 2 *ἐσχατοκωλικὸν, Severe,*
Et longas trahis 3 *oscitationes.*
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
4 *Rapta exscribere, sed* 5 *Vitellianis.*
Hæc sunt, singula quæ sinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora si qua nescis.
6 *Quid prodest mihi tam macer libellus,*
Nullo crassior ut sit umbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
7 *Nunquam deliciæ supiniores.*
Lassus tam cito deficis viator,
Et cum currere debeas 8 *Bovillas,*
9 *Interjungere quæris* 10 *ad Camœnas.*
11 *I nunc, edere me jube libellos.*

1 Indignantis, & exultantis formula Ironica, qua Severi deludit fastidium: prius quidem singula epigrammata collaudantis, atque ut ederentur suadentis, collecta vero jam, & edita cum fastidio dejicientis.
2 Τὸ ἐν ἐσχάτῳ κώλῳ γεγραμμένον, imum chartæ scapum chartæ imæ adglutinatum. Ultimam autem libri partem subinde spectare impatientis est lectoris. 3 Lassitudinis, & fastidii indicium est repandiculans oscitatio. 4 Alii *Raptim scribere*. 5 Pugillaribus luteis vitello, ut credo, illitis, quibus res lascivæ, & elegantiores scribebantur. Alii a Vitellio, nescio quo, inventore dictos volunt. ep. 8. & 9. l. 14. 6 Quorsum studui brevitati? frustra curavi, ut liber tenuis esset, nec umbilici (de quo ep. 67. l. 1.) crassitudinem excederet, si tamen tu delicatus, & supinus lector triduum illi legendo insumas. 7 Alii *Nusquam*, ut ep. 4. l. 1. *Nescis, heu nescis domina fastidia Roma*, &c. 8 Oppidum in via Aricina, non longe a Roma. 9 Male legitur *Iter jungere*. est n. *interjungere*, jugo solvere equos, seu boves refectionis gratia. *est enim Allegoria*, brevem librum non uno decursu perlegis, verum in itinere hæres, & pausam oscitans interponis. 10 Ad lucum, & templum Camœnarum extra portam Appiam. sed vide Ph. Cluverii Italiam l. 3. c. 4. 11 Epanalepsis Ironica supra n. 1.

¶ In Attalum. VII.

1 Vide epig. 16. l. 2.
2 Πολυπράγμων, *a busie body*. ut lib. 1. ep. 80. multa agendo nihil agens; qui, ut videarur aliquod esse in omnibus, nihil est in singulis. *nusquam enim est, qui ubique est*, Seneca ep. 2. Alii ab *ardore*, & impetu multa tentantis, nihil prosequentis: Alii ab *ardeola* ave, quæ in volatu multum movet, parum promovet, deductum volunt. Sunt, qui Ardeliones mimorum gentes fuisse volunt. vide epigram. Græca κεφ. μβ.

Declamas 1 belle; causſas agis, Attale, belle.
Hiſtorias bellas, carmina bella facis.
Componis belle mimos; epigrammata belle;
Bellus grammaticus, bellus es Aſtrologus.
Et belle cantas, & ſaltas, Attale, belle:
Bellus es arte lyra, bellus es arte pilæ.
Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle:
Vis dicam quid ſis? magnus es 2 ardelio.

Ad Lectorem. VIII.

1 Poeta per jocum, & ut rentet lectoris cum ingenium, tum candorem, epigrammatum ſuorum vitia quaſi a ſe amovens, in librariorum negligentiam, & errorem confert. 2 Quod ſi meam hanc, quæ tamen vulgaris eſt authorum excuſatio, non admiſeris, neque ego te pro cordato, & candido lectore habebo. *jam ſumus ergo pares.* 3 *Urget lector.* ſed ipſa carmina mala ſunt, quod non tam ab operarum errore, quam ab authoris vitio. 4 Aperit ſe Poeta, & faretur mala quidem eſſe hæc, ſed & illos provocat, ut meliora, ſi poſſint, ſcribant; ſin minus, his utantur, hæc animo æquiore accipiant. ep. 92. l. 1. quin & ſe minatur cenſorem non minus in illos rigidum, ſi ſcripſerint. Jo. Rutgerſius legit: *quo ſi manifeſta negemus.*

1 Si qua videbuntur chartis tibi, lector, in iſtis,
Sive obſcura nimis, ſive Latina parum:
Non meus eſt error; nocuit librarius illis,
Dum properat verſus annumerare tibi.
2 Quod ſi non illum, ſed me peccaſſe putabis;
Tunc ego te credam cordis habere nihil. (mus;
3 Iſta tamē mala ſunt: 4 quaſi nos manifeſta nege-
Hæc mala ſunt: ſed tu non meliora facis.

De Nævia. IX.

Non deſperandum, quod non reſcripſerit Nævia; ſperandum potius, quod meas legerit tabellas, ex præcepto Ovidii 1. de arte, unde & hoc ſumpſit Mart. *Legerit, & nolit reſcribere: cogere noli: Tu modo blandidas fac legat ipſa tuas. Quas voluit legiſſe, volet reſcribere lectis*, &c. unde & quidam habent, *Sed puto, quod ſcripſi, legerit.*

Scripſi, reſcripſit nil Nævia. non dabit ergo?
Sed puto, quod ſcripſi, legerat. ergo dabit.

In

In Posthumum. X.

Basia dimidio quod das mihi, Posthume, labro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

* Non ego te superbum censeo, aut minus humanum, quod me altero labro (ut ep. 22. infra) vel levi basio (qui salutandi mos Romanis) excipis, contentus ero vel quarta oscili parte, imo beatus nulla. notatque Posthumi (quisquis ille fuerit) impuram animam, atque os impudicum ἐκ τῆς τοῦ αἰδοῖου λείχειν, καὶ μύζειν.

Ad Rufum de Selio. XI.

*Quod fronte * Selium nubila vides, Rufe,*
Quod 1 ambulator porticum terit serus;
2 Lugubre quiddam quod tacet piger vultus;
3 Quod pene terram tangit indecens nasus;
Quod dextra pectus pulsat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor 4 vivat.
Salva est & uxor, 5 sarcinaque, servique:
Nihil colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur causa quæ? domi cœnat.

* Selii cœnipetæ mœstitiæ, & luctus causam esse domicœnium.
1 Mox ep. 14.
2 Quod mœrito vultu tacitus præ se fert luctum. MS. Bodl. *languore quodam.* 3 Quod demisso sit vultu, capiteque dejecto. 4 In avari Selii impendium. 5 Opes, nummi, *quæ majore domus gemitu, majore tumultu Planguntur, quam funera.*

¶ In Posthumum. XII.

1 Esse quid hoc dicam, quod olent tua basia myrrham,
Quodque tibi est nunquam non alienus oder?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Posthume, semper:
Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

1. Animæ fœtorem, & oris spurcitiem dissimulare voluit Post. diapasmatum, & unguentorum accito odore. sub assiduo hujusmodi odore suspicatur Poeta latere ulcus, vomicam, aut tetrius quippiam. supra epigr. 10. 2 *Ægaster, mulier bene olet, ubi nihil olet.* Plaut. Mostell. vide epigr. 55. lib. 6.

Ad Sextum. XIII.

Et judex petit, & petit patronus.
Solvas censeo, Sexte, creditori.

Præstat absque lite creditori solvere, ne unum subterfugiens in tres incidas. namque munere palpandus iudex (atque obiter corrupta taxat judicia) munus aliud tibi extorquebit patronus, & creditori tandem ex lege, & sententia solvendum est.

Ad Paulinum de Selio. XIV.

Nil intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit 2 ad Europen, & 3 te, Pauline, 3 tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
4 Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid 5 Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hinc quoq; deceptus 6 Mephitica tepla frequentat:
Assidet & 7 cathedris, 8 mœsta 9 juvenca, tuis.
Inde petit 10 centum pendentia tecta columnis;
Illinc 11 Pompeji dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
Nec 12 Gryl i tenebras, 12 Æoliamque Lupi.
Nam 13 thermis iterum cunctis, iterumq; lavatur;
Omnia cum fecit, sed 14 renuente Deo,
Lotus 15 ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
16 Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

1 Modo ep 11. 2 ad Campum Martium, in quo porticus plurimæ variis picturis insignes, & in his Europæ a Jove tauro vectæ. 3 Frequentat exercitii loca in campo Martio, atque ibi te a pedum celeritate in cursu confert Achilli; qui πόδας ὠκὺς. 4 Si in porticibus, quæ juxta exercitiorum loca, non reperiat invitatorem, transfert se ad loca tabulis vallata, in quibus P. R. suffragia laturus claudebatur, quæ loca a similitudine *sepia*, & *ovilia* appellabantur. vide, quæ ad Juven. 6. Sat. vers. 530. 5 Juxta septa erat templum Neptuni cum porticu, in qua depicta fuit historia Argonautarum, & in his, Chironis filii Neptuni, ac Phyllires, atque Jasonis Æsone nati. 6 Templum Isidis, cujus sacra ex Ægypto (in qua nobilissima civitas Memphis) Romam translata, in campo Martio prope septa. hoc templum Tiberius everterat, sed vel nomen loci manebat, vel ab alio Imp. instauratum erat. 7 Subselliis. 8 Propter virum Osirim amissum, & inventum tandem apud Phialam laceratum. 9 Isis dea ex Io Inachi filia a Jove compressa, & in vaccam mutata. 10 Porticum hanc C. columnis innixam alii Corinthiam Cn. Octavii; alii Vipsanam fuisse autumant. 11 Porticum Pompejam, prope quam lucus, & duo horti. 12 Tenebrosa balnea Gryli, & excelso loco posita, vel frigida balnea Lupi, vide ep. 69. l. 1. & infra ep. 78. 13 In thermis proprie sudabatur, ut in balneis lavabatur. 14 Nullo Campi Martii favente numine, quod Selium cœna beet. 15 Ad porticum Europæ. sup. n. 2. juxta quam erant tepentes post meridiem buxi. ep. 20 l. 3. 16 O Jup. qui tauri induisti formam, rogo te per te, & Europam tuam interfice hunc Selium, ut apud te cœnet. alludit a. ad morem Græcorum, qui dicebant cœnaturos eos apud Inferos, qui morituri essent. nota est Leonidæ vox animosa.

In Hermum. XV.

Quod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

Habebant veteres, honoratiores maxime, in conviviis peculiares suos calices: quos aliis interdum propinare, humanitatis erat: contrarium, superbiæ. Invertit hoc Poeta collaudando Hermum, quasi hoc ab illo humane factum sit, ne calice a fœrore oris sui venenato alios offendat. Franc. Luisinus in nominis ambiguitate, quod illi cum Deo Mercurio commune est, joci acumen latere putat, q. d. facis ut homo, &c. vide c. 13. l. 1. parergon.

¶ In

¶ In Zoilum. XVI.

Zoilus ægrotat: 1 faciūt hāc 2 stragula febrē:
3 Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid 4 torus a Nilo? quid 5 Sindone tinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cū medicis? dimitte 6 Machaonas omnes.
7 Vis fieri sanus? stragula sume mea.

1 Ut visentibus ostentet stragula, morbum simulat. 2 Tapetia lecto strata, non convenit Grammaticis de stragulis, vestes ne, an lectorum strata denotent. ego utrumque: namque leonis spolium Herculi pro lecto, & stragulo, apud Senecam: *quonam abiit tegmen meum, Idemque somno mollis Herculeus torus?* 3 Si valeret, non possent videri stragula. 4 Torus e lino Ægyptiaco, & Alexandrina pluma factus. 5 Torus Sidonio tinctus murice, purpureus. legitur & *sindone cinctus*, idest plagis. Angl. *curtaines*. e sindone tincta, olenti murice tinctus. Rutgersius legendum autumat, *quid sindone cinctus olenti*. l. 6. var. lect. c. 11. & Notis in Martialem ad Scriverium. 6 Medicos, a Machaone filio Æsculapii, nobilitato ab Homero cum fratre Podalirio. 7 Sapies, & valebis, deposito stragulorum luxu, sumptisque vilioribus, cujusmodi mea sunt.

Ad Amianum. XVII.

1 Tonstrix 2 Suburæ faucibus sedet primis,
3 Cruenta pendent qua flagella tortorū,
4 Argique letum multus obsidet sutor.
Sed illa tonstrix, Amiane, non tondet.
5 Non tondet, inquam? ergo quid facit? radit.

1 Tonsoris uxor. 2 Habitat in aditu Suburę, de qua l. 1. ep. 35. nu. 5. 3 Hoc loco forte Apollo tortor cultus. Suet. 2. 70. namque hic suspensa flagella, ubi malefici de tergo pendebant pœnas. 4 Argiletum sutorum tabernis frequens, ep. 118. lib. 1. *Tmesis*. 5 Alii leg. *Non tondet, inquis. ergo quid facit? radit. shee is e shaver*. radit pecunias mœchorum, vel glubit. τρίβει τὰ σκονία, *manetque in terminis tonsoriis*. sic ξυρεῖ ἐν χρῷ. Sophocl. in μαστιγοφ. παροιμία ἐπὶ τῶν ἐπικινδύνων πραγμάτων. inquit interpres.

In Maximum. XVIII.

1 Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœnam:
Tu captas aliam. jam sumus ergo pares.
Mane salutatum venio; tu diceris isse
Ante salutatum. jam sumus ergo pares.
Sum 2 comes ipse tuus, tumidiq; 3 anteābulo regis:
Tu comes alterius. jam sumus ergo pares.

1 Ego te pro rege meo, & patrono salutabam, comitabar, prosequebar cenam hinc promeriturus, neque negabo me hinc cœnam captare: sed & te video eadem obire officia (namque hoc faciebant potentiores, Juven. 1. Sat. vers. 117.) quocirca cum tibi par sim, renuncio tuæ clientelæ, nolo esse cliens clientis &c. 2 Comes est, qui latus tegit, honoris gratia. dictus & *Exterior*, seu *latero*. 3 Anteambulo, qui præcedit patronum divitem, & potentiorem, Poetis *Regem* dictum.

Esse sat est servum: jam nolo 4 vicarius esse.
5 Qui Rex est, regem, Maxime, non habeat.

4 *Sive vicarius est, qui servo paret.* Horat.
5 Infra epig. 32.

Ad Zoilum. XIX.

1 *FElicem fieri credis me, Zoile, cœna?*
2 Felicem cœna, Zoile, deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoile, cœna facit.

1 Beat quidem lauta cœna, tua nequaquam, quæ sordida, & digna mendicis, qui ad Ariciam, & clivum Virbii *recumbunt*, in qua dictione ludit, ut *convivis*, & *mendicis* communi. 2 Neque celabo quod habet MS. noster; *Felicem? cœnam, Zoile, dando tuam*, dispiciat lector.

De Paullo. XX.

CArmina Paullus emit: recitat sua carmina Paullus.
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

Sic lib. 1. ep. 30. & l. 6. ep. 12.

In Posthumum. XXI.

BAsia das aliis, aliis das, Posthume, 1 dextram.
Dicis, utrum mavis? elige. 2 malo manum.

1 Exosculandam. malunt alii simpliciter prehendendam, tangendamque, quod illud nimis fastuosum sit, & Imperatorum proprium. 2 Displicent enim basia spurci oris, supra ep. 10. & 12.

De eodem. XXII.

QUid mihi vobiscum est, o Phœbe, *novemque sorores?*
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus ante solebat
Basia, nunc labro cœpit utroque dare.

*Numina cultori perniciosa suo. Ovid. 2. Trist. namque me prius leviter notum dimidio basio salutabat, jam ex carminibus notiorem me toto ore osculatur. quam gratum autem sit illud, docuit epig. 10. supra.

De eodem. XXIII.

1 *NOn dicam, licet usque me rogetis;*
Quis sit Posthumus in meo libello,
Non dicam. 2 quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

1 Ep. lib. 1. num. 1. 2 Cur in velim illum publicato nomine offendere, cui facile est me, fœdis osculis sub amicitiæ nomine datis, atque adeo mihi non abnuendis, vindicare? epig. 94. l. 7. n. 3. Ira Artemona illa apud Plautum in Asinaria: *Nam si domum redieris hodie, osculando ego ulciscar potissimum.* cum prius dixisset Demænetus, *malle se nauteam bibere, quam illam osculari.*

¶ In

¶ In Candidum. XXIV.

1 *Si det iniqua tibi triſtem fortuna reatum,*
2 *Squalidus barebo, pallidiorque reo.*
Si jubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per ſcopulos exſulis ibo comes.
3 *Dat tibi divitias. ecquid ſunt iſta duorum?*
Das partem? multum eſt: Candide, das aliquid?
4 *Mecum eris ergo miſer.* 5 *quod ſi deus ore ſereno*
Annuerit: felix, Candide, ſolus eris.

1 Lege quatuor primos verſus ex perſona Candidi, ut qui ſæpe promiſerat ſe comitem fore Martiali, ſi adverſæ res incidiſſent. *Et fateor me hic diſſentire ab aliis omnibus interpretibus, qui hæc tribuunt Poetæ. ſed judicet lector.* 2 Reorum propinquis, & amicis niveas togas ſordidis mutare in judiciis, moris erat, in miſericordiæ auſpicium. 3 Jam vero fortuna tibi dedit opes, nunquid his me participas? non æquam harum poſco partem, quanquam neque hæc iniqua eſſet poſtulatio apud eum, qui ſe mihi toties ingeſſerit adverſarum rerum ſocium, & ſemper in ore, κοινὰ φίλων πάντα infra ep. 43. ſed mihi ru ne teruncium quidem. 4 Ita habeo te quidem amicum (ut ais) paratum in adverſis. 5 Sed ſi dexter tibi affulſerit Mercurius, & benigne tecum luſerit fortuna, tibi ſoli dives eris.

Ad Gallam. XXV.

Das nūquā, ſemper promittis, Galla, roganti.
Si ſemper fallis, jam rogo, Galla, nega.

Quoniam ita lubricæ, ſeu præpoſteræ es fidei, ut contrarium ſemper facias iis, quæ promiſeris: te mihi verbis negare volo, ita ex uſitato, dabis.

Ad Bithynicum. XXVI.

Quod 1 *querulum ſpirat, quod* 1 *acerbum*
Nævia tuſſit,
1 *Inque* 2 *ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus:*
Jam te 3 *rem factam,* 3 *Bithynice, credis* 4 *habere?*
Erras, 5 *blanditur Nævia, non moritur.*

1 Tanquam moribunda. 2 Alii *Tuos*. 3 Hæredipeta Næviæ, vel marite. cujuſmodi ep. 11. l. 1. 4 Illam ſtatim morituram ſerio cogitas. ep. 28. l. 1. 5 Te falſa ſpe lactat, & morituræ ſpeciem præ ſe fert, non mox moritura.

De Selio. XXVII.

1 *Laudantem Selium, cœna cum retia tendit,*
Accipe, ſive legas, ſive patronus agas.
2 *Effecte, graviter,* 3 *cito,* 4 *nequiter, euge, beate:*
5 *Hoc volui. facta eſt jam tibi cœna, tace.*

1 Adverte Selium, quam cœnam captans laudet te, vel carmina, ſeu libellos recitantem, vel cauſas agentem. 2 Acclamat tibi. vide ep. 4. l. 1. n. 8. Omnibus par. ibus abſolute, plene, perfecte, ut nihil ſupra. 3 Prompte, ex inopinato. 4 Verſute, argute. alii leg. *naviter*. 5 Placet tua acclamatio, inquit recitator, cœnabis mecum. Satim Selius voti compos tacet. Notatque Poeta cum impudentiam cœnipetæ, tum vanitatem recitatoris, ſeu patroni, qua de re Perſ. 1. Sat.

In

In Sextillum. XXVIII.

1 Licet tibi contemnere eum, qui te appellaverit cinædum, & in illum ipsum retorquere id convicium, porrecto medio digito infami, & verpo, qui cæteris contractis, curvatisque Priapum repræsentans in cinædorum, & mollium notam extendebatur. ep. 93. l. 1. adeoque ipsum pathicum indigita. 2 Nec tibi placet fellatricis bucca. ep. 62. l. 11. & artificis halitus oris. Juven. 10. Sat. vers. 238. 3 Potes tamen esse μαστροπὸς, vel irrum. uter, nescio.

1 *Rideto multum, qui te, Sextille, cinædum*
Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu, Sextille, fututor,
2 *Calda Vetustillæ nec tibi bucca placet.*
Ex istis nihil es, fateor, Sextille: quid ergo es?
Nescio: 3 sed tu scis res superesse duas.

¶ Ad Rufum. XXIX.

1 Orchestram in theatro inter Senatores ipsum senatorem factum sedentem in primo gradu. ep. 14. l. 5. sunt qui ad subsellia in judiciis referunt. Corn. Vitellius 22. legit *te-entem*, idest foro judicum, ubi erant subsellia, spatiantem, & causidicum notari volunt, qualem depingit Juven. 7. Sat. vers. 139. & recitatorem. Pers. 1. Sat. vers. 15. 2 Annulos induta, quibus includuntur Sardonyches, aliæve gemmæ. 3 Tyrio bis tinctæ murice, vel pluries. 4 Nullo vestigio pressas, puras, *thedridem snom*. 5 Fullonis arte dealbata, crerata insuper. 6 Unguento confecto a myropola Marcelio, vel Marcello, nam legitur & *Marcellano*. 7 Pumice, nuce ardenti, δρωπακισμῷ, seu psilothro delicati, & molles se depilabant, lævigabantque. 8 Recens, nova in dies. Heraldus legit, *Cuique hesterna*, idest nova. ut Persius dixit hesternos Quirites pro novis civibus. 9 Calceo lunato. de quo vide epig. 50. l. 1. nu. 23. 10 Vinculum calcei. *aliis*, fibula argentea, seu aurea in calceis a nobilioribus gestata. 11 Senatores primo calceis ex aluta nigra, mox (crescente luxu) cerea, alba, mullea, hederacea, coccinea pedes cinxerunt. 12 Non arctiore calceo pressum. *vel* pedem non læsum fasciis ex aluta coccinea subligat delicatus. 13 Et multa emplastra, quæ splenia vocant, & adhibentur ad capitis dolorem, vel oculorum morbum, frontem ejus tanquam stellis distinguunt. 14 Alii *Stellatam*, idest distinctam, dispunctam notis. Tolle splenia, & ex literis fronti ejus inustis cognosces eum e servo stigmatico, & literato, h. e. literis, & punctis inusto ad Senatoriam dignitatem evectum.

Rufe, vides illum 1 subsellia prima tenentē,
Cujus & hinc lucet 2 Sardonychata manus:
3 *Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,*
Et toga 4 non tactas 5 vincere jussa nives:
Cujus olet toto pinguis coma 6 Marceliano,
Et 7 splendent vulso brachia trita pilo.
8 *Non extrema sedet 9 lunata 10 lingula 9 planta,*
11 *Coccina 12 non læsum cingit 11 aluta pedem;*
13 *Et numerosa linunt 14 stellantem splenia frontem.*
Ignoras quis sit? splenia tolle, leges.

¶ In

¶ In Cajum. xxx.

1 *Mutua viginti ſeſtertia forte rogabam,*
2 *Quę vel donanti nõ grave munus erat.*
Quippe rogabatur felixque, vetuſque ſodalis,
Et 3 *cujus laxas arca flagellat opes.*
4 *Is mihi, dives eris, ſi cauſſas egeris, inquit.*
5 *Quod peto, da Cai, non peto conſilium.*

1 Ut mihi mutuo daret ep. 156. l. 5. in. 8. 2 Quam ſummam vel mihi donaſſe non fuiſſet homini diviti grave impendium. 3 Cujus arca mota reſonat laxis nummis, tanquam flagelli verbere. Flagellare divitias dicuntur (inquit Turneb. l. 21. c. 4.) qui magnas arcis clauſas opes velut verberibus, & carceribus coercent, &c. *Infelix ſtrangulat arca divitias*. Papin. 2. Syl. vide ep. 13. lib. 5. epig. 40. lib. 3. 4 Cajus conſulit mihi, quod olim Titus. ep. 18. l. 1. vide & epig. 77. lib. 1. 5 Nummos mutuos, non conſilium.

Ad Marianum. xxxi.

Sæpe ego Chriſtinam futui. 1 det quam bene,
Supra quod fieri nil, Mariane poteſt. [quaris?*

1 *Dare* obſcœnum hic verbum eſt. reſpondet poeta ex ambiguo, Chriſtinam ita bene dare, ut nihil melius. verum aliud voluit, nempe, ita male eam dare, ut ſupra. ideſt ultra, vel iterum eam non ſuſtineas facere. * *Facere* item, & *fieri* turpicula verba ſunt. ep. 47. l. 1.

¶ In Ponticum. xxxii.

Lis mihi cum Balbo eſt: tu Balbum offendere non vis, [eſt.
Pontice, cum Licino eſt: hic quoq; magnus homo
Vexat ſæpe meum Patrobas conſinis agellum:
Contra libertum Cæſaris ire times.
Abnegat, & retinet noſtrum Laronia ſervum;
Reſpondes, orba eſt, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, ſervo ſervitur amico.
Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.

Periit, inquit illa apud Comicum, *hinc ipſi opus patrono eſt, quem defenſorem paro*. actum ſecum eſſe exclamat Poeta. ſiquidem juſtas intendenti lites adeſſe nolit (quem pro patrono coluerat) Ponticus, non auſus ire contra potentiam magnatum, captanſque gratiam divitum. renunciat itaque ſe ſervum, & clientem ſervili domino, & patrono. ſupra epig. 18.

In Philænim. xxxiii.

Cur non baſio te, Philæni? calva es.
Cur non baſio te, Philæni? ruſa es.
Cur non baſio te, Philæni? luſca es.
Te qui baſiat, hic, Philæni, fellat;

ep. 38. *Et ſit luſca licet*, &c.

Caput enim tuum (calvum, rufum, luſcum) præ ſe fert Priapum. lib. 9.

Ja

In Gallam. XXXIV.

1 Propter amorem Phileroris, quem e servitio redemisti, *vel* quem conduxisti, tora dote tibi a marito defuncto relicta.

1 *Cum placeat Phileros, tota tibi dote redeptus,*
Tres pateris natos, Galla, perire fame.
2 *Praestatur cano tanta indulgentia cunno,*
Quem nec casta potest jam decuisse venus.
3 *Perpetuam Di te faciant Phileretis amicam,*
O mater, qua nec 4 *Pontia deterior.*

2 Tam strenue indulges libidini luxuriosa anus, quam vel coitus legitimi hac aetate puderet, multo magis adulteri. 3 Ut quam diutissime vivas misere cum Philerote tuo, quem ut redimeres, te cum 3. natis ad extremam inopiam, & famem redegisti. 4 *Illa duos una saevissima Vipera cena*, &c. Juv. Sat. vers. 041. tu vero tres natos fame enecasti: sunt qui legant *Pontica*, , & intelligunt Medeam.

Ad Phœbum. XXXV.

Cum tibi vulgo diducantur poplites, coeant tali, seu plantæ; optime conveniat tibi ad lavandos pedes rhytum, seu rhytium, quod vas est ab angusto fundo in latum surgens instar cornu, de quo Athen. l. 10. c. 13. & l. 11. c. 1. 5. & 26. Iudit autem in paribus *cornu*, & *rytho*, *Luna*, & *Phœbo*.

Cum sint crura tibi, simulet qua cornua luna,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

¶ Ad Pannicum. XXXVI.

1 Non probo virum comas in statione ponentem more feminarum, nec contra capillos disturbatum.

1 *Pectere te nolim, sed nec turbare capillos,*
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
2 *Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum:*
Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
3 *Nunc tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis*
Horrida: 4 *sed mens est, Pannice, vulsa tibi.*

2 Nec tibi sit nulla barba ad modum fœminarum, & effeminatorum Gallorum, seu Phrygum, qui mentum depilabant. nec, &c. inquit Raderus. *vel*, nec tibi sit instar mollium illorum mitras gestantium, barba summo cultu nutrita, & ad speculum composita, nec tamen contra, promissa, & disturbata, ex neglectu, vel affectato squalore reorum. 3 *Hispida membra quidem*, &c. Juv. Sat. 2. vers. 10. 4 Sed animo es glabro, *Catachrestice*, id est molli, parum virili.

In Cæcilianum. XXXVII.

1 Rapis. 2. Sumen ex papillis porcæ statim ab edito fetu occisæ. l. 13. ep. 44. 3 Vertebram demptis costis. Angl *the chine*. Auriculam, P. Scriverius, quæ imbricem refert. 4 Appositam duobus convivis.

Quidquid ponitur hinc; & inde 1 *veteris:*
2 *Mammas suminis, 3 imbricemque porci,*
4 *Communemque duobus attagenam,*

Mullum

Mullum dimidium, lupumque totum,
Muranaque latus, femurque pulli,
5 *Stillantemque alica sua palumbum.*
Hac cum condita sunt, 6 madente mappa,
7 *Traduntur puero domum ferenda.*
8 *Nos accumbimus otiosa turba.*
Ullus si pudor est, repone cœnam.
Cras te, Caciliane, non 9 vocavi.

5 Stillantem alica, qua fartus erat. *vel* natantem in condimento alicæ, quæ fit ex zea. Plinius l. 10. c. 8. itaque *sua* refertur ad alicam, qua fartus erat, vel ad zeam, quæ palumbis cibus. 6 A pinguedine, & condimentis ciborum. 7 E more Romano licebat convivis rogata convivatoris venia aliquid appositorum secum auferre, vel per alium mittere. 8 Non habentes, in quo dentes exerceamus. 9 Optime reposuit Domitius, *vocavi*, locutione quidem solæca, sensu longe acutiori. q. d. in hodiernum diem te invitavi, non ut hæc in crastinum reservares. repone itaque, quæ sustulisti.

In Linum. XXXVIII.

Quid mihi reddat ager, quaris Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, nō video.

Lino exprobranti Martiali secessum in agrum Nomentanum, rogantique, quid haberet redditus ex agro tam macro, & sterili, respondet Poeta ex inopinato, si nihil aliud, certe se hoc fructus ex eo capere, ut careat conspectu Lini, hominis odiosi.

De muneribus Mœchæ. XXXIX.

Coccina famosa donas, & janthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit munera? mitte togam.

Vestes sibi mutuo mittere divitibus Romanis in usu erat. sed cur tu vestimenta purpurea, & violacea adulteræ? magis illi conveniet toga missa. meretrices autem, ut & adulterii convictæ, in publicum togatæ prodibant, ut dignoscerentur a castis matronis stolatis. epig. 64. l. 6. nu. 5. & Juven. 2. Sat. vers. 70.

In Tongilium. XL.

1 *Uri Tongilius male dicitur 2 hemitritæo.*
Novi hominis mores: 3 esurit, atque sitit.*
4 *Subdola tenduntur crassis modo retia turdis:*
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cacuba 5 saccentur, quæq; 6 annus coxit 6 Opimi,
Condantur 7 parco fusca Falerna vitro.

1 Est enim febris πυρετός. 2 Semitertiana. * Alii *fraudes*. 3 Simulat se male habere, quo lautius vescatur turdis, & mullis, atque optima bibat vina, sed colata. *Sicke for a candle, or a posset.* 4 Morbi simulatione captat turdos, & delicias piscium ab amicis mittendas. 5 Defæcentur, liquentur, colo transmittantur. sic li. 12. ep. 61. *Turbida solicito transmittere cæcuba sacco.* 6 Vide ep. 27. l. 1. n. 5. 7 Modico, parvo. propter Falernum indomitum, quod non poterat large sumi, ægrotis minime conveniebat, aut ex persona hypocritæ ægroti extenuantis petitionem.

Omnes

Omnes Tongilium medici jussere 8 *lavari.*
9 O stulti, febrem creditis esse? gula est.

8 Remedium, & medicamentum priscis usitatum in febribus, nobis satis præposterum, & periculosum. 9 Sic l. 11. ep. 87. *Non est hæc tussis, Parthenopæ; gula est.*

¶ In Maximinam. XLI.

1 *Ride, si sapis, o puella, ride,*
1 *Peignus puto dixerat Poeta,*
Sed 2 *non dixerat omnibus puellis.*
Verum, ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi; tu puella 3 *non es.*
Et tres sunt tibi, Maximina, dentes;
Sed plane 4 *piceique, buxeique.*
Quare si speculo, mihique credis,
Debes non aliter timere risum,
Quam 5 *ventum Spanius,* 6 *manumque Priscus:*
Quam cretata timet Fabulla 7 *nimbum,*
Cerussata timet Sabella 8 *Solem.*
Vultus indue tu magis severos,
9 Quam conjux Priami, nurusque major.
Mimos 10 *ridiculi Philistionis,*
Et convivia 11 *nequiora vita,*
Et quicquid lepida procacitate
12 *Laxas* 13 *perspicuo labella risu.*
Te 14 *mœsta decet assidere matri,*
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Musis.
At tu, judicium secuta nostrum,
15 *Plora, si sapis, o puella, plora.*

1 Dom. Calderinus vult Martialem alluſiſſe ad præceptum Ovidii 3. de arte: *ridentem mollia ride*, ex epigrammatis Ovidii, quæ interierunt, deſumptum putat Aug. Politianus 59. c. 1. cent. Miſc. poteſt fieri, & Martiali non occurriſſe certum authoris nomen, cum dicat *Puto*. 2 Non deformibus, non edentulis. 3 Sed vetula. 4 Nigri, & ſub pallidi, quaſi flavi, coloris buxi. 5 Ne diſpergat capillos, quos flexerat, deduxeratve ad frontem calvam tegendam. vide epig. 83. l. 10. Cum e codice Viennenſi adferat Gruterus, *Quam ventum vacuus*, P. Scriverius legendum ſuſpicatur, *Quam ventum vanius*, ſive *vanias*, qui ægre incedit propter crurum diſtortorum virium. 6 Ne contactus veſtis plicas turbet. ſic epig. 83. l. 3. *Pallia vicini qui refugit cubiti*. vel prenſationem refugit, ne gypſum, cretave proderetur, qua manus dealbaſſet. 7 Ne terra Chia, vel fucus eluatur. 8 Ne a ſole calefacta ceruſſa (facile a. calorem admittit) faciem torreat. 9 Quam Hecuba, aut Andromache. 10 Γελετοποιὸς mimi celeberrimi, & ipſe, cum mimum daret, qui φιλογέλως inſcriptus eſt, riſu interiit. 11 Laſciva, in quibus ſcurræ, morionesve, ſaniones, convivia devitabis. 12 Pandit. 13 Ut appareant dentes. 14 *Generaliter* lugentibus aſſidere. *Vel* ſpectare, audireque non jocularia, & ridicula argumenta, ſed gravia, atq; triſtia, ut tragœdias, in quibus Hecuba, vel Niobe luget filios, Andromache virum, Electra fratrem, &c. 15 Multo a. magis te decent lacrymæ, quam riſus, *invertitque verſum primum hujus ep.*

In

In Zoilum. xlii.

Zoile, quid 1 ſolium ſubluto podice 2 perdis?
3 Spurcius ut ſiat, Zoile, merge caput.

1 Vas in quo lavabatur genibus flexis, & in fundo poſitis, aqua ad umbilicum pertingente. 2 Conſpurcas; vide ep. 81. l. 6. 3 Namque tibi ori morigeranti, & φοινικίζοντι, os eſt ſpurcius, quam....

¶ In Candidum. xliii.

Candide, 1 κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua, Candide, πάντα,
Quæ tu magniloquus nocte, dieque ſonas.
Te Lacedæmonio velat toga 2 lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege 3 Parma dedit.
4 At me quæ paſſa eſt furioſ cornua tauri,
5 Noluerit dici quam pila 6 prima ſuam.
7 Miſit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummi 8 coccina noſtra tribus.
9 Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
Fulcitur teſta 10 fagina menſa mihi.
11 Immodici tibi flava 12 tegunt chryſendeta mulli:
13 Concolor in noſtra, cammare, lance rubes.
14 Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo:

1 Hæc ſunt tua verba tibi ſemper in ore, *Omnia amicorum communia*. a Pythagora, ſeu Socrate authore. Alia lectio, κοινὰ φίλων hæc ſunt, hæc ſunt tua, candide, κοινὰ Malim, *hæc ſunt tua, Candide, verba*. 2 A fullone eluta (vide Lipſ. Elect. l. 1. c. 13.) toga ex optima lana Tarentina, vel e velleribus loris, aut ovium lotarum, paſtarumq; ad Galeſum fl. prope Tarentum a Laconibus duce Phalanto conditum, ſeu auctum, cui fl. eadem natura, quæ Bęti, ſeu Clitumno. Juv. 12. Sat. verſ. 41. & 13. 3 Fl. unde & urbi nomen in Gallia Ciſpadana velleribus, & caſeo claræ, ep. 13. l. 5. 4 At mihi veſtes viles, & pannoſæ, quales ſunt furioſorum, qui ſibi veſtes lacerant, vel pilarum furibundis, efferatiſq; tauris objectarum: de quibus vide, quę ad epig. 19. l. Spect. MS. Bodlejanus habet, *furioſi cornua tauri*, quam lectionem agnoſcit editio Gryphiana, aliaque, quam prætulerim vulgatæ, *furias*, & *cornua tauri*. 5 Viliores ſane ſunt veſtes meæ, quam quibus induuntur pilæ compitales, quæ ad effigiem humanam factæ ſuſpenduntur Diis inferis votivæ in compitis. 6 Compitalis illa theatrali prior, vel in ordine pilarum prima, vel ex iis optima. 7 Tibi purpureę lacernę a Tyro regnata Cadmo fil. Agenoris. 8 Ironice pannos ſuos vocat coccineas lacernas: quas negat valere tres ſeſtertios. 9 Tuę rotundę menſæ citreæ e Mauritania petitæ, vel e marmore Africano ſuſtinentur pedibus eburneis, e dente ſcilicet elephantorum Indorum. Juv. 11. verſ. 121. *laios ſuſtinet orbes Grande ebur*. Lucianus in ὀνείρῳ vocat τραπέζας ἐλεφαντίποδας. vide l. 14. ep. 89. & 91. 10 Inæqualis ſcilicet, ut lib. 1. ep. 56. n. 9. neque enim credo fictiles fuiſſe pedes, quod ait Calderinus. 11 Mulli magni magno in pretio. *Laudas inſane ſtrilibrem Mullum*, &c. Hor. 8. ſerm. 2. 12 Implent, adeoque magni ſunt mulli, ut tegant χρυσένδετα, ideſt, lances auro circumvinctas, vel in quibus gemmæ auro illigantur. vide Turnebum l. 14. c. 3. & ep. 97. l. 14. 13 Ejuſdem coloris cum fictili lance mea. ideſt rubens cammare. *Apoſtrophe*. vide 5. Sat Juv. cui conſonant pleraque hujus ep. vide & Plinii epiſt. 7. l. 2. 14 Pueri tuæ menſæ miniſtri forma æquant florem Aſiæ Ganymeden Jovis amaſium.

15 At

15 Manus mea fungitur officio pueri ministrantis. petant, qui

15 *At mihi succurrit pro Ganymede manus.*
16 *Ex opibus tantis veteri, fidoque sodali*
Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

volunt nequiores sensum alium ex epigr. 42. l. 9. & ep. 74. lib. 11. περὶ τῦ μαστροπεύοντος. 16 Nihil amico mihi das, & habes nihilominus in ore semper hoc κοινὰ φίλων, &c.

¶ In Sextum. xliv.

1 Recentem, & villosam. 2 Alii *utpote*, Gruterus, *ut puta*. 3 Argenti facti. l. 7. ep. 85. alii *libros*. 4 Sic amicorum petitiones antevertunt cauti divites. vide Arist. 2. Rhet. & Sen. 1. Benef. 1. 5 Ironice. ut epig. 74. l. 1.

Emi seu puerum, togamve 1 pexam,
Seu tres, 2 ut puto, quatuorve 3 libras?
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem nostis veterem meum sodalem,
4 Ne quid forte petam, timet, cavetque,
Et secum, sed ut audiam, susurrat;
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quatuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus est in arca.
5 O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare, cum rogaris.
Quanto durius, antequam rogeris!

¶ Ad Glyptum. xlv.

Cur tu cultro e testa Samia resectis genitalibus te reddidisti Cybeles sacerdotem? Nil opus præciso pondere, quod vel ante erat inutile. ep. 82. l. 3.

Quę tibi non stabat, præcisa est mētula, Clypte.
Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

¶ In Nævolum. xlvi.

1 Quot coloribus distinguitur Hybla in Sicilia, ubi mellificę apes depascuntur flores vernos brevis ætatis. 2 Tot apparent lacernarum colores ad nitorem pressarum in prælis tuis. Angl. *Presses to lay up clothes in*. quæ Romanis in usu. Senec. 1. de tranquillitate vitæ. & Marcell. lib. 28. 3 Vestibus cœnatoriis, vel quibusvis aliis in vestiario compositis, a σωρὸς θήμι. vel quæ simul induuntur, *sutes*. vide epig. 46. l. 1. n. 9. 4 Hyperbolice. 5 Vestes tuæ. Alii legunt *tua candida*. h. e. togæ candidæ. 6 De multis gregibus, quos pascit Apulia velleribus nobilis. 7 Frigus. 8 Cui vestes detritæ sunt curtæ. id est Mei pene nudi. 9 Tardus ad commiserationem.

Flora per varios ut pingitur Hybla colores;
Cum breve Sicaniæ ver populantur apes:
2 Sic tua suppositis pellucent prela lacernis:
Sic micat innumeris arcula 3 syntheſibus.
Atq; 4 unam vestire tribus 5 tua vellera possunt,
6 Apula non uno quæ grege terra tulit.
Tu spectas 7 hyemem 8 succincti 9 lentus amici,

(Proh scelus!) & lateris 10 *frigora trita mei.*
11 *Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,*
(Quid renuis?) non te, Navole, sed tineas?

10 Laceras lacernas, tritas tunicas, & penetrabili frigori pervias. Legunt alii, *lateris frigora trita tui*, h. e. Mei sodalis tui, latus tuum tegentis. 11 Quantulum fuerat tibi, infelix, qui rerum usum nescias, non dico, te (quid refugis?) copia satis munitum, & tutum, sed tineas, quibus erodendas eas relinquis, defraudare duabus lacernis, quas mihi dones?

In Gallum. XLVII.

1 *Subdola famosæ, moneo, fuge retia mœchæ,*
Levior o conchis Galle 2 *Cytheriacis.*
Confides natibus? 3 *non est pudico maritus.*
Quæ facit, duo sunt: irrumat, aut futuit.

1 Cave puer, ne deprehendaris a marito suspectæ, ac notæ mœchæ: *vel* quæ te prodet marito suo. ep. 49. infra. 2 Marinis, vel Venereis, quod concha vecta est ad litus Venus orta mari. Propert. *concha Erycina*. H. Rigaltus intelligit conchas puellarum. vide Hadr. Junii animadvers. l. 5. c. 7. 3 Non hac parte pœnas exiget maritus. irrumabit certe te, si non castret. infra epig. 60.

Ad Rufum. XLVIII.

1 *Cauponem, 1 laniumque, 2 balneumque,*
2 Tonsorem, 3 tabulamque, calculosque,
4 *Et paucos, sed ut eligam, libellos:*
5 *Unum non nimium rudem sodalem,*
6 *Et caram puero meo puellam,*
7 *Et grandem puerum, diuque lavem:*
8 *Hæc præsta mihi Rufe vel Bitonti;*
Et thermas tibi habe Neronianas.

1 Ad victum. 2 Ad curam corporis. 3 Tabulam lusoriam cum calculis, ad animi relaxationem. 4 Ad studium, & animi cultum, libros, sed electos. 5 Ad vitæ societatem, amicum unum, atq; eum mediocriter eruditum. 6 Hujusmodi enim conserva servum in officio, & apud me retinebit. 7 Ad ministeria, & voluptatem, vide ep. 32. l. 1. 8 Hæc mihi contingant, vel in obscurissimo Apuliæ oppido Bitonti, habeantque sibi alii (nil moror) thermas amœnas Neronianas, cæteraque delicias Romæ.

De Thelesina. XLIX.

Uxorem nolo Thelesinam ducere. quare?
Mœcha est. sed pueris 1 *dat Thelesina.* 2 *volo.*

1 Sui copiam. 2 Ut mihi pueri deprehensi pœnas talionis dent, ut supra ep. 47. & ep. 40. l. 10.

In Lesbiam. L.

Quod fellas, 1 *& aquam potas, nil, Lesbia peccas.*
Qua tibi parte opus est, Lesbia, sumis aquam.

1 Et ex more aliarum fœminarum, quæ coitu lavant

τὰ αἰδοῖα.

In

In Hyllum. li.

1 Nummus asper, & novus trito, & veteri laudatior. vide epig. 58. l. 9. 2 Sed cinedus ἀνδροσάθων.

UNus sæpe tibi tota denarius arca
Cum sit, & hic culo 1 tritior, Hylle, tuo,
Non tamen hunc pistor, non aufert hunc tibi caupo.
2 Sed si quis nimio pene superbus erit.
Infelix venter 3 spectat convivia culi,
Et semper miser hic esurit, ille vorat.

3 Ipse non edens, esuriens, famelicus. l. 1. ep. 44. *tantum spectavimus omnes.*

De Dasio. lii.

1 Ita Joseph Scal. ad l. 4. Propertii legit emendatius, quam quod vulgo editur *licturas*, & intelligi vult ἐρήσεις. an ex Valerii mente nescio. Ego λουτρὰ exposuerim, lotiones scilicet a tribus impudicitiæ generibus. Quæ ego taceo. qui suo periculo ingeniosus esse volet, eliciat ex ep. 50. supra, & *Mammosam* in hoc epigr.

NOvit 1 loturas Dasius numerare: poposcit
Mammosam Spatalen pro tribus, illa dedit.

In Maximum. liii.

1 Miserum enim est, & vile aliena vivere quadra. Juven. Sat. 5. vide & ep. 11. l. 9. 2 Vinum renue, ac vile ex agro Vejentano. 3 Si potes negligere luxuriosas opes divitum, qui iis uti nesciunt. *Vel* si risu potes excipere vanorum ψευδοπλουτῶν pompam, & simulatas divitias. de Chrysendetis vide supra ep. 43. n. 12. 4 Trita, & plebeja. ep. 58. infra, & ep. 30. l. 3. 5 Si non albas sesteris stolas, meretrice contentus plebeja, facili, vili, parabili, epig. 33. l. 9. 6 Cernuus intrans humilem casam. *Vel potius* incurvus per scalas ascendens ad cœnacula, quæ conducebant pauperes. ep. 109. n. 2. & ep. 108. n. 3. 7 Parthi pertinacissimi sunt libertatis suæ propugnatores.

VIs fieri liber? 1 mentiris, Maxime, non vis.
Sed fieri si vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis;
2 Vejentana tuam si domat 2 uva sitim:
3 Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
Contentus 4 nostra si potes esse toga:
5 Si plebeja Venus gemino tibi vincitur asse:
6 Si tua non rectus tecta subire potes.
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior 7 Partho vivere rege potes.

In Linum. liv.

1 Esse te pathicum & draucos sestari. proinde adjunxit tibi custodem spadonem, impotem.

QUid de te, Line, suspicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,

Certis

Certis indiciis satis probavit,
Custodem tibi quæ dedit spadonem.
Nil 2 *nasutius hac,* 3 *maligniusque est.*

2 Ad advertendum.
3 Ad coercendum.

Ad Sextum. lv.

Vis te, Sexte, coli. volebam amare.
Parendum est tibi: quod jubes, coleris:
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

Volebam ego te pro sodali amare, sed tu me amicum dedignatus te a me cliente coli vis. colam itaque, non amabo. timori enim cum amore male convenit. & Deo satis est, ut ametur, & colatur. Seneca epist. 47.

Ad Gallum de ejus uxore. lvi.

1 *Gentibus in Libycis uxor tua, Galle, notatur*
Immodica fœdo crimine avaritiæ.
2 *Sed mora narrantur mendacia: non solet illa*
Accipere omnino. quid solet ergo? dare.

1 Tenuit forte hic Gallus prætor Libyam.
2 Fertur munera accipere.

a provincialibus, ut te corrumpat; imo dat (sui copiam, vel mercedem) ut ipsa ab illis corrumpatur.

* ¶ In fictum divitem. lvii.

Hic, quem videtis 1 *gressibus vagis lentum,*
2 *Amethystinatus media qui* 3 *secat* 4 *sepsa:*
5 *Quem non lacernis Publius meus vincit,*
Non ipse Cadrus 6 *alpha penulatorum:*
Quem grex 7 *togatus sequitur, &* 8 *capillatus,*
9 *Recensque sella, 9 linteisque, 9 lorisque:*
Oppigneravit 10 *Claudii modo ad mensam*
Vix octo nummis 11 *annulum, unde cœnaret.*

* Scr. *De Micropsych. divite*. MS. Bodl. *De ornato foris*.
1 Cum gravitate, & majestate spatiantem.
2 Violaceâ indutus veste, ep. 97. l. 1. n. 7. alii ad gemmam in annulo referunt.
3 Obambulat. 4 Supra ep. 14. n. 4. 5 Qui lacernarum mollitie ipsum Publium superat. 6 Princeps delicatorum, qui penulas sumunt. a more numerandi per literas Alphabeticas. scio servorum etiam, & militum fuisse penulas, sed rufas Canusinas, lautiorum vero purpureas, ut plebejorum pullas. unde alii exponunt, princeps pauperum. vide epig. 27. l. 5.
7 Clientum togatorum. 8 Cirratorum puerorum nobilium, quibus alebatur coma, ep. 62. l. 10. Pædagogiorum, *pages*.
9 Sic Juv. 1. Sat. v. 32. *nova cum veniat lectica Mathonis*. etsi aliud sella a lectica, de quibus ut & linteis, sive velis, quibus tegebantur, de vinculis, & stuppis, quibus colligabantur, vide Lipsium 1. Electorum c. 19. 10 Collybistæ, trapezitæ, fœneratoris. 11 Quod extremæ est paupertatis. *post cuncta novissimus exit Annulus*. Juv. 11. Sat. vers. 42.

In

In Zoilum. lviii.

1 Gestans togam recentem, & villosam.

1 PExatus pulcre rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile; sed 2 mea sūt.

2 Non conductitia, ut tua pexa.

¶ De cœnatione micæ. lix.

1 Diæta, seu cœnatio aurea, quam Domitianus extruxit, & a parvitate micam vocavit.

MIca vocor. quid sim, cernis: cœnatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis ecce 2 tholum.
3 Frange toros: pete vina: rosas cape: tinge nardo:
Ipse jubet mortis 4 te meminisse 5 Deus.

2 Quid sit tholus, vide ep. 71. l. 1. n. 8. quis sit hic tholus, non dubium est, inquit Jos. Scaliger l. 2. lect. Auson. c. 20. quin in cœnatione, seu stibadio Domitiani Cæs. quam ipse propter exiguitatem vocavit *Micam auream*, e tholo penderet cranium mortui, quod mortis admoneret: simplicius tamen, etsi nec citra conjecturam, qui per tholum intelligunt Mausoleum Augusti, quod, cum in vicinia esset; ut consonat huic, fidemque facit ep. 65. l. 5. posset mortis admonere, atque ad vitæ usum fructum hortari. 3 Utere ætate, quæ brevis, fluxa, incerta. disturba toros compositos. ede, bibe, lude, sertis coronatus, & unctus. 4 Musambert. legit *dememinisse Deus*. 5 Domitianus, si suspensi cranii expositioni faveas. vel Augustus, si Mausolei D. Augusti tholum esse placeat. si enim ille in vivis Deus habitus morti cesserit, tu nequaquam effugies.

In Hyllum. lx.

1 Tribuni militaris. 2 Dum confidis natibus, ut supra ep. 47. 3 Dum mœcharis.

UXorem 1 armati futuis, puer Hylle, 1 tribuni,
2 Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, 3 dum ludis: 4 castrabere: jam tibi dices,
5 Nō licet hoc. 6 quid, tu quod facis, Hylle, licet?

7 Namque hæc pœna adulteris deprehensis irrogata. Val. Max. l. 6. c. 1. Horat. Serm. 1. 2. 5 Lege cautum est mares castrari. Sueton. c. 7. Domit. 6 An itaque nulla pœna mœchi mulctandi? & ipse Domitianus tulit legem contra adulteros.

In Maledicum. lxi.

1 Tu ephebus cum esses. 2 Fellabas. l. 3. ep. 81. 3 Postquam oris tui spurcissimi turpe ministerium cœpit fastidiri ab infimis hominibus vespillonibus, & exosum esse abjectis carnificibus. * Maledictis, & conviciis involas in omnes, bonos æque, ac malos. 4 Malevolo livore, *hic nigræ succus loliginis, hæc est Æruginis mera.* Hor. 1. Serm. 1.

1 CUm tibi vernarent dubia lanugine mala,
2 Lambebat medios improba lingua viros.
3 Postquam triste caput fastidia vespillonum,
Et miseri meruit tadia carnificis:
** Uteris ore aliter, nimiaque 4 arugine captus,*
** Adlatras nomen, quod tibi cumque datur.*
Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua:
Nam cum fellaret, purior illa fuit.

In

In Labienum. lxii.

Quod pectus, quod crura tibi, quod brachia vellis,
Quod cincta est brevibus mentula tonsa pilis;
Hoc præstas, Labiene, tua, quis nescit? amica.
Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?

1 Depilas, glabras. supra epig. 29. n. 7. 2 Pulm. codex habet: *Cum vellis cu. cui, Labiene, facis?* cinædo scilicet.

In Milichum. lxiii.

Sola tibi fuerant sestertia, Miliche, centum,
Quæ tulit e sacra Leda redempta via.
Miliche, luxuria est, si tanti dives amares.
Non amo, jam dices: hæc mage luxuria est.

1 Abstulit tibi. 2 Meretrix e lupanari Suburano (Suburæ a. in eadem cum Sacra via regione) redempta. 3 Ut ad paupertatem devenias prodigendo rem universam in id, quod non amas.

¶ In Taurum. lxiv.

Dum modo causidicum, dum te modo rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, quid esse velis:
Peleos, & Priami transit, vel Nestoris ætas,
Et fuerat ferum jam tibi desinere.
Incipe: tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur; fora litibus omnia fervent;
Ipse potest fieri Marsya causidicus.
Eia age, rumpe moras; quo te spectabimus usque?
Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

1 Dum te instruis ad forum, vel scholam. 2 Uter, causidicus, an rhetor. 3 Patris Achillis, longævi, ut & Priami, & Nestoris. Scriv. *transiti vel Nestoris annos*, pro *transisti*. 4 Tibi dubio, utrum inires, deliberanti jam ea obrepsit ætas, qua cogitandum erat de relinquendo inito, nisi cogites de causis apud inferos agendis. 5 Atque hinc vel mediocribus professoribus vacant cathedræ. 6 Rhetorum. 7 Vel ipsa bardi Marsyę statua in foro stans, & litigantium clamore fervens potuit causas egisse, nisi saxea fuisset, & tu sane ubi tam diuturno studio vacaris, jam posses causas agere, nisi plane lapideus esses, vel plumbeus. 8 Expectabimus, Scriverius legit, *sperabimus*. 9 Vide Epicteti enchirid. c. 26.

¶ In Saletanum. lxv.

Cur tristiorem cernimus Saletanum?
An caussa levis est? exstuli, inquis, uxorem.

Ironice, & ex ambiguo Saletano dolorem simulanti ob uxorem, cujus morte amplæ dotis hæreditas sibi obvenisset, condolere se simulat Poeta. dumque ejus mortem videtur graviter ferre, indignatur obtigisse Saletano rem tam lautam.

1 *O grande fati crimen! o gravem casum*
Illa, illa dives mortua est Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidisset hoc tibi, Saletane.

In Lalagen. lxvi.

1 Non erat in ordine.
2 Cincinnus, crobylus.
3 Acu crinali.
4 Errorem in non componendis crinibus, ac si facinus esset, incusso ornatrici speculo punit. vide 6. Sat. Juv. vers. 491. quem locum hoc epigramma exprimit. 5 Exanimata, *vel* cæsa. 6 Ornatrix ancilla a πλέκειν. ut *Psecas* Ovidio, & Juv. a ψεκάζειν. 7 Tristitiæ, & verberum causas. *Metonym.* 8 Ob pilum conturbatum desæviens. 9 Decalvetur caput tuum. Salamandræ sanie loca tacta depilari, tradit Plinius l. 10. c. 67. *quæ Salamandra supercilia tua exussit?* Petron. Arb. 10 Ut quo speculo ornatrici dissecuisti comas, & tu tibi omnes dissectas in eodem conspiceris. vel ut caput tuum æque reddatur leve, ac speculum, quo, &c.

UNus de toto 1 peccaverat orbe comarum
2 Annulus, incerta non bene fixus 3 acu.
4 Hoc facinus Lalage speculo, quo viderat, ulta est:
Et cecidit sectis 5 icta 6 Plecusa comis.
Desine jam, Lalage, 7 tristes ornare capillos,
Tangat & 8 insanum nulla puella caput.
9 Hoc Salamandra notet, vel sæva novacula nudet,
10 Ut digna speculo fiat imago tuo.

In Posthumum. lxvii.

* Vulgaris salutandi formula, & civilis satis, modo ne fiat importunius, & sæpius.

OCcurris quocumq; loco mihi, Posthume, clamas
Prætnus, & prima est hæc tua vox, * *quid*
Hoc, si me decies una conveneris hora, (*agis?*
Dicis, habes, puto, tu, Posthume, nil quod agas

¶ Ad Olum. lxviii.

1 Familiariter, & pro more æqualium.
2 Vide ep. 113. l. 1. & ep. 18. hu. li.
3 Superbum.
4 Sportula, cœna, cæterisque servitutis præmiis posthabitis, & neglectis me asserui in libertatem. a more servorum Rom. qui manumittendi pileum raso capite acceperunt. 5 Qui non habet sui imperium, qui animi sui cupiditates coercere non potest, ille potentiores colit, atque ab inferioribus se coli vult, atque ad hoc cupit opes, servos, &c.

QUod te 1 nomine jam tuo saluto,
Quem 2 regem, & dominum prius vocabam;
Ne me dixeris esse 3 contumacem.
4 Totis pilea sarcinis redemi.
5 *Reges, & dominos habere debet,*
Qui se non habet, atque concupiscit.

Quod

Quod reges, dominique concupiſcunt.
6 Servum ſi potes, Ole, non habere,
Et Regem potes, Ole, non habere.

6 Qui ſuo contentus poteſt minorum ſervitio carere,

& ipſe non neceſſe habebit potentioribus dominis ſervire, ut ab illis accipiat, quod his largiatur.

In Claſſicum. lxix.

INvitum cœnare foris te, Claſſice, dicis:
Si non mentiris, Claſſice, diſpeream.
1 Ipſe quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire.
Cum cœnaret, erat triſtior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Claſſice, vadis?
Cogor, ais: verum eſt. 2 cogitur & Selius.
En 3 rogat ad cœnam Melior te, Claſſice, rectam.
4 Grandia verba ubi ſunt; 5 ſi vir es, ecce nega.

1 Neque hoc dedigneris, cum ipſe helluonum dictator Apicius, dives licet fuerit, atque lautiſſimus, foris cœnare jucundum habuerit. 2 Et cœnipeta ille Selius (de quo ſupra ep. 11. & 14.) dicet ſe cogi, ſua ſcilicet voluntate, ut cui nihil domi cœnio triſtius accidat. 3 Si aliquis lautiorum, & nitidiorum, qualis fuit Atidius Melior, te invitat. 4 Te ſcilicet invitum cœnate foris. 5 Si potes lautiores epulas, & hac libertatis eſcas contemnere.

In Cotilum. lxx.

NOn vis in 1 ſolio prius lavari
Quemquam, Cotile, cauſſa qua, niſi hac, eſt?
2 Undis ne fovearis irrumatis.
Te primus licet abluas, neceſſe eſt,
Ante hic mentula, quam 3 caput, lavetur.

1 Sup. ep. 42.
2 Ne laveris aqua, qua alii abluerunt ſuas m.
3 Hoc enim illa contaminatius. vide ep. 90. l. 11.

Ad Cæcilianum. lxxi.

1 CAndidius nihil eſt te, Caciliane, notavi,
Si quando ex noſtris diſticha pauca legis.
Protinus aut 2 Marſi recitas, aut ſcripta 2 Catulli.
3 Hac mihi das, tanquam deteriora legas.
Ut collata magis placeant mea? 4 credimus illud:
5 Malo tamen recites, Caciliane, tua.

1 Ironice, alii leg. *Callidius*, non placet.
2 Poetæ, qui multa cum laude ſcripſit epigrammata.
3 Mihi χαρίζεσθαι, & gratificari velle videris, præ te ferens mea te cum illis Marſi, & Catulli recitare παραλληλως, ut mea ſcilicet cum iis collata appareant eſſe æque boni, aut melioris ingenii, atque artificii, cum revera hoc facias, ut mea præ iis ſordeſcant, quaſi majori lumine offuſcata. 4 *Ironice*, non ſane credo te hac mente contuliſſe ea. 5 Tuis certe collata mea facile apparebunt meliora.

In Posthumum. lxxii.

1 Præ se fert dolorem audito, quam indigne exceptus sit Posthumus a Cæcilio, qui colaphum illi in os impegerit, cum interim verbis alienis exprobret illi turpe crimen fell. & deflectat ad improbum sensum hæc verba *perciſum*, vide epig. 48. l. 4. & epig. 35. l. 12. *rumor* pro irrum. ut l. 3. ep. 72. 79. & 86. *factum*, supra epig. 31. & *testes* sensu etiam obscœniore. 2 Majore sono, quam ubi Latinus ille mimus alapis cædit ministrum suum, *qua sorbeat aera sanna*. Juv. 6.

1 *Hesterna factum narratur, Posthume, cœna*
Quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi perciſum, 2 quanto non ipse Latinus
Vilia panniculi percutit ora sono:
Quodq; magis mirum est, auctorem criminis hujus
Cæcilium tota rumor in urbe sonat.
Esse negas factum: vis hoc me credere? credo.
Quid quod habet testes, Posthume, Cæcilius?

In Lyrim. lxxiii.

Alii *Quid faciat, vis scire Lyris?* Vis scire, quid faciat Lyris nunc ebria? non aliud certe, quam solet sobria. scilicet. MS. Bodl. subjicit, *Gaudeo: quid facies ebria facta Lyris?* dignum sane patella operculum.

Quid faciat vult scire Lyris? quod sobria, fellat.

¶ In Saufellum. lxxiv.

1 Huic consona epig. 57. supra.
2 Comitibus antecambulonibus, lateronibus, clientibus, pedisequis, servis.
3 Cauſſidicus, ad quem ep. tria l. 1. Oratores vero clari, & victores domum e foro deducebantur a populo, & amicis reorum absolutorum, qui prius squalidi capillis, & barba promissa jam absoluto amico tondebantur, mutatisque vestibus uncti capitolium ascendebant Jovi gratias ex voto acturi. 4 Fœnore sumpsit a Fusc. & Fav. Fœneratoribus, quo comitatum hunc conducat.

1 *Cinctum 2 togati post, & ante Saufellum,*
Quanta reduci 3 Regulus solet turba,
Ad alta tonsum templa cum reum misit,
Materne, cernis? invidere nolito.
Comitatus iste sit precor tuus nunquam.
4 Hos illi amicos, & greges togatorum
Fusciculenus præstat, & Faventinus.

De Leone. lxxv.

1 Vide ep. 10. l. spect.
2 Montibus Africæ leonum nutricis.

1 *Verbera securi solitus leo ferre magistri,*
Insertamque pœri blandus in ora manum,
Dedidicit pacem, subito feritate reversa,
Quanta nec in 2 Libycis debuit esse jugis.

Nam

Nam 3 duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam raſtris qua renovabat humum,
Savus, & infelix furiali dente peremit.
4 Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet; 5 crudelis, perfide prædo,
A 6 noſtra pueris parcere diſce lupa.

3 Duos pueros miniſtros theatrales, qui amphitheatri arenam ferarum, gladiatorumq; ſanguine fœdam verſando renovabant, injecta inſuper nova arena. 4 Martia ſæva. Romana. ut ep. 4. l. 1. n. 4. 5 Apoſtrophe ad leonem. 6 Namque illa Romulo, & Remo infantibus pepercit, immo ubera præbuit.

De Mario. lxxvi.

ARgenti libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

Marius, cui tu nihil eras legaturus, moriens dixit ſe tibi quinque libras teſtamento legaturum, quod tamen non fecit. ſed te falſum habuit. uter e vobis liberalior? tu illi nihil, ille tibi verba; eſtis cerre pares, nec melius vulturi cum corvo. vide Val. Max. l. 8. c. 6.

In Coſconium. lxxvii.

COſconi, 1 qui longa putas epigrammata noſtra,
Utilis ungendis axibus eſſe potes.
2 Hac tu credideris longum ratione coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
Diſce, quod ignoras; 3 Marſi, doctiq; 4 Pedonis
5 Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non ſunt longa, quibus nihil eſt, quod demere poſſis;
Sed 6 tu, Coſconi, diſticha longa facis.

1 Qui in epigrammate non tam argutiam, quam brevitatem exigis, probas te aptiorem fore aurigæ ſervum, qui in Circo axes ad celeritatē ungas, quam lectorem diligentem. Ramireſius Coſconium hebetem, & ſtolidum a Poeta περιφραστικῶς dici putat. cum Hiſpanice *gorde* obeſum, & ſtultum ſonet. Nec non Anglice dicimus *You are too fat to conceive this*. Quod & Hor. 4. ſer. l. 1. teſtatur, *Tardo cognomen pinguis damus. Et gurdos*, quos pro ſtolidis accipit vulgus, ex Hiſpania duxiſſe originem audivi, inquit Quintilianus l. 1. c. 9. vide & *laudem aſini* D. Heinſii. 2 Eadem ratione, qua epig. mea a menſura potius, quam ab ingenio cenſes, & Coloſſum (de quo ep. 2. l. Spect.) argues nimis eſſe longum, & ſtatuam pueri Bruti (de quo l. 9. ep. 51. & l. 14. epig. 171.) nimis eſſe brevem. cum in utroque laudis ſumma ſit propter ſymmetriam: in hac brevitatis, quæ puero: in illo altitudinis, quæ Imperatori Deo convenit. 3 Supra epig. 71. n. 2. & epig. 98. l. 7. n. 5. 4 C. Pedonis Albinovani epigrammatarii laudatiſſ. 5 Sæpe unum epigramma binas implet paginas. 6 Tua ep. vel breviſſima, ſunt nimis longa; ut quæ tædium, & nauſeam pariant.

Ad Cęcilianum. lxxviii.

ÆStivo ſerves ubi piſcem tempore, quæris?
In Thermis ſerva, Cæciliane, tuis.

Thermæ tuæ, quas calidas eſſe oportet, in tantum frigidæ ſunt, ut vel in æſtate piſces a corruptione vindicare poſſint.

In Naſicam. lxxix.

Qui alias a te invitatus me excuſare ſoleo, quod

INvitas tunc me, cum ſcis, Naſica, vocatum;
Excuſatum habeas me, rogo: cœno domi.

alio ſim invitatus; jam domi cœno, cur me non invitas? P. Scriverius e ſcripto legit *vocaſſe*, hac mente, Naſicæ cœnipetæ ſuboluit cœna apparata a Martiale, & vocati convivæ. invitat itaque Martialem, ſperans ſcilicet fore, ut & ipſe invitetur ab eo: quam tamen techam diſſimulat Poeta ſe intelligere; ſed & eum deludit, præteritque ſimul feſtiva hac uſus excuſatione.

De Fannio. lxxx.

1 Fannius Cœpio, quod in Auguſtum coniuraſſet,

HOſtem cum fugeret, ſe 1 Fannius ipſe peremit.
Hic, rogo, 2 non furor eſt, ne moriare, mori?

proſcriptus, ut percuſſores fugeret, ſe ipſe interemit.
2 Vide ep. 9. l. 1. & Senecæ epiſt. 58. *Sic mori, vinci eſt*. & epig. 24. multa. vide & Brodæi Miſcell. l. 6. c. 29.

In Zoilum. lxxxi.

Divites, & nobiliores Romani circumferebantur vivi, efferebantur mortui in lecticis; pauperes, & plebeii efferebantur in ſandapilis. dicit Poeta lecticam faſtuoſi Zoili laxam, quæ a ſex ſervis vehitur, maxime videri poſſe ſandapilam, cum & pauper ſit, & ſtrigoſus, neque aliud quicquam quam vivum cadaver. unde non adeo prætereundum eſt, quod præferunt MSS. *ſandapila eſt*. q. d. quando hæc tua ſit lectica, non eſt aliud, quam ſandapila.

LAxior hexaphoris tua ſit leſtica licebit:
Dum tamen hæc tua ſit, Zoile, ſandapila.

Ad Ponticum. lxxxii.

Servum, ne ſcelus domini (quicquid illud fuit, verum ſi * *Fœdas* legis cum nonnullis, facile erit ſuſpicari) enunciaret, elinguem herus vel fecerat, vel ſimulaverat eſſe. occaſionem hujus epi. a fabula Philomelæ, & Terei ſumptam opinatur Raderus. ego ex Juvenalis Satyra 9. verſ. 103. *ſecretum divitis ullum Eſſe putas? ſervi ut taceant, jumenta loquentur, Et canis, & poſtes*, &c. Poteſt elici, & ſenſus turpior ex ep. 72. ſupra. Ja. Rutgerſius legit, *quod lingis*. abſciderat ſervo linguam, ne id flagitium effutiret. Var. lect. l. 6. c. 11.

*ABſciſſa ſervum quid*fingis, Pontice, lingua?*
Neſcis tu populum, quod tacet ille, loqui?

In fœdum maritum. lxxxiii.

Abſciſſis naribus, & auribus deformem reddidiſti mœchum, qui ita fœdatus deſiderabit, *vvil! ſinde miſſing*, priorem formam (*atque ubi ſit ſua forma requiret*. Ovid.) poterit tamen ad prius ſcelus, vel etiam aliud recurrere, poſtquam illi intactam reliqueris partem, qua peccaverat. Scriv. leg. *Et ſi qui*. MS. noſter *Eſſe, qui*.

FOedaſti miſerum, marite, mœchum,
Et ſe, qui fuerant prius, requirunt

Truncî

Trunci naribus, auribuſque vulsus,
Credis te ſatis eſſe vindicatum?
Erras. iſte poteſt & irrumare.

In Sertorium. lxxxiv.

1 *Mollis erat, faciliſque viris Paantius heros:*
Vulnera ſic Paridis dicitur ulta Venus.
Cur lingat cunnum Siculus Sertorius, hoc eſt,
2 *Ex hoc occiſus, Ruſe, videtur Eryx.*

1 Fingunt poetæ Venerem ſolere turpibus amoribus vindicare injurias ſibi, ac ſuis illatas. Quare, ſi (ut refert interpres Thucydidis ad lib. 1.) Philoctetem, quod interfecerit Paridem, ulta fuit Venus hac pœna, ut pathicus eſſet: credo ego (*jocatur Poeta*) Sertorium Siculum interfeciſſe conterraneum ſuum Erycem Veneris filium, namque illum non leviori turpitudinis pœna male mulctavit Venus, &c. 2 Ab hoc.

Ad Amicum. lxxxv.

Vimine clauſa levi niveæ cuſtodia coctæ
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æſtatis miſi tibi menſe Decembri,
Si quereris; raſam tu mihi mitte togam.

Ampullam, ſeu lageniam vitream aquæ decoctæ, & nivibus refrigeratæ, viminibus ſupertextis armatam, & munitam mitto tibi his Saturnalibus, ipſo Decembri. ſi offendat muneris æſtivi hyberna intempeſtivitas, ulciſcere hanc injuriam pari intempeſtivitate, ac mitte mihi togam æſtivam.

¶ Ad Claſſicum. lxxxvi.

Quod nec carmine glorior 1 *ſupino,*
2 *Nec retro lego Sotaden cinædum,*
3 *Nuſquam Græcula quod recantat Echo,*
4 *Nec dictat mihi luculentus Attys*
Mollem debilitate Galliambon:

1 Numeris mollioribus compoſito. *Vel potius* antiſtropho, & recurrente (ſic n. Ovidio ſonat *ſupinus*, de Ponto lib. 4. el. 5. *Flumina quæ in fontes curſu reditura ſupino*) quale literale illud, *Roma tibi ſubito motibus ibit amor*, verbale illud Virgilii, *Muſa mihi cauſas memora, quo numine læſo.* multaque alia, inter quæ Rabani artificioſus dicam, an laborioſus liber de laudibus ſanctæ crucis. Atque ejuſdem argumenti alter Publ. Optatiano Porphyr. authore. 2 vel ſpeciatim dicit, quod prius dixerat generatim: vel verſum retrogradum (quali ſcripſit Cinædica Sotades Maronenſis) intelligit, qui procurrit in laudem alicujus, & recurrit in vituperium. Nota ſunt illa *Laus tua, non tua fraus*, &c. 3 Non ſcribo carmina, quorum extremæ partes reſonent, more Echus. Vide Politiani miſcel. cap. 22. & Scal. Poet. lib. 2. cap. 29. 4 Ad exemplum politiſſimi carminis Galliambici, quod Cæcilius primus ſcripſit, atque Attyn inſcripſit, aut venuſtiſſimi Poematii Galliamb. a Catullo compoſiti, non ſcribo genus id carminis molle, & elumbe inſtar Attyos evirati, in quo plures locos occupant Jambi, & quod canant Galli ſacerdotes Cybeles. vide Ter. Maurum, & Diomed. Vide & Muretum, atque Scal. in Catull.

5 Non tam nullius ſum ingenii, ut hæc affectem artificia, his ipſe immorer, lectoremve morer.
6 Curioſas has nugas

5 Non ſum, Claſſice, tam malus Poeta,
6 Quid ſi per graciles vias Petauri
Invitum jubeas ſubire Ladam?
Turpe eſt difficiles habere nugas,
Et ſtultus labor eſt ineptiarum.
Scribat carmina 7 circulis 8 Palæmon:
Me 9 raris juvat auribus placere.

non minus ingenium meum ſpernit, quam nobilis ille curſor Ladas (ep. 107. lib. 10.) dedignaretur velocitatem ſuam exercere in Petauris, quæ rotæ ſunt, per quas ſe jactant Petauriſtæ. vide Turnebum lib. 4. c. 8. & Scal. ad lib. 5. Manilii, ibi, *corpora quæ valido ſaliunt excuſſa Petauro*, &c. & Vitellium c. 13. in Merulam. 7 Turbæ, plebejæ coronæ recitantem undique cingenti. 8 Forte Q. Rhemius Palæmon, qui (teſte Suetonio) poemata faciebat ex tempore, & ſcripſit variis, & vulgaribus metris. aut alius quiſpiam tempore Martialis. 9 Paucis, ſed doctis ex mente Horatii, ult. Sat. lib. 1.

In Phœbum. lxxxvii.

1 Suppallidam, & tumidam, qualia ſolent apparere, quæ ſub aquis videntur. ludit item in Antitheſi *ardere puellas*, & *ipſum ſub aqua natare*. vide ep. 88. l. 3.

Dicis amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem ſub aqua, Phœbe, natātis habes.

In Mamercum. lxxxviii.

Quin tibi habe nomen Poetæ, vel hoc nomine, quod nihil recites, potius quam nos enece moleſta ineptiarum recitatione.

Nil recitas, & vis, Mamerce, Poeta videri:
Quidquid vis, eſto, dummodo nil recites.

In * Gaurum. lxxxix.

* Qui vitia ſua magnis exemplis excuſare ſolebat.
1 Uticenſis, cujus virtus ſæpe mero incaluit, ut ait Horat. 21. ode, lib. 3. vide & Plutar. in vita Catonis. & Plin. epiſt. 12. l. 3. 2 Nulla gratia, nullo Muſarum, aut Apollinis inſtinctu, invitis Muſis. 3 Qui infeliciter Muſas poeticas eſt aggreſſus. vide Juv. Sat. 10. verſ. 122. Senec. epiſt. 108. 4 Qui tribunal turpi fœdavit vomitu, ut amplificat Cicer. 2. Philippica. 5 Supra epig. 89. num. 1. 6 Hic cares authore magno. *τὴν φωνὴν ἐνοπὴν σε λέγειν ἐδίδαξεν Ὅμηρος. Τὴν γλῶσσαν δ' ἐν ὑμῖν τίς σ' ἐδίδαξεν ἔχειν;* Ἀνάλογ. β. κεφ. ιγ.

Qvod nimio gaudes noctem producere vino;
Ignoſco: vitium, Gaure, 1 Catonis habes.
Carmina quod ſcribis 2 Muſis, & Apolline nullo;
Laudari debes: hoc 3 Ciceronis habes.
Quod vomis, 4 Antoni; quod luxuriaris, 5 Apici;
Quod fellas, 6 vitium, dic mihi, cujus habes?

¶ Ad

¶ Ad Quinctilianum. xc.

Quinctiliane, vaga 1 *moderator ſumme juventa,*
2 *Gloria Romanâ, Quinctiliane, toga;*
3 *Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis;*
Da veniam: properat vivere nemo ſatis.
4 *Differat hoc, patrios optat qui vincere cenſus,*
5 *Atriaque immodicis arctat imaginibus.*
Me focus, & 6 nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons 7 vivus, & herba 8 rudis.
Sit mihi verna ſatur: 9 ſit non doctiſſima conjux:
Sit nox cum ſomno: ſit ſine 10 *lite dies.*

1 Annos 23. Romæ erudiendis juvenibus impendit Quinct. & in his Domitiani nepotes docuit. 2 Romani eloquii ſummæ artifex!, inſignite ſenatorio clavo, ornamentiſque conſularibus. Juven. 7. Sat. verſ. 190. 3 Da veniam, ſi etiam in tenui re propera manu carpam gaudia fugientis vitæ; ſi frui velim præſentibus: quod pauci adeo faciunt, cum nemo fere vivere, ideſt vitæ uti commodis, & laute vivere ſciat, omnes differant. epig. 16. li. 1. 4 Differant in dies, annos, vel ſenectutem ipſam vitæ gaudia, & uſum, quibus curæ eſt rem patriam augere, & ſplendere nobilitatis titulis, & imaginibus. 5 In atriis nobilium, quæ primæ ædium partes, oſtendebantur majorum imagines humerorum tenus expreſſæ lineis a ſtemmate ad has diſcurrentibus. MS. Bodl. *aptae imaginibus*. 6 Non aurata laquearia, quæ ne fumo corrumpantur, cautio eſt. 7 Scaturiens, perennis, naturalis. 8 Nativa, non arte læſa, & ingenua gratia ſpoliata. Juv. 3. Sat. verſ. 18. 9 Ex mente Juvenalis 6. Sat. verſ. 446. 10 Domeſtica, & forenſi. Epig. 57. l. 12. & ep. 70. l. 9.

Ad Cæſarem Domitianum. xci.

Rerum certa ſalus, terrarum gloria, Cæſar,
1 *Soſpite quo magnos credimus eſſe deos;*
Si 2 *feſtinatis* 3 *toties tibi lecta libellis*
Detinuere oculos carmina noſtra tuos:
4 *Quod fortuna vetat fieri, permitte videri:*
Natorum genitor credar ut eſſe trium.
Hæc, ſi diſplicui, fuerint 5 *ſolatia nobis:*
Hæc fuerint nobis præmia, ſi placui.

1 Quos vel hinc rerum humanarum maximam habere curam ſcimus, quod te nobis velint incolumem. *Ea locutio*, lib. 5. epig. 1. & l. 7. ep. 50. & l. 1. epig. 13. 2 Mihi ſcribenti, vel tibi legenti. 3 Quod argumento eſt placuiſſe. 4 Iis, qui ex matrimonio legitimo tres liberos, aut plures ſuſcepiſſent, multa erant in ſpectaculis, honoribus petendis, diviſionibus publicis privilegia. natum hoc *jus trium liberorum* a trigeminis Horatiis, Liv. 1. hoc autem jure donabantur a Cæſare multi, quibus natura negaverat. Poeta ἀ'παις prolis hujus imaginariæ jus ab Imp. petit, laboris ſui præmium, vel ſolatium. 5 Liviæ Druſo filio extincto datum eſt hoc jus, ſolatii ergo. & in certaminibus dabantur quandoque victis dona in ſolatia. *Enſem, atque inſignem galeam, ſolatia victo.* Virg. 5. Æneid.

Ad Uxorem. XCII.

1 Præcedenti epig. 2 Repudiata, vel mortua, vel neglecta, neque enim

1 *Natorum mihi jus trium roganti*
Musarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. 2 valebis uxor.
Non debet 3 Domini perire munus.

curo ex te prolem, magis placet jus trium liberorum mihi ab Imp. erogatum. 3 Domitian. Imp. leg. & *Domino*.

Ad Regulum. XCIII.

1 Hunc secundum sine primo misit Regulo Valerius; cui primum desideranti excusat Poeta, librum paulo obscœniorem verecundia inhiberi. *vel*, prodiit secundus hic liber in lucem, primo non edito, quia multa in eo ad laudem Titi, quam libenter non laturum Domitianum noverat Poeta, aut alia de causa. 2 Ex tituli numero II, tolle unum I, & erit liber primus, rerum serie nullatenus impedita, quippe in Epigrammatis ordo non respiciendus.

1 *Primus ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus.*
Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum:
2 *Unum de titulo tollere jota potes.*

LIBER III.

Ad Lectorem, de Libro Gallicano. I.

1 Ego mitto, a foro Cornelii, *Imola*, infra epig. 4. quę urbs est Galliæ Cisalpinę, *Lombardiæ* dictæ *Togatæ*, quod togis uterentur incolæ, ut Romani. 2 Secundum. 3 Illa, quæ meliora putas, mea sunt, vel *etiam* hæc mea sunt. I. Gruterus ex consilio Dousæ edidit: *Illa, Vel hæc, mea sunt. quæ meliora putas?* 4 Romæ, quæ rerum domina, & triumphati orbis caput. 5 Romæ natus, de verna vide l. 1. ep. 42. n. 1.

1 *Hoc tibi, quidquid id est,* 1 *longinquis mittit ab oris*
Gallia, Romana nomine dicta toga.
2 *Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.*
3 *Illa, vel hæc mea sunt, quæ meliora putas.*
Plus sane placeat, 4 *domina qui natus in urbe est;*
Debet enim Gallum vincere 5 *verna liber.*

¶ Ad Librum suum. II.

1 Imitatio Catulliana, *Quoi dono lepidum novum libellum*, &c. ep. 1. 2 Assertorem, patronum. 3 *Ne*

1 *Cujus vis fieri, libelle, munus?*
Festina tibi 2 *vindicem parare,*

3 *Ne nigram cito raptus in culinam*
4 *Cordyllas* 5 *mudida tegas papyro*,
Vel thuris, piperiſque ſis 6 *cucullus*.
Fauſtini fugis 7 *in ſinum? ſapiſti*.
8 *Cedro nunc licet ambules perunctus*,
Et 9 *frontis gemino decens honore*
Pictis 10 *luxurieris umbilicis*;
Et te 11 *purpura delicata velet*,
Et 12 *cocco rubeat ſuperbus index*.
13 *Illo vindice nec Probum timeto*.

3 Ne damneris in culinam, & aromatopolarum tabernas pro charta inepta, infelicis genii, & fati. *voaſte paper*. Perſ. 1. Sat. verſ. 43. *nec ſcombros metuentia carmina, nec thus*. 4 Piſciculos, partus thynnorum. 5 Oleo, in quo friguntur piſces chartis involuti, ep. 87. lib. 4. n. 7. 6 In formam cucullı formantur chartæ, quibus involvuntur aromata. εἰς τὸ λιβανωτὸν κατατιμᾶν. Anaxandrides apud Athenæ. l. 9. cap. 4. 7 In favorem, & patrocinium Fauſtini. de quo ep. 20. lib. 1. 8 Sub hoc Mæcenate immortalitatem ſperes, oleo cedrino inunctus contra tineas, & cariem. *Nec titulus minio, nec cedro charta notetur*. Ovid. Triſt. 1. El. 1. *ſperamus carmina fingi Poſſe linenda cedro*, &c. Horatius ad Piſones. 9 *Fragili geminæ poliantur pumice fronteſ*. Ovid. 1. Triſt. El. 1. vide ep. 67. l. 1. nu. 12. 10 Luxurioſe ornaris. 11 Pellis purpurea, ſeu membrana rubens, vel purpurea. 12 Cocco notetur titulus, quod primum minio factum. 13 Nec criticos ungues caſtigatoris ſeveriſſimi, qualis fuit M. V. Probus Berytius, qui emendationi librorum potiſſimam operam dedit, teſte Suetonio lib. de Grammaticis.

In mulierem deformem. III.

Formoſam faciem 1 *nigro medicamine* velas*:
2 *Sed non formoſo corpore ladis aquas*.
Ipſam crede 3 *deam verbis tibi dicere noſtris*:
Aut aperi faciem, 4 *vel tunicata lava*.

1 Oeſypo, medicamine, & incruſtamento coſmetico, quod Juvenalis vocat *teſtorium*. Sat. 6. verſ. 463. * Alii *eelas*. 2 Sed deformi corpore violas aquas. 3 Aquæ Nympham. omni autem fonti credebatur ineſſe numen, propter perennitatem ſcaturiginis. 4 Deforme enim corpus arguit æque deformem eſſe faciem, quam tegis, vel fucatam.

Ad Librum ſuum. IV.

Romam vade liber; ſi, veneris unde, requiret,
1 *Æmiliæ dices de regione viæ*.
Si, quibus in terris, qua ſimus in urbe, rogabit,
2 *Corneli referas me licet eſſe foro*.
Cur abſim, quaret? 3 breviter tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædia ſere togæ.

1 Viam Æmiliam ab Æmilia regione ad Bononiam uſque ſtravit Æmilius Lepidus, qua itur ad Forum Cornel. vide Joan. Baptiſt. Pii annot. poſt cap. 27. 2 Potes reſpondere, me eſſe in foro Cornelii, ſupr. epig. 1. num. 1. diſto a Sylla. 3 Varie a multis diſpungitur hic verſus. refer *multa* ad *tædia* in ſequenti verſu.

Si, quando veniet, dicet: 4 responde; 5 Poeta
Exierat; 6 veniet, cum citharœdus erit.

4 Pleraque verba, quæ jam sunt secundæ tantum inflexionis, fuere priscis & tertiæ. sic *vale, cave, fervere*, &c. 5 Secessit, quia erat Poeta. *artibus* autem *honestis Nullus in urbe locus, &c.* ut queritur Umbritius apud Juv. Sat. 3. vers. 21. 6 Ubi forte didicerit ad citharam canere, redibit. majori enim in pretio Romæ sunt citharœdi, quam poetæ, epig. 57. lib. 5. & Juven. 3. Sat. vers. 64. Sueton. Vesp. c. 19.

Ad eundem. v.

Vis commendari sine me cursurus in urbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
1 Unus erit, mihi crede, satis, cui non eris hospes,
2 Julius assiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc 3 primi quæres in limine tecti.
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, lares.
Est illi conjux, quæ te manibusque, sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu, seu pariter, sive hanc, illumve priorem
Videris; hoc dices: 4 Marcus avere jubet.
Hoc satis est. 5 alios commendat epistola. 6 peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

1 Instar, vel loco multorum erit Julius, qui mihi familiaris fuit, tibique erit. 2 Epig. 16. l. 1. 3 Lectio sanior, quam a Scriverio restitutam confirmat MS. e nostris alter. domus hæc tibi urbem ingresso prima est, quam Daphnis quidam possederat prior dominus, nunc tenet Julius. aut in atrio, quæ prima domus pars. 4 E salutandi formula. Brison. lib. 8. form. *Martialis salutem dicit.* 5 Alienos ignotos. 6 Nemo sapiens se commendat amicis suis diligenter, & solicite.

Ad Marcellinum. vi.

1 Lux tibi post Idus numeratur tertia Majas,
Marcelline, tuis 2 bis celebranda sacris.
3 Imputat æthereos ortus hæc prima parenti:
4 Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit jucunda munera vitæ,
5 Plus nunquam patri præstitit illa dies.

1 Dies tertius post Idus Majas, id est 16. Calend. Junii 2 In 2. versibus sequentibus ostendit gemini sacri causas. 3 Hæc dies imputat tanquam beneficium (legas & *computat*) natalem patris tui, quo editus est in dias luminis auras. *Vel* ex cœlesti revolutione reversum. 4 Atque hoc eodem die primam barbam deposuisti, qui quidem dies priscis sacer, solennis, & perpetuæ memoriæ. Sueton. cap. 12. Neron. & Xiphilinus in Nerone, & Heliogabalo. Juv. 3. Sat. vers. 185. 5 Filio dulcis est patris vitæ memoria anniversaria: patri nulla dies gratior, quam qua filii viri facti memoriam celebrat. nonnulli legunt, *præstitit ulla dies*. vide Antholog. lib. 1. cap. 26. epig. Apollonid. Ἡ δὺ παρηΐδων πρῶτον θέρος, ἤματι τούτῳ Κείρεο, &c.

De

De ſportula. VII.

Centum miſelli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laſſi,
Quos dividebat balneator elixus.
Quid cogitatis, o fames amicorum?
Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt,
Nihil ſtropharum eſt: jam ſalarium dandū eſt.

1 Nero cœnam reſtam clientibus exhibitam a potentioribus redegerat ad ſportulam, quæ calathus fuit, quo primum obſonia dabantur, poſtea centum quadrantes *bord vvages*. Suet. l. 6. cap. 16. Domitianus antiquato illo Neronis edicto revocavit cœnas. Suet. Domit. 7. 2 Clientis officioſi merces. 3 Clientibus ſingulis, qui una lavabant, dati a potentioribus C quadrantes, noſtræ monetæ 18.d.ob q. quos forte dividebat balneator. ep. 60. l. 1. 4 Aquarum, & vaporum calore coctus. 5 Qui ſportulæ tenuitate, & fame enecaſtis clientes? 6 A ſuperbo patrono (qui *rex* dicebatur) exhibitæ. 7 Nihil fraudis jam faciendum eſt clienti, quem ſæpe invitatum tanquam ad cœnam reſtam dimiſerunt tandem cum jejuna ſportula. στροφὴ tergiverſatio a στρέφω. 8 Cœna, quæ Romanis πλακέντιον cibarium, annona diurna, ex pacto debitum: ut ſportula, ex placito.

In Quinctum. VIII.

Thaida Quinctus amat. quam Thaida? Thaida luſcam.
Unum oculum Thais non habet, ille duos.

1 Utroque caret oculo. *Metaph.* id eſt cæcus eſt amore, qui non videat vitia, infra epigram. 39.

In Cinnam. IX.

Verſiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

1 Sic ep. 64. lib. 6.

In Philomuſum. X.

Conſtituit, Philomuſe, pater tibi millia bina
Menſtrua, aperq; omnes præſtitit illa dies,
Luxuriā premeret cum craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit:
Exhæredavit te, Philomuſe, pater.

1 In dimenſum menſtruum. 2 Et illius dimenſi menſtrui ſingulas partes ſingulis diviſit diebus. 3 Idque ut craſtinam anteverteret egeſtatem coercendo hodiernum luxum. 4 Certe cum te tibi reliquerit, feceritque hæreditatem tui juris, te quaſi exhæredavit. nam tu rapide omnia abſumis. melius conſuluiſſet tuo luxui dato curatore.

Ad Quinctum. XI.

Si tua nec Thais, nec luſca eſt, Quincte, puella,
Cur in te factum 1 diſtichon eſſe putas?

1 Epigr. 8 ſupra.

2 Urgebis tamen me nimis aperte lusisse in affinitate nominum, ubi pro

2 *Sed simile est aliquid: pro Laide Thaida dixi.*
Dic mihi, quid simile est Thais, & Hermione?
3 *Tu tamen es Quinctus; mutemus nomē amātis:*
Si non vult Quinctus Thaida, 4 Sextus amet.

Laide tua dixi Thaida. verum non magis hinc notatur, quam si appellassem eam Hermionem. 3 Te tamen notatum argues, quod Quinctus vocaris. 4 Quod si tibi ita grave sit Thaida amari a fictitio meo Quincto, ne tu forte in suspicionem venias: diluetur hoc facile, & declarabitur, mutato nomine Quincti in Sextum.

In Fabullum. XII.

1 A Balneis, & ante cœnam prisci inungebantur.
2 Heri. ut ep. 44. l. 1.

1 *Unguentum, fateor, bonum dedisti*
Convivis 2 here: sed 3 nihil scidisti.
Res 4 falsa est bene olere, & esurire.
5 Qui non cœnat, & ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

3 Nihil convivis distribuisti, carpsisti. 4 Ironice, ideſt insulsa, & inepta. MS. Bodl. *falsa est*. 5 Silicernium hoc mihi videtur, ubi apponitur cœna, & nihil distribuitur; ubi ungimur tantum velut mortui, quorum cadavera ungere, condireque mos erat.

In Næviam. XIII.

1 Scissum distribuere convivis.
2 Cædis. & alludit ad *carpis*.
3 Causata obsoniorum eruditatem, ut ferventur ad alias cœnas explicandas.
4 Si modo nihil esitavero, nunquam ex obsoniorum copia crudus erit mihi stomachus. & ludit in translatione τῦ *crudi*.

Dum non vis leporem, dum non vis 1 carpere mullum,
Et plus quam patri, Navia, parcis apro:
Accusas, 2 rupisq; coquum, 3 tanquā omnia cruda
Attulerit. 4 nunquam sic ego crudus ero.

De Tuccio. XIV.

1 Occurrit illa sportularum fabula.
2 Qui mille passus ab urbe distat; in via Flaminia.

1 Ex posita est illi tenuitas sportulæ, miseraque officia ejus emendæ.

Romam petebat esuritor Tuccius,
Profectus ex Hispania.
1 Occurrit illa sportularum fabula:
A ponte rediit 2 Mulvio.

De Codro. XV.

Ludit in ambigua significatione τῦ *credit*. q. d. mirum est Codrum pecunias credere, qui ipse miserrime pauper sit. resp. Poeta supra fidem Codrum credere. credit. n. illam esse castam, vel formosam, cujus amore cœcus est, idque contra famam populi.

Plus credit nemo, quam tota Codrus in urbe,
Cum sit tam pauper, quomodo? cœcus amat.

¶ In

¶ In cerdonem. XVI.

1 *Das gladiatores, 2 sutorum regule, cerdo,*
Quodq; tibi tribuit 3 subula, 4 sica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id sobrius unquam,
Ut velles 5 corio ludere, cerdo, tuo.
Lusisti, satis est; sed te, mihi crede, memento
Nunc 6 in pellicula, cerdo, tenere tua.

1 Edis munus gladiatorium, quod principum est divitum, idque S. Cons. (Annal. Tac. 4.) & spectatarum personarum. indignatur a. Poeta hoc vilissimos homines dare. 2 Sutorum Alpha, princeps. *chiefe or Master of thy Company*. 3 Sutorium instrumentum, & officium. 4 Gladiatoris gladius brevis. ideſt munus gladiatorium. 5 Dare gladiatores ex tua re. alludit ad proverbium, *De alieno corio liberalis*. simul ludit in terminis furoriis, *subula, corium, pellicula*. 6 Intra artificii, & conditionis tuæ terminos. respicit Apologum de Asino Cumano pelle leonis induto.

In Sabidium. XVII.

Circumlata diu mensis 1 scriblita secundis
Urebat nimio sæva calore 2 manus.
Sed magis ardebat Sabidigula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidē tepuit, 2 digitosque admittere visa est:
Sed 3 nemo potuit tangere: merda fuit.

1 Bellarium secundæ mensæ, ad modum placentæ confectum. Syncopate pro *scribilita*. Torta Hisp. 2 Convivarum tangentium. 3 Nemo sustinuit edere, vel gustare scribilitam impuro halitu tuo corruptam. vide ep. 93. lib. 7.

In Maximum. XVIII.

1 *Perfrixisse tuas questa est prafatio, fauces.*
2 Cum te excusaris, Maxime, quid recitas?

1 Ex frigore raucisse. 2 Excusationem in totum accipimus, vel omnino recitatione supersedeas: ut tibi, & nobis parcas.

De vipera in ore ursæ. XIX.

1 *Proxima centenis ostenditur ursa columnis,*
Exornant fictæ qua Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas; teneram mersit in ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
2 Vivebatque anima deteriore fera.

1 In porticu, seu stadio potius centum columnis sublata. lib. 2. ep. 14. platanis juxta consitis opaca, & statuis ferarum exornata, dum ludibundus puer, & ursæ velut insultans ori statuæ hianti manum insereret, a vipera, quæ in ore staruæ larebat, morsus interiit. 2 Ficta hæc, seu marmorea ursa comperta est lethalior ursa viva, quasi spirans anima viperæ, quæ sua deterior.

Nom

Non ſenſit puer eſſe dolos, niſi dente recepto
Dum perit. O facinus falſa quod urſa fuit!

1 O male factum, quod non vera eſſet urſa. tum enim aut puer manum ori inferere ſuperſedíſſet; aut tenero, formoſoque puero viva urſa peperciſſet. Sic Bodl. & Scr. MS. non *auſa*, ut vulgo.

¶ De Canio. xx.

Dic, Muſa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrum ne chartis tradit ille 1 victuris
Legenda 2 temporum acta Claudianorum?
3 An quæ Neroni falſus adſtruit ſcriptor?
An æmulatur improbi jocos 4 Phædri?
Laſcivus elegis, an ſeverus herois?
5 An in cothurnis horridus Sophocleis?
6 An otioſus in ſchola poetarum
Lepore tinctos Attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit, porticum terit 7 templi?
An 8 ſpatia carpit lentus Argonautarum?
9 An delicatæ Sole rurſus Europæ
Inter tepentes poſt meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
10 Titine thermis, an lavatur 11 Agrippæ?
An 12 impudici balnea Tigillini?
An rure 13 Tulli fruitur, atque 13 Lucani?
An Pollionis dulce currit 14 ad quartum?
15 An æſtuantes jam profectus ad Bajas
Piger Lucrino 16 naviculatur in ſtagno?
17 Vis ſcire, quid agat Canius tuus? ridet.

1 Non perituris, eo natis genio, & fato, ut immortalitatem conſecutæ poſteris legantur.
2 Hiſtoriam de Claudii temporibus.
3 An ſcribit quæ adſtruat Neroni tanquam authori, ut prodeant ſub nomine Neronis? *Vel* an ad fidem, & veritatem hiſtoriæ revocat, componitque, quę vivo Nerone ob metum, aut adulationem, quæ mortuo ex recenti odio falſa ſcripta ſunt? Tac. in proœm. Annal. 4 Mimographi alicujus jocularii, non a. illius, qui fabulas compoſuit. 5 An triſtis, & altus eſt majeſtate carminis tragici? In tragœdiis autem inducti heroes, & reges grande locuti altis innitebantur calceamentis. claruitque ſtylo tragico Sophocles. 6 An in conventu Poetarum recitat elegantes comędias, vel alia carmina? 7 Iſidis fani. ep. 14. l. 2. n. 6. 8 Porticum Neptuni. ep. 14. l. 2. n. 5. 9 An in porticu Europæ, in quo buxeta ſolem frangunt a meridie, &c. ep. 14. l. 2. n. 15. 10 *Velocibus muneribus, thermis.* ep. 1. Spect. Ecquid ſapit, quod habet MS. Oxonienſis, *Stertitur? thermis an lavatur Agrippæ?* 11 Balnea de ſuo nomine excitavit M. Agrippa. 12 Offonii Tigillini fœda pueritia, impudica ſenecta, &c. Tac. 1. hiſt. & 14. Annal. 13 Epig. 37. lib. 1. & lib. 9. ep. 52. 14 Prædium ſuburbanum ad quartum lapidem. 15 Ad aquas calidas in Bajano ſinu intra Miſenum, & Puteolos in Campania. 16 Scriv. contrahit *naucularur*, ita poſcente modulo. 17 Ex perſona Muſæ repſ. Quicquid agat, ridet. epig. 62. lib. 1. & epig. 63. infra.

In crudelem Dominum. XXI.

1 *Proscriptum famulus servavit 2 fronte notatus.*
Non fuit hac domini vita, 3 sed invidia.

1 Antium Restionem. vide Macrob. 2. Saturn. c. 11. & Appian. l. 4. & Val. Max. l. 6. c. 7. Senec. de Benef. l. 3. c. 23. &c. 2 Stigmatias servus literas fronte inustus. 3 Indignum. n. visum fore, tanta fide servum a Domino notis compunctum fuisse.

De Apicio. XXII.

Dederas, Apici, bis tricenties ventri,
*Sed adhuc supererat centies tibi * laxum.*
Hoc tu gravatus, 1 ne famem, & sitim ferres,
Summa venenum potione 2 duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

Apicius sexcenties decoxerat, inspectis tandem rationibus, superfuturum sibi centies H.S. computavit; sed in hac re tanquam ultima fame victur us sibi vitam veneno finiit. Seneca ad Helviam c. 10. & Dion. l. 57. * Non minus, amplius, potius, alii *luxu* pro luxui. id est ad luxum. 1 Scriv. *ut famem, & sitim ferre.* 2 Exhausisti.

In Invitatorem. XXIII.

Omnia cum retro pueris obsonia tradas:
Cur non mensa tibi ponitur a pedibus?

Invitator sordidus obsonia statim ac ponerentur, tradidit servis pone ad pedes discumbentium ministrantibus auferenda, & ad alias instruendas cœnas reservanda. jocatur Poeta commodius fore, ut servis extra triclinium anteponatur mensa, si ita retro amovere fercula statuerit. τῶν ὁ πίριξ, πάντα δίδως ὀπίσω. Antholog. l. 2. c. 31.

De Haruspice hernicioso. XXIV.

Vite nocens rosa stabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, 1 tuis victima grata sacris.
Quem 2 Tuscus mactare deo cum vellet haruspex,
Dixerat agresti forte, rudique viro;
Ut cito 3 testiculos peracuta falce secaret,
Teter ut immundæ carnis abiret odor.
4 Ipse super 5 virides aras luctantia pronus
Dum resecat cultro colla, premitque manu;
Ingens 6 iratis apparuit 7 hernia sacris.
Occupat hanc ferro rusticus, atque secat:

1 Quod vites rodat, ut porcus Cereri, quod frugibus obsit. ep. 39. l. 13. MS. Bodl. *tuis victima digna sacris.* 2 Aruspicina, ut & multa alia sacra, & religiones ab Etruria Romam accita. 3 Hirci, victimæ masculæ castrabantur, ne teter illarum partium odor nares offenderet. 4 Aruspex. 5 Herbis stratas. 6 Per irreverentiam gestus illius. 7 Scrotum aruspicis proni, & inclinantis apparebat a tergo, quod rusticus abscidit.

Hoc

Hoc ratus antiquos ſacrorum poſcere ritus,
Talibus & fibris numina priſca coli. (*ſpex,*
8 *Sic modo qui Tuſcus fueras, nunc Gallus haru-*
Dum jugulas hircum, factus es ipſe 9 *caper.*

8 Ludit a patria. Sic modo qui fuiſti Hetruſcus, nunc Gallus factus es haruſpex, nec tamen e Gallia, ſed Gallus ſacerdos Cybeles. 9 Caſtratus. eſt itaque caper hircus caſtratus, ἐκτομίας.

Ad Fauſtinum. XXV.

SI temperari balneum cupis 1 *fervens;*
Fauſtine, quod vix Julianus intraret:
2 *Roga, lavetur, rhetorem Sabinæum.*
3 *Neronianas is refrigerat thermas.*

1 Cujus calorem vix ferre poſſit Julianus, calidis alias aſſuetus. 2 Alii *Roga lavetur hic rhetor Sabinæus*, al. *roga, lavet usi Rhetorem Sabinæum*. jocus Metaphoricus a frigore aeris ad frigus orationis. 3 Quæ egregie erant calidæ, & optimæ. epig. 48. lib. 2.

In Candidum. XXVI.

1 *PRadia ſolus habes, & ſolus, Candide, nummos:*
2 *Aurea ſolus habes, 2 myrrhina ſolus habes:*
Maſſica ſolus habes, & 3 Opimi Cæcuba ſolus:
Et 4 cor ſolus habes, ſolus & ingenium.
Omnia ſolus habes: 5 *hoc me puto velle negare;*
Uxorem ſed habes, Candide, cum populo.

1 Candide, cui crepat uſque in ore illud *omnia amicis communia*, ut ep. 43. l. 2. nihil tamen cum amicis communicas, ſed te tibi ſoli vivere, ſoli ſapere perfectam credis ſapientiam, beatam judicas vitam. certe ut nec decreto illi Pythagorico ſtas, ita nec inſtituto tuo privato; namque uxorem habes communem. 2 Vaſa ep. 113. l. 14. 3 Epig. 27. lib. 1. n. 5. 4 Sapientiam. *Metonym.* 5 Te omnia non habere ſolum, alii leg. *hoc non puto poſſe negari*. Fr. Modius epiſt. 75. Novantiq. lectionum. Scrib. *nec me puto*.

In Gallum. XXVII.

NUmquam me revocas, venias cum ſæpe 1 *vocatus.*
Ignoſco, nullum ſi modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium eſt? utrius? quod? inquis.
Et mihi 3 *cor non eſt; nec tibi, Galle,* 4 *pudor*

1 Ad cœnam. 2 Meum æque, ac tuum. MS. noſter *utrumque*. 3. Prudentia ad prætereundum te inhumanum. 4 Ad invitandum me bene meritum.

In Neſtorem. XXVIII.

AUriculam Mario graviter miraris olere.
1 *Tu facis hoc: garris, Neſtor, in auriculam.*

1. Graveolentia manat auriculæ illius ab impura tua anima.

In

In Zoilum. XXIX.

*HAs cum gemina*1 *compedes dedicat catenas,*
Saturne, tibi Zoilus, 3 *annulos priores.*

1 Servi improbi, & noxii in ergastula damnati opus in compedibus faciebant. 2 Servi libertate donati compedes, & catenas sacrarunt Saturno, qui toto anno laneo vinculo ligatus, ad diem sibi festum 1. mense Decembri solvebatur. quin & servi in his Saturnalibus dominabantur. *Donasset jamne catenam Ex voto Laribus.* Hor. 1. l. ser. 5. 3 Compedes. Zoilo autem exprobrat annulum aureum, ut qui ab Ergastulario servo ad ordinem equestrem sit evectus. epig. 38. l. 11.

Ad Gargilianum. XXX.

1 *SPortula nulla datur; 2 gratis conviva recumbis.*
Dic mihi, 3 *quid Romæ, Gargiliane, facis?*
Unde tibi togula est, & 4 *fusca pensio cellæ?*
Unde datur 5 *quadrans?* 6 *unde vir es Chiones?*
7 *Cum ratione licet dicas te vivere summa:*
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

1 Supra ep. 7. n. 1. clientibus autem *hinc toga, calceus hinc est, Et panis, fumusque domi*, Juven. Sat. ver. 119. 2 Ad cenam justam, unde tibi nulla pecunia ut in sportulis. 3 Cur non hinc migras? 4 Gurgustioli fumosi, seu tenebricosi obventus, ἐνοίκιον, *rens.* 5 Quo pretio tenuioris conditionis homines lavabant. *dum tu quadrante lavatum*, &c. Hor. 3. Sat. 1. lib. 6 Unde habes quod meretrici solvas? 7 Etsi te dicas vivere frugaliter, & ex justa computatione, non tamen video causam, cur Romæ, vel eti m in vita manere velis, cui non suppetit, unde vivas. Luditque in dilogia *cum ratione.*

¶ Ad Rufinum. XXXI.

SUnt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
1 *Urbanique tenent prædia multa Lares:*
Et 2 *servit dominæ numerosus debitor arcæ,*
Sustentatque tuas 3 *aurea mensa dapes.*
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
4 *Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.*

1 Et dii tui penates in urbe occupant soli, quantum esset multis domibus. *Vel*, domus tuæ urbanæ, quas multas habes, habent singulæ prædia sua suburbana. 2 Multos tibi obæratos habes, & fœneratos. 3 Inaurata; auream habens coronam, vel aurea. 4 Malis quidem artibus multa nactus es, sed plura Didymus spado, & Philomelus (quantum ex ficto nomine licet conjicere) citharœdus, qui & te fastidire possint.

In Matriniam. XXXII.

1 *NUm possum vetulam, quereris Matrinia? possum*
Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.

1 S. ὀχλεῖν: infra ep. 75.

Possum

2 Modo non exeruint fœminas (ut est in fabulis notis) quod tu fecisti, canis jam, & saxum.

Possum Hecubam, possum Nioben, Matrinia: 2
sed si
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

Qualem puellam velit. XXXIII.

1 Non amo genus, conditionem, & ejusmodi phaleras, sed formam ipsam, maxima enim voluptas est, si quid propter se ametur, non placet ingenua conditio, sed ingenua facies. 2 Filia liberti, qui e servo manumissus fuit.

1 *Ingenuam malo: sed si tamen illa negetur,*
2 *Libertina mihi proxima conditio est:*
Extremo est ancilla loco: sed vincet utramque,
Si facie nobis hæc erit ingenua.

Ad Chionen. XXXIV.

Convenit tibi nomen Chiones (χίων autem *nivem* significat) quia frigida es blanditiis, amoribus, vel aliis: non convenit, quia nigra es.

Digna tuo cur sis, indignaque nomine, dicam.
Frigida es, & nigra es: non es, & es Chione.

De Piscibus sculptis. XXXV.

1 Phidias toreutices inventor fuit. 2 Ita ad vivum expressi, ut addita aqua videantur nataturi. *Hyperbolice.*

Artis 1 Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: 2 adde aquam, natabunt.

¶ In Fabianum. XXXVI.

1 Exigis a me veteri amico, & cliente officia non minora, quam quæ novus præstat cliens. 2 Frigore matutino. *vel* cultus neglectu, dum propero, ut inter primos salutatores sim.

1 *Quod novus, & nuper factus tibi præstat amicus:*
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi.
2 *Horridus ut primo semper te mane salutem,*
Per medium que trahat 3 me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas 4 decima, vel serius hora
Te sequar Agrippæ, cum laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, 5 Decembres,
Ut sim tiro tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga, tritaque, 6 meaque,
Ut nondum credas me meruisse 7 rudem?

Juv. 3. Sat. vers. 20. 3 Præcedentem, comitantem, subsequentem tuam sellam. ep. 10. l. 10. n. 6. & ep. 26. l. 12. 4 Cum octava, quæ æstate, nona, quæ hyeme lavationi assignatur, cogar comitari te ad balnea Agrippæ, ipse loturus longe in balneis Titi. 5 Annos. 6 Cum alii patroni mittere soleant clientibus togas. 7 Liberationem ab officiis. tractum ab arena, gladiatores n. ætate ingravescente quasi emeriti in magisterii signum accipiebant rudem, qua donati non cogebantur deinde pugnare, publice tamen alebantur. Ramiresius putat Poetam ambigue allusisse ad togam rudem.

In

In irascentes amicos. XXXVII.

Irasci tantum felices nostis amici.
1 Non belle facitis: 2 sed juvat hoc facere.

1 Non ex ratione, & causa, sed occasionem quæritis irarum. 2 Utile est vobis iras simulare, ne muneremini pauperum officia. sic ep. 13. l. 12.

Ad Sextum. XXXVIII.

Quæ te causa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in 1 triplici par mihi nemo foro.
2 Egit 3 Atestinus causas, & 3 Cajus: utrumque
Noras: sed neutri 4 pensa tota fuit.
5 Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
Audieris; dices 6 esse Maronis opus.
Insanis: 7 omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt tibi; Nasones, Virgiliosque vides.
8 Atria magna colam. 9 vix treis, at quatuor ista
1 Res aluit: pallet cætera turba fame. (ma.
10 Quid faciam? suade. nam certum est vivere Ro-
11 Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

1 1. Veteri Romano. 2. Caji Julii Cæsaris. 3. Augusti. vide Alex. Neap. l. 2. c. 12. Mart. 3. l. 24. c. 2 *Inquit Poeta. est enim Dialogismos.* 3 Caussidici pauperes, nomina fortasse ficta. 4 Supra ep. 30. n. 4. 5 *Refert Sextus.* 6 Mea carmina æquare Virgilii opus. 7 Omnes hi, quos vides horridulos tritis lacernis, sunt Poetæ non inferiores Virg. & Ovidio. MS. noster, *Sunt tibi*. Cujus lectionis monuit & P. Scriverius. 8 Ingrediar (inquit Sextus) cliens potentiorum atria; vel principis aulam. 9 *Resp. Poeta.* 10 *Verba Sexti.* 11 Bonis fortuitus est Romæ victus, & incertus; malis stipendium certum.

De Lycori. XXXIX.

Liaco similem puerum, Faustine, 1 Magistro
Lusca Lycoris amat. 2 quam bene lusca videt!

1 Magistro pecoris. Alii leg. *ministro*. id est Ganymedi Jovis pocillatori. ut l. 11. ep. 125. 2 Quæ tam bene de forma judicat. Quintus contra, ep. 8. supra, cæcus erat, quamvis oculos haberet.

In Thelesinum. XL.

Mutua quod nobis ter quinquagena dedisti
Ex opibus tantis, quas gravis area premit:
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus:
Tu 2 magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

1 Vide ep. 30. l. 2. n. 5. 2 Immo pusillus, qui dives non dona das: ego magnus, qui pauper solvo.

In lacertam cælatam. xli.

1 Cælatoris laudatiſſimi. 2 Affabre efficta videtur ſpirare, & vel

Inſerta Phiala 1 Mentoris manu ducta
Lacerta 2 vivit, & timetur argentum.

argentea neſcientibus timetur pro viva.

In Pollam. xlii.

1 Ex farina fabacea, Plin. ex creta, Petron. 2 Non me decipis:

Lomento rugas uteri quod condere tentas,
Polla; tibi ventrem, 2 non mihi labra linis.
3 Simpliciter pateat vitium fortaſſe puſillum.
4 Quod tegitur, majus creditur eſſe malum.

Plauto phraſis frequens, *os ſublinis*. cujus ratio ſumpta videtur vel ab iis, qui per jocum dormientibus ora fuligine, vel alio colore pingunt, ut Ægle Silenum, apud Virg. 6. eclog. *Vel* ab iis, qui amaras potiones ægrotis, vel pueris propinantes labra poculorum melle illinunt, quo dulcedine primum decepti potionem hauriant. 3 88. ep. l. 1. & l. 6. ep. 7. 4 Infra ep. 72.

¶ In Lentinum. xliii.

1 Vis apparere juvenis, ſimulas juv. vide Auſonii epig. 26. quo Lais reſpondet Myreni, quod Adrianus ſeni fucato.

Mentiris juvenem tinctis, Lentine, capillis;
Tam ſubito 2 corvus, qui modo 3 cycnus eras.
Non omnes fallis. ſcit te 4 Proſerpina canum:
5 Perſonam capiti detrahet illa tuo.

Patri jam negavi tuo. 2 Niger Meton. ut ----- 3 Canus, candidus. 4 Vitæ, mortiſque præſes, quæ fingitur morituris crinem ſecare, & has quaſi primitias Orco offerre. *Nondum illi flavum Proſerpina vertice crinem Abſtulerat, Stygioque caput damnaverat Orco*. Virg. de Didone 4. Æn. & Hor. 1. l. ode 28. *Nullum ſæva caput Proſerpina fugit*. 5 Fucum illum cap. orum, & tinctum quaſi caliendrum eleganter dixit *larvam*.

¶ Ad Ligurinum. xliv.

1 Plus habes Poetæ, quam homines. Nimis tibi places in carminibus, quæ omnibus incontinenter, & importune legis. 2 Epig. 18. l. ſpect. 3 Serpens, a quo icti vexantur ſiti, & æſtu, unde & nomen. 4 Apricans ad meridianum ſolem. *Vel* meridionali plaga vivens.

Occurrit tibi nemo quod libenter:
Quod quacumque venis, fuga eſt, & ingens
Circa te, Ligurine, ſolitudo:
Quid ſit, ſcire cupis? 1 nimis Poeta es:
Hoc valde vitium periculoſum eſt.
Non 2 tigris catulis citata raptis,
Non 3 dipſas 4 medio peruſta Sole,
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.

Nam

Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et ſtanti legis, & legis ſedenti:
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio; ſonas ad aurem.
Piſcinam peto; non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas 6 ſedentem.
Laſſus dormio; ſuſcitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
7 Vir juſtus, probus, innocens timeris.

5 Non paucæ, nec parvæ erant Romæ piſcinæ, queis natarent. 6 Ramirez. legit *edentem*. Muſambertius aſſerit lectionem vulgarem, ut ſit ante accubationem ſeſſio. ut 67. ep. 8. l. *Sternantur lecti, Cæciliane, ſede.* 7 Cætera, cum bonus ſis, ac juſtus, & propter innocentiam, atque probitatem expetendus: propter hanc tamen importunam recitationem, te refugiunt omnes, caventque, ut poeticam hirudinem. Hor. in calce epiſt. ad Piſones, & Lucilii epig. c. 40. l. 2. Antholog.

¶ De eodem. xlv.

1 *FUgerit an menſas Phœbus, cœnamq; Thyeſtæ,*
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
2 *Illa quidem lauta eſt, dapibuſq; inſtructa ſuperbis:*
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, 3 mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, oſtrea nolo: 4 tace.

1 Vide argumentum meum in Thyeſten Senecæ, & quæ adnotavi ad v. 774. & chorum quartum. 2 Tua.

3 Vide ep. 43. l. 2. n. 11. 4 Epig. 49. infra, & 79. l. 5. & l. 11. ep. 53.

¶ Ad Candidum. xlvi.

EXigis a nobis operam ſine fine 1 togatam:
Non eo, libertum ſed tibi mitto meum.
2 *Non eſt, inquis, idem. multo 3 plus eſſe probabo.*
Vix ego lecticam ſubſequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos 4 umbone repellet:
5 Invalidum eſt nobis, 5 ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſſis narraveris; 6 ipſe tacebo:
7 At tibi tergeminum mugiet ille 7 ſophos.

1 Antecambulonis, ſeu clientis togati. 2 Plus mihi, *inquis*, eſſet honoris ex tui ipſius quam liberti tui comitatu. 3 Operæ. 4 Muſambertius de umbone togæ intelligit, de quo vide, quæ ad Perſii Sat. 5. v. 33. de cubito potius dici credo, quo turba obvia, haud ſecus ac hoſtes, umbone repellitur. &, ut credam, facit Luciani Crito: πολλὰς παραγκωνισάμενος, καὶ τὸ ἐώθινὸν Χαῖρε εἰπών. Lucian. Φιλόπατρις, & Juv. 3. Sat. *hic cubito ferit.* 5 Quod undam prementis populi contraniti nequeat. epigr. 47. lib. 10. *Vires ingenuæ.* mox n. 9. 6 Ego tibi oranti non valebo acclamare. 7 Vide l. 1. ep. 4. n. 10.

Lis erit; 8 ingenti faciet convicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus?
9 Quidquid libertus, Candide, non poterit.

8 Ingeret adversario tuo conviciorum abunde, nec in aurem.
9 Officia liberiora, & quæ me decent magis, præstabo.

De * Basso. XLVII.

Capena grandi porta 1 qua pluit gutta,
Phrygiaq; matris 2 Almo qua lavat 3 ferrum,
4 Horatiorum qua viret sacer campus,
Et qua 5 pusilli 6 fervet Herculis fanum;
Faustine, 7 plena Bassus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
8 Illic videres frutice nobili caules,
Et 9 utrumque porrum, sessileque lactucas,
10 Pigroque ventri non inutiles betas.
Illic 11 coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque lasum 12 Gallici canis dente,
13 Nondumque victa lacteum faba porcum.
14 Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed 15 tuta fœno cursor ova portabat.
16 Urbem petebat Bassus: imo rus ibat.

* Ad quem ep. 57. infra de Faustini villæ copia.
1 Propter aquæ ductus, & fontes, quæ ad portam Cap. unde & *Fontinalis* dicta, hodie S. *Sebastiani*. Juv. 3. Sat. 11. vers.
2 Fl. Tusciæ, in quo Mater Deum a Gallis sacerdotibus quotannis abluebatur. Ov. 4. Fast. & Marcell. l. 23. 3 Cultros ad hostias mactandas. forte legend. *sacrum*. 4 Ubi sepulti fuerunt Horatii illi trigemini, de quibus Liv. 1. 5 Adulatorie, Domitianus enim se magnum Herculem, vel majorem dici voluit. ut ep. 65, 66, 67, & 104. l. 9. Alciden vocat pusillum. 6 A frequentia salutantium viatorum. erat enim in via Appia. 7 Non ut *Mathonis lectica*. 1. Sat. Juv. *Plena ipso*, sed ruris honoribus, quos ex urbe in rus suum, non rus, portabat. 8 In rheda Bassi, velut altero copiæ cornu. 9 Sectivum, & capitatum. 10 Quem cient, & lubricant. 11 Coronam vimineam, cui appendebantur turdi in orbem. l. 13. epig. 51. & Ov. 1. Am. vers. 209. 12 Leporarii canes in Gallia velociores, utpote lupino satu editi. 13 Lactentem porcellum, qui fabas dente non vicerit, i. e. fregerit. 14 Nec otiosus, aut onere vacuus ibat cursor, *bis lacquay*. 15 Ne colliderentur. 16 Posset quidem videri rure rediisse, adeo terræ fœtibus onustus: & tamen adeo sterilem alebat suburbanam villam, ut ex urbe rus in rus ferret. Vulg. *Romam*.

De Ollo. XLVIII.

Pauperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

Habebant lauti divites inter cœnationes splendidas & diætam unam, quo se quandoque recipiebant ad tenuiorem victum, vel varietatis causa, vel ut parvo assuefierent, quasi præexercitationem ad inopiam, ut consulit Seneca ep. 18. & 100. & ad eas Lipsius docet. hanc appellabant *pauperis cellam*. extruebant & cellas famulis, ut & amicis minorum gentium excipiendis. ep. 14. l. 8. hujusmodi structuræ, sed immodicæ, & magnificæ, dum indulgeret Ollus, ad veram paupertatem redactus est.

Ju-

In invitatorem. xlix.

1 *Vejentana mihi miſces, 2 tu Maſſica potas;*
3 Olfacere hac malo pocula, quam bibere.

1 Ep. 53. l. 2. num. 2. 2 Scriverii, & Bodleii MSS. *tibi Maſſica potas.* 3 Gratior quippe odor, quam guſtus.

¶ In Ligurinum. l.

1 *Hæc tibi, non alia, eſt ad cœnam cauſa vocandi,*
Verſiculos recites ut, Ligurine, tuos.
2 *Depoſui ſoleas. affertur protinus 3 ingens*
Inter 4 lactucas, 5 oxygarumque 3 liber.
Alter 6 perlegitur, dum ſercula prima morantur.
Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit.
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
7 *Putidus eſt, toties ſi mihi ponis aprum.*
Quod ſi non 8 ſcombris ſcelerata poemata dones:
Cœnabis ſolus jam, Ligurine, 9 domi.

1 Supra ep. 44. & 45. 2 Quod diſcubituri faciebant, ne ſtragula conſpurcarent. 3 Quod magnum malum. 4 A quibus cœna inchoari ſolita. 13. l. 14. ep. 5 Garum ex aceto. 6 Al. *Porrigitur.* 7 Certe puteret vel aper, ad convivia natum animal, toties appoſitus, ac tu mihi libros regeris. 8 Vide 7. ep. ſupra num. 2. 9 Invitatori ſoli licebat recitare. domi itaque ſolus cœna, tibique recita. foris te cavebimus.

Ad Gallam. li.

Cum faciem laudo, cum miror crura, manuſq;
Dicere, Galla, ſoles; nuda placebo magis:
Et ſemper vitas communia balnea nobis.
1 *Numquid Galla, times, ne tibi non placeam.*

1 Ironice. arguit enim ipſam mendacem, & inaniter glorioſam, quæ ſpecimen ſubterfugerit. ſumptum videtur ab illo Auguſti, qui præfecto, quem ignominia notabat, ſubinde precibus interponenti: *Quid reſpondebo patri? Dic*, inquit Aug. *me tibi diſplicuiſſe.* Quint. 6. lib. 4. *Vel* ne me forte non probares. vide epig. 24. lib. 1.

¶ Ad Tongilianum. lii.

Empta domus fuerat tibi Tongiliane, ducentis:
Abſtulit hanc 1 nimium caſus in urbe frequens.
2 *Collatum eſt decies: rogo, non potes ipſe videri*
3 *Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?*

1 Incendium. ep. 7. lib. 5. 2 Ex ſymbolis civium, & amicorum damno tuo ſuccurrentium tibi donabantur. 7812. lib. 10 ff. 3 *Merito jam ſuſpectus, tanquam ipſe ſuas incenderit ædes.* Juv. 3. Sat. a verſu 212.

Ad Chloen. lIII.

Membris tuis, quæ laudas singula, & teipsa vel tota possem carere. obscęniorem, si prurias, sensum affricabit tibi more suo Domit. de μαστρόπῳ.

ET vultu poteram tuo carere,
Et collo, manibusque, cruribusque,
Et mammis, natibusque, clunibusque:
Et ne singula persequi laborem,
Tota te poteram, Chloe, carere.

Ad Gallam. lIV.

Cum a me noctem poscente tu ultra, quam possim præstare, poscas vices, malim simpliciter mihi neges, quam cogas me impotem fateri.

CUm dare non possim, quod poscis, Galla, rogantem:
Multo simplicius, Galla, negare potes.

¶ In Gelliam. lV.

1 Myropolam. ep. 88. l. 1. n. 1. 2 Succusso, vel fracto. 3 Oleum Cinnami. Plin. l. 15. c. 7.

QUod quacunque venis, 1 Cosmum migrare putamus,
Et fluere 2 excusso 3 cinnama fusa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Sic puto posse meum, sic bene olere canem.

¶ De Cisterna Ravennate. lVI.

ini larga copia, aquæ bonæ maxima penuria, unde & caritas, Ravennæ, quæ Sabinorum oppidum aquis marinis, & uliginosis perfluum. *ita ut sitiant vivi, natent sepulti*, Sidonius epist. 8. lib. 1.

SIt cisterna mihi, quam vinea, malo Ravenna:
Cum possim multo vendere pluris aquam.

¶ De Copone. lVII.

Pluris enim væniit aqua, qua dilueretur vinum, quam ipsum merum. epig. præcedent.

CAllidus imposuit nuper mihi copo Ravenna:
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

* Sup. ep. 47.

¶ De villa Faustini ad * Bassum. lVIII.

1 Villa, quam habet Faustinus Bajis in sinu Campaniæ, non est sterilis instar tuæ suburbanæ. supra ep. 47. 2 Sterilibus, si cum frugiferis conferantur, quamvis baccæ myrtorum in medicinis utiles sint. vel quæ locum tantum occupant, & umbram otio abundantibus hominibus præbent. 3 Cœlibe, infrugifera, non ut populo vitibus maritata, Plin. Sec. ep. 6. l. 5. 4 Buxi n. ut nunc., in varias animalium formas tondebantur.

*1 BAjana nostri villa, * Basse, Faustini,*
Non 2 otiosis ordinata myrtetis,
3 Viduaque platano, 4 tonsilique buxeto

5 In

5 *Ingrata lati ſpatia detinet campi;*
Sed rure vero, 6 *barbaroque lætatur.*
7 *Hic farta premitur angulo Ceres omni,*
Et 8 *multa fragrat teſta* 8 *ſenibus autumnis.*
Hic poſt Novembres, imminente jam bruma,
9 *Seras putator horridus refert* 9 *uvas.*
10 *Truces in alta valle mugiunt tauri,*
11 *Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.*
Vagatur 12 *omnis turba* * *ſordida cortis,*
* *Argutus anſer,* 13 * *gemmeique pavones,*
14 *Nomenque debet qua rubentibus pennis,*
Et * *picta perdix, Numidicaque* * *guttatæ,*
Et 15 *impiorum* 16 *phaſiana Colchorum.*
17 *Rhodias ſuperbi* 17 *fœminas premunt galli;*
Sonantque turres 18 *plauſibus columbarum;*
Gemit hinc palumbus, inde 19 *cereus turtur.*
Avidi ſequuntur 20 *villicæ ſinum porci;*
Matremque plenam mollis 21 *agnus exſpectat.*
Cingunt ſerenum 22 *lactei focum verna,*
Et 23 *larga feſtos lucet ad* 24 *Lares ſylva.*
Non ſegnis albo pallet otio 25 *copo:*
26 *Nec perdit* 27 *oleum lubricus paleſtrita,*
Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis:
Tremulave captum linea trahit piſcem,
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares 28 *facilis hortus* 29 *urbanos,*

5 Nihil fructus, aut proventus Domino reddentia. 6 Fœcundo, ut apud Barbaros, & rudes, qui non ex amœnitate, & elegantia arborum ad quincuncem diſpoſitarum, ſed ex fructurus æſtimant. 7 Omnis Fauſtini domus angulus ſtipatur frumento. 8 Bene olent teſtæ, quibus reconditum eſt vetus vinum. quod inter autumnales fructus eſt, ut ὀπῶρινοι καρποὶ. & *ſenibus*, ut *annis teſta*. l. 1. ep. 40. & 106. 9 Epigr. 44. lib. 1. n. 5. 10 *Aut in reducta valle, mugientium Proſpectat errantes greges.* Hor. 2. Epod. 11 *Cui frons turgida cornibus primis & Venerem, & prælia deſtinat.* Hor 13. od. 3. l. 12 Gallinæ, anſeres, &c. quæ ſequuntur * *Adverte avium nativa epitheta.* 13 *Qui pictæ pandunt ſpectacula caudæ.* 14 Phœnicopterus, cui φοινίκεα πτερὰ, 71. ep. 13. l. 15 Qui male audiunt propter parricidia, impietatem, & veneficia Medeæ. vide Senecæ Medeæ argumentum. 16 A Phaſi Colchorum fl. 17 Gallinas Rhodias, quæ Romanis in pretio. 18 Alarum. 19 Cui plumæ coloris cerei. *Aliis* pinguis turtur; ut ep. 5. l. 13. 20 Sinu ferentis glandes, vel alium paſtum. Rob. Titius legit *ſonum* villicæ ſc. vocantis ſues ad paſtum. 21 Domi ſecluſus a matre paſtum profecta. 22 Candidi, Domitius legit *lutei* .i. ſordidi infantes. vide ep. 50. lib. 1. nu. 21. MS. noſter *Cinguntque circum lutei focum verna.* 23 Luculentus eſt focus, lignis e vicina ſylva deſcendentibus, ut idem ep. 50. l. 1. 24 Quibus juxta focum locus. 25 Caupo, qui ad quæſtum domini viatoribus vinum vendit, non pallet, & pingueſcit otio: ſed habet, quod agat, ut ſequitur. 26 Neque enim utitur oleo, qui non exerceat paleſtram. melius ſe exercet aucupio, venatione, &c. vide adagium, *Perdere oleum, & operam.* 27 Luctaturi ſe ceromate ex oleo, cera, & pulvere Ægyptio, ſeu Puteolano ungebant. 28 Non laboris exquiſiti, ut in ſuburbanis. 29 Alii *Ancillas*, ſed variant hic lectiones plurimæ.

30 Alacriter, ac ſponte obeunt, nec detrectant miniſteria etiam a villico imperata, quod alibi dedignantur iſti.

31 Filii familias, vel pueri delicati comas alentes. ep. 62. l. 10. *Cirrati.* Perſ. 1.

32 Et ipſi delicati ſpadones, atque cubicularii delectantur labore.

33 Non portat nudum, & inane *Ave*, ut clientes in urbe, ſed adfert munera, quæ ſeqq.

34 Adfert favos.

30 *Et pædagogo non jubente laſcivi*
Parere gaudent villico 31 *capillati;*
32 *Et delicatus opere fruitur eunuchus.*
33 *Nec venit inanis ruſticus ſalutator;*
34 *Fert ille ceris cana cum ſuis mella,*
35 *Metamque lactis* 36 *Saſſinate de ſylva;*
Somniculoſos ille porrigit glires;
Hic 37 *vagientem matris hiſpidæ fœtum,*
Alius 38 *coactos non amare capones.*
39 *Et dona matrum vimineo ferunt texto*
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur latus opere vicinus,
40 *Nec avara ſervat craſtinas dapes menſa,*
Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere conviva.
At tu ſub urbe poſſides 41 *famem mundam,*
Et tu re ab alta proſpicis 42 *meras laurus,*
Furem 43 *Priapo non* 44 *timente ſecurus.*
Et vinitorem 45 *farre paſcis urbano,*
46 *Pictamque portas* 47 *otioſus ad villam*
Ova, pullos, poma, caſeum, muſtum.
Pars hoc vocari debet, an 48 *domus longe?*

35 Ep. 44. l. 1. num. 6. 36 Oppido Umbriæ, Plauti patria. 37 Hædum balatu deſiderantem matrem capet. 38 Quia caſtratos. 39 Filiæ agricolarum ferunt dona a matribus, vel *Raucæ cortis aves, & ova matrum.* ep. 30. l. 7. ep. 50. l. 1. Tibicine adhibito conſulit tum modulo, tum ruinæ verſus P. Scriv. legendumque monet *Vimine offerunt texto*, vel *afferunt*. 40 Quod in urbe fieri ſolet. ſupra ep. 13. n. 3. & ep. 23. & l. 1. ep. 104. 41 Prædium ſuburbanum, mundum quidem, & elegans, ſed famelicum, & ſterile. ſupra epig. 47. 42 Solas ſteriles laurus, quibus nullæ arbores fructiferæ interſeruntur. 43 Ep. 36. l. 1. n. 8. 44 Nihil enim eſt, quod fur auferat. 45 Cum ſterilis villa non alat villicum ipſum. 46 Amœnam forte, & viſu pulchram, verum non magis ſaturam, quam quæ in picta tabula exprimitur. alludit forte ad illud Cynici, qui ſervo eſurienti pictas oſtendebat dapes, quæ oculos paſcerent, non ventrem. 47 Ex urbis curis tanquam e vinculis ſolutus. 48 Domus extra urbem, longe ab urbe diſſita, ad quam cibaria ex urbe efferuntur, ὁ πόρρω οἶκος.

De ſutore, & fullone. lix.

1 Epig. 16. ſupra.

2 Reſtat ſcilicet, ut caupo æque vilis munera edat gladiatoria. vide eundem epig. 16. ſupra.

Sutor 1 *cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus.*
Fullo dedit Mutinæ: 2 *nunc ubi copo dabit?*

¶ In

¶ In Ponticum. lx.

1 CUm vocor ad cœnam, 2 non jam venalis, ut 3 ante,
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino:
4 Sumitur 5 inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi 6 boleti; fungos ego ſumo ſuillos.
Res tibi cum 7 rhombo eſt; at mihi cum 7 ſparulo.
8 Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
Ponitur in cavea mortua pica mihi.
Cur 9 ſine te cœno, cum 10 tecum, Pontice, cœnem?
11 Sportula quod non eſt, proſit; edamus idem.

1 Edicto Domitiani de cœnis reſtis (vide quæ ad ep. 7. ſupra) fraudem factam a potentioribus; qui clientibus viliſſimos, ſibi optimos apponebant cibos, conqueritur Poeta. quod & Juv. Sat. 5. Plin. Jun. epiſt. 6. l. 2. & noſter l. 2. ep. 43. 2 Sportula conductus, al. leg. *non tam venalis*. 3 Sportula non ſublata. ſup. ep. 7. 4 Al. *fugitur*. 5 Teſta mytili labra mihi ſugenti ſcindente. 6 Fungorum ſalutarium, alii boleti, alii ſuilli, ſeu porcini, alii Amanitæ. Alii, *fungos ego ſumo puſillos*. 7 Rhombus, & ſparulus uterque e genere paſſeris marini, ſed hic multo viliot. 8 A colore pinguedinis, ut modo ep. 58. n. 19. Al. *Aureus*. 9 Non habens eoſdem cibos. 10 In eadem menſa, & cœna (ut dicitur) communi. 11 Non obſit nobis, quod imp. decreto revocatur cœna, ſublata ſportula.

¶ In Cinnam. lxi.

1 ESſe nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna.
Si 2 nil Cinna petis; 3 nil tibi, Cinna, nego.

1 Extenuando rem, quam petis. 2 Rem levem, & relate nil. 3 Simpliciter, nil.

¶ In Quinctum. lxii.

CEntenis quod emis pueros, & ſæpe ducentis:
Quod 1 ſub rege Numa condita vina bibis:
Quod conſtat decies tibi 2 non ſpecioſa ſupellex:
Libra quod argenti millia quinque rapit:
3 Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris 4 nulli eſt, quam domus, empta tibi.
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris. 5 hæc animus, Quincte, puſillus emit.

1 Vina vetuſtiſſima. Hyperbolice. 2 Etiam quotidiana, vulgaris tua ſupellex. alii leg. *non ſpatioſa* hoc ſenſu: cujus cælatura ejus eſt artificii, ut multo conſtet, etſi non ſit magna, nec multum occupet ſpatii. ita ut una libra argenti cælati conſtet quinque millibus HS. 3 Quod rheda aurata, ſeu aureis bracteis diſtincta conſtet, quanti fundus. 4 Alii *mula*. quæ lectio placet, ut apte jungatur hyperbolicum mulæ pretium pretio carrucæ. 5 Magnus animus tantam pecuniæ vim in amicos pauperes potius erogaſſet, honeſtæ ipſorum neceſſitati ſuccurrens; quam ſumptuum ambitione paraſſet ſibi muliebres has, & pene pueriles nugas.

¶ In Cotilum. lxiii.

Cotile, bellus homo es, dicũt hoc, Cotile, multi.
Audio: sed quid sit, dic mihi, bellus homo:
Bellus homo est, 2 flexos qui digerit ordine crines,
Balsama qui 3 semper, cinnama semper olet:
Cantica qui 4 Nili, qui 5 Gaditana susurrat:
Qui movet 6 in varios 6 brachia 7 volsa modos:
Inter fœmineas tota qui luce cathedras
Desidet, atque aliqua semper in aure sonat:
Qui legit hinc illinc missas, scribitque 8 tabellas:
9 Pallia vicini qui refugit cubiti:
10 Qui scit, quã quis amet, qui per cõvivia currit:
11 Hirpini veteres qui bene novit avos.
12 Quid narras? hoc est, hoc est homo, Cotile, bellus?
Res 13 petricosa est, Cotile, bellus homo.

1 Epig. 10. l. 1. 2 Al. *floxo*. 3 Epig. 12. l. 2. 4 Ægyptiorum, maxime Alexandrinorum summa mollities, petulantia & procacitas in factis dictisque, ut & canticis lascivis: de Canopo vide Juv. Sat. 1. vers. 26. Sat. 6. vers. 85. 5 Vide ep. 42. n. 9. & 62. nu. 10. l. 1. & Juv. Sat. 11. vers. 167. 6 Ad leges, & modos Chironomiæ saltabant, ut hodie Hispani. Ovid. 1. Art. *si mollia brachia, salta.* 7 Epigr. 29. l. 2. n. 7. 8 Amatorias, ut epig. 65. l. 11. 9 Ne plicarum umbonem, seu ordinem conturbet. ep. 41. l. 2. n. 6. 10 Curiosus Ardelio, & πολυπράγμων. qualis illa apud Juv. Sat. 6. vers. 405. 11 Qui non in minimis curis est Circus, equi victores, eorumque nobilitas. deducere itaque studiose curat, & recensere stemma, & proavos equi Hirpini usque ab Aquilone avo. vide Lips. sent. unic. epist. 26. 12 *Decastichon præcedens fuit e persona Cotili, distichon, quod sequitur, est Poetæ, ut & primum.* 13 Nugis impedita, meræ gerræ.

Ad Cassianum. lxiv.

1 Sirenas bilarem navigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Ulysses dicitur 2 reliquisse.
Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
3 Si fabulantem Canium reliquisset.

1 Quæ navigantes hilari sopiros cantu demulcebant, trahebantque in perniciem. sunt antitheseis, seu ὀξυμωρία in illis, *bilaris pœna, blandas mortes, gaudium crudele.* 2 Obturatis sociorum auribus, se adligato navis malo. Hom. Odyss. μ. 3 In tantum lepore, & lasciva nequitia superat Sirenum cantus, & illecebras Canius. de quo epig. 62. & 70. l. 1. & epig. 20. supra.

¶ Ad Diadumenum. lxv.

1 Quod spirat tenera malũ mordente puella,
Quod de 2 Coryciõ quæ venit aura croco:

1 Qualiter fragrantem spirat odorem pomum, &c. sic epig. 9. l. 11. n. 3. 2 Coryeus mons Ciliciæ croco nobilis. ep. 3. lib. spect. n. 10. in aspersionibus theatralibus. ep. 39. lib. 9. num. 3.

Vinea

Vinea quod primis floret cum cana racemis:
Gramina quod redolent, quæ modo carpſit ovis:
Quod myrtus, quod 3 *meſſor Arabs, quod* 4 *ſuccina*
Pallidus 5 *Eoo thure quod ignis olet:*
Gleba quod æſtivo leviter cum ſpargitur imbre:
6 Quod madidis nardo ſparſa corona comis:
Hoc tua, ſæve puer Diadumene, baſia fragrant.
Quid, ſi 7 *tota dares illa ſine invidia?*

3 Felicis Arabiæ incola, qui metit herbas, & fructus odoros. 4 Epig. 38. l. 5. nu. 13. 5 Colorem ignis enim rutilum, immiſſum thus in pallidum vertit. 6 Ex Arabia, & Orientalibus partibus. 7 Non maligne aut parce, ſed plenis labris, & facile?

¶ In M. Antonium. lxvi.

Par ſcelus admiſit 1 *Phariis Antonius armis;*
2 Abſcidit 3 *vultus enſis* 4 *uterque* 5 *ſacros.*
6 Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cum loqueretis, erat.
Antoni tamen eſt pejor, quam cauſſa Photini:
Hic facinus domino præſtitit; ille 7 ſibi.

1 Ægyptiæ ſicæ. i. Pompeio magno occidi juſſo a Photino, qui hoc regi Ptolemæo ſuaſit in gratiam Cæſaris. vide ep. 70. l. 5. 2 Al. *Abſcidit heu*. ut verſui ſuccurratur. 3 Capita. 4 Photini, & Antonii. 5 Propter magiſtratus, quos geſſerant ſacros, gloriam, bene merita, res geſtas, &c. 6 Pompeii caput triumphales victricis Romæ lauros geſſit, Ciceronis caput loquentis Romæ; ille, caput; hic, lingua urbis. 7 In ſuam ſolius vindictam, in nullius gratiam.

¶ De pigris Nautis. lxvii.

Ceſſatis pueri, 1 nihilque moſtis,
2 Vatreno, Eridanoque pigriores:
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad 3 celeuſma remos.
Jam 4 prono Phaetonte ſudat 5 Æthon,
Exarſitque dies, & hora laſſos

1 Pronunciet eos, ſi quis volet, damnetque ſciolos, vel ad Phrygii tonſoris foveam aures eorum, qui inuſitatas haſce ſyncopationes non ferunt: ego certe profiteor me inter illos ſedere, qui reclamant, horrentque illa monſtra *moſtis*, *poſtis*. præ quibus, ſi conjecturis, auſiſque in dubia, variaque lectione ſit locus, adoptarem, *ceſſatis pueri*, *& nihil moveatis*, vel quid ejuſmodi. 2 Locus dubiæ planæ ſanitatis, ne dicam deploratæ, cui reſtituendæ poſt Criticos omnes majorum, minorumque gentium Machaonas, manum admovit, urinam Pæoniam, Cl. Ph. Cluverius in opere elaboratiſſimo, laudatiſſimoque, Italia antiqua. Is infra Imolam (forum Cornelii, quo jam ſeceſſerat Poeta, ut ipſe teſtatur epig. 1. & 4. ſupra) Vatrenum lentiſſime fluere aſſerit, ut & Padi alveum, quem Vatrenus auget, proprie vocatum Eridanum, in ſtagna ſe diffundere. Videſis ipſum lib. 1. cap. 35. 3 Clamorem, & hortationem nauticam, qua ſe invicem nautæ, vel illos celeuſtæ hortantur, ut noſtris, *Via, via, cherly nutes*. 4 A meridie ſole inclinante. 5 Unus e Solis equis.

6 Vide ep. 6. l. 2. n. 9.
7 Ita P. Scr. ut pigri nautæ vocentur *otium carinæ*.

6 *Interjungit equos meridiana.*
At vos tam placidas vagi per undas
7 *Tutæ luditis otium carinæ.*
Non nautas puto vos, sed 8 *Argenautas.*

Sed pro *tutæ* desideratur epitheton appositius *tardæ*, aut si quid simile. 8 Ludit in voce *Argonautæ*. q. d. estis pigri, inertes (quod ἀργοὶ sonat) nautæ, non heroes illi Argo vecti ad aureum vellus petendum.

Ad Matronam pudicam. lxviii.

1 Quæ subsequuntur. *Metaph. ab ædificiis*. interiores partes, quæ a primo ingressu remotiores sunt.
2 Scilicet mero, i. ebria. sic enim usurpatur Justino l. 1. & 11. atque Apulejo l. 7. & 9.

Huc est usque tibi scriptus, matrona, libellus.
Cui sint scripta rogas 1 *interiora? mihi.*
Gymnasium, thermæ, stadium est hac parte; recede.
Exuimur; nudos parce videre viros.
Hinc jam depositio post vina, rosasque pudore,
Quid dicat, nescit, 2 *saucia* 3 *Terpsichore.*
4 *Schemate nec dubio, sed aperte nominat illam,*
Quam recipit Sexto mense superba Venus:
6 *Custodem medio statuit quam villicus horto;*
Opposita spectat quam proba virgo manu.
7 *Si bene te novi, longum jam lassa libellum*
Ponebas: totum nunc studiosa leges.

3 Musa jocosa, choreis gaudens. 4 Non tecte, & figurate. 5 Quæ sequenti epig. nominatur n. 1. Priapum autem matronæ Romæ (ritu ab Ægyptiis ducto, qui Isidis jussu pudenda circumferebant in cultum Osiridis, cui invento virilia defuerunt) 7. Kal. Augusti extra portam Collinam cum pompa ad Veneris fanum ferebant, inque Deæ sinu ponebant. vide & Annot. poster. Baptistæ Pii cap. 14o. 6 Epig. 3o. l. 1. n. 8. 7 Infra epig. 8o.

Ad Cosconium. lxix.

1 Sine qua tamen non possunt placere, &c. ut ep. 3o. l. 1.
2 Ironice.

Omnia quod scribis castis epigrammata verbis,
Inquetuis nulla est 1 *mentula carminibus;*
Admiror: 2 *laudo. nihil est te sanctius uno:*
At mea luxuria pagina nulla vacat.
Hæc igitur juvenes nequam, facilesque puellæ,
Hæc senior, sed quem torquet amica, legat.
At tua, Cosconi, venerandaque, sanctaque verba
A pueris debent, virginibusque legi.

Ad Scevinum. lxx.

1 Scevinus uxorem Ausidiam per fastidium repudiaverat, nuptam postea illi, qui fuerat ejus mœchus, deperibat.

Mœchus es Ausidiæ, qui vir, 1 *Scevine, fuisti.*
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir est.

Cui

Cur aliena placet tibi, cui tua non placet uxor?
2 Numquid ſecurus non potes arrigere?

2 Aliena ſcil. & vetita placent: propria, & licita ſpernuntur.

In Nævolum. lxxi.

Mentula cum doleat puero, tibi, Nævole, culus:
Non ſum divinus, ſed ſcio, 1 quid facias.

1 Imo, quid patiaris.

Ad Laufejam. lxxii.

Vis futui, 1 nec vis mecum, Laufeja, lavari.
Neſcio quod magnum ſuſpicor eſſe nefas.
Aut tibi 2 pannoſæ pendent a pectore mammæ:
Aut ſulcos uteri prodere nuda times:
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu:
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
3 Sed nihil eſt horum credo, pulcherrima nuda es.
Si verum eſt, vitium pejus habes: 4 fatua es.

1 Sup. ep. 50. 2 Pannuceæ, laxæ, rugoſæ. 3 Quod ſi nihil horum ſit, ſed nuda, pulchra ſis, &c. 4 Inſalſa, nullo lepore meretricio inſtructa, ep. 61. l. 11. n. 7.

In Phœbum. lxxiii.

1 Dormis cum pueris mutoniatis,
Et non ſtat tibi, Phœbe, quod ſtat illis.
Quid vis me, rogo, Phœbe, ſuſpicari?
2 Mollem credere te 2 virum volebam:
Sed 3 rumor negat eſſe te 4 cinædum.

1 Ep. 24. l. 1. 2 Cinedum. 3 Verbum hoc male olet Paronomaſiam obſcœnam, ep. 72. l. 2. n. 1. 4 Pathicum potius, vel φοινικίζοντα.

In Gargilianum. lxxiv.

1 Pſilothro faciem 2 levas, & 1 dropace calvam.
3 Numquid tonſorem Gargiliane times?
4 Quid facient ungues? nam certe non potes illos
5 Reſina, 6 Veneto nec reſecare luto.
Deſine, ſi pudor eſt, miſeram 7 traducere calvam:
Hoc fieri 8 cunno, Gargiliane, ſolet.

1 Ep. 29. l. 2. n. 7. 2 Levigas. 3 Scoptice. An tu forte tonſorem metuis; quod fecit Dionyſius tyrannus? referente Cicerone 2. Offic. & Tuſc. quæſti 5. 4 Ex veterum more præbendi ungues tonſori reſecandos. 5 Dropace, vel Pſilothro ad depilandum ex reſina. 6 Quod aceto miſtum adhibebatur ad pſilothrum. 7 Reddere infamem, & malo *rumori* obnoxiam. vide ep. 4. l. ſpect. n. 1. 8 Cujus vicem, & caput tui φοινικίζοντος ſupplere hinc ſuſpicio eſt.

In Lupercum. lxxv.

Stare, Luperce, tibi jam pridem mentula 1 deſit:
Luctaris demens tu tamen arrigere.

1 Deſiit.

Sed nihil erucæ faciunt, bulbique salaces;
2 Improba nec prosunt jam satureia tibi.
Cępisti puras 3 opibus corrumpere buccas:
Sic quoque non vivit sollicitata Venus.
Mirari satis hoc quisquam, vel credere possit,
4 Quæ non stat, magno stare, Luperce, tibi?

2 Salax venerem languidam irritans. Βολβὸς, καὶ κοχλίας, καὶ ᾠὸν, καὶ τὰ ὅμοια δοκεῖ σπέρματος εἶναι ποιητικὰ, διὰ τὸ ὁμοειδεῖς ἔχειν τὰς πρώτας φύσεις, καὶ τὰς αὐτὰς δυνάμεις, &c. Athenæus l. 2. c. 25. 3 Lipsius epist. 6. l. 5. quæst. epist. legit *Opicus*, quasi sit fell.---- præplacet vulgata lectio, quam astruit in ultimo versu. *magno stare*. 4 Jocum quærit ab ambiguo τῷ *stare*, prius obscœnum signifi. posterius *constare*.

In Bassum. lxxvi.

ARrigis ad vetulas; fastidis, Basse, puellas;
Nec formosa tibi, sed 1 moritura placet.
Hic, rogo, non furor est, non est hęc mentula demens?
Cum 2 possis 3 Hecubam, non potes 4 Andromachen.

1 Capularis anicula, & morti vicina. 2 Supra ep. 31. 3 Vetulam. 4 Juniorem.

In Bæticum. lxxvii.

NEc mullus, nec te delectat, Batice, turdus;
Nec lepus est umquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec 1 secta quadra placenta,
2 Nec Libye mittit, 3 nec tibi Phasis aves.
Capparin, & putri cepas 4 alece natantes,
Et pulpam 5 dubio de petasone voras.
Teque juvant 6 gerres, & pelle 7 melandrya cana,
8 Resinata bibis vina, Falerna fugis.
Nescio quod stomachi 9 vitium secretius esse
Suspicor. ut quid enim Bętice 10 saprofagis?

1 In quadrata frusta secabantur placentæ, ep. 75. l. 6. n. 1. 2 Nec tibi sapit avis Numidica --- 3 --- Nec Phasiana, supra ep. 57. n. 16. 4 Liquamine salso ex alece. 5 Semiputido. 6 Minuta salsamenta e locustarum genere. Plinius c. ult. l. 32. 7 Pars thynni vilissima. Plin. l. 9. c. 15. sed Athenæo salsamenta ex thynnis maximis. l. 3. c. 33. 8 Corrupta, & olentia picem vasis. 9 Lingendi scilicet. vel fell. ----- 10. σαπροφαγεῖς, putrida edis?

Ad Paullinum. lxxviii.

MInxisti currente semel, Paulline, carina.
Mejere vis iterum? jam Palinurus eris.

Per jocum ominatur futurum, ut, qui prius lapsus fuerit, submergatur, si iterum minxerit, atque ex Paullino fiat Palinurus alter, qui Æneæ navis gubernator, notus ex 5. Æneid. Virg. ludit autem in nomine, quod deducit ex πάλιν rursum, & οὐρεῖν mejere.

Ad

Ad Sertorium. lxxix.

Reemperagit nullam Sertorius, inchoat omnes.
Hunc ego, cum futuit, non puto perficere.

Ad Apicium. lxxx.

De nullo quereris, nulli 1 maledicis, Apici:
2 Rumor ait, linguæ te tamen esse malæ.

1 Ep. 61. l. 2.
2 Ep. 72. l. 2. n. 1.

In Bæticum. lxxxi.

Quid cum fœmineo tibi, Bætice 1 Galle, 2 barathro?
Hac debet 3 medios lambere lingua viros.
4 Abscissa est quare Samia tibi mentula testa,
Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
5 Castrandum caput est: nam sis licet inguine Gallus,
Sacra tamen 6 Cybeles decipis: ore vir es.

1 Qui sacerdos es Cybeles eviratus.
2 Αἰσχρῷ.
3 Ep. 71. l. 6. n. 2.
4 Ep. 45. l. 2. Pli. l. 35. c. 12.
5 Es enim impurioris, & malæ linguæ.
6 Sic l. 11. ep. 62. *melius ore Mamurræ.*

In Zoilum. lxxxii.

Convivia quisquis Zoili potest esse,
1 Summœnianas cœnet inter uxores,
2 Curtaque Ledæ 3 sobrius bibat testa.
4 Hoc esse levius, puriusque contendo.
Jacet occupato 5 galbanatus in lecto.
6 Cubitis trudit hinc, & inde convivas,
Effultus ostro, sericisque pulvinis.
Stat 7 exoletus, 8 suggeritque ructanti
Pinnas 9 rubentes, 10 cuspidesque lentisci;
Et æstuanti tenue ventilat frigus
Supina 11 prasino concubina flabello;
Fugatque muscas myrtea puer virga.
12 Percurrit agili corpus arte tractatrix,
Manumque doctam spargit omnibus membris.
13 Digiti crepantis signa novit Eunuchus,
Et delicatæ 14 sciscitator urinæ.

1 Prostibula, meretrices, ep. 33. l. 1. n. 3.
2 Ep. 93. l. 1. n. 3.
3 Quod majoris est turpitudinis, quam si ebrius faceret.
4 Cœnare apud summœnianas lupas.
5 Ep. 97. l. 1. n. 2.
6 In medio lecti loco positus, ut laxius recumberet, & ne vestis disturbaretur.
7 Minister, puer, path.
8 Pinnis ori inditis stomachum repletum provocare ad vomitum solebant hi gulones, Suet. Claud. c. 33.
9 Phœnicopteri pennas in hoc negotium adhibuisse videtur.
10 Dentiscalpia. ep. 22. l. 14.
11 Viridi.
12 Fricat. vide ep. Sen. 66.
13 Matellam poscentis, quod significabatur crepitu digiti. ep 89. lib. 6. & l. 14. ep. 119. *Trimalcio digitos concrepuit, ad quod signum matellam spado ludenti suppositit.* Petron.
14. Al. *suscitator.*

Domini bibentis ebrium regit penem.
At ipse retro flexus ad 15 pedum turbam
Inter catellas anserum 16 exta lambentes
Partitur apri 17 glandulas 18 palæstritis,
Et concubino turturum nates donat:
19 Ligurumque nobis saxa cum ministrentur,
Vel 20 cocta fumis musta Massilianis:
21 Opimianum morionibus nectar
22 Crystallinisque, 22 myrrhinisque propinat.
Et 23 Cosmianis ipse 24 fusus 24 ampullis,
Non erubescit 25 murice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis 26 capillare.
27 Septunce multo deinde perditus stertit:
Nos accubamus, & silentium ronchis
Præstare jussi, 28 nutibus propinamus.
Hos 29 Malchionis patimur improbi fastus;
Nec vindicare, Rufe, possumus; 30 fellat.

15 Puerorum, qui ad pedes stant. ep. 23. supra. 16 Quæ pinguibus farta ficis erant Romanis in deliciis. sed hęc ille catulis velut in contemptum convivarum. 17 Quæ juxta cervicem apri callosæ materiæ. *bravony kernels*. 18 Lipsius legit *Palęstritæ*, vel etiam *Palęstritis* genit. ut *Oreste*, & *Orestis*. & refert ad *apri* ex Varronis l.3.c.13. ubi *palæstra* ostenditur esse septum in villa, ubi apri erant inclusi. alii intelligunt servos palæstritas, ut supra ep. 57. Cum vero molles hic enumeret Zoili ministros, pueros exoletos, concubinas, moriones, &c. quid si intelligamus *depilatores*? sic enim eos Persius appellat. Sat. 4. v. 39. *Quinque Palæstritæ licet hæc plantaria vellant*. 19 Vina tenuia, & vilia in sterili, & saxoso Liguriæ solo nata. 20 Austera vina e Massilia fumo maturata. vide ep. 36.l. 10. n.3. 21 Ep. 27. l. 1. n. 5. 22 Poculis. l. 13. ep.111. & 113. 23 Unguento a Cosmo myropola confecto plenis. 24 Largam innuit copiam, cui vers. seq. ἀντίθεται. 25 Concha muricis, aurei coloris, vel inaurata. parca satis. *non fundit capacibus Unguenta de conchis*. ut ait Hor. Ode 7. l.2. 26 Unguentum ad capillos ungendos, quali utebantur vel pauperrimæ mœchæ. 27 Multis cyathis septem sextarii partes capientibus. 28 Non prolato ejus nomine, cui propinamus; sed nutibus invicem. 29 Mollis Zoili a μαλακὸς. 30 Atque adeo nos mordicus ulcisci potest. infra epig.90.n.2. *Nec vindicari, Rufe, poscimus; fellat*. quia propter oris vitium, ex eodem calice potare nolit. Quod de Hermo.l. ep. Rutg. Sed vide ep. 23. l.2. Pet. Scr. authore Jos. Scaligero scripsit, *Nec vindicare, Rufe, possumus*? fellas, hoc est, ineptis. stultos quippe vocabant homines *spurco ore*.

In Coclitem. lxxxiii.

UT faciam breviora mones epigrammata, Cocles.
1 Fac mihi quod Chione. non potui brevius.

1 Vide quam te utar brevitatis magistro; nec potui paucioribus verbis notare te vitii fellandi; non melius, non tectius, quam conferendo te cum Chione, infra, ep. 87. & 95.

In Tongilionem. lxxxiv.

QUid narrat tua mœcha? non puellam
*Dixi, Tongilion. quid ergo? * linguam.*

* Quæ λείχουσα, καὶ μύζουσα patitur, quod mœcha. sic ep. 62. l. 11. *mœchus ore Manneius*. verbum etiam *narrat* linguæ impuritatem innuit.

Ad

Ad Maritum. lxxxv.

QUis tibi perſuaſit nares abſcindere mœcho ? 1
1 Non hac peccatum eſt parte, Marite, tibi.
Stulte, quid egiſti ? nihil hic tua perdidit uxor,
Cum ſit ſalva * ſui mentula 2 Deiphobi.

1 Ejuſdem argumenti cum epi. 83. l. 2. vide & ep. 60. l. 2.
* *Al. tui.*
2 Alludit ad Deiphobum Virg. Æn. 6. v. 494. *lacerum crudeliter ora, Ora, manuſque*, &c.

Ad caſtam matronam. lxxxvi.

1 NE legeris partem laſcivi, caſta, libelli, 1
Prædixi, & monui : tu tamen ecce legis.
Sed ſi 2 Pannículum, ſi ſpectas, 3 caſta, 2 Latinum,
Non ſunt hæc mimis improbiora ; lege.

1 Supra epig. 67.
2 Mimum, epigr. 5. l. 1. n. 4. & 72. l. 2. n. 2.
3 Abſque jactura, vel diminutione honoris, aut caſtitatis.

In Chionem. lxxxvii.

1 NArrat te 2 rumor, Chione, nunquam eſſe ſu- 1
Atq; nihil cunno purius eſſe tuo. (tutam.
3 Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris.
Si pudor eſt, tranſfer ſubligar in faciem.

1 Modo ep. 83.
2 Ep. 72. l. 2.
3 Si ſubligari tegas inferiora præ pudore, cur non potius os tegis ? namque hac parte *rumor* eſt te peccare μύζοριν. *in voce* rumor *latet ultus Paronomaſticon*.

In fratres fellatores. lxxxviii.

SUnt gemini fratres, 1 diverſa ſed inguina lin- 1
Dicite, diſſimiles ſint magis, an ſimiles ? (gunt.

1 ὁ μὲν τὰ τῆς γυναικὸς λείχει, ὁ δὲ τὰ τοῦ ἀνδρὸς μύζει.

Ad Phœbum. lxxxix.

UTere lactucis, & 1 mollibus utere malvis : 1
2 Nam faciem durum, Phœbe, cacantis habes.

1 Quæ ventrem ſolvant, unde & nomen a μαλάσσω, niſi forte a מַלְוָה herba ſylveſtri. vide ep. 48. l. 10. 2 Detortum forte hoc in Veſpaſianum, qui erat vultu velut nitentis. Sueton. l. 8. c. 20.

De Galla. xc.

VUlt, non vult dare Galla mihi : nec dice- 1
re poſſum,
Quod vult : & non vult, quid ſibi Galla velit.

1 *Vult* habet obſcœnam ſignificationem, ut *poſſum* ep. 32. & 75. ſupra. *Vel* vult dare ſui copiam, ſed non vult dare mercedem, cum deformis non mercetur gratis --- vid. ep. 74. l. 7. vide etiam, an hoc ex inconſtantia Gallæ, ut ep. 25. l. 2. Adverte & Polyptot. in *velit*.

De

De Misitio. xci.

Cum peteret patria Misitius arva Ravennæ,
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achillas,
Insignis forma, nequitiaque puer.
Hoc steriles sensere viri: qua parte cubaret;
Quærunt; sed tacitos sensit & ille dolos.
Mentitur, credunt: somni post vina petuntur;
Continuo ferrum noxia turba rapit;
Excidunt que senem, sponde qui parte jacebat;
Namque puer pluteo vindice tutus erat.
Suppositam, fama est, quondam pro virgine cervam;
At nunc pro cerva mentula supposita est.

1 Sacerdotibus Cybeles eviratis; Gallis. 2 Qui fugerat a domino. 3 Galli sacerdotes castrati. 4 Voluisse illos ipsum execare. 5 Dicit se in alia parte lecti, quam qua dormiebat, dormiturum, in sponde scilicet parte. 6 Supra ep. 80. n. 4. 7 Qui dixerat puer se cubiturum. 8 Ab ea parte lecti, qua erat pluteus. 9 Iphigenia, cujus immolandæ loco Diana ejus miserta cervam substituit. 10 Opponatur τῷ præcedenti *Cervam*. *Cervi* autem dicti servi nequam, & fugitivi, qualis fuit hic Achillas.

Ad Gallum. xcii.

Ut patiar 1 *mechum, rogat uxor, Galle; sed* 1 *unum*
Hoc ego, non 2 *oculos eruo, Galle,* 2 *duos.*

1 Ep. 80. l. 6. 2 Ep. 93. l. 1. n. 7. ludit autem in Auxesi ab *uno* ad *duos*.]

In Vetustillam. xciii.

Cum tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
Rugosiorem cum geras 3 stola frontem,
Et aranearum cassibus pares mammas:
Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliusque ranæ garriant 4 Ravennates;
Et 5 Adrianus dulcius culex cantet,
Videasque, quantum noctuæ vident mane,
Et illud oleas, quod 6 viri capellarum,
Et anatis habeas 7 uropygium macræ,
Senemque Cynicum vincat, osseus cunnus:

1 Cum numeres 300. vel 150. annos ætatis, namque Romanis annorum ratio a pari Coss. singulis annis creato. est a. hyperbole, ut hic pleraque. 2 Sic ep 20. l. 1. & l. 2. ep. 41. & l. 12. ep. 7. 3 Matronarum veste exteriori in multas plicas rugata. 4 Raucum coaxantes in paludibus Ravennæ; supra ep. 55. 5 In Adria, quæ Romanorum colonia in Piceno. Plin. 3. c. 13. n 3. 6 Hirci. 7 ὀρροπύγιον, seu ὑροπύγιον, extremitatem vertebræ, *the rump*. 8 Macie, & squalore, sordidi quippe, & macilenti fuerunt Cynici.

Cum

Cum te lucerna balneator 9 *extincta*
Admittat inter 10 *buſtuarias mœchas:*
11 *Cum bruma menſem ſit tibi per Auguſtum,*
12 *Regelare nec te peſtilentia poſſit:*
13 *Audes ducentas nuptum ire poſt mortes,*
Virumque demens 14 *cineribus tuis quaris*
Prurire. quid 15 *ſarrire ſi velit ſaxum?*
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
16 *Philomelus aviam quam vocaverat nuper?*
Quod ſi cadaver exigis tuum ſcalpi,
17 *Sternatur a Coricle clinico lectus,*
18 *Thalaſſionem qui tuum decet ſolus,*
19 *Uſtorque tedas præferat novæ nuptæ:*
Intrare in iſtum ſola fax poteſt cunnum.

9 Viliſſimæ ſcorta admittebantur extinctis lucernis in balnea. quo & ſe non raro conferebant aucupii gratia.
10 Vide ep. 35. l. 1. n. 7.
11 Cum eo uſque tibi extinctus ſit naturalis calor, ut vel anni parte calidiſſima frigeas.
12 Nec frigiditatem tuam graſſans peſtilenti morbo menſis poſſit regelare. Sic Seneca epiſt. 68. *Jam ætas mea contenta eſt ſuo frigore, vix media regelatur æſtate.* & Juv. Sat. 10. v. 218. *Febre calet ſola.* 13 Maritorum ſcilicet, hyperbolice. 14 Qui libidine pruriat in te, quæ jam nihil aliud es, quam cadaver. *Une charogne.* 15 Te ſaxeam exercere. epig. 32. ſupra. 16 Et ipſe ſenex, quem maritorum ſupremum extuliſti. 17 Sandapila tibi conveniet magis, quam lectus genialis. Alii leg. *Sternatur a Coricle in trielinio lectus*, ſcilicet feralis. 18 Ep. 36. l. 1. n. 4. 19 Magis convenit huic ætati tuæ fax uſtoris, qui pyram ſtruat, & accendat; quam teda nuptialis ab Hymenæo, vel pueris prælata in nuptiis.

In Rufum. XCIV.

Eſſe negas coctum leporem, poſciſque flagella.
Mavis, Rufe, coquum ſcindere, quam leporem.

Vide ep. 13. & 23. ſupra.

In Nævolum. XCV.

Unquam 1 *dicis ave, ſed* 1 *reddis, Nævole, ſemper,*
Quod prior & 2 corvus dicere ſæpe ſolet.
Cur hoc expectas a me, rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
3 *Prœmia laudato tribuit mihi Cæſar* 4 *uterque,*
3 *Natorumque dedit jura paterna trium.*
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
5 *Non expectato dat mihi fama rogo.*
Eſt & in hoc aliquid: vidit me Roma 6 *tribunum,*
7 *Et ſedeo qua te ſuſcitat Oceanus.*

1 Qui prior ſalutabat, videbatur ſe inferiorem fateri ſalutato.
2 Humanas imitari voces edoctus ſalutator. ep. 74. l. 14.
3 Ep. 91. & 92. l. 2.
4 Titus, & Domitianus.
5 Mihi vivo. ut ep. 1. l. 1. 6 Honorarium nempe, ut & equitem, ex munere Cæſ. non cenſu. 7 Et intra 14. gradus ſedeo ſpectator, unde te non equeſtrem excitant Oceanus, & Lectius deſignatores, qui diſponendis ordinibus in theatro præerant. ep. 36. l. 5. & ep. 9. l. 6.

8 Pluribus impetravi a Cæſ. jus civitatis, quam tu habes famulos.

Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere cives,
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.
Sed padicaris: ſed pulchre Nævole ceves:
Jam jam 9 ſic prior es, Nævole. vincis. ave.

9 Non honore prior es, ſed loco, dum inclinaris, *ſignore ſi*.

In Gargilium. XCVI.

1 Verbis præ te fers eſſe te. 2 Neque enim ſermoni vacabit lingua turpi miniſterio verſata. vel tibi morigero obſtruetur os. ut ep. 47. l. 2. n. 3. *Si deprehendero, Gargili, tacebis.* linguam abſcindam. Deprehenſis enim ea pars auferebatur, qua peccarunt. Rutgerſ. l. 6. c. 11.

Lingis, non futuis meam puellam.
Et 1 garris quaſi mœchus, & fututor:
Si te prendero, Gargili, 2 tacebis.

Ad Ruſum. XCVII.

1 Supra ep. 34. 72. 86. 2 Ep. 81. ſupra, n. 7.

NE legat hunc Chione, mando tibi, Ruſe, libellum,
1 Carmine laſa meo eſt; 2 lædere & illa poteſt.

In Sabellum. XCVIII.

1 Præ macie in tantum prominet κροπύγιον. modo epig. 92. n. 7.

SIt culus tibi quam macer, requiris?
1 Padicare potes, Sabelle, culo.

Ad cerdonem. XCIX.

1 Raſci noſtro non debes cerdo libello. 2 Munera edere, & verſo pollice vulgi quemlibet occidere familiariter.

IRaſci noſtro non debes cerdo libello.
1 Ars tua, non vita eſt 1 carmine laſa meo.
Innocuos permitte ſales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi 2 jugulare tibi?

Ad Ruſum. C.

1 Supr. ep. 47. n. 14. 2 Extenuat carmina ſua quaſi digna ſint litura, ſic ep. 59. l. 9. & epig. 10. l. 4. & forte epig. 6. l. 1.

1 CUrſorem ſextæ tibi, Ruſe, remiſimus horæ,
Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor.
Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat.
2 Non aliter mitti debuit iſte liber.

LIBER IV.

¶ De natali Domitiani. 1.

CÆſaris 1 *alma dies, & 2 luce ſacratior illa,*
Conſcia 3 Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, 4 Pylioque veni numeroſior ævo,
Semper & 5 hoc vultu, vel meliore nite.
6 *Hic colat Albano Tritonida 7 cultus in 8 auro:*
*Perque * manus tantas plurima 9 quercus eat.*
10 *Hic colat ingenti redeuntia ſæcula luſtro,*
Et 11 quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidè ſuperi petimus, 12 ſed debita terris.
13 *Pro tanto quæ ſunt improba vota deo?*

1 Natalis Domitiani, qui 9. Kalen. Novembr. Sueton. c. 1. Domit.
2 Jovis natali ſacratior. *Adulatorie.*
3 In Idam Cretæ montem vel ipſa Rhea ſeceſſiſſe, vel filium Jovem clam alendum Curetibus, & nymphis tradidiſſe fingitur, ne a patre Saturno παιδοτρώκτη voraretur. eſt & Dicte mons Cretæ. 4 Numeroſior, quam Neſtori ſuus natalis. 5 Feliciter ut nunc, vel etiam felicius. 6 Domitianus din celebret annua Minervæ (quam ſuperſtitioſe coluit) quinquatria, quæ ipſe inſtituit in arvo Albano. vide Sueton. Dom. c. 4. 7 Redimitus auro, vel & ipſe Deus, ac Dominus, ſic enim ſe coli voluit. alii leg. *multus*, ideſt, frequens, totus. 8 Sunt qui *arvo* malint. ego retinuerim *auro*, retulerimque ad auream coronam, qua redimitus Domit. certaminibus Poetarum, & Oratorum, ſcenicisque ludis præſidebat, atque ---- 9 ---- Victores ornavit coronis quernis, ep. 54. infra, & ep. 82. l. 8. & Juvenal. Sat. 6. verſ. 386. * Cæſ. Domitiani. cujus manum ep. 8. infra vocat *Ingentem*.
10 Domit. celebret ludos ſæculares (vide Sueton. c. 4. Dom. & Cenſorinum de die natali) qui centeſimo quoque anno celebrabantur. quod longum appellat luſtrum, quod proprium eſt quinque annorum, reſpicit item cenſuram, quam aſſumpſit ſibi Domitianus. Sueton. c. 8. cenſoris autem erat condere luſtrum. 11 Sacra, quæ fiebant ad aram Ditis in Campo Martio, ludis ipſis ſecularib. Val. Max. l. 2. c. 4. vide Ang. Politiani Miſcellan. c. 58. vide ep. 63. l. 10. nu. 4.
12 Sub hujus imperio, qui non pauca ſtruxit templa, multa refecit.
13 Nullæ preces iniquæ, nullæ non probandæ, quæ pro Deo, & Domino noſtro Domitiano ſuſcipiuntur.

De Horatio. 11.

SPectabat modo ſolus inter omnes
Nigris 1 munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & 2 minor ordo, 3 maximuſque
4 Sancto cum duce 5 candidus ſederet,
Toto nix cecidit repente cælo:
6 *Albis ſpectat Horatius lacernis.*

1 Forte naumachias, quas inter maximos imbres exhibuit Domit. capit. 4. Sueto.
2 Equeſtris.
3 Senatorius. 4 Quia in ſummo magiſtratu: quia pro Deo ſe haberi voluit: quia æquus (ut Poetæ placet) princeps. 5 Albati ſedebant omnes in ludis. ep. 137. l. 14. 6 Dubio procul inique tulerunt Dii pullatum aſſediſſe ludis a Dom. editis Horatium, atque adeo ſubita nive perpluiſſe hominem, ut albatus cæteris aſſimilaretur.

¶ De

¶ De Nivibus. III.

1 Quæ nullo strepitu ingruunt, ut grando, & imber.
2 Nivem Græci vocant ἐριφώδες ὕδωρ. Arnob. 2. 11. *plumeas crustulas, & nives plumeas. Qui das nivem sicut lanam.* Psaltes.

Aspice quā densū tacitarū vellus aquarū
Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
3 *Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto*
4 *Concretas pigro frigore* 5 *ridet* 4 *aquas,*
6 *Sidus Hyperborei solitus lassare* 7 *Bootæ,*
Et madidis 8 *Helicen* 9 *dissimulare comis.*
10 *Qui* 11 *siccis lascivit* 11 *aquis, & ab æthere ludit,*
12 *Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.*

3 Domit. tamen ut plene operaretur, nec ludos hosce in Jovis forte honorem institutos impediret, sustinuit sub ningente Jove, i. e. aere permanere. Sic Sueton. Dom. c. 4. 4 Nives. Periphrasis Philosophica. 5 Heraldus hunc locum suspicatur, & legit vel *Reicit* pro *rejicit*. vel *ne vertice moto Concretas pigro frigore tardet aquas*. retineo tamen *Ridet*, & expono, *non curat*, ut infra epig. 19. n. 13. 6 Qui vel a puero (namque pene puer contra Cattos, & postea Sarmatas, ac Dacos depugnaverat. Sueton. Domit. c. 2.) didicerat tolerare, immo patientia fatigare frigus sub gelido septentrione. 7 Sideris, quod Ursam majorem insequi videtur, qui & Arctophylax, e 20. stellis. 8 Frigus, imbres, nives Boreales, qua sita est Helice ursa major, e 27. stellis. 9 Præ se ferre, non commoveri. 10 Heraldus legit *Quis*, &c.? interrogative. 11 Nive, ex aquis concreta. 12 Adulatorie innuit nives has immissas a puero Domitiani, quem tulerat ex Domitia Augusta, nuper extincto, & in Deorum album relato.

¶ In Bassam. IV.

1 Vide hujusmodi hyperbolicas collationes epig. 93. l. 6. Anthol. l. 2. c. 14.
2 Tetrum vaporem, & mephitim ex sulphureis aquis exhalantium: quasi non bene a solis radiis concoctarum. ep. 13. l. 1. n. 3. * E balnei piscina, quæ aquæ fœtentis est, & quasi marinæ. August. princ. Dialect. c. 6. 3 Longa militia, & provecta ætate. Junius legit *Lazi*, qui Scythiæ pop. 4 Milites barbari, cui gravis animæ odor. Bardiæi autem Illyrici populi, quorum opera ad crudelia sua ministeria usus est Marius. Plutarch. Mar. Gravis autem illis odor ab excubiis castrensibus. 5 Veterani, & emeriti militis, qui expletis stipendiis, gratia tamen, vel mercede evocabatur ad militiam. 6 *Vestes murice olidas*, dixerat ep. 50. l. 1. a lotio sortasse, quo temperabatur purpura. quod innuere videtur Plin. l. 9. c. 39. & hoc nomine Philænim purpureis delectatam vestibus, arguit l. 9. ep. 63. vitii non absimilis illius, quod Bætico objicit ep. 77. l. 3. 7 Judæi sabbata religiosissime colebant, & dies septimanæ a sabbato numerabant. fœtentes eos appellat Am. Marcellinus l. 2. *jejunia* quidem religiosius observabant, jejunis autem non raro fœtet anima. ut & ----

1 Quod siccæ redolet palus lacunæ,
2 Crudarum nebulæ quod Albularum,
* Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Quod pressa piger hircus in capella,
3 Lassi 4 bardiacus quod 5 evocati,
Quod 6 bis murice vellus inquinatum,
Quod 7 jejunia sabbatariorum,

8 *Mœſtorum quod anhelitus reorum,*
Quod ſpurcæ 9 *moriens lucerna* 10 *Ledæ,*
Quod 11 *ceromata fœce de Sabina,*
Quod vulpis 12 *fuga, viperæ* 13 *cubile,*
14 *Malles,* 15 *quam quod oles, olere Baſſa.*

8 ---- Quibus cura, & ſolicitudine avocatur ſtomachi calor, quo minus coquatur cibus.

9 Dum extinguitur, aut moritur. *the ſnuffe.* 10 Al. *tedæ*, quod non probo. retineo *Ledæ*, ideſt meretricis, ut l. 3. ep. 81. proſtabant autem meretrices ad lucernas. Hor. ſat. 7. lib. 2. Juv. Sat. 6. verſ. 112. 11 Unguenta ex luto, & oleo, ep. 57. l. 3. n. 4. ſeu amurca olei Sabini, quæ male olebant. 12 Lotium a vulpe fugiente in canes urgentes fuſum. 13 Quod & male olet. 14 Ego legerim, *Mallem, quam*, &c. 15 Illa omnia a corruptione, tu ab interno, nec nominando vitio graveolentiam hanc contraxiſti.

Ad Fabianum. V.

1 *Vir bonus, & pauper, linguaque, & pectore verus,*
Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec 2 *comiſſator haberi,*
3 *Nec pavidos triſti voce citare reos:*
Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
Nec potes algentes 4 *arrigere ad vetulas:*
5 *Vendere nec vanos circa Palatia fumos:*
Plaudere nec 6 *Cano, plaudere nec* 7 *Glaphyro.*
Unde miſer vives, 8 *homo fidus, certus amicus?*
9 *Hoc nihil eſt.* 10 *nunquam ſic Philemelus eris.*

1 Vide ep. 38. l. 3.
2 Gulo immodicus, & popino.
3 Nec fungi officio prænonis.
4 Quæ *optima ſummi Nanne via proceſſus*, &c. Juv. Sat. 1. verſ. 39.
5 Principis benevolentiæ ſpem pretio vendere, quod faciunt aulici commendationis officia mentiti. vide Lamprid. in vita Heliogabali de Zotico, & in vita Alex. Severi de Thurini Voconii ſupplicio. 6 Choraulæ. nec ---- 7 ---- Citharœdo, qui tum in pretio. ep. 4. l. 3. 8 *Ex perſona Fabiani.* 9 *Poeſa reſpon.* 10 Ex honeſtis artibus nunquam attinges cenſus Glaph. citharœdi. ep. 4. l. 3.

In Maliſianum. VI.

Credi virgine caſtior pudica,
Et frontis 1 *tenera cupis videri,*
Cum ſis improbior, Maliſiane,
2 *Quam qui compoſitos* 3 *metro Tibulli*
4 *In Stellæ ricitat domo libellos.*

1 Non perfrictæ, ſed qualis teneræ eſt ætatis, integræ, caſtæ, pudicæ.
2 Quam nescio quis recitator elegiarum. ſunt qui hic perſtringi putant Arginum Stellæ puerum, de quo ep. 14. l. 7. ſed non veriſimile.
3 Elegiaco, vel puro Jambico, quo Tibullus Priapeja quædam ſcripſit. 4 Recitari in alienis ædibus conductis, vel commodatis ſolitum eſt. *Maculonus commodat ædes*, Juv. Satyr. 7.

--- Ad Hyllum. VII.

1 Heri, ep. 44. l. 1. n. 1.
2 Tui copiam.
3 Quæ te emeritum red. diderint.
4 Patiendo.
5 Faciendo. ut ep. 42. infra

CUr 1 *here* 2 *quod dederas, hodie, puer Hylle, negaſti?*
Durus tam ſubito, qui modo mitis eras?
Sed jam cauſſaris 3 *barbāque, annoſque, piloſq;*
O nox quam longa es, quæ facis una ſenem!
Quid nos derides? here qui 4 *puer, Hylle, fuiſti,*
Dic nobis, hodie qua ratione 5 *vir es?*

¶ Ad Euphemum. VIII.

1 Prima, quæ illuceſcentem excipit diem artificialem, & ſecunda.
2 Clientes ſalutantes patronos. Juv. Sat. 1. verſ. 127.
2 Inæqualis, planetaria.
3 Tertia aguntur cauſſæ.
4 Suas quiſque occupationes.

1 PRima 2 *ſalutātes, atque altera cōtinet* 2 *horas;*
3 *Exercet raucos tertia cauſſidicos.*
In quintam 4 *varios extendit Roma* 3 *labores.*
5 *Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit.*
Sufficit in nonam 6 *nitidis octava palæſtris;*
Imperat 7 *extructos frangere nona toros.*
8 *Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum;*
Temperat 9 *ambroſias cum tua cura dapes.*
Et bonus æthereo laxatur 9 *nectare Cæſar,*
10 *Ingentique tenet pocula parca manu.*
11 *Tunc admitte jocos* 12 *greſſu timet ire licenti*
Ad matutinum noſtra Thalia Jovem.

5 Interjungunt qui laſſi ſunt, ſexta opus reſumpturi ſeptima finiendum. 6 Exercitationibus, & balneis. quorum, æſtate, octava; hyeme nona erat hora, Plinius lib. 3. c. 1. 7 Lectos ſternere, & toros compoſitos diſturbare iis inſidendo. i. e. cœnare. nona quidem, æſtate: hyeme, decima. 8 Saturis, & mero jam incaleſcentibus lectitare inter pocula uſitatum. petit itaque Poeta ab Euphemo menſæ Domitiani modimperatore, vel extructore, ut opportuno hoc tempore ſua carmina Imperatori offerat. 9 Deum inſinuat Domitianum, adulatorie, vinum illi, & dapes Deorum attribuens. 10 Cæſarea, divina, & ἀντίθετα τῷ *parca*, ideſt, modica. & Domitianum palpat, quaſi parce biberet. 11 Hæc hora eſt, & tempus legendi jocoſorum carminum. ep. 19. l. 10. nu. 16. 12 Veretur *jocoſa* mea florida, & conviviis apta Muſa libere aggredi divinum Imperatorem rebus ſeriis, & gravibus occupatum matutino tempore, & ante cœnam.

In Fabullam. IX.

Pater tuus ex re nactus eſt nomen Sotam, ut

SOta *filia Clinici Fabulla,*
Deſerto ſequeris Clitum marito,
Et donas, & amas, ἔχεις ἀσώτως.

qui alios ad ſalutem arte ſua reſtituerit. vide quam tu degeneres a patre, quæ deſerto marito mœchum ſequuta ἀσώτως ἔχεις, & ſalute tua neglecta te is perditum, quid ſit ἄσωτος docet Ariſt. 4. Ethic. Nicom. c. 1.

¶ Ad

¶ Ad Fauſtinum. x.

1 DUm novus eſt, 1 neque adhuc raſa mihi fronte libellus,
Pagina dum tangi non bene ſicca timet;
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit 2 nugas primus habere meas.
3 Curre, ſed inſtructus; comitetur Punica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multa, Fauſtine, litura
Emendare jocos; 4 una litura poteſt.

1 Nondum pumice levigatus, l. 1. ep. 75. num. 11. 2 Carmina hæc mea. *modeſte*. 3 Al. *Cure; ſed inſtructum comitetur pumice librum Spongia*: ut vel probatus pumice poliatur, vel damnatus ſpongia deleatur. 4 Emendationi libri mei melius conſules cuncta ſimul delendo, quam ſingula corrigendo. primas autem meditationes membranis codicillis, ac pugillaribus veteres inſcribebant, quas correctas in chartas tranſcribebant, vel improbatas ſpongia delebant. unde jocoſe Auguſtus reſpondit tragœdiam ſuam Ajacem *in ſpongiam incubuiſſe*, Suet. c. 85. Auguſt. Σπόγγος, ἀκεσορίη πλαζομένης γραφίδος.

In Ant. Saturninum. xi.

1 DUm nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et 2 Saturninum te miſer eſſe pudet:
Impia 3 Parrhaſia moviſti bella ſub urſa,
Qualia 4 qui 5 Phariæ conjugis arma tulit.
6 Exciderat ne adeo fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
7 An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & 8 Arctois plus licuiſſet 8 aquis?
9 Ille etiam noſtris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

1 L. Antonius Saturninus Domitiani ſævitia, & verborum injuria (ut ſcribit Aurelius Victor) accenſus, bellum civile in Germania ſuperiori, cui præſidebat, movit, captus poſtea fuit, & interfectus. arguit ipſum Poeta ab utriuſque nominis omine id molitum fuiſſe, utrumque vero mali ominis, & lethale extitiſſe. 2 Antonius eſſe vis, non Saturninus, orbis totius imperium affectas, pudet eſſe præſidem tantum Germaniæ. 3 In Germania, quæ Septentrionem ſpectat, ubi Caliſto Lycaonis filia a Parrhaſia urbe Arcadiæ in urſæ majoris ſidus verſa fulget. 4 Antonius triumvir. 5 Cleopatræ reginæ Ægypti, cujus Pharos inſula. 6 An non meminiſti, quam malo omine tibi foret imitandus Antonius, qui ad Actium Epiri promontorium ab Auguſto navali prælio devictus cum Cleopatra fugit in Ægyptum, ubi ſe interfecit? 7 An tu Germaniæ viribus fretus ſperaſti victoriam, quam ille non aſſecutus eſt Ægypti copiis nixus? 8 Fluminibus Germaniæ. 9 Emphatice. ille triumvir tibi præſidi collatus videri poſſet Imperator, victus tamen. de Geſſio moliente quiddam altius, quam ipſum decuit, idque ἁλόγοις ἀστραλόγοις freto, vide ep. Palladæ Anthol. l. 2. c. 48.

In

------ In Thaidem. XII.

1 Omni impudicitiæ generi exponi. ep. 81. & 72. l. 12. & epig. 50. l. 11.

NUlli, *Thai*, *negas*, *ſed ſi te non pudet iſtud*,
Hoc ſaltem pudeat, *Thai*, *negare nihil*.

¶ De nuptiis Pudentis, & * Claudiæ. XIII.

* Scribend. *Peregrinæ*. eſt enim proprium iſtius mulieris nomen. Rutgerſ.

1 Amico, infra ep. 29. & l. 7. ep. 90. & l. 6. ep. 58. &c.

2 Auctus eſto novorum honorum nuptialium cumulo.

CLaudia, *Ruſe*, 1 *meo nubit Peregrina Pudenti*:
2 *Macte eſto tædis*, o 3 *Hymenæe*, *tuis*.
4 *Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo*,
5 *Maſſica Theſeis tam bene vina favis*.
6 *Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi*,
Nec plus 7 *lotos aquas*, 8 *litora myrtus amat*.
Candida perpetuo reſide, *Concordia*, *lecto*,
9 *Tamque pari ſemper ſit Venus æqua jugo*.
10 *Diligat illa ſenem quondam: ſed & ipſa marito*,
Tunc quoque cum fuerit, *non videatur anus*.

3 Nuptiarum præſes. vide, quæ ego ad Senecæ Thebaid. ℣. 202. 4 Quam ſuaviter miſc. cin. nardo, &c. tam feliciter jungitur Claudia Pudenti. 5 Quam dulciter in mulſo conficiendo miſcetur Maſſicum, ſeu Falernum melle Attico. Theſeus autem Athenienſium rex. 6 De ulmi, & vitis amicitia, præter Poetas, qui paſſim vites ulmis maritant, Plin. l. 16. c. 18. 7 Arbor, de qua Hom. Odyſſ. 9. & ibidem Euſtath. ex Herodoto 8 *Litora myrteis graviſſima*. 9 *Si qua voles apte nubere*, *nube pari*. 10 Vide Auſonii ep. 18.

¶ Ad Silium. XIV.

1 Poeta, de quo vide Pli. Jun. epiſt. 7. l. 3. & noſtrum ep. 64. l. 6. & ep. 62. lib. 7.

2 Muſarum frequentantium fontem in radicibus Parnaſſi; in quem Caſtalia virgo Apollinem fugiens verſa eſt.

SIli 2 *Caſtalidum decus ſororum*,
3 *Qui perjuria barbari furoris*
Ingenti premis ore, *perfidoſque*
4 *Æſtus Hannibalis*, 5 *leveſque Pœnos*
Magnis 6 *cedere cogis* 7 *Africanis*:
Paullum ſepoſita ſeveritate,
Dum blanda 8 *vagus alea December*
9 *Incertis ſonat hinc*, *& hinc fritillis*,

3 Qui forti, & ſonoro epico carmine ſcribis bellum Punicum ſecundum. quod opus extat. Pœni autem ſemper fœdifragi, crudelis Hannibal. 4 Al. *Faſtus*. 5 Incertæ fidei, unde in proverbium abiit, *Punica fides*. 6 Graphice depingis eos coactos cedere. ſic Horat. l. 1. ult. Sat. *Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona*. 7 Scipioni utriq; quorum alteri debellata, alteri deleta Carthagine, cognomen inditum Africani. 8 Propter licentiam ludorum, & libertatem in Saturnalibus. 9 Pyrgis ſeu turriculis ligneis, corneiſve intus gradatim aſperis, e quibus excutiebant aleas, ne fraus fieret fortunæ aleas componendo, *ly engyng the dice*. ideo additum epitheton, *Incertis*. epig. 16. l. 14.

Et

Et ludit 10 *Popa* 11 *nequiore talo,*
Noſtris otia commoda Camœnis.
Nec torva lege fronte, ſed remiſſa
Laſcivis madidos 12 *jocis libellos.*
13 *Sic forſan tener auſus* * *eſt Catullus*
Magno mittere paſſerem Maroni.

10 Ita Scriverius e cod. reſtituit, cui velificatur MS. Bodlejanus, *pompa* a librario perperam ſcripto pro *Popa*, cum vulgo habeatur *rota*. aleatorum, credo, circunſtantium corona. 11 Mera manu jacto, abſque fritillo. vel *nequiore*, quod talis luſum eſt pro fœminis. vide Junii animadverſ. l. 2. c. 4. vel quia talorum ratio libidinis pruriginem aliquam faciat, ut docet idem Junius l. 4. Animadverſ. cap. 13. 12 Meis carminibus jocoſis. 13 Virgilio non potuit, quem multo ætate præceſſerat. verum hoc fingit Martialis, tum ut ſe Catullo, tum ut Virgilio Silium conferret, qui Maronem diligenter imitatus eſt, & natalem ejus, aramque religioſiſſime coluit, ep. 51. lib. 11. Plin. l. 3. ep. 7. lege itaque: * *auſus & Catullus*, hac mente: Sic forte etiam Catullus, ſi vixiſſet coævus Virgilio, ut tibi ego, auſus fuiſſet mittere ſuos hendecaſyllab. &c.

¶ Ad Cæcilianum. XV.

Mille tibi nummos heſterna * *nocte roganti,*
In ſex, aut ſeptem, Caciliane, dies:
1 *Non habeo, dixi: ſed tu cauſſatus amici*
Adventum, lancem, paucaque vaſa rogas.
Stultus es? an ſtultum me credis amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

* Al. *Luce*. 1 Negavi me habere, non quod non haberem, ſed ne tibi creditos perderem, quod ſi tu vel tam ſtupidus fueris, vel eſſe te ſimulaveris, ut hoc non ſentias: ego tamen non ita ſtultus, qui tibi credam vaſa 500. H. S. pendentia, cui negavi 1000. HS.

In Gallum. XVI.

1 *Privignum non eſſe tuæ te, Galle, novercæ*
2 *Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.*
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari
Jam 3 *nuſquam pater eſt, Galle; noverca domi eſt.*
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et 4 *te defendat Regulus ipſe licet:*
Non potes abſolvi: 5 *nam quæ non deſinet eſſe*
Poſt patrem, nunquam, Galle, noverca fuit.

1 Suſpicio, & rumor erat tibi, patre vivo, plus officii, ſeu commercii fuiſſe cum noverca, quam quod privignum deceret. 2 Vide ep. 75. lib. 1. 3 Mortuus eſt. ultra morem tamen novercam domi tuæ retines. 4 Per adulationem Ciceroni æquiparat in cauſis dicendis Regulum, de quo ſæpe ſupra. 5 Rara privignis cum novercis concordia. cum iraque elato patre novercam feras, certe propior illi eras, quam privignus.

Ad

Ad Paullum. XVII.

1 Malo animo, & dolo facis hoc, ut me rivali excluso solus fruaris Lycisca.

FAcere 1 in Lyciscam, Paulle, me jubes versus,
Quibus illa lectis rubeat, & sit irata.
O Paulle malus es: irrumare vis solus.

¶ De puero stillicidio jugulato. XVIII.

1 Capena. ep. 47. l. 3. n. 1. 2 Ep. 109. l. 1. n. 2. & ep. 14. lib. 2. n. 10. * Al. *Tecta*. 3 Stiria. *Periphrasis*. 4 Cumque occidisset puerum.

QUa vicina 1 pluit 2 Vipsanis 1 porta 2 columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
*In jugulum pueri, qui roscida * templa subibat,*
Decidit hiberno 3 pragravis unda gelu:
4 Cumque peregisset miseri crudelia fata,
5 Tabuit in calido vulnere 6 mucro tener.
Quid non sæva sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, 7 si jugulatis aquæ?

5 Soluta est calore vulneris --- 6 --- Stiria, cujus acies non secus atque ferri puerum jugularat. 7 Si quæ natura molles sunt aquæ etiam jugulent. Antholog. lib. 1. cap. εἰς δυσπραγίαν. & 3. Anthol. Flacci de Thrace puero epig. habes huic geminum.

De endromide. XIX.

1 Vestem hanc crassam, hirsutam, & villosam textam a femina Sequanica, *Burgundica*. 2 A Græcis nomen ejus fluxit una cum usu, qui calefactis cursu, palæstra, sphæra erat, ne refrigescerent; quamvis a Gallis (qui tum Romanis *barbari*) copiose Romam mittantur hæ vestes. 3 Gallicam, ut modo 2. 4 Ex ἐν, & δρόμος videtur deducta, ratione modo dicta in num. 2. 5 Seu luctam, & palæstram exerceas, vide epig. 57. l. 3. n. 4 6 Quod ludentes eo in calorem solvat. *vel* quod ipsa pila frequenti agitatione tepescat, caventibus, qui ludebant, ne manu excideret. ep. 84. l. 12. an forte, quod hac ludebant in sphæristerio calido, ut vitrea illa in thermis? * Pilæ apud Græcos, & Romanos quatuor genera. † *Trigonalis* parva, quam tres lusores figura trigonem exprimente distincta sibi invicem reddebant. * *Harpastum*, parva item pila e corio facta, quam solo repercussam, *ante rebound*, raptam revocabant, unde nomen ab ἁρπάζω † *Follis*, magna pila, ex aluta confecta, si major, brachiis; si minor, pugnis impelli solita. ¶ *Paganica*, qua in pagis ludebatur. ep. 31. l. 7. & ep. 45. l. 14. de pilarum lusu videndus Mercurialis in arte gymnastica, & Faber l. 1. c. 6. Agonost. 7 Dum ad terram decidit, & saltu assurgit. modo † 8 Hoc ad nomen harpasti, & legem ludi, ut modo * 9 Levia. vento enim distendebatur follis. Paganica quidem pluma farciebatur. de folle non constat. 10 Advertis motum, & cursus. 11 Puerum levem, & cursu velocem. vide Pli. l. 7. c. 20. & Alex. Neap. l. 2. c. 21. nomen dictum a Poeta, Atha enim est, qui terram leviter attingit, Festus,

1 *HAnc tibi Sequanicę pinguem textricis alumnam,*
2 Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet;
Sordida sed gelido non aspernanda Decembri
Dona, 3 peregrinam mittimus 4 endromida.
5 Seu lentum ceroma teris, 6 tepidumve † trigona,
*Sive * harpasta manu 7 pulverulenta 8 rapis:*
9 ¶ Plumea seu laxi 10 partiris pondera † follis:
Sive levem cursu vincere quæris 11 Atham:

Ne

Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
Neve gravis subita te premat 12 Iris aqua,
13 *Ridebis ventos hoc munere tectus, & imbres:*
Non sic in 14 Tyria 15 sindone tutus eris.

12 Pluvia, cujus Iris nuncia.
13 Ut supra ep. 3. n. 5.

14 Tyro, vel purpura Tyria tincta. ut ep. 16. lib. 1. num. 3.
15 Amictu ex subtilissimo linteo. סדון

De Cærelia, & Gellia. xx.

Dicit se vetulam, cum sit Cærelia 1 puppa.
Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.
Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam.
2 Altera ridicula est, 3 altera putidula.

1 Puella.
2 Gellia, quæ anicula capularis vocem, & gestus effingit puellæ.

3 Cærelia, quæ puella gravitatem affectans anilem se fastidio exponit.

¶ De Selio. xxi.

Nullos esse deos, 1 inane cœlum
Affirmat Selius, 2 probatque; quo se
Factum, dum negat hoc, videt 3 beatum.

1 Diis vacuum, *vel* rem inanem.
2 Quod feliciter sibi ἀθέῳ res cedere videat. vide Senec. lib. *Quare bonis viris mala accidant*, &c. & Cic. 3. de Nat. Deor. de Harpalo, & Dionysio. 3 Divitem.

De Cleopatra. xxii.

1 *Primos passa toros, & adhuc placanda marito*
Merserat in nitidos se Cleopatra lacus;
Dum fugit amplexus: sed prodidit unda latentem,
Lucebat totis cum tegeretur aquis.
Condita sic puro 2 numerantur lilia vitro:
Sic prohibet teneras 3 gemma latere rosas.
Insilui, mersusque vadis 4 luctantia carpsi
Basia: 5 perspicuæ plus vetuistis aquæ.

1 Devirginata, & subirata mihi marito, ceu corruptori fugit in aquas.
2 Translucent adeo, ut numerari possint. flores autem per dies aliquot in vitris voluptatis causa servabantur. 3 Vitrum pellucidum referens crystallum, gemmasve. ep 68. l. 8. & l. 14. ep. 110.
4 Ab illa reluctante, quod subirata: vel quod *facili sævitia negaret Quæ poscente magis gaudeat eripi*. Hor. ode 12. lib. 2.
5 Ne plene me illi conciliarem, progressus ad *cætera quis nescit?* perspicuitas, vel humiditas aquarum fuit impedimento.

Ad Thaliam de Brutiano. xxiii.

*Dum * tu lenta nimis, diuque 1 quaris,*
Quis primus tibi, quisve sit secundus;
Grajum quisve epigramma comparabit:

* O Thalia, supra epig. 8. num. 12.
1 Deliberas.

2 Callimachus nobilis Poeta Græcus etiam in Græcis primas cedit Leuſtrico Brutiano nobili Romano, de quo Plin. l. 6 epiſt. 21

2 *Palmam Callimachus, Thalia, de ſe*
Facundo dedit ipſe Brutiano.
3 *Qui ſi Cecropio ſatur lepore,*
Romana ſale luſerit Minerva:
Illi me facias, precor, ſecundum.

3 Quod ſi Brut. ſe a Græcis ad Latina epig. contulerit, facile primum eum agnoſcam inter Latinos, ſed ut illi ſecundus ſim, tu o Thalia mihi fave, & adſpira.

Ad Fabianum. XXIV.

1 Æmulas. *Vel* λεσβιάδας ἑταιρισμὰς. 2 Ad rogum fato defunctas. *vel* veneno extinctas, ut ſola frueretur amatoribus. 3 Ut & mea moriatur. ſurculum volo ex hac arbore, inquit Diogenes.

Omnes, quas habuit, Fabiane, Lycoris 1 *amicas*
2 *Extulit*; 3 *uxori ſiat amica meæ.*

De litoribus Altini. XXV.

1 Oppidi illius Venetiæ litus non cedens amœnitate Bajis. 2 Et lucus Pado vicinus, ubi in populos electra flentes, ob fratrem aurigam *fulmine combuſtum, fingunt Phaethontis ſorores converſas. Pli. l. 3. cap. 16. 3 Et nemora, atque ſaltus (hoc enim innuit, citatis Dryade ſylvarum, & Fauno agrorum præſidibus) in quibus Antenor Troja profugus fertur condidiſſe Patavium. Virg. Æn. 1. 4 Pulcherrima, ſeu unica nympha ad lacus Venetos, ſeu Tarviſinos, qui 23. numerabantur. 5 Caſtor, & Pollux Ledæ filii cum Argonautis Timavum prætervexere. Plin. l. 3. c. 18. 6 Urbs primaria Carnorum infra Forum Julii. Sed vide Cluverii Italiam l. 1. c. 20. 7 Fonte uberrimo, quem maris fontem appellant. 8 Quod ſeptem oſtiis influat Timavus in mare. Virg. novem 1. Æn. *fontem ſuperare Timavi, unde per ora novem, &c.* 9 Equus Caſtoris, ep. 21. l. 8. 10 *Sit meæ ſedes utinam ſenectæ, &c.* Hor. ode 6. lib. 2. mortuus eſt tamen Martialis in Hiſpania. 11 Si quando juris mei factus me in libertatem, & quietem aſſeruero.

Æmula Bajanis 1 *Altini litora villis*;
2 *Et Phaethontei conſcia ſylva* * *rogi*;
3 *Quaq; Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno*
Nupſit, 4 *ad Euganeos ſola puella lacus*:
Et tu 5 *Ledæo felix* 6 *Aquileja* 7 *Timavo*,
Hic ubi 8 *ſeptenas* 9 *Cyllarus hauſit aquas*;
10 *Vos eritis noſtræ portus, requieſque ſenectæ*,
11 *Si juris fuerint otia noſtra ſui.*

Ad Poſthumum. XXVI.

Quod tibi toto anno non præſtiterim clientis togati, ſalutantiſque officium, conſului magis togæ meæ, quam jacturam feci tuæ ſportulæ raræ; namque aſſiduis officiis attriviſſem togam, & accepiſſem a te tantum 120. H. S. quo pretio non emitur toga. ep. 103. lib. 9.

Quod te mane domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Poſthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignoſces; togulam, Poſthume, pluris emo.

¶ Ad

¶ Ad Cæſar. Auguſt. Domitianum. XXVII.

Sæpe meos laudare ſoles, 1 Auguſte, libellos.
Invidus ecce negat: 2 non minus ergo ſoles.
Quid, quod honorato 3 non ſola voce dediſti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi?
Ecce iterum nigros 4 corrodit lividus ungues.
5 Da, Cæſar, tanto tu magis, ut doleat.

1 Cæſar Domitian.
2 Al. *Num minus ergo ſoles?*
3 Sed & muneribus juris trium liberorum. ep. 91. & 92. l. 2. & dignitate Tribunitia, & equeſtri. ep. 94. lib. 3. n. 6.
4 Invidia, & animi anxietate. 5 Urbana, & artificioſa mendicatio.

Ad Chloen. XXVIII.

*Donaſti tenero Chloe * Luperco*
1 Hiſpanas, Tyriaſque, coccinaſque,
Et 2 lotam tepido togam Galeſo,
3 Indos ſardonychas, Scythas ſmaragdos,
Et centum 4 dominus nova monetæ,
Et quidquid petit, uſque, & uſque donas.
Væ 5 glabraria, væ tibi miſella:
*6 Nudam te ſtatuet tuus * Lupercus.*

1 Lacernas e lana Betica, murice Tyrio, & cocco tinctas.
2 Ep. 43. l. 2. num. 2.
3 Indicos ſardon. & Scythicos ſmar. 4 Aureos nummos effigie domini Domitiani ſignatos. Al. *Numeros*. 5 Quæ te deglabras, ſpolias, & expilas. 6 Cavene tuus hic amator Lupercus te reddat Lupercam, ideſt nudam. * erant autem Luperci ſacerdotes Romulo, & Remo deſtinati, qui Februantes diſcurrebant nudi per urbem, obviarum fœminarum manus hœdinis pellibus verberantes. vide Juv. Sat. 2. v. 141. & quæ ibid. adnotavimus.

Ad Pudentem. XXIX.

1 Obſtat, care Pudens, noſtris ſua turba libellis:
Lectorem q; ſi frequens laſſat, & implet opus.
2 Rara juvant. primis ſic major gratia pomis:
3 Hibernæ pretium ſic meruere roſæ.
4 Sic ſpoliatricem commendat 5 faſtus amicam,
Janua nec juvenem ſemper aperta tenet.
6 Sæpius in libro memoratur Perſius uno,
Quam levis in tota 7 Marſus Amazonide.

1 Libelli fortaſſe mei nimis multi nocent gratiæ ipſorum lectori faſtidium parientes propter numerum.
2 Quæ rara, cara.
3 Lib. 10. ep. 91. l. 6. ep. 80. 4 A raritate, & caritate. 5 Superbum faſtidium meretricis magnum poſcentis pretium, & amatorem rarius admittentis facit, ut majori in pretio ſit, & gratior. Ovid. Amorum lib. 1. eleg. 8. & de arte lib. 3. 6 Gratior eſt parvus liber Satyrarum Perſii, quam ingens volumen Marſi, quo bellum Herculis ſcripſit contra Amazonas, quod Amazonida inſcripſit. 7 Credo ego alium hunc fuiſſe Marſum ab illo Epigrammatographo, cujus meminit l. 7. epig. 28. & l. 8. epig. 50.

Tu quoque de noſtris releges quamcumque libellis
Eſſe puta ſolum: ſic tibi pluris erit.

Ad Piſcatorem. XXX.

BAjane procul a lacu monemus
Piſcator fuge, ne 1 nocens recedas.
2 Sacris piſcibus hæ natantur undæ,
Qui norunt 3 Dominum, manumque lambunt
4 Illam, qua nihil eſt in orbe majus.
Quid quod nomen habent? & 5 ad magiſtri
6 Vocem quiſque ſui venit citatus.
*7 Hoc quondam Libys * impius profundo,*
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piſcem:
Et nunc ſacrilegos peroſus hamos,
Bajanos ſedet ad lacus 8 rogator.
At tu dum potes innocens recede
Jactis 9 ſimplicibus cibis in undas,
Et piſces venerare 10 dedicatos.

1 Impius, ſacrilegus, namque ----
2 --- hic ſacri ſunt piſces, Domitiano Deo dedicati, quos neque piſcatori fas hamato ambire munere; neque coco in jus vocare. ſed alibi item ſacri habebantur quidam piſces. Oppian. & Ath. lib. 7. Ælia. l. 12. Animal. cap. 2. Var. de re ruſtica. 3 Domitianum. 4 Domitiani. 5 Simile refert Ælianus l. 8. Animal. c. 4. 6 Non habere meatus, & foramina auditus, audire tamen ſcribunt Ariſt. l. 4. Animal. & Plin. l. 10. c. 70. 7 Afer quiſpiam auſus hic piſcari, repente ex ſacrilego piſcatore factus eſt cæcus mendicus. miraculum hoc olet Poetam. * Al. *Improbus*. 8 Προσαίτης, mendicus. 9 Non hamatis, non medicatis. 10 Ut num. 2. ſupra.

¶ Ad Hippodamum. XXXI.

QUod cupis in noſtris dicique, legique libellis,
Et nonnullus bonos creditur eſſe tibi:
1 Ne valeam, ſi non res eſt gratiſſima nobis,
Et volo te chartis inſeruiſſe meis.
Sed tu nomen habes 2 adverſo fonte ſororum
Impoſitum, mater quod tibi dura dedit.
3 Quod nec Melpomene, 4 quod nec Polyhymnia
5 Nec pia cum Phœbo dicere Calliope. (poſſit,
Ergo aliquod 6 gratum Muſis tibi nomen 7 adopta.
Non ſemper belle dicitur Hippodamus.

1 Ep. 5. l. 2. num. 1. 2 Quod averſantur Muſæ. neque facile in verſum admittant propter contumaces ejus ſyllabas. 3 Elegieco verſu dicere vix eſt, cui præeſt Melpomene --- 4 --- Nec lyrico, qui eſt Polyhymniæ --- 5 --- Nec Heroico, vel Dithyrambico, quo pia Calliope Deorum, & Heroum laudes canit. Muſambertius contendit non tam propter ſyllabas contumaces, quam ſignificationem abhorrere nomen Damaſippi a mollioribus Muſis, quibus cum *equorum domitore* nihil. 6 Mitius, & verſui aptius. 7 Aſſume pro tuo.

¶ De

¶ De ape electro incluſa. XXXII.

Et latet, & lucet Phaethontide cōdita gutta,
Ut videatur apis nectare clauſa ſuo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

1 Incluſa eſt. 2 Electro. ſupra ep. 25. n. 2. 3 Melle, cujus colorem refert flavum electrum. 4 Ob ſtrenuos in mellificiis labores merita eſt nobile hoc ſepulchrum. 5 Epig. 59. infra. & epig. 15. l. 6.

Ad Soſibianum. XXXIII.

Lena laboratis habeas cum ſcrinia libris,
Emittis quare, Soſibiane, nihil?
Edent heredes, inquis, mea carmina. quando?
** Tempus erat jam te, Soſibiane, legi.*

* Quorſum tibi poſthuma laus, quam non es ſenſurus? quin vivus laudis tuæ dulcedine fruere. Sed & ab ambiguo imprecatur Soſibiano mortem præſentem. Morere (inquit) extemplo, ut peſſis legi.

Ad Attalum. XXXIV.

Sordida cū tibi ſit, verum tamen, Attale, dicit
*Quiſquis te * niveam dicit habere togam.*

* Non colore nitentem, ſed calore deſtitutam, & frigus intromittentem. ambiguitatem *nivis* habuiſti ep. 34. l. 3. potuit de Horatii lacernis ſupra ep. 2. ſed vereor, ne frigide nimis pro acumine Martialis. Immo, defloccatam, detritam, cujus nuda fila albent. ut epig. 50. l. 7.

De pugna damarum. XXXV.

Frontibus adverſis molles conſurrere damas
Vidimus, & fati ſorte jacere pari.
Spectavere canes prædam, ſtupuitque ſuperbus
Venator, cultro nil ſupereſſe ſuo.
Unde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, ſic cecidere viri.

1 Imbelles. infra ep. 74. 2 Et concurrentem utrumque concidiſſe. 3 Ocioſi ſpectatores ſolitæ prædæ. 4 Neutrum ſupereſſe, in quem exerceret cultrum ſuum venatorium. 5 Timidi. 6 Domitiani ſcilicet numine impulſi. adulatorie. 7 In arena commiſſi. 8 Sic corruunt ſæpe mutuis vulneribus gladiatores.

Ad Olum. XXXVI.

Cana eſt barba tibi: nigra eſt coma: tingere barbam
Non potes, hac cauſa eſt; ſed potes, Ole, comam.

1 An quod minus commode tegi poſſet artificium hoc in barba, quam coma? an quia raſus, vel ad cutim tonſus? an quia morbo Charini laboraret, ep. 78. l. 1. & hinc ſtatim dilueretur fucus?

Ad Afrum. XXXVII.

* Inanis divitiarum ostentator me usque obtundis recitatione tuorum, quos nominas debitorum, pensionum, & redditum, inquiens. *Centum Coran. &c.*

* *Centum 1 Coranus, & ducenta 1 Mancinus,*
Trecenta debet 1 Titius, 2 hoc bis 1 Albinus,
Decies 1 Sabinus, alterumque 1 Serranus.
Ex 3 insulis, fundisque 4 tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena 5 Parmensi,
* *Totis diebus Afer hoc mihi narras:*
Et teneo melius ista, quam meum nomen.
6 Numeres oportet aliquid, ut pati possim.
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

1 Debitoris nomen. 2 Sexcenta M. H. S. 3 Domus in civitate, quæ solæ stant non aliis contiguæ, insulas appellabant, & sub Imperatoribus quasvis ædes locatitias. 4 Tricies centena M. H. S. integre, plene. ut *plenum vicies*, ep. 100. l. 1. 5 Pecus, & lana Parmæ multum laudabantur. 6 Nolo mihi numeres debitores hos tuos, & redditus, sed mihi numera pretium molestiæ, & patientiæ in audiendis vanis tuis ostentationibus.

Ad Gallam. XXXVIII.

Lena Ovidiana: *Sæpe nega noctem, &c. Mox recipe, ut nullum patiendi colligat usum. &c.* eleg. 8. lib. Amor. 1. & ipse Poeta 3. de arte. *Dulcia non ferimus: succo renovamur amaro, &c.* vide & epig. 82. infra, & 58. l. 1. & Ausonii ep. 38. & Anthol. l. 7. ep. Κιχλίζεις, &c.

Galla nega: satiatur amor, nisi gaudia torquet:
Sed noli nimium, Galla, negare diu.

Ad Charinum. XXXIX.

1 Facti sc. i. vasorum argent.
2 Gloriaris te habere, vel diligenter, & anxie tibi comparasti vasa archetypa cælata, & elaborata ab his nobilibus artificibus, Myrone, Prax. &c. de quibus Plinius l. 34. cap. 8. 3 Lib. 3. ep. 35. 4 Stili Sculptorii. 5 Non adulterina. P. Pithœus c. 16. l. 1. Adversar. legit. *Bera*, alii habent *Vasa*. 6 Alii legunt *Gratiana*, ex Plin. l. 33. c. 11. 7 Hispanico deaurantur metallo. ut ep. 95. l. 14. 8 In asperitatem excisa, aspera signis extuberantibus. 9 Laudantur quippe ab antiquitate ipsa. 10 Hic epigrammatis acumen, & scopus, *purum* enim argentum dicebatur *non cælatum*: sed ab ambiguo exprobrat Charino (ep. 78. l. 1.) oris impuritatem, a quo vasa hæc omnia conspurcabantur, &, ut ita dicam, impurabantur.

1 *Argenti genus omne comparasti,*
2 *Et solus veteres Myronis artes,*
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus 3 Phidiaci toreuma 4 cæli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec desunt tibi 5 vera 6 Graniana,
Nec quæ 7 Callaico linuntur auro,
Nec mensis 8 anaglypta 9 de paternis.
Argentum tamen inter omne miror,
Quare non habeas, Charine, 10 purum.

¶ Ad

¶ Ad Posthumum. xl.

A Tria 2 Pisonum 3 stabant cum stemmate toto,
Et docti Senecæ 4 ter numeranda domus;
Prætulimus 5 tantis solum te, Posthume, 5 regnis:
Pauper eras, * & eques, 6 sed mihi consul eras.
Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas:
Communis nobis 7 lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam 8 perdere, plenus honorum,
Largus opum: expecto, Posthume quid facias.
Nil facis, & ferum est alium mihi quærere 9 regem.
10 Hoc fortuna placet? Posthumus imposuit.

1 Vide ep. 90. l. 2. n. 5.
2 Clarissimæ familiæ Rom.
3 Florebat illa domus, patebatque mihi ad amicitiam, & patrocinium.
4 Propter Senecam patrem Rhetorem, filium ejus Philosophum, atque Lucanum nepotem. *vel*, propter 3. filios Rheroris, Annæum, Gallionem, seu Novatum, & Melam. alii dici volunt, quasi *valde numeranda*, quam vim apud Græcos habet τρὶς.
5 Patrociniis, & patronis illis ditioribus, & nobilioribus.
* Scriv. legi vult, *sed eques*. 6 Te perinde ac consul, seu consularis esses, colui. 7 Discubitorius. 8 Diminuere tibi, & erogare in amicum veterem. *Vel*, jam me donando potes servare, vel non subveniendo perdere. 9 Patronum. 10 Itane o Fortuna? an in hoc ditasti Posthumum? certe & me, & te credo fefellit, ac veluti proles Posthuma rupto testamento fratribus imminuit rem.

In male recitantem. xli.

QUid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt nostris auribus illa magis.

Focalibus e fasciis laneis muniebant fauces recitaturi adversus ravim, quæ auditoribus magis convenire jocatur Poeta ad aures obstruendas, ne male recitantem audiant. alludsum videtur ad id Xenocratis: *Pueris adversum turpia dicta potius muniendæ aures follibus, quam athletis adversum illus adversariorum*. Laertius. vide ep. 142. l. 14.

Ad Flaccum. xlii.

SI quis forte mihi posset præstare 1 roganti:
Audi, quem puerum, Flacce, rogare velim.
2 Niliacis primum puer is nascatur in oris:
3 Nequitias tellus scit dare nulla magis.
Sit nive candidior: 4 namque in Mareotide fusca
Pulchrior est, quanto rarior, iste color.
Lumina sideribus certent, mollesque 5 flagellent
Colla coma: tortas non amo, Flacce, comas.

1 Pretio prostitutum. ep. 7. & 9. lib. 9.
2 In Ægypto. Mareotis autem lacus est Ægypti.
3 Lasciviam, & improbitatem Veneream. Juv. Sat. 15. vers. 45. vide ep. 62. l. 3. n. 4. 4 Namque inter Ægyptios, qui omnes fere fusci sunt, maiori in pretio est, quo quis sit candidior.
5 Dimissæ, & diffusæ fluant per colla, non crobylis, annulis, aut cirris calamistratæ.

6 Frons tenuis veteribus in laude.
7 Sit modus naribus breviter, ideſt, modice uncis.
8 In Pæſto Lucaniæ oppido bis in anno proveniebant roſæ.

6 Frons brevis, atque modus breviter ſit naribus
8 Pæſtanis rubeant æmula labra roſis. (*uncis s*
9 Sæpeque nolentem cogat, nolitque volentem:
Liberior domino ſæpe ſit ille ſuo.
10 Et timeat pueros, excludat ſæpe puellas.
11 Vir reliquis, uni ſit puer ille mihi. ♀
12 Jam ſcio, nec fallis; nam me quoque judice verum eſt;
Talis erat, dices, noſter Amazonicus.

♀ Grata petulantia, & protervitate. l. 5. ep. 47. & 84. & ſupra 38. 10 Zelotypia teſtetur amorem. 11 Aliis neget, mihi ſoli det. 12 Reſpondet voto ſuo Poeta ex perſona Flacci, cujus puerum Amazonidum talem fuiſſe dicit.

In Coracinum. xliii.

1 Supple *precor, habeam*, aut *experiar*. Imprecationis formula.
2 Veneficæ. ep. 34. l. 2. n. 4.
3 Vas, quo miſcetur venenum. ep. 69. infra n. 4. & l. 12. ep. 93.

NOn dixi, Coracine, te cinædum;
Non ſum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum,
1 Iratam mihi 2 Pontiæ 3 lagenam,
Iratum 3 calicem mihi 4 Metili.
Juro per 5 Syrios tibi 5 tumores,
Juro per 6 Berecynthios furores.
7 Quod dixi tamen hoc leve, & puſillum eſt,
Quod notum eſt, quod & ipſe non negabis:
8 Dixi te, Coracine, cunnilingum.

4 Venefici. Vel etiam putidi, cui fœtebat anima. 5 Cl. I. Seldenus cap. 3. Syntagm. 2. de Diis Syris. Beroaldus annot. c. 25. intelligit tumores, & vibices a cultris, & flagris, quibus ſacerdotes Cybeles (quam deam Syriam eſſe volunt) ſe ſauciabant. Ego autem cenſeo magis dici tumores illos, ulcera, & morbos, quibus credebatur irata Iſis inflare peſerantes, ex mente Perſii, Sat. 5. verſ. 187. ut & --- 6 --- Furores, quibus incitati Berecynthiæ matris Cybeles ſacerdotes cultris ſibi lacertos, peſtus, & humeros ſecant. 7 Al. *Quid dixi tamen? hoc leve, &c.* 8 Negabat levius, fatetur Sarcaſtice, quod gravius eſt. ſic Junius Baſſus, referente Quintiliano l. 6. c. 4. non dixi (inquit) te calceos veteres vendere; ſed emere ſolere dixi.

De Veſuvio monte. xliv.

1 Veſuvius, mons Campaniæ vini optimi fertiliſſimus.
2 Qui excipiunt vina prælo expreſſa. epig. 27. li. 7. n. 7.

HIc eſt pampineis viridis modo Veſvius umbris.
Preſſerat hic madidos nobilis uva 2 lacus.
Hæc juga, quam 3 Nyſæ colles, plus Bacchus amavit:
Hoc nuper 4 Satyri monte dedere choros.

3 Indiæ montis Bacchi natalibus, & itineribus clari. 4 Bacchi comites.

5 Hoc

5 *Hæc Veneris ſedes, Lacedæmone gratior illi:*
5 *Hic locus Herculeo nomine clarus erat.*
6 *Cuncta jacent flammis, & triſti merſa favilla:*
7 *Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.*

5 In Veſuvio monte duo erant fana, Veneris, & Herculis. 6 De hujus montis incendio, quo periit Plinius Nat. hiſtoriæ author, vide Plin. Jun. epiſt. 16. l. 6. 7 Et ipſos Deos pœnituit hujus incendii. Hyperb.

¶ Ad Phœbum. xlv.

1 *Hæc tibi pro nato plena dat lætus acerra,*
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
2 *Ut qui prima novo ſignat quinquennia luſtro,*
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: ſic te tua diligat 3 *arbor,*
Gaudeat & 4 certa virginitate ſoror:
Perpetuo ſic 5 *flore mices: ſic denique non ſint*
Tam longæ 6 Bromio, quam tibi, Phœbe, comæ.

1 Hoc tibi thus large adolet pro ſalute filioli ſui Partheni, qui in Palatio ſervit Imperatori Domit. a cubiculo. Suet. Domit. c. 16. & 17. 2 Ut Burrus filius ſuus quinquennis, & novum auſpicatus luſtrum, multa vivat luſtra. uſurpatur autem Olympias pro ſpatio quinque annorum, ut luſtrum, quamvis quarto expleto anno, quinto ineunte, Olympici ludi fierent; unde Græcis annorum ratio. 3 Sic MS. noſter; *arbor*, Scriv. *Uxor*. vulg. Daphne, quam amabas. 4 Intaminata, intentata. *Vel*, quam colere ſtatuit. 5 Flore juventæ, vel ἴϋλῳ. 6 Baccho, qui & intonſus fingitur, atque idem cum ſole. vide, quæ ad Senec. Hip. ℣. 751. & Oed. 405.

De Sabello. xlvi.

1 *Saturnalia divitem Sabellum*
Fecerunt. merito tumet Sabellus:
Nec quemquam putat eſſe, prædicatque
Inter cauſſidicos beatiorem.
Hos faſtus, animoſque dat Sabello
Farris ſemodius, fabæque 2 *freſſæ,*
Et thuris, piperiſque tres 3 *ſelibræ,*
Et 4 *Lucanica* 4 *ventre cum Faliſco,*
Et nigri 5 *Syra* 6 *defruti lagena,*
Et 7 *ficus Libyca gelata teſta,*

1 In Saturnalibus mittebantur amicis Xenia, ſeu munera. deridet Sabellum rabulam, qui ex vilibus muneribus in tantum ſuperbierit. 2 Fractæ, pellicula nudatæ; a frendeo. 3 A tribus ſc. miſſæ, vel etiam ab uno. ut τρίχα ἡμιωβόλια. Theophr. charact. περὶ ἀπονοίας, & hiſt. 2. τρίχα ἡμιτωβόλια. 4 Farciminis genus, Iſicia item dicta, quod milites a Lucanis didicerunt, ut a Faliſcis ventrem porcinum condire. epigr. 35. l. 13. & Athenæ. l. 9. c. 5. 5 Vitrea. nam vitrum in Syria inventum. 6 Muſti ad dimidias decocti. 7 Ficus ſc. hybernæ, ut de Mœſianis Plin. l. 15. c. 18. quę teſta figulina condebantur. ep. 88 infra. & ep. 52. l. 7. Sunt qui intelligunt ficus roſcido humore, quem preſſæ exudant, gelaras, deinde conſtiparas, denſataſque in teſta. Etſi huc non faciat, videſis tamen Jo. Barclaii Argenidem l. 5. de artificioſa ratione gelandi, glacieque incruſtandi poma in Africa.

8 Quæ luxuriosis in deliciis. Athenæus l. 12. c. 22. Diosc. c. 9. l. 2.

Cum 8 bulbis, cochleisque, cassoque
Piceno quoque venit a cliente
Parca cistula non capax olivæ,
9 *Et crasso figuli polita cælo*
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et 10 lato variata mappa clavo.
11 *Saturnalia fructuosiora*
Annis non habuit decem Sabellus.

9 Et synthesis septem constans poculis, *a neſt of ſeven cups*, fictilibus ex argilla Saguntina rudi Hispani figuli torno factis. *Cælum* autem, & *toreuma* transfert per Ironiam a nobilioribus operibus. ep. 39. sup. n. 4. 10 Mappæ item in Saturnalibus mitti solitæ. l. 5. ep. 18. n. 2. atque hæ ad limbum purpureis, vel aureis clavis variabantur. 11. An non ex his muneribus tantis justa Sabello fastus causa? *Scopuice*.

De Phaethonte. XLVII.

Encaustice ars est pingendi, sculpendique in cera, vel ebore stylo ignito ab ἐγκαύω, Plin. l. 35. c. 11. Quum itaque picto Phaethontis fulmine flagrantis effigiem expresserit in cera ab ignito cœlo, ceu stylo liquefacta, per jocum dicit Poeta Phaethonta fieri δίπυρον, bis ignitum.

Encaustus Phaethon tabula depictus in hac est.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaethonta facis?

In Papilum. XLVIII.

Vide ep. 72. l. 2.

1 Percidi gaudes: perscisus, Papile, ploras.
2 Cur, quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obscœnæ pruriginis? an magis illud
Fles, quod percidi, Papile, desieris?

2. Si enim pœniteat facti, cur ultra pateris? immo, a desiderio lacrymæ tuæ.

Ad Flaccum. XLIX.

1 Qui tragica, aut epica scribit, argumenti fabulosi, de Tereo, & Thyeste, liberos suos edentibus, de Dædali fuga, atq; Polyphemi immanitate. 2 Icaro. 3 Cera aptas, & a sole liquefactas. 4 Argumentum cothurnatum, & verba ventosa, turgida, ampullosa, nugæ bullatæ. 5 Stylo tragico. est enim Syrma ea vestis pars, quæ oblonga solum verrit, qualem in tragœdiis induti reges, & heroes trahebant per theatra.

Nescis, credè mihi, quid sint epigrammata, Flacce.
Qui tantum lusus illa, jocosq; putas:
*Ille magis ludit, 1 qui scribit * prandia sævi*
*Tereos: aut cœnam, * crude Thyesta, tuam:*
Aut 2 puero 3 liquidas aptantem Dædalon alas,
Pascentem Siculas aut Polyphemon oves.
A nostris procul est omnis 4 vesica libellis:
Musa nec insano 5 syrmate nostra tumet.

Illa

Illa tamen 6 *laudant omnes, mirantur, adorant.*
Confiteor: laudant illa, ſed 7 *iſta legunt.*

6 Tanquam jucunda, ſublimia, & grandia. 7 Hæc epig. quæ brevia, acuta, & in uſum vitæ falſa, ep. 3. l. 8. n. 14.

In Thaidem. L.

Quid me, Thai, ſenem ſubinde dicis?
1 Nemo eſt, Thai, ſenex ad irrumandum.

1 Namque hic non tanta vi opus eſt, & ad hoc genus libidinis pronior eſt ſenectus, ut de Tiberio Suet. c. 44. & Juv. Sat. 10. v. 208. & ipſam Thaidem arguit magis gaudere vitio fell. ---

Ad Cæcilianum. li.

1 Cum tibi non eſſent ſex 2 *millia, Cæciliane,*
Ingenti late vectus es 3 *hexaphoro.*
Poſtquam 4 *bis decies tribuit* 5 *dea cæca, ſinumq;*
Ruperunt nummi: factus es, ecce, pedes.
6 *Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?*
Di reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

1 Vide ep. 100. & 104. l. 1. quæ ejuſdem cum hoc ſunt argumenti. 2 Seſtertium. 3 Ep. 81. l. 2. 4 Vicies centena M. H. S.
5 Fortuna, quæ, ac ſi cæca eſſet, inique diſtribuit munera. 6 Sic ep. dict. 104. l. 1.

In Hedylum. lii.

1 Geſtari junctis niſi deſinis, Hedyle, 2 *capris;*
Qui modo 3 *ficus eras, jam* 4 *caprificus eris.*

1 De geſtationibus vid. ep. 13. l. 1. n. 8. 2 Forte capris ad eſſedum junctis, ut ep. 105. l. 1. de pardis, cervis, &c. & de Heliogabalo canibus junctis vecto refert Lampridius. ſunt tamen, qui has capras fuiſſe meretrices autument. 3 Ficoſus, fici morbo laborans. 4 Sæpe jocum petit Poeta ab hujuſmodi compoſitione, & (ut dicam) a diviſis ad conjuncta. ut illud de ἀργο-nautis. ep. 66. l. 3. hic autem vocum apta junctura, non eadem ſenſus argutia. nifi forte ominetur illum hinc futurum valde ficoſum ex compoſitione intenſiva τῦ *capri*, ut Græcis in uſu βῦ, &. ἵππο. vel qui modo fertilis eras, mox eris ſterilis.

¶ Ad Coſmum. liii.

Hunc, quem ſæpe vides 1 *inter* 2 *penetralia noſtræ*
Pallados, & templi limina, Coſme, novi,
Cum 3 *baculo,* 3 *peraq; ſenem: cui cana, putriſque*
4 *Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:*

1 In porticibus templi. 2 Templum Minervæ Flavianæ a Domitiano conditum. 3 Quæ Cynicorum tota ſupellex. ep. 81. l. 14. *Vel*, eſt putris πώγων μησόβης. 4 Horret. 5 Cerea

Cerea quem 6 nudi tegit uxor 7 abolla grabati,
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.
8 Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo canis.

5 l. 1. ep. 91. n. 4.
6 Grabati alias investis. relicti scilicet nudi, & sine stragula. ubi Cynicus sumpsisset pallium suum. 7 Pallium, quod illi uxoris loco est, quocum cubabat. sic l. 14. ep. 119. n. 4. 8 Non profitetur disciplinam Cynicam, sed mere in canem degeneravit. ep. 91. l. 11. κύων γάρ ἐστι, καὶ δ' οὐχὶ καλεῖσθαι. Ulpianus apud Athenæum, l. 3. c. 7. & cap. 28. vide & Luciani βίων πράσιν, & Ἀνθολογ. νβ. κεφ. β. ubi πρωτοκύων dicitur Cynicus. & Arriani Epictet. περὶ κυνισμοῦ.

¶ Ad Colinum. liv.

O Cui 1 Tarpejas licuit contingere 1 quercus,
Et meritas 2 prima cingere fronde comas:
Si sapis, utaris 3 totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse putes.
4 Lanificas nulli tres exorare 4 puellas
Contigit; observant, quem statuere, diem.
Divitior 5 Crispo, 6 Thrasea constantior ipso,
Lautior & 7 nitido sis Meliore licet:
Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus 8 una secat.

1 Coronam quernam in quinquennali certamine triplici, musico, equestri, gymnico, instituto a Domitiano in honorem Jovis Capitolini. supra ep. 2. n. 8 sed & querna coronabantur vates magni, heroici scilicet. 2 Nobilissima, Jovi sacra, ab Imperatore data. 3 Ad voluptates, & vitæ hujus gaudia. sic ep. 16. l. 1. n. 4. & n. 5. Anthol. l. 2. c. 47. 4 Parcas, quibus fili vitæ ducendi, & absolvendi modus, & cura. 5 Neronis vitricO, cujus opibus Nero ditatus est. 6 Ep. 9. l. 1. n. 1. 7 Splendido, & lauto Meliore, nobili ex epiced. 2. sylvæ Papinii, & epitaphio Glauciæ. 8 Atropos. Vel etiam Lachesis. ut ep. 89. n. 2. 3. & 86. l. 9.

Ad Lucium. lv.

L Uci, gloria temporum 1 tuorum,
Qui 2 Grajum veterem, Tagumq; nostrum
3 Arpis cedere non finis disertis;
4 Argivas generatus inter urbes
5 Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut 6 libidinosæ
7 Ledaas Lacedæmonis 7 Palæstras.
8 Hos Celtis genisos, & ex Iberis

O Luci, nobilis Poeta Hispane, qui non cedis Horatio Venusino lyræ gloria, qui æque celebras lyrico carmine Hispaniæ flumina, ac Horatius suam Apuliam. 1 MS. B. *novorum*. 2 Fl. Hisp. 3 Civitati Apuliæ. 4 Celebrent Græci vates urbes suas, nos Hispani nostras. 5 Imitatio Horatiana, *Laudabunt alii claram Rhodon, &c.* Ode 7. l. 1. 6 Quia Veneri consecratæ, vel propter gymnicam puellarum luctam, vel propter Helenam. 7 Luctas Lacænarum, *Vel*, propter Castorem, & Pollucem athletas filios Ledæ. 8 Nos Celtiberos ex Celtis, Gallis, & Iberis mistos.

Nostra

*Noſtræ * nomina * duriora terræ*
Grato non pudeat referre verſu.
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybaſque, Noricoſque,
*Et ferro * Plateam ſuo ſonantem,*
Quam fluctu tenui, ſed inquieto
Armorum Salo temperator ambit:
*Tutelamque, choroſque * Rixamarum,*
*Et convivia feſta * Carduarum,*
*Et textis * Peteron roſis rubentem,*
*Atque antiqua patrum theatra * Rigas;*
*Et certos jaculo levi * Silaos,*
*Turgentiſque lacus, * Petuſiaque,*
*Et parvæ vada pura * Vetoniſſæ,*
*Et ſanctum * Baradonis ilicetum,*
Per quod vel piger ambulat viator;
Et quæ fortibus excolit juvencis
*Curvæ Manlius arva * Matineſſe.*
Hæc tam ruſtica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam ruſtica malo, quam Bitantos.

* Aſpera, Flu. & oppidorum Celt. nomina, quæ mox ſequentur ſub hac nota *.

9 Gratiam patriæ referente.

10 Ferro. ep. 50. l. 1. n. 3. & ep. 18. l. 12.

11 Pop. ad Pontum fere Euxinum.

12 Popul. Germaniæ Æni fl. & Danubii accolas.

13 In fodinis, & ſeſtaris, *vel* officinis ferrariis: *Dum ſonat adſtrictæ ſemper domus ignea maſſæ.*

14 Ep. 50. l. 1. n. 11. 15 Choreis gaudentes Rixamaros. 16 Lautiores Carduarum cives. 17 Alii legunt *ripas*, quod priſci juxta ripas ederent ſpectacula, & aurigationes. 18 MS. Bodl. *Tiruntique locus*. 19 Al. *Vetoniſſæ*, aliis *Toveniſſe*. 20 Et tamen hæc nomina Celtib. minus dura ſunt, & horrida quam *Bituntum*, q. d. cur tibi Romane lector delicate diſpliceat, vel aſperitas nominum, vel inculta provincia Celtib. cum & nominis barbarie æque offendat, fertilitate ſane, & dignitate his longe cedat, Bituntum viliſſimum Apuliæ oppidum.

¶ In Gargilianum. lvi.

Munera quod ſenibus, viduiſq; ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare docebo,
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi.

1 Qui munificentiæ titulo inſignis hamos, quibus orborum ſenum, ac divitum viduarum ineſcas hæreditates. Sen. epiſt. 8. *Munera iſta fortunæ putaſis? inſidiæ ſunt.* 2 Epig. 18. l. 5. n. 9. 3 Munificus vere, & liberalis eris, ſi mihi, meique ordinis viris largitus fueris, qui vicem reddere non poſſumus.

Ad Fauſtinum. lvii.

DUm nos blanda tenent 1 laſcivi ſtagna Lucrini,
Et quæ 2 pumiceis fontibus antra calent:
3 Tu colis Argivi regnum, Fauſtine, coloni,
4 Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
5 Horrida ſed fervent 6 Nemeæi 7 pectora monſtri
8 Nec ſatis eſt, Bajas igne calere ſuo.
Ergo 9 ſacri fontes, & littora 10 ſacra valete,
Nympharum pariter, Nereidumque domus.
11 Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

1 Ob delicias, & amœnitatem loci, atque laſcivientium ibi hominum frequentiam. ep. 63. l. 1. n. 2.
2 E pumice, vel topho ſcaturientibus.
3 Tu degis Tibure a Catillo Argivo condito, cui fratres Tiburtus, & Corax, *Tibur Argeo poſitum colono*. Horat. ode 6. l. 2. 4 Quod ab urbe diſtat 20. M. paſſuum. 5 Sed fervet æſtus, ubi jam Sol Leonis ſignum ſubierit. 6 Qui fingitur ex Leone illo ab Hercule in ſylva Nemæa cæſo in cœlum relatus. 7 In pectore enim Leonis eſt fulgentiſſima ſtella primæ magnitudinis, quam cor Leonis appellant. 8 Fontium enim fervori additur calor cœleſtis. 9 Bajani, nymphis ſacri, epig. 3. l. 3. n. 3. 10 Nereidibus, ut ſeq. verſu. Alii *gratæ*. 11 Vos o Bajæ calore veſtro melius ſolvetis brumæ frigus, quam Tibur. l. 1. epig. 13. n. 1. Jam autem per æſtatis fervorem magis placet Tibur frigori, & ventis expoſitum.

In Gallam. lviii.

IN tenebris luges amiſſum, Galla, maritum.
1 Num plorare pudet te, puto, Galla, virum?

a Alii, *Nam plorare pudet te puto, Galla, virum*. hac mente, adeo infamem ob impudicitiam fuiſſe Gallam vivente marito, ut turpe ſit illum jam deflere. Vide etiam, an huc faciat, quod narrat Eumolpus de matrona illa Epheſia apud Petronium.

De vipera electro incluſa. lix.

1 FLentibus Heliadum ramis dum vipera 2 ſerpit,
3 Fluxit in obſtantem ſuccina 4 gemma feram:
Quæ dum miratur 5 pingui ſe 5 rore teneri,
5 Concreto riguit victa repente 3 gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulchro,
6 Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

1 Ramis populi electriferæ, ut ſupra ep. 25. n. 2. vide ep. 52. ſupra n. 1. & l. 6. ep. 15.
2 Al. *Repit*.
3 Artificium refert Poetice ad caſum. 4 Al. *Gutta*. 5 Succino. 6 E prælio Actiaco fugiens Cleopatra in Ægyptum, ſe incluſit ſepulchro, quod ipſa ſplendidum extruxerat, unde extracta aſpidis morſu periiſſe putabatur. quod Poeta reſpicere videtur, cum viperæ tumulum conferat tumulo illius, quæ aſpidis morſu periit.

¶ De

¶. De Curiatio. lx.

ARdea, 2 solstitio, Castranaq; rura petantur,
** Quique Cleonæo sidere fervet ager :*
Cum Tiburtinas 3 damnet Curiatius auras,
Inter 4 laudatas ad Styga missus 4 aquas.
Nullo fata loco possis excludere : 5 cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

1 Petamus medio æstatis fervore loca vel calidissima, & pestilentia, Ardeam, Castrum Inui. Sic restituit Petr. Scriverius ex opt. libri fide, loco *τῦ Pæstanaque*, tum quia secessus amœnior, tum quia Ardeæ propius Castrum Inui. Cui adstipulatur Ph. Cluverius l. 3. c. 5. Ital. *--- Bajas, supra ep. 57. n. 5. & 11. postquam in saluberrimo Tiburis cælo periit Curiatius. 2 Æstivo, sic enim simpliciter positum significat. 3 Morte sua reddat infames. 4 Aquam Marriam, quæ se in Tiburtinam aperit. Plin. l. 13. c. 3. 5. Ubi fatalis hora venerit, saluberrimus locus, qualis est Tibur, vitam non magis conservat, quam Sardinia insula, cœli intemperie, & gravitate pestilentissima, ob salinas, graves Austros, Solpugas venenatæ formicæ genus, seu Batbrachium.

In Mancinum. lxi.

DOnasse amicum tibi 1 ducenta, Mancine,
Nuper superbo latus ore jactasti.
Quartus dies est, 2 in schola poetarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emptas 3 lacernas munus esse Pompillæ :
*4 Sardonycha verum, * lineisque ter cinctum,*
Duasque 5 similes fluctibus maris gemmas
Dedisse 6 Bassam, Caliamque jurasti.
7 Here de theatro, 8 Pollione cantante,
Cum subito abires, dum fugis, loquebaris
9 Hereditatis tibi trecenta venisse :
Et mane centum, & post meridiem centum.
10 Quid tibi sodales fecimus mali tantum ?
Miserere jam crudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra, 11 quod velimus audire.

1 M. HS. 2 Ubi expectavimus recitationes. 3 A Pompilla tibi donatas lacernas. 4 Sic ep. 60. l. 9. 5. Al. *Sardonychas auro lineisque ter vinctos.* Palatinus l. habet *Lichenitisque cerytum*, forte legend. Lychnin., atque ceriten. quæ nomina gemmarum, Rurg. * Forte nigra, candida, miniata. vide Plin. l. 37. c. 12. 5 Smaragdos, Cyaneos, Beryllos, vel Cyristos, quæ laudem habent, si mari concolores. 6 Mulieres, ficta forte nomina. 7 Heri. *antique.* 8 Citharœdo nobili. Juv. sat. 6. l. v. 388. 9 Jure hereditario. 10 Ut mendacissimis, ac vanissimis narrationibus nos in dies enecare velis. 11 Te jacturam fecisse aliquam, quod nobis auditu magis gratum, vel aliud quippiam, unde nobis lucrum.

De Lycori. lxii.

1 Nigra Lycoris non magno in pretio Romæ fecesserat Tibur. Jocatur Poeta illam eo migrasse motam fama de regionis illius frigiditate, quæ candorem vel servaret, vel redderet. quod de ebore testantur Plinius, Silius, & Propertius. sic ep. 12. l. 7.

1 *Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris,*
Omnia dum fieri candida credit ibi.

2 Epig. 13. l. 1. 11. 1.

De Cærelia. lxiii.

2 Cærelia quædam, & ipsa mater a Baulis Baias vectа perierat. arguit Poeta aquas criminis, & jacturæ gloriæ, quæ monstro hoc simile imperium Neronis in matre sua Agrippina (vide Suet. Neron. c. 34. Tacit. Annal. 24. & Dionis Neron.) detrectassent, illique vel jussæ pepercissent: hanc autem immeritam injussæ mersissent.

Dum petit a Baulis mater Carelia Bajas,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussa præstiteratis aquæ.

De hortis Julii Martialis. lxiv.

1 Ad quem ep. 1. & 82. l. 6. epig. 16. & 71. l. 7. & alias.
2 Ep. 21. l. Spect. nu. 3.
3 Porrigebatur enim ad pontem Milvium Janiculum, excelsus mons non procul ab Urbe, trans Tiberim situs.
4 In vertice Janiculi planities est, quæ colles superat, serena, & suda, non nebulis, ut valles, tecta. hic Julii Mart. villa. 5 Septem colles, Palatinum, Capitolinum, Quirinalem, Cœlium, Esquilinum, Viminalem, Aventinum, quibus imposita Roma rerum domina. 6 Al. *Domino*, i. e. Julio Mart. 7 Lustrare oculis. 8 Et quæcunque loca frigida suburbana. 9 Roma enim antiquiores. 10 Oppid. parvum, forte Ulubras. 11 Nemus Dianæ Aricinæ, in quo fecerant sacra non mitiora, quam Tauricæ Dianæ. Strab. l. 5. cruor itaque vel virginum cæsarum, vel Annæ Perennæ, quæ Didonis soror (ut habent fabulæ) Laviniæ insidias fugiens se in Numicium fl. dedit præcipitem. seu (ut tradunt melioris fidei historici) anus Bovillis oriundæ, quæ populo per seditionem in montem digresso cibum tulerit, sequæ postea ex alta fenestra præcipitarit. vide Ov. 3. Fast. Macrob. 1. Saturn. c. 12. & Tiraquell. ad l. 3. Alexand.

1 *Uli jugera pauca Martialis*
2 *Hortis Hesperidum beatiora*
3 *Longo Janiculi jugo recumbunt:*
Lati collibus imminent recessus:
4 *Et planus modico tumore vertex*
Cælo perfruitur sereniore:
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc 5 *septem* 6 *dominos videre montes,*
Et totam licet 7 *æstimare Romam;*
Albanos quoque, Tusculosque colles,
8 *Et quodcunque jacet sub urbe frigus,*
Fidenas 9 *veteres,* 10 *brevesque Rubras;*
Et 11 *quod virgineo cruore gaudet,*

Anna

Annæ pomiferum nemus Perennæ.
12 illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno,
Quem nec rumpere nauticum 13 celeuſma,
Nec clamor valet 14 helciariorum;
Cum ſit tamprope 15 Milvius, 16 ſacrumque
Lapſæ per Tiberim volent carinæ;
17 Hoc rus [ſeu potius domus vocanda eſt]
Commendat Dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas 18 Alcinoi pios penates,
*Aut * facti modo divitis 19 Molorchi.*
20 Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno 21 gelidum ligone Tibur,
Vel Præneſte domate, 22 pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
23 Dum, me judice, præferantur iſtis
Juli Jugera pauca Martialis.

12 Ex hac villa proſpiciuntur leſſeda, & currus in via Flam. & Salaria; non tamen audiuntur, aut ſomnum interpellant. 13 Ep. 60. l. 3. nu. 3. 14 Qui navem adverſo flumine, vel qui navis anchoram, ſeu grave aliud pondus uno connixu, & mutuo hortatu moliuntur. 15 Pons Milvius, qui in via Flaminia ultra primum lapidem. 16 Pro Deo cultum. Virg. 8. Æneid. & epig. 3. l. 3. nu. 3. 17 Honeſtior, gratior, laudatior fit domus iſta a domino Julio Mart. viro hoſpitali. 18 Regis Phæacum, qui Ulyſſem enatantem benigno hoſpitio excepit. Hom. odyſſ. ζ. 19 Pauperis paſtoris, qui Herculem ad leonem Nemeæum occidendum venientem hoſpitio excepit. * quem *modo divitem factum* appellat Poeta, quod juxta Herculis fanum ſplendido luxu a Domitiano extructum, Molorcho ſacellum condiderat, & ipſum donariis ditatum. 20 *Epiphonema*. Ite jam avari Vectidii, quibus non ſufficiunt latifundia, quæ milvus oberret. ego vel toti Tiburi, Prænesti, & Setiæ pauca hæc Martialis jugera antefero. 21 Supra ep. 62. 22 In declivitate montis ſitam. 23 Malo jugerum paucorum Julii Mart. quam totius Setini agri dominus eſſe.

De Philæni. lxv.

Oculo Philænis ſemper altero plorat.
*Quo fiat iſtud quæritis modo? * luſca eſt.*

* Ἀπροσδοκήτως reſp. neque enim alterum habet.

Ad Linum. lxvi.

Egiſti vitam ſemper, Line, 1 municipalem:
Qua nihil omnino 2 vilius eſſe poteſt.

1 Frugalem, utpote ruſticam, quam degunt in municipiis, quæ oppida ſunt certa lege donata civitate, muneriſque parte cum pop. Romano capiunt. 2 Alii *dulcius*, al. *durius*.

3 *Idibus*

3 Calendis, & Idibus conveniebat ad publica sacra populus togatus. in municipiis tamen rarior togæ usus, Juv. Sat. 3. vers. 171. & Plin. l. 7. ep. 8.

4 Explicata, ubi depromitur e vestiario, seu prælo. alii *tibi sumpta*.

5 Ep. 46. l. 2. n. 3.

Idibus, & raris togula est 4 excussa Kalendis:
Duxit & æstates 5 syntheſis una decem.
Saltus aprū, campus leporē tibi misit 6 inemptum,
Sylva gravis turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piscis:
Vina 7 rubens fudit 8 non peregrina cadus.
9 Nec tener Argolica missus de gente minister,
10 Sed stetit inculti rustica turba soci.
Villica vel duri compressa est nupta coloni,
Incaluit queties 11 saucia 12 vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, 13 nec Sirius agris:
Nec mersa est pelago, nec fluit 14 ulla ratis.
15 Supposita est blando nunquam tibi tessera talo:
16 Alea sed parcæ sola fuere nuces.
17 Dic, ubi sit decies, mater quod avara reliquit?
Nusquam est: 18 feciſti rem, Line, difficilem.

6 Labore venationis tantum, non pretio quæsitum: *dapibus mensas onerabat inemptis*. Virg. 4. Georgic. 7 Figlinus ex argilla rubra. 8 Dominata, in agris tuis. 9 Non tibi mensæ minister magno pretio emptus ex Græcia. 10 Sed villici pueri, & vernæ. ep. 50. l. 1. n. 21. 11 Ep. 67. l. 3. n. 2. 12 Libidinis instrumentum. ep. 46. l. 6. 13 Nec æstus per dies caniculares agros, & segetes exussit. 14 Tua. 15 Non tesseris, aut aleis rem decoxisti. a talis vero tanquam a minore lusu incipiebant, mox incalescentibus lusoribus proferebantur tesseræ. 16 Sed aleæ tuæ pignora fuere nuces, de quibus vel pueri ludunt. 17 Cum itaque frugaliter vixeris vestitu, victu, ministerio, & Venere; cum nec igni, nec cœli inclementia, nec naufragio, neque alea jacturam feceris, demiror, unde ad paupertatem sis redactus. 18 Cujus ratio non facile apparet, & tamen apparet te *rem familiarem* feciſſe tenuem, & decoxiſſe.

In Prætorem. lxvii.

* *Cara* alii. ut ep. 16. l. 1.

1 Dicebatque hanc summam sibi deesse ad censum equestrem, scilicet quadringenta Sestertia, nostræ

Prætorem pauper centum sestertia Gaurus
*Orabat * cana notus amicitia.*
1 Dicebatque suis hæc tantum deesse trecentis,
Ut posset domino plaudere 2 justus eques.
Prætor ait: scis me 3 Scorpo, 3 Thalloque daturum:
Atque utinam centum millia sola darem.
Ah pudet ingrata, pudet ah 4 male divitis arcæ.
Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, 5 equo?

monetæ 3125. l. ut intra 14. Ordines sedens Domitiano Imp. advenienti plauderet. ep. 34. l. 6. Solere autem dari ad implendas equestres facultates testatur Plin. ep. 19. l. 1. 2 Integro censu Equest. ex lege Roscia. 3 Nobili agitatori. ep. 50., 53., & 74. l. 10. & Lipſ. l. 1. ep. quæst. 5. ep. 4 Quæ usum divitiarum nescit. 5 Equis alendis ad Circum ab agitatoribus Scorpo, Thalloque. *Vel*, An homini, qui nihil aliud novit, quam equos agitare, plus dabis, quam honesto equiti? vide ep. 20. l. 5. Vel etiam statuæ equestri erigendæ? ut ep. 26. l. 5.

Ad

Ad Sextum. lxviii.

INvitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
Ut cœnem, invitor, Sexte, an ut invideam?

Vide epig. 7. libr. 3. unde huic lux.

Ad Papilum. lxix.

TU 1 Setina quidè semper, vel 1 Massica ponis,
Papile. 2 sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus 3 cælebs quater esse 4 lagena.
Nec puto, nec credo, Papile, 5 nec sitio.

1 Vina nobilia, e Setia, & Massico in Campania. 1 Immo veneno mista esse fama est. 3 Viduus 4. uxoribus veneno sublatis. de voce *cælebs* vide quæ ad Senec. Hippolyt. vers. 230. 4 Supra ep. 43. n. 3. 5 Nolo tamen bibere, malo enim famæ, quam experientiæ fidem habere.

De Ammiano. lxx.

NIhil Ammiano, præter 1 aridam restem
Moriens reliquit. 2 ultimis pater 2 ceris.
Fieri putaret posse quis, Maronille,
Ut Ammianus 3 mortuum patrem nollet?

1 Meram restem, qua se perdite luxuriæ filius suspenderet. 2 Ultimo testamento, vel ima cera testamenti, cum in prioribus nominasset alios hæredes. 3 Cujus morte nihil præter restim ad eum devenit, cujus mortem expectabat, & forte ne expectarat quidem. vide epig. 10. l. 3.

Ad Sophronium Rufum. lxxi.

QUæro diu totam, Sophroni Rufe, per urbem
Si qua puella neget: nulla puella negat.
Tanquam 1 fas non sit, tanquam sit turpe negare,
Tamquam non 2 liceat; nulla puella negat.
Casta igitur nulla est? casta sunt mille. quid ergo
Casta facit? 3 non dat; non tamen illa negat.

1 Natura sua. 2 Facultate aliena. 3 Mercedem. *Vel*, non ultro dat, sed rogata non negat. unde apparet verum esse illud Ovidii, *casta est, quam nemo rogavit.*

Ad Quinctum. lxxii.

EXigis, ut donem nostros tibi, Quincte, libellos.
Non habeo, sed habet 1 bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam 2 tam fatue: 3 nec ego.

1 Clarus præfatione Quintiliani. & ep. 3. l. 13. n. 2. 2 Qui emam nugas. 3 Qui donem fatuo. ep. 118. l. 1. n. 11.

¶ De

¶ De Veſtino. lxxiii.

CUm 1 gravis extremas 2 Veſtinus duceret horas,
Et jam per Stygias eſſet iturus aquas,
Ultima volventes orabat pensa sorores,
Ut traherent parva stamina 3 pulla mora.
4 Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis,
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes a luce receſſit:
Seque 5 mori poſthac credidit ille 5 ſenem.

1 Gravi morbo affectus. 2 Filius Veſtini, qui in conſulatu præter culpam a Nerone mori juſſus eſt. 3 Nigra, quæ mortem minentur. ep. 58. l. 6. ut contra *alba*, ubi vitam Parcæ protrahunt. Juve. Sat. 12. verſ. 65. 4 Non vitæ deſiderio moram hanc orabat, ſed ut bona ſua amicis divideret. 5 Morti maturum. ſic ep. 53. l. 10.

De Damis. lxxiv.

1 ADſpicis, imbelles tentent quā fortia damæ
Prælia? tam timidis quanta ſit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæſar, damis parcere? 2 mitte canes.

1 Supra ep. 35. 2 A paradoxo. canibus, qui alias damis exitio ſunt, immiſſis, dirimetur prælium damarum ad perniciem inter ſe furentium. ſic ep. 49. l. 1.

¶ De Nigrina. lxxv.

OFelix 1 animo, felix Nigrina 2 marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
2 Te patrios miſcere juvat cum conjuge cenſus,
Gaudentem ſocio, participique viro.
Arſerit 3 Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor 4 Alceſtin fama ſub aſtra ferat;
5 Tu melius: certo meruiſti pignore vitæ,
6 Ut tibi eſſet non morte probandus amor.

1 Tuo, ideſt, vitæ tuæ, quæ vel ſine animæ tuę jactura plus marito profuiſti, quam Evadne, & Alceſtis pro, & cum ſuis morientes. namque ----2---- Tu marito tuo, cui lege non licuit patrimonium uxoris caducum participare, e qua liberos non procreaſſet, liberaliter impertiiſti a patre tibi reliſtos cenſus. ſic enim malo legere, quam *ſenſus*, ut vulgo. 3 Quæ ſe in rogum Capaneî conjugis injecit. Ovid. 3. de Arte, & Papin. lib. 12. 4 Quæ conjugis Admeti mortem ſua redemit. *fab. nota*. 5 Bl. *certæ*. Juv. *Certę meruiſti pignora vitæ*. 6 Ut ep. 9. l. 1. & ep. 57. l. 11.

In avarum amicum. lxxvi.

MIllia miſiſti mihi ſex, bis ſena petenti:
Ut bis ſexa feram, bis duodena petam.

Quoniam tu tibi caves, dimidiato, quod petebam (vide ep. 76. l. 1.) ego neceſſitati meæ conſulam in poſterum petendo gemigum ejus ſummæ, qua mihi opus fuerit.

¶ In

¶ In Zoilum invidum. lxxvii.

NUnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus,
Paupertas veniam dabis, recede;
Cauſſa eſt quæ ſubiti, novique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

Paupertati, quæ mihi hactenus cordi, & in votis erat, jam renuncio; mutato conſilio, & voto, diteſcere volo. nec alia de cauſa, quam ut ii, qui rebus meis modice lætis invident, lætiſſimas ubi viderint, invidia rumpantur, aut ad laqueum fugiant.

In Varum. lxxviii.

AD cœnam nuper Varus me forte vocavit:
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego, non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

Ejuſdem argumenti vide ep. 44. l. 1. ep. 59. l. 3. & ep. 68. l. 4. *Abjudicant hoc epigram. Martiali.* Nec injuria, quod Adr. Junius, ut & quædam alia, adoptavit primus. Ἀργυρέηλιμῷ τις ἐς εἰλαπίνην με καλέσας Ἔκταν ε. Anth. lib. 2. cap. 50.

In Aſrum. lxxix.

CÖndita cum tibi ſit jam ſexageſima meſſis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo;
1 *Diſcurris tota vagus urbe, nec ulla cathedra eſt,*
Cui non mane feras irrequietus, ave.
2 *Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno,*
Nec caret officio conſul uterque tuo.
Et 3 *ſacro decies repetis Palatia clivo,*
4 *Sigerioſque meros, Parthenioſque ſonas.*
Hæc faciant ſane juvenes: deformius, Afer,
Omnino nihil eſt 5 *ardelione ſene.*

1 Ambitioſa indagine officioſus per omnia divitum atria, quos vel in ipſis atriis, egredientes, vel in cathedris ſedentes admiſſus ſalutas, diſcurris portans ineptum *Ave*, cui jam ſexagenario, & cano dicendum potius fuerat *vale*. vide ep. 67. l. 5. 2 Ep. 99. l. 11. 3 Multotios per viam Sacram repetis Cæſaris domum. 4 Jactas ubique familiaritatem tuam cum aulicis. crepas uſque Sigerium, & Parthenium Cæſaris cubicularios. 5 Vide ep. 7. l. 2.

Ad Mathonem. lxxx.

HOſpes eras noſtri ſemper, 1 *Matho, Tiburtini.*
Hoc emis, 2 *impoſui, rus tibi vendo tuum.*

1 Vide epig. quod ſequitur.

2 Decepi ego te, immo tu teipſum, dum mancipio tuum pretio vis eſſe prædium Tib. quod prius quidem gratis erat uſu tuum aſſidui hoſpitis, quamdiu meum fuit poſſeſſione.

In Mathonem. lxxxi.

1 Cauſſidicus. Juv. Sat. 1. v. 32.
2 Si neſcis hanc eſſe inſaniam, quod febricitans declamas, perdita ſane, & deplorata laboras inſania; cujus ſenſum non habes. eſt autem Phreneſis inſania ex inflammatione cerebri orta. Celſus. 3 Semitertiana laborans. 4 Si hoc facias, quo elicias ſudorem, & hinc febrim leves, habes ſane, cur declames. 5 Poſſe in febre declamare, inquit Poeta ex perſona Mathonis. 6 Reſp. objectioni Poeta. cum errans, ideſt, incertas habens acceſſiones, & deceſſiones ſemitertiana exurit viſc. alii leg. *erras*. 7 Non clamare, non ingemiſcere. arguit autem Mathonem vel improbæ, & effrænis loquendi libidinis, vel pronuntiationis querulæ, & quaſi in febre quiritantis. hoc ep. ut & 84. Janus Rutgerſ. abdicat Martiali.

Declamas in febre, 1 Mathon; hanc eſſe phreneſim,
2 Si neſcis, non es ſanus, amice Mathon.
Declamas ager, declamas 3 hemitritæus.
4 Si ſudare aliter non potes: eſt ratio.
5 Magna tamen res eſt. 6 errans cum viſcera febris
Exurit, res eſt magna 7 tacere, Mathon.

De Fabulla. lxxxii.

1 Supra ep. 71.
2 Ut nolo nimis facilem, ita nec difficilem nimis. l. 1. ep. 58. & 38. ſupra.
3 Sic ep. 70. lib. 9. *Nam vigilare leve eſt, pervigilare grave.*

1 Epigramma noſtrum cum Fabulla legiſſet,
Negare nullam quo queror puellarum,
Semel rogata, biſque, terque neglexit
Preces amantis. 2 jam, Fabulla, promitte:
3 Negare juſſi, 3 pernegare non juſſi.

Ad Rufum. lxxxiii.

1 Duos, tertium, & quartum hunc, infra num. 7.
2 Non rigida cenſura ad amuſſim, & perpendiculum examinet carmina hæc nugatoria.
3 Inter magis ſeria, & priuſquam mero incaluerit. ep. 8. ſupra n. 8. 4 Nec tamen poſt ultimum, ubi nimius fervor, vel ubi friguit, deferbuitque alacritas. 5 Epig. 107. l. 1. n. 8. 6 Sed inter ſcyphos, cum in media cœna poſcunt majora pocula. 7 Sup. num. 1. 8 Vide epig. 29. ſupra.

1 Hos quoq; commenda Venulejo, Rufe, libelles,
Imputet & nobis otia parva, roga.
Immemor & paullum curarum, operumq; ſuorum,
2 Non tetrica nugas exigat aure meas. (trientem:
Sed 3 nec poſt primum legat hæc, 4 ſummumve 5
6 Sed ſua cum medius prælia Bacchus amat.
Si nimis eſt legiſſe 7 duos, tibi charta plicetur
Altera; 8 diviſum ſic breve fiet opus.

In Nævolum. lxxxiv.

Securo nihil est te, Nævole, pejus; eodem
Solicito nihil est, Nævole, te melius.
Securus, nullum resalutas, despicis omnes;
2 Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.
Solicitus, donas, dominum, regemque salutas;
Invitas. esto, Nævole, 3 solicitus.

1 Te curis vacuo, & prospere agente nihil arrogantius, & insolentius, curis presso modestior nemo, aut summissior, & quod de Caligula Passienus: *Nemo fuit servus melior, nemo dominus deterior.* 2 MS. Bodl. *Nec quisquam visus, nec tibi notus homo est.* 3 Ut sias usque modestus.

------ In Thaidem. lxxxv.

Non est in populo, nec urbe tota,
A so Thaida qui probet fututam:
Cum multi cupiant, rogentque multi.
*Tam casta est, rogo, Thais? immo * fellat.*

*Supra ep. 50.

In Ponticum. lxxxvi.

Nos bibimus vitro, tu murrha, Pontice, quare?
3 Prodat perspicuus ne duo vina calix.

1 Convive tui. 2 Poculo murrhino. 3 Ne si tu vitreis, ut nos, biberes, appareret te non idem vinum bibere, quod nos, sed generosius. ep. 49. l. 10.

¶ Ad librum de Apollinari. lxxxvii.

Si vis auribus 1 Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas 2 Apollinari.
3 Nil exactius, eruditiusque est,
Sed nec candidius, benigniusque.
4 Si te pectore, si tenebit ore,
Nec 5 ronchos metues maligniorum,
Nec 6 scombris tunicas dabis 7 molestas.
8 Si damnaverit, ad 9 salariorum

1 Politis, delicatis, eleganter teretibus. 2 Ep. 25. l. 7. 3 Qui ut aprime exacti est judicii, & eruditionis ad examinandum: ita miri candoris, & benigni ingenii ad approbandum. 4 Ille si te approbarit basio, & amplexu dignatus, ep. 4. l. 1. n. 9. abunde tutus eris, & extra plebeii judicii aleam, contemptumque positus. 5 Ep. 4. l. 1. n. 5. 6 Ep. 2. l. 3. n. 3. 7 Hinc conjicio non tam involutos ineptis hisce chartis piscículos illos venales, quam in iis frixos fuisse, cum Metaphoram sumat a tunica illi molesta, pice, & bitumine illita, qua miselli ardebant damnati, ep. 25. l. 10. alii intelligunt chartas illas, quibus involuti afferebantur scombri, a coquo in ignem injectas. vide epig. 2. l. 3. n. 5. 8 Ille si improbarit, desperate placere aliis posse. 9 Puerorum salsamenta vendentium.

Curtas

10 In tergo a pueris scribenda, olim autem una tantum chartæ faciæ scribebatur. Juv. Satyr. 1. v. 5. vide epig. 62. lib. 8.

Curras scrinia protinus licebit,
10 *Inversa pueris arande charta.*

De Bassa. lxxxviii.

1 Nec tamen ea est, quæ infantes amet. *novatum verbum.*

Infantem secum semper tua Bassa, Fabulle,
Collocat, & lusus, deliciasque vocat.
Et quod mireris magis, 1 infantaria non est.
Ergo quid in causa est? 2 pedere Bassa solet.

2 Et in infantem, quem gestabat, fabam cudere, culpam rejicere.

In Dissimulatorem. lxxxix

1 Libro forte, vel alio munere in Saturnalibus misso.
2 Saturnalia ad quintum diem protraxit Caligula.
3 Græcis γράμματα a numero literarum, uncia enim 24. continebat scrupula. 4 Argenti, ut volunt, improbioris notæ. Alii ad *libram* referunt, de qua epig. 71. lib. 8. Alii leg. *Sepitiane*, ad quem epig. ult. l. 11. 5 Ep. 50. lib. 1. n. 27. 9 Supra ep. 46. n. 10 7 Nec muria, quæ e sanguine tynni confecta mittebatur Romam ab Antipoli Asiæ, aliis *Galliæ Narbonensis* urbe. 8 Ficus parvas ex Syria l. 13. epi. 28. 9 Nec fiscella olivarum Picenarum, lib. 13. epig. 36. 10 Μνημοσυνον scilicet, & argumentum amoris. 11 Ingratus. Est enim ingratus, qui beneficium accepisse se negat, & qui dissimulat. Sen. Benef. l. 3. c. 1. vel qui dissimulas te non intelligere, quid velim. videl epig. 16. num. 19. & epig. 26. lib. 5. num. 8.

Nulla remisisti parvo pro 1 munere dona;
Et jam Saturni 2 quinque fuere dies.
Ergo nec argenti sex 3 scriptula 4 Septitiani;
Missa nec a 5 querulo 6 mappa cliente fuit.
7 *Antipolitani nec qua de sanguine thynni*
Testa rubet, nec qua 8 coctana parva gerit:
9 *Nec rugosarum vimen breve Picenarum:*
10 *Dicere te posses ut meminisse mei.*
Decipies alios verbis, vultuque benigno:
Nam mihi jam notus 11 dissimulator eris.

De rusticatione. xc.

Hoc epig. longe infra Martialis ingenium videtur. Loco tamen non moveo, tot jam editionibus publici juris factum.

Rure morans quid agam, respondeo pauca rogatus.
Luce deos oro, famulos, post arva reviso;
1 *Partibus atque meis justos indico labores.*
Inde lego, 2 Phœbumque cio, Musamque lacesso.
Hinc 3 oleo corpusque frico, mollique palæstra

1 Meis famulis opus distribuo. sic Dido Virgiliana *operumque laborem Partibus æquabat justis, aut sorte trahebat.*
2 Pango carmina. 3 Epig. 57. lib. 3. num. 4.

Stringo

Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber,
4 Pondero, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco,
Dum parvus 5 lychnus modicum consumit olivi.
Hæc dat nocturnis 6 nox lucubrata Camœnis.

4 Omnes uno ore emendant, *Prandeo*, neque enim prandium omnino Latio exulabat. 5 Ellychnium, lucerna. 6 Nox lucubrata dat hæc carm. &c. *vel* nox dat hæc carm. lucubrata Musis nocturnis.

Ad Librum. XCI.

1 *OHe jam satis est, ohe libelle,*
Jam pervenimus usque ad 2 umbilicos.
3 Tu procedere adhuc, & ire quæris,
Nec summa potes in scheda teneri,
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam 4 librarius hoc & ipse dicit,
Ohe jam satis est, ohe libelle.

1 Imitatio Horatiana, Sat. 5. l. 1. & Sat. 2. l. 2. 2 Vide ep. 67. l. 1. n. 11. 3 Tu tamen o libelle vis ire ulterius, nec contentus es paginæ extremam etiam partem implere, tanquam nondum perfeceris rem, quam vel in prima paginæ parte fecisti, hoc est, satiasti lectorem, & tædio enecasti. de scheda vide Vitellium cap. 3. 4 Qui libros transcribit.

LIBER V.

Ad Cæsarem. 1.

1 *HOc * tibi, 2 Palladiæ seu collibus uteris Albæ,*
Cæsar, & hinc 3 Triviam prospicis, 4 inde Thetin,
5 Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
6 Plana suburbani qua cubat unda freti,

1 Hoc, quidquid id est libri, hunc qualemcumque librum* mittimus tibi, o Cæsar. 2 Seu degis in monte Albano. Quem locum tanquam arcem elegerat, & ubi quinquatria in honorem Minervæ quotannis celebravit. lib. 4. ep. 1. n. 6. 3 Artemisium templum in nemore Dianæ Triviæ prope Aricinam. 4 Ab altera parte prospicis mare. 5 Seu degis Antii, ubi fortuna colitur sub imagine geminarum sororum. Per adulationem autem Domitiano numen majus, & oraculum certius attribuit, dictanti scilicet his tanquam minoribus Diis responsa. 6 Quam urbem mare alluit, cujus suburbia occupat mare.

7 Seu recessisti in Cajetam urbem Campaniæ ab Æneæ nutrice dictam, ut vult Virg. 7. Æn. ut alii, a καίειν,

7 *Seu placet Æneæ nutrix*, 8 *seu filia Solis*,
Sive 9 *salutiferis* 10 *candidus Anxur aquis*;
* *Mittimus*, *o rerum felix tutela*, *salusque*,
Sospite quo 11 *gratum credimus esse Jovem*.
Tu tantum accipias: *ego te legisse putabo*,
Et tumidus 12 *Gallacredulitate fruar*.

quod ibi classis Trojana incensa, ut alii, a sinuosa cavitate, quam Lacones *Cajetam* dixerunt. 8 Seu versaris *Circeis*, promontorio Italiæ, a Circe filia Solis, & Perses quondam habitato. 9 Propter Pontinam, vel alias paludes, in quas pronum est Anxur ab Usenti fluv. non parva aquarum salubritate, sic ep. 51. l. 10. n. 6. 10 *Impositum late saxis candentibus Anxur*. Hor. Sat. 5. l. 1. 11 Non immemorem Capitolii a Domitiano puero defensi, ep. 104. l. 9. vel restituti, cum iterum arsisset. Sueton. c. 5. Domit. vide ep. 59. l. 7. 12 Facili. Galli enim tunc simplices, & creduli, Strabo l. 4.

Ad Lectores. II.

1 Vide ep. 67. l. 3. n. 4.
2 Præcedentes.
3 Domitiano.
4 Domitianus. Qui se tanquam a Germania devicta ita appellari voluit.

1 *Matrona*, *puerique*, *virginesque*,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, *quem nequitiæ procaciores*
Delectant nimium, *salesque nudi*,
Lascivos lege 2 *quatuor libellos*;
Quintus cum 3 *domino liber jocetur*;
Quem 4 *Germanicus* 5 *ore non rubenti*
Coram 6 *Cecropia legat puella*.

5 Sine rubore. 6 Pallade, peculiari Domitiani numine, cujus filium se dici, credique voluit. Suet. Domit. cap. 4.

Ad Domitianum. III.

1 Diegis missus ad te in provinciam Rom. cis Danubium a Decebalo Dacorum rege (qui ultra Danubium) legatus

1 *Accola jam nostræ Diegis*, 2 *Germanice*, *ripæ*,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Latus, *& attonitus*, *viso modo præside mundi*,
Affatus comites dicitur esse suos: (*est*
Sors mea, *quam fratris*, *melior*, *cui tam prope fas*
Cernere, *tam longe quem colit ille* 3 *Deum*.

de pace, & obsidibus tradendis, ubi te vidit, beatiorem se fratre suo (forte Decebalo) prædicabat inquiens, *Sors mea*, &c.
2 Ep. præcedente n. 4. 3 Domitianum.

In Myrtalem. IV.

1 Ut gravior lauri vis obruat vini odorem.

Foetere multo Myrtale solet vino.
Sed 1 *fallat ut nos*, *folia devorat lauri*,

Merum-

Merumque 2 cauta fronde, non aqua miſcet.
3 Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paule, videris contra,
Dicas, licebit: Myrtale bibit laurum.

2 Qua cavet graveolentiam a vino.
3 Quoties itaque Myrtalem rubicundam, & venas inflatam conſpexeris, ne imputes Baccho, ſed Apollini, noli illam ebriam dicere, ſed vatem numine afflatam, epota lauro: non ſecus, ac alii vates ἐνθουσιασμὸν procurant manducata lauro. Lycophr. Caſſ. δαφνηφάγων φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα.

Ad Sextum. v.

1 Sexte, Palatina cultor facunde Minerva,
Ingenio frueris qui propiore dei;
Nam tibi naſcentes domini cognoſcere curas,
Et ſecreta ducis pectora noſſe licet;
2 Sit locus & noſtris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marſus, quaque Catullus erit.
*3 Ad Capitolini * cæleſtia carmina belli,*
Grande cothurnati pone Maronis opus.

1 Sexte qui es Imperatori a ſacræ religionis cultu, ab ingenii ſtudiis, & a conſiliis ſecretioribus, Bibliorhecarius Palatinus.
2 Dignare loco, repone libros meos in bibliotheca tua, vel Imperatoris, inter cæteros epigrammatarios, Catullum, Pedonem, Marſum.
3 Sed carmina illa de bello Vitelliano, ipſiuſque Domitiani periculo, flagrante Capitolio, (* a te, vel ipſo forte Domitiano condita, namque his vacaſſe eum ſtudiis conſtat ex Plinii præfat. ad hiſt.) repone juxta Æneida ſublimis Virgilii. Sueton. cap. 1. Domit.

¶ Ad Muſas. VI.

Si non eſt grave, nec nimis moleſtum,
Muſæ, 1 Parthenium rogate 2 veſtrum:
3 Sic te ſerior, & beata quondam
Salvo Cæſare finiat ſenectus,
Et ſis invidia favente felix,
Sic 4 Burrus cito 5 ſentiat parentem,
Admittas 6 timidam, brevemque chartam
7 Intra limina ſanctioris aulæ.
Noſti tempora tu 8 Jovis ſereni,
Cum fulget placidus, 9 ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare;
10 Non eſt, quo metuas preces 10 iniquas,

1 Qui Cæſari eſt a cubiculis. 2 Veſtri culorem, o Muſæ. ep. 28. l. 8. n. 1. & ep. 1. l. 11. 3 *Precationem hanc concipit Muſarum verbis.*
4 Filius tuus, de quo ep. 45. lib. 4.
5 Patris fortunas ſapiat, indolis paternæ det ſpecimen. Vide & ep. 38. l. 6. 6 Hunc verecundum, nec longum ep. libellum. 7 In palatium, vel in conclave Cæſaris. 8 Ubi placidus, & lætus eſt Domitianus. *Metaph.* 9 Vultus ſane Domitiani venuſtus erat, & quo ſe commendari voluit. Sueton. Domit. c. 18. 10 Neque enim poeta (inquiunt Muſæ) oblato libello hoc ornato quicquam impudenter, aut immodice petit.

Nunquam grandia, nec moleſta poſcit,
Quæ 11 *cedro decorata, & purpuraque*
Nigris pagina crevit 11 *umbilicis.*
Nec porrexeris iſta, ſed teneto,
Sic, tanquam nihil offeras, agaſque;
Si novi 12 *dominum novem ſororum,*
Ultro purpureum petet libellum.

11 Vide ep. 67. l. 1. n. 12. & ep. 2. l. 3.
12 Domitianum, Muſarum cultorem, imo dominum. *Adulatorie.*

¶ Ad Volcanum. VII.

1 *QUaliter Aſſyrios renovant incendia nidos,*
2 *Una* 3 *decem quoties ſecula vixit avis:*
Taliter 4 *exuta eſt veterem nova Roma ſenectam,*
Et ſumpſit 5 *vultus præſidis ipſa ſui.*
6 *Jam precor oblitus noſtræ Volcane querelæ*
Parce: 7 *ſumus Martis turba, ſed & Veneris.*
Parce pater: ſic 8 *Lemniacis laſciva* 9 *catenis*
10 *Ignoſcat conjux, &* 11 *patienter amet.*

1 Ut phœnix avis illa Aſſyria, ubi annos M. vixerit, conſtructo rogo cremans ſeſe renovare dicitur: ita Domitianus ſenio, & incendio deformem urbem reſtituit. 2 Duo tamen viſi aliquando, pater, & filius, Pierius Hieroglyph. l. 20. 3 De numero annorum variant authores. Lactantius Martiali aſtipulatur. vide Plin. l. 20. cap. 2. 4 Eutropius l. 7. & Sueton. Domit. cap. 5. 5 Epigr. præced. n. 9. 6 Noli ulterius in nos nepotes, & genus Martis, cui tu ob adulterium ejus cum Venere tua infenſus es, flamma vindice furibundus graſſari. Signantius ergo eſt, quod præferunt MSS. *notæ, Volcane, querelæ.* 7 Sumus quidem proles Martis adulteri tui, a Romulo: ſed & Veneris uxoris tuæ, ab Æneа, &c. 8 Quas in Lemno fabricaſti. 9 Quibus deprehenſam cum Marte expoſuiſti ludibrio diis. 10 Tuæ illi injuriæ & ſuam condonet Venus. 11 Etſi deformis ſis, non coacta, & obſervata, vel ſine æmulo. Rutg. legend. cenſet, *ſapienter ames*, ut illud *deprendi Veto te Lesbia, non futui.*

De Phaſide. VIII.

1 *EDictum* 2 *domini, deique noſtri,*
Quo ſubſellia certiora ſiunt,
Et 3 *puros eques ordines recepit,*
Dum laudat modo 4 *Phaſis in Theatro,*
Phaſis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido ſuperbus ore,
5 *Tandem commodius licet ſedere,*
Nunc eſt reddita dignitas equeſtris,
Turba non premimur, nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert ſupinus,

1 De renovanda lege Roſcia, qua nulli in 14. gradibus ſedere licuit, niſi cui cenſus equeſtris. Suet. c. 8. Domit.
2 *Dominum* ſe, ac *Deum* appellari inſtituit Domitianus. Xiphilinus, & Suetonius in Domit. cap. 13. 3 Plebi non admiſtos. 4 Plebejus neſcio quis, qui ex veſtitu ſe equitem videri voluit. 5 *Verba hæc Phaſidis ſe ex lacernis purpureis equitem gloriantis.*

6 *Illas*

6 Illas purpureas, & arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.

6 Phasidem verbis, & vestibus se pro equite jactantem gradibus equestribus ejecit adveniens designator Lectius, qui illum probe noverat. l. 3. ep. 94. n. 7.

In Symmachum. IX.

1 *LAnguebā: sed tu comitatus protinus ad me*
2 Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus 3 Aquilone gelatæ.
4 Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.

1 Non plane ægrotabam, inclinabam tantum in morbum. 2 Venisti, o medice, comitatus multis tuis discipulis (pro more visendi illius temporis) qui singuli longo ordine venam meam tangebant, vel potius arteriam explorabant. *fels my pulse.* 3 Frigidissimæ, tanquam Borea gelatæ. 4 Et latenti in me febris causæ προηγουμένη frigidus vester contactus adjecit extrinsecus προκαταρκτικὴν. ita plane accessit febris, in quam prius solum disponebar.

¶ Ad Regulum, de fama poetarum. X.

ESse quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et sua quod rarus tempora lector amat?
Hi sunt invidiæ nimirum, 1 Regule, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.
2 Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram;
3 Et laudant Catuli vilia templa senes.
4 Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone;
Et sua riserunt secula Maonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro:
5 Norat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen o nostri ne festinate libelli:
6 Si post fata venit gloria, non propero.

1 De hoc Regulo vide ep. 112. lib. 1. 2 Sic novis Domit. ambulacris, & porticibus pulcherrimis præferimus porticum Pomp. de qua ep. 9. l. 2. nu. 11 3 Et senes, laudatores temporis acti, præconesque vetustatis, Capitol. magnificentissime a Domit. instaurato præferunt tamen illud prius a Luct. Catulo perfectum, dedicatumque, quod bellis nuper Vitellianis conflagrarat. Alii leg. *Julia* templa. 4 Neglectum erat opus Maronis, dum ipse erat in vivis, prælato Ennio. Sed hoc poetice amplificat, ut de Hom. & Ovid. 5 Ovidii amica falso hoc nomine celebrata, vide Gyraldum in vita Ovid. 6 Mihi sufficiet gloria posthuma.

De Stella. XI.

SArdonychas, 1 smaragdos, adamantas, jaspidas uno
Versae in 2 articulo 3 Stella, Severe, meus.

1 Mediam hic corripit exemplo Græcorum, Nonnii in Dionys. βίβλ. ε. Theocr. εἰδυλ. 17. Hom. Batrach. 2 Digito. 3 Epig. 8. l. 1. n. 1.

Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies: 4 inde est hæc, puto, culta manus.

4 Gemmeis anulis ornatur, quod elegantias, & lumina in carmine ponere sciat.

De eodem. XII.

Quod nutantia fronte 1 *perticata*
Gestat pondera Masthlion superbus,
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quod pueros levat, vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
2 *Uno cum digito, vel hoc, vel illo*
Portet Stella meus decem puellas.

1 P. Scriv. ex opt. God. authoritate, judicioque opt. suo, reponit *perticata*, cum prius lectum esset *pervinaci*, censerque Masthliona, & Linum fuisse θαυματοποιὸς, cujusmodi fuisse Athanatum, & Fusium meminit Plin. l. 7. c. 20. illum autem resupinum (quocirca in sec. versu legerim *supinus* loco τῦ *superbus*) contum, seu perticam stupendæ molis erectam, in area frontis gestasse; hunc utroque brachio pueros multos. 2 Cum Stella uno digitulo portet 10. anulos totidem puellarum pignora, vel ora, seu effigies 10. puellarum (forte 9. Musarum, & Hiantidis suæ, atque allusum ad Pyrrhi gemmam, qua effingebatur Apollo cum 9. Musis) in unius anuli, seu plurium gemmis insculptas portet.

¶ In Callistratum. XIII.

Sum, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed 1 *non obscurus, nec male notus eques.*
Sed toto legor orbe frequens; & 2 *dicitur, hic est.*
3 *Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.*
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et 4 *libertinas arca* 5 *flagellat opes:*
6 *Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes,*
Tondet & innumeros 7 *Gallica Parma greges.*
8 *Hoc ego, tuque sumus: sed* 9 *quod sum, non potes esse;*
Tu 10 *quod es, e populo quilibet esse potest.*

1 Ingenio clarus, honore equitis, & titulo donatus, l. 2. ep. 91. & 92. non censu eques. 2 Digito monstror. 3 Ep. 1. l. 1. n. 3. 4 Ingentes, quales possederunt liberti ditissimi, Chrysoponus, Narcissus, Pallas, Callistus, &c. quos enumerat Plin. l. 35. c. 18. 5 l. 2. ep. 30. n. 3. & ep. 42. l. 4. n. 5. 6 Sunt tibi latifundia in fertili Ægypto, cujus civitas *umbram nusquam flexura Syene*. 7 Galliæ Cisalpinæ urbs lana nobilis, ep. 43. l. 2. n. 2. & l. 14. ep. 155. 8 Quod supra dixi, ego scilicet --- 9 --- Pauper doctus: tu --- 10 --- Dives indoctus.

De Nannejo. XIV.

Sedere 1 *primo solitus in gradu semper,*
2 *Tunc cum liceret* 3 *occupare, Nannejus,*

1 Proximo Orchestræ. 2 Ante Domitiani edictum de quo supra ep. 8. n. 1. 3 Præripere equitibus.

4 *Bis excitatus, terque transſtulit caſtra,*
Et inter ipſas pene tertius ſellas,
Poſt Cajumque, Luciumque conſedit.
Illinc cucullo proſpicit caput tectus,
5 *Oculoque ludos ſpectat indecens* 5 *uno.*
Et hinc miſer dejectus in 6 *viam tranſit,*
Subſellioque 7 *ſemifultus extremo,*
Et 7 *male receptus altero genu,* 8 *jactat*
Equiti ſedere, 9 *Lectioque, ſe ſtare.*

4 Bis, terque excitatus a deſignatoribus, & coactus migrare in remotiorem locum cum ſella ſua, (& hoc lepide dicit *caſtra transferre*) quam in ipſis gradibus poſuit inter duos equites Ca. & Lu. etiam inde extractus eſt in viam. Sellas autem inferre moris erat. 5 An quia luſcus? an credo, quod alieno tantum oculo proſpiceret cucullo obvolutus? 6 Interſtitia in ſpectaculis inter ordines erant, inter cuneos, & circa balthea, quæ theatrum cingebant. 7 Semi-ſedens, & ſemi-ſtans. 8 Velut ipſe eques. 9 Deſignatori, metuens, ne & inde ejiceretur.

Ad Cæſ. Domitianum. XV.

Quintus noſtrorum liber eſt, Auguſte, jocorũ,
1 *Et queritur laſus carmine nemo meo:*
Gaudet honorato ſed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc proſunt, quamvis venerantia multos?
2 *Non proſint; ſane me tamen iſta juvant.*

1 Nemo queritur ſe leſum eſſe. *Helleniſ.*

2 MS. Bodl. *Quid tamen hæc proſunt? quamvis venerantia multis non preſſus; Sane me tamen iſta juvant.*

Ad Lectorem. XVI.

1 *Seria cum poſſim, quod delectantia malim*
Scribere, tu cauſa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma:
Sed neſcis, 2 *quanti ſtet mihi talis amor.*
Nam 3 *ſi falciferi defendere templa tenantis,*
Solicitiſque velim 4 *vendere verba reis;*
5 *Plurimus Hiſpanas mittet mihi nauta metretas,*
*Et fiet * vario ſordidus ære ſinus.*
6 *At nunc conviva eſt, comeſſatorque libellus,*
Et tantum gratis pagina noſtra placet.

1 Res graves & ſerii argumenti.

2 Inopia ſcil. & rerum indigentia. dum enim amore captus ex his nugis, mercedem amitto, quam ex aliis ſtudiis capere poſſem. Ita dum aliis placeo, mihi pereo. 3 Si velim patronus cauſas defendere in foro, ubi Saturni falcem ferentis ædes. Macrob. l. 1. c. 8. 4 Locare linguam, & *voces proſtituiſſe foro*. ep. 63. l. 7. n. 7. 5 Mittentur mihi a clientibus, quos defendi, cadi vini Hiſpani, nummo æreo implebitur ſinus, &c. * Scribend. *Phario* Rut. 6 Nunc tantum ad convivia admittitur, & inter compotationes lectitatur lib. meus, atque ipſe ego adeo.

Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cum 7 minimum vati munus Alexis erat.
8 Belle, inquis, dixti, satis est, laudabimur usque.
9 Dissimulas? 10 facies me, puto, caussidicum.

7 Virgilio donatus a Pollione Alexis puer formosus, eclog. 2 Virg. nec tamen pro magno munere. 8 Acclamas mihi *Belle*, & laudas, quasi hoc satis sit. sed *Gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est?* vide Juv. Sat. 7. vers. 80. & Dial. Quintiliani, seu Taciti. 9 Non vis intelligere, me aliud poscere præter laudem? infra ep. 26. 10 Certe nihil largiendo coges me mutare studium, & foro servire, ubi seges ampla. ep. 77. l. 1.

In Gelliam. XVII.

Dum proavos, atavosque refers, & nomina magna;
1 Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas 2 nisi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupsisti Gellia 3 cistifero.

1 Dum sordet tibi maritus ex ordine equestri. 2 Nisi senatori, cujus insigne erat latus clavus, vestis, cui attexti clavi aurei, seu coccinei. 3 Abjectissimo Cybeles sacrificulo, qui ferebat cistulam, in qua religionis isiacæ erant arcana. Turnebus l. 3. cap. 21. & Baptist. Pii Annot. Prior. Calderinus de Judæo intelligit, cui *cophinum fenumque supellex*.

¶ Ad Quinctianum. XVIII.

Quod tibi 1 Decembri mense, quo volant 2 mappæ,
Gracilesque 3 ligulæ, 4 cereique, 5 chartæque;
Et 6 acuta 7 senibus 6 testa cum 7 damascenis,
Præter libellos 8 vernulas nihil nisi:
Forte esse avarus videar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum, & malas artes.
9 Imitantur hamos dona: namque quis nescit,
Avidum vorata decipi scarum musca?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, 10 liberalis est pauper.

1 In Saturnalib. ep. 46. l. 2. n. 1. 2 Dict. ep. nn. 10. 3 Gladioli argentei, seu spathulæ. epi. 120. l. 14. 4 Lib. 14. ep. 42. 5 Libr. 14. ep. 10. & 11. 6 Vase testaceo metæ, seu turbinis formam habente, *a Jarre, turbine conditus recenti Prunorum globus*. Papin. 7 Prunis rugosis (ut ep. 29. l. 13.) a Damasco Syriæ urbe. 8 Domi meæ natos, vel procaces, dicaces, jocosos, æque, ac vernas. vide ep. 42. l. 1. n. 1. 9 Ep. 56. l. 4. n. 2. 10 Dona non inescat, non cauponatur. infra ep. 60.

Ad Cæs. Domitianum. XIX.

Si qua fides 1 veri, præferri, maxime Cæsar,
Temporibus possunt sæcula nulla tuis.

1 *Imo adulationis.*

Quando

Quando magis dignos licuit ſpectare 2 triumphos?
3 Quando Palatini plus meruere dei?
Pulchrior, & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe 4 tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licet unum,
Quod colit 5 ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali?
Aut quem proſequitur 6 non alienus eques?

2 In ſpectaculis certe, non de hoſtibus, niſi falſos, ut de Dacis, & Catis victoribus magis, quam victis. vide Sueton. c. 6. & Dionem.

3 Quando Palat. dii Jupiter, Juno, Minerva beneficiis ſuis majorem cultum, & plures meruerunt honores, quam hoc ævo? 4 Imo quando minor? cum nemini de Rep. mutire quidem liceret. 5 Donis, beneficiis, officiis. 6 Qui nobilitate, & cenſu eques eſt: non autem equo ſtipendia faciens, aut titulo equitis ab Imperatore honoratus.

Ad eundem. XX.

1 Saturnalitia 2 ligulam miſiſſe ſelibra,
3 Flammata ve toga ſcrupula tota decem,
4 Luxuria eſt, 5 tumidique vocant hæc munera reges.
6 Qui crepet aureolos, forſitan unus erit.
Quatenus hi non ſunt, eſto tu, Ceſar, amicus.
Nulla ducis virtus 7 dulcior eſſe poteſt.
Jam dudum 8 tacito rides, Germanice, naſo:
9 Utile, quod non vis, do tibi conſilium.

1 Duo hæc ep. conjungit. P. Scriverius. In Saturnalibus mitti ſolitæ, ep. 46. l. 4. n. 1. 2 Sup. ep. 18. n. 3. 3 Aut mittere togam purpura micantem, & quaſi flammantem, quæ vix ſterit 10. ſcrupulis, ſed auri; neque enim decem ſcrupulis argenti veſtis purpurea emi poterat. vide epig. 89. l. 4. n. 3. 4 Luxurioſæ, & nimiæ largitionis videtur eſſe divitibus noſtris. 5 Et divites patroni vocant hæc magna munera. 6 Qui donet ultra unum nummum aureolum, & qui agitati ſonent. ep. 36. l. 12. n. 3. 7 Quam munificentia. 8 Suboluit me tibi hoc in rem meam conſuluiſſe, ideoque ſubrides. 9 Dum ſuadeo tibi munificentiam, quæ mihi uſui, tibi præſidio eſſe poſſit: ſed tibi non placet conſilium hoc impendioſum futurum. ſic infra ep. 26. n. 9. Jan. Rutgerſ. legit, *quod nobis*.

¶ Ad Julium Martialem. XXI.

Si tecum mihi care 1 Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si diſponere tempus otioſum,
Et 2 veræ pariter vacare 2 vitæ:
3 Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
3 Noſſemus, nec 4 imagines ſuperbas:
Sed 5 geſtatio, fabulæ, libelli,

1 Vide ep. 64. l. 4. n. 1. 2 Ep. 16. l. 1. n. 4. & ep. 90. l. 2. n. 3. 3 Non curaremus noſſe. 4 Vid. epig. 90. l. 2. n. 6. 5 Epigr. 11. l. 1. n. 2.

Campus, porticus, umbræ, 6 virgo, thermæ;
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit sibi neuter heu, bonosque
7 Soles effugere, atque abire sentit:
8 Qui nobis pereunt, & imputantur.
9 Quisquam vivere cum sciat, moratur?

6 Virgo aqua, quam adduxit Agrippa via Prænestina. Pl. l. 31. c. 3. Martian. l. 6. c. 15. nost. l. 6. ep. 42. 7 Dies, quibus bene uti ad vitæ hilaritatem licuit. 8 Quod eos inutiles abire passi sumus, non aliis nobis redditis pro eis, quibus non viximus genialiter. 9 Sic ep. 16. l. 1.

De Apollonio. XXII.

QUintum pro Decimo, pro Crasso, Regule, 1 Marcum
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrunque suo resalutat nomine. 2 Quantum
Cura, laborque potest! scripsit, & edidicit.

1 Acutius legas *Macrum*. Nam & hinc inepti rhetoris infelicem arguit memoriam, qui *Decimum* salutaret dimidio nomine, *Quintum*, *Crassum*, contrario nomine, *Macrum*. 2 *Ironice, & Scoptice.*

In Paullum. XXIII.

*1 MAne domi, si te * merui, voluique videre:*
Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquiliæ,
2 Sed Tiburtina sum proximus accola pilæ,
3 Qua videt antiquum rustica Flora Jovem.
4 Alta suburbani vincenda est semita clivi,
Et 5 nunquam sicco sordida saxa gradu.
Vix quidatur longas mulorum 6 vincere 7 mandras,
Quaque trahi multo marmora 8 sune vides.
Illud adhuc gravius, quod te post mille labores,
Paulle, 9 negat lasso janitor esse domi.
Exitus hic operis vani, tegulaque 10 madentis:
11 Vix tanti Paullum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos
12 Rex: nisi dormieris, non potes esse meus.

* Scribendum *merui*. Volebat amicum visere, sed metuebat, ne Paulus vel domi non esset, vel negaretur esse. 1 Si tanti sit tibi officium meum, ut te videre merear, amor quidem meus is est, ut ad te ire velim, etiam si longius forent Exquiliæ, ubi tu habitas. 2 Sed ego habito ad pyrum in via Tiburtina. l. 1. ep. 118. n. 2. 3 Prope Floræ deæ rusticæ, & florum præsidis templum, atque vetus Capitolium Jovis. 4 Qua per suburram ascenditur ad montem Exquilinum. 5 Perpetuo cœnosa saxa. 6 Superare, præterire. *10 passibus*. 7 Proprie caulas, stabula hic, ut apud Juv. Sat. 3. ℣. 230. series mulorum onera portantium. 8 Machinis, vel plaustris, ut Juv. Sat. 3. ℣. 255. 9 Lib. 2. epig. 5. 10 Nimbo, luto, sudore. 11 Vix suscipiendus sit labor tantus, etiamsi certum esset te domi tuæ repertum iri. 12 Aut domi mane sis, aut ego non subibo tantas itineris molestias tui salutandi gratia. Innuit autem Paulum exire & ipsum alios salutatum, ut ep. 18. l. 2. n. 1.

Ad

Ad Baſſum. XXIV.

HErbarum ſueras indutus, Baſſe, colores,
2 Jura theatralis dum ſiluere loci.
3 Quæ poſtquam placidi Cenſoris cura renaſci
Juſſit, & 4 Oceanum 5 certiet audit eques,
Non niſi vel 6 cocco madida, vel 6 murice tincta
Veſte nites, 7 & te ſic dare verba putas.
Quadringentorum nulli ſunt, Baſſe, lacernæ,
Aut meus ante omnes Cedrus haberet equum.

1 Lacernas virides, ſeu galbaneas. 2 Lex Roſcia. ſupr. ep. 8. n. 1. & 14. 3 At poſtquam Domitianus Imp. aſſumpta cenſura revocavit legem Roſciam. ibid. 8. ſupra. 4 Deſignatorem theatralem. 5 Non plebi immiſtus, ut ante. 6 Purpurea, piſcis muricis ſanguine, ſeu flore, quem ore habet, morienſque expuit, tincta, vel cocco, *cochineale*, grano ſcapis aquifoliæ ilicis deraſo. Plin. l. 16. cap. 8. Et veſte equitem mentiri, atque deſignatorem fallere credis. 7 Non qui habet lacernam purpuream, habet etiam cenſum equeſtrem. ep. 67. l. 4. n. 1. hac ratione Codrus pauper forte eques. Nam & illi purpurea veſtis.

De Hermete. XXV.

HErmes 1 *Martia ſæculi voluptas*,
Hermes omnibus eruditus armis,
Hermes 2 *& gladiator, & magiſter*,
Hermes 3 *turba ſui, tremorque ludi*,
Hermes 4 *, quem timet Helius, ſed unum*,
Hermes, 5 *cui cadit Advolans, ſed uni*,
Hermes vincere, 6 *nec ferire doctus*,
Hermes 7 *ſuppoſititius ſibi ipſi*,
Hermes 8 *divitiæ locariorum*,
Hermes 9 *cura, laborque ludiarum*,
Hermes 10 *belligera ſuperbus haſta*,
Hermes 11 *aquoreo minax tridente*,
Hermes 12 *caſſido languida timendus*,

1 Ævi hujus, & Romæ Martiæ deliciæ, & gloria, propter eruditionem in omni genere armorum, ut mox. 2 Et ipſe gladiator, & gladiatorum magiſter, id eſt, laniſta. 3 Quo arma tractante tota familia gladiatorum turbatur, & timet. 4 Quem ſolum nobilis gladiator Helius timet. 5 A quo ſolo vincitur Advol. nobilis glad. 6 Premendo, & involvendo vincere ſine ictu, vel adverſario parcere, ubi poſſet ferire. 7 Pugnando non defatigatus, ſed perinde, ac recens gladiatoribus novis congreditur, nec indiget, ut ſibi alius ſufficiatur. V. Lipſ. Saturnal. 8 Unde quæſtum faciant, qui loca populo in ſpectaculis deſignant, locantque. 9 Quem ludiæ omnes (ideſt gladiatorum uxores, amicæve, vel etiam aliæ, quæ gladiatoribus favent) certatim amant. 10 Gladiatoris Samnitis more valide vibrat haſtam. 11 Retiarii more movet fuſcinam directam in Mirmillonem. Vide, quæ ad ℣. 143. Satyr. 2. Juv. & Lipſ. Saturn. l. 2. c. 8. 12 Andabatarum more pugnat. Hi autem ex equis galea frontem, oculoſque tecti pugnabant. Lipſ. Sat. l. 2. c. 12.

Hermes 13 *gloria Martis universi:*
Hermes 14 *omnia solus, & ter unus.*

13 Ut supra n. 1.
14 Colligit, quæ dixerat de Hermete, numeris 1, 4, 5, 7, 10, 11, 12, & potest alluſiſſe ad Hermetem Triſmegiſtum, cujus ſummam ſcientiam in Philoſophia æquat hujus in arena.

¶ De Chæreſtrato. XXVI.

* *Quadringenta tibi non ſunt, Chareſtrate, ſurge,*
1 Lectius ecce venit: 2 ſta, fuge, curre, late.
3 Ecquis, io, revocat? diſcedentemque reducit?
Ecquis, io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis, fameq; damus, populiſq; loquendum,
Qui Stygios non vult totus adire lacus.
Hoc, rogo, non melius, quam 4 rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuſo permaduiſſe croco?
Quam 5 non ſenſuro dare quadringenta caballo,
6 Aureus ut Scorpi naſus ubique micet?
7 O fruſtra locuples, o 8 diſſimulator amice,
9 Hæc legis, & laudas? quæ tibi fama perit?

* Ep. 67. l. 4. n. 1. & ep. 8. ſupra.
1 Deſignator.
2 Verba deſignatoris excitantis Chæreſtratum ex 14. gradibus. *vel*, amici monentis, *vel*, poetæ.
3 Ecquis, *inquit Poeta*, tam honoris, & immortalis nominis amans, ut bonum virum Chæreſtratum liberalitate ſua donatum in equitis honore ſervatum malit, quam majores ſumptus effundere in res inanes? 4 --- Aſperſiones odoratas croceas e tubis ejaculatas in Amphitheatro. ep. 1. l. Spect. n. 10. & --- 5 --- Statuas equorum, atque aurigarum, ep. 67. l. 4. n. 5. 6 Bulengerus emendat *Aereus*. Ærea ſcilicet Scorpi ſtatua. *Syneed.* 7 O qui neſcis uſum divitiarum. 8 Epig. 89. l. 4. n. 11. & ſupra epig. 20. n. 8. Alii, *amici*. 9 Probe hæc, & vere a me moneri fateris, & tamen famæ hujus, & immortalitatis rationem inire non vis? ſupra ep. 20. n. 9.

Ad Codrum. XXVII.

Quod alpha dixi, Codre, penulatorum
Te nuper, 1 aliqua cum jocarer in charta;
Si forte bilem movit hic tibi verſus,
Dicas licebit 2 beta me togatorum.

1 Ep. 57. l. 2. n. 6.
2 Secundum, vel non primum inter pauperes, quorum toga eſt, & ſic me ultum iveris, & jocus quæſitus eſt a ratione numerandi per literas.

In fictum equitem. XXVIII.

Ingenium, ſtudiumque tibi, moreſque, genuſq;
Sunt equitis, fateor: 1 cætera plebis habes.
2 Bis ſeptena tibi non ſunt ſubſellia tanti,
Ut ſedeas viſo pallidus Oceano.

1 Cenſum non habes equeſtrem.
2 Cur autem adeo delectaris ſede equeſtri intra 14. gradus, ut opus habeas timere deſignatorem? ſupra ep. 8. & ep. 14.

¶ In

¶ In Mamercum. XXIX.

UT bene loquatur, ſentiatque Mamercus,
Efficere 1 *nullis, Aule, moribus poſſis:*
Pietate fratres 2 *Curtios licet vincas,*
Quiete 3 *Nervas, comitate* 4 *Ruſones,*
Probitate Marcos, æquitate 5 *Mauricos,*
Oratione 6 *Regulos, jocis* 7 *Paullos.*
8 *Rubiginoſis cuncta dentibus rodit.*
Hominem malignum forſan eſſe tu credas;
Ego eſſe 9 *miſerum credo, cui placet nemo.*

1 Vel integerrimis. 2 Alii leg. *Curios*. 3 Intelligi credo de Nerva, qui ſucceſſit Domitiano: namque is, teſte Xiphilino, quietus, & mitis.

4 Al. *Druſones*. 5 Junium Mauricum ab æquitate laudat Plin. Sec. 4. l. 22. epiſt. & l. 1. epiſt. 5. 6 Regulum infinuat, ad quem ſæpe ſupra. vide ep. 112. l. 1. & l. 4. epig. 16. n. 4. 7 Forte, ad quem ep. 71. l. 7. & ep. 87. l. 9. & ſupra epig. 23. 8 Theoninis, & lividis, ideſt maledicentia. 9 Sic l. 1. ep. 41. & infra epig. 61. n. 3.

Ad Gelliam. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis;
1 *Formoſus ſeptem, Marce, diebus eris.*
Si non derides, ſi verum, 2 *lux mea, narras,*
3 *Ediſti numquam, Gellia, tu leporem.*

1 Ex opinione vulgi, cui perſuaſum pulchros eos in dies ſequentes fore, qui leporinam ediſſent carnem. Plin. l. 28. c. 19. & Lamprid. in Alex. Severo. 2 Amica, & deliciæ, ſuavium meum, φίλον, ſeu ἱερὸν φῶς. Hom. Il. π. γλυκερὸν φάος. Propertio frequens. 3 Tu enim nunquam formoſa videris.

¶ Ad Varronem. XXXI.

VArro 1 *Sophocleo non inficiande* 2 *cothurno,*
Nec minus in 3 *Calabra ſuſpiciende lyra:*
Differ 4 *opus, nec te facundi* 5 *ſcena Catulli*
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege 6 *fumoſo* 7 *non aſpernanda* * *Decembri*
7 *Carmina, mittuntur quæ tibi menſe* * *ſuo.*

1 Nec Memmius, nec Atacinus hic Varro. 2 Epig. 20. l. 3. n. 5. 3 Mire artifex carminis lyrici Græci, & Latini, uterque enim fermo Calabris familiaris, vel non minus cedens Horatio (qui Lucanus, an Apulus anceps, Venuſinus ſcilicet Calabriæ vicinus. Sat. 1. l. 1.) in carmine lyrico, quam Sophocli in tragico. 4 Seria tua, & ſeveriora ſtudia. 5 Catulli epigrammatum elegantia, & venuſtas, quæ ſcenæ omnis voluptatem ſuperat. forte mimos intelligit a Catullo mimographo ſcriptos, decujus Phaſmate Juv. Sat. 8. ℣. 186. utriuſque poteſt meminiſſe, cum addat *elegiam*. 6 Calet enim hic menſis foco, hinc fumus. 7 Mea hæc. * Læto Saturnalibus, & libertate Decembri, proinde jocis his meis apto.

8 *Commodius niſi forte tibi, potiuſque videtur,*
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

8 Niſi forte malis his Saturnalibus ludere talis, & perdere nuces, quam mea hæc legere, quæ ipſorum eſt ineptia. *modeſte hoc de ſuis.*

De ludo puerorum cum juvencis. XXXII.

ADſpice, quam 1 *placidis inſultet turba juvencis,*
Et ſua quam facilis 2 *pondera taurus amet.*
Cornibus hic pendet ſummis: vagus ille per armos
Currit, & 3 *in toto ventilat arma bove.*
* *At* 4 *feritas immota riget. Non eſſet arena*
Tutior, & poſſent fallere plana magis.
5 *Nec trepidant greſſus, ſed de diſcrimine palmæ*
Securus puer eſt, ſolicitumque pecus.

1 Quam intrepide in ſpectaculis pueri deſultoria quadam arte diſcurrant, inambulentq; per terga boum ludibundi, & velitantes. 2 Et quam patienter ſubmittant ſe percurrentibus pueris boves. 3 Tela vibrat, batuit, præludit, ab omni parte taurorum. * Al. *Ah feritas.* 4 Tauri dudum feroces ſtant immoti, & pueris, ubi veſtigia fiſtant, unde batuant, prębent terga ſua pavimentum æque firmum, ac ſolidum, atque planam arenam. 5 Ne interturbent puerorum ludos, impediantve victoriam. Al. *Nec trepidant geſtus.*

De Criſpo. XXXIII.

QUadrantem Criſpus 1 *tabulis, Fauſtine;* 1 *ſupremis*
Non dedit uxori. Cui dedit ergo? 2 *ſibi.*

1 Teſtamenti codicillis. 2 Ventri ſuo. Ipſe enim vivus omnia decoxerat, nec quicquam moriens habuit, quod uxori relinqueret. De Hermocrate, qui moriens ſe ſibi hæredem teſtamento ſcripſit, vide epiſt. Lucilii, l. 2. Anthol. c. 50.

In Cauſſidicum. XXXIV.

CArpere cauſſidicus fertur mea carmina. Quis
Neſcio: ſi ſciero, væ tibi cauſſidice. (ſit,

¶ De Erotio. XXXV.

1 *HAnc tibi, Fronto Pater, genitrix Flacilla, puellam,*
Oſcula commendo, deliciaſque meas:
* *Pallida ne nigras horreſcat Erotion umbras,*
Oraque 2 *Tartarei prodigioſa* 2 *canis.*

1 Erotion puellam ſexennem immaturo extinctam fato, filiã veſtram, o Fronto, & Flacilla, ſervi dum viveretis mei, vernulam, & delicias meas vobis commendo, ut excipiatis animulam ejus, deductamque defendatis a larvis illis, monſtris, terroribuſque Stygiis. * Al. *Parvula*, aliis *paulula*. 2 Cerberi trifaucis.

3 *Imple-*

Impletura fuit ſextę modo frigora bruma,
Vixiſſet totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat laſciva patronos,
Et nomen bleſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes tegat oſſa, nec illi
Terra gravis fueris: non fuit illa tibi.

1 Quo minus ſextum ætatis annum expleret I, defuere illi ſex dies. 4 Vos parentes. 5 Quod in tenellis, & infantibus gratum eſt. 6 Fauſta, & ſolemnis bene precandi mortuis (quos amabant) formula, *Sit tibi terra levis*, tumuliſque inſcripta S. T. T. L. ut ſcilicet facilis pateret animæ reditio, & iter ad ſepulchrum in parentalibus. Sepultos autem diris, & incantationibus urgeri a terra graviori credebant. Quibus itaque male volebant, terram gravem imprecabantur. Vide, quę ad ult. verſ. Hippolyti Senecæ adnotavimus. 7 Illa enim fuit parvula, nec tibi oneri. ep. 52. l. 6. n. 3.

De Euclide. XXXVI.

Dum ſibi redire de Patrenſibus fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de ſuburbano,
Longumque pulchra ſtemma repetit a Leda,
Et ſuſcitanti Lectio reluctatur:
Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repente magna de ſinu clavis.
Numquam, Fabulle, neqnior fuit clavis.

1 Reditum eſſe annuum ex fundis. Patræ autem non procul a Corintho, urbs Achajæ. 2 Supra ep. 24. n. 6. 3 Græcus enim Euclides e Corintho. 4 Jactatque ſe ducere genus ab equitibus Caſtore, & Polluce filiis Ledæ e Jove. 5 Lib. 2. ep. 90. n. 5. 6 Deſignatori eum ex equeſtri loco excitanti reluctatur. 7 *Ironice*. Huic Euclidi. 8 Quæ prodidit fortunas domini ſui, oſtenditque Euclidem *vel* ipſum eſſe ſervum, cui curæ aliena clavis, *vel* pauperem ſaltem, cui nemo famulus, qui ipſe ſuam geſtaret clavem.

Ad Fauſtinum. XXXVII.

Laudatus noſtro quidam, Fauſtine, libello
Diſſimulat, quaſi nil debeat: impoſuit.

Carmine meo dedi illi nominis immortalitatem, neque (diſſimulante illo ſe neſcire me hinc munus captare, ep. 89. l. 4. num. 11.) præmium accepi, adeoque ſpem meam falſam habuit.

¶ De Erotio puella. XXXVIII.

Puella ſenibus dulcior mihi cycnis,
Agna Galeſi mollior Phalantini,

1 Erotion, de qua ſupr. ep. 35. 2 Qui candore ſunt eximio, & morituri dulce canunt, ut placet nonnullis, licet id negent ſanioris judicii authores. 3 Agna Tarentina mollior. Tarentum alluit fl. Galeſus, condidit Phalantus Lacon. ep. 43. l. 2. n. 2.

4 Non quod oſtrea Lucrina gulonibus expetebantur, ut exponit Raderus, ſed quia *Levior aſſiduo detritis æquore conchis*, ut pingui, ac rudi fiſtula canentem facit Polyphemum Ovid. Met. 13. unde petitas has hyperbolicas laudes majori arte adumbravit noſter. 5 Lapillos pretioſos, gemmas, margaritas, &c. natas in mari Erythræo, quod vulgo dicitur *Rubrum mare*, ſed perperam, ut oſtendi ad Thyeſten Senecæ ℣. 370. 6 Elephantis dentem, ideſt ebur. 7 Crinis colore. 8 Oves Bæticæ nativo colore rutilabant. l. 14. ep. 133. & l. 2. ep. 43. n. 2. 9 Germanorum, qui Rheni accolæ, flavos crines, ſeu rufos obliquabant, & in nodum cogebant. ep. 3. l. ſpect. n. 11. 10 Micas pulveris auri repertas in arenis, ſcobem, & ramenta aurea, quibus conſperſam comam illuminarunt. 11 Oppidi Lucaniæ roſas bis in anno proferentis, Majo, & Septembri. ep. 31. l. 12. 12 Ep. 104. l. 13. 13 Electrum manu tritum ſuave olet. ep. 64. l. 3. n. 4. Dioſc. l. 1. c. 93. 14 Succinum eſſe foſſile, & in duobus locis Scythiæ erui dixit Philemon. 15 Quæ rara avis, &, ut quidam volunt, unica, hac tamen Erotion in genere ſuo rarior. 16 Recens elata eſt, & crematæ. epigr. 35. ſupra. 17 Epig. 35. ſupra n. 3. 18 Qui afflictis lugendi mos erat, in funeribus præcipue. 19 *Verba Pæti Martiali luctus modum ſuademis, ſuo exemplo.* 20 Reſp. poeta ironice collaudans Pæti fortitudinem, imo exprobrans illi fictum dolorem, ſeu potius gaudium, cui e conjugis morte obtigerit dos tam ampla. 21 Regerit ironice in Pætum hæc ſua verba.

4 *Concha Lucrini delicatior ſtagni,*
Cui nec lapillos præferas 5 *Erythræos;*
Nec modo politum 6 *pecudis Indicæ dentem;*
Niveſque primas, liliumque non tactum;
Quæ 7 *crine vincit* 8 *Bætici gregis vellus,*
9 *Rhenique nodos*, 10 *aureamque nitellam;*
Fragravit ore quod roſarium 11 *Paſti,*
Quod 12 *Atticarum prima mella cerarum,*
Quod 13 *ſuccinorum rapta de manu* 14 *gleba,*
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis ſciurus, & frequens 15 *Phœnix.*
Adhuc 16 *recenti tepet Erotion buſto,*
Quam peſſimorum lex avara fatorum
17 *Sexta peregit hyeme*, 18 *nec tamen tota,*
Noſtros amores, gaudiumque, luſuſque.
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus:
18 *Pectuſque pulſans, pariter & comam vellens,*
19 *Deflere non te vernulæ pudet mortem?*
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem.
20 *Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?*
Ducenties accepit, 21 *& tamen vivit.*

In Calliodorum. XXXIX.

1 *Secæ*, legend. cenſet Ja. Rutg. l. 6. cap. 11. var. lect. Et frater ille tuus, qui hereditatem ad aſſem uſque, & minima quæque, ut & ficos dividi ex æquo poſcit, aufert tibi medium cenſum. * Neque poteſtis ex uno cenſu eſſe duo equites, & uno ſedere equo, aut uno ſubſellio.

Calliodorus habet cenſum (quis neſcit?) equeſtrem,
Sexte; ſed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta 1 *ſecat, qui dicit σῦκα μέριζε;*
* *Uno credis equo poſſe ſedere duos?*

Quid

Quid cum fratre tibi, quid cum 2 Polluce moleſte?
3 Non eſſet Pollux ſi tibi, Caſtor eras.
* *Unus cum ſitis, duo, Calliodore, ſedetis.*
Surge: 4 ſolœciſmum, Calliodore, facis.
Aut imitare 5 genus Ledæ; aut cum fratre ſedere
Non potes. Alternis Calliodore ſede.

2 Fratre (ut ille Caſtoris) qui officit tuo honori, dimidiatus eques.
3 Elegans luſus in nominibus. Pollux

enim pugil, Caſtor eques. frater ille tuus quaſi pugil tibi reluctatur, ne poſſis eſſe eques. 4 Nec enim fas dicere, *unus ſedetis*. 5 E quibus Caſtor immortalitatem ſuam cum fratre partitus eſt, ut alternis vicibus morerentur, & reviviſcerent: ita vos per vices eſtote equites. Niſi alterum dicat oportere mori, & ad inferos deſcendere, ut ſuperſtes ſit eques.

In Carinum. XL.

1 *SUpremas tibi tricies in anno*
Signanti tabulas, Carine, 2 miſi
3 Hybleis madidas thymis placentas.
4 Defeci: miſerere jam, Carine.
5 Signa varius, aut ſemel fac illud,
Mentitur tua quod ſubinde tuſſis.
Excuſſi loculoſque, ſaccululumque.
6 Cræſo divitior licet fuiſſem,
7 Iro pauperior forem, Carine,
8 Si concham toties meam comeſſes.

1 Sæpius mutanti tabulas teſtamenti, ut illicias captatores, quos captes. Luciani dial. Petron. &c.
2 Poeta ſe captatorem fingit, quo cautius improbas hæredipetarum artes carpat. 3 Melle opt. Hybla mons Siciliæ mellificiis clarus, thymo quippe abundat, qui apibus gratus. 4 Exhauſtus ſum, non ſuppetit, quod ultra mittam. 5 Vel noli ſpem noſtram eludere toties mutando teſtamentum; vel ſemel morere, & præſta fidem tuſſi tuæ mendaci. vide epig. 56. l. 12. 6 Lydiæ illo rege ditiſſimo. Herodot. 1. 7 Arnæo mendico. Hom. Odyſſ. 17. 8 Si non mellita placenta, ſed vili cibo fabarum in ſiliquis coctarum te paſcerem, quoties ſignas, vel tuſſiendo mihi ſpem mortis tuæ facis.

Ad Artemidorum. XLI.

PInxiſti Venerem, colis, Artemidore, Minervam;
Et miraris, opus diſplicuiſſe tuum?

Auſterioris Philoſophiæ cliens, & ſeverioris diſciplinæ ſtudioſus non belle, non cum gratia, & Venere aggrederis Veneris jocos, & Muſas haſce leviores. quin Gratiis ſacra facis o Xenocrates? vide epig. 103. l. 1.

In Didymen. XLII.

1 *SPadone cum ſis eviratior 2 fluxo,*
Et 3 concubino mollior 3 Celæneo,

1 Gallum Cybeles ſacerdotem credo intelligi propter Atyn in verſu ſeq. 2 Molli. eviratis fluxæ ſunt carnes. 3 Aty puero Cybele adamato, a qua offenſa in furorem actus ſibi teſtes execuit. Celenæ autem Phrygiæ, unde & Cybele, urbs, & tumulus Aſiæ, juxta quem Gallus fluvius. Ov. 4. Faſt.

Quem

Quem 4 *ſectus* 5 *ululat* 6 *matris enthea* 4 *Gallus,*
Theatra 7 *loqueris, &* 8 *gradus, &* 8 *edicta,*
9 *Trabeaſque, &* 9 *Idus,* 10 *fibulaſque,* 11 *cenſuſque,*
Et 12 *pumicata pauperes manu* 13 *monſtras.*
14 *Sedere in equitum liceat an tibi ſcamnis,*
Videbo Didyme: 15 *non licet maritorum.*

4 Caſtratus Cybeles ſacerdos. 5 In ſacris ululatum requirit. 6 Cybeles numine ſuo afflantis, & ſacerdotes in furorem vertentis. 7 Quaſi ad te ſpectent illa Equeſtria inſignia, ſedes, & honores. 8 Supra epig. 8. nu. 1. 9 Equites Rom. induti veſtes trabibus pannorum albis, & purpureis intertextas tranſvehebantur idibus Juliis. 10 Non aſtrigmenta illa, & cuſtodias pudoris, de quibus ep. 81. l. 7. & apig. 215. l. 14. ſed fibulas illas in nobilitatis inſigne equitibus indultas, & Tribunis aureas in trabea vel chlamyde geſtatas. Liv. Plut. Panciroll. & alii. 11 Equeſtres, l. 4. ep. 67. n. 1. 12 Pumice lævigata, quæ delicatorum erat mollities. Plin. l. 36. & l. 2. c. 11. Juv. Satyr. 6. & 8. Sidon. Apol. epiſt. 7. l. 1. &c. 13 Per contemptum. 14 Utrum permiſerint te ſedere deſignatores ordinum equeſtr. 15 Quia ſpado es. Maritis autem in ſpectaculis proprii, & honeſtiores loci aſſignati ab Auguſto. Suet. c. 44. & Tacit. 3. Annal. A. Gell. l. 2. c. 15.

¶ Quod datur, non perire. xliii.

Callidus effracta nummos fur auferet arca:
Proſternet patrios impia flamma Lares.
Debitor uſuram pariter, 1 *ſortemque negabit:*
Non reddet ſterilis ſemina jacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amica:
Mercibus extructas obruet unda rates.
2 *Extra fortunam eſt quidquid donatur amicis.*
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

1 *The Principall.* 2 Extra fortunæ aleam, nullatenus fortunæ obnoxium. M. Antonius apud Rabirium Poetam, *Hoc habeo quodcunque dedi &c.* Sen. l. 6. de Benef. c. 3. Notum & illud Alexandri interrogati, ubi ſuos reconderet theſauros: *Apud amicos*, inquit, Plutarch.

De Thaide, & Lecania. xliv.

Thais habet nigros, niveos Lecania dentes;
Qua ratio eſt? emptos hac habet, illa ſuos.

Vide ep. 73. l. 1. n. 2. & ep. 23. l. 12. & l. 2. Anthолog. c. 13. Η'γόρασας πλοκάμοις, φῦκος, μέλι, κηρὸν, ὀδόντας, &c.

In Dentonem. xlv.

Quid factum eſt, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, 1 *Dento, quod vocanti*
[Quis credat?] quater auſus es negare.
Sed nec reſpicis, & fugis 2 *ſequentem;*

1 Nomen ex re natum, dente ſcilicet ſtrenuus. 2 Me ſequentem, ut invitem te.

Quem

Quem 3 *thermis modo quærere, & 3 theatris,*
Et 4 *conclavibus omnibus solebas.*
Sic est: captus es unctiere cœna,
Et major rapuit 5 *canem culina*
Jam te. 6 *Sed cito cognitum, & relictum*
Cum fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

3 Vide ep. 14. l. 2.
4 Cœnationibus, cellis.
5 Cœnipetam Dentonem instar canis odorantem lautiorem culinam.

6 Sed agnitus, fastiditusque divitibus redibis ad tenuem mensam meam.

In Bassam. xlvi.

1 *Dicis formosam, dicis te, Bassa, puellam.*
2 *Istud, quod non est, dicere Bassa solet.*

1 Negare soles, & contrarium dicere (ut Galla, ep. 25. l. 2.) hic sane præter mentem tuam non es, quod dicis, formosa, & puella, sed anicula, & τριβὰς. Vide ep. 91. l. 1. 2 Al. *Istud, quæ non est, dicere Bassa solet.*

Ad Diadumenum. xlvii.

Basia dum nolo, nisi quæ luctantia carpsi,
Et placet ira mihi plus tua, quam facies;
Ut te sæpe rogem, 1 *cædo, Diadumene, sæpe;*
Consequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

1 Ita I. Gruterus, non ut alii *cedo*, hac mente, ut mihi amorem, tibi iram commoveam, verberibus sæpe rem ago. Inde consequor, &c. I. Rutgers. *cedo*, e *Diad.*

De Philone. xlviii.

Nunquam se cœnasse domi Philo jurat *: & hoc est:*
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

*Nec pejerat. Jejunat enim, quoties non alio invitatur.

De Encolpo. xlix.

1 *Quid non cogit amor? secuit nolente capillos*
Encolpus domino, 2 *nec prohibente tamen.*
Permisit, flevitque Pudens. 3 *Sic cessit habenis*
Audaci quæstus de Phaethonte pater.

1 Imitatio Virgiliana, *Quid non mortalia pectora cogis, &c.*
2 Quia ex voto, propter dominum primipilarem assecutum dignitatem. Vide ep. 32. l. 1. unde huic lux. 3 Sic, ideſt, animo volente nolente Phœbus dedit Phaethonti currus sui moderamen.

4 Sic Theodamas arma adversus Herculem movens filium Hylam domi manere voluit, sed petenti puero concessit, ut una proficisceretur, atque ita ab Hercule raptus est. *Vel*, Sic Hylas Herculi offensus ob patrem occisum, amore tamen Herculis victus se illi comitem cessit. *Vel*, Sic impetrata, & extorta invito Herculi venia eundi aquatum periit Hylas a Nymphis raptus. 5 Sic Ach. ubi virgineo habitu apud Lycomedem latuit matris suasu, deprehensus ab Ulysse depositis comis ex ephebis excessit, & lætus, nolente licet matre, Trojam profectus est. 6 O barba. 7 Non crede Eucolpum propterea grandem esse, & virum factum, quod abscideriț crines primos, quos alere solebant delicati pueri ad annum 17. 8 Detonsæ comæ in honorem domini sui. 9 Ita ep. 32. l. 1. num. 4.

4 *Talis raptus Hylas*, 5 *talis deprensus Achilles*
Deposuit gaudens, *matre dolente*, *comas*.
*Sed*6 *tu nec propera*, *brevibus nec* 7*crede* 8 *capillis*,
9 *Tardaque pro tanto munere barba veni*.

Ad Labienum. I.

1 Quæ a fronte, & utroque tempore capillata, & medio capite glabra, visa est mihi terna. vide ep. 83. l. 10.
2 Promissi forte, & cirrati, quales aiunt pueri.
3 Summa calva. sic Petr. *Area quæ tritis rides adusta pilis*. 4 Ubi ex numero calvæ tuæ pro tribus numeratus accepisti tria panaria (sive panes illi, sive corbes viminei pane referti fuerint) quæ in Saturnalitiis, vel ut refert Suetonius c. 4. in septimontiali sacro Domitianus Senatui, equitique distribuit. 5 Tricipitem, namque illum tricorporem fingunt Poetæ. 6 Porticum, & ædes Herculis, atque Musarum Martius Philippus Augusti vitricus restauravit, & in iis imaginem Herculis. 7 Ex calva te tricorporem Geryonem creditum invadet. Geryon autem ab Hesiodo τριπέφαλος dictus, ab aliis τριπρόσωπος.

Vidissem modo forte cum sedentem
Solum te, *Labiene*, *tres putavi*.
1 *Calvæ me numerus tuæ fefellit*.
Sunt illinc tibi, *sunt & hinc* 2 *capilli*,
Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, *nec ullus*
In longa pilus 3 *area notatur*.
Hic error tibi profuit Decembri,
4 *Tunc*, *cum prandia misit Imperator*;
Cum panariolis tribus redisti.
5 *Talem Geryonem fuisse credo*.
Vites, *censeo*, 6 *porticum Philippi*.
Si te viderit Hercules, 7 *peristi*.

In Charopinum. 11.

1 Gulæ ejus iratæ rabiem amplificat Poeta.

Cœno domi quoties, *nisi te*, *Charopine*, *vocavi*,
Protinus ingentes sunt inimicitiæ:
Meque petis 1 *stricto medium transfigere ferro*,
Si nostrum sine te scis caluisse focum.

Nec

Nec ſemel ergo mihi 2 furtum feciſſe licebit?
Improbius nihil eſt hac, Charopine, gula.
Deſine jam noſtram, precor, obſervare culinam,
Atque aliquando meus det tibi verba 3 coquus.

2 Celare tuam gulam, & reſupinantem naſum, qui cœnam meam uſque odorat.

3 Lateat, fallat te. Al. *focus*.

Ad Ruſum. LII.

Hic qui 1 libellis prægravem gerit lavam,
2 Notariorum quem premit chorus levis;
Qui 3 codicillis hinc, & inde prolatis,
Epiſtoliſque commodat gravem vultum,
Similis 4 Catoni, 5 Tullioque, 6 Brutoque,
7 Exprimere, Ruſe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non poteſt Græcum.
Si fingere me iſtud putas, 8 ſalutemus.

1 Supplicibus, accuſatoriis, ſeu judiciariis libellis onuſtam, captans hinc exiſtimationem apud populum periti cauſſidici, ut cui multitudo negotiorum. 2 Puerorum amanuenſium, *Clerkes*, qui ejus tanquam pluribus diſtricti negotiis dictata ſcribant. 3 Quibus teſtamentorum perfectiones, vel publicæ authoritatis mandata continentur. 4 Viro graviſſimo, & maximæ authoritatis. 5 Patrono attentiſſimo. 6 Literis aſſidue affixo, percuſſorem Cæſaris intelligo. 7 Ita tamen inhumanus eſt, adeo indoctus, & inſciens, ut adhibitis tormentis illi extorquere non poſſis *Ave Lat.* multo minus χαῖρε Græcum. 8 Specimen facturi, & periculum hominis.

In Poſthumum. LIII.

Quæ mihi præſtiteris, memini, ſemperq; tenebo.
Cur igitur taceo? Poſthume, tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat; dixerat 1 ipſe mihi.
Non belle quadam faciunt duo: 2 ſufficit unus
Huic operi: ſi vis, ut loquar, ipſe tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Poſthume, dones,
Auctoris 3 pereunt garrulitate ſui.

1 Poſthumus? 2 Vide Sen. de Benef. l. 2. c. 10. & 11. & l. 7. c. 22. 3 Amittunt gratiam.

¶ Ad Baſſum. LIV.

1 Colchida quid ſcribis, quid ſcribis, amice, Thyeſten?
2 Quid tibi vel Niobe, Baſſe, vel Andromache?

1 Cur ſumis tibi tragediarum argumenta omnia tuis carminibus negata? ſcilicet Medeæ per æthera volantis, Thyeſtæ contumacis, Niobes in ſaxum verſæ, Andromaches Trojæ flammis ſuperſtitis. hæc fata non manent tuas chartas. quin potius ſumis materiam tuis ſcriptis dignam? Deucalionа, aut Phaethonta, quorum hic flammis periit, ille aquis, qui exitus tuis chartis convenit. Sic Leonidas Anth. 2. Γράψας Δευκαλίωνα μενέραττε, καὶ Φαέθοντα, &c. ſic alias de ſuis jocatur noſter. ep. 6. l. 1. & 99. l. 3. 2 Quid tibi materia eſt Niobe, vel Andromache? alii leg. *Nioben*, & *Andromachen*, atque ſubintelligunt. *Scripſio eſt*, ut Plau. *Quid tibi meam tactio eſt?* J. Gruterum ſecutus Scriv. *Quo tibi vel*, nec ſine authoritate Cod. Palat. & al.

Martia

Materia eſt, mihi crede, tuis aptiſſima chartis,
Deucalion, vel, ſi non placet hic, Phaethon.

De Rhetore Apollonio. lv.

Apollonius, qui modo (ep. 22. ſupra) ſcripſit, & edidicit, nomina eorum, quos erat ſalutaturus, nunc tantum profecit, ut unum aliquem etiam duri nominis poſſit ſalutare, nec tamen ſcripſerit. *Iron.*

Extemporalis factus eſt meus Rhetor:
Calpurnium non ſcripſit, & ſalutavit.

De Aquila portante Jovem. lvi.

1 Vide Alciati emblema de Aquila Jovem geſtante, & ibidem Minoem.
2 Ganymede, quem in Jovis gratiam rapui.

Dic mihi, quem portes, volucrum regina, tenantem.
Nulla manu quare fulmina geſtat? amat.
Quo calet igne deus? 2 pueri. Cur mitis aperto
Reſpicis ore Jovem? de 2 Ganymede loquor

¶ Ad Lupum. lvii.

* Ita Gruterus, cum prius eſſet, *diuque tentas.*
1 *Quando artibus honeſtis nullus in urbe locus*, &c. Juv. Sat. 3.
2 Non, *Tullium*, ut vulg. ne ceſpitet verſus, peccantibus duabus primis ſyllabis. Videtur is eſſe, quem laudat Cic. 1. de oratore, & in Bruto, de quo Valer. Max. l. 2. c. 3. & Sueton. in Auguſto c. 89. Alii leg. *Lucilium*. 3 A ſterili, & inutili poetices ſtudio illum omni ratione averte. 4 Diſcat citharœdi artem, diſcat fieri citharœdus. *Helleniſm.* vide Joſ. Mercerum ad ep. 19. lib. 1. Ariſtæneti. Nec opus erit Jani Gulielmi lima, qui l. 3. veriſi. c. 19. legit. *Fac biſcat*, &c. 5 Citharœdi hac tempeſtate in pretio. ep. 4. l. 3. n. 6. 6 Qui in choro tibia canit. 7 Epig. 8. l. 6. 8 Præter privatorum enim in ædificiis hac tempeſtate luxum, & Domitianus templa, & alia publica inſtauravit. ep. 4. l. 9.

Cui tradas, Lupe, filium magiſtro,
*Quaris ſolicitus diu, * rogaſque.*
1 *Omnes grammaticoſque, rhetoraſque*
Devites, moneo: nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis:
Fama 2 Tutilium ſua relinquat.
3 *Si verſus facit, abdices Poetam.*
Artes diſcere vult pecuniоſas?
Fac, 4 diſcat 5 citharœdus, aut 6 choraules.
Si duri puer ingeni videtur,
7 *Præconem facias, vel* 8 *architectum.*

Ad Cinnam. lviii.

1 *Sir.*
2 Ironice & Scoptice. Pet. Scriv. legit *ſanctum*.

Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam 2 ſervum ſic reſaluto meum.

¶ Ad

¶ Ad Poſthumum. lix.

1 CRas te victurum, 2 cras dicis, Poſthume, ſemper.
Dic mihi, cras illud Poſthume quando venit?
Quam longe cras iſtud? ubi eſt? aut unde petendū?
Nunquid apud Parthos, Armenioſque latet?
3 Jā cras iſtud habet Priami, vel Neſtoris annos.
4 Cras iſtud quanti, dic mihi poſſit emi.
Cras vives: 5 hodie jam vivere, Poſthume, ſerum eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, vixit heri.

1 De præſentibus fruendis ep. 16. l. 1. & ep. 90. lib. 2. Antho. c. 47. 2 Et cras hoc comperendinat juvenis ignavus, apud Perſ. Sat. 5. v. 66. 3 Ita protruſiſti horam, ut hora fere jam protruſerit te, ſenem factum. 4 Cras hoc tuum, quod præteriit, non poteſt redimi: futurum quantuli? facili ſane pretio, immo nullo, quia ſponte venit, ſi velis uti. Sed vide Senec. ep. 12. 5 Ep. 16. lib. 1.

Ad Stellam. lx.

QUod non 1 argentum, quod non tibi 2 miſimus 1 aurum,
Hoc facimus 3 cauſa, Stella diſerte, 3 tua.
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti:
Fictilibus noſtris 4 exoneratus oris.

1 Vaſa argentea, & aurea. 2 In Saturnalibus, ep. 46. l. 2. fi. 1. 3 Ut tibi paream, ne majora exmore remittas, ut ſeq. verſu. vide & epig. 18. ſupra. 4 Liberatus onere remittendi munera, quibus reſpondeas, levibus, & fictilibus his meis.

¶ Ad detractorem. lxi.

ALlatres licet uſque nos, & uſque,
Et 1 gannitibus improbis laceſſas:
2 Certum eſt hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcunque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis ſciat fuiſſe?
Ignotus pereas, 3 miſer, neceſſe eſt.
Non deerunt tamen hac in urbe forſan
Unus, vel duo, tresve, quatuorve,
4 Pellem rodere qui velint caninam.
5 Nos hac aſcabie tenemus ungues.

1 Conviciis tuis, & maledictis. Gannire canum eſt, ut alii, vulpium. 2 Non vivet, non notum erit poſteritati nomen tuum in carminibus meis vel infami nota inuſtum. 3 Quia invidus. ep. 41. l. 1. & ſupra ep. 29. n. 9. 4 Qui maledicos velint maledictis infectari. Alluſum vult Eraſmus ad prov. *Canis Caninam non eſt*. Varro l. 6 LL. vide ep. 2. l. 13. n. 5. Horat. epod. 6. 5 Ego ab hac libidine, & contagio maledicendi me contineo, ſcabie ejus nolo me contaminare, nolo prurjtum ejus ſcabendo levare.

In

In Marianum. lxii.

1 Crispatus crines, & delicatus.
2 Incumbit, innititur sellæ uxoris tuæ.
3 Cui crura depilata. ep. 29. l. 2. num. 7.
4 Est procurator, qui uxoris negotia obit.
5 *Martialis resp.* Is tibi sane propter diligentiam, attentionem, formam, & vultum videtur esse procurator acer, ego autem perspicio illum esse mœchum, quo non Ausidius insignior. de quo Auf. Juv. Satyr. 9. v. 25. possunt & hæc Mariano collaudanti Crispulum hunc, & præferenti ejus diligentiam attentioni Ausidi Luſci, qui e decuria scribarum factus est prætor, continuari usque ad, *O quam dignus*, &c. 6 O digne qui in spectaculis theatralibus risum moveas alaparum contumeliis exceptus, non secus, ac Panniculus mimus a Latino mœchi sui partes agente cæsus. vide ep. 72. l. 2. n. 2. 7 Cum indignatione repetit hoc Poeta. 8 Nulla negocia, nullas in foro uxoris tuæ partes agit iste procurator Crispulus, imo tuum locum, & vices supplet in thalamis iste mœchus.

1 CRispulus iste quis est, uxori semper adhæret
Qui, Mariane, tuæ? Crispulus iste quis est?
Nescio quid dominę teneram qui garrit inaurem,
Et 2 sellam cubito dexteriore premit:
Per cujus digitos currit levis anulus omnes,
3 Crura gerit nullo qui violata pilo.
Nil mihi respondes? 4 uxoris res agit, inquis,
Iste meæ. 5 sane certus, & asper homo est,
Procuratorem vultu qui præferat ipso;
Acrior hoc Chius non erat Ausidius.
6 O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini;
Te successurum credo ego Panniculo.
7 Res uxoris agit? res 8 nullas Crispulus iste,
Res non uxoris, res agit iste tuas.

Ad hospitem. lxiii.

1 Meam enim supellectilem, lectos, sellas, &c. alii jam hospites attriverunt, atque usu tanquam suam factam, & a domino alienatam consumpserunt. *Metaph. sumpta, vel* ab arena, in qua victi tollebant digitum in signum τῆς ἥττης, ep. 29. l. spect. num. 3. *vel*, a licitationibus, in quibus digito sublato se quis profitebatur emptorem, seu conductorem. Cic. 3. in Verrem. *Junius patruus tollit digitum*, &c. vide Brissonii form. l. 6. 2 Al. *farctos*. 3 Et fasciæ cancellatæ, quibus lectus tenditur, cadunt putres, rupta reste, *thebed-coard*.

1 JUre tuo nostris maneas licet, hospes, in hortis,
Si potes in nudo ponere membra solo:
Aut si portatur tecum tibi magna supellex:
1 Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit 2 fractos nec inanis culcitra lectos;
3 Putris & abrupta fascia reste jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus:
Emi hortos, plus est: instrue tu, minus est.

¶ Ad

¶ Ad Ponticum. lxiv.

QUid sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me solicitus, Pontice, sæpe rogas.
1 Admiror, stupeo; nihil est perfectius illis:
2 Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis; faciat tibi 3 sic bene Cæsar,
Sic Capitolinus Jupiter. 4 imo tibi.

1 Respondet Martialis. 2 Sic ep. 16. l. 4. n. 4. vide ep. 13. & 112. lib. 1. 3 Ut vir bonus es, o Martialis, & candidus judex. 4 Imo tibi, o Pontice, *respondet Martialis*, sic faciant Domitianus, & Jupiter bene, ut ego bene sentio de tuis libellis, ideſt, faciant male. neque enim vere, & ex animo probavi, sed ut tuæ subservirem φιλαυτίᾳ, ut qui male sanus palpum malis, quam judicium rectum. vide epig. 70. lib. 8.

¶ Ad suos ministros. lxv.

1 SExtantes,* Calliste, 1 duos infunde Falerni:
Tu super 2 æstivas, *Alcime, funde 2 nives.
3 Pingue seas nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassentur que 4 rosis tempora 4 sutilibus.
Jam 5 vicina jubent nos 6 vivere 7 Mausolea:
Cum deceant, ipsos posse perire 8 deos.

1 Trient 4^a cyathos, sextans duos continet cyathos, & est sexta pars sextarii. ep. 28. l. 1. n. 2. * Minister poetæ. 2 Aquam nivatam, seu gelidam e nivibus expressam, qua vina generosissima diluebant. ep. 117. l. 14. vel decoctam, & vitris demissam in nives, ut refrigeretur. Neronis inventum. Gruterus, *solve nives*. 3 Unguentis delibuti, & floribus coronati convivabantur veteres. rationem vide annotat. ad Thyesten Senecæ, v. 942. & 945. 4 Coronas e rosarum foliis consuebant. vide quæ ad v. 357. Agamem. Senec. 5 In valle Martia erat sepulchrum Augusti. *Vel*, propiora, quam illud Cariæ Mausoleum. 6 Vita uti, genialiter vivere. ep. 16. l. 1. n. 4. 7 Sepulchra Augusti, Imperatorum, atque cognatorum ab Augusto extructa ad similitudinem Mausolei Artemisiæ. ep. 1. lib. spect. n. 12. vide ep. 59. lib. 2. num. 2. 8 Imperatores, qui se pro diis haberi volebant.

Ad Cæsarem. lxvi.

1 AStra polumque dedit, quamvis obstante noverca,
Alcidæ 2 Nemeæ terror, & Arcas aper,
3 Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ,
Et 4 gravis in Siculo pulvere susus Eryx,
Sylvarumque tremor, tacita qui fraude solebat
Ducere 5 nec rectas Cacus in antra boves.

1 Cœlo donavere Herculem gesta sua, etiam in gratiis Junonis. 2 Leo in sylva Nemeæa interfectus ab Hercule, ep. 27. lib. spect. n. 3. 3 Et Antæi Libyci insolentia in provocandis ad palæstram hospitibus, ab Hercule castigata morte. de ceromate vide ep. 57. lib. 3. num. 4. 4 Veneris filius ab Hercule cæstuum certamine devictus. Virg. 5. Æneid. 5 Aversas per caudam tractas. Vig. 8. Æneid.

Iſta tua, Cæſar, quota pars ſpectatur arena?
Dat majora 6 novus prælia mane 6 dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monſtro?
Quot tua Manalios 7 collocat haſta ſues?
Reddatur ſi pugna triplex 8 paſtoris Iberi,
Eſt tibi, 9 qui poſſit vincere Geryonem.
Sæpe licet Græja 10 numeretur bellua Lernæ,
11 Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis calum tantis, Auguſte, dederunt
Alcidæ cito Di, ſed tibi 12 ſero dabunt.

6 Matutinum ſpectaculum, quo beſtiarii cum beſtiis depugnabant: poſt meridiem qui ſupererant, inter ſe. 7 Interficit. *Metaph.* ab antiquo collocandi cadaverum more. 8 Geryonis tricorporis, Hiſpanorum regis. vide Mythologos. 9 Carpophorus, ſeu quis alius. lib. ſpect. ep. 27. 10 Hydra, numerolum (repullulantibus, quæ excidebantur, capitibus) malum. epig 27. lib. ſpect. 11 Non tamen conferenda eſt cum Crocodilis Niligenis, qui in theatro interfecti ſunt. 12 Ut diu præeſſe, & prodeſſe Reipub. poſſis. ſic epig. 32. lib. 8.

In Pontilianum. lxvii.

Sæpe ſalutatus, nunquam prior ipſe ſalutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

Cum adeo ſis inhumanus, ut nec ſalutes, nec reſalutes (ut ep. 51. ſupra) quoniam tibi non placet *ſalve* illud, vel *Ave*, in congreſſu ſolemne: tibi inhumano, & quaſi mortuo dicemus, uſque *Vale*, vel *æternum vale*, qui mos veteribus fuit ſalutandi mortuos (Virg. Æneid. 11. *Salve mi maxime Palla, Æternumque vale.*) qui reſalutare non poterant. vide epig. 8. lib. 9. & Luc. ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ προσαγορεύσει πτοήσεως.

De hirundine. lxviii.

Hibernos peterent, ſolito cum more receſſus
Attbides, in nidis una remanſit avis.
Deprendere nefas ad tempora verna reverſæ,
Et profugam volucres diripuere ſuæ.
Sero dedit pœnas: diſcerpi noxia mater
Debuerat, ſed tunc, cum laceravit Itym.

1 Cum hirundines, appetente jam hyeme, a nobis advolarent Africam (teſte Plinio) unde vere nos viſunt. 2 Hirundines, a Progne Pandionis Atticæ regis filia in hirundinem converſa. 3 Hoc forte ſub tegulis, ubi ſcalis habitavit tribus, in contubernalibus ſuis hirundinibus animadverterat Martialis. 4 Manſiſſe, contra morem, & naturam hanc hirundinem deprehendere ceteræ vere reverſæ. 5 Alludit ad fab. Prognes, quam dicit tum diſcerpendam fuiſſe, ubi ipſa ſuum filium Itym diſcerpebat, ſimulque ludit in verbis, *diſcerpi*, & *laceravit*. vide fab. 6. Metam. Ovid. & apud Mythologos.

Ad

Ad Lesbiam. lxiv.

1 *ARctoa de gente comam tibi, Lesbia, misi,*
2 *Ut scires, quanto sit tua flava magis.*

1 E Germania, quæ ad Arctum. Germani autem flava cæsarie spectabiles. 2 Ut videas, quam impudenter fucum facias meretricium, cui placet caliendrum, seu coma empta, & factitia, quæ vel Germanos flavo colore superet. Matronæ autem nigra, lupæ flava gaudebant coma. Videtur hujus ep. argumentum desumptum ex Ovid. l. 1. Amor. eleg. 14. *Nunc tibi captivos mittit Germania crines*, &c.

In M. Antonium. lxx.

ANtoni 1 Phario 2 nil objecture 1 Photino,
Et 3 levius tabula quam Cicerone nocens,
Quid gladium demens 4 Romana stringis in ora?
Hoc admisisset 5 nec Catilina nefas.
6 Impius infando miles corrumpitur auro,
Et 7 tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia 8 linguæ?
9 Incipient omnes pro Cicerone loqui.

1 Vide ep. 65. l. 3. unde huic fax.
2 Nihil habes, quod illi exprobres.
3 Minus tota proscriptorum tabula nocens, quam uno Cicerone.

4 In Ciceronis os. *Quod tibi Roma caput, cum loquereris, erat.* ep. 65. l. 3. n. 6. 5 Si revixisset, cui tamen major odii caussa Ciceronis, quam tibi. 6 Popilius Lenas percussor Ciceronis, qui illum capitis reum defenderat. 7 250000. drachmis Atticis. Appian. lib. 4. 8 Ciceronis, qui te Philippicis exagitavit. 9 Omnes jam in crudele hoc tuum facinus invehentur. sic ep. 82. lib. 2.

De Syrisco. lxxi.

1 *INfusum sibi nuper a patrono*
2 *Plenum, Maxime, centies Syriscus*
In 3 sellariolis vagus popinis
Circa balnea 4 quatuor 5 peregit.
O quanta est gula, centies 6 comesse!
7 Quanto major adhuc, nec accubare!

1 Donatum.
2 Justum, integrum centies. epig. 37. l. 4. n. 4.
3 Ganeis, & tabernis, ubi non honeste accumbebant, sed ventri indulgebant sedentes. de Sellaria item vide quæ Torrentius ad 43. cap. Suet. Tib. 4 Neronis, Grilli, Tiri, Agrippæ. 5 Consumpsit, decoxit. 6 Comessationibus absumpsisse. 7 Atqui id non justis conviviis, & cœnis. sed jentaculis, prandiolis, repotiis, &c. in quibus non accubuit.

Ad Faustinum. lxxii.

HUmida qua gelidas summittit 1 Trebula valles,
Et viridis 2 Cancri mensibus alget ager;

1 Oppidum, seu vicus in Sabin.
2 Julio mense, quo Cancer solem accendit, & Augusto, quo Leonis fervent pectora, ep. 57. lib. 4. n. 5. 6. 7.

3 Villa Austro expositа. venti in Æoli ditione esse perhibentur. Notus autem

* *Rura Cleonæo numquam temerata leone,*
Et 3 *domus Æolio semper amica Noto,*
4 *Te, Faustine, vocant;* 4 *longas his exige messes*
Collibus; 5 *hibernum jam tibi Tibur erit.*

propriæ ab Æolia Italiam adflat. * Rura Trebulæ te invitant. 4 Æstatem longam, dies æstivos longos. 5 Tibur frigidissimum habitum, si Trebulæ conferatur, videbitur hyeme fervere. epig. 57. 60. & 62. l. 4.

¶ De origine Bacchi. lxxiii.

Qui in monstroso Bacchi διμήτορος, καὶ διθύρου, Jovis scilicet femore perfecti, & renati partu, monstroso ludit ingenio Jovem Bacchi matrem vocans, cur non æque ἀτοπῶς & Semelem appellat patrem Bacchi? verum non tam rationem, & analogiam hic vel ignoravit, vel non examinavit Martialis, quam jocum affectavit. vide Mureti var. lect. 19. c. 10.

Qui potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelem dicere, Rufe, patrem.

Ad Theodorum. lxxiv.

Vide lib. 7. epig. 2. quod huic consonat.

Non donem tibi cur meos libellos,
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna caussa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

¶ De Pompejo, & filiis. lxxv.

1 Cneus Pompeii Magni filius interiit in Europa victus a Cæsare ad Mundam in Hispania: Sextus periit a militibus Antonianis interceptus Mileti in Asia. 2 Pompeius Magnus occisus, ut ep. 65. l. 3. n. 1. in Africa ad Pelusium Nili ostium sepultus est. Strabo lib. 16. in monte Cassio sepultum refert. 3 Neque enim constat, an sepultus fuerit. *Jacet ingens litore truncus*, dixit Virg. de Priamo, sed respexit Pompeium, 2. Æneï. & illud, *Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at Cato parvo, Pompeius nullo. Quisputat esse deos?* 4 Per tres orbis partes, quæ tum notæ, nondum inventa America, de his autem 3. partibus Pompeius triumpharat. *Et quasi non posses tellus tot ferre sepulchra, Divisit cineres.* Petronius antea, de Crasso, Pompeio, Jul. Cæsare.

1 *Pompejos juvenes Asia, atque Europa,* 2 *sed ipsũ*
Terra tegit Libyes; 3 *si tamen ulla tegit,*
Quid mirum 4 *toto si spargitur orbe? jacere*
Uno non poterat tanta ruina loco.

Ad Quinctum. lxxvi.

* Quæ lege, & jure nupsit. sed ludit

*Quæ * legis caussa nupsit tibi Lælia, Quincte,*
*Uxorem potes hanc dicere * legitimam?*

Poeta cum a notatione *legis*, & *legitimæ*, tum ab homonymia * *legitimam*. q. d. adultera Lælia nupsit Quincto mœcho: idque merito legis Juliæ in adulteros latæ, & a Domitiano revocatæ. vide ep. 7. l. 6. lege & 88. Ausonii.

Ad

Ad Cinnam. lxxvii.

1 PRofecit poto Mithridates ſæpe veneno,
Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.
Tu quoque caviſti cœnando tam male ſemper,
Ne poſſes unquam, Cinna, perire fame.

1 Vide Plin. nat. hiſt. l. 25. c. 2. & A. Gel. lib. 17. c. 16.

Ad Marullum. lxxviii.

NArratur belle quidam dixiſſe, Marulle,
Qui te 1 ferre oleum dixit in 2 auriculam.

1 Aſſentationem, & blanditias potentiorum auribus inſtillare. vide adag. *ferre ore oleum*.
2 Al. *auricula*. ideſt, te eſſe aure ſupina, qui alios audire averſeris. inverſo adagio, *oleum ore geſtare*, quod de eo dicitur, qui loqui cavet. vide epig. 42. l. 6.

Ad Turanium. lxxix.

1 SI triſti domicœnio laboras,
Turani; potes eſurire mecum.
Non deerunt tibi, 2 ſi ſoles προπίνειν,
3 Viles Cappadocæ, 4 graveſque porri,
Diviſis 5 cybium latebit ovis,
Ponetur digitis tenendus 6 unctis
Nigra cauliculus virens patella,
Algentem modo qui reliquit hortum,
Et 7 pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum 8 rubente lardo.
Menſæ munera ſi voles ſecundæ,
9 Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et 10 nomen pyra quæ ferunt Syrorum,
Et quas 11 docta Neapolis creavit,
Lento caſtaneæ vapore * toſta.

1 Ne triſtis, & ſolus domi cœnes, poteris apud me cenare frugali, & parabili menſa contentus. ad ejuſmodi cœnam invitat Perſicum Juvenalis, Sat. 11. & Septitium Plin. epiſt. 15. l. 1. 2 Apponentur tibi in libationem, promulſidem, antecœnium, guſtationem, ſeu guſtum, de quo lib. 12. ep. 31. n. 14. lib. 11. ep. 32. n. 2. & ep. 51. n. 11. 3 Lactucæ Cappadocæ. lib. 13. ep. 14.
4 Stomacho, capiti, oculis. 5 Piſcis e pelamidum genere conciſi fruſta, ovis ruptis frixa, & teſta. Plin. lib. 32. c. 11. & Athenæus l. 3. c. 52. 6 Propter oleum cauliculis ſuperfundi ſolitum. Lipſ. 5. epiſt. quæſt. 1. lib. Gruterus retinet *uſtis* propter ἀντίθεσιν τῷ *Algentis horti*. quod ſeq. 7 Pulti ex alicæ farina impoſitus botellus, qui conficiebatur ex ovi vitellis coctis, nucleis pineis conciſis, cæpa, porro, thure, pipere, liquamine, & vino, quibus inteſtinum farciebatur. *a pudding or ſaſſage*. Apic. l. 2. c. 5. erat & χορδὴ αἱματικὴ τις. Athenæus l. 3. c. 15.
8 Fumoſo, vel rancidulo. 9 Maturæ, vel duracinæ. epig. 44. lib. 1. 10 Pyra Syra, ex Syria allata. 11 Studiis literarum, & gymnaſiis celebris. Neapolitanæ autem caſtaneæ laudatæ. * MS. Bodl. *coctæ*.

12 Vinum qualecunque sapiet tibi non ante sitim bibenti. ita Socrati ποτὲ πᾶν ἡδὺ ἦν, διὰ τὸ μὴ πίνειν, εἰ μὴ διψώη. Xenoph. Apomnem.

12 Vinum tu facies bonum bibendo.
13 Post hæc omnia forte si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas vulere rami,
Et 14 fervens cicer, & 15 tepens lupinus.
Parva est cœnula, [quis potest negare?]
16 Sed finges nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus 16 tuo recumbes;
17 Nec crassum dominus leget volumen,
Nec de 18 Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt sine fine prurientes
Lascivos docili tremore lumbos:
Sed, quod non grave sit, nec infacetum,
19 Parvi tibia condyli sonabit.
Hæc est cœnula: 20 Claudiam sequeris,
Quam nobis cupis esse te priorem.

α. *Vel*, liberalius bibendo videberis approbare vinum meum qualecunque. 13 Quod si vinum tibi moverit appetitum novum, naturali calore accenso, vel etiam vomitum. hoc autem ante, vel in cœna factitabant veteres ad purgandum stomachum, & provocandum appetitum. Juv. 6. vers. 428. Athen. l. 15. c. 1. & Sen. Epist. 95. *Vomunt, ut edant, edunt, ut vomant.* Mox, *Et vinum omne vomitu remetiuntur.* 14 Ab igne coctum, *vel*, naturæ fervidæ, comburit enim, urinam movet, &c. Athenæus, l. 2. c. 14. 15 Aqua maceratus tepenti. 16 Sed cœnæ tenuitatem compensabit libertas, & synceritas, ubi non erit opus simulatione, & dissimulatione, ut in mensis divitum. 17 Non ficto, non ad alterius gratiam composito. 18 Ep. 53. lib. 11. num. 19. Οὐ μελοποιός ἐρεῖ κατακείμενος. Antholog. l. 2. c. 47. 19 Vide ep. 42. l. 2. n. 11. & Juv. Sat. 11. vers. 162. 20 Parvi foraminis tibia instar condyli, qui pars est digiti eminens in commissura pugni. 21 Aderit & Claudia deliciæ tuæ, quam scio te libenter secuturum, imo cupies te priorem nobis esse propter eam, quam vel nobis magis adesse velis. *Et nisi cœna prior, potiorque puella, &c.* Horat. epist. 5. l. 1.

In Zoilum. lxxx.

1 Vestis cœnatoria. vide epi. 46. l. 2. n. 3. 2 Ex sudore porosam. 3 Quia mihi non ea vestium copia, quæ tibi, qui sudare te fingis, ut syntheses ostentes, sic epig. 16. l. 2. num. 7.

UNdecies una surrexti, Zoile, cœna,
Et mutata tibi 1 est synthesis undecies,
Sudor inhæreret madida ne veste retentus.
Et 2 laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoile, cœno?
3 Frigus enim magnum synthesis una facit.

Ad Severum. lxxxi.

1 Me tibi debitorem ejus facias.

NOn totam mihi, si vacabis, horam,
Dones, & licet 1 imputes Severe,

Dum

Dum noſtras legis, 2 exigiſque nugas.
3 Durum eſt perdere ferias; 4 rogamus,
Jacturam patiaris hanc, feraſque.
Quod ſi legeris ipſe cum diſerto
[Sed nunquid ſumus 5 improbi?] 6 Secundo,
7 Plus multo tibi debiturus hic eſt,
Quam debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, 8 nec inquieta
Laſſi marmora Siſyphi videbit,
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti 9 lima momorderit Secundi.

2 Ad examen judicii caſtigas.
3 *Objectio in perſona Severi*, Non eſt æquum me otia mea perdere nugis tuis impenſa.
4 *Reſpon. Poetæ.*
5 Qui tibi adjungimus ſo mitem æque

gravibus, ac tu, diſtrictum negotiis. 9 Libertus hic Lucenſis ille, de quo l. 1. ep. 2. n. 5. aut Plinius Junior, qui noſtro amicus (ut teſtatur ipſe Plin. ep. ult. lib. 3.) qui & Secundus cognominatus eſt, diſertumque eum vocat Martialis, ep. 19. l. 10. 7 Plus tibi caſtigatori, quam mihi authori. 8 Effugiet mortem, non interibit, ad inferos, ubi ſaxum ingens volvit Siſyphus, damnatus. ſic ep. 2. l. 10. 9 Caſtigatio, expolitio, Metaphor. a fabris.

Ad Æmilianum. lxxxii.

Semper eris pauper, ſi pauper es, Æmiliane.
Dantur opes 1 nulli nunc, niſi divitibus.

1 Al. *nullis*,

In Gaurum. lxxxiii.

1 Quid 2 promittebas mihi millia, Gaure, ducenta,
Si 2 dare non poteras millia, Gaure, decem?
3 An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſperdas, Gaure: 4 puſillus homo es.

1 In denegando aliquis pudor eſt paulo poſt, ubi tempus eſt promiſſa jam perfici. Charinus apud Terent. 2 Mutuo, fœnore, vel gratis. 3 Quæ noluiſti mihi dare, ea tibi habeas, male iis utaris, quæ nec bene tibi vertant. Ita emendavit Scriverius de conſilio Scaligeri, cum antea legeretur *diſpereas*. 4 Μικρόλογος, parvi animi. *a baſe fellow.*

Ad Dindymum. lxxxiv.

**Inſequeris, fugio; fugis, inſequor: hęc mihi mēs*
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo. [eſt;

*Diſparia nobis ſtudia, voluntates di-

verſæ. Sic epig. 47. l. 12. vide & epig. 47. ſupra.

Ad Gallam. lxxxv.

Jam triſtis 1 nucibus puer relictis
Clamoſo revocatur a Magiſtro:

1 Pueris nucum luſus indultus fuit in

Saturnalibus, viris alea: finitis vero Saturnalibus, revocabantur in ſcholam pueri a magiſtris. *Plin. epiſt. 7. l. 8.* Alea viris inhibita, cujus animadvertendæ cura ad Ædiles ſpectabat.

Et blando male 2 proditus 3 fritillo
4 Areana modo raptus e popina,
Ædilem 5 rogat 6 udus aleator.
7 Saturnalia transiere tota,
Nec munuscula parva, nec minora
Misisti mihi, Galla, quæ solebas.
8 Sane sic abeat meus December.
Scis certe puto vestra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

2 A rotati, concussique fritilli sono proditus Ædili ganeas perquirenti.
3 Ep. 14. l. 4. n. 9.
4 Palam ludere post Saturnalia nefas erat.
5 Ut sibi paucat, nec in jus trahat. 6 Vino madens. 7 Ep. 89. l. 4. n. 2.
8 Nihil mihi misisti nostris Saturnalibus Decembr. nihil tibi mittam Calendis Martiis, quæ vobis tanquam Saturnalia sunt, & in quibus celebratus erat natalis Veneris, missaque mulieribus munera a maritis, & amatoribus. vide tit. Apophoreton, lib. 14.

LIBER VI.

Ad Julium Martialem. I.

Sextus mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care 1 Martialis:
Quem 2 si terseris aure diligenti,
Audebit, minus anxius, tremensque,
3 Magnas Cæsaris in manus venire.

1 Ad quem, lib. 5. ep. 21.
2 Si acri digiti, auris, judicii censura castigaris. 3 Cæsareas. sic epigram. 8. lib. 4. nu. 10.

Adulatorium. II.

1 Lusus erat sacræ connubia fallere tedæ:
Lusus & immeritos 2 execuisse mares:
Utraque tu 3 prohibes, Cæsar, populisque futuris
Succurris, nasci quos 4 sine fraude jubes.
Nec spado jã, nec mœchus erit, te præside, quisquã:
At prius [o mores] 5 & spado mœchus erat.

2 Pro ludo habebantur adulteria.
2 Castrate.
3 Edictis. Suet. Dom. c. 7. Xiphilin. Dom. Dio. Amm. Marcellin. l. 18. Papin. 4. Sylv. 4 Legitime, non ex adulterio. 5 *Eleganter utrumque conjungit Poeta.* vide Juv. Sat. 1. vers. 22. & Satyr. 6. vers. 367. & ep. 67. l. 6. unde huic lux.

* De

* De filio Domitiani. III.

1 *Nascere Dardanio promissum nomen Julo,*
2 *Vera deum soboles: nascere magne puer.*
Cui pater aternas post secula tradat 3 habenas,
4 *Quique regat orbem cum seniore senex.*
5 *Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,*
Et totam 6 Phryxi Julia nebit ovem.

* Ex Domitia uxore, cujus meminit Suet. cap. 3. Neque enim placet hoc de conceptu Juliæ, quem ipse pater, & patruus abortivum esse voluit, intelligi, ut vult Calderinus. 1 Imitatio Virgiliana. *Julius a magno demissum nomen Julo.* 1. Æneid. & .--- 2 --- *Charæ deum soboles*, &c. hæc autem *vera*, Domitiani scilicet Dei, ac Domini. ep. 8. l. 5. n. 2. 3 Imperium Romanum. 4 Imit. Ovid. *Sospite sic te sit natus quoque sospes: & olim imperium regat hoc cum seniore senex.* 2. Trist. ℣. 165. 5 Parcæ Deæ dabunt patrueli tuæ Juliæ filię Titi partes suas; atque Julia pro amore suo tibi nebit pollice niveo (qui longævitatem figurat) fila aurea, quæ summam portendunt felicitatem. namque ex disciplina Hetruscorum aries insolito colore indutus regi, vel Imperatori omnium rerum largitionem portendebat. vide quæ ad ℣. 228. Thyest. Senecæ. 6 Vellus aureum, quale erat arietis illius, quo Phryxus vectus e Bœotia in Colchos transfretavit.

Adulatorium. IV.

1 *Censor maxime*, 2 *principumque princeps,*
Cum tot jam tibi debeat 3 triumphos,
4 *Tot nascentia templa, tot renata,*
5 *Tot spectacula, 6 tot deos, tot urbes,*
Plus debet tibi Roma, quod 7 pudica est.

1 Censuram sibi assumpsit maximam. Suet. cap. 8. perpetuam. Dio. 2 Imperator. 3 Ex Dacis sc. Cattis, & Sarmatis. ep. 2. l. 2. n. 3. & ep. 19. l. 5. n. 2. 4 Suet. c. 5. Eutrop. l. 7. Cassiod. Cron. 5. Suet. c. 4. vide ep. 19. l. 5. n. 2. 6 Novos Deos, sepsum, patrem, fratrem, & Julium, cum antiquis Jove custode, Hercule, Fortuna reduce, Jano, &c. Xiphilin. & Sueton. vide ep. 19. l. 5. n. 3. 7 Vide quæ ad ep. 2. supra.

Ad Cæcilianum. V.

Rustica mercatus multis sum prædia nummis,
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes? 1 tacitum te dicere credo:
Non reddes. 2 ideo, Cæciliane, rogo.

1 Tacendo videris dicere me non redditurum. 2 Ut non reddam, rogo gratis, & dono, non mutuo.

Ad Lupercum. VI.

Scoptice excusat Paullam, quod amet quatuor comedos, inquiens eam non facere præter legem dramatis. quamvis enim in scena plures tribus simul loqui non conveniat, inducitur tamen sæpe persona quarta, quæ vel muta est, vel loqui non laborat, idest parce loquitur. Sed mentem Poetæ petat, qui volet, ex epig. 33. l. 9. n. 3.

Comedi tres sunt: sed amat tua Paulla, Luperce,
Quatuor: & κωφὸν Paulla πρόσωπον amat.

De Thelesina. VII.

1 Ex quo tempore Domitianus revocavit legem Juliam a C. Julio Cæsare Octaviano contra adulteros latam. vide Suet. Domit. 7. & c. 8. & supra ep. 2. & 4. primum hoc distichon in ed. Scriveriana desideratur, consilione suo, an incuria Typographica? hoc videtur ex lemmate, ubi Faustini mentio. 2 Intra mensem, vel 30. dies Thelesina nupsit decies. 3 Fraudem facit legi, conjugii nomine præexcit adulterium, vim legis eludit, neque jam uxor est, sed adultera legitima. ep. 70. l. 5. vide & 22. ep. infra. 4 Quæ simpliciter mœcha est, neque legem, ipsasque nuptias adulterat, ep. 88. l. 1. & ep. 42. l. 1.

1 Julia lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrare domos jussa Pudicitia est,
2 Aut minus, aut certe non plus tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, 3 non nubit: adultera lege est.
Offendor 4 mœcha simpliciore minus.

Ad Severum. VIII.

1 Imo sapienter fecit, pro more hodierno locandi filias: qui tenuioris conditionis hominibus prælatum elegit generum artis pecuniosæ. ep. 57. l. 5. Al. *Dic nunquid fatue, Severe, fecit?*

Prætores duo, quatuor tribuni,
Septem causidici, decem Poetæ,
Cujusdam modo nuptias petebant
A quodam sene: non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
1 Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Ad Lævinum. IX.

1 Vel simulas somnum, ne ejiciaris a designatore Oceano. 2 Ludit in ambiguitate vocis *suscitat*, quod significat, excitare e somno, & ex equestribus sedibus. ep. 24. l. 3. n. 7. & ep. 8. l. 5.

In Pompejano 1 dormis, Lævine, theatro,
Et quereris, si 2 te suscitat Oceanus?

Petit.

Petit latenter a Domitiano pecuniam. X.

Pauca Jovem nuper cum millia forte rogarem,
1 Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
2 Templa quidem dedit ille Jovi, sed millia nobis
Nulla dedit: 3 pudeat pauca rogasse Jovem.
4 At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira,
Quam placido nostras legerat ore preces!
Talis supplicibus tribuit diademata 5 Dacis:
Et 6 Capitolinas itque, redituque vias.
Dic precor, o nostri dic 7 conscia virgo tonantis,
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
8 Sic ego: sic breviter 9 posita mihi Gorgone Pallas
10 Quæ nondum data sunt stulte, negata putas?

1 Domitianus. 2 Suet. Dom. c. 5. vide & ep. 1. l. 5. n. 11. 3 Al. *Pudet heu, pauca*. 4 Carmen tamen, vel libellum supplicem legit vultu non minus sereno, quam quo jura victis dat, quam quo triumphat.

5 Ep. 3. l. 5. 6 Capitolium ascendit triumphans per viam sacram. 7 O Pallas, familiare Domitiani numen, quam eximie colit, & cujus filium se esse vult. ep. 5. l. 4. n. 6. 8 Sic ego quærebam, inquit Martialis, sic autem Pallas respondit. 9 Personam scilicet induta mitem, ita Silius, *Jam bellica Virgo Ægide deposita, &c.* vel alludit ad statuam Palladis in Capitolio positam sine ægide, ut quam Domitianus habet. ep. 179. l. 14. 10 Expecta modo, dabit, neque enim negavit, quia non statim dedit.

¶ In Mareum. XI.

1 Quod non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
2 Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti,
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu 3 Lucrina voras: me pascit 4 aquosa 4 Peloris;
5 Non minus ingenua est & mihi, Marce, gula.
Te 6 Cadmea Tyros, me 7 pinguis Gallia vestit.
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladem, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non fit verbis, Marce: 8 ut ameris, ama.

1 Quod nullum hodie reperiatur amicorum par, non est mirum, cum nulla inter eos, qui amici esse volunt, inveniatur conditionum paritas, rerum communio, aut studiorum similitudo. Orestis cum Pylade amicitia vel pueris audita. 2 Vide ep. 43. l. 2. & ep. 59. l. 3. F Codd. Pet. Scr. reponit, *rhombus*. Alii habent *pavus*. 3 Ostrea Lucrina, quæ in laude erant, & pretio. 4 Flaccida concha, & sine callo, a Peloro Siciliæ promontorio dicta. 5 Non mihi minus exacta est tenuis saporum ratio, nec minus deliciarum cupido, quam tibi. 6 Ep. 43. l. 2. n. 7. 7 Sagum Gallicum crassioris villi. vide ep. 19. l. 4. n. 1. & Juv. Sat. 9. ℣. 30. 8 *Ego tibi demonstrabo*, inquit Hecaton, referente Seneca epist. 9. *amatorium sine medicamento, sine herba, sine ullius veneficæ carmine; Si vis amari, ama.*

De Fabulla. XII.

JUrat capillos esse, quos emit, 1 suos
Fabulla: numquid, Paulle, pejerat? 2 nego.

1 Mentali quidem restrictione ambigui *suos*, at emptitios scilicet, non nativos. sic ep. 20. l. 2. & ep. 30. l. 1. 2 Supplet e duobus cod. Scriverius, cum antea claudicaret Jambus monstrose, vulg. quinarius.

De statua Juliæ. XIII.

1 Quis statuam tuam finxit tanto artificio, ut Phidiæ eximii toreutis superasse, ipsiusq; Palladis artem æquare videatur? * Stylo sculptorio. 2 Filia Titi Imp. & Martiæ Furvillæ, cui impensius amatæ Domitianus patruus insignem statuam tenentem manu cestum, quo se percussum innueret, erexit. 3 Ad vivum ita expressa, ut loqui videatur. 4 Marmor Lygdinum e Tauro, & Arabia. ep. 42. infra. * MSS. quidam præferunt *liquor*, splendor scilicet resultans ex statua Juliæ, & fulgor defluus oculos perstringens. 5 Ludibunda, & velut tenera, ac molli manu gerit cestum, ideſt baltheum amoris potentem, Cupidini ereptum, quo Martem Venus, Jovem Juno tactum ad amorem accendere fertur. vide Gyraldi Syntag. 13. de Venere. 6 Venus Acidalia dicta est ab ἀχνίδας, ideſt curas, quas injicit, vel ab Acidalio fonte in Orchomeno Bœotiæ. quo se lavare Gratiæ ferebantur. in hoc autem cingulo omnes ineſſe Gratias, & Venerem canit Hom. Il. ξ. 7 Juno, & Venus tanquam minores Deæ a te (ubi conciliatos volunt Jovem, & Martem) petant cingulum hoc, quo tu incendis Dominianum Deum, & Dom. nostrum. 8 Modo, n. 5.

1 Quis statuam tuam finxit tanto artificio, ut Phidiæ eximii toreutis superasse, ipsiusq; Palladis artem æquare videatur?

1 Quis te Phidiaco formatam, 2 Julia, cælo,
Vel quis Palladia non putet artis opus?
Candida 3 non tacita respondet imagine 4 Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore * decor.
5 Ludit 6 Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
7 Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis,
Ate Juno petat 8 cestos, & ipsa Venus.

In Laberium. XIV.

1 Alius hic a Laberio mimorum scriptore. 2 Qui possit famam, & gloriam contemnere, non ostentando artem suam, ac scientiam.

VErsus scribere posse te disertos
Affirmas, 1 Laberi: quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi, 2 virum putabo.

¶ De formica succino inclusa. XV.

1 Populea vide ep. 23. l. 4. n. 7. 2 Formicam. 3 Simile de vipera, ep. 59. l. 4. n. 4.

DUm 1 Phaethontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem succina gutta 2 feram.
Sic modo quæ fuerat vita contempta manente,
3 Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

Ad.

Ad Priapum. XVI.

TU qui pene 1 *viros terres, & falce* 2 *cinædos,*
3 Jugera ſepoſiti pauca tuere loci.
Sed tua non intrent vetuli pomaria fures;
Sed 4 *puer, aut longis pulchra* 4 *puella comis.*

1 Fortes, nec falcem, quam manu geris, timentes, ſed te cuſtodem ἀνδροσάθη averſatos. ep. 30. l. 1. n. 8. 2 Molles, ſed falcem tuam veritos. 3 Hortum. ep. 57. l. 3. n. 20. 4 Qui talione luant pœnas, ſi intrarint hortum.

In Cinnamum. XVII.

1 *CInnam, 2 Cinname, te jubes vocari.*
Non eſt hic, rogo, Cinna, barbariſmus?
Tu ſi Furius ante dictus eſſes,
Fur 3 iſta ratione dicereris.

1 Ut habearis nobilis, & Cinna, conſulari quidem, ſed crudeli viro oriundus. 2 Tonſor, de quo ep. 63. l. 7. 3 Barbara hac Apocope.

¶ Ad Priſcum, de Salonino. XVIII.

1 *SAncta Salonini* 2 *terris requieſcit* 2 *Iberis,*
3 Qua melior Stygias non videt umbra domos.
4 Sed lugere nefas; namqui te, Priſce, reliquit,
Vivit, qua voluit vivere parte magis.

1 Manes enim ſancti habiti. 2 In Hiſpania. 3 Qua umbra non eſt alia apud inferos ſanctior. 4 *Abſint inani funere næniæ, &c.* Hor. od. 20. l. 2. quia *multa pars mei Vitabit Libitinam, uſque ego poſtera Creſcam laude recens*: inquit idem ode 30. lib. 3. Magna quidem ejus pars eſt ſuperſtes, cui ſupereſt gloria ex claris factis, & ex bene meritis nominis celebritas. ſed alia hic mens Poetæ noſtri, & ratio Pythagorica: φίλων σώματα μὲν δύο, ψυχὴ δὲ μία, vivit itaque melior Saloninii pars in eo, quod te ſuperſtitem reliquerit, quem vel anima ſua chariorem habuit.

¶ In Poſthumum cauſſidicum. XIX.

1 *NOn de vi, neque cæde, nec veneno,*
Sed lis eſt mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abeſſe furto:
Hoc judex ſibi poſtulat probari.

1 Ineptos hujuſmodi, & umbraticos cauſſidicos, qui figurarum tumore, & ſententiarum vaniſſimo ſtrepitu crepantes nihil ex iis, quæ in uſu ſunt, aut vident, aut loquuntur, exagitat Petronius ſtatim ab initio Sat. Ita hic Poſthumus, vetex alia oratione (ut ait Cicero pro Roſcio Amerino) quam in alium reum fuerat commentatus, hæc declamavit: vel arceſſitos hos artis colores, & purpureum, qui late ſplendeat, pannum aſſuit cauſſæ levi, quam aptam oportuit de tribus capellis. vide Lucilii epig. l. 2. c. 40. Anthol. unde hoc expreſſum. vide & Lucianum in Ῥητόρων διδασκάλῳ.

2 Tu nescio quid grande sonas de clade Cannensi, bello cum Mithridate, Hannibale, Porsenna, quem Mut. Scevola adortus est. ep. 22. l. 1. & bellis civilibus Marii, & Syllæ, extra chorum quidem, & mira de lente. 3 Omni gestu, & actionis viribus. ita magno conatu magnas nugas agis.

Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Syllas, Marioſque, Mutioſque
Magna voce ſonas, 3 manuque tota.
Jam dic, Poſthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XX.

1 Cum ipse me sæpe hortatus fueris, prius ut aliquid a te peterem.

MUtua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi,
1 Cum mihi dixiſſes, exigis ergo nihil?
2 Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus,
Teque decem crucias; jam rogo, Phœbe, 3 nega.

2 Jam tamen dubitas, cunctaris, &c. Al. *anquiris*. 3 Amarum est diu pendere. æquius erat mihi spem præcidi, tibi metum, quam utrunque sic trahi, sic cruciari. vide Sen. de Benef. l. c. 1. & ep. 30. infra, & l. 7. ep. 42.

De Stella, & Janthide. XXI.

1 Cum Venus Violantillam duram diu, & inexorabilem jungeret tandem connubio stabili Stellæ Poetæ, dixit; cape munus, quo non potui dare majus. Papin. Syl. 1. 2 Diminut. ab ἴον, ut Violantilla a viola. 3 Violantilla. 4 Amore furens, & zelotypia. 5 Cesto illum mihi conciliatura. ep. 13. supra n. 3. 6 Adulteriis. 7 Tam continentem, & thalamo suo fidelem. 8 Arcanæ virtutis baltheo. de quo supra ep. 13. n. 3. 9 Ut illam amem. 10 Illam æque, ac me, ut me mutua amoris fide amplectatur.

PErpetuam Stellæ dum jungit Janthida vati
Læta Venus, dixit, plus dare non potui.
Hæc coram 3 domina; ſed nequius illud in aurem,
Tu ne quid 4 pecces, exitioſe, vide.
Sæpe ego laſcivum Martem furibunda 5 cecidi,
Legitimos eſſet cum 6 vagus ante toros.
Sed poſtquam meus eſt, nulla me pellice læſit:
7 Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & 8 arcano percuſſit pectora 8 loro.
9 Plaga juvat: 10 ſed tu jam dea cede duos.

In Proculinam. XXII.

1 Qui modo mœchus erat. Μοιχεύειν μὲν θέλουσιν, ὅταν λανθάνωσι χρόνον, γαμεῖν δὲ ἂς ἐμοίχευσαν, ὅταν ἐπ' αὐταῖς ληφθῶσι. Apollonius apud Philostratum l. 8.

QUod nubis, Proculina, concubino,
Et 1 mœchum modo, nunc facis maritum,

Ne 2 lex Julia te notare posſit ;
3 Non nubis, Proculina, 4 sed sateris.

2 Supra ep. 7. n. 1. & ep. 2. & 4.

3 Supra epig. 7. n. 3. & ep. 76. l. 5. & ep. 75. l. 1. 4 Illum fuisse mœchum.

In Lesbiam. XXIII.

STare jubes nostrum semper tibi, Lesbia, penem;
Crede mihi, non est mentula, quod digitus.
Tu licet & manibus, blandis & vocibus instes;
Contrate facies imperiosa tua est.

Σύγγραφοι fuerunt Martialis, & Juv. acumen sæpe convenit, & vel Philo Platonissat, vel Plato Philonissat. uter utri acceptum ferat, utriusque interpres non dico. verum hoc ep. vide expressum Sat. 6. Juv. v. 190. ibidemque expositum.

De Carisiano. XXIV.

NIl lascivius est Carisiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

Lascivire id esse in Carisiano jocatur, quod revera paupertatis erat, ut cui non erat vestis cœnatoria, quam sumeret in Saturnalibus, ubi Senatores, & equites positis togis induebant syntheses. vide ep. 141. l. 14. & Lips. 1. Sat. 1. æque, inquit, lascivum est gravitatem induere, ubi cæteri pro ritu civitatis lasciviunt, ac lascivire, ubi cæteri cives gravia agunt.

¶ Ad Marcellinum. XXV.

MArcelline boni soboles 1 syncera parentis,
Horrida 2 Parrhasio quem tegit ursa jugo:
3 Ille vetus pro te, patriusque quod optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene;
Cauta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat.
4 Bella velint, Martemq; ferum rationis egentes:
5 Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

1 Vera, ingenua, ingenio, moribus, pectore patrem referens, fortis forti create, purum aurum a puro auro. 2 Qui mereris tyro in Dacia, quæ spectat ad Septentrionem. militasse eum in Dacis, & Getis testatur ep. 40. l. 9. & ep. 79. l. 7. de Parrhasia ursa, vide n. 3. ep. 11. l. 4. 3 Ego. 4 Temere pugnent furiosi, tu caute, & uti fortem decet. qui *non timebit, cavebit tamen*. Sen. epist. 85. & Arist. Eth. 3. l. habes enim in te artium ornamenta, quibus togatus non minus, quam armatus patriam cohonestare possis. *licet eminus esse fortibus, Animo nocuit temeraria virtus.* 5 Alii leg. *Tu Poses & Patriæ miles, & esse Dacis.* Vide Turneb. l. 25. c. 27. non placet.

De

De Sotade. XXVI.

In judicio rei dicuntur *capite periclitari*. Sotaden λεύχονα capitis, vel oris ministerio male usum *capite periclitari*, ait. qui patitur, *ore morigerari*, qui agit, *capiti illudere*, tectius, & ambigue dicitur.

PEriclitatur capite Sotades noster.
Reum putatis esse Sotedem? non est.
Arrigere desit posse Sotades: lingit.

¶ Ad Nepotem. XXVII.

1 Duplici modo ait Nepotem sibi esse vicinum: primo in urbe Roma circa Floræ templum, tum in Sabinis, Ficeliarum oppido; inter quod, & Nomentum Martialis prædium habuit. Cluv. Ital. l. 2. c. 9. 2 Ep. 23. l. 5. n. 3. 3 Sic Catullus in nuptiis Juliæ, & Torquati: *Sit suo similis patri, &c.* mox, *Et pudicitiam suæ matris indicet ore.* & Hor. *Laudantur simili prole puerperæ.* Al. *Patria.* 4 Ne parce veteri vino, verum bibe uti ante natam filiam, nec reconde vina, sed nummos illi relinquendos. ep. 126. l. 13. 5 Non vinum a te reconditum, sed quod ipsa levit, & quod cum ipsa simul conseneſcat. 6 Non orbis tantum, sed & iis, qui liberos habent, liceat genialiter vivere, & cœcubi cullullos exhaurire.

1 BIs vicine Nepos (*nam tu quoque 2 proxima Floræ*
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ 3 patrii signatur imagine vultus,
3 Testis maternæ nata pudicitiæ.
4 *Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:*
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet 5 filia mustum;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
6 *Cœcuba non solos vindemia nutriat orbos:*
Possunt & patres vivere, crede mihi.

¶ Epitaphium Glauciæ. XXVIII.

1 Lege epicedion Glauciæ Melioris l. 2. Sylv. Statii, quod huic concinit, ac facem præfert. 2 Mel. Attedii. 3 Puer enim extinctus. 4 Melioris Attedii, qui Glauciam etiamnum infantem propter formam, & ingenium manumiserat. epig. seq. 5 Viæ Flam. in qua tumuli frequentes. 6 Al. *innocens pudore.* 7 Alii, *mensibus.* vitiosissime. unde enim bimulo ingenium, mores casti, pudor, &c. prædicta? 8 Prope erat tredecennis. 9 Qui Glauciæ fatum immaturum, atque Melioris miseram orbitatem defles, sis precor felix, neque habeas ex tuo, quod fleas. ut l. 10. epig. 61.

LIbertus 2 *Melioris ille notus,*
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciæ 3 breves 4 patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Juncto 5 Flaminiæ jacet sepulchro,
Castus moribus, 6 integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo 7 messibus peractis
8 *Vix unum puer applicabat annum.*
9 *Qui fles talia, nil fleas viator.*

De

De eodem. XXIX.

NOn de plebe domus, nec 2 avara 3 verna 4 cataſta,
Sed domini ſancto dignus amore puer,
5 Munera cum poſſet nondum ſentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc, formaque datū. Quis blandior illo?
Aut quis 6 Apollineo pulchrior ore fuit?
7 Immodicis brevis eſt ætas, & rara ſenectus.
Quidquid amas, cupias 8 non placuiſſe nimis.

1 Non pars Niliacæ plebis, aut Alexandrinæ, non e familia plebeja. *vel*, non e grege, atque turba domeſticorum ſervorum. ſic l. 8. ep. 51.
2 Avarorum mangonum, quibus hinc quæſtus. 3 Epig. 42. l. 1. n. 1. 4 Pegmatis lignei, quo venales exponebantur ſervi, a κατασάναι. 5 Epig. præced. n. 4. 6 Formoſo inſtar Apollinis. 7 Pulcherrima quæque brevis ævi ſunt, præcox indoles immaturi plerunque fati. τὰ γὰρ περιττὰ σώματα πίπτειν βραχείας πρὸς θεῶν δυσπραξίας, ἔφασχ' ὁ μάντις. Calchas ſcilicet referente nuncio Sophocleo in Ajace μαντιγοφ. ex opinione impia, Deos invidere eximiæ, & enormiori gloriæ. hinc & faſcini adhibiti, ſputum, ſalivæ, aliæque res turpiculæ, quibus gloriam temperari, arcerique invidiam credebant. 8 Ne cito pereat, teque jactura cruciet.

In Pætum. XXX.

SEx ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes,
Cum dixti mihi, ſume, tolle, dono:
Deberem tibi, Pæte, 1 pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Poſt ſeptem puto, vel novem 2 Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex ſeſtertia, Pæte, 3 perdidiſti.

1 Ac ſi donaſſes mihi ducenta ſeſtertia. nam quod exponunt, *ſex ratione ſignoris ducentorum*, non placet.
2 Menſes. 3 *Bis dat, qui cito dat, minimi gratia tarda eſt.* Alciat. embl. 102. vide ep. 20. ſupra.

In Charidemum. XXXI.

UXorem, Charideme, tuam ſcis ipſe, ſiniſque
A medico futui. 1 vis ſine febre mori.

1 Valetudinis forte gratia vigilanti ſtertis naſo, & medicum palpas hac, hoc volui dicere munere.

De morte Othonis. XXXII.

CUm dubitaret adhuc belli civilis 1 Enyo,
Forſitan & 2 poſſet vincere 3 mollis Otho,

1 Bellona, furor belli. cus. ep. 24. l. ſpect. n. 3. 2 Neque enim ſe Galbæ oppoſuiſſet, niſi ſperaſſet ſine bello civili rem geri potuiſſe, arque ubi jam a Vitellianis ad Bebriacum fraude ſuperato ſatis ſupereſſet ſpei, integreque fere copiæ, ſupervenientibus & aliis; odio tamen civilium armorum, & ne periret populus, ſe pugione transfodit. Sueton. Dio, & Tacit. 2. Hiſt. 3 De mollitie ejus, Suet. c. 12. & Juv. Sat. 2. verſ. 102.

Damia-

Damnavit multo 4 ſaturum ſanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, ſane 5 vel Cæſare major:
Dum moritur, numquid 6 major Othone fuit?

4 Alii, *ſaturum jam*, alii, *ſaturatum*, ego *ſaturum* probo, ut n. 2. 5 Quo vel victore majorem ſe, & meliorem affirmavit Cato. 6 Minor certe. Cato enim rebus fractis, & deſperatis, Otho ſalvis jam, & integris, ille tædio, hic odio belli civilis ſe interfecit, vitam mollem forti morte cohoneſtavit. *alii* (inquit Tacitus) *diutius imperium tenuerunt, nemo tam fortiter reliquit.*

In Sabellum. XXXIII.

NIl miſerabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidiſti, quo nil latius ante fuit.
Furta, fugæ, mortes ſervorum, incendia, luctus
*Affligunt hominem. * tam miſer, & futuit.*

* Et miſeria miſeriarum hæc eſt, quod amiſſis fuga, & morte pueris, detruſus eſt ad mulieres. *Scoprice.*

¶ Ad Diadumenum. XXXIV.

BAſia da nobis, Diadumene, preſſa, quot, inquis
Oceani fluctus me numerare jubes,
Et maris Ægæi ſparſas per litora conchas,
Et quæ 2 Cecropio monte vagantur apes,
Quæque ſonant pleno voceſque manuſque theatro,
3 Cum populus ſubiti Cæſaris ora videt.
Nolo, 4 quot arguto dedit exorata Catullo
Lesbia: 5 pauca cupit, qui numerare poteſt.

1 Vide ep. 64. l. 3. & ep. 47. l. 5. 2 Hymetto monte prope Athenas Cecropi regnatas, thymo, apibus & melle celebri. 3 Ubi plauſu, & fauſtis acclamationibus excipitur in ſpectaculis Cæſar. 4 *Mille, deinde centum, dein mille altera, dein ſecunda centum, &c.* Catull. ep. 5. ad Lesbiam. 5 *Pauperis eſt numerare pecus.* & Horat. *numerabilis, utpote paucus*, ep. ad Piſones.

Ad Cæcilianum. XXXV.

SEptem 1 clepſydras 2 magna tibi voce petenti
3 Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa dius dicis: vitreiſque 4 tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam.
5 Ut tandem ſaties vocemque, ſitimque, rogamus
Jam de clepſydra, Cæciliane, bibas.

1 Horologia aquaria, phialas e vitro, cupro, argento, &c. e κλέπτω, & ὕδωρ, per quæ guttatim defluit aqua ad temporum ſpatia dimetienda priſcis in uſu, ut hodie horologia arenaria. *heure glaſſes*. clepſydra autem tertiam fere horæ partem continebat. vide Plin. l. 2. epiſt. 11. & epig. 2. l. 6. & Budæum in Pandect. pag. 372. Lucian. in Ἀλεκτρυών ſimpliciter ὕδωρ pro clepſydra ponit. 2 Tanquam gratum tibi faceret judex longum dicendi ſpatium concedendo. 3 Judex. 4 Mora egelidam, an a ſole, vel igne calidam? quam ſupino ore bibis ad vocem, & vires reficiendas, ſimulque ut tempus protrahas. Bibendi autem inter agendum morem hunc a ſuo oratore procul abeſſe vult Fabius l. 11. cap. ult. 5 Ut exhauſta tandem clepſydra finias, tuæque voci, ac noſtris auribus parcas.

Ad

Ad Papilum. XXXVI.

Mentula tam magna eſt, tantus tibi, Papile, naſus,
Ut poſſis, quoties arrigis, olfacere.

Tricubitales, & ad omne miniſterium inſtrumentales naſos emungunt aliquanto honeſtius epigrammatiſtæ Græci. Antholog. l. 2. c. 13.

In Carinum. XXXVII.

Secti podicis uſque ad umbilicum
Nullas reliquias habet Carinus;
Et 1 prurit tamen uſque ad umbilicum.
O quanta ſcabie miſer laborat!
Culum non habet, eſt tamen cinadus.

1 Catamito tamen diſſecto, & inutili ſævit circa jecur ulceroſum prurigo turpitudinis.

¶ De filio Reguli. XXXVIII.

Adſpicis ut 1 parvus, 2 nec adhuc trieteride plena
2 Regulus auditum laudat & ipſe patrem?
Maternoſque ſinus viſo genitore relinquat,
Et patrias laudes ſentiat eſſe ſuas?
Jam clamor, 3 centumque viri, denſumque 4 corona
Vulgus, & infanti 5 Julia tecta placent.
Acris equi ſoboles magno ſic pulvere gaudet,
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Di ſervate, precor, matri ſua vota, patrique:
Audiat ut 6 natum Regulus, illa 7 duos.

1 Filiolus Reguli, de quo vide Plin. epiſt. 2. l. 4. 2 Nondum trimulus. ἀπὸ τῆ τριετῶς, trieteris, ſpatium 3 annorum, & feſtum Bacho ſacrum propter expeditionem ad Indos triennio exactam. 3 Cauſæ actæ coram Centumviris, qui tamen erant 105. cum ex 35. tribuum ſingulis terni eligerentur ad judicandum de hæreditatibus. vide Tacit. Dialog. de Oratorib. & Plin. epiſt. 14. l. 2. & mox n. 5. vide & ep. 62. l. 7. n. 5. 4 Tribunalia circumſtante. 5 Julia Baſilica, Julii Cæſ. templum in foro, in quo cogebantur C. virorum quatuor concilia ad cauſſas de teſtamentis audiendas. vide Plin. ep. 21. l. 5. & l. 6. epiſt. 33. vide & Jani Parrhaſii ep. 57. 6 Filium, paternæ eloquentiæ æmulum. 7 Maritum, & filium. Irritum autem hoc fecerunt Parcæ votum. vide 2. epiſt. 4. Plin.

In Cinnam. XXXIX.

Pater ex Marulla, Cinna, factus es ſeptem
Non liberorum. Namque nec tuus quiſquã,
Nec eſt amici, filiuſve vicini;

1 Sed

1 *Sed in grabatis, tegetibuſque concepti*
Materna produnt capitibus ſuis 2 *furta.*
Hic qui retorto crine 3 *Maurus incedit,*
Sobolem fatetur eſſe ſe 4 *coci Santræ.*
At ille ſima nare, turgidis labris,
Ipſa eſt imago Pannici 5 *palæſtritæ;*
Piſtoris eſſe tertium quis ignorat,
Quicunque 6 *lippum novit, & videt Damam?*
Quartus cinæda fronte, candido vultu,
Ex 7 *concubino natus eſt tibi Lygdo:*
Præcide, ſi vis, filium, 9 *nefas non eſt.*
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ ſic moventur, ut ſolent aſellorum,
Quis morionis filium neget Gyrrhæ?
Duæ ſorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti 10 *choraulæ, villicique ſunt Carpi.*
Jamq; 11 *hybridarū* 12 *grex tibi foret* 12 *plenus,*
Si 13 *ſpado Coreſus, Dindymuſque non eſſet.*

1 Sed a ſervis tibi geniti, vel in grabatis, quæ humiliorum ſervorum lecti ſunt, vel ſuper tegetibus, quas lupæ, ut & ſervi, pro lectis habent. Juv. Sar. 6. verſ. 118.
2 Adulteria.
3 Maurum referens. vide epig. 3. l. ſpect. nu. 12. Ariſtor. l. 5. gener. anima. c. 3.
4 Al. *Cogiſantræ*, ſervi ſcil. Mauri.
5 Qui familiam ad palæſtram ungit, atque exercet. ep. 57. li. 3. & 82.
6 Piſtorem ab igne lippum.
7 Catamito tuo.
8 Ep. 72. l. 2.
9 Eſt enim concubini tui filius.
10 Ep. 57. l. 5. n. 6.
11 Servi liberorum, ingenua matre, & ſervis hominibus natorum, quos ep. 85. l. 1. appellavit *equites vernas*. Proba itaque videtur lectio, quam præfert MS. Bodl. *Jam vernularum grex*. Hybrida eſt fœtus ex imparibus parentibus, ut canis ex venatico, & gregario, *amungrell*. vide ep. 22. l. 8.
12 Ut muſarum e numero novenario, qui Pythagoricis numerus perfectiſſimus, nempe ab impari unitate primo quadratus, tribuſque conſtans ternariis.
13 Qui teſtibus evulſis ad imprægnandum impotens eſt, coit tamen. J. C. Scalig. Exercit 175.

Ad Lycorim. xl.

FOEmina præferri potuit 1 *tibi nulla Lycori:*
Præferri 2 *Glyceræ fœmina nulla poteſt.*
3 *Hæc erit hoc, quod tu: quod hæc eſt* 4 *tu non potes eſſe,*
Tempora quid faciunt! hanc volo, te volui.

1 Quondam juveni.
2 Jam in flore ipſo.
3 Gl. erit annus, ut Lycoris; vivat modo.
4 Tu Ly. non potes eſſe puella, ut Glycera.

In raucum Poetam. xli.

1 *QUi recitat lana fauces,* 2 *& colla revinctus,*
3 *Hic ſe poſſe loqui, poſſe tacere negat.*

1 Vide ep. 1. l. 4.
2 MS. noſter, *Et tempora vincta*: & mox, *poſſe tacere*. quod vulg. *noſſe*.
3 Alludere videtur ad illud Epicharmi, Οὐ λέγειν δεινός, ἀλλὰ σιγᾶν ἀδύνατος. Citat A. Gell. l. 1. c. 15.

De

De Etruſcis thermis. xlii.

1 *Etruſci niſi thermulis lavaris,*
2 *Illotus morieris, Oppiane.*
Nullæ ſic tibi blandientur undæ,
Nec fontes 3 Aponi 4 rudes puellis,
Non 5 mollis Sinueſſa, fervidique
Fluctus 6 Paſſeris, aut 7 ſuperbus Anxur,
Non 8 Phœbi vada, 9 principeſque Bajæ.
*Nuſquam tam nitidum * micat ſerenum;*
Lux ipſa eſt tibi longior, dieſque
Nullo tardius a loco recedit.
Illic 10 Taygeti virent 10 metalla,
Et 11 certant vario decore ſaxa,
Quæ Phryx, & Libys 12 altius cecidit.
Siccos pinguis 13 onyx anhelat æſtus,
Et flamma tenui calent 14 Ophitæ.
15 Ritus ſi placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
16 Cruda 17 virgine, 18 Martiave mergi;
Quæ tam candida, tam ſerena lucet,
Ut nullas ibi ſuſpiceris undas,
Et credas vacuam nitere 19 Lygdon.
Non attendis, & 20 aure me ſupina
Jam dudum quaſi negligenter audis;
21 *Illotus morieris, Oppiane.*

1 Claudii Etruſci Balneis, quas & Papinius laudat. 1 Sylv. 2 Neque enim aliæ thermæ labes tuas, & malum colorem (epig. 3. l. 7.) eluere valent. vel ludit in homonymia τῶν illotus, ut opponatur *lauto*, id eſt, ſordidus liberali. Herald. 3 Patavio vicini, quem celebrat Claudianus ep. 3. 4 Intacti puellis. ſcribit enim Theodoricus rex eſſe in aquis Aponi ſtupendam quandam continentiæ diſciplinam, nam in undam, qua viri reficiuntur, ſi mulier deſcendat, incenditur, & calore exuritur. vide Caſſiod. ep. 39. l. 2. & Cluv. Ital. l. 1. c. 18. vel ad verecundiam forte Patavinarum reſpexit. vide l. 11. ep. 17. & Plin. epiſt. 14. l. 1. 5 Mollitie cœli, & ſalubritate aquarum laudata Sinueſſa Campaniæ urbs. Tacit. Annal. 12. vide ep. 8. lib. 11. n. 10. 6 Loci Campaniæ ad inferum mare. 7 *Impoſitus ſaxis late candentibus Anxur.* Hor. Sat. 5. l. 1. 8 *Aquæ Apollinares*, calidæ, & nobiles, olim *Cæretanæ Aquæ*, ſeu *Cærites*, juxta Cære opp. Etruriæ. Cluv. Ital. l. 2. c. 2. 9 Nobiliſſimæ aquæ Bajanæ. * Al. *vacat*. 10 Marmor viride ex Taygeto, monte Laconiæ. *Catachreſis metalli pro lapide.* 11 Marmor Sinadicum e Phrygia purpurei coloris certat marmori Nemadico e Libya flavo. 12 E terra, e lapidicina, vel propter moles marmorum majores. 13 Onychium marmor (de quo Plin. l. 36. c. 7.) æſtu ficco anhelat, ſudat tamen. 14 Marmor maculis diſtinctum inſtar ſerpentis, ab ὄφις. 15 Sudare ficta cella, frigida lavare, &c. ut ſeq. vide Mercurial. c. 10. l. 1. & Plin. epiſt. 17. l. 2. & l. 6. epiſt. 5. 16 Frigida, gelida. 17 Ep. 21. lib. 5. n. 11. 18 Aqua, quæ olim Aufeja, ab Anco Martio rege, poſtea a Q. Martio prætore in urbem invecta, & inſtaurata. 19 Marmor candidiſſimum ex Lygdo in Tauro monte. 20 Vide epig. 78. lib. 5. num. 2. 21 Supra num. 2.

Ad

Ad Caſtricum. xliii.

Dum tibi 1 *felices indulgent, Caſtrice, Bajæ,*
2 Canaq; ſulphureis nympha natatur aquis,
Me 3 *Nomentani* 4 *confirmant* 5 *otia ruris,*
Et 5 *caſa jugeribus non oneroſa ſuis.*
6 Hic mihi Bajani Soles, molliſque Lucrinus;
Hic 7 *veſtræ mihi ſunt, Caſtrice, * diviriæ.*
Quondam 8 *laudatas quocunque libebat ad undas*
Currere, nec longas pertimuiſſe vias.
9 Nunc urbi vicina juvant, 10 *ofacileſque receſſus,*
*Et ſatis eſt, *pigro ſi licet eſſe mihi.*

1 Nobiles aquis, amenę, ſalubres.
2 Quia ſulphurea, vel ob reverentiam numinis aquarum.
3 Seceſſus in Nomentanam villam meam. de qua ep. 38. l. 2.
4 A morbo recreant. 5 Villa non ultra modum, & rationem agri exædificata. 6 Non ultra Nomentanum agrum quæro balnea, & delicias (* legerim itaque *delicię* pro *diviriæ* in ſeq. verſu) quas olim Bajis, & in lacu Lucrino quærere ſolebam. 7 Al. *noſtræ*. 8 Bajas, Lucrinum lacum, Triburtinam, Martiam, &c. ep. 60. l. 4. 9 Me ætate provectiorem, invalidum, & pigrum juvant vicina. 10 Suburbani, & quaſi ad manum.

In Calliodorum. xliv.

Feſtive credis te, Calliodore, jocari,
Et ſolum multo permaduiſſe 1 *ſale.*
Omnibus adrides, dicteria dicis in omnes.
2 Sic te convivam poſſe placere putas.
3 At ſi ego non belle, ſed vere dixero quiddam:
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

1 Leporum, jocorum.
2 Et dicteriis inſtructus tanquam facetus ſcurra menſas alienas petis.
3 At ſi ego non falſe, ſed vere dixero te eſſe impuri oris φοινικόστομα, nemo te ad poculum ſuum invitabit. vide epi. 15. lib. 2.

In Lygdum, & Lectoriam. xlv.

1 Uſiſtis, ſatis eſt; laſcivi nubite cunni,
2 Permiſſa eſt vobis non niſi caſta Venus.
Hac eſt caſta Venus? nubit 3 *Lectoria* 4 *Lygdo:*
5 Turpior uxor erit, quam modo mœcha fuit.

1 Concubine, & mœcha.
2 *Verba hæc edicti legis Juliæ*. ſupr. ep. 7. n. 1.
3 Mœcha. 4 Concubino. ep. 30. ſupra n. 7. 5 Nubendo enim fateris tuum cum catamito adulterium. vide ep. 22. ſup.

Ad Catianum. xlvi.

Vapulat aſſiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

Ex quatuor aurigarum factionibus Veneta Domitiano erat inviſa. Aurigæ itaque Venetæ factionis inſultat Poeta, ironice collaudans eum, quod aſſiduo conamine moliretur. nec tamen metam contingeret victor. Lucilius l. 2. Anthol. c. 23. pigrum cujuſdam equum comparat Durateo illi Trojano.

Ad

Ad * Janthida nympham. xlvii.

NYmpha, * *mei Stellæ quæ fonte* 2 *domestica puro*
Laberis, & 3 domini 4 *gemmea tecta subis,*
Sive Numæ conjux 6 *Triviæ te misit ab antro,*
Sive Camœnarum de grege nona venis:
Exsolvit votis hæc se 7 *tibi virgine porca*
Marcus, 8 *furtivam quod bibit ager aquam.*
Tu contenta meo jam crimine, 9 *gaudia fontis*
Da secura tui: sit mihi sana sitis.

* Ita nympham aquæ vocat ab uxore Stellæ. ep. 21 supra n. 1. & 2.
1 Numen fontis, Lympha, aqua.
* Al. *meo*.
2 Intra parietes.
3 Stellæ.
4 E vario marmore nitentia, ac si gemmea forent. 5 Sive e specu Nymphæ Egeriæ conjugis Numæ in valle Dianæ Aricinæ, sive ex fonte Musarum, quibus amica Egeria, vel (ut quidam volunt) una e Musis, Ovid. 3. Fast. 6 Alii leg. *Triviæ te misit ab Anna*, & intelligunt Dianam Ariciæ cultam. vide ep. 4. l. 4. n. 11. de Trivia vide ep. 65. lib. 9. Jan. Rutgersius legi vult *Tyriæ te misit ab Anna*, quæ Didonis Tyriæ soror. 7 Nymphæ potus, quem clam hauserat, furti piaculum porcam immolat Martialis, ut hœdum Blandusiæ fonti Hor. ode 13. l. 3. 8 Cur furtivam maluit, quam ab amico donatam? an ex superstitione? an quia dulcior aqua furtiva? 9 Usum aquæ furtivæ non insalubrem.

In Pomponium. xlviii.

QUod *tam grande sophos clamat tibi* 2 *turba togata;*
Non tu, Pomponi; 3 *cœna diserta tua est.*

1 Ep. 4. l. 1.
2 Laudicœnæ, & σοφοκλεῖς, qui in recitationibus solent ἐπισημήνασθαι Ὀρθῶς, Σοφῶς, &c. Theophrast. Charact. περὶ κολακείας. 3 Suffragia hæc, & acclamationes a blandientibus, & cœna vel trita veste corruptis exagitat Hor. sub finem epistolæ ad Pisones. & Pers. Sat. 1. v. 54. & Pli. quem vide de hujus rei origine, modo, fœditate, ep. 14. l. 1.

De se Priapus. xlix.

NOn *sum de fragili dolatus ulmo,*
Nec quæ stat rigida supina 2 *vena,*
De ligno mihi quolibet columna est:
Sed 3 *viva generata de cupresso,*
Quæ nec sæcula centies peracta,
Nec longæ cariem timet senectæ.
Hanc tu quisquis es, 4 *malus, timeto:*
Nam si vel minimos manu rapaci
Hoc de palmite læseris racemos:
5 *Nascetur, licet hoc velis negare,*
Inserta tibi ficus in cupresso.

1 Ex persona Priapi hortorum custodis. ep. 36. l. 1. n. 8. & l. 3. ep. 57. & ep. 16. supra.
2 Σαίδη.
3 Vitalitatis cupressi rationem addit duobus vers. seq. vide ep. 73. infra n. 3.
4 Fur.
5 Tibi ficoso inseretur vena mea cupressea. epigr. 16. supra.

De

De Thelesino. l.

1 Castos, probos, pudicos, quorum basia pura.
2 Grur. amores.
3 Colere, θεραπεύειν. Grut. servare, idest, observare.
4 Scelerum alienorum, & impuritatis. Juv. Sat. 3. v. 49. *Quis nunc diligitur, nisi conscius, &c.*

CUm coleret 1 puros pauper Thelesinus 2 amicos,
Errabat gelida sordidus in togula.
Obscœnos postquam cœpit 3 curare cinados;
Argentum, mensas, prædia solus emit.
Vis fieri dives Bithynice? 4 conscius este.
Nil tibi, vel minimum, basia pura dabunt.

¶ Ad Lupercum. lii.

2 Expectarat ex præcedentibus Lupercus dicturum Poetam se vocatum non venturum, respondet autem ἀπροσδοκήτως se venturum. quod male urat avarum convivatorem.

QUod convivaris sine me tam sæpe, Luperce,
Inveni, noceam qua ratione tibi.
Irascar; licet, usque voces, mittasque, rogesque.
Quid facies? inquis. quid faciam? 1 veniam.

¶ Epitaphium Pantagathi. liii.

1 Forte ipsius Martialis.
2 Amor, & deliciæ, dum viveret, dolor ex morte.
3 Propter facilem, & levem in tondendo, radendoque manum, tu sis illi levis o terra, vide ep. 35. l. 5. n. 6. Alii leg. *Sis licet, ut debes, tellus, &c.*

HOc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, 1 domini 2 cura, 2 dolorque sui.
3 Vix tangente vagos ferro resecare capillos
Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
Sis licet inde sibi tellus placata, leviscque;
Artificis levior non potes esse manu.

De Andragora. liiii.

1 Perniciosum mehercule medicum! cujus imago vel per somnium visa faceret ad mortem. Quid ipse fecisset arte sua inerti? habes ejusdem ingenii epigra. Græc. lib. 2. cap. 21. Ἑρμογένη τὸν ἰατρόν &c. Lucilii, & Nicharchi Οὐτ' ἔκλυσεν, &c.

LOtus nobiscum est, hilaris cœnavit; & idem
Inventus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis caussam, Faustine, requiris?
1 In somnis medicum viderat Hermocratem.

De Sextiliano. liv.

TAntos, & tantas si dicere Sextilianum,
Aule, vetes; jungit vix tria verba miser.

Quid

Quid ſibi vult? inquis. dicam, quid ſuſpicer eſſe;
Tantos, & tantas Sextilianus amat;

1 Prægrandes draucos, eorumque caudas.

In Coracinum. lv.

Quod ſemper 1 caſiaque, cinnamoque,
Et 2 nido niger 3 alitis ſuperbæ
Fragras 4 plumbea Nicerotiana,
Rides nos, Coracine, nil olentes:
5 Malo, quam bene olere, nil olere.

1 Synecdoch. pro quovis aromate. de caſia vide, quæ adnotarim ad V. 36. Sat. 6. Perſii. 2 Unctus thure, quod æque ac cinnamomum, & caſiam in nidum congerit Phœnix, atque inde diſcutitur. Plin. lib. 10. c. 2. & l. 12. c. 10. refert, negatque. 3 Phœnicis, ep. 7. l. 5. n. 1. 4 Unguenta a Nicerote (ep. 38. l. 10. ep. 66. l. 12.) aromatopola confecta, & in vaſis plumbeis cocta in umbra, ut docet Plin. l. 13. c. 2. alii referunt ad ſagittas plumbeas, quibus cinnamomum ex Phœnicis nido decuſſum tradit Ariſtot. l. 6. de Nat. Animal. c. 13. Papin. 2. ſylv. *Phariæque exempta volucri Cinnama.* 5 Vide ep. 12. l. 2.

In Charidemum. lvi.

Quod tibi crura rigent ſetis, & pectora villis;
Verba putas famæ te, Charideme, dare.
Extirpa, mihi crede, pilos de corpore toto,
Teque pilare tuas teſtificare nates.
Quæ ratio eſt? inquis. ſcis multos dicere multa.
Fac pedicari te, Charideme, putent.

1 Crura, & pectus hiſpida, ſetoſaq; præ te ferendo putas te contra iturum, & decepturum famam, quæ de tua mollitie increbuit. 2 Ep. 29. l. 2. n. 6. 3 Loqui varia de tua turpitudine. 4 Hanc quaſi levioris criminis ſuſpicionem oppone illi graviori, quod te ſuſpicantur φοινικιζειν.

In Phœbum. lvii.

Mentiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis ſordida calva comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum;
Radere te melius 2 ſpongia, Phœbe, poteſt.

1 Calvitiem diſſimulare vis unguento perfuſus, quod fila capillorum imitetur. 2 Quæ pictos crines abſtergat.

¶ Ad Aulum Pudentem. lviii.

Cernere Parrhaſios dum te juvat, Aule, Triones
*Cominus, & * Scythici ſidera pigra poli;*

1 Dum tui centurionis ſtipendia mereris apud Getas in Sarmatia, quæ ad Septentrionem. de Parrhaſiis urſis vide quæ ad ep. 11. l. 4. n. 3. & ep. 25. ſupra n. 2. * Al. *Getici ſidera pigra poli.*

O 2 quam pene tibi Stygiæ ego raptus ad undas
Elysia vidi nubila fusca plagæ!
3 Quamvis lassa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore pudor.
4 Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
Stamina, 5 nec surdos vox habet ista deos:
Sospite me sospes Latias reveheris 6 ad urbes,
Et 7 referes pili præmia clarus eques.

2 Quam pene mortuus fum. sic Hor. ode 13. l. 2 *Quam pene furvæ regna Proserpinæ*, &c. 3 Oculi mei quasi in morte graves, & natantes desiderabant tuum conspectum. 4 Si Parcæ vitam mihi diuturniorem indulserint. vide notam ad epig. 73. lib. 4. 5 Audientes. 6 MS. noster, *ad oras*. 7 Redibis primipili, seu primi centurionis honore, & ornamentis equestribus ornatus.

In Baccaram. lix.

ET dolet, & queritur, sibi nō contingere frigus
Propter sexcentas Baccara gausapinas:
Optat & 2 obscuras luces, ventosque, nivesque:
Odit & hibernos, si tepuere, dies.
3 Quid fecere mali nostræ tibi, 4 sæva, lacernæ,
5 Tollere de scapulis quas levis aura potest?
Quanto 6 simplicius, quanto est 6 humanius illud,
Mense vel Augusto sumere gausapinas!

1 Ut detur illi occasio ferendi, ostentandique gausapinas penulas crebras, & villosas, *mantles*, vide ep. 26. l. 2. Zoilum parimorbo laborantem, propter stragula. 2 Ut cœlum sit nubilum, &c. 3 Sic ep. 19. l. 1. *Quid tantum fecere boni*, &c. 4 Al. *sæve*, ut Baccara sit nomen viri. 5 Leves nimium, & tenues. 6 *Simplicius*, ostentationis tuæ morbum confessa gausapinas vel per summum æstatis ardorem gestando; *humanius*, non imprecata frigus nobis, quibus tenues, ac tritæ lacernæ.

¶ De Pompillo. lx.

REm factam Pompillus habet, Faustine, legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum.
*2 Sic 3 leve flavorum valeat genus * Usipiorum,*
Quisquis & Ausonium non amat imperium.
4 Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur;
5 Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.
Quam multi 6 tineas pascunt, blattasque diserti!
Et redimunt soli 7 carmina docta coci!

1 Famam, & nominis, quam desideravit, celebritatem: eadem phrasis ep. 28. l. 1. & ep. 26. l. 2. 2 Sic valeant Usipii, * Germaniæ pop. & quicunque nominis Romani hostes sunt, ut vivent Pompilli scripta, ideſt, Utinam sic pereant hostes Popul. Rom. ut peribunt Pompilli chartæ. Et hoc respondet Poeta priori disticho e persona vulgi. 3 Quod a Romanis defecissent. Tacit. in vita Agricolæ. 4 *Instat vulgus*. 5 *Resp. Poeta*. 6 Scribunt, quæ, nemine legente, tineis, ac blattis relinquantur escæ. ep. 1. lib. 13. 7 Quæ togæ sint cordyllis, & piperis cuculli. epig. 2. lib. 3. num. 3. & epig. 87. lib. 4. num. 7.

Nescio

Neſcio quid plus eſt, 8 quod donat ſecula chartis.
Victurus 9 Genium debet habere liber.

8 Æternitatem.
9 Nativam

quandam vim, & ingenuam facultatem: non ingenium coactum, quod male reſpondet. *Vel* felicitatem quandam, & quaſi genii favorem, cujus patrocinio libris æque opus eſt, ac viris, urbibus, &c. Henr. Steph. Schediaſm. l. 1. c. 19. genium famæ. ut ep. 11. l. 7.

In Invidum. lxi.

Laudat, amat, cantat noſtros 1 mea Roma libellos:
Meque ſinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, 2 oſcitat, odit.
3 Hoc volo: nunc nobis carmina noſtra placent.

1 Mihi faveus, & amica.
2 Faſtidit. vide ep. 6. l. 2. num. 3.
3 Ut invidis diſpliceant mea carmina, namque hoc felicitatis argumentum.

Ad Oppianum. lxii.

Miſit pater unicum Silanus:
1 Ceſſas mittere munera Oppiane?
Heu crudele nefas, malaque 2 Parca!
3 Cujus vulturis hoc erit cadaver?

1 An ceſſas captare hanc prædam, o heredipeta?
2 Quæ unicum Silani filium ſuſtuliſtis.
3 Cui heredipetæ continget hæc præda? *Qui ut heres ſcribatur, conſolatur, aut aſſidit: vultur eſt, cadaver exſpectas.* Sen. ep. 95. vide Pierii Hieroglyph. l. 18. de Vulture.

¶ Ad Marianum. lxiii.

Scis te 1 captari: ſcis hunc, qui captat, avarum:
Et ſcis qui captas, 2 quid, Mariane, velit.
Tu tamen hunc tabulis heredem, ſtulte, ſupremis
Scribis, & 3 eſſe tuo vis, furioſe, loco.
Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamo:
4 Et piſcatorem piſcis amare poteſt?
Hiccine deflebit vere tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret, 5 des, Mariane, nihil.

1 Muneribus, & officiis allici, & oppugnari ab iſto, ut ſcribatur heres.
2 Mortem tuam, quo citius fruatur bonis tuis. ep. 27. l. 8.
3 In locum, jus, & bona tua ſuccedere. 4 Epig. 56. lib. 4. num. 1. & ep. 18. lib. 5. num. 9. 5 Deceptam ſibi ſpem plorabit veris lacrymis. *Heredis autem fletus riſus eſt.*

¶ In detractorem. lxiv.

1 Cum ſis nec 2 rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem 3 Curio, dum prandia portat aranti,

1 Tu, quem neque majores ornant, neque propriæ virtutes: auden' tu, o viliſſime, & molliſſime, tibi critica arrepta virga mea carpere carmina, eaque a laudatis laudata? 2 Studiis belli aſperrima. 3 M. Curio Dentato, agriculturæ ſtudiis non minus, quam victoriis, & triumphis apud authores celebri.

Hirſuta peperit rubicunda ſub ilice conjux ;
Sed patris 4 *ad ſpeculum tonſi, matriſque* 5 *togatæ*
Filius, & 6 ſponſam poſſit te ſponſa vocare :
Emendare meos, quos novit fama libellos,
Et tibi permittis 7 felices carpere nugas : (tam
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere to-
Non aſpernantur proceres urbiſque, forique :
Quas & perpetui dignantur ſcrinia 8 Sili,
Et repetit toties facundo 9 Regulus ore ;
10 *Quique videt propius magni certamina Cirei*
Laudat Aventina vicinus Sura Diana :
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæſar. (va
11 *Sed tibi plus mentis,* 12 *tibi cor limante Miner-*
Acrius, & 13 tenues finxerunt pectus Athenæ.
14 *Ne valeam, ſi non multo ſapit altius iſtud,*
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et 15 rubro pulmone vetus, naſiſque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, 16 quos nullus noverit, in me
Scribere verſiculos, 16 *miſeras & perdere chartas.*
17 *At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,*
Vivet, & hærebit, toroque legetur in orbe :
18 *Stigmata nec vafra delebit* 19 *Cinnamus arte.*
Sed miſerere tui, 20 rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licet, & lambat digitoſq; manuſque :
Si dolor, & bilis, ſi juſta coegerit ira,
Urſus erit ; vacua dentes in pelle fatiges,
* *Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.*

4 Mollis, effœminati, pathici, qualis erat Otho, cui *ſpeculum civilis ſarcina belli*, Juv. Sa. 2. v. 100. Vide Sen. de Brev. vitæ. c. 12.

5 Famoſæ adulteræ, adulterii enim convictæ cogebantur toga indutæ in publicum procedere.

6 Uſque adeo effeminatus es, & mollis.

7 Doctorum calculo, & præconio nobilia, atque victura carmina.

8 Silii Italici poetæ. vide ep. 14. l. 4. n. 1. & ep. 62. l. 7.

9 Ad quem ſæpe ſupra. vide ep. 13. & ep. 112. l. 1. &c.

10 Quę carmina laudet Clariſſ. orator Palſurius Sura, qui habitat in Aventino monte, ubi Diana colitur, unde deſpicere poteſt in Circum max. ſubjectum. 11 *Ironice*, tu tamen tibi arrogas plus judicii, &c. 12 Et tibi artium, atque Athenarum (quę ſapientię magiſtra perhibetur) præſes Minerva polivit ingenium, & exacuit judicium. *Iron.* 13 Subtiles, acutę. 14 Diſperream, ſi non cor pecudis jam putridum, quod cum inteſtinis, pedibus, jecore, pulmone lanius circumfert per compita venale, plus ſapiat, quam tuum. 15 Jam corrupto pulmone putre, & fętens. 16 Carmina, quæ nemo legat. ep. 9. l. 3. 17 At ſi ego in te ſcripſero carmen. 18 Inuſtam tibi ex meis epigrammatis infamiam. Metaph. a punctis corpori inuſtis, quæ lepide Petronius *epigrammata* dixit. 19 Tonſor. lib. 7. epig. 63. 20 Noli latratu tuo ad iram irritare me ; quem comperies urſum vivum, & in iras pronum, ubi dabitur occaſio, quin potius, o timide ac imbecillis catule, pellem urſi fœno ſartam mordicus laceſſis, unde tibi nihil impendet periculi? me vivum ſenties. cave canis, & quære aliam carnem, quam tacitus rodas. vide epigr. 61, lib. 5. & Horat. epod. 6. * MS. Bodl. *Et tacitam quæras.*

Ad Tuccam. lxv.

*HExametris epigramma facis, scio dicere Tuccam:
1 Tucca, solet fieri, denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longū est, solet hoc quoq; Tucca, licetque:
Si breviora probas, disticha sola legas.
2 Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit transire tibi, scribere, Tucca, mihi.

*Propter superius forte epigramma.
1 Respondet Poeta.
2 Ex pacto inter nos ita dispertiamus munia, ut mihi liceat longa epigramm. scribere, tibi transire.

De præcone puellam vendente. lxvi.

FAmæ non nimium bonæ puellam,
1 Quales in media sedent Suburra,
Vendebat modo præco Gellianus.
2 Parvo cum pretio diu liceret,
3 Dum puram cupit approbare cunctis.
Attraxit prope se manu negantem:
Et bis terque quaterque basiavit.
Quid profecerit osculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit,

1 Epi. 35. l. 1. n. 5. & ep. 117. l. 2. n. 2. lupæ scilic.
2 When a small price was biddem for her.
3 Dum facilem, sed negantis arte instructam puellam pro pudica, & pura approbare cupit, eoque vendibiliorem facere, reluctantem illam, & negantem sæpius basiavit, quod ubi fecisset præco oris non magis puri, quam Sabidius, ep. 33. lib. 1. & ep. 17. l. 3. vel Posthumus, ep. 10. l. 2. adeo impuram reddidit, quam puram approbare voluit; ut qui modo sexcentos licitus est, jam se daturum neget.

Ad Pannicum de Gellia uxore. lxvii.

CUr tantū eunuchos habeat tua Gellia, quæris,
Pannice? vult futui Gellia, non parere.

Vide supra ep. 39. n. 13. & Juv. Sat. 6. vers. 367.

De morte Eutychi pueri. lxviii.

FLete 1 nefas vestrum, sed 2 toto flete Lucrino
3 Najades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Castrice, dulce 4 latus.
Hic tibi curarum socius, blandumque levamen:
Hic amor, hic nostri vatis 5 Alexis erat.

1 Quod sic hoc nefas, docebit tertius versus.
2 Emisso quasi per lacrymas toto lacu Lucrino, & in mare profluente, ut Thetis in mari luctum sentiat.
3 Nymphæ aquarum. 4 Latero, qui lateri tuo semper hærebat, qui latus tuum usque tegebat. sic ep. 45. l. 2. n. 10. vide Jani Gulielmi Verisimil. l. 3. c. 17. 5 Puer Castrico in deliciis, ut Virgilio Alexis. Vel alter Alexis.

Numquid te vitreis nudum lasciva sub undis
Vidit, 6 *& Alcida nympha revisit Hylam*
An 7 *dea femineũ jam negligit Hermaphroditum*,
Amplexu teneri 8 *solicitata* 9 *viri?*
Quidquid id est, subita quacunque est caussa rapina,
10 *Sit precor & tellus mitis, & unda tibi.*

6 Et rapuit te Hyla pulchriorem, restituitq; Herculi Hylam. vide ep. 49. l. 5. nu. 4.
7 Nympha Salmacis. Ovid. Metam. 4
8 Allecta.
9 Eutychi.
10 Epig. 35. l. 5. nu. 11.

De Bassa. lxix.

Non miror, quod potat aquã tua Bassa, Catulle,
Miror, quod Bassi filia potat aquam.

Non miror Bassam sumere aquam qua parte opus est (epig. 50. lib. 2.) cum norim eam tuam esse, cui ore morigeratur: Sed miror eam in tantum degenerasse a patre Basso. utrum auctus ille fuerit, & filia tam dedecoris indignus, an temulentus, & meracus ebrius?

¶ Ad Martianum. lxx.

Sexagesima, Martiane, messis
Acta est, & puto, jam secunda Cottæ.
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel une.
Ostendit digitum, sed impudicum
* *Alconti*, * *Dasioque*, * *Symmachoque.*
At nostri bene computentur anni,
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem Priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque, fallisturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

1 LXII. annos natus est Cotta, neque unquam lecto eum affixit unius diculæ febris ardens.
2 Per contemptum, & derisionem ostendit medicis medium unguem, infamem, & impudicum digitum. vide epi. 91. l. 1. n. 2. & ep. 28. l. 2. n. 1.
* Medico.
3 Et a melioris vitæ statu subducatur, quantum temporis sit impensum animi, vel corporis morbis, facile apparebit nos diu fuisse, parum vixisse. 4 Imo, *Valere est Philosophari*, inquit Seneca, *Sine hoc ager esse animus*, &c. epist. 15.

De Telethusa. lxxi.

Edere lascivos ad 1 *Batica crusmata gestus*
Et Gaditanis ludere docta 2 *modis*;

1 Κρόσματα, tympanorum & cymbalorum pulsus cum digitorum crepitu, cujusmodi saltationes Hispanis in usu esse docet J. C. Scal. c. 18. l. 1. Poet. & hodie videmus.
2 Quos tres enumerat ibid. Scal. *Chironomiam*, *Halma*, *Lactisma*. vide ep. 42. l. 11. ep. 79. l. 4. n. 18. idemq; expressum a Juv. Sat. 11. ℣. 167.

3 *Ten-*

3 Tendere quæ tremulum 4 Pelian, 5 Hecubaque maritum
Posset 6 ad Hectoreos solicitare rogos:
Uris, & excrucias dominum Telethusa priorem.
7 Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.

3 Quibus ad libidinem incendi *jam frigidus ævo Laomedontiades, & Nestoris hernia* possit. Juv. Sat. 6. vers. 326. 4 Patrem Jasonis longævum. 5 Priamum. 6 Vel in medio mœrore, in funere Hectoris. Alii tamen præferunt, *Toros*. 7 Postquam desiderio ejus excruciatur, quam ancillam vendiderat, redimit, ut illi serviat.

De Cilice fure. LXXII.

FUr notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacua manu redire,
Ipsum surripuit Cilix Priapum.

Egregium sane custodem, de quo exclamare libet; *sed quis custodiet ipsum Custodem?* ut Juv. Sat. 6. vers. 348. de fœminarum custodibus. Statuis autem aureis, & argenteis addebantur custodes; ligneæ, & lapideæ incustoditæ erant. lepide itaque cum Apollinis statua, quam surrepturus erat, jocatur Eutychidas, Anthol. l. 2. c. 25.

De Priapo. LXXIII.

1 *NOn rudis indocta fecit me falce colonus:*
2 *Dispensatoris nobile cernis opus.*
Nam 3 Ceretani cultor ditissimus agri
Hos Hilarus colles, & juga læta tenet.
Adspice, 4 quam certo videar non ligneus ore;
5 Nec devota focis inguinis arma geram;
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupresso
6 Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, 7 sanctum celebrate Priapum;
Et bis septenis parcite jugeribus.

1 De Priapo. ep. 36. l. 1. n. 8. & ep. 57. l. 3. & supra ep. 49. 2 Artificisne, qui custodem effinxit? an fuit hic Hilarus dispensator, & cultor agri Ceretani? 3 Ceretum, Umbriæ opp. 4 Quam ad vivum effictus vultus non videatur esse e ligno. 5 Non urenda pro ligno arido, & putri, namque e cupresso illis vitalitas. ep. 49. supra nu. 3. 6 Affabre facta tanquam manu Phidiæ. ep. 35. l. 3. & ep. 13. supra n. 1. 7 Vide epig. 67. l. 3. nu. 5.

Ad Eculanum. LXXIV.

1 *MEdio recumbit imus ille qui lecto,*
Calvam 2 trifilem semitactus unguento,

1 De more, & ordine Rodiscumbendi in lectis ad mensam vide Lips. 3. Antiq. lect. Ciacon. de triclinio, & Stuck. convival. 2. 2 Sulcis unguento ductis, & pictis in calva tripili, seu trifili, tres sc. vel paucos admodum habenti capillos. Semitactus autem, ἡμίχριστος: *tangere* quippe *oleo*, est *ungere*, Jos. Scal. & P. Scriv. vide & ep. 57. supra.

3 Foditque tonſis ora laxa lentiſcis ;
4 Mentitur, Eſculane ; non habet dentes .

3 Qui videtur dentes purgare lentiſco, de quo ep. 22. l. 14. 4 Simulat, ne appareat edentulus. Janus Gruterus dicit legi in Palatino; *Calvam ſimilem*. unde Jan. Rutgerſius legendum putat, *Calvam Sileni*.

In Pontiam. LXXV.

CUm mittis turdūve mihi, 1 quadrāve placēte,
Sive femur leporis, ſive quid his ſimile :
2 Buccellas miſiſſe tuas te, Pontia, dicis :
3 Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam .

1 Ep. 76. l. 3. nu. 1. 2 *Morſelles*. 3 Nec amicis mittam, mulco minus ipſe edam, ut qui ſciam tua veneficia, epig. 34. l. 2.

Epitaphium Fuſci. LXXVI.

ILle 1 ſacri lateris cuſtos, 2 Martiſque togāti,
3 Credita cui ſummi caſtra fuere ducis :
Hic ſitus eſt 4 Fuſcus, 5 licet hoc, fortuna, fateri :
Non timet hoſtiles jam lapis iſte minas .
6 Grande jugum domita Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus .

1 Imp. Domitiani præfectus prætorii. 2 Prætorianæ cohortis, quæ in urbe, ſeu ad muros urbis erat, præfectus. *Vel*, legatus Domitiani, qui ipſe in urbe propter auſpicia, & imperia reſidens bella gerit per duces. 3 Cui Domitian. commiſerat belli Dacici ſummam. Suet. Dom. c. 6. Tacit. 2. & 3. lib. hiſt. 4 In Dacia bello oppreſſus interiit. Eutrop. l. 7. Juv. Sat. 4. verſ. 111. 5 Etſi ipſe victus ceciderit, jam tamen ſecurus eſt tumulus ejus, Dacis poſtea victis a Juliano. 6 Victi jam Daci retulerunt inferias umbræ Fuſci, cui quaſi victrici ſacratur tumulus cum agello, & luco in ipſa Dacia redacta in deditionem, vide ep. 115. & 117. l. 1.

In Afrum. LXXVII.

CUm ſis tam pauper, quā nec miſerabilis 1 Irus :
Tam juvenis, quam nec 2 Parthenopæus erat ;
Tam fortis, quā nec, cum vinceret, 3 Artemidorus ;
4 Quid te Cappadocum ſex onus eſſe juvat ?
Rideris, multoque magis 5 traduceris, Afer,
Quam nudus medio ſi ſpatiere foro .

1 Arnæus mendicus, Hom. Od. ζ. 2 Pulcherrimus juvenis, unus e ſeptem ducibus ad Thebas profectis. Æſchylus in ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, & Papin. Theb. 3 Artemid. Trallianus pancratiaſta nobilis, ſub Imp. Galba, & Vitellio. vide quæ Scriv. e Pauſaniæ Eliac. poſteriore. 4 Cur tu perinde, ac dives eſſes, ſenex, vel æger geſtaris hexaphoro, lecticam ſubeuntibus ſex ſervis e Cappadocia, gente ad ſervitutem nata? 5 Vide quæ ad epig. 4. lib. ſpect. num. 1.

6 *Non aliter monſtratur Atlas cum compare ginno,*
Quæque vehit ſimilem 7 bellua nigra Libyn.
8 *Invidioſa tibi quam ſit lectica, requiris?*
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

6 Pro hac lectione ex variis bonis libris pugnat Ang. Politianus c. 23. hoc ſenſu. Si quando Atlas nanus (Juv. Sat. 8. ℣. 31.) mulo pumilo, & compare utatur, vulgo ridetur, ut & Maurus ubi concolorem ſibi elephantum conſcendit: ſic Afer merito ridetur, qui pauper juvenis, & fortis ab aliis juvenibus ſuæ prope conditionis geſtatur. Ex intima quidem Poetæ mente. Quando tamen (vel ipſo ſarente) in MSS. venerandæ vetuſtatis prope omnibus legatur *gibbo*, primatem, palmaremque conciliandi, reſtituendique hujus, inter alia plurima, loci gloriam retulit ſagaciſſimus P. Scriverius, qui in Animadverſionibus ſuis reponit *ginno*, h. e. parvo mulo, quod ex interlineari gloſſa, vel margine in textum irrepſiſſe videtur. vide ep. 197. l. 14. 7 Elephas. 8 Vel mortuo tibi invideretur hexaphorum, nedum vivo, tam pauperi, cui efferendo magis conveniret ſandapila. vide ep. 81. l. 2.

Ad Aulum, de luſco. lxxviii.

POtor nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic 1 Heras medicus, bibas caveto
Vinum: ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, 2 oculo, valebis, inquit.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, 3 oculus bibit venenum.

1 J. Grut. e Palat. cod. reſtituit, cum in vulg. ſit, *Huic dicit medicus*.
2 Ita Gallus quidam luſcus excuſſo ſibi in ludo gladiatorio punctim batuenti unico oculo, exclamavit, *adieu mon oeil, & bonne nuit meſſieurs*, & ep. Lucilii l. 11. Antiſologiæ, amiſſurus oculum dixit χαῖρ' ἑρὸν φῶς. 3 Extinctus enim eſt bibendo oculus.

Ad Lupum. lxxix.

TRiſtis es, & ſelix; ſciat hoc fortuna caveto:
1 *Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.*

1 Nec uſu, nec vultu, nec animo læto munera ejus agnoſcentem; unde irata levis dea inſtar Scythiæ capræ rem tibi diſturbabit.

Ad Cæſarem de roſis hibernis. lxxx.

1 *UT nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus*
Miſerat hibernas 2 ambitioſa roſas:
3 *Navita deriſit Pharios Memphiticus hortos,*
Urbis ut intravit limina prima tuæ.

1 Ubi tibi allatæ ſunt ex Ægypto roſæ hibernæ.
2 Ex hibernis roſis laudem captans. 3 Ipſe nauta, ſeu mercator Ægyptius viſus eſt contemnere Ægyptios hortos præ noſtris, in quibus magnam rosarum hibernarum copiam invenit, l. 13. ep. 127.

Tantus veris honos, & odora gratia 4 *Flora*,
5 *Tantaque Pæstani gloria ruris erat.*
Sic quocunque vagus gressumq; oculosque ferebat,
6 *Textilibus sertis* 7 *omne rubebat* 7 *iter.*
At tu Romana jussus jam cedere bruma
8 *Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.*

4 Deæ florum. *Metonym.* 5 Tanta erat rosarum copia, quarum ferax Pæstus. ep. 38. l. 5. n. 11. & l. 12. ep. 31. 6 Coronis, & sertis textis e rosis. vide quæ ad Senec. Agamemn. V. 357. Al. *Sutilibus*. 7 Urbis vicus omnis. 8 Habe tibi rosas, mitte nobis frumentum.

In Charidemum. lxxxi.

1 *Ratus tanquam populo, Charideme, lavaris:*
Inguina sic toto subluis in solio.
2 *Nec caput hic vellem sic te, Charideme, lavare,*
Et caput, ecce, lavas: inguina malo laves.

1 Tanquam volens eos polluere, & conspurcare, qui post te in eodem solio loturi sunt. 2 Vide ep. 42. l. 2. argumenti æque puri.

Ad Rufum. lxxxii.

1 *Quidam me modo, Rufe, diligenter*
Inspectum, velut emptor, aut lanista,
Cum vultu, digitoque subnotasset;
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus 2 *nequitias, jocosque novit*
Aurem qui modo non habet 3 *Batavam?*
Subrisi modice: levique nutu
Me, quem dixerat esse, non negavi.
4 *Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?*
Respondi: quia sum malus Poeta.
5 *Hoc ne sæpius accidat Poeta,*
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

1 Tanquam empturus quis servum, aut gladiatorem. mancipia autem venalia empturi diligenter inspiciebant, deveſtiebant etiam, & contrectabant. 2 Epigrammata lasciva, & jocosa. 3 Lectionem hanc loco motam, sed opt. MSS. authoritate vindicatam, recipiunt, aut certe agnoscunt tres Batavi clarissima Martialis lumina; Hadr. Junius, J. Gruterus, P. Scriverius, & ferunt aliquanto clementius, quam magnus ille Erasmus, & patriotæ alii, exponunt scilicet gratulari sibi Poetam, quod legatur ab omnibus Romæ, præterquam a Batavis, qui armis, & duriori vitæ assueti, corporis Augusti custodes, non ita curabant jocos istos. Prætereunt quippe (juxta Venusinum Poetam) poemata Rhamnes, neque sapit Centurionum genti nequior iste sal. Nam quod in vulg. legitur *severam*, e glossa videtur huc transmigrasse. 4 *Ego Poeta sum, & , ut spero, non humillimi spiritus, &c. Quare ergo, inquit, tam male vestitus es? Propter hoc ipsum, amor ingenii neminem unquam divitem fecit*; Petronius. 5 Ne sæpius cogar me malum fateri Poetam.

Ad

Ad Cæsarem Domitianum. lxxxiii.

QUantum solicito fortuna parentis Etrusco;
Tantum, summe ducum, debet uterq; tibi.
Nam tu missa tua revocasti 2 fulmina dextra:
3 Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,
Utetur 4 toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
5 Esse quod & comiti contigit, & reduci.

1 Quantum Etruscus in exilium, sed non extra Italiam missus debet filio, qui patrem in exilium accomitatus est, & cujus pietate, & precibus Domitianus permotus eum revocavit: tantum & pater, & filius tibi, o Cæsar. vide Papinii sylv. 3. & ep. 39. l. 7. 2 Exilii decretum. 3 Ut sint revocabiles. 4 Tota vi emisso. Heraldus legit *torto*. 5 Supra n. 1.

De Philippo. lxxxiv.

OCtaphoro 2 sanus portatur, Avite, Philippus;
Hunc tu 3 si sanum credis, Avite, furis.

1 Lectica ab octo servis gestata. 2 Corpore. 3 Animo. *quod ipse non sani esse hominis? non sanus juret Orestes.* Pers. Sat. 3. ult. vers.

In mortem Rufi Camonii. lxxxv.

EDitus est sextus sine te mihi, Rufe Camoni,
2 Nec te Lectorem sperat, amice, liber.
3 Impia Cappadocum tellus, & 4 numine lævo
Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri.
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufo:
Et resonet tota planctus in 5 Æmilia.
Heu qualis pietas, heu quam brevis occidit ætas!
6 Viderat Alphei præmia quinque modo.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus;
Tu solitus 7 nostros, Rufe, tenere joços.
Accipe cum fletu mœsti breve carmen amici,
8 Atque hæc absentis thura fuisse puta.

1 Te in Cappadocia peregre, vel etiam fatis functo, sextum hunc edidi l. Alleg. *Editur en.* (*eu*, vel *heu*) *sextus sine te mihi, Rufe Camoni*, cujus familiæ meminit & l. 9. ep. 76. & 78. neque n. ferenda lectio vulg. *Camonis*. 2 Quia jam mortuum. 3 Propter ingenia sua mala, & servilia. *Vel* propter mortem tuam a pestilitate ejus aeris. 4 Averſante Deo. fidere non fausto. 5 Epig. 4. l. 3. n. 1. 6 Quinque lustra, vel Olympiadas, quinque Olympica certamina ad Alpheum amnem celebrata. vide quæ ad V. 840. Herc. Fu. Senec. 7 J. Gruterus, *totos*. 8 Vice thuris, quod ipse præsens rogo injeciſsem, cape hoc carmen absentis. ep. 26. l. 10. n. 8.

In

In bibentes aquam calidam. lxxxvi.

1 Vinum nobile e Setia Campaniæ opp. 2 Nobiles, vel quæ temperant calorem vini.

1 *Setinum, 2 dominæq; *nives, denſique *trientes,*
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
3 *Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,*
Qui mavult hæres divitis eſſe Midæ.
4 *Poſſideat Libycas meſſes, Hermumq; Tagumque,*
Et potet calidam, qui mihi 5 laudat, aquam.

* Vide ep. 65. l. 5. 3 Demens eſt, & fortunæ ingratus, qui ex voto Midæ aurea fiti mavult perire, quam delicata vina, & nobilem decoctam bibere. 4 Medicus, vel alius quiſpiam poſſideat quantum metit Africa, habeat aurifluos amnes, dum aquam bibat calidam: mihi vel pauperi liceat vinum bibere.. *tanti mihi non ſit opaci omnis arena Tagi*, &c. ut caream nobili vino nivibus diluto. vide ep. χθιζόνεμοι νοσέοντι. l. 2. Anth. c. 47. 5 Scr. ex ſcriptura in ora Ed. Junianæ proſtante *libet*. quam & agnoſcit Turnebus eſſe in ſuo MS. ſuſpicatur legendum *livet*, ideſt, qui mihi invidet aquam frigidam.

Ad Cæſarem. lxxxvii.

1 Qui tibi poteſt dare, nec opus habes ab alio, quam a Diis, & te ipſo quicquam expectare. ep. 33. l. 10.

Dii tibi dent, & tu, Cæſar, quæcunq; mereris:
Di mihi dent, & tu, quę volo, ſi merui.

Ad Cæcilianum. lxxxviii.

1 Mero tuo nomine, nec appellavi te dominum, ſeu patronum, ex more clientum ſalutantium. 2 Vis ſcire quantuli me aſſeruerim in hanc libertatem, ut domino caverem? multa certe, & jactura ſportulę.

Mane ſalutavi 1 vero te nomine caſu:
Nec dixi Dominum, Cæciliane, meum.
2 *Quanti libertas conſtet mihi tanta, requiris?*
Centum quadrantes abſtulit illa mihi.

De Panareto potore. lxxxix.

1 Ep. 81. l. 3. & ep. 119. l. 14. 2 Vino. 3 Fictilis lagena, quam prius vino Spoletino plenam exſiccarat, etiamſi capacior fuiſſet, exhauſturus. 4 Convenit ratio accepti, ac redditi, non auxit vinum adhibita ad diluendum aqua. quod vel ex ratione reddituæ ad juſtam menſuram urinæ jocatur Poeta conſtare Panareto bibiſſe merum.

Cum peteret ſeram media jam nocte matellam
1 *Arguto 2 madidus 1 pollice Panaretus:*
3 *Spoletina data eſt, ſed quam ſiccaverat ipſe:*
Nec fuerat ſoli tanta lagena ſatis.
Ille fide ſumma teſta ſua vina remenſus,
4 *Reddidit ænophori pondera plena ſui.*
Miraris, quantum biberat, cepiſſe lagenam?
Deſine mirari, Ruſe: merum biberat.

De

De Gellia. xc.

Moechum Gellia non habet, nisi unum.
Turpe est hoc magis; uxor est duorum.

Extenuabat culpam suam Gellia, quasi tolerabiliorem, quod non nisi unum haberet mœchum, ut ep. 92. l. 3. Redarguit eam Poeta, æque turpe esse *inquiens* uxori unum habere mœchum, ac non nupræ multos. esse quippe uxorem duorum, mariti scilicet legitimi, & adulteri. Si enim juxta Senecam 3. Benef. c. 16. adulterium unius vocatur matrimonium, & uxor certe erit adulteri, quæ illi dedit.

In Zoilum. xci.

1 *Sancta ducis summi prohibet censura, vetatq;*
Mechari. 2 *gaude, Zoile, non futues.*

1 Vide 2. 4. 5. & 7. ep. supra.
2 Zoilus enim erat fellator, ut ep. 13. l. 2. & ep. 81. l. 3. n. 7.

In Ammianum. xcii.

Cælatus tibi cum sit, Ammiane,
Serpens in patera 1 *Myronis arte;*
2 *Vaticana bibis: bibis venenum.*

1 Sculptoris nobilis. ep. 39. l. 4. n. 2.
2 Pulchre convenit serpenti exoresso in poculo cum vino Vaticano, quod omnium pessimum est, & (ut dixit ep. 19. l. 1. n. 5.) sevum toxicum.

De Thaide. xciii.

Tam male Thais olet, quam non fullonis avari
1 *Testa vetus, media sed modo fracta via:*
Non 2 *ab amore recens hircus, non* 3 *ora leonis,*
Non 4 *detracta cani Transtiberina cutis:*
5 *Pullus abortivo nec cum putrescit in ovo,*
Amphora corrupto nec vitiata 6 *garo.*
7 *Virus ut hoc alio fallax permutet odore,*
Deposita quoties balnea veste petit:
8 *Psilotro viret, aut* 9 *acida latet oblita* 10 *creta:*
Aut tegitur 11 *pingui terque quaterque* 11 *faba.*

1 Qua urinam (camelorum maxime teste Plin. l. 28. c. 8.) ad purgandarum vestium usum excipiebant fullones. hæ autem dolia stabant in publico.
2 Sic ep. 4. l. 4.
3 Animæ leonis virus grave. Plin. l. 11. c. 53. vide Annot. prior. Baptistæ Pii c. 15. 4 Urbis pars trans Tiberim viliori plebeculæ colebatur, & in ea exercebantur sordida, & fœtida opera, ut excoriationes, sulphurata, &c. vide ep. 42. l. 1. n. 2. Juv. Sat. 14. v. 203.
5 Nec pejus olet ovum putridum. 6 Ex intestinis, & tabe scombrorum confecto, sed corrupto. 7 Graveolentiam ut lotura dissimulet. vide epig. 88. l. 1. 8 Epig. 29. l. 2. n. 7. & ep. 73. l. 3. n. 1. vul. *nitet*. 9 Aceto macerata. epig. 73. l. 3. n. 6. 10 Cimolia, Chia, seu Samia, qua urebantur fœminæ ad cutim emendandam. 11 Oleo, unguento, seu farina fabarum, quæ & faciem commendant.

Cum

12 A graveolentia, & ſeditate.
13 Impuram lupam, & olidam capram.

Cum bene ſe 12 *tutam per fraudes mille putavit:*
Omnia cum fecit; 13 *Thaida. Thais olet.*

De Calpetiano. XCIV.

1 Ep. 43. l. 2.
2 Diverſorio, παν-δοχείῳ.
3 Itane lautus eſt, ut gemmeis, aureiſque bibat?

POnuntur ſemper 1 *chryſendeta Calpetiano,*
Sive foris, ſeu cum cœnat in urbe domi.
Sic etiam in 2 *ſtabulo ſemper, ſic cœnat in agro.*
3 *Non habet ergo aliud?* 4 *non habet immo ſuum.*

4 Reſp. Poeta. immo hæc non ſunt ipſius, ſed mutuo ſumpta.

LIBER VII.

Ad Domitianum de lorica. I.

1 Domitianus in expeditione, quam ſuſcepit adverſus Sarmatas, ſeu Dacos infra n. 8. videtur ſibi fieri curaſſe loricam inſtar Ægidos Minervæ; quam peculiariter coluit, & cujus ſe filium eſſe voluit. lorica autem hæc & Minervæ ægida ex ſquamoſo draconum corio contextam repræſentavit: vel Sarmaticum thoraca, de quo infra. n. 11. 2 Militare mne & crudum, ut volunt, an reſpicit primos thoracas e crudis loris, corioque confectos? 3 Quem vel ipſa Minervæ ægis Meduſæ capite formidabilis timeat. Vulg. edd. *ira Deæ*. Calderin & MSS. Bodl. *quo tumet ira Deæ*.
4 Quam, ubi non geſtatur a Domitiano, loricam voces: cum autem induerit eam Cæſar, jam ægis erit. 5 Domitiani, æque Dei ac Minervæ, & Jovis, quorum peculiaris Ægis. ſupra n. 1.

1 A Ccipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
3 Ipſa Meduſæ quem timet ira comæ.
4 Dum vacat hæc, Cæſar, poterit lorica vocari:
Pectore cum 5 *ſacro ſederit, Ægis erit.*

Ad ipſam loricam.

6 Diſtinctum hoc a priore tetraſtico ep. præferr Calderina Ed. quam alii ſecuti.
7 Supra n. 8.
8 Qui loricatus tergore colitur a Getis: vel qui e Getis oriundus eſt. 9 Ab Ætolis inventę lanceæ; *vel*; Meleagri Ætoli lanceæ impenetrabilem. 10 An lorica hæc ſquamis æneis aprinas ungulas imitantibus conſerta fuit? an ex veris ungulis ad imitationem Sarmatarum (qui teſte Pauſania l. 1.) ex ungulis collectis loricas inſtar draconum ſquameas conſuebant? 11 O lorica. 12 Domitiani.

6 INvia Sarmaticis domini 7 *lorica ſagittis,*
Et 8 *Martis Getico tergore fida magis:*
Quam vel ad 9 *Ætolæ ſecuram cuſpidis ictus*
10 Texuit innumeri lubricus unguis apri:
11 Felix ſorte tua es: 12 *ſacrum cui tangere pectus*
Fas erit; & noſtri mente calere 12 *Dei.*

Ecomes; 13 & magnes illæsa merere triumphos,
Palmataque ducem, sed cite, redde togæ.

13 Et Domitianum in columem restitue urbi, triumphantem palmata indutum toga; cui intexebantur victoriæ cum ramulis palmarum.

¶ Ad Pontilianum. II.

CUr non mitto mees tibi, Pentiliane, libelles?
Ne mihi tu mittas; Pentiliane, tuos.

Sic lib. 5. epig. 74.

De Oppiano. III.

ESset; Castrice, cum 1 mali coloris,
2 Versus scribere cœpit Oppianus.

1 Valetudinarius, & morbo pallidus. ep. 42. l. 6. n. 2. 2 Vel hinc nomen, pretiumque poetæ aucupatus, quod palleat, ut credatur studio crudus, ac pallidus. *Decipit exemplar vitiis imitabile, quod si Pallerem studio, biberes exangue cuminum.* Hor. Epist. 19. l. 1.

Ad Cæsarem Domitianum. IV.

SI desiderium, Cæsar, populique, patrumque
Respicis, & Latiæ gaudia vera 1 togæ:
Redde 2 deum votis pescentibus; 3 invidet hosti
Roma suo, 4 veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt 5 ille, tueque
6 Terretur vultu barbarus, & 7 fruitur.

1 Gentis togatę, Romanę. 2 Te, o Domit. 3 Quod tua fruitur præsentia. 4 Etsi magnam referres victoriam laureatis literis significatam, &c. ut epig. seq. lauream simul de Sarmatis Domitianus intulit Jovi Capitolino. 5 Hostis. 6 Vultu hostis, & victoris. 7 Vultu specioso, & augusto Dei.

De fama reditus Domitiani. V.

ECquid 1 hyperboreis ad nos conversus ab oris
2 Ausonias Cæsar jam parat ire vias?
3 Certus abest auctor; sed vox hoc nunciat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica 4 victrices testantur gaudia chartæ:
Martis 5 laurigera cuspide pila virent.
Rursus 6, io, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictusque tua, Cæsar, in urbe sonas.

1 Sarmatis, qui Septentrioni finitimi. 2 Italas, ab Ausone Ulyssis, & Calypsus filio. 3 Authorem certum non habemus, fama tamen constans est, & famæ fidem habere lubet. 4 Laureatæ literæ ad senatum missæ, victoriæ indices. 5 Pila, & hastæ militum victoriam testantur laureata. 6 Vox triumphi solennis. *Ipse gerens laurus, lauro devinctus agresti Miles Io magna Voce triumphe canet.* Tibul. l. 2. epig. 8.

Sed

Sed jam lætitiæ quo ſit fiducia major,
Sarmatica laurus 6 nuncius ipſe veni!

6 Tu ipſe o Domit.

Ad Cæſarem Domitianum. VI.

Iberna quamvis Arctos, & rudis 2 Peuce,
Et 3 ungularum pulſibus calens Iſter,
4 Fractuſque 5 cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna 6 perfidæ gentis,
Te, ſumme mundi rector, & parens orbis,
7 Abeſſe noſtris non tamen potes votis.
Illic & oculis, & animis ſumus, Cæſar,
Adeoque mentes omnium tenes unus,
8 Ut ipſa Magni turba neſciat Circi
Utrumne currat 9 Paſſerinus, an 9 Tigris.

1 Quamvis te detineant 2 nobis bella in regionibus ſeptentrionalibus.
2 Inſula ad primum Iſtri oſtium.
3 Cujus *undas Frigore concretas ungula pulſat equi*. Ov. 1. Triſt. el. 10. 4 Et Rheni accolæ Germani, Batavi, & Catti tribus expeditionibus victi. 5 Alludit ad fluviorum cornua. Ælian. c. 33. l. 2. Variar. hiſtor. 6 Rebellis, & contumacis. 7 Animis tamen, & votis te conſequimur. 8 Ut mentes noſtræ quondam Circenſibus ludis attentæ jam tibi peregrinatæ neſciant quid in Circo agatur. 9 Equus. habet enim tabula equorum Circenſium, apud Onuphrium, nomen Paſſerini equi Circenſis.

De reditu Domitiani. VII.

Nunc hilares, ſi quando mihi, nunc ludite Muſæ,
Victor ab 2 Othryſio redditur orbe Deus.
3 Certa facis populi tu primus vota, December:
Jam licet ingenti dicere voce; Venit.
Felix 4 ſorte tua, poteras non cedere Jano,
Gaudia ſi nobis, quæ dabit ille, dares.
5 Feſta coronatus ludet convicia miles,
Inter 6 laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire 7 jocos, levioraque carmina Cæſar,
8 Sit tibi: ſi luſus ipſe triumphus amat.

1 Si unquam alias carminibus luſi, nunc poſcit tempus, ut læta canam.
2 Septentrionali, ubi Othryſæ Thraciæ urbs verſus Euxinum.
3 Menſe tandem Decembri certum accepimus nuncium de Cæſaris reditu. 4 Eo quod nuncius es reditus Dom. quod ſi eodem menſe urbem ingreſſurus eſſet Cæſar, nec ipſi Januario cederet December. 5 Vide ep. 5. l. 1. n. 2. 6 In triumphis, & ipſi equi laureati incedebant. 7 Mea hæc jocoſa epig. 8 J. Rutgerſius leg. *Et tibi ſit luſus ipſe.*

De Caſſellio. VIII.

Cum ſexaginta numeret Caſſelius annos,
Ingenioſus homo eſt: 1 quando diſertus erit?

1 Diſertus ſc. futurus poſt ducentos annos, & acturus cauſas apud inferos, in quo tandem ſexagenario ingenium ad doctrinam futuram elucere incipit.

In

In Olum. IX.

Pædicatur Eros, fellat Linus: Ole quid ad te,
De cute quid faciat ille, vel 1 *illa sua?*
Centenis futuit Matho millibus: Ole quid ad te?
Non tu prepterea, sed Mathe pauper erit.
2 *In lucem cœnat Sertorius: Ole quid ad te?*
Cum liceat tota stertere nocte tibi.
Septingenta Tito debet Lupus: Ole quid ad te?
Assem ne dederis, credideriſve Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertines, Ole:
Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
Pro tegula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quid pertinet ad te?
3 *Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.*

1 Al. *ille*.

2 Pernox in comeſſationibus, computationes in lucem protrahit. ſic ep. 29. lib. 1.

3 Sed neque ego in aliena re curioſus, neque tu, aut tua tanti.

Ad Aulum Pudentem. X.

Cogis me calamo, manuque noſtra
Emendare meos, Pudens, libelles.
O quam me nimium probas, amaſque,
1 *Qui vis archetypas habere nugas!*

1 Qui vel in nugis, qualia ſunt mea carmina, primogenias probas ab ipſo authore exaratas, vel emendatas.

Ad Fauſtinum. XI.

Si me fronte legat 1 *dominus, Fauſtine, ſerena,*
Excipiatque meos 2 *qua ſolet aure jocos:*
Ut mea nec juſte quos odit, pagina ladit,
Et 3 *mihi de nullo fama rubore placet.*
*Quid prodeſt, *cupiant eum quid ā noſtra videri,*
Si qua 4 *Lycambeo ſanguine tela madent?*
**Vipereumque vomant noſtro ſub nomine virus,*
5 *Qui Phœbi radios ferre, diemque negant?*

1 Domitianus, quem maxime lectorem velim.
2 Benigna.
3 Non famam capro ex aliena infamia, ep. 1. l. n. 6. ubi rubet *Auditor, cui frigida mens eſt.* * Clancularius aliquis Poeta famoſa quædam, & virulenta carmina ſub perſona Martialis ediderat. epig. 3. & 33. lib. 10. 4 Mordaci, & rabido jambo, quali armatus Archilochus Lycamben ſocerum, quod ſponſam ſibi negaſſet filiam, ad ſuſpendium adegit. 5 Non auſi nomen ſuum prodere.

6 Sic MS. Bodle. sic Scriv. ed. at vulg. *Ludimus innocuis verbis, hoc juro.*

6 Ludimus innocui. scis hoc bene. juro potentis
Per 7 genium Famæ, 8 Caſtalidumque gregem;
Perque tuas aures magni mihi numinis inſtar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

7 Epig. 60. lib. 6. 8 Muſarum chorum.

De Lycoride. XII.

Vide conſonum huic ep. 62. l. 4.

1 *Solibus* ex Palatino Grut.

DUm Tiburtinis albeſcere 1 collibus audit
Antiqui dentis fuſca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
Aura valet? parvo tempore nigra redit.

De ſua puella. XIII.

1 Parcarum ſcilicet malarum, ut ep. 62. l. 6.
2 Ep. 2. & 3. Catulli.
* Vide & ep. 8. l. 1.
3 Poetice, omnium enim rerum umbras apud inferos volunt eſſe.

ACcidit infandi noſtræ 1 ſcelus, Aule, puellæ,
Amiſit luſus, deliciaſque ſuas:
Non quales teneri 2 ploravit amica Catulli
** Lesbia nequitiis paſſeris orba ſui;*
** Vel Stellæ cantata meo, quam flevit, Janthis,*
Cujus in 3 Elyſio nigra columba volat.
Lux mea non capitur nugis, 4 nec amoribus iſtis,
Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
Mentula cui nondum ſeſquipedalis erat.

4 Gruter. *neque moribus iſtis*.

Ad Arginum puerum Janthidos. XIV.

1 Arginus ſcilicet.
2 Qui abſtinet, qui refugit. Alii *adſiſtit*.
3 Fonte in ædibus Stellæ.
* Cujus Nympham dixerat eſſe Janthida, ep. 47. l. n. 2.

QUis 1 puer hic nitidis 2 abſiſtit Janthidos undis,
Et fugit ad 3 dominam Najada? numquid 4 Hylas?
5 O bene, quod ſylva colitur Tyrinthius iſta;
Et quod amatrices tam prope ſervat aquas!
6 Securus liuat hos fontes, Argine, miniſtres:
Nil faciunt nymphæ; ne velit ipſe, cave.

4 Lib. 6. ep. 68. n. 6. & ep. 49. lib. 5. n. 4. 5 O bene tibi eſt quod proximo nemore cultus Hercules tibi præſidio eſt, & tutelæ, ne rapiaris a Nymphis te amantibus. epig. 49. infra. 6 Sine metu potes ex hoc fonte haurire aquam, quam miniſtres. Janthis nympha hujus fontis non rapiet te, ut Hylam quondam nymphæ fl. Aſcanii, cave tibi ab ipſo Stella.

¶ Ad Regulum. XV.

Æra domi non sunt: supereſt hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

Callida emendicatio. Dum inopiæ ſuæ unicum remedium dicit eſſe venditionem munerum ſibi a Regulo miſſorum, quæ norat dominum non redempturum, donaturum potius pretium ipſorum.

Ad bibliothecam Julii Martialis. XVI.

Ruris bibliotheca delicati;
Vicinam videt unde lector urbem,
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Laſciva fuerit locus Thaliæ;
Hos nido licet inferas vel imo,
Septem quos tibi miſimus libellos;
Auctoris calamo ſui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere
Juli bibliotheca Martialis.

1 Ruris ſuburbani Julii Martialis, quod deſcripſit ep. 64. l. 4. 2 Sic ep. 64. lib. 4. nu. 5. 3 Meis his carminibus jocoſis floridæ, & conviviis aptæ Muſæ Θαλείας fœtibus; ut ep. 8. l. 4. nu. 12. 4 Epig. 118. lib. 1. nu. 8. 5 Quod authoris autographi ſunt, & quos ep. 10. ſupra, dixit archetypos. 6 Cui conſecro, & dono hos libellos meos. 7 Carmine meo.

In Gallam. XVII.

Cum tibi ſit facies, de qua nec fœmina poſſit
Dicere; cum corpus nulla litura notet:
Cum tam te rarus cupiat, repetatque fututor,
Miraris? vitium eſt non leve, Galla, tibi.
Acceſſi quoties ad opus, miſtiſque movemur
Inguinibus: cunnus non tacet, ipſa taces.
Di facerent ut tu loquereris, & ipſe taceres;
Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem: namque hoc nec inutile dicit
Symmachus, & riſum res movet iſta ſimul.
Quis ridere poteſt ſatui poppyſmata cunni?
Cum ſonat hic, cui non mentula, menſque cadit?
Dic aliquid ſaltem, clamoſoque obſtrepe cunno:
Et ſi adeo muta es, diſce vel inde loqui.

1 Se talem habere. ideſt tibi contendere, tibi ſe æquiparare, præferre ſaltem non auſit. 2 Menda, nævus. *vel* lomentum, quo rugas condunt linuntque. epi. 42. lib. 3. 3 Vide epig. 71. lib. 3. n. 5.

De-

De fragmento Argus. XVIII.

1 Quod Romæ extabat tempore Martialis, ut videtur.
2 Non prius tentati mortalibus. *nullaque mortalis præter sua lintea norat.* Argonautas primum tentasse mare volunt poetæ. 3 Duæ insulæ in Ponti Euxini ostio, quæ & Symplegades, quas transmisere Argonautæ non sine periculo. vide quæ ad vers. 1210. Her. Fu. & vers. 341. Medeæ Senecæ notavimus. 4 Al. *unda*. 5 Fluctus, scopulos, syrtes prætervectam, & superantem vicit tandem ætas. 6 Fragmentum hoc religione, & antiquitatis veneratione vel ipsam integram, vel alias quasvis naves superat.

1 FRagmentū, quod vile putas & inutile lignū,
Hæc fuit 2 ignoti prima carina maris.
Quam nec 3 *Cyaneæ quondam potuere ruinæ*
Frangere, nec Scythici tristior 4 *ira freti,*
5 *Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,*
6 *Sanctior est salva parva tabella rate.*

In Sanctram. XIX.

1 Tum labore, & officiis, quibus cenam captavit: tum maxime avaritia, qui 2 halecta vendidit.
2 Rapacius, qui tantum suffuratus est.
3 In qua accumbit.
4 Ep. 81. l. 3. n. 16.
5 Jurare sibi turdum non appositum, cum plures appositos subduxisset.
6 Cirros ostreorum Raderus opinatur dici purpureos crines, qui fibras ostreorum ambiunt: cum vero ostrea proprie cirris careant, cum Brodæo l. 9. Misc. c. 20. sentio per ostrea intelligi ostracoderma: utpote locustas, squillas, cancros, astacos. 7 Ut, *improbi panis buccas* ep. 5. l. 10. & *scitæ quadræ placentæ*, ep. 77. l. 3. Vulg. *Dulci placenta*. 8 Dum mappæ involvit placentam subductam, vel simpliciter, sordidam. 9 Quæ in olla servabantur. Platina. l. 2. & Plin. l. 5. c. 17. Columell. c. 43. lib. 12. 10 Granatorum mal. 11 Exesis carnibus, ejectitiæ. vide ep. 6. l. 13. & Apitii l. 7. c. 1. 12 Equa lacteus fluit humor. * Non optimus. 13 Vertebrasne animalium? an pisces, cum Macrobio, & Seneca, qui vulgo *schinoli*? an salsamenta, cum Athenæo? 14 Porrecta. 15 Quæ sub mensam cadebant, vel projiciebantur, erantque ministris relegenda.

NIhil est 1 *miserius, nec* 2 *gulosius Sanctra,*
3 *Rectam vocatus cum recurrit ad cœnam,*
Quam tot diebus, noctibusque captavit.
Ter poscit apri 4 *glandulas, quater lumbum,*
Et utramque coxam leporis, & duos armos;
Nec erubescit 5 *pejerare de turdo;*
Et 6 *ostreorum rapere lividos cirros.*
7 *Buccis placentæ sordidam linit* 8 *mappam.*
Illic & uvæ collocantur 9 *ollares,*
Et 10 *punicorum pauca grana malorum,*
Et 11 *excavatæ pellis indecens vulvæ,*
Et 12 *lippa ficus,* * *debilisque beletus.*
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti 13 *spondylos sinu condit,*
Et deverato capite turturem truncum;
Colligere 14 *longa turpe nec putat dextra*
15 *Analecta, quicquid & canes reliquerunt.*

16 Nec

16 *Nec eſculenta ſufficit gulæ prada,*
17 *Miſto lagenam replet ad pedes vino.*
Hæc per 18 *ducentas dum domum tulit ſcalas,*
Segue obſerata clauſit anxius cella,
Guloſus ille poſtero die 19 *vendit.*

16 Nec cibos tantum rapit.
17 Aqua temperato, quod ſervi ad pedes biberent.
18 Multas ſcalas, ut ep. 118. l. 1. vel per multas ædes. 19 ἀπροσδοκήτως. expectabatur ut rapax, & guloſus Sanctra voraret iſta: ille vero avarus, & miſer vendidit.

De natali Lucani. XX.

Hæc eſt illa dies, quæ 1 *magni conſcia partus,*
Lucanum populis, & tibi, 2 *Polla, dedit.*
Heu Nero crudelis, 3 *nullaque inviſior umbra:*
Debuit hoc ſaltem 4 *non licuiſſe tibi.*

1 Lucani, nobilis poetæ.
2 Polla Argentaria uxor Lucani.
3 Nullius cede *inviſior*, quam Lucani. ſic de Cicerone ep. 70. l. 5. num. 3. id, quod multis a ſe occiſis dixit Nero, *Neſciſſe hactenus Cæſarem, quantum Imperatori liceret.*
4 Reſpexit

De eodem. XXI.

1 *Vatis Apollinei magno* 2 *memorabilis ortu*
Lux redit: Aonidum 3 *turba favete ſacris.*
4 *Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dediſſet,*
Mixtus Caſtaliæ Bætis ut eſſet aquæ.

1 Lucani poetæ ſub Apollinis præſidio.
2 Clarus, & celebrandus natalis.
3 Al. *turma*. vide Jan. Gulielm. in Pſeudolum Plauti quæſt. c. 6.
4 Hæc dies vel propter te, o Lucane, editum meruit, ut Betis patrius Lucani fluvius numeraretur inter fontes Muſarum.

De eodem, ad Phœbum. XXII.

1 *Phœbe veni, ſed quantus eras, cum bella canenſ*
Ipſe dares Lucia plectra ſecunda lyræ. (ti
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
2 *Sæpe colas, & ſe ſentiat ipſe coli.*

1 Ad ſacra hæc, quibus celebramus natalem Lucani; cui tu ipſe dediſti ſecundam carminis epici a Virgilio gloriam.
2 Diu vivas, ut quotannis colas hunc mariti tui natalem.

In maledicum. XXIII.

1 *Cum Juvenale meo quæ me committere tentas,*
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?

1 Quæ tentas contentionis, & diſſidii ſemina ſerere inter me, & Juv. meum, egregium illum procul dubio Satyrographum. vide Lipſ. ep. 20. quæſt. l. 1.

Te ſin-

*Te fingente nefas, * Pyladen odisset Orestes:*
** Thesea Pyrithoi destituisset amor.*
*Tu 2 Siculos fratres, & majus nomen * Atridas,*
Et 3 Ledæ poteras dissociare 3 genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis,
4 Ut facias illud, quod, puto, lingua facit.

* Vel pueris nota hæc amicorum paria. 2 Amphinomum, & Anapiam Catana Siciliæ oppido oriundos, fratres invicem charos, erga parentem pios. de quibus Seneca 3. de Benef. c. 17. Strabo lib. 6. Plutarch. orat. ad Apollonium, Silius, &c. 3 Castorem, & Pollucem. 4 *Hæreat inguinibus semper tam noxia lingua*, &c. ep. 61. l. 2.

¶ In malum Poetam. XXIV.

Dulcia cum tantum scribas epigrammata
Et 1 cerussata candidiora cute;
Nullaq; mica 2 salis, nec amari 3 fellis in illis
Gutta sit, o demens, vis tamen illa legi.
4 Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:
5 Nec grata est facies, cui gelasinus abest.
6 Infanti melimela dato, fatuasque marisca:
Nam mihi, 7 qua novit pungere, chia sapit.

1 Cerussa expolita. 2 Ingenii, argutiæ, urbanitatis. 3 Amarulentiæ, acerbitatis. 4 Ut acida irritant stomachum; ita acriter dicta invitant lectorem. 5 Qualem ori gratiam addunt rugæ illæ inter ridendum contractæ: tale epigrammati decus addunt, quæ risum movent. *Vel*, Ut minus grata est facies cui ridenti deest deus Gelasinus: ita & epigrammati perit venustas, si abfit mordacitas. 6 Infantibus mellita, seu mustea poma dato, & propter dulcedinem insipidas ficus. q. d. Insulsis placeant epigrammata dulcia, & nec ingenio, nec acerbitate condita: mihi placet epigramma salsum, acre, mordax, & piperatum. 7 Ficus Chia, quæ salem, & vinum sapit. ep. 23. lib. 13.

Scazonta mittit ad Apollinarem. XXV.

1 Apollinarem conveni meum, 2 Scazon,
3 Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, 4 cujus aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris 5 tota,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum scis amore nugarum
Flagrer: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

1 Ad eundem ep. 87. l. 4. 2 Ep. 97. l. 1. 3 Sed captato opportuno tempore. 4 Limam adhibens, emendans, interpolans partem habet in hoc qualicunque opere. Plane læta, & benigna.

De

De Apro sibi a Dextro misso. XXVI.

1 *Tuscæ glandis aper populator. & 2 ilice multa*
Jam piger, 3 Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti 4 cuspide 5 Dexter;
Præda jaces nostris 6 invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore 7 Penates,
Flagret & exciso festa culina 8 jugo.
9 Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & 10 arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
11 Conturbator aper, 12 vilius esurio.

1 Glande pastus in agro Tuscano. 2 Sagina, & pinguedine a glande. 3 Magnitudine proxime apro illi, quem irata Diana in Ætolorum agros immisit. lib. spect. 15.

4 Venabulo. 5 A quo occisum, & poetæ missum arguit supremum distichon. 6 Opima, cui vel invideri possit, utpote majori, quam mea ferat conditio. 7 Qui juxta focum, *vel* ædes. *Metonymice*. Al. *madido tetri nidore Penates*. 8 Sylva, *Hyperbolice*, *Vel* lignis *Synechdochice* e montis jugo. 9 Sed impensa condiendi superabit facultates meas, satius itaque est, ut remittam Dexrro, nisi forte & ille mihi hos sumptus suppeditet. 10 Interiori, meliorique garo, quod admisto Falerno dicebatur cenogarum. vide ep. 93. l. 6. n. 6. & lib. 13. ep. 82. & 102. 11 In quo condiendo conturbabuntur rationes meæ, & decoquentur opes. 12 Minoris constat fames mea, viliori cibo contenta est, minore sumptu cenam mihi constare velim.

Ad Fuscum. XXVII.

1 *Sic Tiburtinæ crescat tibi sylva 2 Dianæ,*
Et properet cæsum sæpe redire nemus.
3 Nec Tartessiacis 4 Pallas tua, 5 Fusce, 6 trapetis
Cedat, & 7 immodici dent bona musta 7 lacus,
Sic fora mirentur, sic 8 te Palatia laudent,
Excolat & geminas plurima 9 palma fores:
10 Otia dum medius præstat tibi parva December,
Excipe, sed 11 certa quos legis aure 12 jocos.

1 Sic tibi omnia feliciter cedant, precor, sic sylva, quam Tibure habes, cæsa revirescat. 2 Nemorum præsidis, ac deæ. 3 Nec olivetum tuum fertilitate olearum, aut olivi copia cedat Hispanis olivis. Tartessus Straboni fluvius est, qui aliis Bętis, unde Bętica Hisp. 4 Olei inventrix, quæ, reliquis Diis steriles ad speciem eligentibus arbores, oleam cum forma, tum fructu insignem sumpsit. 5 Videtur hic esse, ad quem Plin. Sec. ep. 9. l. 7. 6 Prælis oleariis. sic Papin. 2. Sylv. in Genethliaco Lucani: *Quæ Tritonide fertiles Athenas Unctis Bętica provocas trapetis*. 7 Pleni, immo redundantes musto lacus, qui excipiunt vinum trapetis expressum. ep. 44. lib. 4. num. 2. 8 Agentem causas. 9 Palma affigebatur januis causidicorum, qui in causis vicissent, quam Ausonius vocat *palmam forensem*, vide Sat. 7. Juven. ℣. 117. & quæ nos ibi. 10 A causis, & foro, Justitium in his Saturnalibus. 11 Critica, & censoria. 12 Epig. hæc mea.

13 *Scire libet verum: res eſt hæc ardua: ſed tu*
Quod tibi vis dici, dicere, Fuſce, potes.

13 Al. *Scire libet verum? res eſt hæc ardua*, ex perſona Fuſci verum pronunciare ſubtimentis, ne odium pariat. reſpondet Poeta: *ſed tu mihi dic, quod tibi in pari re dici velles, &c.* vide ep. l. 12. & Horatii epiſt. ad Piſones ſub fine, vide ep. 76. l. 8.

Ad Teſtilum puerum. XXVIII.

TEſtile Victoris 1 tormentum dulce 1 Veconi,
Quo nemo eſt toto notior orbe puer:
Sic etiam 2 poſitis formoſus amere 2 capillis,
Et 3 placeat vati nulla puella tuo:
Paullisper nomini doctos ſepone libellos,
Carmina victori dum lego pauca tuo.
4 Et Mecenati Maro cum cantaret Alexim,
Nota tamen Marſi fuſca 5 Melænis erat.

1 Deliciæ, & amor, qui riſus lugubris, dolor ſuavis, timor generoſus, mors viva. &c.
2 Vide ep. 32. l. 1. n. 2.
3 Præ te.
4 Etſi capiebatur maxime Mæcenas ecloga, quam ſcripſerat Virg. de formoſo Alexi, quem ardebat, non tamen dedignatus eſt & carmen, quod Marſius inferior poeta ſcripſerat de fuſca Melænide. ita nec Victor mea hæc aſpernabitur, &c. 5 A μέλαινα.

In Cæliam. XXIX.

**Das 1 Parthis, das Germanis, das, Cælia, Dacis:*
Nec Cilicum ſpernis, Cappadocumque toros.
Et tibi de 2 Pharia Memphiticus 1 urbe fututor
Navigat, a 3 rubris & niger Indus aquis.
Nec 4 recutitorum fugis inguina Judæorum,
Nec te 5 Sarmatico tranſit Alanus equo.
Qua ratione facis, cum ſis Romana puella,
Quod Romana tibi mentula nulla placet?

*Tui copiam. 1 Al. *Cattis.* 2 Memphi. ep. 1. l. ſpect. n. 2. 3 A mari Erythræo. vide quæ adnotarim ad 270. ℣. Thye. Senec. 4 Quibus circumciſis ſuccrescit cutis. 5 Namque Alanos Scythiæ pop. in Sarmatia Europæa ponunt Plin. & Ptolem.

Ad Regulum. XXX.

1 RAucę 2 cortis 3 aves, & ova 4 matrum,
Et 5 flavas medio vapore Chias,
Et 6 fœtum 7 querulę rudem capellę,
8 Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis

1 Ab avium domeſticarum rauco cantu. 2 Pluribus tectis, ſive muris ſeptæ, inſtar mapalii. Feſtus *a cauron harion*. 3 Gallinæ, anſeres, anates, columbæ, &c. 4 Gallinarum, anatum. 5 Moderato calore ſiccatas ficus Chias. ſupra ep. 24. n. 7. & l. 13. ep. 23. vel hibernas, & gelatas. ep. 44. l. 4. 6 Hœdum. 7 De fœtu abrepto quiritantis. 8 Gelatas, & corrugatas frigore, cui non ſunt ferendo.

De

De noſtro tibi rure miſſa credis?
O 9 quam, Regule, diligenter erras!
Nil noſtri, niſi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut 10 rus marmore tertio notatum,
Aut Tuſci tibi, Tuſculive mittunt:
11 Id tota mihi naſcitur Subura.

9 Quam dedita opera erras, & diſſimulas te neſcire ſterilitatem agelli mei. 10 Suburbanum tuum, ad tertium ab urbe lapidem. 11 Id ego emo in foro olitorio in urbe, quod tamen in Subura non erat. de Subura, vide epig. 35. lib. 1. num. 5. & ep. 57. lib. 3.

Ad Atticum. XXXI.

Attice, 1 facunda renovas qui nomina gentis,
2 Nec ſinis ingentem conticuiſſe domum;
3 Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
*4 Te ſecreta quies, te *ſophos omnis amat.*
5 At juvenes alios fracta colit aure magiſter,
6 Et rapit immeritas ſordibus unctor opes.
*Non * pila, non *ſollis, non te *paganica 7 thermis*
Præparat, aut nudi 8 ſtipitis ictus 9 hebes:
10 Vara nec injecto 11 ceromate brachia tendis;
*Non * harpaſta vagus pulverulenta rapis:*
Sed curris niveas tantum prope 12 Virginis undas,
Aut 13 ubi Sidonio taurus amore calet.
14 Per varias arteis, omnis quibus area ſervit,
Ludere, cum liceat currere, pigritia eſt.

1 Qui doctiſſimi, ac diſertiſſimi viri T. Pomponii mores, & doctrinam exprimis. 2 Nec degener pateris, ut conticeſcat familiæ tuæ, & ortus gloria. 3 Tu habes ſemper comitatum Græcorum philoſophorum. 4 Seceſſus ab ambitu, magiſtratu, & turba. * Sapiens. 5 At alii juvenes vacant pugillatui, quem docet Gymnaſtes, cujus aures, ut & aliorum athletarum contuſæ plerunque ſunt a plagis concertatorum. vide Turnebum lib. 24. cap. 28. & Mercurialem lib. 5. de re Gymnaſt. c. 6. 6 Et aliptes non neceſſario ungendi miniſterio præſtito emungit juvenum marſupia. * Vide ep. 19. l. 4. * 7 Ante cœnam luabant priſci, ante lavationem corpus exercebant. 8 Exercitatio ad palum, contra quem in terra defixum tanquam adverſarium tirones ſe exercebant. vide quæ nos ad 248. verſ. 6. Sat. Juv. vide & Vegetium Stevvechium, Mercurialem, & Lipſium. 9 A ſudibus, vel rudibus, ligneis gladiis, & clavis. 10 Nec luſta obtorques brachia, & lacertos quaſi varos, ſic Ludovic. Carion. emendat. lib. 2. c. 9. alii leg. *Rara*. illa lectio melior. 11 Epig. 57. lib. 3. num. 4. 12 Ep. 21. lib. 5. n. 6. 13 Ad porticum Europæ, epig. 14. l. 2. n. 2. 14 Literato viro conveniunt magis exercitationes faciles, & breves, quæ corpus & ſine mora laxent, & tempori parcant, quarum præcipua eſt curſus; quam pigri iſti ludi, quibus Campus, & gymnaſium ſervit. legitur & area *fervet*. Pet. Scriv. *Areas* intelligit, *vias ſpatia*, ut epig. 24. lib. 10. ſed vide epiſt. 15. Senecæ.

In Cinnam. XXXII.

1 Calcei albi Romanis elegantioribus in usu.
2 *Neglecto*. Gruter. ex Palat. & Bodl. MS.

Sordidior cœno cum sit toga, calceus autem
1 Candidior prima sit tibi, Cinna, nive;
2 Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
3 Collige, Cinna, togam, calceus ecce perit.

3 Tolle, ne inquinet album calceum, cui male convenit cum sordida toga.

Ad Severum. XXXIII.

1 Ut Nero pessimus extruxit optimas thermas, ita cinædus hic Gharinus balneas excitavit nobiles.
2 Quod si quis malignus mihi hic obstrepat, perinde, ac si præferam Neronis thermas, aut Charini balneas publicis Domitiani ædificiis: respondeo me id non facere, sed conferre tantum inter se Neronis, & Charini opera.
3 Janus Rutgers. leg. *Qui? tu tot domini*. Scriv. *Ecquid tu*.

Quo possit fieri modo, Severe,
Ut vir pessimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, sed cito: 1 quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
2 Non deest protinus ecce de malignis,
Qui sic rancidulo loquatur ore:
3 Ut quid tu domini, deique nostri
Fraefers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis cinadi.

Ad Lecaniam. XXXIV.

* Leg. *lota* Rutgers. Tibi in publicis balneis lavanti promiscue, ubi nemo nostrum, non ipse quidem circumcisus Judæus tegit verenda, adstat servus tuus subligaculo tectus, & fibula ligatus; perinde quasi nos cæteri non essemus viri, & tu privatim lavares, ep. 70. l. 11. Fœdissimum hunc morem virorum promiscue cum fœminis lavandi sustulit Trajanus. Xiphilin. in Adriano, & Spartianus.

Inguina succinctus nigra tibi servus aluta
*Stat, quoties calidis * tota foveris aquis.*
Sed meus, ut de te taceam, Lecania, servus
Judæum nulla sub care pondus habet.
Sed nudi tecum juvenesque, senesque lavamur:
An sola est servi mensula vera tui?
Ecquid fœmineos sequeris, matrona, recessus?
Secretusque tua, cunne, lavaris aqua?

Ad Stellam. XXXV.

1 Cum perplueret villa, misisti mihi tegulas: ecce horreo frigore, cur non mittis mihi togam?

1 CUm pluvias, madidumque Jovem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis:

Plu-

Plurima quæ poſſet ſubitos 2 *effundere nimbos,*
Muneribus venit tegula miſſa tuis.
Horridus ecce ſonat boreæ ſtridore December:
Stella tegis villam, non tegis agricolam;

2 Al. *defendere*, ideſt arcere. vide Jani Guliel. Veriſimil. l. 5. cap. 25.

¶ Ad Caſtricum, de theta. XXXVI.

1 *Noſti mortiferum quæſtoris, Caſtrice, ſignum?*
Eſt opera pretium diſcere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore naſum:
Lethalem jugulij juſſerat eſſe notam.
Turpis ab inviſo pendebat 2 *ſtiria naſo,*
Cum flaret madida fauce December atrox.
Collega tenuere manus. quid plura requiri?
Emungi miſero, Caſtrice, non licuit.

1 Alii leg. *Noſtri.* Senſus eſt: Pro veteri illa condemnationis, & mortis Θανάτου litera, Quæſtor noſter novam habet notam, emunctio ſcilicet naſo dat carnifici ſignum occidendi hominis. huic aliquando opus erat diſtillantem naſum emungere, manum naſo admoturum impedierunt quæſtores collegæ ipſius, quaſi daturum hinc cædis ſignum. Jocatur poeta miſere cum illo agi, cui modo alios populariter occidenti, jam non liceat ſuum naſum abſtergere. 2 *A drop.* ſtilla gelata. *gutta congelati naſi.* ep. 99. l. 11.

Ad Polyphemum. XXXVII.

Tantus es, & talis noſtri, 1 *Polypheme, Severi,*
Ut te mirari poſſit & ipſe Cyclops.
2 *Sed nec Scylla minus.* 3 *quod ſi fera monſtra duorum*
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

1 Polyphemus iſte, & Scylla fueruntne ſervi Severi, an forte ſtatuæ adeo immanes, & ingentes, ut vel Siculo illi Cyclopi, & marino monſtro poſſent eſſe terrori? 2 Sed nec ipſa Scylla poſſit minus mirari tuam Scyllam, alii leg. *minor.* 3 Imo & ſibi invicem terriculamento eſſe poſſint: unde videtur illos fuiſſe ſervos deformes.

¶ De Cælio. XXXVIII.

1 *Diſcurſui varios,* 1 *vagumque mane,*
Et faſtus, & ave 2 *potentiorum,*
Cum perferre, patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et ſanas linit, obligatque plantas,
Incenditque gradu laborioſo;
(3 *Quantum cura poteſt, & ars doloris!*)
4 *Deſit fingere Cælius podagram.*

1 Officioſas clientis diſcurſationes in ſalutandis patronis ſuperbis. 2 Divitum. 3 *Ironice.* ut l. 5. ep. 22. n. 2. 4 Veram enim habet podag.

Epitaphium patris Etrusci. XXXIX.

1 Etruscus. vide ep. 83. lib. 6.
2 Forti animo.
3 Utrumque, ambos. ut *Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra Viros*. Maro.

Hic jacet 1 ille senex, Augusta natus in aula,
Pectore 2 non humili passus 3 utrumq; deum;
4 Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
Miscuit: Elysium possidet umbra nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventa:
Hic prope 5 ter senas vidit Olympiadas:
6 Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
Aspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

Edd. recentes *possidet umbra nemus*. Domitiani potius Domini, ac Dei gratiam, & iram. dicto ep. 83. lib. 6. Domit. iratum, & placatum. 4 Geminorum, qui eodem cum matre, quæ flore ætatis extincta est, sepulchro patrem condiderunt. 5 Nonaginta annos, si poetice Olympiada pro lustro sumamus. 6 Quem jam nonagenarium fato maturo defunctum deflevit pius filius perinde, ac immaturo fato præreptum.

Ad Sempronium Tuccam. XL.

Mundanusne Socraticus? an ornatus, nitidus, seu comis? an forte unguentis delibutus? namque & hæc omnia media, & ἀδιάφορα sunt.

Cosmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris:
Cosmica, Semproni, tam mala quā bona sunt.

¶ Ad Castricum. XLI.

1 Cum æque nobilis sis Poeta, ac munificus dives.
2 Ego.
3 Opibus, & carminibus.
4 Ut Phæacum illi regi, cui suppetebant poma nobilissima, aliquis forte muneri obtulit minus nobilia: ita ego tibi mala mea carmina,

1 Muneribus cupiat si quis contendere tecum.
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
2 Nos tenues in utroq; sumus, 3 vincique parati:
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tā mala cur igitur dederim tibi carmina quaris?
4 Alcinoo nullum poma dedisse putas?

In Cinnam. XLII.

1 Vide ep. 20. & 30. l. 6.

Primum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, 1 ut cito, Cinna, neges.
Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.

Ad

Ad Ovidium.
De imagine Max. Cæſonii. xliii.

Maximus ille tuus, Ovidi, Cæſonius hic eſt;
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: 2 ſed tu damnare Neronem
Auſus es, & profugi, non tua, fata ſequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exulis iſti:
Qui modo nolueras conſulis ire comes.
3 Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hoc præſens, venturaque turba; fuiſſe
Illi te, Seneca quod fuit ille ſuo.

1 Hæc eſt effigies in cera ad vivum expreſſa Max. Cæſonii, quem a Nerone damnatum in conjuratione Piſoniana, *Tacit. 15. Annal.* Tu Ovidio in exilium comitatus es per mare Siculum in Siciliam, vel Africam, cui modo proconſuli te comitem negabas, exuli offerebas. 2 Iniquum fuiſſe Neronis judicium arguebas, ſponte exulem ejus ſequutus. 3 Si vitale fuerit hoc carmen meum, ſcient inde præſentes, & poſteri, Ovidium id præſtitiſſe Cæſonio, quod Cæſonius prius Annæo Senecæ a Claudio in Corſicam relegato.

De eadem. xliv.

Facundi Senecæ potens amicus,
2 Caro proximus, aut prior 2 Sereno,
Hic eſt Maximus ille, 3 quem frequenti
Felix litera pagina ſalutat:
Hunc tu per Siculas ſecutus undas,
O nullis Ovidi tacende linguis,
Spreviſti 4 domini furentis iras.
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes 5 exuli parentis.
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exuli 6 Neronis.

1 Ejuſdem argumenti cum præcedenti epig. 2 Carus, Serenus, Cæſonius Maximus, ut epi. præcedenti, & Senec. epiſt. 87. Senecæ amiciſſimi erant. 3 Ad quem toties ſcripſit Seneca. 4 Neronis. 5 Oreſti, non quidem a matre in exilium miſſo, ſed ab Electra ſorore ſubducto, & a pædagogo in Phocidem ſublato; unde reverſus marris cæde patris ſui necem ultus rurſum exulavit. Electra Eurip. & Sophoclis. 6 Crudeliſſimi tyranni, & cujus in manu erat te repetiiſſe, quod Clytemneſtra non potuit.

Ad Priſcum. xlv.

Commendare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctius ore loqui;

1 Priſcus pollicitus fuerat Martiali munus; trahebat autem moram, ut carmine ſuo, quod poeta approbari voluit, munus exornaret: poeta, quem premebat egeſtas, petit id ſibi mitti muneris, vel ſine carmine, quod utique minori foret moleſtiæ.

Excrucias multis pariter me, teque diebus:
Et 2 tua de nostro, Prisce, 3 Thalia placet.
Divitibus poteris musas, elegosque sonantes
Mittere: pauperibus 4 munera pexa dato.

2 De nostro incommodo, & non sine damno meo, tibi places in tuo carmine, quod dum meditaris, ego munus desidero. Turnebus l. 24. c. 28. legit, *tacet*. 3 Epig. 16. n. 3. supra & li. 4. ep. 8. n. 12. 4 Vestem pexam. Alii legunt *plena*, idest, quorum gratia non diminuitur mora. Alii *plana*, idest, absque carminibus.

¶ Ad Licinium Suram. xlvi.

Doctorum Licini celeberrime 1 Sura virorum,
2 Cujus prisca graves lingua reduxit avos:
3 Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,
Gustata Lethes pene remissus aqua.
4 Perdiderant jam vota metum, securaque flebant
Tristia cum 5 lacrymis. jamque peractus eras.
6 Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
7 Et raptas fatis reddidit ipse colos.
Scis igitur, quantas hominū mors 8 falsa querelas
Moverit; 9 & frueris posteritate tua.
10 Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reversa diem.

1 Sic Plinius Sec. 30. epist. 4. lib. *altissima ista eruditione tuam dignissimam quæst. &c.* Al. *celeberrime, summe Virorum.* 2 Cujus syncera oratio, & antiquitatem sapiens exprimit gravitatem, & mores veterum illorum Roman. 3 Quanto nos bearint munere Parcæ, quæ te prope mortuum vitæ restituerunt. 4 Ita P. Scriv. e Membranis, & Junii Margine. *Tristitia, & lacrymæ sunt carmina lugubria.* vulg. Ed. *Tristitia, & lacrymis jamque peractus eras.* Tanquam in certa morte deposueramus spem, & cum votis metum, curamque pro te, qui jam -- 5 --- Pro mortuo deploratus eras, & conclamatus. 6 Vidit, sensitque Pluto se non fore ferendo invidiam, & querelas hominum te lugentium, ipsiusque rapacitatem detestantium: itaque --- 7 --- Eripuit Parcis colos, fusosque, & te vitæ restituit. 8 Te faucibus suis erepto decepta. *Vel* quam nos veram putabamus, teque vere mortuum. 9 Et quasi redivivus sentis, quam charus fueris nobis, tanquam posteris tuis futuris. 10 Mortis itaque, quam evasisti, memor rape vitæ restitutæ gaudia, &c. vide epi. 16. l. 1. n. 8. tibi superstes.

De Annio. xlvii.

Cum mensas habeat fere ducentas,
Pro mensis habet Annius ministros.
*Transcurrunt * gabata, volantque lances.*

Annio non desunt mensę, imo dives, & lautus habet ducentas, cur itaque ministri ejus subeunt mensarum vices, & nihil apponitur? scilicet ut dapibus suis parcat, quas ministri circumferentes prætereant alios, aliis priusquam quid ad satietatem decerpserint, præripiant. placeant sibi lautis his epulis, nos tenuiores non juvant cœnæ istæ ambulantes *running banquets, quæ & nostris parcipromis inolverunt in silicerniis, & repotiis.* * Lances escariæ.

Has,

Has vobis epulas habete lauti.
Nos offendimur ambulante cœna.

Ad Severum. XLVIII.

PArva suburbani munuscula mittimus horti:
1 Faucibus ovatuis: poma, Severe, 2 gula.

1 Rancis forte, vel exulceratis mollia. 2 Palato grata.

Ad fontes Hiantidos. XLIX.

1 *FOns domina, regina loci quo gaudet Hianthis,*
Gloria conspicua, deliciumque domus.
Cum tua tot niveis ornetur ripa ministris,
Et 2 Ganymedæo luceat unda choro:
3 *Quid facit Alcides sylva sacratus in ista?*
Tam vicina tibi cur tenet antra deus?
Numquid nympharum notos observat amores,
Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

1 Vide ep. 47. l. 6.
2 Pueris delicatis instar Ganymedis.
3 Vide ep. 14. supra, quod huic concinit. nu. 5.

Ad Urbicum. L.

MErcari nostras si te piget, Urbice, nugas,
Et lasciva tamen carmina nosse libet;
1 *Pompejum quaras [& nosti forsitan] Auctum;*
Ultoris prima Martis in 2 æde sedet.
3 *Jure madens, 4 varioque toga limatus in usu,*
Non lector meus hic, Urbice, 5 sed liber est.
Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos,
Ut pereat chartis littera nulla meis.
Denique, si vellet, 6 poterat scripsisse videri,
Sed fama mavult ille favere meæ.
Hūc liceat 7 decima [nec enim satis ante vacabit]
Sollicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit:
Et cum, jam satis est, dixeris, ille leget.

1 Adeas Pompeium Auctum, quem & tute fortasse nosti. 2 Quæ signis militaribus a Parthis remissis extructa est. ut alii, post victoriam Philippicam. Suet. August. c. 29. Dio. l. 44. 3 Jurisprudentia tinctus, imbutus. sic inf. ep. 68. & ep. 40. l. 1. n. 2. *Calderin.* jusculo madens. 4 Studiis pacis, & variis causis exercitatus. *Calderin.* attrita indutus toga, qua in variis officiis utitur. 5 Adeo ad unguem tenet, & memoriter recitat. 6 Se authorem profiteri, nisi meæ faveret famæ, poterat. vide Senec. prolog. declam. 7 Quæ statuta cœnæ hora aliquanto tardior propter occupationes. Aucti, vel tenuitatem ejus.

Ad Auctum. lI.

1 Ep. preced. 2 Nisi molestum sit Celeri audire hujusmodi nugas. 3 Celer fuit præfectus Celtiberiæ, patriæ meæ.

Gratum est, quod Celeri nostros legis, 1 *Aucte, libellos;*
2 *Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat,*
3 *Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,*
4 *Nec fuit in nostro certior orbe fides.*
5 *Major me tanti reverentia turbat; & aures*
Non auditoris, judicis esse puto.

4 Nec alius quispiam majori fide, & abstinentia administravit nostram Celtiberiam. 5 Terreor viri majestate, nec minus sanctum expecto judicem carminis mei, quam olim gentis meæ.

In Umbrum. lII.

1 Quæ ab aliis tibi missa sunt per Saturnalia, quæ ad 5. dies protraxit Caligula. vide ep. 46. l. 4. 2 Pugillares. epig. 6. lib. 14. * De his l. 13. & 14. 3 Ep. 46. l. 4. n. 2. 4 Fiscella olivarum Picenarum, lib. 13. epig. 36. 5 Lagena ignobilis, feculenti, & turbidi vini ex Laletania in Hisp. Tarraconensi. 6 Ficus parvæ ex Syria. ep. 28. l. 13. 7 Quæ ep. 18. l. 5. senos dixit Damascenos. vide ep. 29. l. 13. 8 Ep. 46. l. 4. 9 Puto vix valuisse 30. HS. *nostræ monetæ* 4. ss. 8. n. 4. 10 Servi e Syria, *Synecdoch.* 11 Libras quinque.

Omnia misisti mihi Saturnalibus, Umber,
Munera, 1 *contulerant quę tibi quinq; dies;*
Bis senos 2 *triplices, &* * *dentiscalpia septem:*
His comes accessit * *spongia,* * *mappa,* * *calix,*
Semodiusque 3 *fabæ cum* 4 *vimine Picenarum,*
Et 5 *Laletanæ nigra lagena sapæ:*
6 *Parvaq; cum* 7 *canis venerunt* 6 *coctana* 7 *prunis,*
Et 8 *Libycę fici pondere testa gravis.*
9 *Vix puto triginta nummorum tota fuisse*
Munera, quæ grandes octo tulere 10 *Syri.*
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit 11 *pondera quinque puer?*

In Nasidienum. lIII.

1 Ad expianda infausta tua de me somnia, in sacrificiis absumpsi vinum omne meum superioris, & hornæ vindemiæ. 2 Expiat, avertit omen. 3 Somniorum interpres, & expiatrix. epig. 50. lib. 11. 4 Far sale mistum. 5 Decrescunt mihi greges crebra immolatione.

Semper mane mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum, solicitentq; meum,
1 *Jam prior ad fæcem, sed & hæc vindemia venit,*
2 *Exorat noctes dum mihi* 3 *saga tuas.*
Consumpsi 4 *salsasque molas, & thuris acervos:*
5 *Decrevere greges, dum cadit agna frequens.*

Man

Non poreus, non 6 certis aves, nonova ſuperſunt,
7 Aut vigila, aut dormi, Naſidiene, tibi.

6 Epig. 30. ſupra, n. 1. &c.
7 Aut nunquam dormias precor, aut de te ſomnies, tuo damno.

In Chreſtum. lv.

NUlli munera, Chreſte, ſi remittis,
Nec nobis dederis, remiſeriſque:
Credam te ſatis eſſe liberalem.
*Sed ſi reddis * Apicio, * Lupoque,*
*Et * Gallo, * Ticioque, * Gellioque:*
Lingas 1 non mihi (nam proba & puſilla eſt)
Sed quæ de Solymis venit peruſtis,
Damnatam modo mentulam tributis.

* Turpitudinis tuæ miniſtris.
1 Non meam, quæ caſtior eſt, ſed ſervi mei Judæi, damnati ad tributum, vel nomine tributi in ſervitutem damnati. Turne. leg. *tributi*. l. 14. c. 28. grave autem tributum pendebant cum Judæi, tum qui Judaicæ ſectæ initiabantur circumſecti. Suet. Dom. c. 12.

¶ Ad Rabirium. lv.

1 *AStra polumq; 2 tua cepiſti mente, 3 Rabiri,*
4 Parrhaſiam mira qui ſtruis arte domum.
5 Phidiaco ſi digna Jovi dare templa parabis,
Has petat a noſtro Piſa Tonante manus.

1 Ut Phidias Jovis Olympici ſimulachrum effecturus dicitur direxiſſe mentem ſuam ad vultum Jovis ab Homero expreſſum Iliad. α. Η, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων, &c. Valer. Max. l. 3. c. 7. ita tu Rabiri Domitiano palatium exſtructurus concepiſti mente cœleſtes domos, quibus magiſtris, & exemplaribus utereris ad hanc fabricam. 2 Al. *pia*. 3 Architectus erat nobilis. ep. 71. l. 10. 4 Palatinam, in monte Palatino, ubi Euander Arcas primus ædificavit. Parrhaſia autem urbs Arcadiæ eſt. unde Euander Virgilio dictus Parrhaſius 11. Æn.
5 Si Piſa urbs illa Elidis inſtituerit ædificare templum dignum illo ſimulachro a Phidia fabrefacto, petat a noſtro deo Domitiano ſuum architectum Rabirium.

De Achilla. lvi.

CAſtora de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

Alludit Poeta ad Ψ. Hom. Iliad. Φ. Κάστορα θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα. jocum autem quærit in ambiguitate τῆ πυξ, quod ſignificat *pugnis*, atque idem pro πυγῇ uſurpatur Ariſtoteli in phyſiogn. Ita Achillas puer exoletus (ut ep. 90. l. 3.) & modo πὺξ ſtrenuus jam factus eſt ἱππόδαμος eques *per maneggiare, e cavalcare la donna Gabinia*, hoc eſt, Caſtor de Polluce.

Ad Gallam. lvii.

JAm sex, aut septem nupsisti, Galla, cinædis,
Dum coma te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque similima loro
Inguina, nec lassa stare coacta manu,
Deseris imbelles thalamos, mollemque maritum:
Rursus & in similes decidis usque toros.
Quære aliquem Curios semper Fabiosque loquentem,
Hirsutum, & dura rusticitate rudem.
Invenies: 4 *sed habet tristis quoque turba cinædos;*
5 *Difficile est vero nubere, Galla, viro.*

1 Dum ex cultu, & elegantia eos judicabas strenuos ad ἀλινοπάλην.
2 Mollium, & imbellium cinædorum.
3 Ne ulterius te decipiant pexi isti, & comati, quære aliquem ex iis, qui sermone, & cultus neglectu gravitatem, & virilitatem profitentur. ep. 25. l. 1. 4 Sed & hi sunt Socratici cinædi. 5 Ita *omnis vicus abundat Tristibus obscenis, &c.*

De Cæciliano. lviii.

Quanta est gula, quæ sibi eosdem ponit apros, animal propter convivia natum! &c. Vacuisque toris tantum ipse jacebis. Juv. 1. Sat. Hic noster *convivam* vocat aprum soli Cæciliano appositum: alii hominem fuisse Aprum volunt.

NOn cenat sine apro noster, Tite, Cæcilianus,
Bellum convivam Cæcilianus habet.

Ad Jovem. lix.

TArpeje venerande rector 1 aulæ,
2 Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cum votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestas:
Nil pro me mihi Jupiter petenti,
Ne succensueris velut superbo.
3 Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

1 Capitolii in colle prius Saturnio, mox *Tarpejo* a Virgine Tarpeja, quę arcem Sabinis prodidit, dicto.
2 Sic ep. 1. l. 5. n. 11.
3 Tum mea, & publica prece rogatus serva Cæsarem, ille me servabit: tu illi donato, ille mihi donabit.

Ad Cæsarem Domitianum. lx.

ABstulerat totam temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, 2 Germanice, crescere vicos;
Et modo quę fuerat semita, facta via est.

1 Institores, tonsores, cauponęs, coqui, &c. modo vicos omnes urbis occupaverant tabernis suis, & pergulis (quod apud nos in publicis nundinis factum videmus) fores, & limina præstruxerant.
2 Lib. 5. ep. 2. n. 4.

3 *Nul-*

Nulla catenatis pila eſt præcincta lagenis;
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in denſa nec cæca novacula turba;
Occupat aut totas nigra popina vias:
Tonſor, caupo, coquus, lanius ſua limina ſervant,
Nunc Roma eſt, nuper magna taberna fuit.

1 Nullus caupo vendit vinum ad pilas in taberuis, quæ lagenis ſunt refertæ & quæ catenis fixæ ſunt. Juv. Sat. 3. ℣. 304. nifi forte & ipſæ lagenæ pilis affixæ ſunt catenis. de pilis vide quę ad ep. 41. l. 2. n. 5. 4 Ad canalem propter tabernas utrinque. 5. Novaculam hanc tonſorum fuiſſe arbitror, quum mox inter cæteros recenſeat *tonſorem*, non βαλαντιοτόμων, neque ſicariorum, quorum eſſe putant alii propter epitheton *cæca*. 6 Ita ep. 1. l. ſpect. *Reddita Roma ſibi eſt, &c.*

In Amillum. lxi.

Recluſis foribus grandes præcidis, Amille,
Et te deprendi, cum facis iſta, cupis:
Ne quid liberti narrent, ſervique paterni,
Et notet obliqua garrulitate cliens.
Non pædicari ſe qui teſtatur, Amille,
Illud ſæpe facit, quod ſine teſte facit.

1 Epig. 72. l. 2. n. 1. 2. Te gravius aliquid pati. 3 Ludit in *teſtatur*, & *teſte*. nec non in ambiguitate τῷ *teſte*.

hic autem.---- ὀ'ρχεις. intelligit. ideſt, λαί'χεις ἢ φοινικί'ζεις.

¶ De Silio. lxii.

Perpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantum vati placuiſſe receſſus
Credis, & Aoniæ Bacchica ſerta comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Implevit magni quam Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis haſta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.

1 Latuere Silii opera per multa ſecula, jam vero eruta, & vindicata vivunt. ep. 14. l. 4. 2 Digna Poeta in Italia, vel ipſa Roma nato. Italici enim cognomen habuit ab Italica urbe Pelignorum, alias Corfinio. *vel potius* digna majeſtate oratoris Romani, & conſulis. Plinius Sec. *ſcripſit carmina majore cura, quam ingenio*. epiſt. 7. l. 3. 3 Crediſne eum tantum fuiſſe poetam? imo non optimum attigit poetam, priuſquam optimum expreſſiſſet oratorem. 4 Ep. 20. l. 3. n. 5. & ep. 2. l. 5. n. 3. 5. Judicium C. virorum, qui de teſtamentis, & hereditatibus in ſuo foro haſta poſita judicabant, quemadmodum auctionarii in atrio auctionario haſta præconis poſita. vide epig. 38. l. 7. n. 4. & conſule Cornelium Vitell. Annot. in Merulam. c. 21.

6 Poſtquam conſul fuerat eo anno, quo Nero periit. Plin. Sec. l. 3. epiſt. 7.

6 *Poſtquam bis ſenis* 7 *ingentem faſcibus annum*
Rexerat, 7 aſſerto qui ſacer orbe fuit:
8 *Emeritos Muſis & Phœbo tradidit annos:*
Proque ſuo celebrat nunc Helicona foro.

7 Quo terrarum orbis in libertatem aſſertus eſt, tyranno Nerone ad vim ſibi inferendam adacto, & occiſo. 8 Foro emeritus ſeceſſit in Campaniam, ubi Muſis vacavit, ſcripſitque carmine heroico 17. libros de Punico bello ſecundo.

In Cinnamum. lxiii.

e Hunc credo innuere Juvenal. Satyr. 1. ℣. 25.
2 In jus vocatus mutavit ſolum, vel exulatum abiit in Siciliam.
3 Nulla honeſta, immo nec ſordida arte inſtructus.
4 In exilio.

1 *QUi tonſor fueras tota notiſſimus urbe,*
Et poſt hæc dominæ munere factus eques;
2 *Sicanias urbes, Ætnæaque regna petiſti,*
Cinname, cum fugeres triſtia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis 3 *inutilis annos?*
Quid facis 4 *infelix, & fugitiva quies?*
Non rhetor, non grammaticus, 5 *ludive magiſter,*
6 *Non Cynicus, non tu Stoicus eſſe potes.*
7 *Vendere nec vocem Siculis,* 8 *plauſumque theatris:*
Quod ſupereſt, iterum, Cinname, tonſor eris.

5 Literator. Domitius de laniſta intelligit. magis convenit præcedentibus, ut de litetatore intelligas. 6 Nullius ſectæ philoſophus. 7 Præco, an potius cauſidicus, qui *voces proſtituere foro*. Ov. eleg. 15. l. 1. Amor. *clamoſi rabioſa fori jurgia vendere*. Senecæ 171. ℣. Herc. Fu. *foliciis vendere verba reis* dicitur noſtro, ep. 16. l. 5. 8 Hiſtrio, aut citharœdus.

In Gargilianum. lxiv.

1 1. Veteri Romano. 1. Caji Jul. Ceſ. 3. Auguſti. ep. 38. l. 3. n. 1.
2 Satius fuerat ſemel vinci, quam ducere litem, & ferre impendia, & moleſtias viginti annorum, etiam cum victoria.

LIſte bis decimæ numerantem frigora bruma
Conterit una 1 *tribus, Gargiliane, 1 foris.*
Ah miſer, & demens! 2 viginti litigat annis
Quiſquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. lxv.

1 Bonis univerſi patrimonii.
2 Labienus ait ſe plus meruiſſe; qui plura Fabio donarit, quam ex teſtamento accepit. & ego (innuit Poeta) majori damno, & dolo Labienum dignum cenſeo, qui per fraudem captavit hereditatem.

HEredem Fabius Labienum 1 *ex aſſe reliquit:*
2 *Plus meruiſſe tamen ſe Labienus ait.*

In Philænim. lxvi.

1 PÆdicat pueros 2 tribas Philænis,
Et 3 tentigine ſavior mariti
Undenas 4 verat in die puellas.
5 Harpaſto quoque 6 ſubligata ludit,
Et 7 flaveſcit haphe, 8 graveſque draucis
Halteras facili rotat lacerto,
Et 9 putri 10 lutulenta de palæſtra
11 Uncti verbere vapulat 11 magiſtri.
12 Nec cœnat prius, aut recumbit ante
Quam ſeptem vomuit meros deunces:
Ad quos fas ſibi tunc putat redire,
Cum 13 coliphia ſexdecim comedit.
Poſt hæc omnia; cum libidinatur,
Non fellat: putat hoc parum virile.
Sed plane 14 medias verat puellas.
Dî 15 mentem tibi dent 15 tuam, Philæni:
Cunnum lingere quæ putas virile.

1 Τῷ ἁλίσβῳ.
2 Fricatrix.
3 Libidinis prurigine magis inflammata, quam maritus.
4 Λεσβιάζουσα, φοινικίζουσα, ἢ τριβάδα.
5 Ep. 19. l. 4.
6 Veſte ſubducta, *Vel*, ſubligari uſa.
7 In palæſtra flaveſcit, aſpergine arenæ. ita Achelous cum Hercule luctans *fulvæ tactu flaveſcit arenæ*. Ov. Met. 9. ἁφὴ autem *tactus* eſt. 8 Et pondera illa plumbea, ſeu ferrea corpori exercendo in Gymnaſiis, & Balneis adhibita, vel ipſis grandibus draucis gravia agili verſat manu. vide ep. 48. & 49. l. 14. & Juv. Sat. 6. ℣. 22. quæ huic epig. conſonat. 9 Male olenti ab oleo. 10 Ceromate e lucta uncta. 11 Aliptæ manus crepitu inter ungendum. Vide Juv. Sat. 6. ℣. 423. 12 *Sextarius alter Ducitur ante cibum rabidam facturus orexim*, &c. Juv. Sat. 6. ℣. 427. vide ep. 71. l. 5. Al. *reverti*. 13 Luctatorum panes, qui vires palæſtritarum membris addunt, a κολλᾶν, & ἴφι, ut vult Dom. Calderinus; quam etymologiam aſſerere laborat Corn. Vitellius contra Merulam Annot. c. 12. 14 Supra n. 4.
15 Mentem ſanam, vel quæ fœmineam appetat libidinem.

Ad Inſtantium Rufum. lxvii.

COmmendare meas, * *Inſtanti Rufe*, Camœnas
Parce precor ſocero: ſeria forſan amat.
Quod ſi laſcivos admittit & ille libellos,
Hæc ego 1 vel Curio, Fabricioque legam.

* De hoc eodem Inſtantio Rufo, ep. 51. l. 8. & ep. 97. l. 12.
1 Vel continentiſſimis, graviſſimis, & ſeveriſſimis viris.

De Theophila ad Canium. lxviii.

HÆc eſt illa tibi 1 promiſſa Theophila, 2 Cani,
3 Cujus Cecropia pectora dote madent.

1 Sponſa, conjux.
2 Poeta, de quo epig. 61. & ep. 70. lib. 1. & ep. 20. l. 3.
3 Græce erudita. Al. *pectora vace madent*,

4 Hanc sibi discipulam vendicet, utpote disciplinę suæ æmulam Epicurus magnus senex horto quo gaudebat celebris. Alii leg. *magni senis. altus in hortis*, atque intelligunt Platonem in suburbano Athenis nemore ab Academo in usum scholæ consecrato profitentem. 5 Nec minus suæ disciplinæ æmulam hanc sibi vendicant Stoici. 6. Quodcunque Theophila recensuerit, & emendarit. 7 Doctam nescio quam immuit poetricam. Ita Ser. *Panthenis* ex MSS. omn. Gruterus. Vulg. *Parthenis*. 8 Theophilæ carmina vel ipsa Sappho Phaonis amatrix laudarit. legitur namque & *laudarit*. 9 Theophila vincit Sappho verecundia; ingenio, & doctrina illi non cedit.

4 Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus,
5 Nec minus esse suam Stoica turba velit.
Vivet opus 6 quodcunque peristas miseris aures;
Tam nec fœmineum, nec populare sapit.
Non tua 7 Parthenis nimium se præferat illi;
Quamvis Pierio sit bene nota choro.
8 Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
9 Castior hæc, & non doctior illa fuit.

In Philænim. lxix.

Male sonat dicta viro *amica*; mulieri, bene.

I Psarum tribadum tribas Philæni
Recte quam fusuis, vocas amicam.

quam vero Philænis amicam vocat, male audit, cum ipsa Phil. sit tribas. Καλῶσι γὰρ καὶ αἱ ἐλεύθεραι γυναῖκες καὶ αἱ παρθένοι τὰς σωφρόνας, καὶ φίλας, ἑταίρας, &c. καλῶσι δὲ τὰς μιξοχρυσάς, ἑταίρας. Athen. l. 13. c. 4.

De familia ficosa. lxx.

1 Tota familia laborat ulcere, quam σύκωσιν Græci vocant, de qua Celsus l. 6. c. 3. nec tamen in agro fructificant ficus. Jocus ab ambiguo τὸ *ficus*. vide ep. 66. l. 1.

I Ficosa est uxor, ficosus & ipse maritus:
Filia ficosa est, & gener, atque 2 nepos.
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
Cum sint ficosi pariter juvenesque, senesque,
Res mira est; ficos non habet unus ager.

2. Ita Gruterus. alii *socer*.

Ad Paullum. lxxi.

1 *Imprecandi formula*. Sic tibi affluant precor larga a clientibus, & amicis munera in Saturnalibus missa, ut ep. 46. l. 4. n. 1. vide ep. 52. supra. 2 Pugillares. l. 14. ep. 6. 3 Ep. 46. l. 4. n. 10. 4 Scyphos veteres, & archetypos, vel graves antos, qualibus utebantur prisci, Nestor, &c. 5 Cliens dives.

I Gratus sic tibi, Paulle, sit December:
Nec vani 2 triplices, breveque 3 mappa,
Nec thuris veniant leves selibræ;
Seu lances ferat, aut 4 scyphos avorum,
Aut 5 grandis reus, aut potens amicus;
Seu quod te potius juvat, capitque,

6. Sic.

6 *Sic vincas. Noviumque, Publiumque*
7 *Mandris & 8 vitreo latrone clausos;*
9 *Sic palmam tibi de trigone 10 nudo*
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet 11 Polybi 12 magis 13 sinistras:
14 *Si quisquam mea dixerit malignus,*
Atro carmina quæ madent veneno,
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et quantum poteris, sed usque, clames;
Non scripsit meus ista Martialis.

6 Sic vincas latrunculorum ludo peritissimos tuos colluſores Novium, & Publium. 7 Calculorum, seu latrunculorum septis, & regionibus, vel ipsis latronum gregibus clausos. vide ep. 23. l. 5. n. 7. fortasse quadrigis eburneis, namque ejusmodi calculis lusisse Neronem author est Suetonius, Petr. Scriv. 8 Latrunculis e vitro discolori ad distinguendas diversas partes. ep. 17. & 20. l. 14. 9 Sic tibi victoriam in ludo trigonalis pilæ adjudicent uncti gymnastæ. vide ep. 19. l. 4. 10 Quem ludum nudi, unctique exercebant. 11 Lusoris alicujus periti. 12 Quam tuam. 13 Agilitatem manus sinistræ, qua in jaciendaque pila non minus utebantur, quam dextra. ep. 84. l. 12. 14 Ut, si quis famosa, & maledica carmina sub meo nomine ediderit, mihique adscripserit, patrocineris mihi, meque asseras. vide ep. 11. supra.

¶ Ad Maximum. lxxii.

Esquiliis domus est, domus est tibi 1 colle Dianæ,
2 Et tua patricius culmina vicus habet.
3 Hinc vidua Cybeles, illinc sacraria Vestæ;
Inde novum, veterem prospicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte requiram.
4 Quisquis ubique habitat, Maxime, nusquam habitat.

1 In monte Aventino, cujus summitas habet templum Dianæ. ep. 64. lib. 6. n. 10. 2 Suntque tibi ædes in vico sub Esquiliis, ubi Servius Tullius jussit patricios habitare. 3 Ex domo tua in Esquiliis ab altera parte vides ædem Vestæ, & Capitolium novum. Ex ædibus tuis in Aventino prospicis templum Cybeles, & Capitolium vetus. 4 *Nusquam est*, qui ubique est. Senec. 2. epist.

Pro Caro, & Norbana votum. lxxiii.

1 Cyllenes cælique decus, 2 facunde minister,
3 Aurea cui torto virga dracone viret:
Sic tibi 4 lascivi non desit copia 4 furti,
Sive cupis Paphien, seu Ganymede cales:

1 Montis Arcadiæ, in quo Maja a Jove compressa. 2 Nuncie, διάκτορε. 3 Qui geris caduceum draconibus mari, & fœmina involutum. 4 Callidus quidem fuit Merc. quicquid placuit, jocoso condere furto, hic tamen *lascivæ furto* intelligas *adulteria*, propter versum seq.

5 Celebreturque natalis tuus Idib. Majis, ornenturque postes frondibus ut in festis. vide ep. 68. l. 12. n. 1.

5 *Maternaq; sacris ornentur frondibus Idus,*
6 *Et senior parca mole prematur avus:*
Hunc semper Norbana diem cum conjuge 7 Cano
Læta colat, 8 primis quo coiere toris:
9 *Hic pius antistes sophiæ sua dona ministrat:*
Hic te thure vocat fidus & ipse Jovi.

6 Et cœlum (quod sustinere dicitur) urgeat avum tuum Atlanta minore pondere. 7 Al. *Charo*. 8 Qui dies illis nuptialis. 9 Namque hic colit sapientiam, & eloquentiam, cujus tu Deus es: & minister fidus est nostro Jovi Domitiano, ut tu cœlesti illi.

In anum deformem. lxxiv.

* Vide ep. 89. l. 3.

Vis futui gratis, cum sis deformis, anusque,
Res per ridicula est: vis dare: nec dare vis.*

¶ Ad Philomusum. lxxv.

1 Comitem habere certatim cupiunt. 2 Pro scurra & morione haberis, non pro amico. δι' ἡδοίην ὡς εὐτράπελον, οὐ κατὰ σεαυτὴν, καὶ ὡς φίλον σ' ἀγαπῶσι, Arist. 8. Nicom. Eth. c. 3.

Quod 1 te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimium tibi placere.
2 Delectas Philomuse: non amaris.

In Tuccam. lxxvi.

Exigis ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam. nam vis vendere, non legere.

In Papilum. lxxvii.

1 Vel *Sexitani*, a patria Bętica, ut inquit Plin. l. 32. c. 11. & Athenæ. l. 3. c. 33. 2 Vilissimi piscis. 3 Virides fabæ, neque eæ oleo perfusæ. 4 Cui fatuo, & insulso viles cibi æque sapiunt ac pretiosi. 5 Cui non indulges, quem fraudas, dum aliis lautus es, tibi sordidus.

Dum 1 Saxetani ponatur cauda 2 lacerti;
Et bene si cœnas, 3 conchis inuncta tibi est:
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos
Mittis. habes nec 4 cor, Papile, nec 5 genium.

¶ Ad Severum. lxxviii.

1 Videtur dicere Vetus, & κατ' ἐξοχὴν Opimianum (de quo ep. 27. l. 1. n. 5.) vel Anitianum. Sed addit fuisse hornum, & ipso, qui poetam invitarat, consule diffusum, atque adeo appositum. vide Turnebi advers. l. 25. c. 24.

Potavi modo 1 consulare vinum.
Quæris 2 quam vetus, atque liberale?

2 Quam generosum, & nobile?

Ipso

Ipso consule conditum: sed ipse,
Qui ponebat, erat, Severe, consul.

Ad Faustinum. lxxix.

1 *QUatenus 2 Odrysios jā pax Romana 3 Triones*
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc 4 Marcellino poteris, Faustine, libellum
Mittere: jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si 5 parva tui munuscula quæris amici
Commendare, 5 ferat carmina nostra puer:
6 Non qualis Geticæ satiatus lacte juvencæ
Sarmatica 7 rigido ludit in amne 8 rota:
Sed 9 Mitylenæi roseus 10 mangonis ephebus,
Vel 11 non cæsus adhuc 12 matre jubente Lacon.
13 At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

1 Quoniam composita jam pace Romani, qui in Sarmatia, & Dacia vacat studiis, &c. 2 Ep. 7. supra n. 2. 3 Ep. 11. l. 4. n. 3. 4 Profecto ad bellum Sarmaticum. ut ep. 25. l. 6. & ep. 46. l. 9.

5 Carmina a me illi donata ferat elegans a te puer. 6 Non barbarus e Getis, vel Gelonis γαλακτοφάγοις. vide ep. 3. lib. spect. n. 5. 7 Glacie, & frigore concreto amne. Al. *gelido*. 8 Currus rotis, *Vel* trocho, ep. 168. lib. 14. 9 Græci. Græcia autem nequitiarum officina. Mitylene Lesbi insulæ oppidum. 10 Epig. 59. l. 1. n. 1. 11 Apud Lacedæmonios pueri in ara Dianæ flagellis cæsi exercebantur ad tolerantiam --- 12 --- Adstabantque parentes, & propinqui, qui hortabantur διακέρσαι πρὸς τὸν πόνον, καὶ ἐγκαρτερῆσαι τοῖς δεινοῖς, Lucian. περὶ γυμνασίων. 13 Et Marcellinus mittet tibi e Dacia devicta qui pascat oves in Tiburtina tua villa, ep. 57. l. 4.

Ad Lausum. lxxx.

TRiginta toto mala sunt epigrammata libro:
Si totidem bona sunt, Lause, liber bonus est.

Vide l. 1. epig. 17. & ep. 87. infr.

De Menophilo. lxxxi.

1 *MEnophili penem tam grandis fibula vestit,*
Ut sit comœdis omnibus una satis.
Hunc ego credideram [nam sæpe lavamur in uno]
Solicitum voci parcere, Flacce, suæ:
Dum ludit media populo spectante palæstra,
Delapsa est misero fibula; 2 verpus erat.

1 Comœdi, citharœdi, adolescentulique alii virilia fibula coercere solebant, quo a Venere abstinerent, vocis, seu valetudinis conservandæ causa. Celsus lib. 2. c. 25. & Juv. Sat. 6. vers. 73. & 380. Duo autem harum fibularum erant genera. Vel indumentum, quo comprimebantur, simul & tegebantur inguina: vel filum æneum, argenteumve præputio trajectum. 2 Judæus, vel recutitus. utebantur autem fibulâ (illa priore, modo dicta) ad velandam περιτομήν.

De

De Eutrapelo. lxxxii.

1 Al. *Expingitque*.
2 Tardus tonsor, seu circumspectus tantam operi impendit moram, ut vel radenti altera succrescat barba. vide ep. 52. l. 8.

Eutrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
1 Expungitque genas, 2 altera barba subit.

Ad Librum. lxxxiii.

1 Dum Cæcilius Secundus (Plinius, ut credo, Junior, namque is Bithyniam, & Pontum obtinuit provincias) sibi effingi curat meam imaginem. Quod discessuri amici mutuo factitabant ad memoriam absentium revocandam. 2 Ad vivum efficta.
3 Insulam ad Istri Ostium. 4 Placidis, & quasi stagnantibus aquis, vel gelu, & frigore concretum. alii leg. *jacentem*.
5 Supra nu. 1. 6 Epigrammata Cæcilio grata, & quæ ingenii mei imaginem certiorem expresserint, & diuturniorem retinuerint, quam tabula quævis ab artifice peritissimo efficta.

1 Dum mea Cæcilis formatur imago Secundo,
2 Spirat & arguta picta tabella manu;
I, liber, ad Geticam 3 Peucen, Istrumque 4 jacentem:
5 Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed 6 dulcia dona sodali:
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

Ad Sabellum. lxxxiv.

1 Pauca.
2 Vide ep. 30. l. 12.
3 Desideratur enim ad librum perficiendum varietas, acumen, & largus ingenii fons.

Quod non insulse scribis tetrasticha 1 quædam;
Disticha quod 2 belle pauca, 2 Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror: facile est epigrammata belle
Scribere; 3 sed librum scribere difficile est.

In Sextum. lxxxv.

1 Festam celebritatem natalis tui.
2 Nondum valde familiaris.
3 Amicitiæ mutua pignora.
4 Metaph. ab iis, qui a Censoribus Senatu moti in recitatione Senatorum non nominabantur, & dicebantur *præteriti*. 5 Puri puti, pustulis tumentis ab ignis excoquentis vi. Turneb. Adv. lib. 24. c. 2. Al. *pusulati*, quod idem. Sed & Gruterus e MS. *Hispani tibi libra pusulati*. ideſt opt. argenti ex Hispania.

Ad. Natalitias dapes vocabar,
Esſem cum tibi, Sexte, 2 non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repente factum
Post tot 3 pignora nostra, post tot annos,
Quod sum 4 præteritus vetus sodalis?
Sed causſam scio. nulla venit a me
Argenti tibi libra 5 pustulati.

Nec

Nec 6 levis toga, nec rudes lacernæ;
7 Non eſt ſportula, quæ negociatur;
Poſcis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, 8. vapulet vocator.

6 Impexa, Grut. e MS. *tenuis*, ſed contract. in diſſyllabum. poſcente verſu. 7 Sportula qua me velut clientem donaſti, ſi in lucrum, & quæſtum largitus eam fuiſti, deſiit eſſe ſportula: auctio eſt, & negotiatio, κατηλεία. 8 Confers culpam in ſervum vocatorem, ut qui me præterierit imprudens. al. leg. *Vah pudet, vocetur*.

De Se. lxxxvi.

1 Si meus aurita gaudet 2 glaucopide Flaccus;
Si fruitur 3 triſti 4 Canius Æthiope:
5 Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ;
Si Cronus 6 ſimilem cercopithecon amat:
Delectat 7 Marium ſi perniciosus 8 ichneumon:
Pica 9 ſalutatrix ſi tibi, Lauſe, placet:
Se gelidum collo nectit Glacilla 10 draconem;
11 Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Blanda 12 Cupidinei cur non 13 amet erat 12 Labycæ?
Qui videt hæc dominis, monſtra placere ſuis.

1 Cum alii delectentur deformibus monſtris, cur non ego formoſo puero Labyca? forte item monſtroſo. namque luxum tandem in diſtorta, & prodigioſa corpora verterunt Romani. Quintil. decl. 298. & Inſtit. l. 11. c. 5. Idem de mulieribus Rom. Clem. Alexandrinus, & Ammianus Marcel. l. 14. 2 Bubone, ſeu ululæ. 3 Atro, ingrato. *Vel*, infauſti ominis ſi cui matutinus occurriſſet. Juv. Sat. 6. vers. 601. Appian. 4. ἐμφυλίων. 4 Poeta Gaditanus, de quo ep. 62. & 70. l. 1. & ep. 20. l. 3. 5 Ep. 110. l. 1. 6 Æthiopine? an catellæ? an ſibi ſimilem? ut ep. 202. l. 14. 7 Priſcum, vel Celſum. 8 Mus Indicus, magnitudine felis, pernicioſus aſpidi, & crocodilo, quibus acerrimus eſt hoſtis. Plin. l. 8. c. 24. Ælian. l. 8. c. 25. Athenæus l. 9. c. 10. 9 Humanam conata vocem. vide epi. 70. lib. 14. τῶν ὀρνίθων δὲ γλῶτται μιμεῖται τὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἄλλων ὀρνίθων ἥκιστα. 10 Pleræque mulierculæ Rom. in deliciis habebant ſerpentes, quibus ſe æſtivis menſibus refrigerarent. Sen. 2. de Ira. Lucian. in Alexand. Sueton. Tiber. c. 72. Plin. l. 29. c. 4. 11 Quam vivam in deliciis habuerat mortuæ tumulum extruxit, ut murenæ Craſſus. 12 Cupidini paris pueri. 13 Quiſpiam, *vel* ipſe amem.

¶ De ſuis libris. lxxxvii.

Fertur habere meos, ſi vera eſt fama, libellos
Inter delicias pulchra 1 Vienna ſuas.
Me legit omnis ibi ſenior, juveniſque, puerque,
Et coram tetrico caſta puella viro.
Hoc ego maluerim, quam ſi mea carmina cantent,
2 Qui Nilum ex ipſo protinus ore bibunt:

1 Allobrogum, ſeu Galliæ Narbonenſis urbs. non illa Auſtriæ. 2 Remotiſſimi Æthiopes ad Lunæ montes, etſi fontes Nili tum latuerint.

3 *Quam*

3 Quam si mecantent Hispani conterranei mei, Siculi, & Græci. vel quam

3 *Quam meus Hispano si me Tagus impleat auro,*
Pascat & 5 Hybla meas, pascat 6 Hymettos apes.
Nonnihil ergo sumus, nec blandę 7 munere linguę
Decipimur. 8 credam jam puto, Lause, tibi.

si abundarem auro Hispano, ac melle Siculo, & Attico. est enim Tagus --- 4 Fl. Hispaniæ, seu Lusitaniæ --- 5 --- Hybla mons Siciliæ --- 6 --- Hym. mons Atticæ. 7 Al. *Murmure*.
8 Credam bona mea carmina æquare numerum malorum, atque adeo bonum esse librum. epig. 80. supra.

Apollinari mittit coronam roseam. lxxxviii.

1 Epig. 87. l. 4. & epig. 25. l. 7.
2 Longa florescentem juventute cingas, nec non sero canescentem, & usque ad multam senectutem.

Felix rosa, mollibusque sertis
Nostri cinge comas 1 Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, sed 2 olim,
Sic te semper amet 3 Venus, memento.

3 Cui dicata es.

Ad Creticum. lxxxix.

1 Objicit Matho me scripsisse lib. inæqualem, cui vel me fatente epigr. 17. lib. 1. & bona insunt, & mala. habet præterea inæqualis liber laudem a rerum varietate.

1 *Jactat inæqualem Matho me fecisse libellum:*
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
2 *Æquales scribit libros 3 Calvinus, & 3 Umber.*
2 Æqualis liber est, 4 Cretice, qui malus est.

2 Totos malos, quibus nihil admiscetur boni, nullus autem liber totus bonus est. 3 Poeta malus. 4 Alii leg. *Critice*.

Ad Juvenalem. xc.

1 Quibus luditur in Saturnalibus. epig. 31. lib. 5. n. 2.
2 Ipse Priapus, epig. 16. l. 1. n. 8. epig. 49. & 73. l. 6.

De nostro facunde tibi Juvenalis agello
1 Saturnalicias mittimus, ecce, nuces.
Cætera lascivis donavit poma puellis
2 Mentula custodis luxuriosa dei.

In Baccaram. xci.

1 Exigit a me fœnus creditor.
2 Al. *& nescis Baccara quid sit opus?*

Si quid opus fuerit, scis me non esse rogandum;
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
1 Appellat rigida tristis me voce Secundus.
Audis, 2 sed nescis, Baccara, quid sit opus.

3 Pen-

3 *Pensio te coram petitur clareque, palamque:*
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Esse queror 4 *gelidasque mihi tristasque lacernas:*
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Hoc opus est, 5 *subito fias ut fidere mutus.*
Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

3 Cellæ, ædium conductarum pretium. lib. 3. ep. 30. n. 4. 4 Tenues, quæ frigus intromittunt.

5 Ut instar arboris sideratæ attoniti stupescant tibi sensus (ut ait ep. 80. l. 11.) fidere percussa tibi lingua, ne quenquam posthac vanis pollicitis lactes, & eum, ubi opus est promissa perfici, destituas.

Ad Narniam. XCII.

1 *Narnia, sulphureo quam gurgite candidus* 2 *amnis*
Circuit, 3 *ancipiti vix adeunda jugo,*
4 *Quid tam sæpe meum nobis abducere* 5 *Quinctum*
Te juvat, & lenta detinuisse mora?
Quid Nomentani causam mihi perdis agelli,
Propter vicinum, qui pretiosus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, 5 *Quincto;*
6 *Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.*

1 Civitas Umbriæ. 2 Nar. fl. unde civitati nomen. 3 Gemino monte. 4 Cur voluptate tua allicitum toties evocas, tamdiuque detines Q. Ovidium vicinum meum in agro Nomentano, & cujus usus causa placet mihi fundus meus Nom. 5 Qui & ipse gaudet mea vicinia.

6 Sic vobis incolumis maneat urbs o Narnia, cum eximio illo ponte, qui duos præaltos, & abruptos montes conjungit. vide Schoti Itinerar. lib. 1. p. 105.

De Papilo. XCIII.

Unguentum fuerat, quod 1 *onyx modo parva gerebat:*
Olfecit postquam Papilus, ecce 2 *garum est.*

1 Vas unguentarium ex onyche. 2 Corruptum ab afflatu oris tui impuri. vide ep. 17. l. 3. n. 3.

In Linum. XCIV.

Bruma est, & riget horridus December,
Audes tu tamen 1 *osculo* 2 *nivali*
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, basiare Romam.
3 *Quid possis graviusque, saviusque*
Percussus facere, atque verberatus?
4 *Hoc me frigore basiet nec uxor,*

1 Osculis salutare obvios amicos Romanis moris erat, ut & Persis, Judæis, Græcis, &c. 2 Frigido, & madido.

3 Non posses melius vindicare injuriam verberum tibi incussorum, quam fœdis hisce osculis, ut ep. 23. l. 2. 4 Brumali frigore.

Blan-

Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu 5 *dulcior, elegantiorque,*
Cujus 6 *livida naribus caninis*
Dependet 7 *glacies, rigetque barba;*
7 *Qualem* 8 *forficibus metit* 9 *supinis*
Tonsor 10 *Cinyphio Cilix* 10 *marito.*
Centum occurrere malo cunnilingis:
Et 11 *Gallum timeo minus* 12 *recentem;*
Quare si tibi sensus est, pudorque;
Hibernas, Line, basiationes
13 *In mensem rogo differas Aprilem.*

5 Videris tibi dulcior, & eleg. *vel* Ironice.
6 Mucosa stiria.
7 Qualem habent barbam hirci Cinyphii a Cilice pastore tonsi.
8 Al. *forcipibus*.
9 Acie forficum depressa, manubrio sublato. 10 Hirco, viroque, patreque gregis ad Cinyphem Africæ fl. pasto. 11 An Gallum Cybeles, cui recens castrato graviter olet anima? an Bœticum illum Gallum, de quo ep. 80. l. 3. --- 12 --- Nuper λεῖξαντα. Sed & vide Turnebum, qui hoc de Galliæ pop. ab intemperantia olido interpretatur lib. 25. cap. 24. 13 Tum enim minus eris mucosus, & frigidus.

¶ Epitaphium Urbici pueri. XCV.

Conditus hic ego sum 1 *Basse dolor Urbicus infans,*
2 *Cui genus, & nomen maxima Roma dedit,*
3 *Sex mihi de prima deerant trieteride menses,*
4 *Ruperunt tetrica cum mala pensa dea.* (*atat!*
Quid species, quid 5 *lingua mihi, quid profuit*
Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
6 *Sic ad Lethaas, nisi Nestore senior, undas*
Non eat, optabis quem supereſſe tibi.

1 Parenti causa doloris ex morte.
2 Natus in urbe, & ab urbe dictus Urbicus.
3 Triennio. erat itaque biennis, & semestris. ep. 38. l. 6. n. 2.
4 Ubi vitæ filum inciderunt Parcæ. 5 Blæsa, balbutiens, parentibus grata.
6 Sic, ut fles, & optas mihi vitam tibi superstitem fuisse, vivas ultra annos Nestoreos. *Vel*, Sic; ut me fles, filius tuus, quem tibi superstitem optares, Nestoris annos superet.

Ad Librum de Cæsio Sabino. XCVI.

Nosti si bene 1 *Cæsium, libelle;*
Montana decus Umbria Sabinum,
2 *Auli municipem mei* 2 *Pudentis;*
Illi tu dabis hæc, vel occupato,
Instent mille licet, premantque 3 *curæ,*
Nostris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
4 *Turni nobilibus leget libellis.*

1 Vide Baptist. Fontejum de gente Cæsia c. 20. & 21. vide & ep. 59. lib. 9.
2 De quo ep. 32. l. 1. & 49. l. 5. & ep. 13. l. 4. &c.
3 Negotia, studia.
4 Satyrographi ex Aurunca, ep. 11. l. 11. & Sidonius carm. 9. Rutilius in Itinerario, & Juvenalis interpres vetus, ad Sat. 1.

O quan-

O quantum tibi nominis paratur!
O qua gloria, quam frequens amator!
Te convivia, te forum ſonabit,
Ædes, compita, porticus, taberna.
5 Uni mitteris, omnibus legeris.

5 Cæſio Sabino.

Ad Caſtorem. XCVII.

OMnia, Caſtor, emis: ſic fiet, ut omnia vendas.

Cum ultra facultates omnia vis habere lauta, ac nitida, multaque emis, adigeris tandem urgente inopia ad omnia vendenda. Turnebus ait ſe in quibuſdam exemplaribus reperiſſe hunc verſum appenſum. *Nil uxore tamen nudius eſſe poteſt.* diſpice lector, quam conveniat. l. 25. e. 24.

Ad Criſpinum. XCVIII.

Sic placidũ videas ſemper, Criſpine, 1 tenantem;
Nec te Roma minus, quã 2 tua Memphis amet.
Carmina 3 Parrhaſia ſi noſtra legentur in aula,
(Namque ſolent ſacra Cæſaris aure frui:)
Dicere de nobis, ut lector candidus, 4 aude:
Temporibus præſtat non nihil iſte tuis.
Nec 5 Marſo nimium minor eſt, doctoq; 5 Catullo.
Hoc ſatis eſt: ipſi cætera mando 6 Deo.

1 Jovem noſtrum Domitianum. 2 Ægypti civitas. Criſpinum autem fuiſſe Ægyptium juratus teſtabitur Juvenalis, cui Satyr. 1. dicitur *pars Niliacæ plebis, & verna Canopi.* 3 Palatina. ſupra ep. 54. n. 3. 4 Aude, Criſpine, ut lectorem decet candidum, Cæſari legenti adſpirare hoc eulogio; *Certe & hic Martialis eſt ævi hujus ornamentum, O Cæſar.* 5 De his ep. 71. & 77. l. 2. & 62. l. 1. 6 Domitiano. q. d. Tu tantum illi ſuggere: ipſe Imp. mihi Deus erit abunde beneficus; vide ep. 8. l. 5. n. 2.

* Ad Ponticum, XCIX.

POntice, 1 per reges diſcurris, & omnia laſtras:
Magna quidem ſequeris, Pontice, 2 magnus homo es.
Pontice, ſi qua facis, 3 ſine teſte facis, ſine turba:
*Non adhibes multos, Pontice * cautus homo es.*
Pontice, te celebrem forma natura creavit:
*Dignus eras Helena; Pontice, * pulcher homo es.*
Pontice, voce tua poſſes adamanta movere:
*Vox tua dulce ſonat, Pontice; * dulcis homo es.*
Pontice, ſic alios, ſic te quoque decipit error:
*Vis dicam verum Pontice? * nullus homo es.*

* *Tria, quæ ſequuntur, epigrammata e veteri exemplari Anglicano tranſcripta prolegiſimis egre agnoſcuntur. hoc ſane Martialis acumen parum ſapit.* 1 Patronos ſalutando. 2 Magnus videri vis. *Vel es magnus, malus, mutus, piſcis.* Nequam magnus homo, *ait Lucilius.* 3 Ep. 61. ſupra n. 3. * Dum magnus, cautus, pulcher, dulcis eſſe vis, nullus es.

Ibi-

Ibidem de vetula. c.

Vid epig. 32. lib. 6.

Tacta places, audita places, si non videare,
Tota places: neutro, si videare, places.

Ibidem de Milone. c1.

* Ager non habet colonum, uxor habet mœchum.

Milo domi non est: peregre Milone profecto
Arva vacant; uxor non minus inde parit.
Cur sit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam:
** Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.*

LIBER VIII.

Imperatori Domitiano Cæsari Augusto, Germanico, Dacio, Valerius Martialis salutem.

OMnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, idest, vitam dedisti, tibi supplicant: & puto 1 propter hoc legentur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, 2 occasione pietatis frequentius fruitur. 3 Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia successerat, quam quidem subinde aliqua jocorum mistura variare tentavimus: ne cœlesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quam nos satiare, 4 omnis versus ingereret. 5 Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & 6 supremæ fortunæ viris ita scripta sint, ut 7 mimicam verborum licentiam affectasse videantur; ego tamen illis non permisi tam lascive loqui, quam solent. Cum pars libri & major, & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit, 8 meminerit, 9 non nisi religionis purificatione

1 Quod tibi dicati sunt, quod tu eos vita dignos censes. 2 A bellis tuis, & victoriis Dacica, & Sarmatica argumenta sæpe petens. 3 *Facile est ventis dare vela secundis, Fœcundumque solum varias agitare per artes, Auroque atque ebori decor addere, cum rudis ipsa Materies niteat.* Manil. 3. Astr. & Callimach. de Apolline, Εστι γὰρ εὔυμνος, τίς ἄν ἐ ῥέα φοίβον ἀείδοι. 4 Omne epigramma. 5 Vide ep. 4. l. 4. & ep. 3. l. 5. Plin. Sec. sua excusantis hendecasyllaba. 6 Al. *summæ*. 7 Al *mimam*. 8 Liber. 9 Tu Deus es. lib. 5. ep. 8. n. 6. Dii autem non adeundi nisi a castis, puris, ab omni labe lustratis, & περιῤῥαινομένοις.

lustra-

Iuſtratus accedere ad templa debere. Quod ut cuſtoditurum me lecturi ſciant, in ipſo libelli hujus limine profiteri breviſſimo placuit epigrammate.

Ad librum ſuum. I.

Laurigeros domini liber intrature penates,
Diſce verecundo ſanctius ore loqui.
Nuda recede Venus: non eſt tuus iſte libellus.
Tu mihi, tu Pallas Caſariana veni.

1 Palatium propter recentem victoriam Sarmaticam laureatum.

quamvis & Auguſtas fores perpetua ornabat laurus. 2 Verborum laſcivia, quæ Veneri vel nudæ conveniant. 3 Cæſ. Domitiani numen peculiare, quam Deam ſuperſtitioſe coluit, ſeque ejus filium haberi voluit. Suet. Dom. cap. 4.

Ad Janum. II.

Faſtorum genitor, parenſque Janus
Victorem modo cum videret Iſtri,
Tot vultus ſibi non ſatis putavit;
Optavitque oculos habere plures.
Et lingua pariter locutus omni,
Terrarum Domino, Deoque rerum
Promiſit Pyliam quater ſenectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

1 Librorum, qui ſingulorum annorum geſta continebant, a Jano autem temporum rectore auſpicium habent. ep. 8. infra num. 2.

2 Cum Domitianum a Sarmatis reducem videret. 3 Duos, vel quatuor. Bifrons enim fingitur Janus, ut qui annum elapſum reſpiciat, ſequentem proſpiciat. Immo & quadrifrons, propter quatuor elementa, vel quatuor anni tempeſtates. Servius ad 8. Æn. & Fab. Pictor. 4 Binis, vel quatuor linguis. ut modo, n. 3. 5 Domitiano. l. 5. ep. 8. n. 2. 6 Quatuor ætates Neſtoris, ex ore quaterno. ideſt duodecim ſecula. 7 Immortalitatem. Janus enim deus.

¶ Ad Muſam. III.

Quinque ſatis fuerant, ſed ſex, ſeptemque libelli,
Eſt nimium: quid adhuc ludere Muſa juvat?
Sit pudor, & finis. jam plus nihil addere nobis
Fama poteſt, teritur noſter ubique liber.
Et cum rupta ſitu Meſſallæ ſaxa jacebunt,
Altaque cum Licini marmora pulvis erunt;
Me tamen ora legent, & ſecum plurimus hoſpes
Ad patrias ſedes carmina noſtra feret.

1 Atque ubi invidioſa vetuſtas in pulverem verterit marmoreas ædes, vel potius ſepulchra. Sic enim loquitur Juven. Sat. 10. ver. 143. & huic conſonat Noſter ep. 2. l. 10. ---- 2 ---- M. Val. Corvini Meſſallæ oratoris clariſſ. & ---- 3 ---- Licini ditiſſimi Liberti Cæſ. Auguſti.

Finieram, cum ſic reſpondit 4 nona ſororum;
Cui coma, & unguento ſordida veſtis erat:
*Tune potes dulces, ingrate, relinquere * nugas?*
Dic mihi, quid melius deſidioſus ages?
An juvat ad tragicos 5 ſoccum transferre 6 cothurnos,
Aſpera vel 7 paribus bella tonare modis;
8 Perlegat ut tumidus rauca te voce magiſter,
9 Oderit & grandis virgo, bonuſque puer?
Scribant iſta graves nimium, nimiumque ſeveri,
10 Quos media miſeros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos 11 ſale tinge libellos;
12 Agnoſcat mores vita, legatque ſuos.
13 Auguſta cantare licet videaris 13 avena;
14 Dum tua multorum vincat avena tubas.

4 Una e ſiovem Muſis, non tamen infima, Thalia conviviis apta, uncta itaque pro more a balneis, & ante convivia. vide ep. 8. lib. 4. num. 12.
* Epigrammata?
5 Verſum humilem, & levem inſtar comicorum, quorum proprie eſt ſoccus.
6 Ep. 20. l. 3. n. 3. 7 Verſibus heroicis. 8 Melior lectio. *prælegat*, uti in ſcholis prælegunt, & exponunt magiſtri Homerum, Virgilium, & alios authores epicos. 9 Tædio, vel propter pœnas irrogatas, ipſos execrentur authores diſcipuli.
10 Quos elucubrationes reddunt miſeros. 11 Jocoſo acumine.
12 Ep. 1. l. n. 7. 13 Tenui carmine, ſive verſum, ſive argumentum reſpicias. 14 Ep. 49. lib. 4. n. 6. & 7.

Ad Cæſarem Domitianum. IV.

QUantus, io, Latias 1 mundi conventus ad aras
2 Suſcipit, & ſolvit pro duce vota ſuo!
Nam non hac hominum, 3 Germanice, gaudia tantum,
Sed faciunt 4 ipſi nunc, puto, ſacra 4 dei.

1 Ab omni orbis loco frequens populus ſupplicationis, & gratulationis cauſa.
2 Reus voti pro Imperatoris ſalute de anno præterito ſolvit vota, & nova vota nuncupat in annum proximum, quæ oppido fiebant redeunte Domitiano menſe Januario. 3 Ep. 2. l. 5. n. 4. 4 A te culti, ſervati, templis donati. ep. 1. l. 5. n. 11. & ep. 4. l. 9.

Ad Macrum. V.

DUm donas, Macer, annulos 1 puellis:
2 Deſiſti, Macer, annulos habere.

1 Al. *amicis*. ideſt, impuris fœminis, in quas aurum, & opes effundis. 2 Privatus es equeſtri dignitate, cui inſigne, & jus annulorum. *poſt cuncta noviſſimus exit Annulus*. Juv. Sat. 11. verſ. 43.

¶ In Euctum. VI

1 ARchetypis veteres nihil eſt 2 odioſius Eucti;
3 Fictaque Saguntino 4 cymbia malo luto;

1 Poculis primogeniis, originalibus, & quæ ab ipſis dominis per tot ſeculorum ſeries habere ſe jactat.
2 Propter garrulam jactantiam, mendacem vanitatem, vilitatem novi vini in his appoſiti. 3 Ep. 46. l. 4. n. 9. & 108. l. 14.
4 Pocula in cymbæ formam efficta, Macrob. Sat. l. 5. c. 21.

Argen-

Argenti 5 furiosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & 6 verbis mucida vina facit.
7 Laomedontea fuerant hæc pocula mensa;
Ferret ut hæc, muros struxit Apollo lyra.
8 Hoc cratere ferox commisit prælia Rhætus
Cum Lapithis; 9 pugna debile cernis opus.
10 Hi duo longævo 11 censentur Nestore fundi:
12 Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic scyphus est, 13 in quo misceri jussit amicis
Largius Æacides 14 vividiusque merum.
15 Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido (est.
In patera, 16 Phrygio cum data cęna 16 viro
Miratus fueris cum prisca toreumata multum,
17 In Priami cyathis Astyanacta 18 bibes.

5 Insana quadam, & insensata prędicatione pocula ab ætate, & dominis jactans. Al. leg. *fumosa*. idest, caligine neglectæ vetustatis obducta. ut exponit Boethius l. 1. de Consol. philosop. ita Cicero, & Seneca *fumosas imagines* dixere. & Juvenalis, *fumosos equitum magistros*. 6 Dum per verbosam Eucti ostentationem poculorum, vinum effusum mucescit, & vappa fit. 7 Hæc (inquit) fuerant Laomedontis pocula, vel ex auro illo, quo pacti, & conducti Neptunus, & Apollo mœnia Trojana ædificarunt. 8 Metam. Ovidii 12. sed ibi Theseus cratere pugnat, Rhætus torre. 9 Magis placet hæc distinctio, quam vulgata ista, *pugna: debile cernis opus*. ut sit, poculum pugna, & rixa collisum *battered*, *dum prima pocula pugna Missa volant*. 10 Hic est geminus ille crater, & ἀμφικύπελλα Nestoris duos habens fundos, ansas quatuor, & earum singulis insidentes 2. columbas, celebratus Homero Il. λ Athenæo l. 11. c. 12. & 13. 11 In pretio habentur. 12 Quæ ansis sedebant columbæ aureæ, usu tritæ fulgebant. 13 Quem Ulyssi, Phœnici, legatis Agamemnonis, Iliad. θ propinavit Achilles. 14 I. Gruterus feliciter e MSS. revocavit, cum prius legeretur, *& bibis ipse merum*. Achilles. Iliad. 1. poscit majus poculum, vinumq; vividius, μείζονα δὴ κρατῆρα Μενοιτίου υἱὲ καθίστα Ζωρότερον δὲ κέραιρε. 15 Nota ex 1. Æn. Virg. *Tum Bytiæ dedit increpitans*, &c. 16 Æneæ. 17 In vetustissimis poculis apponit novum vinum. Torrentius de poculis novis, quorum antiquitatem Euctus ementitus est, intelligit. Noti sunt Priamus senex, & Astyanax filius Hectoris puer. 18 Al. *bibis*. Grut. ex MSS. *calathis Astyanacta bibes*.

In Cinnam. VII.

Hoc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, diserte,
Horis, Cinna, 1 decem dicere verba novem?
Sed modo 2 clepsydras ingenti voce petisti
Quatuor. 3 o quantum, Cinna, tacere potes!

1 Synecdoche finita. 2 De his vide ep. 25. l. 6. num. 1. 3 Petisti, credo, tantum spatii, quo taceres, non diceres. Noster MS. *O quantum dicere, Cinna, potes!*

¶ Ad Janum de reditu Cæsaris. VIII.

Principium des, Jane, licet velocibus annis,
Et 1 revoces vultu sæcula longa tuo:

1 Supra ep. 1. n. 1. &c.

2 Ut tu, qui limina servas, supplicibus aditum ad deos patefacias. Ov. 1. Fast. *Vel*, ut rerum omnium potentem, & principium, ep. 28. l. 10. 3 Al. *turba*. id est, populus, plebs. ut infra epig. 15. 4 Al. *Vota saluter Purp.* 5 Consules novi, *quibus nova purpura fulget*, ut ait Ovid. 1. Fast. *Vel* Senatus, & * omnis magistratus. sic Statius 4. Sylv. *turmæque, tribusque, Purpureique patres, lucemque a consule ducit Omnis honos.* 6 Nec tam tibi places, o Jane, quod tuo mense se ineat annus, inaugurentur consules, vota quilibet nuncupet: quam quod redeat jam Domitianus.

Te 2 primum pia 3 thura rogent, te 4 voce salutent;
*5 Purpura te felix, te colat * omnis honos:*
6 Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

Ad Quinctum. IX.

Mora trahet damnum. Hylas, qui modo lippus novem de libra uncias tibi, o Quincte, vel fœneratori, vel ophthalmico volebat solvere, jam altero captus oculo 6. tantum uncias tibi prius 9. recusanti se ait soluturum. cave sis, ne cæcus omnino factus tibi nihil reddat.

Solvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quam primum: brevis est occasio lucri.
Si fuerit cæcus, nihil tibi solvet Hylas.

De Bassо. X.

1 Tantuli, *so good thcane.* 2 Al. *non solvet*. Immo quod majus est, non solvit. vel non est solvendo. vel furatus est.

Emit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias coloris optimi, lucrifecit,
1 Adeo bene emit? inquis. immo 2 non solvit.

Ad Cæsarem Domitianum. XI.

1 A te magnifice extructam passim, & ornatam, vel simpliciter, Romam. 2 Germani. Rheni fluv. accolæ. 3 Clamores, & applausus in Circo.

Perveniſſe 1 tuâ jam te scit 2 Rhenus in urbem:
Nam populi 3 voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque
Lætitiæ 3 clamor terruit ipse novæ.
Dum te 4 longa sacro venerantur 4 gaudia Circo,
5 Nemo quater missos currere sensit equos.
Nullum Roma ducem, 6 nec te sic, Cæsar, amavit:
Te quoque jam non plus, 7 ut velit ipsa, potest.

Hyperbole satis vocalis, & clamosa. 4 Applausus, & acclamationes longæ, geminatæ, & reboantes. 5 E 25 spatiis a carceribus, & septem flexibus circa metas ad victoriæ palmam, populus dum tibi studet, in te oculos, & mentem convertunt omnes, non advertit quatuor; quamvis alibi *nihil amplius optet, quam panem, & Circenses*, ut ait Juvenalis. vide ep. 6. l. 7. n. 8. 6 Nec ipsum, priusquam tui sensit desiderium, quod tibi reduci læti omnes testantur. 7 Etiamsi velit.

Ad

Ad Priscum. XII.

UXorem quare locupletem ducere nolim
Quaeritis? 1 uxori nubere nolo meae.
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
Non aliter 2 fuerint foemina, virque pares.

1 Nolo subjici uxori, quae proprie viro *nubere* dicitur. nolo dote libertatem vendere, γυναῖκ', ὃ δέσποινα, θέλω, ἣς ἐστι δοῦλος ὁ πένης, Anaxandrides apud Stobaeum. ep. 69. l. 10. 2 MSS. *fiunt*.

Ad Gargilianum. XIII.

MOrio dictus erat: 1 viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: 2 sapit.

1 Fatui isti, & moriones in pretio, & deliciis erant apud divites ad hilaritatem. vel, ut hodie apud nostros fatuos divites, ut sit in aedibus aliquis domino ipso stultior. 2 Plus justo sapit, idest, plus quam fatuum, & morionem vellem. vide ep. 210. l. 14.

In crudelem amicum. XIV.

1 *PAllida ne 2 Cilicum timeant pomaria brumā,*
3 Mordeat & 4 tenerū fortior aura nemus:
Hibernis objecta notis 5 specularia puros
Admittunt soles, & 6 sine face diem.
At mihi cella datur, non tota clausa fenestra,
In qua 7 nec Boreas ipse manere velit.
8 Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuae tutior hospes ero.

1 Ab injuria ventorum, & frigoris. ep. 68. infra. 2 Referas *Cilicum* ad arbores potius e Cilicia translatas, quam ad brumam.

3 *Nip.* 4 Stirpium teneriorum succrescentem sylvam. 5 Lapides pellucidi in tenues crustas fissi, quibus Romani in fenestris utebantur, ut nos vitro. Seneca epist. 91. & li. de Provid. Divina c. 4. Plin. l. 15. c. 16. Columell. l. 11. c. 3. 6 Purum, absque pulveris, venti, aut atomorum turbine, sine pluvia, & tempestate. Al. *& sine sale diem.* 7 Non ipse horrens Septentrionis incola Boreas. *Emphasis hyperbolica.* 8 In hoc versu quodque verbum est emphaticum.

Ad Domitianum. XV.

DUm nova 1 Pannonici numeratur gloria belli,*
Omnis & ad reducē dum litat ara 2 Jovem;
3 Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus:
4 Et ditant Latias tertia dona tribus.

1 Sarmatici. * *Narratur.* 2 Domitianum. 3 Supra ep. 8. n. 3. 4. 5.

4 Et a Domitiano datum plebi, pauperique populo congiarium, & tributim epulum, infra ep. 50. propter relatam e bello Sarmatico lauream tertiam: bis enim ante de Cattis, & Dacis trium phaverat.

His quoque secretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor ista tuæ laurea pacis erit.
Quod tibi de sancta credis pietate tuorum,
Principis est virtus maxima, nosse suos.

5 Quod cum licuisset justum agere triumphum, lauream tantum Jovi Capitolino maluit inferre. 6 Benevolos animos, & amorem subditorum suorum erga se propter benemerita agnoscere.

In Ciperum. XVI.

Pistor qui fueras dim, Cipere,
Nunc caussas agis, & 1 ducenta quaris:
Sed consumis, & usque mutuaris:
A pistore, Cipere, non recedis;
Et panem facis, & facis farinam.

1 Opulescere vis, & rem facere ex caussis. sed nihil tibi felicius nunc cedit forum, quam modo pistrinum, namque ut tibi farinam pinsebas, deinde panem conficiebas, e cujus pretio rursus farinam comparasti, atque adeo in circulum laborans vivebas in diem: ita hic quæris, deinde consumis, rursus mutuaris, &c.

Ad Sextum. XVII.

Egi, Sexte, tuam, pactus duo millia, caussam:
Misisti nummos quot mihi? mille. quid est?
1 *Narrasti nihil, inquis, & a te prodita caussa est:*
2 *Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.*

1 Dicis me male egisse, & caussam prodidisse. 2 In solatium dedecoris mei, & jacturæ famæ, quam ex causa tua sustinui.

Ad Cirinium. XVIII.

Sic tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
** Ut mecum possis vel 1 prior ipse legi:*
** Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,*
Carior ut mea sit, quam tua fama tibi.
2 *Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,*
Pindaricos posset cum superare modos:
Et vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortius ore loqui.
3 *Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus;*
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

* Bona ne hæc fide? an Ironice? videtur sane, & ex animo, propter exemplum Virgilii. 1 Majori laude, quam ego. 2 Hac molestia, & amicitia in luctus Virgilius cessit Horatio lyrici carminis laudem, & Vario epici carminis, vel tragœdiæ gloriam, cum illum Pindaricæ lyræ modis, hunc Sophoclei cothurni sublimitate vicisse potuit. Varium siquidem ut epicum, & Mæonii alitis æmulum canit Horatius, ode 6. l. 1. ita Varii tragœdiam Thyestem cuilibet Græcorum comparat Quintilianus l. 10. c. 1. 3 Censu se aliis haberi inferiores ferunt non pauci: sed nemo fere est, qui se altero minus ingeniosum fateri velit.

De

De Cinna. XIX.

Pauper videri vult Cinna; & eſt pauper.

Cinna hic vere pauper, quaſi diſſimularet opes, oſtentabat pannos, & paupertatem uſque jactabat, ut ſtulti, & ebrii ſimulare volunt non raro ſtultitiam, & ebrietatem, cum nil opus ſit ſimulatione. vide epig. 33. l. 11.

Ad Varum. XX.

Cum facias verſus nulla non luce ducentos,
Vare, nihil recitas; non ſapis, atque 2 ſapis.

1 Qui ſtans pede in uno in hora ducentos præcipitas verſus, vitioſos ſcilicet, & ineptos, qui tibi lutulento fluenti e bucca excidunt. 2 Qui non recitas malos illos verſus, unde tibi plus eſſet dedecoris, quam laudis.

¶ Ad Luciferum. XXI.

1 *Phoſphore, redde diem; quid 2 gaudia noſtra moraris?*
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem.
Roma 3 rogat. 4 placidi numquid te pigra Bootæ
Plauſtra vehunt, lento quod nimis 5 igne venis?
6 *Ledæo poteras adducere Cyllaron aſtro.*
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo. [*Æthon*
Quid 7 cupidum Titana tenes? 8 jam Xanthus, & Phræna volunt: vigilat 9 Memnonis alma parens.
10 *Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,*
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.
Jam, Cæſar, vel nocte veni: 11 ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo te 'veniente dies.

1 Veneris ſtella, quæ Solis orientis prænuntia Lucifer dicitur, ſolem occidentem ſubſequens, Veſperus. 2 Deſiderium Cæſaris expectati, & cum die urbem ingreſſuri. 3 Ut diem properes. 4 Cur tarde oreris, ac ſi vehereris plauſtro, quod inſequi videtur Arctophylax, ſignum tardum, quia polo vicinum? ep. 3. l. 4. n. 7. 5 Stella, luce. 6 Sumas licet Caſtoris equum illi a Mercurio donatum, & jam aſtris additum. 7 Exoriri cupientem ſolem. 8 Jam ſoli equi curſum geſtiunt. 9 Aurora. 10 Stant ſtellæ, nec movetur luna deſiderio (credo) videndi Imperatorem Rom. redeuntem. 11 Ipſe Cæſar ſibi ſol erit, gloriæque ſuæ fulgore luſtrabit cœlum, vel manente noctis facie. Al. *ſint aſtra licebit.*

In Gallicum. XXII.

Invitas ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum.
1 Hybrida ſum, ſi das, Gallice, verba mihi.

1 Hybridam me eſſe innuis, dum apponis porcum hybridam. i. e. ex fero, & manſueta natum: vel lege *Sim.* q. d. utinam ego hybrida ſim, niſi intelligam fucum mihi factum. ſic Chærea Terent. *Tum pol ego is eſſem, qui aſſimulabar, niſi*, &c. de hybrida vide ep. 39. l. 6. n. 11.

Ad Ruſticum. XXIII.

An quæſo iniquum eſt, ſi quis pendat pœnas ejus, quod deliquerit in ſua arte? tum ſane iniquus eſſe viderer, ſi delictum alieni artificii in illo punirem.

E Sſe tibi videor ſævus, nimiumque guloſus,
Qui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum?
Si levis iſta tibi flagrorum cauſſa videtur,
Ex qua vis cauſſa vapulet ergo cocus?

Ad Cæſarem Domitianum. XXIV.

1 Impudenter petax. 2 Qui ſupplicat, qui adorat, qui rogat, ille numen ineſſe rogato fatetur: ita ego te Deum facio, dum rogo. *Adulatorie, & paraſitice.*

S I quid forte petam timido, gracilique libello,
1 Improba non fuerit ſi mea charta; dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, preceſque Jovem.
Qui fingit ſacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: 2 qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

Ne mihi inſultes, quod me ſemel ægrum vidiſti; ego te ſæpe, & uſque videbo morbo pallidum, ut epig. 3. l. 7.

V Idiſti ſemel, Oppiane, tantum
Ægrum me male: ſæpe te videbo.

Ad Cæſarem Domitianum. XXVI.

1 Venator Indus non timet tot tigres in Orientalibus regionibus, quot, &c. 2 Ex Hyrcania. *Vel*, non ſegniori, quam ſunt equi Hyrcani. *vel* in Hyrcania, ubi venantur tigres non ſecus ac in India. unde legi poteſt, & *Hyrcano*. vide epig. 18. lib. Spectac. 3 Metu p. llidus. 4 Supra ep. 11. n. 1. 5 Epig. 2. l. 5. nu. 4. 6 Spectaculi. 7 Tuum amphitheatrum, o Cæſar, ſuperat triumphum Bacchi reducis ex India, Perſia, & littoribus rubri maris devictis. (vide epig. 38. l. 5. nu. 5.) namque ille triumphavit gemina tantum invectus tigride, tu pluribus.

N On tot in Eois timuit 1 Gangeticus arvis
1 Raptor, in 2 Hyrcano qui fugit 3 albus equo;
Quot 4 tua Roma novas vidit, 5 Germanice, 6 tigres;
6 Delicias potuit nec numerare ſuas.
7 Vincit Erythræos tua, Cæſar, arena triumphos,
Et victoris opes, divitiaſque dei.
Nam cum captivos ageret ſub curribus Indos,
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique,
*Si sapis, & sentis, hic tibi ait, * morere.*

* Ut in bona tua succedat heredipeta ille, epig. 63. l. 6.

¶ De * Partheniana toga. XXVIII.

DIc, toga, 1 facundi gratum mihi munus amici,
2 Esse velis cujus fama, decusque gregis?
3 Apula 4 Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
5 Qua saturat Calabris culta Galesus aquis?
6 An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi
*Bætis in Hesperia te quoque * lavit ove?*
7 An tua multifidum 8 numeravit lana Timavum,
9 Quem prius astrifero Cyllarus ore bibit?
10 Te nec Amyclæo decuit livere veneno;
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
Et 11 Tiburtino monte quod albet ebur.
12 Spartanus tibi cedet olor, 13 Paphiæq; columbæ,
Cedet Erythræis eruta 14 gemma vadis.
Sed licet hæc 15 primis nivibus sint æmula dona,
Non sunt 16 Parthenio candidiora suo.
Non ego prætulerim Babylonica 17 picta superbe
Texta, 18 Semiramia quę variantur acu.

* Donata Martiali a Parthenio, qui Cæsari a cubiculis. ep. 6. l. 5.
1 Docti scil. atq; Poetæ, ut ep. 50. l. 9. & ep. 6. l. 5. n. 2. & ep. 1. l. 11.
2 E cujati vellere es? de laudatissimis lanæ generibus ep. 155. l. 14.
3 An a gregibus in pascuis Tarenti in Apulia, quam condidit Phalantus Lacedęmonius? ep. 38. l. 5. n. 3.

4 E Lacedæmone clara concubitu Jovis, & Ledæ, Ledæque natis.
5 Qua Galesus a Calabris ortus irrigat culta. ep. 38. l. 5. n. 3.
6 An ex Hispania, ubi Tartessi duv. quæ & Bætis aqua epota vestit oves nobili lana? Juv. sat. 12. ỳ. 41. * Ita optime restituit ex eo, quod Palatinus codex præferebat *lanit ove*, ingeniose erutum Cl. Rutgersius, ut epig. 13. l. 14. *me mea tinxit ovis*. Antea erat: *lavit aqua*, neque e mente, nec arte Poetæ, cum distichon superius etiam clausum fuerit *aquis*. 7 An ab Altino nobili ovibus, & lana prope Timavum multis ostiis in mare Adriaticum influentem? ut ep. 25. l. 4. n. 8. 8 *Pathos*, quasi lana, aut ovis nosset numerum ostiorum Timavi, sintne septem, an novem. 9 Cyllarus quidem vexit Castora, qui cum Argonautis Timavum prætervexit. ut ep. 25. l. 4. atque ipse Castor in sidus relatus est. cum vero dicat *ore astrifero*, malim de ipso Cyllaro in astrum verso intelligere. supra ep. 21. n. 6. Al. *Quem prius astrif.* 10 Adeo eximie candida es, ut non esses inficienda purpura Lacedęmonia, nec Milesia. Amycle autem Laconiæ civitas est: Miletus Joniæ in Asia. 11 Vide ep. 62. l. 4. 12 Cygnus, cujus speciem indutus Jup. compressit Ledam Spartanam. 13 Veneri, quæ in Papho colitur, dicatæ. 14 Margarita, &c. ep. 38. l. 5. n. 5. 15 Intactis. 16 Parthenii, qui misit, animo. 17 Coloribus variis radio intextis distincta. 18 Babylonica, a Semiramide regina Babylonis In summo vero pretio erant tapetia, & aulæa Babylonica.

19 Non mihi magis placeret vestis ex aureo vellere Phryxi, cui Athamas pater.

19 *Non Athamanteo potius me mirer in auro*
Æolium dones si mihi, Phryxe, 20 *pecus.*
21 *O quantos risus pariter spectata movebit*
22 *Trita Palatina nostra lacerna toga!*

20 Vellus τέκος. alii leg. *decus*. 21 O quantum tollent omnes cachinnum, ubi viderint novę huic togæ mihi a Parthenio, qui in Palatio servit Cæsari, missę injectam vilem meam, & tritam lacernam? hinc apparet lacernas togis injici solitas. 22 Al. *Cum Palatina nostra laterna toga*, MS. noster, & alii *Culta Palatina*.

De Distichis. XXIX.

Habet quidem epigramma laudem suam a brevitate, & sunt, qui distichon, vel tetrastichon excedere oportere epigramma negant. Et tamen liber e distichis æque liber est, ac si ex longioribus epigramm. compingeretur.

Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodest brevitas, dic mihi, si liber est?

¶ De * spectaculo Scævolæ. XXX.

* Vide ep. 7. l. spect. Hic damnatus quispiam, ut videtur ex ep. 25. l. 10. Scævolam (de quo l. 1. epig. 22.) agens dextram foco immissam in Amphitheatro exurere sustinuit.

1 *Qui nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,*
Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Adspicis, ut teneat flammas, pœnaq; 2 fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus!
3 *Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ*
4 *Funus amat:* 5 *totis pascitur illa sacris.*
6 *Quod nisi rapta foret nolenti pœna, parabat*
Sævior in 7 *lassos ire sinistra focos.*
8 *Scire piget post tale decus quid fecerit ante:*
Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum.

1 Quod apud primos Romanos admirandæ erat, & celebrandæ fortitudinis opus, nos jam per lusum fieri videmus. 2 In laudem suam, & quasi voluptatem vertat. 3 *Eleganter, & Emphatice*. ipse per ocium, quasi illæsus, & a manu sua alienus spectavit dextram suam exuri. 4 *Metaphora elegans*. quasi vivam dextram rogo inferret. 5 Tanquam victima exuritur. in ara enim fecerat hoc Scævola. 6 Namque amovendus erat fictitius hic Scævola ab igne jussu Imperatoris; ut ille verus, regis. 7 Victos, & fortitudini cedentes. Al. *laxos*. 8 Non quærimus, quęnam scelera commiserit ante; illum fortem esse virum, vel ex hoc apparet.

In Dentonem. XXXI.

1 Te parum esse virum, nec Veneri habilem.

1 *Nescio quid de te non belle, Dento, fateris,*
Conjuge qui ducta 2 *jura paterna petis.*

2 Jus trium liberorum. vide ep. 91. & ep. 92. l. 2.

Sed

Sed jam * *ſupplicibus* 3 *dominum laſſare* * *libellis*
Deſine, & in patriam ſerus ab urbe redi.
Nam dum tu longe deſerta uxore, diuque
Tres quaris natos, 4 *quatuor invenies.*

* Supplicationibus. *With petitions or requeſts.* 3 Imperatorem. 4 Ex adulterio uxoris, Dentone peregre profecto. ep. 101. l. 7.

De columba Aretullæ. XXXII.

Aera per tacitum delapſa ſedentis in ipſos
Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.
1 *Luſerat hoc caſus, niſi inobſervata maneret,*
Permiſſaque * *diu nollet abire fuga.*
2 *Si meliora piæ fas eſt ſperare ſorori,*
Et 3 *dominum mundi flectere vota valent;*
Hæc 4 *a Sardois* 5 *tibi forſitan exulis oris,*
Fratre reverſuro, nuncia venit avis.

1 Caſu aliquo velut ab accipitre acta videretur, niſi & in gremio Aretullæ manſiſſet. * Al. *ſibi*. 2 Si Aretullæ liceat ex hoc omine ſpem aliquam concipere. 3 Domitianum. 4 E Sardinia, ubi frater tuus, o Aretulla, exulat. 5 Felix augurium revocatum iri fratrem tuum. vel nuncia eſt a fratre reverſuro. Atque alludit ad columbas ab Hirtio cum literis miſſas ad Brutum Mutinæ obſeſſum. Frontinus l. 3. Stratagem.

¶ Ad Paullum, de phiala. XXXIII.

1 *De* 2 *prætoricia* 3 *folium mihi, Paulle, corona*
Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hæc fuerat nuper 4 *nebula tibi* 5 *pegma perunctū,*
Pallida quam rubri diluit 6 *unda Croci.*
7 *An magis aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri*
* *Bractea, de fulcro* [*quod reor eſſe*] *tuo?*
8 *Illa poteſt culicem longe ſentire volantem,*
Et minimi penna papilionis agi.

1 Phialam tenuis laminæ, ſeu bracteæ, comparatam leviſſimis quibuſcumque rebus extenuat. Miſiſti mihi (inquiens) o Paulle folium corollæ argenteæ pro Phiala. 2 A prætore, vel alio ludorum præfecto donata victori. 3 Coronæ effingebantur ex auro, argentoque in tenuiſſimas bracteas diducto, vel folia, vel flores, vel florum cauliculos exprimente. Plin. l. 22. c. 2. 4 Tenui, & ſubtili auri, argentive folio, *gold-foile, or ſilve-foile*. quo inducta ornabantur pegmata, de quibus --- 5 --- Epig. 2. l. Spect. n. 6. 6 Adſperſio e croco miſto dulci vino. ep. 3. l. ſpect. n. 10. dilutis autem pegmatis evaneſcebat folium aureum, ſeu argenteum inſtar nebulæ. 7 An potius eſt hæc phiala e bractea argenti, quam ſervus aliquis furax deraſit a pede lecti tui? hujuſmodi vero bracteis e ligno, ebore, auro, argento, teſtudine lectos ornare moris erat. Suet. Calig. c. 32. * Al. *Bractea, de fulcro quam reor eſſe tuo?* 8 Ita levis eſt, ut vel a papilionis, culiciſve prætervolantis aere impulſo, etiam a longe agitetur. *Hyperbole*.

Exiguæ 9 *volitat ſuſpenſa vapore lucernæ,*
Et 10 *leviter fuſo rumpitur icta mero.*
Hoc linitur 11 *ſputo* * *Jani* 12 *caryota* * *Calendis,*
Quam fert cum parvo ſordidus aſſe cliens.
Lenta minus gracili creſcunt 13 *colocaſia filo:*
14 Plena magis nimio lilia Sole cadunt:
15 Nec vaga tam tenui diſcurſat aranea tela:
Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
16 Craſſior in facie vetulæ ſtat creta Fabullæ;
Craſſior 17 *offenſæ bulla tumeſcit aquæ.*
Fortior & tortos ſervat 18 *veſica capillos,*
19 Et mutat Latias ſpuma Batava comas.
20 Hac cute Ledæo veſtitur pullus in ovo:
21 Talia lunata ſplenia fronte ſedent.
Quid tibi cum phiala, 22 *ligulâ cũ mittere poſſes:*
Mittere eum poſſes vel 23 *cochleare mihi?*
Magna nimis loquimur, 23 *cochleam cum mittere poſſes:*
Denique cum poſſes mittere, Paulle, 23 *nihil.*

9 Ob levitatem, vel lucernæ ſuſpenſa avolat, a vapore lucernæ agitata. 10 Cedit, fatiſcit, ſi vel levi manu infuderis merum. 11 Tenui corio, cruſta, vel tectorio; exponit Joſ. Scalig. ad 1. 1. Tibul. An forte in deaurando ſputo utebantur vice gummi? * Januariis Calend. ubi xenia mittuntur patronis. 12 Palmæ fructus ep. 27. l. 13. 13 Fabæ Ægyptiacæ, quæ coctæ, vel manducatæ tenduntur ut fila. ep. 57. l. 13. 14 Folia liliorum ab ardore ſolis decidentium ſunt craſſiora, quam tua phiala. 15 Araneorum, & bombycum tela non ſunt adeo ſubtiles. 16 Fucus, ſeu incruſtamentum faciei ſuperteſtum e creta Chia, vel Selinuſia. 17 Percuſſæ, agitatæ, unde oritur bulla. 18 Reticulum tenue inſtar veſicæ. *a call.* 19 Nec craſſior eſt ph. quam ſpuma ſmigmatis, ſeu lixivii, quo Germani rufabant crines, & ab his idem doctæ Romanæ fœminæ. 20 Ova cygnea habent cutim æque denſam. 21 Splenia, emplaſtra, quæ ad ſplenis formam adhibentur fronti, ſunt æque ſpiſſa. ep. 29. l. 2. n. 13. 22 Gladiolum, ſpathulam, vel parvam quandam menſuram ex argento. ep. 120. l. 14. 23 Gradatim deſcendendo extenuat Paulli munus.

In jactatorem. XXXIV.

1 Archetypũ 2 *Myos argentum te dicis habere.*
3 Quod ſine te factum eſt, hoc magis archetypum eſt.

1 Epig. 6. ſupra n. 1. 2 Sculptoris, & artificis nobilis. 3 Si tu moleſtus oſtentator abſis, inquit Turnebus l. 21. c. 24. *vel*, quod factum eſt ante te natum, vel a quovis alio, & non a te, quod ſoles, adulteratum.

In peſſimo conjuges. XXXV.

Cum ſitis ſimiles, pareſque vita,
Uxor peſſima, peſſimus maritus;
Miror, non bene convenire vobis.

Cum plurimum ad amorem valeat morum ſimilitudo, vel inter malos.

¶ Ad Cæsarem Domitianum. XXXVI.

Regia 1 *pyramidum, Cæsar, miracula* 2 *ride:*
Jam tacet 3 *Eoum barbara* 4 *Memphis opus.*
Pars quota 5 *Parrhasiæ labor est* 6 *Mareoticus aulæ?*
Clarius in toto nil videt orbe dies.
7 *Septenos pariter credas assurgere montes:*
Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
8 *Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris*
Inferiore tonet nube serenus apex.
9 *Et prius* 10 *arcano satiatur lumine Phœbi,*
11 *Nascentis Circe quam videt ora* 11 *patris.*
Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera pulsat,
Par domus est cœlo: sed 12 *minor est domino.*

1 Ep. 1. lib. Spect. n. 2. 2 Præ tuis contemne. 3 In Ægypto, quę Orientem a Meridie spectat. 4 Nobilissima Ægypti civitas, pyramidibus clara. ep. 1. lib. Spect. 5 Palatinæ. l. 7. ep. 55. n. 3. 6 Ægyptiacus, a palude Mareotide. 7 Septem turres palatii evectas instar montium illorum, quos congestos feruntur gigantes in cœlum struxisse. 8 Ita aula summum caput inter nubila condit, & sub se videt Jovem tonantem, & meteora mediæ regionis aeris. 9 Et fastigium aulæ illustretur totum sole prius, quam cacumen montis Circes. 10 Quod alios ubique latet. 11 Orientis Solis, cujus filia Circe. 12 *Adulatorie*. Sic Papinius Sylv. 4.

Ad Polycarmum. XXXVII.

Quod Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas?
Debuit hæc, inquis. tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede duo.

Nihil donas Cajetano, qui reddis illi chirographum, quo agnoscit se tibi debere M. C. (vel ut alii, *millia ter centum.*) cui quidem æri non est solvendo: imo serva syngrapham, & da illi II. M. Hoc si feceris, te aliquid donasse dicemus. vide ep. 105. l. 9.

Ad Meliorem. XXXVIII.

Qui præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat.
At si quis dare 2 *nomini relicto*
Post Manes, tumulumque perseveret;
3 *Quærit quid nisi parcius dolere?*
Refert sis bonus, an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente fama:

1 Qui munera vivis donat, majora munera, vel hereditatem captare videatur. 2 Mortuo. 3 Quid quærit nisi dolorem suum consolari, & mitigare largitione pia?

4 Qui in memoriam Blæſi pueri tui defuncti celebras natalem illius quotannis, largitus ſcribis munera, e quorum numero & ipſe Blæſus erat.

4 *Qui ſolennibus anxius ſepulti*
Nomen non ſinis interire Blæſi,
Et de munifica profuſus arca
Ad natalitium diem colendum
Scribarum memori, pieque turbæ
Quod donas, facis ipſe 5 *Blæſianum.*
Hoc longum tibi vita dum manebit,
Hoc & poſt cineres erit tributum.

5 Feſtum nomine Blæſi, & in illius gratiam. unde tibi præſens gloria, nec minus ſuperſtes. de Atedio Meliore, epig. 28. l. 6. & Papin. ſylv. 2. vide & epiſt. 17. l. 1. Plin. Sec. & epiſt. 9. l. 9.

Ad Domitianum. XXXIX.

1 De aula hac Palatina ſupra ep. 30. * Imperatoris Domit. dei, & immortalis. 2 Serus cœlum adeas, diuque nobis interſis.

QUi 1 *Palatinæ caperet convivia menſæ,*
** Ambroſiaſque dapes, non erat ante locus.*
*Hic haurire decet ſacrum, Germanice, * nectar,*
** Et Ganymedea pocula mixta manu.*
2 *Eſſe velis, oro, ſerus conviva Tonantis.*
3 *At tu ſi properas, Jupiter, ipſe veni.*

3 At ſi properas, o Jupiter, habere Domitianum convivam, tu potius veni ad eum, quam ille ad te.

Ad Priapum. XL.

1 Vitis, vinea.

2 Namque e ligno es, & niſi ſylvam cuſtodias, deficiente in focum ligno, ipſe tu comboreris.

NOn 1 *horti, neque palmitis beati,*
Sed rari nemoris, Priape, cuſtos,
Ex quo natus es, & potes renaſci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et ſylvam domini ſocis reſerves.
2 *Si defecerit hæc, & ipſe lignum es.*

Ad Fauſtinum. XLI.

Athenagoras excuſat ſe, inquiens: mihi quidem dolet me nullum munus tibi miſiſſe hoc Decembri, & his Saturnalibus. *Angl. Jam ſorry I have*, &c. neſcio fane, *reſpondet poeta*, an ille doluerit: ego certe doleo me nihil accepiſſe.

TRiſtis *Athenagoras non miſit munera nobis,*
Quæ medio bruma mittere menſe ſolet.
An ſit Athenagoras triſtis, Fauſtine, videbo:
Me certe triſtem fecit Athenagoras.

Ad

Ad Mathonem. xlii.

Si te 1 *ſportula major ad beatos*
2 *Non corruperit, ut ſolet: licebit*
3 De noſtro, Matho, centies laveris.

1 Epig. 7. l. 3. n. 1. 3.
2 Non transtulerit corruptum nidore

majoris culinæ ad cœnas divitum. 3 De mea ſportula, ut volunt, quæ C. quadrantum. quamvis non conſtat ratio, cum Adverbia iſta in *es* Numeralia deſignent totidem centena millia. itaque vel ludit Poeta, vel centies lavari, ideſt, a balneis cœnare apud ſe invitat Mathonem.

¶ In Fabium, & Chriſtillam. xliii.

1 *Effert uxores Fabius, Chriſtilla maritos:*
Funereamque toris quaſſat uterque facem.
Victores 2 *committe Venus: quos iſte manebit*
Exitus, una duos ut 3 *Libitina ferat.*

1 Ad rogum, & ſepulchrum.
2 *Metaph. ab arena*. Congrediatur tandem victor

hic uxorum, victrix illa maritorum, matrimonio juncti, ut videamus, uter vicerit, vel an uterque ſortirer quaſi mutuis vulneribus occubuerit. 3 Feretrum. Libitina autem Romanis dea præſes mortis, in cujus æde, quæ ad ſepulturam pertinent, vendebantur. eſtque eadem cum Venere. Plutarch. probl.

Ad Titullum. xliv.

Titulle, moneo, 1 *vive ſemper; 2 hoc ſerum eſt:*
3 Sub pædagogo cœperis licet, ſerum eſt.
At tu, miſer Titulle, nec ſenex vivis:
Sed * *omne limen conteris ſalutator,*
Et mane ſudas urbis oſculis udus,
Foroque 4 *triplici ſparſus ante* 5 *(1) equos omnes,*
(2) Ædemque Martis, & (3) coloſſon Auguſti
Curris per omnes 6 *tertiaſque, quinctaſque.*
Rape, congere, aufer, poſſidet: relinquendum eſt.
Superba denſis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ 7 *Calendarum:*
Jurabit heres, te nihil reliquiſſe,
Supraque pluteum te 8 *jacente, vel ſaxum,*
9. *Fartus papyro dum tibi torus creſcit,*
10 *Flentes ſuperbus baſiabit eunuchos;*
Tuoque 10 *triſtis filius, velis nolis,*
Cum concubino nocte dormiet prima.

1 Genialiter. ep. 16. l. 1.
2 Hac ætate.
3 Etiamſi cepiſſes a puero.
* Ep. 79. l. 4.
4 Ep. 38. l. 3. n. 1.
5 Equites. inquiunt, & judices equeſtris ordinis. ſed quid ſi deſignet *tria fora*?
1. *Vetus*, in quo equi, id eſt, ſtatuæ equeſtres 2. *C. Julii Cæſ.* ad ædem Martis.
3 *Auguſti*.

ubi Coloſſus, & bibliotheca Auguſti. 6 Horas. non tabernas, decuriaſve. vide ep. 67. infra. 7 Debitorum, a quibus uſuræ ſingulis Calendis exigebantur. 8 Exporrecto, compoſito. 9. Dum apparatur tibi torus funereus, in quo efferaris ad rogum, qui papyro, vel (ut Joſ. Scalig. ad Guilandinum vult) fari Tuſco farciebatur, epig. 97. l. 10. 10 In medio funeris tui luctu.

¶ Ad

¶ Ad Flaccum de reditu P. Terentii. xlv.

PRiſcus ab 1 Ætnaïs mihi, Flacce, Terētius erit
Redditur: hanc lucem 2 lacteа gemma notet.
Deſluat, & lento 3 ſplendeſcat turbida 4 vino
5 Amphora centeno conſule 6 facta minor.
7 Continget nox quando meis tam candida menſis?
Tam juſto dabitur quando calere mero?
8 Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros,
Luxuria fiet tam bona cauſa mea.

1 Sicilia, in qua Ætna. 2 Albus calculus, ſumpt. a Thracum more, qui fauſtos dies albis lapillis, infauſtos nigris computarunt. ipſa margarita vice albi calculi. ſic ep. 38. l. 10. n. 2. & epig. 34. l. 12. 3 Lente tranſmittente vinum, quod paullatim per colum diſtillat. 4 Vinum veruſtum, & annoſo ſitu craſſum tranſmittatur per faccum, ſeu colum, quo defæcetur. vide ep. 40. lib. 2. ep. 61. l. 12. item l. 14. ep. 105. & 104. Ita P. Scr. cum prior lectio *limo* varie exerceret, torqueretque interpretes. 5 Annoſum vinum, & ſeculare. vide ep. 27. l. 1. n. 5. 6 Ætate imminuta, ſenio exſiccata. 7 Ecquando iterum erit mihi æque juſta convivii cauſſa? certe --- 8 --- Ubi idem Flaccus redierit ex Cypro, Veneri, quæ in Cytheris, quo mari nata appellebat, colitur, ſacrata.

Ad Ceſtum puerum. xlvi.

1 QUanta tua eſt probitas, quanta eſt 2 præſtantia forma,
Ceſte puer, puero 3 caſtior Hippolyto!
Te ſecum 4 Diana velit, 5 doceatque 6 natare:
Te Cybele 7 totum mallet habere Phrygа.
Tu 8 Ganymedeo poteras ſuccedere lecto,
9 Securus domino baſia ſola dares.
Felix quæ tenerum vexabit ſponſa maritum,
Et quæ te faciet prima puella virum.

1 Legerim. *Tanta tua eſt probitas, quanta eſt*. ut ep. 6. l. 11. 2 J. Gruterus *infantia formæ*. 3 Vide argumentum Hippolyti Senec. trag. 4 Ipſa caſtitatis dea. 5 P. Scriv. *Doriſque natare*. 6 Inter nymphas ſuas, neque oculos tuos ulciſcetur, ut quondam Actæonis. 7 Non caſtratum, ut Atyn quondam puerum ſuum Phrygium. 8 Ep. 56. l. 5. 9 Non ſuſpectus Junoni, nec zelotypam deam urens. Gruter. *Sed durus Domino*. vix baſia a te impetraret Jupiter, nedum quid ulterius.

In varie ſe tondentem. xlvii.

PArs maxillarū tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt;
Pars vulſa eſt, *unum quis putet eſſe caput?

* Quod vulſura fœminam, tonſura juvenem, raſura virum præ ſe fert.

De

De abolla Crispini. xlviii.

Nescit, cui 1 *dederit* 2 *Tyria Crispinus* 3 *abolla,*
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quisquis habes, humeris sua munera redde, precamur:
Non hoc Crispinus, te sed 4 *abolla rogat.*
Non quicunque capit saturatas murice vestes,
Nec nisi 5 *deliciis convenit iste color.*
Si te praeda juvat, 6 *fœdique insania lucri,*
Quo possis 7 *melius fallere, sume* 8 *togam.*

1 Tenendam. 2 Purpura e Tyro imbutam. 3 Pallium duplicatum. 4 Quæ tibi non convenit, furenique prodet. 5 Lautioribus, & delicatis. 6 Furti. 7 Latere, furtum celare. λανθάνειν. 8 Hac melius latebis.

De Aspro. xlix.

Formosam plane, sed cæcus diligit Asper.
Plus ergo, ut res est, quam videt Asper, amat.

Quam tamen non videt. *Qui nunquam visæ flagrabat amore puellæ.* Juv. Sat. 4. vers. 114. de Catullo Messalino.

Ad Cæsarem Domitianum. l.

1 *Quanta Gigantei memoratur mensa triumphi,*
Quantaque nox superis omnibus illa fuit;
Qua bonus accubuit genitor cum 2 *plebe deorum,*
Et licuit Faunis poscere vina Jove:
3 *Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus:*
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum, populusque patresque,
Et capit 4 *ambrosias cum duce Roma dapes.*
Grandia pollicitus quanto majora dedisti!
Promissa est nobis 5 *sportula, recta data est.*

1 Quantum convivium Jupiter præbuit Diis, relata de gigantibus victoria, &c. 2 *Est quoque plebs superum, Faunique, Satyrique, Lareſque, Flumina-que, & Nymphæ, semideumque genus*, Ovid. in Ibin. 3 Tanta est lautitia ejus convivii, quod tu, o Domitiane, dedisti Senatui, Equitibus, plebi, posit lauream a Sarmatis Jovi illatam. supra ep. 15. nu. 4. 4 Ab Imp. Domitiano deo datas. epig. 8. l. 5. n. 2. 5 Ep. 7. l. 3.

¶ De Phiala Instantii Rufi. li.

1 *Quis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?*
Mentoris hæc manus est, an, Polyclete, tua?
2 *Livescit nulla caligine fusca, nec edit*
Exploratores nubila massa focos.
3 *Vera minus flavo radiant electra metallo,*

1 Cujus artificis opus est hæc phiala mihi a Rufo missa? Myosne, Myronis, Mentoris, an Polycleti? cælatorum, de quibus Plinius lib. 33. c. 12. 2 Pura nitet, neque habet maculam, aut situm contractum, unde quis suspicetur eam non esse puri metalli, imo nec metuit in igne explorari. 3 Phiala hæc ex electro factitio, mista scilicet auro quinta argenti portione, superat colore verum succinum, vel electrum illud metallicum in ipsis venis, & fodinis mistum.

E,

Et niveum felix 4 *puſtula vincit ebur.*
Materiæ non cedit opus: 6 *ſic alligat orbem,*
Plurima cum tota lampade Luna nitet.
7 *Stat capet Æolio Thebani vellere Phryxi*
Cultus: ab hoc mallet vecta fuiſſe ſoror.
Hunc nec 8 *Cyniphius tonſor violaverit, & tu*
9 *Ipſe tua paſci vite, Lyæe, velis.*
Terga premit pecoris geminis 10 *Amor aureus alis:*
Palladius tenero 11 *lotos ab ore ſonat.*
Sic 12 *Methymnæo gaviſus* 13 *Arione delphin*
Languida 14 *non tacitum per freta vexit onus.*
15 *Imbuat egregium digno mihi nectare munus*
Non grege de domini, 16 *ſed tua, Ceſte, manus.*
Ceſte decus menſæ, miſce 17 *Setina: videtur*
Ipſe 18 *puer nobis, ipſe ſitire* 19 *caper.*
Det 20 *numerum cyathis Inſtantis litera Ruſi:*
21 *Auctor enim tanti muneris ille mihi.*
22 *Si Telethuſa venit, promiſſaque gaudia portat,*
Servabor dominæ, Ruſe, triente tuo.
Si dubia eſt, 23 *ſeptunce trahar: ſi fallat amante,*
24 *Ut jugulem curas,* 25 *nomen utrumq; bibam.*

4 Argentum purum putum, puſtulatum, ep. 85. l. 7. num. 5. Alii, *puſula*.

5 *Materiam ſuperabat opus*. Ovid. 2. Met.

6 Forma, & nitore refert plenam lunam.

7 Prominet exlatus in phiala caper, quo mallet vehi Helle, quam illo, qui Phryxum filium Athamantis regis Thebanorum, cui Æolus pater, pontum transfretavit.

8 Ep. 94. l. 7. n. 7. & 10. 9 Capri cælabantur in calicibus, & victimæ ſtatuebantur Baccho, quod vineis nocebant, huic tamen tam affabre formato ipſe Bacchus parceret, eumque paſceret ſua vite. epig. 39. l. 13. 10 Cupido. 11 Tibiæ genus e Loto arbore, quæ naſcitur in Libya juxta Palladis lacum. Ad tibiarum cantus expetitur. Plin. l. 13. c. 17. Athenæus l. 4. c. 25. φύτιγγες Alexandrinis dictæ. vide Brodæi Miſc. 25. l. 2. 12 In Methymna, quæ urbs Lesbi eſt, nato. 13 Vide Strab. l. 16. c. ult. A. Gell. l. 16. c. 19. Herod. 1. &c. 14 Vocalem, lyra canentem Arionа. 15 Non quivis e vilibus ſervis mihi imbuat, *Angl. ſeaſon*, hanc phialam pretioſo vino, & tam nobili phiala digno. 16 *Sed tua certa manus, Ceſte, decus menſæ*. Grut. ex MS. 17 Vina e Setia urbe Campaniæ. 18 Cupido, qui effingitur in phiala capro vectus. 19 Cupidinem geſtans, ſup. n. 8. & 9. 20 De hoc more bibendi ad numerum literarum nominis vide ep. 72. l. 1. & Opſopœ. ad ep. Ἔγχει Λυσιδίκης πυκάθυς δέκα l. 7. Anthol. 21 Ille enim mihi muneri miſit hanc phialam. 22 Si expectanda ſit amica, parcius bibendum, ut ep. 107. l. 1. contentus itaque ero quincunce. ep. 28. l. 1. n. 2. quinque cyathis, qui triens eſt tuus. h. e. numerus tertiæ partis nominis tui *Inſtantius Rufus*, quod literarum eſt XV. 23 Dimidium præter propter literarum nominis tui. 24 *Elegans Metaph.* ut conficiam curas, affectus, & amores, quæ ſæpe cruciant, ſtrangulant, & jugulant homines, & hoc ex præcepto Ovidii 2. de Rem. Am. *ebrietas tanta ſit, ut tibi curas Eripiat*. vide ep. Βάκχε μέτρον ἄριστον ὃ μὴ πολύ, μηδ' ἐλάχιστον, &c. l. 2. Anth. c. 47. 25 Numerum utriuſque nominis, tot nimirum calices, quot habet literas utrumque nomen *Inſtantius Rufus*. quindecim ſcilicet cyathos. ingenua hæc, ut arbitror, atque ingenioſa numeri incerti, nominis ambigui, rationiſque apud alios impeditiſſimæ explicatio accepta feratur ſagaciſſimo Viro Pet. Scriv.

Ad

Ad Ceditianum. lii.

Tonſorem puerum, ſed arte talem,
Qualis nec 1 Thalamus fuit Neronis,
2 Druſorum cui 3 contigere barbæ,
Æquandas ſemel in genas rogatus,
Rufo, Ceditiane, commodavi.
4 Cum juſtus repetit pilos eoſdem
Cenſura ſpeculi manum regente,
5 Expingitque cutem. facitque longam
Detonſis 6 epapharesin capillis;
7 Barbatus mihi tonſor eſt reverſus.

1 Tonſor Neronis ex lapide Romæ in æde Mariæ. Lipſ. l. 1. epiſt. quæſt. 5. 2 Familiæ Neronis, cui cognomen addebatur Ænobarbi a Domitio. vide rationem apud Plutarchum in Æmilio, Dion. 6. 3 Tondendæ, radendæ, æquandæ. 4 Dum immodico elegantiæ ſtudio, curaque ad ſpeculi cenſuram omnem pilum iterum, atque iterum caſtigari vult, &c. 5 Al. *Expungitque*. ut ep. 82. l. 7. 7 Non ſimul, ſed lenta detonſione, ab ἐπιξυρέω *inſuper detraho*. 7 Detentus eſt tam diu in opere, ep. 82. l. 7. ut jocetur poeta rediiſſe barbatum? An forte longam paſſus eſt Hyli noctem? de qua vide epig. 7. lib. 4.

In Catullam. liii.

1 Formoſiſſima quæ fuere, vel ſunt,
Sed 2 viliſſima quæ fuere, vel ſunt,
O quam te fieri, Catulla, vellem
Formoſam minus, aut magis pudicam!

1 Fœminarum. 2 Quia proſtituta omnibus.

Ad Cæſarem Domitianum. liv.

Magna licet toties tribuas, majora daturus
1 Dona 2 ducum victor, 3 victor & ipſe tui:
Diligeris populo non propter 4 præmia, Cæſar,
Propter te populus 4 præmia, Cæſar, amat.

1 Spectacula, epulas, munera, congiaria, &c. Suet. Dom. 2 Regum Sarmatarum, Dacorum, &c. 3 Et qui teipſum in dies virtute & benignitate ſuperas. 4 Al. *munera*.

Ad eundem de leone. lv.

Auditur quantũ 1 Maſſyla per dvia murmur,
Innumero quoties ſylva leone 2 furit:
3 Pallidus 4 attonitos ad Pœna mapalia paſtor
Cum revocat tauros, & 4 ſine mente pecus:
5 Tantus in Auſonia fremuit modo terror arena.
Quis non eſſe gregem crederet? unus erat.

1 Per deſerta Africæ. Maſſylia autem Libyæ pars eſt. 2 Fremit, rugitu reboat 3 Metu. 4 Metu ſtupidos, atque ἔκφρονας ob rugitum leonum. 5 Non minore rugitu fremuit nuper leo terribilis in Rom. Amphit.

6 Sed

6 Sed talis, cui regnum, & summum jus cederent ceteri leones, ut leoni feræ cet.
7 Marmore clara Numidia. Numidę prius Nomades dicti a νέμω.

6 Sed cujus tremerent ipsi quoque jura leones,
Cui diadema daret 7 marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
8 Aurea lunatæ cum stetit unda jubæ!
9 Grandia quam decuit latum venabula pectus,
Quantaque 10 de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis?
11 A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis 12 Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibi vel 13 frater, vel pater ipse feram?

Sallust. & Plin. l. 5. 8 Cum fulva juba horreret erecta undique in orbem, ad modum plenæ lunæ, ejusque extremitas aureo fulgore splenderet. quidam MSS. ut & Bodleianus præferunt, *cum stetit umbra jubæ*. 9 Quam par fuit grandi venabulo. 10 Ab ipso imperatore, Carpophoro, Glabrione, vel alio nobili bestiario cæsus. 11 Ab Ida, vel alio Phrygiæ monte, cui præest Cybele a quatuor leonibus curru vecta. 12 Epig. 57. l. 4. n. 6. 13 Titus, vel Vespasianus in deos relati.

¶ Ad Flaccum. lvi.

1 Imp. Domitiano ep. 19. l. 5.
2 Qui foveant poetas, quod fecit C. Cilnius Mæcenas.
3 Vide Virgilii vitam, & eclog. 1. & 9. unde hoc hemistich. *miseræ vicina Cremonæ*.
4 Virgilius sub persona Tityri ecl. 1.
5 Mæcenas regibus Etruscis oriundus.
6 Pollionis tamen fuisse hunc puerum adstruit Apulejus. Apol. 1. & Donatus.

Temporibus nostris ætas cum cedat avorum,
Creverit & major cum 1 duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tanta bella sonare tuba.
Sint 2 Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
3 Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas 4 Tityrus ager oves.
Risit 5 Tuscus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri jussit abire fuga.
Accipe divitias, & vatum maximus esto;
Tu licet & 6 nostrum, dixit, 7 Alexin ames.
Adstabat domini mensis pulcherrimus 8 ille,
9 Marmorea fundens nigra Falerna manu;
Et libata dabat roseis carchesia labris,
Quæ poterant ipsum solicitare Jovem.
10 Excidit attonito pinguis Galatea poeta,
Thestylis & rubras messibus usta genas:
Protinus 11 Italiam concepit, & 12 arma, virūq;
Qui modo vix 13 Culicem fleverat ore rudi.

7 Notum ex ecloga 2. Virg. 8 Alexis, vel Alexander. 9 Candenti purius Pario marmore, & ἀντίθεται τῷ *nigra Fal.* 10 Exciderunt illi Bucolica, non amplius scripsit humilia carmina de Galatea, & Thestyli soie perusta. 11 Historiam Italiæ, & Romani nominis ducti ab Ænea. 12 Libros Æneidos, cujus initium: *Arma, virumque cano, &c.* 13 Poemation de Culice.

Quid

Quid Varos, Marſoſque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, ſi munera Mæcenatis
Des mihi? 14 *Virgilius non ero,* 15 *Marſus ero*

14 Non ero clariſſimus epicus: ero clarus, ut ſpero, epigrammatographus. 15 Poeta epigrammatarius. lib. 2. ep. 71. n. 2. & ep. 98. lib. 7.

De Picente. lvii.

TRes habuit dentes, pariter quos expuit omnes,
Ad tumulum Picens dum ſedet ipſe ſuum.
1 *Collegitque ſinu fragmenta noviſſima* 2 *laxi*
Oris, & aggeſta contumulavit humo.
Oſſa licet quondam defuncti non legat heres;
Hoc ſibi jam Picens præſtitit officium.

1 Alludit ad veterum morem colligendi oſſa, de quo vide, quæ nos ad verſ. 727. Troadis Senecæ: nec non ad id, quod l. 8. c. 5. Quint. *Infeliciſſima fœmina, nondum exulſti filium, & jam oſſa legiſti, &c.*
2 Ita MSS. Grut. & editio Calderini. at vulg. *fractiOris.*

In Artemidorum. lviii.

CUm tibi tā craſſę ſint, 1 *Artemidore, lacernę,*
Poſſim te Sagarum jure vocare 2 *meo.*

1 Qui non ea habes ἀπὸ τῶν τῆς ἀραχνίδος ἱστῶν, ac ſi tenuiſſima Minervæ tela induereris: cum tamen lacernis veſtiaris non minus craſſis, quam ſunt ſaga, *Sagarum* ego te pro Artemidoro vocabo. 2 Editio Calderini, Junius in margine, & alii præferunt *meum*, familiaritas quædam noſtro familiaris. *Codrus meus, Publius meus, &c.*

¶ In luſcum furem. lix.

ADſpicis hunc 1 *uno contentum lumine, cujus*
2 *Lippa ſub*attrita fronte* 2 *lacuna patet?*
Ne contemne 3 *caput: nihil eſt furacius illo;*
Non fuit 4 *Autolyci tam* 5 *piceata manus.*
Hunc tu convivam cautus 6 *ſervare memento:*
Tunc furit, atque oculo luſcus utroque videt.
Pocula 7 *ſoliciti perdunt,* 8 *ligulaſque miniſtri,*
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec a cubito ſubducere pallia neſcit,
Et tectus lanis ſæpe duabus abit.

1 Cui unus ſufficit ad furta oculus. Al. *contemptum*. 2 Cavea oculi ſtillans. * Impudenti, effricta fronte. 3 Hominem, ut Græci κεφαλήν, vel ſimpliciter, caput unoculum noli credere inutile, aut innocuum. 4 Mercurii filii patri furtis ſimillimi, Iliad. κ. 5 Cui adhæreant tacta. viſcata manus. *Angl. enecy finger a limetwig.* 6 Obſervare. Al. *vitare*. 7 Qui quam ſolicite cuſtodiunt. 8 Ep. 33. ſupra n. 22. & infra ep. 71. n. 6.

Nec

Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
9 *Si nihil invaſit, puerum tunc arte doloſa*
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

9 Si nihil aliud eſt, quod furetur, puero ſuo, qui ad pedes cuſtodit depoſitas, ſoleas ſuas ſurripit, ne deſuetæ manus artem dediſcant. *to keep his hands in vre.*

In * Claudiam. lx.

* Longoliam aliquam ſem. quam poeta per Hyperbolen jocatur excedere ſtatura altiſſimum Romæ Coloſſum, ep. 2. l. Spect. n. 4.

SUmma Palatini poteras æquare Coloſſi,
Si fieres brevior, Claudia, ſeſquipede;

In Carinum. lxi.

1 Invidia. vide ep. 77. l. 4. & l. 6. ep. 61.
2 Ep. 67. l. 1. num. 12.
3 Ep. 2. l. 3. num. 8.
4 Sed meis.
6 Redigatur ad rem olitoriam, quæritet ſibi victum ex horto unico ſuburbano. agatque mulas olere venali onuſtas per urbem.

1 *LIvet Carinus, rumpitur, furit, plorat;*
Et quærit altos, unde pendeat, ramos;
Non jam quod orbe cantor, & legor toto;
Nec 2 umbilicis quod decorus, & 3 cedro,
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quod ſub urbe rus habemus æſtivum,
Vehimurque mulis 4 non ut ante conductis.
Quid imprecabor, o Severe, liventi?
Hoc opto, 5 mulas habeat, & ſuburbanum.

De Picente. lxii.

Picens epigrammata ad nauſeam longa ſcripſerat, etiam in averſa charta, *on the other ſide.* quod Juven. dixit *a tergo*, cum veteres una tantum chartæ facie ſcribebant, quod bibula illorum charta tranſmitteret atramentum. Jocatur poeta, non mirum eſſe, ſi averſo Deo, hoc eſt, invita Minerva, Muſis invitis, & Apolline nullo componat carmina, qui in averſa charta, & opiſthographo ſcribat, luditque in variatione *averſa*, & *averſo*.

SCribit in averſa Picens epigrammata charta,
Et dolet averſo quod facit illa deo.

De Aulo. lxiii.

* Delicatos pueros, poetarum amaſios.

*THeſtylon Aulus amat, ſed nec minus ardet * Alexin:*
*Forſitan & noſtrum ſic * Hyacinthon amat.*
I nunc, & dubita, vates an diligat ipſos,
** Delicias vatum cum meus Aulus amet.*

In

In Clytum. lxiv.

1 *UT poſcas, Clyte, munus, exigaſque,*
2 *Uno naſceris octies in anno;*
Et 3 *ſolas puto, treſve, quatuorve*
Non natalitias habes Calendas.
4 *Sit vultus tibi levior licebit*
Tritis litoris aridi lapillis;
Sit moro coma nigrior 5 *caduco,*
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut 6 *maſſam modo lactis alligati,*
Et talis tumor excitet papillas,
Quales 7 *cruda viro puella ſervat:*
Tu nobis, Clyte, jam ſenex videris.
Tam multos quis enim fuiſſe credat
Natales Priamive, Neſtoriſve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod ſi ludis adhuc, ſemelque naſci
Uno jam tibi non ſat eſt in anno;
8 *Natum te, Clyte, nec ſemel putabo.*

1 Ut amicis, & clientibus frequens detur occaſio munerum natalitiorum tibi mittendi. 2 Celebras memoriam natalis tui octies per annum, novieſve. 3 Singulis menſibus, exceptis tantum tribus, aut quatuor, habes fictitium natalem. 4 Sis licet imberbis, crine niger, tener, & mollis; Priamum tamen, & Neſtora annis ſuperare videris, qui toties celebraris natalem. 5 Maturo ſcilicet, & nigro. ep. 71. l. 1. n. 4. 6 Metam lactis coagulati. vide ep. 44. l. 1. n. 5. 7 Innupta. 8 Ne unum quidem diem eſſe tuum natalem putabimus, nec in eo tibi munera mittemus.

Ad Domitianum. lxv.

HIc ubi fortunæ 1 *Reducis fulgentia late*
Templa nitent, 2 *felix area nuper erat.*
Hic ſtetit 3 *Arctoi* 4 *formoſus pulvere belli*
5 *Purpureum fundens Cæſar ab ore* 6 *jubar.*
Hic 6 *lauro redimita comas, & candida* 7 *cultu*
Roma ſalutavit voce, 8 *manuque ducem.*
Grande loci meritum teſtantur & altera dona:
Stat Sacer edomitis gentibus 9 *arcus ovans.*

1 Auguſto ob reditum ara Fortunæ reduci conſecrata. Dio. lib. 54. Domitiano a bello Sarmatico reduci templum Fortunæ reducis ædificatum. 2 Viſo primum, & ſalutato ibi principe. ut ſeq. verſu. 3 Sarmatici. ep. 5. l. 7. n. 1 4 Pulverulenta belli gloria inſignis. 5 Purp. radios, ruborem. 6 Principi e bello reduci proceſſerunt obviam cives laureati. ep. 7. l. 7. n. 6. 7 Niveis veſtibus induta. Vulg. leg. *vultus*. 8 Adoratione, admota ori manu, ut in ſalutationibus Deorum, inquit Lipſ. Doctiſſ. Heraldus ad plauſum, quo excipiunt Imperatores, refert. 9 Ἀψὶς τροπαιόφορος, arcus triumphalis, arcuata porta, cui e lapide in altum extructæ pictam inſcribi victoriam, ejuſque feriem moris erat, de variis arcubus Domitiani vide Suet. Dom. cap. 13.

10 *Hic*

10 Supra arcum positæ erant geminæ quadrigæ, propter geminam e Dacis victoriam, ad quam elephanti juncti, quos Domitianus victor regebat. 11 Statuas sibi non nisi aureas, & argenteas poni permisit, ac ponderis certi. Dom. Suet. c. 13. & Xiphilin. Dom. 12 Has portas arcuatas, & triumphales. 13 Romam a Martis progenie conditam.

10 *Hic gemini currus numerant elephanta frequentem:*
Sufficit immensis 11 *aureus ipse jugis.*
Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis:
12 *Hos aditus* 13 *urbem Martis habere decet.*

De consulatu Silii. lxvi.

1 Imperatori Domitiano. 2 Silio delatum consulatum vide ep. 62. lib. 7. n. 2. & 6. * Filio Silii poetæ, alii legunt *Noto*, & eundem Silium bis Cos. designari volunt, cui optet poeta tertium consulatum. Sed Silius uno consulatu contentus recessit a Republica. ep. 62. lib. 7. Martialis itaque hortatur Musas, gratias, & sacra dare Cæsari propter consulatum Silii filio delatum, optatque alteri Silii filio tertium consulatum. ita ut triplex ejusdem familiæ consulatus exprimat triplicem illum Pompeii, & Agrippæ. 3 Magistratu domum suam, aut alienam accedente, lictor ejus præcedens virga fores pulsabat. Liv. l. 6. Plin. l. 7. 4 Pompejo, cui nupsit Julia Cæsaris filia. sed cur bis idem dicat poeta? Intellige, si placet, M. Vipsanium Agrippam, cui nupta est Augusti Julia, quem usque in tertium consulatum amicitia principis evexit. Vellejus. & hunc esse sensum poetæ patet ex sequentib. 5 Templum Jani bis claudebatur, ante Octavium, quod erat signum pacis; tertio claudebatur, imo ter, subipso Augusto, semel quidem cum M. Agrippa secundum cons. unde nomina eorum illustrata. *Vel*, Quorum tertium consulum nomina referebantur in Fastos, qui in tutela, & auspicio Jani. ep. 2. supr. 6 In se, & duobus filiis, quam in se uno tres consulatus, ut Pompeius, & Agrippa.

1 *Augusto pia thura, victimasque*
Pro nostro date 2 *Silio, Camœna.*
Bis senos jubet en redire fasces
* *Nato consule,* 3 *nobilique virga*
Vatis Castaliam domum sonare.
Rerum prima salus & una Cæsar,
* *Gaudenti superest adhuc quod optet*
Felix purpura, * *tertiusque consul.*
Pompeio dederit licet senatus,
Et Cæsar 4 *genero sacros honores,*
Quorum 5 *pacificus ter ampliavit*
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult 6 *sic numerare consulatus.*

¶ In Cæcilianum. lxvii.

1 Nondum quintam, præproperam nimis cœnæ horam. vide epig. 8. l. 4. n. 7. 2 Servorum erat nunciare horas.

1 *Horas quinque* 2 *puer nondum tibi nunciat, & tu*
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.

Cum

Cum modo 3 *diſtulerint* 4 *rauca* 5 *vadimonia* 6 *quarta*,
Et 7 *Floralicias laſſet arena* 7 *feras*.
Curre, age, & 8 *illotos revoca, Calliſte, miniſtros*:
Sternantur 9 *lecti*: *Caciliane, ſede*.
10 *Caldā puſcis aquam, ſed nondum frigida venit*:
Alget adhuc 11 *nudo clauſa culina foco*.
12 *Mane veni potius*: *nā cur te quinta moretur*?
Aut cur non ſero, Caciliane, venis?

3 In alterum diem, quod fiebat hora tertia, quæ exercebat cauſſidicos. ep. 8. lib. 4. idque propter ludos Florales.
4 Sic epig. 8. lib. 4. *rauca cauſſidicos*.
5 Synecdoche pro judiciis. Vadimonium enim eſt ſponſio ſiſtendi in judicio.
6 Horæ ſcilicet litium forenſium differendi. Al. *chartæ*. perperam. vide I. Salmuth. ad Pancirolum cap. de cibi capiendi modo veterum. pag. 548. Al. 7 Lepores, capreas, &c. ab Ædilibus exhibitas in Floralibus. de quibus epig. 3. lib. 1.
8 Ante octavam, quæ hora eſt balnearum. 9 Triclinares, quibus accumbitur. 10 Aquam calidam, ad vomitum, vel ad vinum diluendum. Lipſ. Elect. 1. c. 4. *Caldam poſcis aquam*: *nondum mihi frigida venit*. 11 Sine igne, & lignis. 12 Importune, & intempeſtive veniſti, perinde ac primo mane opportunius, & humanius veniſſes tarde, & poſt cœnæ horam. Sed alii legunt. *Ut jentes, ſero, Cæciliane, venis*.

¶ Ad Entellum. lxviii.

QUi 1 *Corcyrei vidit pomaria regis*,
2 *Rus, Entelle, tua præferat ille domus*.
Invida purpureos 3 *urat ne bruma racemos*,
Et gelidum 4 *Bacchi munera frigus edat*;
5 *Condita perſpicua vivit vindemia gemma*,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Fœmineum lucet ſic per 6 *bombycina corpus*:
Calculus innitida 7 *ſic numeratur aqua*.
Quid non ingenio voluit natura licere?
8 *Autumnum ſterilis ferre jubetur hiems*.

1 Alcinoi regis Phæacum. vide ep. 64. l. 4. n. 6.
2 Præferat tuum hortum illius horto.
3 Mordeat. ſupra epig. 14. num. 3. *Boreæ penetrabile frigus adurit*. Virg.
καὶ ὁ τὸ ψυχρὸν διὰ τὸ σωάγειν, ἢ ἀντιπερισάναι τὸ θερμόν. Ariſt. 4. Vites. 5 Lapide ſpeculari tegitur ab injuria frigoris. ep. 14. ſup. n. 5. 6 Multitia e bombice, vel ſerico intexta, tenuia, & pellucida. Sen. benef. l. 7. c. 9. & Juv. Sat. 2. verſ. 66. hujuſmodi veſtes vitreæ, nebulæ lineæ, vela ſerica, carbaſei venti, texta pellucida matronis Romanis in uſu erant, ut noſtris hodie dominis, *laune auditſſeney*. 7 Ita perlucent, & apparent calculi, ut numerari poſſint. 8 Ita muniti ſpecularibus hortis ipſa bruma fructus ferunt, perinde ac in autumno.

¶ In Vacerram. lxix.

1 MIraris veteres, *Vacerra*, ſolos:
Nec laudas niſi mortuos poetas:
Ignoſcas petimus, Vacerra: 2 *tanti*
Non eſt, ut placeam tibi, perire.

1 Vide ep. 10. l. 5. n. 4.
2 Ut tua mihi poſt fata contingat laus, non propero mori; dict. ep. n. 6.

¶ De Nerva. lxx.

3 Æque facundus, & carmine dulcis eſt Nerva, ac mitis, & lenis. de lenitate Nervæ Aurel. Vict. Dio, Eutropius: de poeſi noſter ep. 27. l. 9. Plin. Jun. l. 5. ep. 3. Gyrar. dial. 5.

1 *Quanta quies placidi, tanta eſt facundia Nervæ;*
2 *Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.*
2 *Cum ſiccare ſacrum largo Permeſſida poſſet*
Ore, verecundam maluit eſſe ſitim:
3 *Pieriam 4 tenui frontem redimire corona*
Cenſentus, fama nec dare vela ſua. (lum,
5 *Sed tamen hunc noſtri ſcit temporis eſſe Tibul-*
Carmina qui docti nota Neronis habet.

Nero qui Nervam appellavit ſuum Tibullum. ep. 27. lib. 9. num. 7. 2 Modum, pudorem, & decorum adhibet in poeſi, non proluit ſe fonte Caballino, cui vel exhauriendo ſufficeret; non laxas ingenio habenas indulget; ſed ſibi temperat, & modice bibit fontem Muſarum Permeſſida, adverteus, quid deceat virum magnum, & minorum ſtudiorum gloriam ad viros inferioris ſortis relegans. 3 Poeticam. 4 Hederaceæ, quæ elegiographis, & epigrammatariis datur, cum poſſet heroicus quernam mereri. 5 Ut ſupra, n. 1.

In Poſtumianum. lxxi.

1 Saturnalibus in menſe Decembri. 2 *Beneficia ſubvertis antiquiora, niſi illa poſterioribus cumules.* Plinius ſec. epiſt. 4. l. 3. & Seneca 2. de Benef. c. 11. *parum eſt dediſſe, fovenda ſunt beneficia,* &c.

1 *Quatuor argenti libras mihi 1 tempore bruma*
Miſiſti ante annos, Poſtumiane, decem.
Speranti plures 2 (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt pluſve, minuſve dua.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt;
Libra fuit quinto 3 Septitiana. 4 quid eſt?
5 *Beſſalem ad ſcutulam ſexto pervenimus anno.*
Poſt hunc 6 in cotyla raſa ſelibra data eſt.
Octavus 7 ligulam miſit ſextante minorem:
Nonus 8 aculevius vix cochleare tulit.
9 *Quod mittat nobis decimus jam nō habet annus;*
10 *Quatuor ad libras, Poſtumiane, redi.*

4 Libra octo unciarum cum ſemuncia, quæ Romanis bello attritis defluxit ab unciis 12. ut epig. 17. ſupra. 4 *Miſiſti nummos quot mihi? mille. quid eſt?* Ita Scriverius. cum prius eſſet *quidem*, inepte conceptum, compoſitumque a ſciolo librario, ex eo quod exaratum invenerat, *quid e?* 5 Ad vaſculum octo unciarum. 6 Cotyla, ſeu calix politus, vel cælatus ſex unciarum datus eſt. 7 Vaſculum, menſuram, quæ quartam partem cyathi continet, alias ſignificat *ſpathulam*, gladiolum. ut ſupra ep. 33. n. 22. 8 Al. *aculevius mi cochl.* 9 Non invenit, quod minus mittat. 10 Incipe rurſus a primo anno, & perage, ſi placet, annua munera in circulum.

¶ Ad librum ſuum. lxxii.

1 Vide ep. 2. l. 3. n. 11. & ep. 67. l. 1. n. 18.

1 *Nondum murice cultus, aſperoque*
Morſu pumicis aridi politus,

2 *Aria-*

2 *Artanum properas sequi libelle:*
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo 3 Votieni
4 *Ad leges jubet, annuosque fasces:*
Votis quod 5 paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus.
6 *Quam vellem fieri meus libellus!*

2 Amicum poetę redeuntem Roma Narbonem celeberrimam Galliæ Braccatæ civitatem.
3 Poetæ nobilis.

4 Ad jus dicendum, & magistratum. Narbo fuit colonia Romana, unde Martius dictus est, & ad Romæ formam administrabatur. I. Gruterus monet in MS. opt. atque editione principe reperiri, *Docti Narbo Patrona Votieni.* 5 Ut contingat tibi locus bonus, ut amicus bonus. 6 Ut utroque fruerer; Narbone, loco amœnissimo, Artano, amico sincerissimo.

¶ Ad Instantium. lxxiii.

INstanti, quo nec sincerior alter habetur
Pectore, nec nivea simplicitate prior:
Si dare vis nostra vires, animosque 1 Thaliæ,
Et victura petis carmina, 2 da, quod amem.
3 Cynthia te vatem fecit lasciva, Properti:
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli:
Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Pelignus, nec spernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, si quis Alexis erit.

1 Epig. 8. l. 4. num. 12. & ep. 16. l. 7. n. 3.
2 Μουσικὴ νέρως διδάσκει inquit Plutarch. certe feliciter cessit amor non paucis poetis, quibus amicæ materiam felicem in carmina præbuerunt, unde juncta nomina toto cantantur in orbe. ut canit Ovidius eleg. 3. lib. 1. Amorum. 3 Latinos recenset poetas, quorum ingenia amor excitavit, quorum amores, & amicas nemo propemodum non audivit, qui de ipsis poetis, quamvis sub aliis nominibus. vide Gyrald. de vitis poetarum.

In malum medicum. lxxiv.

1 *HOplomachus nunc es, fueras 2 ophthalmicus ante:*
3 Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

1 Gladiator armatus. ex ὅπλα, & μάχη.

2 Medicus ocularius. *an oculist.* Et ludit a vicinia nominum simul, & artium. sic ep. 31. & 48. lib. 1. 3 Excæcas homines. videturque Samnitum, & gravis armaturæ gladiatorum pugna fuisse punctim ferire. vide Lipsiii Saturnal.

De Gallo Lingono. lxxv.

DUm repetit sera conductos nocte penates
1 Lingonus a 2 Tecta Flaminiaque recens:

1 Ex urbe Galliæ Celticę. *Langres.*
2 Via Tecta, seu Fornicata, quæ ad Campum, prope Flaminiam.

3 Expulit offenſo vitiatum pollice talum;
Et jacuit 4 toto corpore fuſus humi.
Quid faceret Gallus, qua ſe ratione moveret?
4 Ingenti demino ſervulus unus erat
Tam macer, ut minimam poſſet vix * ferre lacernam:
Succurrit miſero caſus, opemque tulit.
Quatuor 5 inſcripti portabant vile cadaver,
6 Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos 7 comes invalidus ſubmiſſa voce precatur,
Ut quocunque velint, corpus 8 inane ferant.
9 Permutatur onus, 10 ſtipataque tollitur alto
Grandis in anguſta 11 ſarcina ſandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur;
12 Cui merito dici, mortue Galle, poteſt:

3 Elifit talum, læſo pollice pedis.
4 Grandi, & obeſo.
* In uſum domini, adverſum ingruentem ſubito pluviam, vel tempeſtatem, Al. *ferre lucernam*. quia *ſera nocte*.
5 Servi ſtigmatiæ, literis inuſti, literati veſpillones.
6 E pauperibus enim plures in unum rogum conjiciebantur. 7 Servus Galli.
8 Sterile, & impotens ad generandum ſui ſimile, expers procreatricis facultatis, quæ vegetantis animæ eſt. Ariſt. de Anima cap. 4. tex. 48. vide n. 12. infra. 9 Gallus cadavere.
10 A quatuor ſtigmate inuſtis libitinariis. *vel* ſtipata, ideſt, intruſa, & inſerta in anguſtam ſandapilam, quæ præpinguem Gallum vix caperet. 11 Gallus. 12 In quem competit diſterium illud in Gallos Cybeles miniſtros jactum, quibus eviratis mortua erat Venus, n. 8. modo.

¶ In Gallicum. lxxvi.

Vide epig. 64. l. 5. & ep. 27. l. 7. & Perſii Sat. 1. v. 55.

Dic verum mihi, Marce, dic, amabo;
Nil eſt, quod magis audiam libenter:
Sic & cum recitas tuos libellos,
Et cauſſam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogaſque ſemper.
Durum eſt me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid ſit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

¶ Ad Liberum amicum. lxxvii.

1 Ad eundem Liberum. ep. 74. lib. 4.
2 In perpetua florulentia ætatis, voluptatis, deliciarum.
3 Unguentis delibuti, & floreis ſertis coronati convivabantur veteres. vide quæ ad Senecæ Thyeſt. adnot. v. 942. & 945.
4 Pocula cryſtallina.

1 Liber amicorum dulciſſima cura tuorum;
1 Liber 2 in æterna vivere digne 2 roſa?
Si ſapis, Aſſyrio ſemper tibi crinis 3 amomo
Splendeat, & cingant 3 florea ſerta caput.
Candida nigreſcant vetulo 4 cryſtalla Falerno;
Et caleat blando mollis amore torus.

5 *Qui sic, vel medio finitus vixit in ævo,*
Longior huic facta est, quam data vita fuit.

5 Pauci anni genialiter acti (quæ Epicureis vera vita est, ep. 16. l. 1. n. 4.) æquant, imo superant longissimam vitam, quæ voluptate caret. Contra vero Cicero, & egregie: *unus dies bene, & ex præceptis tuis*, o Philosophia, *actus, peccanti immortalitati est anteponendus.* 5. Tusc. quæst.

De ludis Stellæ. LXXVIII.

1 *Quos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,*
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi.
O pudor! o pietas! & putat esse parum.
2 *Non illi satis est turbato sordidus auro*
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
3 *Omnis habet sua dona dies,* 4 *nec linea dives*
Cessat; & in populum multa 5 *rapina cadit.*
Nunc veniunt subitis lasciva 6*numismata nimbis,*
7 *Nunc dat* [2] *spectatas tessera larga feras.*
Nunc implere sinus 8 *securos gaudet,* [3] *absens*
Sortitur dominos, ne laceretur avis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
9 *Quæ dare non semper consul uterque solet?*
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
10 *Quod spectatorem te tua laurus habet.*

1 Stella non carmine tantum celebravit victoriam Sarmaticam Domitiani, sed & ludis, qualibus tuum de gigantibus a te in Phlegræis campis, o Hercules, devictis; vel tuum, o Bacche, devicta India triumphum celebrari velis. De Phlegræa vero Herculis potius, quam Jovis, victoria intelligendum censeo, quod & Silius l. 1. eas conjungit. *Qualis odoratis descendens Liber ab Indis, &c.* mox, *Aut cum Phlegræis confecta mole gigantes Incessit campis tangens Tyrinthius astra.* 2 Stellæ ad liberalitatem non satis est, quicquid habent auri Hermus, & Tagus, in populum sparsisse. 3 Plures dies agebantur ludi, in quibus instaurabantur dona, eaque varia. 4 O quantum negotii, & sudoris indagatoribus Criticis faceſſit hæc *linea!* Bulengerus exponit, ordinem dierum, quibus missilia dabantur. Turnebus contextam e gemmis lineam. Calderinus, caveam divitum, & cuneos. Lipsius, pro ordine subselliorum, interpretatur *divitem lineam*, Orcheſtram, in qua Senatus. Cælius Rhod. lineam albam in Carceribus Circi. li. 5. c. 14. Raderus, perpetuam seriem donorum. Post hos, si quis conjecturæ meæ locus, dicerem continuata fuisse missilia ferarum, & volucrum, quæ capiebantur linea, quod retis genus est. vide quæ ad Senecæ Hippolytum vers. 46. & Pierii Hieroglyph. 7. 5 Direptio missilium per tesseras, & sine tesseris. 6 HS. sparsi e loco superiores. 7 In sphærulis, seu tesseris ligneis, quæ spargebantur in populum, inscripta sunt munera vulgo cessura, (2) vel visarum, & præsentium, (3) vel absentium ferarum. aviumque. 8 Viritim divisa. vel non cogitantium; aut captantium. vel quibus forte per symbolum contigit. 9 Plura quam quę vel duo consules in ludis suis, & spectaculis dant. an consul erat Stella? an votivi hi ludi? 10 Quo dignaris tua præsentia ludos hos, quibus Stella celebrat lauream tuam Sarmaticam.

In Fabullam. lxxix.

Omnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetuliſque fœdiores:
Has ducis comites, trahiſque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formoſa, Fabulla, ſic puella es.

1 Inter has vetulas, & turpes: his aniculis, & filicerniis collata vis formoſa, & puella videri.

Ad Domitianum. lxxx.

Sanctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæſar, ſecula 2 cana mori:
Cum veteres Latia ritus renovantur 3 arena,
Et pugnat virtus 4 ſimpliciore manu.
Sic priſcis ſervatur honos te præſide templis;
5 Et caſa tam culto ſub Jove numen habet.
Sic 6 nova dum condis, revocas, Auguſte, prioraː
Debentur quæ ſunt, quæque fuere tibi.

1 Pugillatum revocas.
2 Antiqua, priſca.
3 Qui majoribus noſtris Troja profectis inter ſpectacula. Petr. Scriverius de gladiatoribus intelligit. Quod & de pugillatu dicitur. Sic Dares *Butem fulva moribundum extendit arena*. atque Entellus *ingens media conſiſtit arena*. Æneid. 6. 4 Pugnis nudis, vel cæſtibus. 5 Nec Jupiter, donariis utcunque dives, & magnificis templis cultus, faſtidit humilem ſuam in capitolio caſam: nec Domitianus Jupiter noſter, in tanta gladiatorum copia, dedignatur ſpectare pugiles. 6 Templa, ep. 4. l. 9. n. 6. & ſpectacul.

De Gellia. lxxxi.

Non per myſtica ſacra 1 Dindymenes,
2 Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per deos, deaſque
Jurat Gellia: ſed per 3 uniones.
Hos amplectitur, his 4 deoſculatur:
Hos fratres vocat, hos vocat ſorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His ſi quo careat miſella caſu,
Victuram negat eſſe ſe nec horam.
5 Eheu quam bene nunc, Papiriane,
Annei faceret manus Sereni!

1 Cybeles, a Dyndimo monte Phrygiæ, vel Bonæ Deæ.
2 Nec per Apim bovem, ſub cujus ſpecie Ægyptii colebant Oſirim, cui nupſit Iſis, Ægyptiorum ex Io vacca dea.
3 Margaritas, gemmas. Per ea vero, quæ ſibi charliſſima fuerunt, jurabant veteres. 4 Al. *peroſculatur*. 5 O utinam uniones hos ſubduceret piceata furis alicujus, qualis fuit An. Serenus, manus, ut ſtatim moreretur Gellia uſu vitæ indigna, vel ob hoc, quod neſciat, quid in vita ſit amandum.

¶ Ad Domitianum. lxxxii.

Dante tibi turba querulos, Auguſte, libellos,
Nos quoque, qui domino carmina parva damus,
Poſſe deum rebus pariter, Muſiſque vacare
*Scimus, & hæc etiam * ſerta placere tibi.*
Fer vates, Auguſte, tuos: nos gloria duleis,
Nos tua cura prior, deliciæque ſumus.
* *Non quercus te ſola decet, nec laurea Phœbi:*
Fiat & ex hedera civica noſtra tibi.

1 Libellos ſupplices. 2 Te Domit. ep. 8. l. 5. n. 2. 3 Adminiſtrationi Reip. & orbis terrarum. 4 Studiis, literis, carminibus. 5 Sic Quint. l. 10. c. 1. *Amas poeticam Cæſar, &c.* * Non quercus ſola te, o Imperat. decet, non laurus, ob ſervatos cives, deviſtoſque hoſtes; ſed & hederæ doctarum præmia frontium tibi poetæ, poetiſque faventi debentur; ſic affatur Auguſtum Virgil. eclog. 8. *hanc ſim tempora circum Inter victrices hederam tibi ſerpere lauros.*

LIBER IX.

Ad Avitum. I.

1 *Note licet nobis ſublimi pectore vates,*
Cui referet ſeros præmia digna cinis:
Hoc tibi ſub noſtra 2 breve carmen imagine vivat,
Quam 3 non obſcuris jungis, Avite, 3 viris.
Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus:
4 Quem non miraris, ſed, puto, lector amas.
Majores majora ſonent: mihi parva locuto
Sufficit in veſtras ſæpe redire manus.

1 Utcunque ſciam, quantum carmine valeas, quantoque ſublimiorem ipſe potuiſſes imagini noſtræ adjeciſſe inſcriptionem, ſubſcribe tamen, ſi placet, hoc tetraſtichon imagini meæ, quam in bibliothecam tuam admittere dignaris. Al. *Non ſe celabis.* 2 Tetraſtichon, quod ſeq. *Ille ego ſum, &c.* 3 Clariſſ. authorum imaginibus in bibliotheca tua. 4 Vide ep. 40. l. 4. *Ille tamen laud. &c.*

Martialis Turanio ſuo S.

Ave mi Turani frater cariſſime. epigramma, quod 1 extra ordinem paginarum eſt, ad Stertinium clariſſimum virum ſcripſi,

Auctoritate MSS. freti neque conſilio minus P. Scriverii, epiſtolio poſt epigramma ad Avitum dedimus ſecundum locum: qui tamen nullum habet in Bodlejano, aliiſque quibuſdam MSS.

1 Separatum a reliquis ep. unde in quibuſdam MSS. deſideratur.

2 Pro more exornandi tum publicas, tum privatas bibliothecas ſcriptis, & imaginibus veterum, & optimorum authorum. qui 2 imaginem meam ponere in bibliotheca ſua voluit. De quo ſcribendum tibi putavi, 3 ne ignorares, Avitus iſte quis vocaretur. Vale, & para hoſpitium.

3 Poeta, volente (ut puto) ipſo per modeſtiam Stertinio, cum Aviti nomine infignire Stertinium. noluit ramen hoc latere Turanium.

De templo Flaviæ gentis. 11.

1 Quamdiu erunt hiemes, quarum medio menſi Janus dedit nomen.
2 Quandiu erit autumnus, cujus menſem Octobrem Domitianus a ſe appellari voluit Domitianum.

1 *Dum Janus hiemes, 2 Domitianus autumnos,*
3 Auguſtus annis commodabit æſtates:
4 Dum grande famuli nomen aſſeret Rheni
Germanicarum magna lux calendarum:
5 Tarpeja ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
6 Dum voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen:
Manebit 7 altum Flaviæ decus gentis,
8 Cum ſole, & aſtris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, 9 ævum eſt.

3 Quandiu erunt æſtates, in quibus menſis Sextilis ab Auguſto denominatus eſt. 4 Dum magna, & prima dies Septemb. redit, qui a Domitiano nomen habet Germanici ob Germanos Rheni fluv. accolas ſubactos. 5 Dum ſtabit capitolium Jovis a Tarpeja olim Sabinis proditum. 6 Dum matrona Rom. thure, & precibus colent Juliam Titi filiam, quam perdite amatam, & ex conceptu abacto mortuam Domitianus conſecravit relatam in deam. 7 Templum Flaviæ gentis a Domitiano conditum. Sueton. Domit. cap. 1. 5. & 17. noſter infra 4. & 35. 8 Quamdiu fulgebunt Sol, aſtra, & gloria Imperii Rom. locutio Ovidiana. *Cum ſole, & luna ſemper Aratus erit.* eleg. 35. l. 1. Amorum. 9 Æternum, ut cœlum, ex ſchola Peripatetica ſententia.

In Lupum. 111.

1 Vide Juv. Satyr. 7. verſ. 73. ab eadem mente, & ingenio.
2 Vide ep. 69. l. 14.
3 Amicæ tuæ colantur vina optima e Setia, quæ calore ſuo nives, quibus diluuntur, incendant. ep. 67. l. 5. n. 2.
4 Vilioris notæ vini e Corſica, cujus mella, thyma, & cœlum gravia: legitur & *torti*; quod exponunt, *Supremum torculari; expreſſi.* 5 Vina non melinra Vaticanis, quæ dixerat *toxica* ep. 18. l. 1. & ep. 92. l. 6. 6 Pars noctis. 7 Conducta.

1 *Pauper amicitia cum ſis, Lupe, non es amica;*
Et queritur de te mentula læſa nihil.
Illa 2 ſiligineis pingueſcit adultera cunnis;
Convivam paſcit nigra farina tuum.
3 Incenſura nives domina Setina liquantur;
Nos bibimus 4 Corſi pulla 5 venena cadi.
Empta tibi 6 nox eſt fundis 6 non tota paternis;
7 Haud ſua deſertus rura ſodalis arat.

Splen-

Splendat 8 *Erythrais pellucida mæcha lapillis:*
Ducitur 9 *addictus te ſutuente cliens.*
Octo 10 *Syris ſuffulta datur lectica puellæ:*
Nudum 11 *Sandapilę pondus amicus erit.*
I 12 *nunc, & miſeres Cybele precide cinædos:*
Hæc erat, hęc cultris mentula digna tuis.

8 Ep. 38. l. 5 n. 5.
9 In carcerem, vel ædes creditoris, cui a Prętore addicitur ære obrutus.
10 Servis e Syria octophorum geſtantibus. 11 Ep. 81. l. 2. 12 Caſtra miſeros cinædos, ut tibi fint ſacerdotes. *Ironice*, imo Lupum potius lautum cinædum, qui amicos inguini poſthabet.

¶ Ad Domitianum. IV.

Quantum jam ſuperis, Cęſar, cęloque dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis;
Grandis in æthereo licet auctio fiat Olympo,
Coganturque dei vendere, quidquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
Decidat tecum qua pater ipſe deum.
Pro Capitolinis quid enim tibi ſolvere templis,
Quid pro Tarpeja frondis honore poteſt?
Quid pro culminibus geminis matrona tenantis?
Pallada pratereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phębumque, pioſque Laconas?
Addita quid Latio Flavia templa polo?
Expectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt;
Nam tibi quod ſolvat, non habet arca Jovis.

1 Si tibi rependi velles, nec donares.
2 Etiamſi haſta poſita *ſale by outcry*, opes ſuas dii, deæque vendere velint.
3 *Wil prove banquerupt.* cedet foro.
4 Qui cœlum humeris ſuſtinere fingitur. *vel*, cœlicolæ, quotquot ſuſtinet Atlas.
5 Nec ipſe Jupit. ſi velit tecum decidere, *compound and take order wit thee*, poterit ſolvere unciam de aſſe. *ſive groates in te pond.* O miſerum decoctorem Jovem!
6 Capitolium incendio abſumptum reſtituiſti, & novam ædem in Capitolio excitaviſti Jovi cuſtodi. Dom. Sueton. c. 5. 7 Coronæ quernæ, ut & laureæ Capitolinæ. vide ep. 1. n. 8. & ep. 54. n. 1. l. 4. 8 Quid pro geminis delubris tibi ſolvere poteſt Juno?
9 Cui Chalcięcæ templum erexiſti. Caſſiod. l. 6. c. 11. cui ſtatuam in cubiculo conſecraſti, & quinquatria. 10 Illa a te ſtat; res tuas, rationes, & conſilia diſponit; tibi familiare numen eſt, imo mater. ubi enim Domitianus audiviſſet ex lib. Sibyllinis, fore, ut virgo pareret æternum Imperatorem, nihil amplius voluit, quam ſe eſſe filium perpetuæ virginis Dianæ. 11 Herculi templum in via Appia poſitum, & ſtatuam, ut & Apollini, & ex pietate Pollucis erga fratrem alternatim immortalibus Caſtori, & Polluci filiis Ledæ Lacenæ. 12 Templum Flaviæ gentis, quod cęlum vertice tangit. 13 De quo ſupra ep. 2. & infra ep. 35. l. 10. ep. 51.

In Æschylum. v.

1 Nummis aureis. *Æreolis* legend. putat J. Rutgersius, quum vulgari scorto nimium sit illud. 2 Ep. 52. l. 2. ep. 35. infra. 3 Ore morigeratur. ep. 96. l. 3. n. 2.

1 *AUreolis futui cum possit Galla duobus,*
Et 2 plus quam futui, si totidem addideris:
Aureolos a te cur accipit, Æschyle, denos?
Non fellat tanti Galla. quid ergo? 3 tacet.

In Paullam. vi.

1 Diviti. 2 Infamem.

NUbere vis 1 Prisco, non miror, Paulla: sapisti:
Ducere 2 te non vult Priscus: & ille sapit.

Ad Domitianum. vii.

1 Germanica. l. 5. ep. 2. n. 4. 2 Ep. 4. l. 6. n. 7. 3 Postquam castrari mares edicto prohibuisti. vide ep. 2. l. 6. n. 3. & infra ep. 9. 4 Vide eplg. 67. l. 6. 5 Nec a paupercula matre leno conducit, vel emit puerum prostituendum. infra ep. 9. 6 Vide ep. 2. l. 6.

TIbi summe 1 Rheni domitor, & parens orbis,
2 Pudice princeps, gratias agunt urbes;
3 Populos habebunt: 4 parere jam scelus non est.
Non puer avari sectus arte mangonis
Virilitatis damna meret erepta:
5 Nec quam superbus computet stipem leno,
Dat prostituto misera mater infanti.
6 Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, esse per te cœpit & lupanari.

In Afrum. viii.

1 Volui te ex Africa reversum salutare: sed non admittebar. 2 Si non vis salvere, & vivere, abi in malam rem, & morere. vid. eplg. 17. lib. 5.

DIcere de Libyeis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus Ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis, terq; reverso:
Jam satis est, 2 non vis, Afer, avere: vale.

Ad Domitianum. ix.

1 Supra ep. 7. n. 5.

TAnquam parva foret sexus injuria nostri,
Fœdandos populo prostituisse mares;
1 Jam cuna lenonis erant, ut ab ubere raptus,
Sordida vagitu posceret ara puer.

2 Imma-

Immatura dabant infandas corpora pœnas.
Non tulit Ausonius talia monstra pater:
Idem qui teneris nuper succurrit ephebis,
Ne faceret steriles sæva libido viros.
Dilexere prius pueri, juvenesque, senesque:
At nunc infantes te quoque, Cæsar, amant.

2 Infantium.
3 Edicto prohibuit Domitianus pueros intra septimum annum prostitui, & Scatiniam revocavit. Suet. Domit. c. 8.
4 Ne castrarentur. supra ep. 7. n. 3. & l. 6. ep. 2. n. 3.

Ad Bithynicam. X.

Nil tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, si memini, millia sena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, nolis;
Annua legavit millia sena tibi.

1 Quem heredipetam notarat.
2 Tibi jam manent 6000. HS. quæ Fabio vivo conferre annua solebas, ut heres scriberēris.

In Cantharum. XI.

Cœnes, Canthare, cum foris libenter;
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus esse.

Parasitus instruatur necesse est octava arte minenua, hoc est, Adulatoria, gulosus cœnipeta loquatur placentia, ut qui libertatem dapibus vendiderit. epig. 53. lib. 2.

De Earino * Domitiani. XII.

Nomen cum violis, rosisque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni;
Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
Quod nidos olet alitis superba:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat Tonanti:
Quod si Parrhasia fones in aula,
Respondent Veneres, Cupidinesque.
Nomen nobile, molle, delicatum,
Versu dicere non rudi volebam.

* Pueri Domitiani.
1 Ex ver ab ... quod fieri bus abunda.
2 Ver.
3 Mel ex Hybla Siciliæ monte.
4 Apibus depastos in Hymetto monte Atticæ.
5 Epig. 55. l. 6. n. 2.
6 Atys.
7 Ganymedes, Jovis pocillator.
8 Palatina. ep. 54. l. 7. n. 3.
9 Omnis gratia, venustas, elegantia, & suavitas respondent.
10 Versu eleganti, tereti, & rotundo.

11 Prima brevis cum reliquis paribus officit, quominus verſu eleganti dicatur. Hinc *Equotuium* Horatius, *Sigillaria* Lucilius circumlocuti ſunt, ſeu potius conjicienda dedere. *Quæ verſu hexametro non plane dicere poſſis.*

Sed tu ſyllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen poetæ,
Sed Græci, quibus eſt nihil negatum,
Et quos ἄρες ἄρες decet ſonare:
Nobis non licet eſſe tam diſertis,
Qui muſas colimus ſeveriores.

12 Ἐπ' ἀγθεσιν εἰαρινοῖσιν Homer. Il. ε. 13 Hom. Il. ε. ἄρες ἄρες βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιβλῆτα. ubi prima in Ares communiter uſurpatur, ſed variato accentu. Hinc & Lucilius luſit, APEC APEC, *Græci ut faciunt.* 14 Nobis Latinis poetis non permittitur eadem Licentia.

De eodem. XIII.

1 Ideſt, Autumnalis. 2 Ideſt, Hibernus. 3 Ideſt, Æſtivus. 4 Ita Edit. princeps Calderini. Vulg. *mihi.* 5 Ἔαρινὸς. ideſt, vernus.

Si daret autumnus mihi nomen, 1 ὀπώριος *eſſem:*
Horrida ſi bruma ſidera, 2 χειμέριος:
Dictus ab æſtivo 3 θέριος 4 *tibi menſe vocarer;*
Tempora cui nomen verna dedere, quis eſt?

¶ De eodem. XIV.

1 Veris. 2 Flores vernos, veris honores in Hymetto. 3 Cnidio calamo? an columbæ penna, quæ Veneris avis? an Cupidinis Veneris filii? vide ep. 13. l. 6. n. 6.

Nomen habes, 1 *teneri quod tempora nunc-upat* 1 *anni,*
Cum 2 *breve Cecropiæ ver populantur apes.*
Nomen, Acidalia meruit quod 3 *arundine pingi,*
Quod 4 *Cytherea ſua ſcribere gaudet acu.*
Nomen, 5 *Erythræis quod litera facta lapillis,*
Quod 6 *gemma Heliadum pollice trita notat,*
Quod 7 *penna ſcribente grues ad ſidera tollant;*
Quod decet in ſola Cæſaris eſſe 8 *domo.*

4 Qua Venus præſes veris pingit varios flores. 5 Ep. 38. l. 5. n. 5. 6 Succinum, electrum. vide ep. 25. l. 4. n. 2. & ep. 38. l. 5. n. 13. 7 Volando exprimentes literam Y, cui reſpondet Latina V, quæ veris prima eſt. Alii legunt, *ſtridente penna*, q. d. adventu ſuo veris adventum nuncient. Alii ad literam Δ, quam ex volatu illarum avium obſervatam inveniſſe dicitur Palamedes, referunt. 8 In qua vernare omnia, & florere decet.

Errat, inquit Seneca, *qui amicum in atrio quærit, in convivio probat.*

¶ In amicum cœnipetam. XV.

Hunc, quem cœna tibi, quem menſa paravit amicum,
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?

Apru-

Aprum amat, & mullos, & ſumen; & oſtrea, non te.
Tam bene ſi cœnem, noſter amicus erit.

De Chloe. XVI.

INſcripſit tumulo ſeptem 1 celebrata virorum
2 Se feciſſe Chloe: 3 quid poſt ſimplicius?

1 Alii *ſcelerata*. 2 Inſcripſit tumulo, CHLOE FECIT, ſcilicet tumulum, vel monumentum ſeptem maritis. 3 Fatetur ſe feciſſe. intimat Poeta, inſidias ſtruxiſſe, aut vim vitæ maritorum ſuorum intuliſſe.

De coma Earini. XVII.

1 *COnſilium formæ ſpeculum, 2 dulceſq; capillos*
3 Pergameo poſuit dona ſacrata deo,
4 Ille puer tota domino gratiſſimus aula,
Nomine qui ſignat tempora verna ſuo.
Felix, quæ tali cenſetur munere tellus,
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

1 Quod conſulere ſolebat de forma ſua. 2 Vide Papinii Syl. l. 3. de coma Earini, & præfationem ejuſdem libri ad Pollionem. 3 Æſculapio, cui nobile fanum Pergami, patrio ſuo Deo. vide ep. 32. l. 1. n. 2. 4 Earinus, de quo præcedentibus ep.

De eadem ad Æſculapium. XVIII.

1 *LAtonæ venerande nepos, 2 qui mitibus herbis*
Parcarum exoras penſa, breveſque colos:
Hos tibi laudatos 3 domino ſua vota capillos
Ille 4 tuus 5 Latia miſit ab 5 urbe puer.
Addidit & 6 nitidum ſacratis crinibus 6 orbem,
Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus ſerva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quam breviore, coma.

1 Æſculapii filii Apollinis, cui mater Latona, medicinæ inventor. 2 Propter Hippolytum vitæ ab Æſculapio reſtitutum. 3 Janus Gulielmus ex Jacobi Hurteri l. MS. reſtituit *domino rata vota*. tonſura enim voti non raro ſymbolum. ep. 32. l. 1. n. 2. & Junius de coma, & quæ ad Juv. Sat. 12. v. 81. 4 Pergami natus. ep. præc. n. 3. 5 Roma. 6 Speculum. *epig. ſuperiore*.

Ad Cæſarem Domitianum. XIX.

ESt mihi, ſitque precor 1 longum te præſide, Cæſar,
2 Rus minimum; parvi ſunt & in urbe Lares.
Sed de valle 3 brevi, quas det ſitientibus hortis,
Curva 4 laboratas 5 antlia tollit aquas.

1 Te diu præſide. 2 De quo ep. 61. l. 8. & infra ep. 99. 3 Sed de valle ſubjecta, aqua horto irrigando hauritur. 4 Labore multo petitas. 5 Hauſtrum, machina ad hauriendum. ab ἀντλέω.

Sicca domus queritur nullo se rore foveri,
Cum mihi vicino 6 Martia fonte sonet.
7 Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus undam,
8 Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

6 Ep. 42. l. 6. 7 Equa Martia si mihi permiseris, o Domitiane, diducere venulam aquæ in ædium mearum usum. 8 Æque grata erit, atque aqua e fonte Musarum, aut ab ipso Jove.

In Sabellum. XX.

Laudas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

Poeta omnipeta, cui venter artis magister.

Ad Domitianum. XXI.

Hæc qua tota 2 patet, regiturque & marmore, & auro,
Infantis domini conscia terra fuit.
Felix 3 quę tantis sonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, sustinuitque manus!
Hic steterat veneranda domus, qua præstitit orbi,
Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
4 Curetes texere Jovem crepitantibus armis,
5 Semiviri poterant qualia ferre 5 Phryges.
6 At te protexit Superum pater, & tibi, Cæsar,
Pro 7 jaculo & parma, fulmen & 8 Ægis erat.

1 Area hæc, in qua steterat domus Domitiani natalis, jam vero Flaviæ gentis templum marmore, & auro magnifice extructum est. 2 Extenditur, vel ubi templum publicum, & omnibus patens. 3 Quę suscepit Domitianum, ut Rhodos Neptunum, ut Creta Jovem. *Vel*, quæ non minus præstitit orbi, suscepto Domitiano, quam Rhodos, & Creta cœlo, Jove suscepto. Rhodii enim Thelchines iidem qui Curetes, ep. 1. l. 4. n. 3. 4 Qui Jovem Saturno subductum cymbala pulsantes, vel ἐνόπλιον saltantes educandum in Cretam deportarunt. 5 Evirati Corybantes, sacerdotes Cybeles. 6 Videntur hæc confuse intelligi de Jove custode, cui templum condidit Domitianus eo loco, quo delituisset bello Vitelliano. 7 Ense, & scuto, quæ Corybantum arma sunt. 8 Ep. 1. l. 7. n. 1.

Ad Auctum. XXII.

Artemidorus habet puerum, sed vendidit agrum:
Agrum pro puero Calliodorus habet.
Dic, uter ex istis melius rem gesserit, Aucte?
Artemidorus amat, Calliodorus arat.

Ludit in Paronomasia versus ultimi; & Antitheta nominum significatione, cum Artemidorus, cui a Minerva dea casta nomen, amet, Calliodorus, cui a formæ dono nomen, aret.

¶ Ad

¶ Ad Paſtorem. XXIII.

Credis ob hoc me, Paſtor, opes fortaſſe rogare,
Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat.
1 *Ut Setina meos conſumat gleba ligones,*
2 *Et ſonet innumera compede Tuſcus ager;*
Ut 3 *Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes,*
Et crepet in noſtris 4 *aurea lamna toris:*
Nec labris niſi magna meis 5 *cryſtalla terantur,*
Et 6 *faciant nigras noſtra Falerna nives:*
7 *Ut Canuſinatus noſtro Syrus* 8 *aſſere ſudet,*
Et mea ſit culto ſella cliente 9 *frequens:*
10 *Æſtuet ut noſtro* 11 *madidus conviva miniſtro,*
*Quem permutatum nec Ganymede * velim:*
Ut lutulenta linat Tyrias 12 *mihi mula lacernas,*
Et 13 *Maſſyleum virga gubernet equum.*
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos, ac ſidera teſtor.
Ergo quid? 14 *ut donem, Paſtor, &* 15 *ædificem.*

1 Ut colam vineas in Setia, ubi vites nobiles.
2 Et innumeri ſervi in ergaſtula Thuſca mittantur, opus in compedibus facturi. ep. 29. l. 3. n. 1.
3 Ep. 42. l. 2. n. 2.
4 Ep. 33. l. 8. n. 7.
5 Vaſa cryſtallina, quę Romanis in luxu.
6 Dum nives, quibus diluitur vinum Fal. nigreſcunt a vino. ep. 65. l. 5. 7 Ut ſervi mei e Syria (*Syrecdochice*) veſtiti nobili, & rufa lana e Canuſio geſtent lecticam meam. 8 Amite lecticæ prominente. 9 Stipata. 10 Amore, infra ep. 20. 11 Vino. * Al. *Velis*, Al. *Velit*. 12 Purpurato, mulis veſto. 13 Maſſyli, ſeu Numidæ virga regunt equos, non frenis, unde Virgilio, & Auſonio *infręni* dicti. *ſonipes ignarus habenæ*. *Virga regit*. Claud. bell. Gildon. 14 Honeſte, & --- 15 --- Magnifice.

Ad Carum. XXIV.

1 *Cui virgineo ſtaveſcere contigit auro,*
Dic ubi Palladium ſit tibi, Care, decus?
2 *Adſpicis en domini fulgentes marmore vultus,*
Venit ad has ultro noſtra corona comas.
3 *Albana livere poteſt pia quercus oliva,*
Cinxerit invictum quod prior illa caput.

1 Quid factum eſt, o Care, de corona illa aurea in ſimilitudinem foliorum olivæ Palladiæ expreſſa (ep. 33. l. 8. n. 3.) tibi victori in quinquatriis Minervæ virginis a Domitiano donatæ? ep. 54. l. 4. n. 1. 2 *Reſpondet Carus*. Illa coronavi ſtatuam marmoream Domitiani, quam domi meæ, ut vides, colo. 3 Querna ſane, *Refert Martialis*, qua coronari ſolet Imper. habet, quod oleaginæ huic invideat hunc honorem.

Ad eundem. XXV.

1 *Quis Pallantinos imitatus imagine vultus*
2 *Phidiacum Latio marmore vicit ebur?*

1 Quis tibi (o Care) tam affabre effinxit ſtatuam hanc Imperatoris? 2 Epig. 13. l. 6. n. 1.

3 *Hæc*

3 Talis fingitur Jovis facies, sed placidi, sed sereni. Ita Theseus de

3 *Hæc mundi facies; hæc sunt Jovis ora serenis*
Sic tonat ille deus, cum sine nube tonat.
4 *Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:*
5 *Effigiem domini, quam colis, illa dedit.*

Plutone apud Senecam in Herc. Fur. ℣. 723. *Vultus est ille Jovis, sed Fulminantis.* 4 Ep. præc. n. 1 5 Certe tam artificiose efficta statua non est tibi, nisi a Pallade. ep. 13. l. 6. n. 1.

In Afrum. XXVI.

1 Ministrantem convivis pocula puerum tuum.
2 Vultu subirato, & torvo. vide ep. 98. l. 10.
3 Cum liceat adspicere res tuo ministro multo pulchriores, solem scilicet, sidera, &c.
4 Medusa,

1 *Dantem vina tuum quoties aspeximus Hylum,*
2 *Lumine nos, Afer, turbidiore notas.*
Quod, rogo, quod scelus est mollem spectare ministrum?
3 *Adspicimus Solem, sidera, templa, deos.*
Avertam vultus, tamquam mihi pocula 4 *Gorgon*
Porrigat, atque oculos, oraque nostra tegam?
Trux erat Alcides: sed 5 *Hylam spectare licebat.*
6 *Ludere Mercurio cum Ganymede licet.*
Si non vis teneros spectet conviva ministros,
7 *Phineas invitos, Afer, & Oedipodas.*

quæ visu homines in saxa convertebat. 5 Epig. 49. lib. 5. num. 4. 6 Epig. 73. l. 7. 7 Invites cæcos, quales erant Phineus, & Oedipus. fabulæ notæ. *Phineas* hic est Accusativus pluralis a Phineus, eos.

¶ De Nerva. XXVII.

1 Vide ejusdem ingenii ep. 41. l. 7.
2 Non minus inepte facit, quam qui Cosmo seplasiario, atque myropolæ optimo mittit vilem pallentis Meminthes, seu papaveris corniculati succum, qui glaucion vocatur.

1 *Audet facundo qui carmina mittere Nervæ,*
2 *Pallida donabit glaucia, Cosme, tibi.*
3 *Pæstano violas, & cana ligustra colono,*
4 *Hyblæis apibus Corsica mella dabit.*
Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ:
5 *Appetitur posito vilis oliva lupo.*
Nec tibi sit mirum, modici quod conscia vatis
Judicium metuat nostra 6 *Thalia tuum.*
7 *Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,*
Lascivum juvenis cum tibi lusit opus.

3 Pæstum Lucaniæ opp. floribus abundat, etiam bis in anno. ep. 38. l. 5. n. 11. 4 Ipsi apibus. *vel*, iis, qui habent apes Hyblæas, mittit amari saporis mella Corsica. 5 Neque enim appositis in lautissimo convivio delicatis piscibus fastidimus viles olivas. 6 Ep. 8. l. 4. n. 12. & ep. 16. l. 7. n. 3. 7 Ep. 70. l. 8. n. 1.

In

In Chreſtum. XXVIII.

CUm depilatos, Chreſte, coleos portes,
Et vulturnio mentulam parem colle,
Et 1 *proſtitutis levius caput culis,*
Nec vivat ullus in tuo pilus crure,
2 Purgentque crebra cana labra volſella:
3 Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos.
Et quidquid uſquam legimus piloſorum,
Loqueris, ſonaſque grandibus minax verbis;
4 Et cum theatris, ſeculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter iſta ſi draucus,
5 Jam pædagogo liberatus, & cujus
6 Reſibulavit turgidum 7 faber penem:
Nutu vocatum ducis, & 8 pudet fari,
Catoniana, Chreſte, quod 9 facis lingua.

1 Cinedorum.
2 Ep. 29. l. 2. n. 7. Alii *Pinganeque*.
3 Et habes uſque in ore veterum incultam gravitatem, & continentiam. ſic ep. 25. l. 1.
4 Et exclamas, *O tempora! O mores!* indignatus theatra, & ſæcula hæc quaſi ludicra, & laſciva nimis. 5 Qui ex ephebis exceſſerit. 6 Fibulam ſolvit, & ſuſtulit, ep. 81. l. 7. n. 1. 7 Erat enim Fibula ex ære, dict. epig. 81. l. 7. 8 Jubet me pudor tacere, quid agat lingua tua, qua te profiteris tertium moribus Catonem. 9 Epig. 72. lib. 2.

¶ Epitaphium Latini. XXIX.

1 *DUlce decus ſcenæ, ludorum fama, 2 Latinus*
Ille ego ſum, plauſus, deliciaque tua:
Qui 3 ſpectatorem potui feciſſe 3 Catonem,
4 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed 5 nihil a noſtro ſumpſit mea vita theatro,
Et 6 ſola tantum ſcenicus arte feror:
*Nec poteram gratus * domino ſine moribus eſſe:*
*Interius mentes inſpicit ille * deus.*
Vos me laurigeri 7 paraſitum dicite Phœbi,
*Roma ſui famulum dum ſciat eſſe * Jovis.*

1 *Ego ſum dulce decus*, &c. ex perſona Latini ſepulti, quod fit in Epitaphiis.
2 Celebris mimus, Domitiano charus.
3 Ep. 3. l. 1. intrantem, ut exeat tantum.
4 In riſum ſolvere graviſſimos illos, & continentiſſimos viros Curium, & Fabricium. 5 Non contraxit ſibi laſciviam, & improbitatem in theatris exprimi ſolitas. 6 Non animo, non moribus. * Domitian. 7 Mimi, & hiſtriones, qui poetarum carmina recitabant, appellabantur paraſiti Apollinis.

¶ Epitaphium Philænis. XXX.

1 *SEcula Neſtorea permenſa, Philæni, ſenecta,*
2 Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas!

1 Tria ſecul. 300. annos. ut quidam volunt, ut alii 90. cum γενεὰ pariendi, ac generandi perfectius ſpatium annorum 30. periodum conficiat. Cæl. Rhod. l. 19. c. 22.
2 Quaſi immatura. *Ironice*.

3 *Exboi-*

3 Cumanæ. 4 Ætatem M. annorum ex voto ſuo, ut tot annos viveret, quot manu complecteretur arenæ corpora, &c. Ovid. Met. l. 14.

3 *Euboicæ nondum numerabas* 4 *longa Sibyllæ*
Tempora: 5 *major erat menſibus illa tribus.*
Heu 6 *quæ lingua ſilet! non illam mille* 7 *cataſtæ*
Vincebant, nec 8 *quæ turba Serapin amat;*
Nec matutini 9 *cirrata caterva magiſtri,*
Nec quæ 10 *Strymonio de grege ripa ſonat.*
11 *Quę nunc* 12 *Theſſalico Lunā deducere rhombo,*
Quæ ſciet hos illos vendere lena toros?
13 *Sit tibi terra levis, mollique tegaris arena,*
Ne tua non poſſint eruere oſſa canes.

5 Fingit Hyperbolice poeta defuiſſe Philænidi 3. tantum menſes de ætate Sibyllæ. Scrivv. conceptum hariolatur *meſſibus*. 6 Quam vocalis, & Stentorea! 7 Servi in cataſtis, ideſt, pegmatis ligneis venales expoſiti. ep. 29. l. 6. n. 4. 8 Iſidis ſacerdotes invento Oſiri. Juv. Sat. 8. verſ. 28. vel impura turba, quæ in Serapidis ſacris ſolennibus ad Canopum per foſſam ex Alexandria deſcendunt in naviculis cantantes, frementes, &c. Strab. l. 17. 9 Pueri cirrati in ſcholis. Perſ. Sat. 1. verſ. 29. 10 Gruibus, imminente tempeſtate, vel hyeme, magno cum clangore e Thracia, cujus Strymon eſt fluv. advolantibus. 11 Quæ jam ſaga poſt mortem Philænidis turbine, vertigine magica, ſeu girgillo, cui involvebant filum, quo lunam torqueri credebant, deducere? ideſt, quæ jam maga excantabit lunam? de qua re, & opinione vide, quæ nos ad Senecæ *Hippolyt.* verſ. 420. 12 Theſſalia olim incantationibus, & veneficiis famoſa. 13 Vide ep. 89. l. 1. n. 4. cujus precationis formulam invertit Poeta verſu ſeq. ſic Ammianus, Ἐπ᾽ ἠσοι κατὰ γῆς, &c. Anthol.

¶ In pietatem Nigrinæ. XXXI.

1 Ep. 85. l. 6. n. 3. 2 Ex Armenia Cappadocia Romam. De more oſſa defunctorum componendi vide, quæ nos ad verſ. 727. Troad. Senecæ. 3 Quo diutius amplecteretur conjugis ſibi cari reliquias. 4 Erepturis illi, & ſervaturis oſſa mariti. 5 Olim cum moreretur vir, & jam denuo cum oſſa tumulo mandaret.

1 *Cappadocum ſævis Antiſtius occidit oris*
Ruſticus. o triſti crimine terra nocens!
2 *Rettulit oſſa ſinu cari Nigrina mariti,*
Et queſta eſt longas non ſatis eſſe vias;
Cumque daret ſanctam tumulis, 4 *quibus invidet,*
Viſa ſibi eſt rapto 5 *bis viduata viro.* [*urnam,*

De Velii voto. XXXII.

1 Sarmaticis. ep. 5. l. 7. nu. 1. 2 Velius Criſpus, Suet. Dom. cap. 3. 3 Ut ſervaret Domitianum. 4 Anſerem Rom. Imperii cuſtodem. ep. 74. l. 13. * Octo menſium ſpatio peractum eſt bellum Sarm. 5 Non reluctans, aut fugiens, quod piaculare fuiſſet.

1 *Dum comes* 1 *Arctois hæreret Cęſaris armis*
2 *Velius, hanc* 3 *Marti pro duce vovit* 4 *avē.*
* *Luna quater binos non tota peregerat orbes;*
Debita poſcebat jam ſibi vota deus.
5 *Ipſe ſuas anſer properavit lætus ad aras,*
Et cecidit ſanctis hoſtia parva focis.

6 *Octo vides patulo pendere numiſmata roſtro*
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
7 *Quæ litat argento pro te, non ſanguine, 8 Cæſar,*
Victima, jam ferro non opus eſſe docet.

6 Diis argentum non raro litarunt. ſuſpenſa itaque videtur ad Martis ſtatuam argentea anſeris effigies, nummos octo roſtro porrigens, quæ menſes octo denotarent belli Sarmat. 7 Rediiſſe argenteam, immo auream ſub Domitiano ætatem palpat Poeta. Citra adulationem Domitianus pacem non ferro, ſed auro redemit a barbaris, ut patet ex Theodoſii fragmento. 8 Ita MSS. Bodle. & Scriv. non ut vulg. *caſa*.

Qualem velit amicam. XXXIII.

Hanc volo, quę facilis, quę 1 palliolata vagatur;
Hanc volo, quæ puero jam 2 dedit ante meo:
Hanc volo, quam redimit 3 totam denarius 4 alter:
Hanc volo, quæ pariter ſufficit una tribus.
Poſcentem nummos, & grandia verba ſonantem
Poſſideat 5 craſſi mentula 5 Burdigali.

1 Non togata, non ſtolata, ſed ancillari habitu veſtita. 2 Epig. 42. lib. 2. 3 *Omnibus modis largam.* ut ep. 66. l. 12. quæ *Deglubit, fellat, molitur per utramque cavernam*. Auſon. ep. 70. vide l. 2. ep. 52. 4 Duo denarii. 5 Divitis, fatui, inſulſi.

Ad Flaccum. XXXIV.

Audieris in quo, Flacce, balneo plauſum;
1 Morionis illic eſſe mentulam ſcito.

1 Bene vaſati. Alii leg. *Mutonis*, i. mutoniati. Al. *Methonis*. *Maronis*. Palatin.

De templo gentis Flaviæ. XXXV.

Jupiter 1 Idæi 2 riſit mendacia buſti,
Dum videt Auguſti Flavia templa 3 poli:
Atque inter menſas largo jam nectare fuſus,
Pocula cum Marti traderet ipſe ſuo:
Reſpiciens Phœbum pariter, Phœbique ſororem,
Cum quibus Alcides, & pius 4 Arcas erat;
Cneſſia vos, inquit, nobis monumenta dediſtis;
5 Cernite, quam plus ſit Cæſaris eſſe patrem.

1 Cretenſis ſepulchri. Jovis enim ſepulchrum in Gnoſo Cretę oppido oſtenditur, ſi qua fide digni Cretes. ſed vide Callimachum, hymn. de Jove, & quæ doctiſ. *Seldenus in titulis Honorum*. l. 1. c. 7. 2 Contempſit præ Flaviæ gentis templo, quod Veſpaſiano patri Domitianus condiderat, ſupra ep. 2. & 4. 3 Cœlo æmulum templum. ſed ſunt, qui *tholi* legant, de quo vide ep. 71. l. 1. n. 8. 4 Mercurius in Cyllene monte Arcadiæ natus. 5 Videte, quam nobile templum patri ſuo Domitianus ædificaverit, quod ſuperat illud monumentum a vobis mihi extructum, præſtitit fuiſſe me Cæſaris patrem, quam veſtrum.

In

In Philomuſum. XXXVI.

ARtibus his ſemper cænã, Philomuſe, mereris;
Plurima dum fingis, ſed quaſi vera refers.
Scis, quid in 1 Arſacia 2 Pacorus deliberet aula;
3 Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci chartis mandata 4 reſignas;
5 Victricem laurum, quam venit, ante vides.
6 Scis, quoties 7 Pharia madeat 8 Jove 9 fuſca Syene;
10 Scis, quota de Libyco littore puppis eat:
11 Cujus Juleæ capiti naſcantur oliva;
Deſtinet æthereus cui ſua ſerta pater.
12 Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me;
Hac lege, ut narres nil, Philomuſe, novi.

Vide mihi Theophraſti characterem περὶ λογοποιίας.

1 Parthica. Parthorum reges ab Arſace deinde Arſaces dicti. ut Pontici Mithridates; Ægyptii Ptolemæi; Armenii Tigranes; Romani Imp. Cæſares, &c. 2 Parthorum rex. 3 Fingis te referre poſſe copiarum Getmanicarum, & Sarmat. numerum. 4 Aperis, ac ſi tu noſſes ſecreta regum, acceptis, reſignatiſque literis ab illis. 5 A Sarmatis relatam ep. 15. l. 8. n 5. 6 Tu ſcis, quoties pluat in Ægypto. quod perraro. 7 Ægyptia a Pharo inſula. infra ep. 41. n. 2. 8 Pluvia, imbre. Jupiter enim media aeris regio, ima Luna, ſumma Minerva, qui Magni hinc Dii. 9 Cujus incolæ a Sole colorantur. Syene enim in confinibus Ægypti ſub Tropico Cancri directe locatur, *atque umbras nuſquam flectente Syene*. Lucan. 10 Lynceo, vel Strabone perſpicacior potes numerum referre navium Carthaginis portu ſolventium. Plin. l. 7. c. 31. 2. 11 Tu noſti, quibus Cæſar coronas in quinquatriis ſit daturus. 12 Ego invito te, ſub lege ſilentii.

Colloquium Ganymedis, & Jovis ſuper Earino, & aliis Domitiani puetis. XXXVII.

VIderat 1 Auſoniũ poſito modo cœnæ 1 miniſtrũ
2 Phryx puer, 3 alterius gaudia nota Jovis.
Quod tuus, ecce, 4 ſuo Cæſar permiſit 4 ephebo,
Tu permitte tuo maxime rector, ait.
Jam mihi prima latet longis lanugo capillis:
Jam tua me ridet Juno, vocatque virum.
Cui pater æthereus, puer o dulciſſime, dixit:
** Non ego quod poſcis, res negat ipſa tibi.*
Cæſar habet noſter ſimiles tibi mille miniſtros,
Tantaque fidereos 5 vix capit aula mares.
At tibi ſi dederit vultus coma tonſa viriles,
Quis mihi, qui nectar miſceat, alter erit?

1 Earinum Imperatoris Rom. pocillatorem, coma depoſita. epig. 17. & 18. ſupr. 2 Ganymedes. --- 3 --- Jovis pocillator, vel Appoſitive cum *miniſtrum*, delicias Domitiani, qui Martiali alter Jupiter, niſi forte (quæ Poetæ impia eſt adulatio) Domitiano Jovem ſecundum velit. 4 Earino. * *Non nego*, legit I. Rutgerſius. 5 Tantus eorum numerus eſt.

In Gallam. XXXVIII.

*Cum ſis ipſa demi,*1 *mediaque ornare*1 *Subura,*
Fiant 2 *abſentes & tibi, Galla, coma:*
3 *Nec dentes aliter, quam Serica nocte reponas,*
4 *Et* * *jaceas centum condita pyxidibus:*
5 *Nec tecum facies tua dormiat, innuit illo,*
Quod tibi 6 *prolatum eſt mane, ſupercilio.*
Et te nulla movet cani reverentia cunni,
Quem potes inter avos jam numerare tuos.
7 *Premittis ſexcenta tamen: ſed mētula ſurda eſt,*
Et ſit 8 *luſca licet, te tamen illa videt.*

1 Medicaminibus, & fucis, quæ petuntur empta ex media ſubura, vico Rom. celebri. 2 Fictitiæ, accerſitæ, caliendra. 3 Et ex oſſe, vel ebore factitios dentes reponas noctu, ut veſtes ſericas reponere ſolent. 4 Et mundus tuus, fuci, medicamina, &c. recondantur innumeris pyxidibus. * Al. *laceas*. 5 Adſcititium faciei nitorem ſingulis noctibus reponas, craſtino die novum ſumptura. 6 Ex pyxidibus depromptum. *Vel*, productum. ſupercilia enim fuligine ſibi producebant, Juv. Sat. 2. ver. 93. 7 Ep. 23. l. 6. 8 Lib. 2. ep. 33.

Ad Agathinum. XXXIX.

Summa licet velox, Agathine, 1 *periculā ludas,*
Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur, tenueſque reverſa per auras
Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue ſedet.
3 *Lubrica Corycio quamvis ſint pulpita nimbo,*
Et rapiant 4 *celeres vela negata Noti:*
Securos 5 *pueri neglecta perambulat* 6 *artus,*
Et nocet artifici ventus, & unda nihil.
Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli
Non potes: arte opus eſt, ut tibi parma cadat.

1 Agathin. hic ex numero Ventilatorum, ac Pilariorum erat, cujus artem, & agilitatem eam eſſe dicit poeta, ut illi opus ſit arte, ſi quando peccare, & errare velit. 2 Erroris, vel etiam vulneris ab haſta, gladio, ſeu clypeo, quæ iſti Ventilatores in altum jacta recipiebant. Lipſ. Satur. 2. c. 19. 3 Nec ſcena ſparſionibus theatralibus croco dulci vino miſto. *epig.* 3. *lib. ſpect. n.* 10. facta lubrica, nec vento agitata vela, quæ theatro obtenduntur ad arcendum ſolem, & ventos, officiunt tibi, aut impediunt, quo minus artem præſtes. 4 Alii, *fortes*. 5 Agathin. 6 Al. *Armos*.

De natali Cæſoniæ. XL.

1 *Prima* 2 *Palatino lux eſt hac orta* 2 *tonanti,*
Optaſſet Cybele qua peperiſſe Jovem.

1 IX. Xalend. Novembris natus eſt Domitianus, qui & Cæſoniæ natalis, quem maritus ejus Rufus geminum ſure coluit. 2 Domitiano.

Hac

Hac & 3 ſancta mei genita eſt Caſonia Ruſo;
4 Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur 5 gemina votorum ſorte maritus,
5 Contigit hunc illi quod bis amare diem.

3 Al. *ſancta meo genita eſt Cæſonia Rufo.* Vulg. Santonici. 4 Quod ab ea edita ſit natali cum Domitiano illi communi. 5 Quod unum, eundemque celebret natalem Cæſaris, & uxoris.

De Diodoro, & voto Philænis uxoris. xlii.

1 Tarpejas Diodorus ad coronas
Romam cum peteret 2 Pharo relicta;
Vovit pro reditu viri Philænis,
Illam lingeret ut puella ſimplex,
Quam caſta quoque diligunt 3 Sabinæ;
Diſperſa rate triſtibus procellis
Merſus fluctibus, obrutuſque ponto
Ad votum Diodorus enatavit.
O tardus nimis, & piger maritus!
Hoc 4 a litore ſi puella votum
Feciſſet mea, protinus rediſſem.

1 In quinquatriis Minervæ, ep. 54. l. 4. n. 1. 2 Ægypto. Pharos Ægypti inſula erat ex adverſo Alexandriæ, hodie continenti contigua: *Farion.* 3 Sabinæ fœminæ ab omnibus authoribus audiunt caſtæ, ſimplices. 4 Al. *in litore.*

In Ponticum. xliii.

Pontice quod nunquam futuis, ſed 1 pellice læva
Uteris, & Veneri ſervit amica manus:
Hoc nihil eſſe putas? ſcelus eſt, mihi crede, ſed ingens,
Quantum vix animo concipis ipſe tuo.
2 Nempe ſemel futuit, generaret Horatius ut tres;
Mars ſemel, ut geminos Ilia caſta daret.
Omnia perdiderat, ſi 3 maſturbatus uterque
Mandaſſet manibus gaudia 4 fœda ſuis.
Ipſam crede tibi naturam dicere rerum:
Iſtud, quod digitis, Pontice, perdis, homo eſt.

1 Diogeniana uteris Venere, qui τὸ δ' ὑμενᾶιον ἥβησεν παλάμη, λαῖδος ἐν χατέων. Agathius l. 7. Anthologiæ, quod idem refert Galenus l. 6. περὶ τῶν πεπονθότων τόπων. innuitque ipſe Diogenes Luciani, ἐν βίων πράσει. 2 Ex uno congreſſu geniti ſunt trigemini illi Horatii, qui tres Curiatios ſingulari de re Rom. certamine commiſſos devicerunt: ex uno geniti Romulus, & Remus Romæ conditores. 3 Ut tu. 4 Al. *ſæva.*

Ad

Ad Apollinem pro Stella. xliii.

1 *Campis dives Apollo ſic marinis,*
Sic ſemper 2 ſenibus fruare 2 cycnis,
Docta ſic tibi ſerviant 3 ſorores,
4 *Nec Delphis tua mentiatur ulli;*
Sic 5 Palatia te colant, amentque:
6 *Bis ſenos cito te roganſe faſces*
Det Stellæ bonus, annuatque Cæſar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Cæſarum tibi ruſticas ad aras
Ducam cornibus 7 aureis juvencum.
Nata eſt hoſtia, Phœbe, quid moraris?

1 Martialis καλ' ἐξοχὴν *Campas marinas* vocat Delphinos Apollini ſacros: nam *Campas* veteres Latini omnia κητώδη, & ingentes piſces vocabant. Joſ. Scalig. in 1. Manil. & in conjectan. ad Varronem de LL. 2 Tibi conſecratis, in morte, quam præſciunt, canentibus. ep. 77. l. 13. 3 Muſæ. Domitius refert ad ſorores fatidicas Fortunæ Præneſtinæ, vel Dodonæas. vide, quæ ad Medeam Sen. verſ. 349. 4 Et vera det reſponſa ſacerdos tua Pythia, Phœbas Delphica. *Belphis*, idos. 5 Cæſares in Palatio. 6 Ut conſulatum Stellæ meo deferat Cæſar. 7 De more exornandi majores victimas, inaurando iis cornua.

De * ſtatua Herculis. xliv.

Hic, qui 1 dura ſedens porrecto ſaxa leone
Mitigat exiguo 2 magnus in ære deus,
3 *Quaque tulit, ſpectat reſupino ſidera vultu,*
4 *Cujus læva calet robore, dextra mero:*
5 *Non eſt fama recens, nec noſtri gloria 6 cœli;*
Nobile Lyſippi munus, opuſque vides.
7 *Hoc habuit numen Pellæi menſa tyranni,*
8 *Qui cito perdomito victor in orbe jacet.*

* Ut publice in conviviis excipiebantur Deorum ſimulachra pulvinaribus: ita & privatim in menſa collocabantur ſtatuæ. Inter cæteras imagines, quas Nonius Vindex in cœna oſtenderat, erat Hercules epitrapezius, cujus ſigni artificium ad verbum cum noſtro Statius Papinius quarto Sylvarum exprimit, admiratur, laudat. Scriverius concipit lemma: *De Herculis ſigillo apud Vinditem*. MS. Bodlejanus, *De Lyſippo ſculptore*. 1 Saxo inſidens mitigat duritiem ejus inſtrata leonis pelle, quæ Herculi pro armatura, & lecto erat. Senec. Herc. Fu. verſ. 1150. 2 Imago magni dei Herc. ære expreſſa. 3 Suſpicit cœlum, quod Atlantis loco humeris quondam ſuſtinuit. 4 Siniſtra clavam, dextra poculum gerens. 5 Archetypum eſt, & veteris famæ opus, a Lyſippo ſcilicet optimo ſtatuario effictum, alii leg. *Non eſt forma recens*. 6 Inſtrumenti, ſtyli ſculptorii. 7 Alexander natus in Pella Macedoniæ urbe primus habuit hunc Herculem cum ſcypho, a Lyſippo. 8 Annis duodecim devicto ab Alexandro, qui & ipſe juvenis extinctus eſt.

9 Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras :
10 Jusserat hic Syllam ponere regna trucem ;
11 Offensus varia tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare lares. (chi
12 Utque fuit quondam placidi conviva Molor-
Sic voluit docti Vindicis esse deus.

9 Possessam hanc statuam Hannibali Papinius canit : noster juratam : Poetice magis, quam historice. Hannibal novem annorum puer juravit se, cum primum, & quandiu posset, Romanos bello persecuturum. 10 Hoc signum & Sylla possedit ; cujus jussu dictaturam posuisse Syllam fingit Poeta. 11 Epitrapezius tandem iste Herc. indigne ferens tyrannicam principum dominorum potestatem, quam in vivis ubique vindicarat, nunc privatas Vindicis ædes colit. 12 Ep. 64. l. 4. n. 19.

De eadem statua. xlv.

1 Alcidem modo Vindicis rogabam ;
Esset cujus opus, laborque felix.
Risit (nam solet hoc) levique nutu,
Græce numquid ait posta, nescis?
2 Inscripta est basis, indicatque nomen :
Λυσιππε lego, 3 Phidiæ putavi.

1 Herculis imaginem, de qua epi. præc. Lip. l. 1. quæst. epist. 5. legit. *Alcides*. 2 Basis statuæ inscriptum habet nomen artificis. 3 Itane, *inquit Poeta*, hoccine est opus Lysippi, qui finxit Alexandrum ? crediderat ego fuisse Phidiæ potius, qui finxit Jovem.

Ad Marcellinum. xlvi.

1 Illos Hyperboreos modo, Marcelline, Trionas,
Et Getici tuleris 2 sidera pigra poli,
Ecce 3 Promethea rupes, & fabula montis,
Quam prope sunt oculis nunc adeunda tuis ;
Videris immensis cum 4 conclamata querelis
Saxa 5 senis, dices : durior 6 ille fuit.
Et licet hoc addas, 7 potuit qui talia ferre,
Humanum merito finxerat ille genus.

1 Quando vel postquam tuleris diu cœlum illud boreale, libeat etiam Caucasum invisere, &c. Vide ep. 25. l. 6. n. 2. & ep. 11. l. 4. n. 3. 2 Ursas tarde moventes, quia polo vicinas. 3 Caucasus Scythiæ mons, cui alligatus fingitur Prometheus præbere aliti jecur in pœnas renascens, propter subductum Jovi ignem, &c. epig. 7. lib. spect. 4 Clamoribus Promethei cœlum, & terram contestantis conscia se pati indigna. Æschyl. Prometh. 5 Qui talia perpessus est. 6 Al. *Ipse*. 7 Prometheus duris cautibus affixus, ipse saxis durior dura perpessus, documenta dat duram esse hominis progeniem ab illo authore, atque in ærumnas, & pœnas natam.

In Gellium. xlvii.

Gellius 1 *ædificat semper: modo limina ponit,*
Nunc foribus claves aptat, emittque seras.
Nunc has, nunc illas 2 *mutat, reficitq; fenestras.*
Dum 3 *tamen ædificet, quidlibet ille facit.*
Oranti nummos ut dicere possit amico
Unum illud verbum Gellius, ædifico.

1 Minutula nescio quæ semper reficit, ut ædificandi prætextu illiberalem tegat animum, ne quid in amicos eroget. 2 Al. *reficit, mutatque.* 3 Al. *tantum.*

In Pannicum. xlviii.

1 *Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,*
Quidquid & hirsutis squallet imaginibus,
Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres;
Prependes mento nec tibi barba mineræ.
Sed quod & 2 *hircosis serum est, & turpe pilosis,*
In molli rigidum clune libenter habes.
Tu qui sectarum claussat, & 3 *pondera nosti,*
Dic mihi, 4 *percidi, Pannice, dogma quod est?*

1 Crepas usque Stoicos, & Academicos recondit. ioris scientiæ Philosophos, quorum imagines visuntur hirsutæ, & incultæ, ipse hispidus, & barba promissa gravis: sed, &c. De hujusmodi hypocritis vide epig. 28. supra, & epig. 25. lib. 1. & Juv. Sat. 2. 2 Quibus valle sub alarum graveolentia. *fertur Valle sub alarum trux habitare caper*, Catull. 3 Argumenta, rationes. 4 Ep. 72. lib. 2.

In Gallicum. xlix.

Heredem cum me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares sacra, caputque tuum,
*Credidimus (*1 *quis enim damnet sua vota libenter?)*
Et spem muneribus fovimus usque datis: (ter?)
Inter qua rari 2 *Laurentem ponderis aprum*
Misimus, 3 *Ætola de Calydone putes.*
At tu continuo populumque, patresque * *vocasti:*
4 *Ructat adhuc aprum* 5 *callida Roma meum.*
Ipse ego (quis credat?) convivas nec ultimus hasi:
Sed nec 7 *costa data est,* 7 *caudave missa mihi.*
De 8 *quadrante tuo quid sperem Gallice? nulla*
De nostro nobis 9 *uncia venit apro.*

1 Quis enim non libenter credat, quod optat, & fieri vult? 2 Laurente saltu captum. 3 Ep. 15. lib. spect. n. 1. & ep. 26. l. 7. n. 3. * Invitasti. 4 Præ ingluvie, ut quæ avide apro vescerentur. 5 An propter Gallicum, & alios divites, qui heredipetas falsa spe lactatos fallebant? an propter cœnipetas Romanos palato sapientes? Al. leg. *pallida*. idest luxu, & gula alba. 6 Nec ima sede admissus, immo præteritus, non vocatus. 7 Apri. 8 Quarta hereditatis tuæ parte, tribus unciis. 9 Particula, & respicit *hereditatis assem*, & quem dixerat *quadrantem*.

De Toga a Parthenio sibi donata. l.

1 Ep. 28. l. 8. 2 Epig. 6. l. 5. & ep. 1. l. 11. & ep. 11. l. 12. 3 Honoratius munere principis, non censu. 4 Parthenii, tunc quidem toga παρθένος, virgo: nunc anus, & vetula.

1 HÆc est illa meis multum cantata libellis,
Quam meus edidicit lector, amatque togã.
Partheniana fuit, quondam memorabile 2 vatis
Munus: in hac ibam conspiciendus 3 eques.
Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana,
Dumque erat 4 auctoris nomine digna sui:
Nunc anus, & tremulo vix accipienda 5 tribuli,
Quam possis 6 niveam dicere jure tuo:
Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga 7 jam non est Partheniana: mea est.

5 Algenti, & horrenti frigore pauperi tributim, & capite censo, uni e turba sine nomine. 6 Ep. 34. l. 4. 7 Degenerat ab authoris Parth. benignitate, & meæ convenit paupertati.

In Gaurum. l1.

1 Tibi videris. 2 Ego quidem parva facio carmina, sed viva, & vegeta, tu magna, sed stupida, & mortua.

INgenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum;
Carmina quod faciam, qua brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo 1 es.
2 Nos facimus 3 Bruti puerum, nos 4 Lagona vivum:
Tu 5 magnus 6 luteum, Gaure, Giganta facis;

3 Epig. 171. l. 14. 4 Puerum elegantem, subdolæ, ac fucatæ vernilitatis, Lucisci opus. Plin. l. 34. c. 8. Al. *Langona*. 5 Mole, non arte, & ingenio certans. 6 Πηλογόνον, & γηγενῆ. hoc est magnum malum, lutulentum opus condis. At populus tumido gaudeat Antimacho. *Catull.*

De Lucano, & Tullo. l11.

1 Namque ille, quamvis natu minor, optarat prior mori. vide epig. 37. l. 1. quod huic concinit. 2 Ne velit vitæ vicissitudinem cum fratre Polluce habere, sed quod tu facis, fratri suo integram, nec alterna morte interruptam vitam cedere.

QUod semper superos invito fratre rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam 1 Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, memorisque habitator amœni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et si jam nitidis alternus venit ab astris:
Pro Polluce mones Castora, 2 ne redeat.

¶ Ad

¶ Ad Quinctum Ovidium. liii.

Si credis mihi, Quincte (quod mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut noſtras amo Martias Calendas.
Felix utraque lux; dieſque nobis
1 *Signandi melioribus lapillis.*
2 *Hic vitam tribuit, ſed 3 hic 4 amicum.*
5 *Plus dant, Quincte, mihi tua calenda.*

1 Ep. 45. l. 8. num. 2.
2 Natalis meus Cal. Martiis.

3 Tuus natalis Cal. Aprilis. 4 Te. 5 Amicitia nempe tua mihi carior eſt vita mea.

Ad eundem. liv.

1 *Natali tibi, Quincte, tuo dare parva volebam*
Munera: tu prohibes: imperioſus homo es.
Parendum eſt monitis, fiat quod uterque 2 jubemus;
3 *Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.*

1 Ep. 64. l. 8.
2 Al. *Volemus.*
3 Ex inverſo officio elegans mendicatio.

Ad cognatum. lv.

1 *Si mihi Picena turdus palleret oliva,*
Tenderet aut noſtras ſylva Sabina plagas:
Aut 2 creſcente 3 levis traheretur arundine preda,
4 *Pinguis & implicitas virga teneret aves;*
5 *Cara daret ſolenne tibi cognatio munus,*
Nec frater nobis, nec prior eſſet avus.
Nunc ſturnos inopes, fringuillarumque querelas
Audit, & arguto paſſere 6 vernat ager.
Inde ſalutatus pica reſpondet arator:
Hinc prope ſumma rapax milvus in aſtra volat.
Mittimus ergo tibi parva 7 munuſcula 7 cortis,
Qualia ſi recipis, 8 ſæpe propinquus eris.

1 Si mihi eſſent turdi, qui Picena oliva paſti pinguescerent ἐλαιοφυλλοφάγοι, ſeu ἐλαιοφάγοι κιγκλαι. Athenæo l. 1. c. 24. aut ex ſylvis Sabinis feræ.
2 Lenta, flexili arundine piſcatoria, vel quæ præda gravis eſt, vel quæ etiam creſcit in longitudinem, aliis, atque aliis inſitis arundinibus. epi. 218. l. 14. 3 Ita Gruterus, ut omnino de avibus intelligatur, ut epigrammate inſequente, & 218. lib. 14. rejecta lectione vulg. *vadis*. 4 Viſcata arundo. 5 In his Chariſtiis, vel Charis cognatorum (convivio ſcilicet ſolenni, cui adſunt cognati tantum ſymbola conjicientes. Ovid. 2. Faſtor. & Val. Max. lib. 2. cap. 1.) mitterem tibi munus. epig. ſeq. 6 Calend. enim Martiis celebrabantur hæc Chariſtia. 7 Ep. 30. lib. 7. num. 1, 2, &c. 8 Pluribus annis feſtis. *vel* Pluries in anno.

¶ Ad * Flaccum. lvi.

*Poetam, qui scripsit Argonautica.

1 Ep. proxime præc. n. 5.

2 Poetæ, de quo ep. 8. l. 1. &c.

3 Amicorum turba, quibus omnibus munera mittere mihi foret onerosum.

1 Luce propinquorũ, quaplurima mittitur ales:
Dum 2 Stella turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens, 3 onerosaque turba:
In qua se primum quisque meumque putat.
4 Demeruisse duos, votum est: offendere plures;
Vix tutum: multis mittere dona, grave est.
Qua possum sola veniam ratione 5 merebor:
6 Nec Stella turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

4 Beneficio mihi conciliare te, & Stellam volebam. 5 Respicit, ad quod prius dixerat *Demeruisse*. 6 Ita nec vos sibi prælatos querentur cæteri.

De Spendophoro. lvii.

1 Domitiani tyro in Africam profecturus.

2 Tua arma. *Altera tela arcus, altera tela faces.*

3 Illæsum, & a vulneribus immunem præstabit eum inermis undique forma sua, & pulchritudo.

4 Meleagri filius, quem forma a vulnere defendebat. *Qualis belli jam casside missa Parthenopæus erat.* Papin. sylv. 4. vide epig. 77. lib. 6. num. 2.

5 Altero cupidine, & Amoris telis instructo. ut modo n. 2.

6 Nondum plane virilis, *discrimine sexus obscuro, ambiguoque vultu. vel* ut idem Hor. *Vultus nimium lubricus aspici.* vel in ætatis lubrico, nondum adultus. Al. *dum vultu lubricus.*

Spendophorus 1 *Libycas domini petit armiger urbes:*
Qua puero dones 2 tela, Cupido, para.
Illa quibus juvenes figis, mollesque puellas:
Sit tamen in tenera levis & hasta manu.
Loricam, clypeumque tibi, galeamque remitto,
3 Tutus ut invadat prælia, nudus eat.
4 Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagitta,
Cassidе dum liber Parthenopæus erat.
Quisquis ab 5 hoc fuerit fixus, morietur amore:
O felix: si quem tam bona fata manent! (te
Dum puer es, redeas, 6 dum vultus lubricus; &
Non Libye faciat, sed tua Roma virum.

In Hedylum. lviii.

1 Vasorum ex ære Corinthio. vide quæ ad vers. 705. Medeæ Sen.

2 Servorum in ergastulis. *supra ep. 23. n. 2.* asperam reddunt.

3 Nova cute revestita. 4 Interrumpunt, 5 Saxa in via eminentiora, & levia. An intelligit lapides, quibus milliaria terminantur, & distinguuntur?

Nil est tristius Hedyli lacernis.
Non ansa veterum 1 Corinthierum;
Nec crus 2 compede lubricum decemni,
Non rupta 3 recutita colla mula,
Nec qua Flaminiam 4 secant 5 salebra,

Nec

Nec qui literibus nitent lapilli,
Nec 6 Tuſca ligo vinea politus,
Nec 7 pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quaſſa mulionis,
Nec 8 raſum cavea latus biſontis,
Nec dens jam ſenior ferocis apri.
Res una eſt tamen, ipſe non negabit,
Culus tritior 9 Hedyli lacernis.

6 Ergaſtulis Etruſcis.
7 Defloccata toga, qua amictus effertur pauper. Romanorum autem cadavera efferebantur togata pro ſua cujuſque conditione: Cenſorum, purpurea; magiſtratuum, prætexta; civium honeſtiorum, candida; viliorum quoque cadavera, toga alba, ſed viliori. Juve. Sat. 3. ℣. 170. 8 Latus bovis ſylveſtris cavea, qua coercetur, tritum. 9 Cinædi.

Ad Nympham Sabini. Ix.

1 *Nympha ſacri regina lacus, cui grata Sabinus,*
Et manſura pio munere templa dedit:
Sic montana tuos ſemper colat Umbria fontes,
2 *Nec tua Bajanis Sarſina malit aquas:*
Excipe 3 ſolicitos placide, mea dona, libellos:
4 *Tu fueris Muſis Pegaſis unda meis.*
5 *Nympharum templis quiſquis ſua carmina donat,*
6 *Quid fieri libris debeat, ipſe monet.*

1 Fons, ſeu Nympha fontis, cui Cæſius Sab. de quo ep. 90. l. 7. templum conſecravit. 2 Nec minoris in pretio, & æſtimatione apud Sarſinates Umbriæ, quam ſunt Bajæ. 3 Judicium Cæſii ſubveritos. ep. 90. l. 7. 4 Mihi eris inſtar fontis Pegaſi ungula aperti, poetis culti, & decantati. 5 Aquarum. 6 Mergendos ſcilicet, & aqua delendos. ſic ep. 99. l. 3. & ep. 10. l. 4.

¶ In Mamurram. Ix.

IN 1 *ſeptis Mamurra diu, multumque * vagatus,*
Hic 2 ubi Roma ſuas aurea vexat opes;
3 *Inſpexit molles pueros, 4 oculiſque comedit:*
Non hos, quos 5 primæ proſtituere 5 caſæ,
Sed quos 6 arcanæ ſervant tabulata 7 cataſtæ,
Et quos non populus, nec 8 mea turba videt.
Inde 9 ſatur menſas, & 10 apertos exuit orbes,
10 *Expoſitumque alte pingue popoſcit ebur,*

1 Ep. 14. l. 2. nu. 4.
* *Empturus pueros, argentum, myrrhina, villas.* Juv. Sat. 7. ℣. 132.
2 Ubi venales exponuntur, oſtentantur, licitantur, emuntur ingentis pretii merces, ep. 80. l. 10. 3 Venales diligenter inſpexit. ep. 82. l. 6. n. 1. 4 Sic ep. 97. l. 1. n. 11. 5 Tabernæ vilioris, & expoſitæ. 6 Reconditiores, & memoræ. *uti mox* n. 10. 7 Supra ep. 30. n. 7. & l. 6. ep. 29. nu. 4. 8 Nec meæ farinæ, & conditionis pauperes. 9 Oculus ſatiatus. 10 Retegi poſtulavit, & efferri opertas, & interius reconditas magni pretii menſas citreas, & eburneas rotundas. epig. 41. l. 2. nu. 9.

11 Et postquam sæpius emensus est conclave discubitorium sex lectis instructum, testudineis puta minibus dissectis exornatum. vide, quæ ad ℣. 94. Sat. 11. Juv.

11 *Et testudineum mensus quater hexaclinon,*
Ingemuit 12 *citro non satis esse suo.*
13 *Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:*
Culpavit 14 *statuas &, Polyclete, tuas.*
Et 15 *turbata brevi questus* 16 *crystallina vitro,*
16 *Myrrhina* 17 *signavit,* 17 *sepositque decem.*
Expendit 18 *veteres* 18 *calathos, & si qua fuerunt*
Pecula 19 *Mentoræa nobilitata manu:*
Et 20 *virides picto* 20 *gemmas numeravit in auro,*
21 *Quidquid & in niveo grandius aure sonat.*
Sardonychas 22 *veros mensa quæsivit in omni,*
Et 23 *pretium magnis* 23 *fecit iaspidibus.*
24 *Undecima lassus cum jam discederet hora,*
Asse duos calices emit, & 25 *ipse tulit.*

12 Quod non satis ampla esset mensæ suæ citreæ. 11 An statuæ essent ex ære Corinthio, quod erat pretiosissimum. vide, quæ nos ad ℣. 795. Medeæ Senecæ. 14 Quæ erant ex ære Deliaco. 15 Vitiata admisto fragili vitro. 16 Vasa. epig. 111. & 113. l. 14. 17 Quasi emporturus. 18 Vasa viminea. *Vel* calices vinarios archetypos. 19 Ep. 41. l. 3. n. 1. 20 Smaragdos aureo calici insertos. ep. 109. l. 14. 21 Gemmas, & elenchos ab auribus suspendi solitos. 22 Non adulterinos. 23 Licitatus est. 24 Planetaria scil. idest, sub noctem. 25 *Emphaice*, quod servo careret. sic ep. 30. l. 5. n. 8.

Sabino mittit coronam roseam. lxi.

'Quo gratior sit Cæsio Sabino, putet roseam hanc coronam, quam illi mitto, natam fuisse in horto meo Nomentano: etsi forte sit e bifero Pæsto, Tibure, Tusculano, Prænestе, seu Campania. namque mihi empta est: sic epig. 94. l. 10.

Seu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto,
Seu modo Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videare corona Sabino
De Nomentano te putet esse meo.

De Platano Cæsaris. lxii.

2 Bætica Hispaniæ. Tartessus enim idem, qui Bętis fl. *Strabo*. 2 Epig. 43. l. 2. nu. 2. & ep. 38. l. 5. n. 8. & ep. 133. l. 14. & ep. 100. l. 12. 3 Rutilus, aureus color nativus. 4 Cæsaris manu sata.

IN 1 *Tartessiacis domus est notissima terris,*
Qua dives placidum Corduba Bætin amat;
2 *Vellera nativo pallent ubi flava metallo,*
Et linit Hesperium 3 *brattea viva pecus;*
Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus densis 4 *Cæsariana comis:*

5 *Hospi-*

Hospitis invicti posuit quam dextera felix,
Cœpit & ex 5 illa crescere virga manu.
Auctorem, dominumque 6 nemus sentire videtur:
Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
Sæpe sub hac latuit rustica fronde 7 Dryas.
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam 8 fistula fera domum,
Atque oluere lares 9 comessatore Lyæo,
Crevit & 10 effuso latior umbra mero:
Hesterniscque rubens 11 dejecta est herba coronis,
Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta deis, o magni Cæsaris arbor,
Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
12 Non Pompejanæ te posuere manus.

5 Cæs. victoris.
6 Arbor opaca ingens.
7 Nympha querquerulana. vide, quæ ad Herc. Oet. Senecæ vers. 1051.
8 Syrinx in arundines palustres conversa.
9 Bacche convivia celebrante.
10 Ita Scriverius. hac mente. Postquam cerebrum mero saucium incaluit, accedit numerus lucernis, & umbra fit latior, atque omnia videntur justo majora. cum vulgo legatur *lætior*. 11 Vulg. *delecta*. 12 Non Pomp. ideſt, victæ, sed Cæsareæ, victrices.

De Philæni. lxiii.

Tinctis murice vestibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non est ambitiosa, nec superba:
Delectatur odore, non colore.

Philænis ep. 66. l. 7 eodem laborabat morbo, quo Bæticus ep. 75 l. 3. purpuræ itaque odore delectabatur, qui vitii sui saniem referret. vide ep. 5. lib. 4. num. 6.

In Phœbum. lxiv.

Ad cœnam invitant omnes te, 1 Phœbe, cinædi:
Mentula quem pascit, non puto 1 purus homo est.

1 Ludit forte in nomine, φοῖβος enim *purum* sonat, quasi dicat, nomine purus, re impurus.

De statua Cæsaris Domitiani. lxv.

1 Herculis in magni vultus descendere Cæsar
Dignatus Latiæ dat nova templa viæ:

1 Domitianus se ad imaginem Herculis, cui templum in Appia via, octavo ab urbe lapide condiderat, fingi, & coli voluit, epig. 104. infra.

Qua 2 Triviæ nemorosa petit dum regna 3 viator,
4 Octavum domina marmor ab urbe legit.
Ante colebatur votis, & sanguine largo;
Majorem Alcidem 5 nunc minor 6 ipse colit.
7 Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
8 Illi securus vota minora facit.

2 Dianæ Aricinę lucum, & templum. cur autem Diana dicatur Trivia, vide quæ adnotavimus ad Hippolytum Senec. vers. 411. 3 Pedes, neque enim in gratiam Hippolyti ab equis discerpti, qui templum illud Dianæ dicavit, nemus illud aditur equis. Ovid. 3. Fastor. 4 Octavum lapidem, ideſt, milliarium a Roma. 5 Sed nunc ipse Hercules inferior noſtro factus Domitianum colit. infra epig. 103. n. 7. 6 Al. *Iste*. 7 Domitianum, Herc. majorem. 8 Ab illo Herc. minore ſupplices minores petant minora.

Ad Herculem de eadem ſtatua. lxvi.

Alcide Latio 1 nunc agnoſcende Tonanti,
Poſtquam pulchra dei Cæſaris ora geris:
2 Si tibi nunc iſti vultus, habituſque fuiſſent,
Ceſſerunt manibus cum fera monſtra tuis;
3 Argolico famulum non te ſervire 3 tyranno
Vidiſſent gentes, ſævaque regna pœri:
Sed tu juſſiſſes Euryſthea, nec tibi fallax
Portaſſet 4 Neſſi perfida dona Lychas.
5 Oetæi ſine lege rogi ſecurus adiſſes
Aſtra patris ſummi, quæ tibi pœna dedit:
6 Lydia nec dominæ traxiſſes penſa ſuperbæ:
7 Nec Styga vidiſſes, Tartareumque canem.
8 Nunc tibi Juno favet, nunc te tua diligit Hebe:
9 Nunc te ſi videat Nympha, remittet Hylam.

Nunc tandem probas te Jovis Capitolini filium, poſtquam indutus es formam Domitiani, modo ep. 65. n. 1. 2 Si geſſiſſes ora, & vultum Cæſaris, cum feras domares. 3 Euryſtheo: vide quæ ad Herc. Fur. Senecæ, vers. 35. & vers. 829. 4 Veſtem ſanguine Neſſi, & veneno a ſagittis Hydræ felle tinctis infectam, muneri a Dejaneira miſſam Herculi per Lycham. vide Senecæ Herc. Oetæi argumentum. 5 Non tibi fuiſſet opus per ignem mortali parte expurgata conſcendiſſe cœlum, ſed citra rogum relatus fuiſſes in Deos, ſi, qua nunc coleris, forma indutus eſſes. 6 Neque tractaſſes colum ſub Omphale. Vide Mythologos. 7 Nec adiviſſes inferos, vidiſſeſque Cerberum. 8 Recepto in cœlum Herculi Juno conciliata Heben filiam in uxorem dedit. 9 Amphidatia Nympha, quæ tuum rapuit Hylam, nunc eum reddet, ep. 49. lib. 5. nu. 4.

Ad Fabullum. lxvii.

Uxor cum tibi ſit formoſa, pudica, puella,
Quo tibi 1 natorum jura, Fabulle, trium?
Quod petis a noſtro 2 ſupplex 3 dominoque, deoque,
4 Tu dabis ipſe tibi, ſi potes arrigere.

1 De jure trium liberorum vide quæ ad epig. 91. l. 2. 2 Per libellos ſupplices. 3 Domitiano. ep. 8. l. 5. n. 2. 4 Ep. 31. l. 8.

In

In Æschylum. lxviii.

Lascivam tota possedi nocte puellam,
Cujus nequitias vincere nemo potest.
Fessus mille modis 1 illud puerile popposci:
Ante preces totas, primaque verba dedit.
2 Improbius quiddam ridensque, rubensque rogavi:
Pollicita est nulla luxuriosa mora. (vis,
3 Sed mihi pura fuit; tibi non erit, Æschyle: si
Accipe & hoc munus 4 conditione mala.

1 Δύσφημον ἐκεῖνο, ὅτε πάσχυσιν οἱ παῖδες.
2 Ore morigerari.
3 Nec tamen feci, pretio deterritus, seu rei turpitudine.
4 Magno pretio, caro emptum.

In Magistrum ludi. lxix.

Quid tibi nobiscum est ludi scelerate magister,
Invisum pueris, virginibusque caput?
1 Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure jam sævo, verberibusque tonas.
2 Tam grave percussis incudibus æra resultant,
Caussidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
3 Vincenti parmæ cum sua turba favet.
Vicini somnum non tota nocte regamus:
Nam vigilare leve est, 4 pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos. vis garrule, quantum
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

1 Nondum est gallicinium.
2 Non intonas minore verberum, verborumque strepitu, quam fabri incus, dum fingitur equestris statua caussidico. vide Juven. Sat. 7. ℣. 123. & authorem dialogi de Oratorib.
3 Cum parmularii, qui Thracibus gladiatoribus parma armatis favent, suæ factioni victrici applaudunt.
4 Totam noctem ducere insomnem.

In Polycarmum. lxx.

Cum futuis, Polycarme, soles in fine cacare,
Cum pedicaris, quid Polycarme facis?

In Cæcilianum. lxxi.

1 Dixerat, o mores, o tempora, Tullius olim,
Sacrilegum strueret cum Catilina 2 nefas:
Cum 3 gener, atque socer diris concurreret armis,
Mœstaque civili cæde maderet humus.

1 1. In Catilinam dixit Cicero. *O tempora! o mores! senatus hoc intelligit, consul videt, hic tamen vivit.*
2 Patriæ excidium notum ex Sallustio, & Cic.
3 Pompejus, & Cæsar, cujus filia Julia nupta est Pompejo. neque tamen constat Ciceronem alicubi his verbis exclamasse contra bella civilia.

Cur nunc o mores, cur nunc o tempora, dicis?
Quod tibi non placeat, Cęciliane, quid eſt?
Nulla 4 ducum feritas, nulla eſt inſania 5 ferri:
Pace frui certa, latitiaque licet.
Non noſtri faciunt, tua quod tibi tempora ſerdent;
Sed faciunt mores, Caciliane, tui.

4 Nunc, ut quondam Pompeii, & Cæſaris.
5 Patriæ ruinam molientis, ut Catilinæ olim.

De leone, & ariete. lxxii.

1 Maſſyli leo fama jugi, 2 pecoriſq; maritus
Lanigeri, 3 mirum, qua coiere fide.
Ipſe licet videas, cavea ſtabulantur in una,
Et 4 pariter ſocias carpit uterque dapes.
5 Nec ſętu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem ſatiat ſed rudis agna feram.
6 Quid meruit terror Nemees, quid 7 proditor Helles,
Ut niteant celſi lucida ſigna poli?
Sidera ſi poſſent pecudeſque, feraque mereri:
8 Hic aries aſtris, hic leo dignus erat.

1 Magnitudine corporis nobiliſſimus in omnibus Libyę, cujus Maſſylia pars eſt, montibus.
2 Aries.
3 Mirum eſt, quam unanimiter, & placide inter ſe convenerint. Al. *poſuere*, abſolute.

4 Uno, eodemque cibo veſcuntur leo, & aries. 5 Nec leo deſiderat cervos, tauros, & alias feras, nec aries herbas, ſed & aries veſcitur agna, cibo inſolito. 6 Quid meruit leo Herculis, epig. 66. l. 5. n. 2. quid Phryxi aries, de quo ep. 51. l. 8. n. 8. ut referrentur in aſtra? 7 Al. *portitor Helles*. 8 Noſter.

¶ Ad Liberum. lxxiii.

1 Liber 2 Amyclęa frontem redimite corona,
3 Qui quatis Auſonia verbera Graja manu:
Clauſa mihi texto cum prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna 4 tuo ſi 5 nomine munera ferres;
Scis, puto, deberi quę mihi dona dari.

1 Ad quem ep. 77. l. 8.
2 Coronate victor in pugilatu, cujus inventor Pollux Spartanus. Amycle autem Laconiæ civitas eſt. 3 Qui Græca exerces certamina, ipſe Latinus pugil, vel auriga. 4 Cum mihi miſiſſes eſculenta in ſporta; cur non & poculenta adjeciſti in lagena? 5 *Libero*, quod tibi cum vini inventore Baccho nomen eſt commune.

¶ In Sutorem. lxxiv.

1 Dentibus antiquas ſolitus producere pelles,
Et mordere luto putre, vetuſque 2 ſolum:

1 Quod videmus cerdones, & ſutores facere, dum mordicus extendentes corium adaptant calceis. 2 Soleam rupti, quem reficit, calcei.

Pro-

Praenestina tenes 3 decepti regna patroni,
4 In quibus indignor, si tibi cella fuit.
Rumpis & 5 ardenti 6 madidus crystalla Falerno,
Et 7 pruris domini cum 8 Ganymede tui.
At me literulas 9 stulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis, rhetoribusque mihi?
10 Frange leves calamos, & scinde Thalia libellos,
Si dare sutori calceus iste potest.

3 Al. *defuncti rura.*
4 In quibus indignum est tibi esse vel cellam servi ep. 48. lib. 3.
5 Ep. 13 l. 10. n. 1.
6 Ebrius.
7 Lascivis φιλόκνησος.

8 Puero delicato. ep. 56. l. 5. 9 Non videntes quanto majus, vel ex cerdonica, quam ingenuis artibus sit emolumentum. 10 Juv. Sat. 7. ℣. 27. *Frange miser calamos.* Ὄργανα μουσάων, τὰ τολύστονα βιβλία πωλῶ, &c. Πιερίδες σώζοισθε. Anth. l. 1. c. 17.

De effigie Camoni. lxxv.

Effigiem cantum pueri ictura Camoni
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

Defunctorum imagines chariratis, & memoriae ergo sibi fieri curabant, servabantque veteres. Pater Camoni adolescentis vicennis emortui imaginem expressit, non quidem in illo aetatis flore, ne tantae spei juvenis aspectus immodico dolore patrem afficeret, sed infantis forma effinxit, quo recordatio foret minus ingrata. vide ep. 78. subsequens. lege epig. Αὐτὴν θειοδότην ὁ ζωγράφος. &c. l. 3. Anthol. c. 12.

De balneo Tuccae. lxxvi.

Non silice duro, 1 structilive camento,
Nec latere cocto, quo Semiramis 2 longam
Babylona cinxit, Tucca balneo fecit.
Sed 3 strage nemorum, pineaque compage,
Ut navigare Tucca balneo possit.
Idem 4 beatas lautus extruxit thermas
De 5 marmore omni, quod 6 Carystos invenit,
7 Quod Phrygia Synas, Afra 8 quod Nomas mittit,
Et 9 quod virenti fonte lavit Eurotas.
Sed ligna desunt, 10 subice balneum thermis.

1 Nec lapide caeso ad fundamentum jaciendum cui edificium superstruatur.
2 Ambitus moenium Babylonis erat milliariorum nostrorum XI. altitudo pedum CC. latitudo L. pedum: quo nomine Antipater dixit ἐπίδρομον ἅρμασι τεῖχος. 3 Lignis, materia navibus magis, quam frigidariis balneis conveniente. 4 Magnificas. 5 Materia frigidiori, quam thermis, & caldariis conveniebat. 6 Insula maris Aegaei ferax marmoris opt. 7 Marmor Synnadicum --- 8 --- Numidicum --- 9 --- Laconicum. vide ep. 42. l. 6. n. 11. & 12. 10. Ad calefaciendas thermas, *ab absurdo.*

¶ De effigie Camoni. lxxvii.

*Vide ep. 76. superius.

*Hæc ſunt illa mei, quæ cernitis ora Camoni:
Hæc 1 pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
Gaudebatque ſuas pingere barba genas:
2 Et libata ſemel ſummos modo purpura cultus
Sparſerat. invidit de 3 tribus una ſoror;
Et feſtinatis incidit ſtamina penſis;
Abſentemque patri reſtulit urna rogum.
4 Sed ne ſola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

1 Infantis. 2 Et lanugo ejus ſubruſa ſemel refecta ſparſerat ſummos cultus, id eſt, veſtes, vel *vultur*. vel ut alii legunt *cultros*. ideſt, novacula. Cultros (inquit Joſ. Scal. in Catullum) intelligit *ſicilices*, ideſt, cultros tonſorios. 3 Parcis. ſic ep. 34. l. 4. & *ſemper de tribus una necat*. 4 Pictura infantem oſtendit, ipſa infans, & interitura: carmen hoc meum fuiſſe vicennem teſtatur, monumentum pictura certius, & perennius. ſic ep. 83. l. 7. n. 6.

De convivio Priſci. lxxviii.

Quod optimum ſit diſputat convivium.
Facunda Priſci pagina:
Et multa dulci, multa ſublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum ſit quæritis convivium?
1 In quod choraules non venit.

1 Ut ille chorus muſicus optimus eſt, qui ex ſe dulcis, ſublimis, doctus non indiget Choraule, qui tibia choro adſpiret. *Bellis homunculis, ut ſuaviter inter ſe ſint, nihil opus eſt calice, nihil citharâ.* Plutarch. Sympoſ.

Ad Picentinum. lxxix.

1 Funera poſt ſeptem nupſit tibi Galla virorum,
Picentine: ſequi vult, puto, Galla viros.

1 A te veneficio extincta, ut illa prius ſeptem maritos ſuſtulerat. vide ep. 44. l. 8.

Ad Domitianum. lxxx.

Oderat ante 1 ducum famulos, turbamque priorum,
Et Pallatinum Roma 1 ſupercilium:
2 At nunc tantus amor cunctis, Auguſte, tuorum,
3 Ut ſit cuique ſuæ cura ſecunda domus.
Tam placida mentes, tanta eſt reverentia veſtri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.

1 Famulos priorum Imp. & faſtum aulicum. 2 Falſo hoc, & adulatorie, reclamante omnium hiſtoricorum fide. 3 Ut pluris faciant Cæſarianos, quam ſuos.

Nemo

Nemo ſuos (hæc eſt aulæ natura potentis)
Sed domini mores 4 Cæſarianus habet.

4 Qui in aula Cæſaris verſatur.

De Gellio. lxxxi.

DUxerat eſuriens locupletem pauper, anumque
Uxorem; 1 paſcit Gellius, & 2 futuit.

1 Παθητικὸν, ut *lavare, tondere*, &c.

2 Uxoremne, an alias? vide Auſonii epig. 134.

¶ Ad Auctum. lxxxii.

LEctor, & auditor noſtros probat, Aucte, libellos:
Sed quidam exactos eſſe poeta negat.
Non nimium curo: 1 nam cœnæ fercula noſtræ
Malim convivis, quam placuiſſe cocis.

1 Volo carmina mea magis placere benevolis, & ſimplicibus lectoribus, auditoribuſque, quam æmulis, & curioſæ, ſtrictæq; cenſuræ poetis.

¶ In Munnam. lxxxiii.

DIxerat aſtrologus perituram te cito, Munna;
Nec puto mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis, ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
1 *Biſque tuum decies non * uno tabuit anno.*
Dic mihi, non hoc eſt, Munna, perire cito?

* Jocus eſt in ambiguitate ☥ *perire*. quod Aſtrologus referebat ad vitam, poeta ad bona, & fortunas, quæ Munna perdiderat fretus Aſtrologi prædicto. 1 Vicies centena millia HS. * Al. *toto*.

Ad Cæſarem Domitianum. lxxxiv.

INter tanta tua miracula, Cæſar, arena,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
1 *Multum oculi, 2 ſed plus aures debere fatentur*
Se tibi, quod ſpectant, qui recitare ſolent.

1 Propter ſpectacula magnificentiſſima. 2 Propter edictum, quo interdixiſti hiſtrionibus ſcenam, neque enim equites (ut ſub Nerone, aliiſque Imperator.) hiſtrioniam exercent, ſed ex recitatoribus facti ſunt auditores. Suet. c. 7. Domit.

Ad Norbanum. lxxxv.

CUm tua 1 ſacrilegos contra, Norbane, furores
Staret pro domino Cæſare ſancta fides:
Hæc ego 2 Pieria ludebam tutus in 2 umbra;
Ille tuæ cultor natus amicitiæ.

1 Contra ſacram Cæſaris majeſtatem motos. vide ep. 11. l. 4. 2 Receſſu ſuburbano, vel alio, ad ſtudia.

3 Fama in Vindeliciam, quæ ad Septentrionem jacet ſparſa, tibi narrabat me defunctum eſſe ex morbo, quo laborabam; ep. 47. l. 8. & ep. 26. l. 8. Nihil minus, inquit Jan. Rutgerſius. Neque enim mortis ſuæ, ſed carminum ſuorum famam eo perveniſſe dicit. Ego pro illo *raptum* nulla fere licentia legam *Ratus*, niſi quis, nam in MS. legitur *mœſtus*, malit *Mæſus*. Scriv. mens tum narr. 4 Nunc tibi ego author mitto libros una digeſtos: quos a me ſexennio ſcriptos, tibi ſingulos alii afferebant.

3 *Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,*
Neſcia nec noſtri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixiſti; meus eſt iſte poeta, meus!
4 *Omne tibi noſtrum, quod bis trieteride juncta*
Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

De Paullo. lxxxvi.

1 Paullus vel morbo languens convivas vocat: tu ne invites, & alios conviviis excipias, morbum ſimulas. neſcio quidem an tu ægrotes, mihi certe moritur, peritque ſportula, & cœnæ tuæ ſpes. 2 Translatum a more componendi mortuos, extenſis, porrectiſque in januam pedibus.

1 *Languidior noſtri ſi quando eſt Paullus Atili,*
Non ſe, convivas abſtinet ille ſuos.
Tu languore quidem ſubito, fictoque laboras,
Sed mea 2 porrexit ſportula, Paulle, 2 pedes.

In obitum Severi Silii. lxxxvii.

1 Præpropera, & immaturam filii ſui Severi mortem. 2 Non uno genere. erat enim & orator, & poeta. epig. 62. l. 7. 3 Ego Silio condolui, & mecum Apollo, atque Muſæ, *vel*, apud Apollinem, & Muſas queſtus ſum de fato Severi. 4 Reſpondit Apollo; & nobis Diis periere filii, mihi Linus, Calliope, Orpheus, Jovi Sarpedon; Domitiano filius ſuus Domit. de quo l. 6. ep. 3. 5 Metaph. ab arena. vide quæ ad Senecæ Agam. *V.* 895. 6 Jovem, & Domitianum.

1 *Feſtinata ſui gemeret cum fata Severi*
Silius, Auſonio 2 non ſemel ore potens,
3 *Cum grege Pierio mœſtus, Phœboque querebar,*
4 Ipſe meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Reſpexitque ſuam, quæ ſtabat proxima fratri,
Calliopen, & ait, tu quoque 5 vulnus habes.
Adſpice Tarpejum, Pallatinumque Tonantem;
Auſa nefas Lacheſis læſit utrumque 6 Jovem.
Numina cum videas duris obnoxia fatis,
Invidia poſſis exonerare deos.

Ad Lupercum. lxxxviii.

1 Ep. 27. l. 1. n. 5. 2 Crebris poculis. triens continet 4. cyathos. ep. 28. l. 1. n. 2. 3 Τραυλὸς *tongue tied*.

1 *Septem poſt calices 1 Opimiani,*
2 Denſo cum jaceam 2 triente 3 blæſus,

Affert

Affers 4 *neſcio quas mihi tabellas,*
Et dicis, modo 5 *liberum eſſe juſſi*
Naſtam; (6 *ſervus is eſt mihi paternus)*
Signa. 7 *cras melius, Luperce, fiet.*
Nunc ſignat meus annulus lagenam.

4 Suppoſititias, & adulterinas teſtamentarias, vel alias, quas mihi bene poro dicis eſſe manumiſſorias tabellas. 5 Alii leg. *liberum eſſe juſſi Zenam: ſervus is eſt mihi paternus.* 6 Bonus, fidus, & frugi, ut qui diu ſervierit in eadem familia. 7 Σπεδαῖα ἄριστον, inquit Archias. Plut. Pelopidas, cras ſobrius melius ſignabo tabellas, nunc lagenas ſigno, & reſigno: vaſa vero ſignabant veteres, ſervorum λίχνων furta caventes.

Ad Ruſum. lxxxix.

DUm 1 *me captares, mittebas munera nobis;*
Poſtquam cepiſti, das mihi, Ruſe, nihil.
2 *Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,*
3 *De cavea fugiat ne male paſtus aper.*

1 Amicitiam meam, vel hereditatem. 2 Eadem enim arte ſervantur res, qua acquiruntur. 3 A ſimili.

Ad Stellam. xc.

LEge nimis dura convivam ſcribere verſus
Cogis, Stella: licet ſcribere, nempe malos.

Neque enim ex tempore, neque inter pocula ſcribuntur boni verſus, Euripide, & Virgilio digni. Aul. Gell. l. 17. Val. Max. l. 10.

Ad Flaccum. xci.

SIc in gramine floreo reclivis,
1 *Qua gemmantibus hinc, & inde rivis*
Curva calculus exſtitatur unda,
Excluſis procul omnibus moleſtis,
2 *Perfundas glaciem triente nigro*
3 *Frontem ſutilibus ruber coronis:*
Sic uni tibi ſit puer cinædus,
Et caſtiſſima pruriat puella.
4 *Infamem nimio calore Cypron*
Obſerves, moneo, precorque, Flacce,
Meſſes area cum teret 5 *crepantes,*
6 *Et fulvi juba ſæviet leonis.*

1 Ad lene murmur limpidi rivi lapillos lapſu molliter excitantis. 2 Supra ep. 23. n. 6. & ep. 65. l. 5. nu. 8. *Videbis in calicibus repente perfuſis nivalium maculas, & fruſta nebularium*, &c. Sidon. Apol. epiſt. 2. l. 2. Al. *Pertundas*, ideſt frangas. 3 Eodem ep. 65. l. 5. n. 3. & 4. 4 Ut curam habeas valetudinis tuæ in Cypro inſul. calore æſtivo infami. ep. 45. l. 8. nu. 8. 5 Aridas ſcilicet, & ſiccas, ideſt, meſſis tempore. Auguſto menſe, quo ſol ſub Leone ortus ardet, ep. 57. l. 4. n. 7. & epig. 72. l. 4. n. 2.

At tu, 7 *diva Paphi, remitte, noſtris*
Illaſum 8 *juvenem remitte votis.*
Sic 9 *Martis tibi ſerviant* 9 *Calendæ,*
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi 10 *candidas ad aras*
11 *Secta plurima quadra de placenta.*

7 Venus. 8 Flaccum degentem in Cypro. ep. 45. l. 8. n. 8. 9 In quibus celebratur natalis Veneris, & mittuntur mulieribus a maritis, & amatoribus munera. ep. 85. l. 5. n. 8. 10 Supero ſcilicet numini. cum Manibus nigræ ponantur aræ. 11 Fruſta. vide ep. 70. l. 3. n. 1.

Adulatur Domitiano. XCII.

AD cœnam ſi me diverſa vocaret in aſtra
Hinc invitator Cæſaris, inde Jovis:
Aſtra licet propius, pallatia longius eſſent,
Reſponſa ad ſuperos hæc referenda darem;
Quærite, qui malit fieri conviva 1 *Tonantis;*
Me meus in terris 2 *Jupiter ecce tenet.*

1 Jovis. 2 Domitianus epig. 8. l. 5. n. 2. videtur huic ep. præbuiſſe materiam epulum illud Domitiani, quod celebrat Papinius, 1. Sylv. Calend. Decembr. Saturn.

Ad Condylum. XCIII.

QUa mala ſunt domini, qua ſervi commoda, neſcis,
Condyle, qui ſervum te gemis eſſe diu.
Dat tibi ſecuros vilis 1 *tegeticula ſomnos:*
2 *Pervigil in pluma* 3 *Caius ecce jacet.*
Caius a prima tremebundus luce ſalutat
4 *Tot dominos: at* 5 *tu, Condyle,* 6 *nec dominum.*
Quod debes, Caji, redde, inquit 7 *Phœbus; & illinc*
8 *Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.*
Tortorem metuis? 9 *podagra, chiragraque ſecatur*
Caius; & 10 *mallet verbera mille pati.*
11 *Quod nec* 12 *mane vomis, nec cunnum, Condyle, lingis,*
Non mavis, quam ter Caius eſſe tuus?

1 Alii leg. *lecticula. a mastraſſe.* 2 Ex ſomnis nocte tota, cui curæ ſomnum negant. 3 Dominus tuus. 4 Multos: quot habet patronos, & potentes amicos. 5 O ſerve. 6 Nullum patronum, imo vix dominum tuum. 7 Fenerator. 8 Lorarius, qui te juſſu heri miſere excarnificet. 9 Sic Catullus *quem merito tarda podagra ſecat.* 10 Quam continuum hunc cruciatum podagræ, vel chiragræ. 11 Quod non facis turpiſſima illa, quibus delectatur dominus tuus, tua certe conditio ter illius ſuperat. 12 Ab heſterna crapula, vel epoto vino vili ad purgandum ſtomachum, unde nonnulli legunt. *Quod nec villa vomis.* ideſt, vina vilia.

¶ Ad Calociſſum. XCIV.

1 *Addere quid ceſſas, puer, 2 immortale Falernum?*
3 Quadrantem duplica de 4 ſeniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, 5 Calociſſe, deorum
6 Sex jubeo cyathos fundere? 7 Cæſar eris.
8 Sutilis aptetur 9 decies roſa crinibus, ut ſit
Qui poſuit ſacræ 10 nobile gentis opus.
Nunc 11 bis quina mihi da baſia, fiat ut illud
Nomen, ab 12 Odryſio quod deus orbe tulit.

1 Fundere, miſcere. 2 Multos ferens annos. *vel* Nectari, quod confert immortalitatem, non poſtponendum. 3 Funde duos quadrantes, ideſt, ſex cyathos. quadrans enim tres continet. ep. 28. l. 1. n. 2. 4 Veteris tituli, interioris notæ vini optimi, & vetuſti. 5 Puer miniſter. 6 Videſis ep. 72. l. 1. n. 3. 7 *Reſpondet puer.* 8 Ep. 65. l. 5. n. 3. & 4. 9 Ut ſignificet *Domitianum*, quod nomen decem habet literas. vide ep. 51. ſupra. & ep. 72. l. 1. 10 Templum Flaviæ gentis, de quo ſupra ep. 24. & 35. 11 Ad ſignificandum *Germanicum*, quod nomen bis quinis conſtat literis, *modo* n. 9. 12 Ep. 2. l. 5. n. 4. & l. 7. ep. 7. n. 2.

¶ De Hippocrate. XCV.

1 *Antonica medicata dedit mihi pocula 2 virga:*
3 Os hominis! mulſum me rogat Hippocrates.
Tam ſtupidus numquam nec tu puto, 4 Glauce, fuiſti,
Chalcea donanti Chryſea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poſcit amaro?
Accipiat, ſed ſi potet in 5 elleboro.

1 Hippocrates miſit mihi abſynthiten, petitque a me tantundem mulſi. Itane ſtupidus illi videor, qui mulſum abſynthite permutem? Dabo tamen, ſed ea lege, ut ſumat in illo elleborum purgaturus hanc cerebri ſui inſaniam. 2 Virga Santonica, ideſt, Abſynthio, cujus tria genera: Ponticum, Seriphium, ſeu marinum, & Santonicum a Galliæ civitate. 3 Vide impudentiam hominis! 4 Qui Diomedi dediſti aurea arma pro æreis. ὃς πρὸς τυδείδην διομήδεα τεύχε' ἄμειβε Χρύσεα χαλκείων. Il. ζ. 5 Quod inſaniam ex melancholia ortam purgat, modo num. 1.

De Athenagora. XCVI.

Alphicus ante fuit, cœpit nunc Olficus eſſe,
Uxorem poſtquam duxit Athenagoras.

Athenagoras (inquit Calderinus) prius fuit Alphicus, ideſt, medicus curans vitiligines, quæ Græcis ἄλφος, ducta jam uxore factus eſt Olficus, ideſt, olfacit, &c. Acutior mihi ſubolet poetæ ſenſus, quem tamen non plane aſſequor, neque ut per omnia conveniat, concinnare poſſum. Atque ut ingenue fatear, qui in hoc poeta ſexcenties alibi commentatorum deſtitutus auxilio mihi vel exitum invenerim, vel fecerim, hic hæreo in vado, hic mihi nox multa, quam ingenii radio tollat Oedipus aliquis, ſeu qui Sphingem acceperit Hortenſius. Si quis interim indignum exiſtimet in his Cincinniæ Deæ venationibus videri naris obeſæ, legat quæ de *Olfaciendo* Auſonius ep. 115. 116. 120. Et de nomine ſuppoſititio epiſt. ad l. 1. n. 4. & ep. 23. l. 2.

Nomen

Nomen Athenagoræ credis, Calliſtrate, verum;
Si ſcio, diſpeream, quis ſit Athenagoras.
Sed puto me verum, Calliſtrate, dicere nomen:
Non ego, ſed veſter pecoat Athenagoras.

De Herode. XCVII.

Linicus Herodes 2trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit; ſtulte, quid ergo bibis?

1 Ep. 31. l. 1. 2 Vas potorium, diminutive a trua vaſe aquario. 3 *O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!* excuſat furtum prætextu curæ, quaſi amoviſſet trullam, ne æger præter imperium medici biberet.

¶ Ad Julium. XCVIII.

Rumpitur invidia quidam, cariſſime Juli,
Quod me Roma legit, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod turba ſemper in omni
Monſtramur digito, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, tribuit quod Cæſar, uterq;
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod ſum jucundus amicis,
Quod conviva frequens, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur:
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidia.

1 Epig. 61. l. 8. & ep. 61. l. 8. 2 Ep. 1. l. 1. num. 1. καταδακτυλίζομαι. 3 Titus, & Domitianus. 4 Ep. 91. & 92. l. 2. 5 Lib. 8. ep. 61. 6 Videtur in animo habuiſſe illud Virgilii: *rumpantur ut ilia Codro.*

Ad Quinctum Ovidium. XCIX.

Vindemiarum non ubique proventus
Ceſſavit, Ovidi: pluvia 1 profuit grandis.
Centum 2 Coranus ampheras aquæ fecit.

1 Al. *profuit.* 2 Paterfamilias frugi nimium, vel caupo perfidus, qui in vini caritate, vinum reddidit vilius, & copioſius infuſa aqua. vide epig. 57. l. 1.

Ad Atticum de M. Antonio. C.

*Marcus amat noſtras *Antonius, Attice, Muſas,*
1 Charta ſalutatrix ſi modo vera refert:

* De hoc Tacitus lib. 2. hiſt. 3. & Suet. Vitel. c. 18. de hujus imagine l. 10. ep. 21. & 32. 1 Epiſtola ſalutatoria. li. 14. ep. 21. Auguſta epiſtolis laudata. Plin. l. 13. c. 12.

Marcus

Marcus 2 *Palladiæ non inficianda* 3 *Toloſæ*
Gloria, 4 *quem genuit pacis amica quies.*

2 Colentis literas bonas, quarum præſes Minerva.

3 Oppidi Galliæ Narbon. 4 Non e familia aut ſtudiis Antonii III. viri hoſtis Reip. aut Antonii Saturnini hom. ſeditioſi. ep. 11. l. 4. Petr. Scriv. legit, *quem genuit pacis alumna quies*. Quam lectionem aſtruit & MS. Bodlejanus. Ed. Scriveriana huic epig. ſequens conjungit.

¶ Ad Librum. CI.

Tu qui longa potes diſpendia ferre viarum,
1 *I, liber, abſentis pignus amicitiæ.*
Vilis eras, fateor, ſi te nunc mitteret emptor.
2 *Grande tui pretium muneris auctor erit,*
3 *Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur*
Quæ fluit, an pigro quæ ſtupet unda lacu.

1 In Galliam ad Antonium, credo ad quem ep. ſuperius.
2 Quod a me authore venit.

3 *Quanquam ſapor eſt oblata dulcis in undas; Gratius ex ipſo fonte bibuntur aquæ.*

In Baſſum. CII.

1 *Denariis tribus invitas, & mane* 2 *togatum*
Obſervare jubes atria, Baſſe, tua:
Deinde 3 *hærere tuo lateri,* 4 *præcedere ſellam;*
Ad 5 *vetulas tecum plus minus ire decem.*
Trita quidem nobis togula eſt, viliſque, putriſque:
6 *Denariis tamen hanc non emo, Baſſe, tribus.*

1 Noſtræ monetæ 21. d. ob.
2 Me clientem obſervantem atria, ut te patronum ſalutem.
3 Comitis vice.

4 Anteambulonis vice. 5 Divites viduas, & orbas, quarum hereditates tu officioſa ſalutatione ambis. Juv. Sat. 3. ℣. 127. P. Scriv. *Ad viduas*. 6 Sic ep. 26. l. 4.

Adulatur Domitiano. CIII.

1 *Appia, quam ſimili venerandus in Hercule Cæſar*
Conſecrat, Auſoniæ maxima fama viæ;
Si cupis 2 *Alcidæ cognoſcere facta* 2 *prioris,*
Diſce; 3 Libyn domuit: aurea poma tulit:
4 *Peltatam Scythico* 5 *diſcinxit Amazona nodo:*
* *Addidit Arcadio terga leonis apro.*
**Æripedem ſylvis cervum,* * *Stymphalidas undis*
Abſtulit; * *a Stygia cum cane venit aqua.*
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
6 *Heſperias Tuſco lavit in amne boves.*

1 O Appiæ Viarum Latinarum celeberrima, quam ſacram facit Cæſar, ſub Herculis imagine adorandus. ut ep. 65. n. 1. ſupr. & vide Statium l. 4. Sylv.
2 Herculis Alcmenæ filii labores. de

quibus * vide Mythologos, & * quæ nos ad Sene. Her. Fur. 214. & Her. Oet. 15. 3 Antæum gigantem Afric. 4 Scuto brevi, cujus extrema in cornua lunantur, uſam. 5 Detraxit Amazonum reginæ Menalippæ baltheum. 6 Boves Geryonis regis Hiſpaniæ in Italiam actas lavit Tyberi.

Hæc

Hæc 7 minor Alcides, & major quæ gesserit, audi
9 Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
10 Asserunt possessa malis Pallatia regnis:
11 Prima suo gessit pro Jove bella puer.
12 Solus Juleas cum jam retineret habenas,
Tradidit, inque suo tertius orbe fuit.
13 Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri;
14 Sudantem Getica ter nive lavit equum.
15 Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
16 Tepla deis, 17 mores populis dedit, otia 18 ferro,
19 Astra suis, 19 cœlo sidera, 20 serta Jovi.
Herculeum tantis numen non sufficit actis,
21 Tarpejo deus hic commodet ora patri.

7 Ille prior, Alcmenæ filius: namque 8 -- Domitianus se majorem Herculem dici, colique voluit. epig. 10. lib. Spect. n. 4. ep. 65. & 66. sup. 9 Qui colitur sexto ab Albana arce lapide; ab urbe, octavo. ep. 65. n. 1. supra. 10 Vindicavit sibi Imperium occupatum a Vitellio. 11 In bello Vitelliano confugit in Capitolium, &c. vide Sueton. c. 1. Domit. & Xiphil. Vitell. 12 Mucianus quidam Vespasiani dux, Vitellio occiso, Domitianum extraxit, cumque eo administrabat omnia summa potestate, donec Vespasianus in urbem veniisset. Xiphilin. Vesp. nec dubitavit Domitianus imperium adeptus in senatu jactare, *& patri se, & fratri imperium dedisse: illos sibi reddidisse*. Sueton. c. 13. Domit. 13 De Cattis, & Dacis Istri accolis triumphos duos, de Sarmatis lauream tulit. ep. 15. l. 8. n. 4. cur autem cornutus dicatur Ister, vide ep. 7. l. 10. n. 3. 14 Labore bellico adversus Getas, i. Dacos. 15 Cum sæpe negatum illi fuisset a patre proficisci contra Parthos, & inde triumphum ducere, Germanici cognomen reportavit a Germanis devictis. Scriv. e membranis profert lectionem: *Sæpe recusatos parcus duxisse triumphos*. quod victis Sarmatis triumphum recusavit. 16 Supra l. ep. 4. 17 Lib. 6. ep. 4. & 7. & ep. 7. sup. 18 Pacem confecto bello Germ. 19 Patri, fratri, uxori, filio ἀποθέωσιν, de qua vide Herodianum in Commodo. 20 Laurum Sarmaticam. modo nu. 13. 21 Colatur potius Jupiter Capitolinus sub imagine Domitiani, quam Hercules in via Appia. supra n. 1.

Ad Phœbum. CIV.

1 Quadringentorũ reddis mihi, Phœbe, tabellas:
Centum da potius mutua, Phœbe, mihi,
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
2 Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

1 Vide ejusdem ingenii ep. 57. lib. 8. 2 *Debet enim, si quis solvere jure potest.* ep. 3. l. 2.

De geminis fratribus. CV.

1 Quæ nova tam similes genuit tibi Leda ministros?
Quæ capta est cycno nupta Lacæna alio?

1 Quænam altera Leda a Jove cycno compressa peperit Hierum, & Asillum Castore, & Polluce forma non inferiores, imo nec Helena? Scriv. *Nuda Lacæna*.

Dat

Dat faciem Pollux Hiero, dat Caſtor Aſillo:
Atque in utroque nitet Tyndaris ore ſoror.
Iſta 2 Therapnais ſi forma fuiſſet 2 Amyclis,
3 Cum vicere duas dona minora deas;
4 Manſiſſes Helene, Phrygiamq; rediſſet 5 in urbem
Dardanias gemino cum Ganymede Paris.

2 Caſtori, & Polluci, qui nati Amyclis, quæ urbs Laconiæ, ut & Therapne, vel ut Stephano, & Pli. placet, Θεράμναι:

3 Cum a Venere promiſſa Helena plus valuit apud Paridem de aureo pomo judicem, quam promiſſum, a Junone imperium, a Pallade ſapientia. 4 Caſtora, & Pollucem potius rapuiſſet Paris, quam Helenam, ſi æque formoſi fuiſſent, ac Hierus, & Aſillus. 5 Al. *in Idam*.

LIBER X.

Liber ad Lectorem. 1.

Sinimius videor, ſeraque 1 coronide longus
Eſſe liber: legito pauca, libellus ero:
2 Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina. fac tibi me, quam cupis eſſe, brevem.

1 Signo abſoluti operis in calce libri poſito, hac figura V. vel 7. elæ ſcilicet cornicis. translatione ab ædificio, cujus jam abſoluti faſtigio apponitur cornix. ſed vide Cœl. Rhodig. l. 15. c. 20. 2 Poteris ſingulo epigrammate præfinire tibi finem libri.

Ad eundem. 11.

1 *Feſtinata prior decimi mihi cura libelli*
Elapſum manibus nunc revocavit opus.
2 *Nota leges quædam, ſed lima raſa recenti.*
Pars nova major erit; lector 3 utrique fave:
Lector 4 opes noſtra, quem cum mihi Roma dediſſet,
5 Nil tibi quod demus, majus habemus, ait:
6 Pigra per hunc fugies ingrata flumina Lethes,
Et meliore tui parte ſuperſtes eris.
7 Marmora Meſſalla findit capriſicus, & 8 audax,*
Dimidios 9 Criſpi mulio rides equos.

1 Decimus hic epigrammatωn libellus præpropere editus, revocatur ad incudem, & ſecundam curam, quæ emendavit, quæ addidit plurima. 2 Prima illa editione. 3 Poſterioribus illis, & novis his curis. 4 *Appoſitive*. quo majores opes non poſſet mihi Roma dare. 5 Namque a lectoris candore, & gratia librorum immortalitas. ut ſeq. verſ. 6 Vives vindicatus ab hominum oblivione, & fato. Lethe fl. infernum oblivionis. Al. *Nigra*. 7 Monumenta vel nobiliſſima caprificus e muris, & ſaxis erumpens diſcutere valet. Plin. l. 16. c. 19. vide epig. 3. l. 8. * *monumenta fatiſcunt, Mors etiam ſaxis, nominibuſque venit.* Auſonius. ψήχει καὶ πέτρην ὁ πολὺς χρόνος, &c. lib. 3. Anthol. c. 14. 8 Et viliſſimæ quiſque conditionis audet deridere vanitatem divitum, quibus ſtatuuntur imagines equeſtres, quas vetuſtas exedit, frangitque. ſic Juv. 2. Sat. 8. ver. 4. 9 Ep. 54. l. 4.

At

10 Dies non habet jus abolendi carmina. al. *prosunt*.

At chartis nec furta nocent, 10 nec sęcula pręsunt;
Solaque non norunt hæc 11 monumenta mori.

11 *Carmina quam donant, fama perennis erit.* ἐ' γὰρ ἀοιδὰς Ἀμβλύνειν αἰὼν (κὴν ἐθέλῃ) δύναται. l. 3. ep. Græc. cap. 14.

¶ Ad Priscum. III.

1 Scurrilia dicteria, qualia sunt vernarum, ep. 42. l. 1. n. 1. 2 Mordacitatem. 3 Ut quisque abjectissimus, ita solutissimæ linguæ est, cujus impuritate maxime strenui sunt vagi, errones, circulatores, γόητες.

1 *Vernaculorum dicta, sordidum 2 dentem;*
Et fœda lingua probra 3 circulatricis,
4 *Qua sulphurato nolit empta ramento*
5 *Vatiniorum proxeneta fractorum,*
6 *Poeta quidam clancularius spargit;*
Et vult videri nostra: credis hoc, Prisce,
7 *Voce ut loquatur psittacus coturnicis,*
8 *Et concupiscat esse Canus ascaules?*
Procul a libellis 9 nigra sit meis fama,
10 *Quos rumor alba gemmeus vehit penna.*
11 *Cur ego laborem notus esse tam prave,*
12 *Constare gratis cum silentium possit?*

4 Quæ vilissimos quosque homines proloqui pudeat. Quæ nolit, qui vitrea fracta sulphuratis permutat, ep. 42. l. 1. n. 3. 5 Vitreorum calicum, a Vatinio Beneventano artifice, l. 14. ep. 96. 6 Ep. 11. l. 7. 7 Ut ego solers Poeta loquar rauca voce indocilis illius, & obstreperi poetastri. Psittacus enim supra alias aves docilis, coturnix indocilis exprimere humanas voces. 8 Et velim esse talis poeta, non magis quam celebris choraules Canus (ep. 5. l. 4. n. 6.) cupiat esse ascaules, idest, utricularius, *a bag piper*. ex ἄσκος, & ἄυλος. 9 Male quæsita, & ex aliorum infamia. 10 Qui ex candore quærunt famam, & laudem. 11 Sic epist. ad l. 1. n. 6. 12 Alii leg. *Cum stare gratis cum silentio possim?*

Ad Mamurram. IV.

3 Fabulas, & tragędias de Oedipo, Thyeste, &c. vide Mythologos. 2 Quem filios sibi a fratre appositos edentem refugit sol, ne videret. vide Senecæ Thyesten.

Qui legis 1 Oedipodem, caligantemq; 2 Thyestem,
3 Colchidas, & 4 Scyllas: quid nisi monstra legis?
Quid tibi raptus 5 Hylas, quid 6 Parthenopæus, & 7 Atys?
Quid tibi 8 dormitor proderit 8 Endymion?
Exutasve 9 puer pennis labentibus? aut qui
Odit 10 amatrices Hermaphroditus aquas?

3 Tragœdias de Medea. 4 Hanc Nisi, illam Phorci, filiam. 5 Ep. 49. l. 5. n. 4. 6 Lib. 9. ep. 77. n. 2. & l. 9. ep. 57. n. 3. 7 Puer Cybele dilectus. 8 Lunæ amasius, ab illa in Latmo sopitus. 9 Icarus. 10 Salmacidas. Ov. Met. 4. Auson. ep. 99. & 68. vid. & infra ep. 30. n. 5.

Quid

Quid te vana juvant miſera ludibria charta?
*Hoc lege, * quod poſſis dicere jure, 11 meum eſt.*
12 Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyiaſq;
Invenies: hominem pagina noſtra ſapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoſcere mores,
Nec teſcire: 13 legas αἰ″τια Callimachi.

* Al. *quod poſſit dicere quiſque*. Pal. *quod poſſit dicere vita, meum eſt.*

11 Vitam meâ ſpectat, mores meos format.

12 Meus hic liber non fabulas nubilas, & monſtroſas garrit: ſed vitam humanam corrigit, & inſtituit. 13 *Iron.* Callimachus autem ſcripſit librum de originibus, cauſis, & ritibus ſacrorum, quem inſcripſit τὰ αἴτια. vide Cœl. Rhod. l. 12. c. 1. Gyrald. Dialog. 3. hiſt. Jan. Parrhaſ. variar. Annot. Obſcurum illud, & moroſum opus hiſtorias ab omni cognitione remotas continens, quod Propertius l. 2. vocat *ſomnia Callimachi*, quia ſcripturo ſibi finxit per ſomnium adfuiſſe Muſas. vide Antholog. l. 1. cap. 67. & lib. 3. cap. 25. εἰς ποιητάς.

¶ In maledicum Poetam. v.

QUiſquis, 1 ſtolave, 2 purpurave contemptor,
Quos colere debet, 3 laſit impio verſu;
4 Erret per urbem pontis exul, & clivi,
Interque raucos ultimus 5 rogatores
Oret 6 caninas panis 7 improbi 8 buccas.
** Illi December longus, & madens bruma,*
Clauſuſque fornix triſte frigus extendat:
9 Vocet beatos, clamitetque felices,
10 Orciniana qui feruntur in ſponda.
Et, cum ſuprema fila venerint horæ,
11 Dieſque tardus; 12 ſentiat canum litem,
13 Abigatque moto noxias aves panno;
14 Nec finiantur morte ſimplices pœnæ.
Sed modo 15 ſeveri ſectus Æaci loris,
Nunc inquieti 16 monte Siſyphi preſſus,
Nunc inter undas 17 garruli ſenis ſiccus,

1 Matronarum, quarum eſt ſtola.
2 Senatorum, patrum purpuratorum.
3 Sup. ep. 2. n. 6. & ep. 11. l. 7.
4 Sic Palatinus codex: mente ſaris acri, & acuta. Er. per. urb. ultra, infraque viliſſimam mendicabulorum conditionem, cui nec ſedes, nec ſtipis ſpes in pontibus. In vulgatis legebatur: *Pontes per urbis erret exul, & clivos.* 5 Mendicos. 6 Canibus projiciendas, ut quæ genuinum agitent. 7 Multis miſeris precibus a viatoribus extorti. 8 Buccas, buccellas. * Longam experiatur hyemem in cella frigida. 9 Mortuos præ ſe beatos prædicet. 10 Sandapila, feretro. ab Orco, vel ἔρκος, vide Cœl. Rhod. lib. 10. cap. 18. 11 Mortis, quam jamdudum votis expetebat. 12 Dilanietur a canibus. 13 Fiat præda avibus. credo ejectis maleficorum corporibus, quo diutius putreſcerent inſepulta, affixos, & appenſos fuiſſe pannos ad terrorem avium. quod apud nos factum videmus in hortis, & agris a ſemente. 14 Nec mortis pœnas mors ultima finiat, &c. Ovid. in Ibin. unde multæ noſtri hic imprecationes. 15 Ex ſententia Æaci ex inferni judicibus unius, in pœnas ingenioſi. 16 Saxo, quod volvit Siſyphus. 17 Taurali, cui ſitis, famiſque pœnas garrula lingua dedit.

18 *De-*

18 Delaſſet omnes fabulas poetarum:
Et cum 19 fateri Furia juſſerit verum,
Pro dente clamet conſcientia, 20 ſcripſi.

18 Exerceatur pœnis omnium, quos poetæ fingunt apud inferos torqueri. 19 Ita Ovid. in Ibin. *Sit tibi de furiis ſcindet latus una flagello, Ut ſceleris memores confiteare tui.* & Virg. 6. Æn. 20 Ego edidi hæc famoſa carmina ſub nomine Martialis.

¶ De adventu Cæſaris Trajani. VI

FElices, quibus 1 urna dedit ſpectare 2 coruſcum
Solibus Arctois, ſideribuſque 3 ducem.
Quando erit ille dies, 4 quo campus, & arbor, & omnis
Lucebit Latia culta feneſtra nuru?
Quando 5 more dulces, longuſq; a Cæſare 6 pulvis;
7 Totaque Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & 8 picti tunica Niloſide Mauri
Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

1 Urna vitæ diuturnioris, ſeu mortis, prout ſerius, aut ocyus ſors exierit, *vel* electionis urna, qua lecti mittebantur ad principem legati. 2 E Germania, quæ ad Arctum, & cui præerat Trajanus, redeuntem. 3 Trajanum. 4 In ὑποδοχαῖς Imperatorum procedebant ordines obviam: per campos, & ex arboribus ſpectabat populus, fœminæ ex ædibus, & feneſtris: tabernæ, feneſtræ, fores ornabantur lauro, fronde, floribus, lucernis appenſis. 5 Ingredientis in urbem Imperatoris inceſſus lentus, & cum pompa, omnibus gratus. 6 In via excitatus. 7 Multitudo egreſſa gratulatum Cæſ. in via Flam. quæ Germaniam ſpectat. 8 Luxus gratia nonnulli equites more Mazicum, qui Libyæ pop. ſunt, præcurrebant, tunica acu ab Egyptiis elaborata induti, infra ep. 13. l. 6.

Ad Rhenum de eodem. VII.

NYmpharum pater, amniumque, 1 Rhene;
Quicunque 2 Odryſias bibunt pruinas:
Sic ſemper 3 liquidis fruaris undis,
4 Nec te barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic & 5 cornibus 6 aureus 7 receptis;
Et 8 Romanus eas utraque ripa;
Trajanum populis ſuis, & urbi,
9 Tibris te dominus rogat, remittas.

1 Fl. German. unde Trajan. ep. ſupra n. 2. 2 Epig. 7. l. 7. num. 2. 3 Non Hiberno gelu conſtrictis. 4 Neque unquam gelu duratus pontem præſtes, tranſitumque barbarorum Germanorum incurſibus. 5 Finguntur Dii fluminum præſides cornuti propter riparum, alveorumque curvitatem. magis proprie tamen cornuti dicuntur illi fluvii, qui ſe deducunt in geminos, pluresve alveos, unde nata fabulæ occaſio de Acheloi cornu ab Hercule avulſo. Rhenum Virg. 2. Æn. dixit *bicornem* propter duo oſtia, quibus Druſus tertium addidit, ducta foſſa adverſus incurſum barbarorum. 6 An propter aurifodinas Germaniæ? an propter ipſos Germanos auricomos? 7 In unum alveum. 8 Subjecta Romanis ſit Germania cis, tranſque Rhenum. 9 Dominus orbis fluvius, Romæ ſc. capitis, & reginæ triumphati orbis fluvius te rogat, cui tamen imperii jus eſt.

De

De Paulla. VIII.

NUbere Paulla cupit nobis, ego ducere Paullam
Nolo: anus eſt. vellem, ſi 1 magis eſſet anus.

1 Capulo vicina, & brevi moritura.

De ſe. IX.

1 UNdenis pedibuſque, ſyllabiſque,
Et multo ſale, nec tamen proterve,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis; quid invidetis?
2 Non ſum Andremone notior Caballo.

1 Hendecaſyllabis.

2 Nolite mihi ingenii invidere famam, cum minori ſim in pretio, & fama apud ſcurrilis hujus ævi cultores, quam Sextius Andremon Caballus ſcurra. ep. 42. l. 1. n. 15. alii Andremona volunt eſſe nomen nobilis equi Circenſis.

In Paullum. X

1 CUm tu 2 laurigeris annum qui faſcibus intras,
Mane ſalutator limina mille teras:
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de 3 plebe Numa, denſaque turba ſumus?
Qui me 4 reſpiciat, dominum, regemque vocabo?
5 Hoc tu (ſed quanto blandius!) ipſe facis.
Lecticam, ſellamque ſequar? nec ferre recuſo:
6 Per medium pugnas ſed prior ire lutum.
7 Sapius aſſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et 8 pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
9 Diviſit noſtras purpura veſtra togas.

1 Ejuſdem ingenii ep. vide 18. lib. 2. & l. 5. ep. 23. & Juv. Sat. 1. verſ. 117.
2 Qui geris conſulatum, quem tibi ineunti, & annum aperienti præferuntur faſces laureati.
3 Plebe tenui, & paupere, cujuſmodi ipſe fuit Numa.
4 Al. *reſpicies.*

Juv. Sat. 3. verſ. 184. 5 Egone te patronum ſalutabo, qui ipſe alios ſalutas multo blandius, quam ego te? 6 Sed & ipſe alios præcedis anteambulo, comeſque, ep. 36. l. 3. n. 3.
7 Quod attendentis, faventis, applaudentiſque ſignum eſt.
8 Applaudis. *vel* A facie jactas manus, quaſi per admirationem. Juv. Sat. 3. verſ. 106. 9 Æque ſumus clientes, vos purpurati tantum diſtincti eſtis a nobis togatis. alii leg. *Dimiſit*, ideſt, vos purpurati clientes excluſiſtis nos togatos ab officio clientum. Turneb. 30. lib. 30.

¶ In Calliodorum. XI.

NIl aliud loqueris, quam 1 Theſea, Perithoumque,
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.

1 Nobile amicorum par.

Diſpeream, ſi tu 2 Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut 3 porcos paſcere Perithoi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
4 Et lotam 5 (ut multum) terque quaterque togam.
Quid quod6 nil unquam Pyladi donavit Oreſtes?
Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

2 Vel infimo ſervitii munere defungi, ut præſtare matulam, vel porcos paſcere.
3 Forte, quod in glandiferis Pindi ſylvis degebat Perithous. 4 Et togam non uſque adeo tritam, non ultra ter quaterve lotam. 5 Ex perſona poetæ interpoſitum, indignantis togam imputatam, quaſi magna illa res ſit.
6 Quippe qui omnia cum Pylade communicavit, quod quia tu non facis, ſed multa negas, non es verus amicus.

Ad Domitium. XII.

Æ Milia gentes, & 2 Apollineas Vercellas,
*Et * Phaethontei quipetis arva Padi;*
Ne vivam, niſi te, Domiti, 3 permitto libenter,
Grata licet ſine te ſit mihi nulla dies.
4 Sed deſiderium tanti eſt, ut meſſe vel una
Urbano releves colla peruſta jugo.
5 I, precor, & totos avida cute combibe ſoles,
6 Quam formoſus eris, dum peregrinus eris!
Et venies 7 albis non cognoſcendus amicis,
8 Libabitque tuas pallida turba genas.
Sed via quem dederit, rapiet cito Roma colorem;
9 Niliaco redeas tu licet ore niger.

1 Ep. 4. l. 3. num. 1.
2 Oppidum Inſubrium, ubi Apollo colitur. vide Phil. Cluverium l. 1. Ital. antiq. cap. 23.
* Ep. 85. l. 4. num. 2.
3 Niſi te ſecedere permittam. al. *dimitto*. Pet. Scriv. emendat, *præmitto*. quod de vita functis dicebant, tanquam eos ipſos ſequuturi. ſed diſpiciat lector. 4 Sed deſiderio noſtri tu præferes unius æſtatis ruſticationem, qua tui colorandi, & animi relaxandi cauſa ab urbanis curis ſecedis. 5 Vade itaque, inſolationi vaca. qua utebantur veteres ad figendam valetudinis cauſa, & colorandam nitoris gratia, cutim. 6 Quam pulchre coloratus peregre redibis! 7 Σκιατρόφοις ab umbra urbana pallidis. ſole non coloratis. vide ep. 56. l. 1. n. 11.
8 Oſculo excipiet. Al. *livebitque tuis pallida turba genis*, hoc eſt, invidebit. 9 Ægyptii vero fuſci.

¶ Ad Tuccam. XIII.

1 CUm cathedralicios portet tibi rheda miniſtros,
2 Et Libys in longo pulvere ſudet eques;

1 Cum habeas tecum in rheda, vel curru, quoties iter facis, pueros delicatos, teneros, effœminatos. mollitie non cedentes fœminis, quarum proprie eſt cathedra. Turneb. lib. 30. cap. 3. & 30. Symphoniacos, forte. 2 Et tibi, pro more lautiorum, præcurrant equites Numidæ. Senec. epiſt. 114. *Omnes ſic jam peregrinantur, ut illos Numidarum præcurrat equitatus, ut agmen Curſorum antecedat.*

3 Sira-

3 *Strataque non unas cingant triclinia 4 Bajas,*
5 *Et Thetis unguento palleat uncta tuo;*
Candida 6 Setini rumpant cryſtalla 7 trientes,
Dormiat in pluma nec meliore 8 Venus:
9 *Ad nocturna jaces faſtoſa limina mœcha,*
Et 9 madet (heu) lacrymis janua ſurda tuis:
Urere nec miſerum ceſſant ſuſpiria pectus.
Vis dicam male ſit cur tibi, Tucca? 10 bene eſt.

3 Et tibi ad multas tuas thermas, & balneas multa extruantur triclinia, diætæ, cenationes.
4 Balneas, quibus celebres ſunt Bajæ.
5 Et ampla balnea, quæ & maria dicebantur, & piſcinæ unguentis infuſis (qui veterum luxus) palleant. 6 Optima vina e Setia frangant, dum miſcentur, calore rumpant pocula tua cryſtallina. 7 Calices 4. cyathorum. ep. 28. l. 1. n. 2. 8 Quæ in olorina cubat. 9 Vide 5. Sat. Perſii verſ. 105. & quæ nos ad illum. 10 Ex rerum affluentia naſcitur tibi vitioſa miſeria.

Ad Criſpum. XIV.

CEdere de noſtris nulli te dicis amicis,
Sed ſit ut hoc verum, quid, rogo, Criſpe, facis?
Mutua cum peterem ſeſtertia quinque, negaſti,
Non caperet nummos cum gravis arca tuos.
Quando faba nobis modium, farriſve dediſti,
1 *Cum tua Niliacus rura colonus aret?*
Quando brevis gelida miſſa eſt toga tempore bruma?
2 *Argenti venit quando ſelibra mihi?*
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
3 *Quam quod me coram pedere, Criſpe, ſoles.*

1 Cum colonus tuus in Ægypto multos tibi aret fundos
2 Sic Palatinus. Vulg. *Argenti quando miſſa ſelibra mihi eſt?*
3 Animam impendere, ſive, ut ait ille, aliquid animæ amittere in honorem amici. honeſte parum, at ſatis familiariter, & pro comitate ſuilla: ubi arctioris amicitiæ argumentum habetur, mutuis ſe officiis comitari, ac deducere ad ſellas Patroclianas, & dulciſſimos conferre ſermones in Cloacinæ ſacello.

De Apro. XV.

1 *DOtata uxori cor arundine ſixit acuta,*
2 *Sed dum ludit Aper, ludere novit Aper.*

1 In ludo ſagittario, quaſi per errorem. vel ſauciat uxoris cor acuta amoris, ſeu doloris ſagitta, dum ipſe ludit in aliis. 2 Sed dum ſe ludere neſcire ſimulat, optime in rem ſuam ludit, efferendo uxorem bene dotatam. alii leg. *lædere*.

¶ In Cajum. XVI.

SI donare vocas promittere, nec dare, Cai:
Vincam te donis, muneribuſque meis.

*Accipe*1 *Callaicis quidquid fodit Astur in arvis,*
Aurea quidquid habet 2 *divitis unda Tagi;*
Quidquid 3 *Erythræa niger invenit Indus in alga,*
Quidquid & in nidis 4 *unica servat avis;*
Quidquid 5 *Agenoreo Tyros* 6 *improba cogit aheno:*
Quidquid habent omnes, accipe 7 *quomodo das.*

1 Quicquid auri foditur in Hispania. Gallecia autem, & Asturia Hispaniæ regiones sunt, aurifodinis quondam celebres. 2 Auri ramentis fluens Tagus fl. Hispaniæ. 3 Ep. 36. l. 5. n. 5. 4 Phœnix. vide ep. 7. l. 5. n. 1. & ep. 55. l. 8. n. 3. & 4. 5 Tyrio, purpureo. Tyros enim, & Sidon Agenori regna erant. 6 Inventrix purpuræ, qua iterantur lanæ. vestes purpureas appellat Sen. epist. 115. *lacernas coloris improbi*. Improbum laborem appellavit Virgilius assiduum, & iteratum, ita & vestes *improbi coloris* dibaphas, & iteratas aheno purpureo. & huc facit Plin. l. 9. c. 41. *Non est satis absoluisse gemmæ nomen amethystum, rursus absolutus inebriatur Tyrio, ut sit ex utroque nomen improbum, simulque luxuria duplex*. lib. 14. ep. 154. 7 Promissis sc.

De Macro ad Musam. XVII.

*Saturnalitio Macrum fraudare tributo*1
Frustra, Musa, cupis: non licet, ipse petit:
Solenneisque jocos, nec tristia carmina poscit;
Et queritur nugas obticuisse meas.
2 *Mensorum longis sed nunc vacat ille libellis,*
Appia, 3 *quid facies, si leget ista Macer?*

1 Carmina mea, quæ per Macri, in via Appia sternenda cui præficiebatur ab Imperatore, occupationes intermissa sunt a me in Saturnalibus, exigit Macer tanquam tributum statum, & annuum. 2 Geometrarum libris Geometricis, ut rationem viæ sternendæ, & muniendæ percipiat. 3 Negligeris scilicet meis nugis posthabita.

De Mario. XVIII.

Nec vocat ad scænam Marius, nec munera mittit,
Nec 1 *spondet, nec vult* 2 *credere: sed nec habet.*
3 *Turba tamen non deest,* 4 *sterilem qua curet amicum.*
Eheu quam 5 *fatua sunt tibi, Roma,* 6 *toga!*

1 Pro clientibus. 2 Mutuum dare. 3 Clientum. 4 Unde nihil fructus. 5 Insipientes, qui gratis serviant --- 6 --- Togati clientes! *Meronymice*.

¶ Mittit librum suum ad Plinium. XIX.

*Nec doctum satis, & parum severum,*1
2 *Sed non rusticulum nimis libellum;*
Facundo mea Plinio 3 *Thalia,*

1 Super rumore defuncti Martialis in epist. ult. l. 3. ad Priscum, gratatur Plinius, laudat, & bene precatur Poetæ de hoc epig. cujus partem ibi referens, *Alloquitur Musam*, inquit de Martiali, *mandat, ut domum meam Exquiliis quærat, adeatque reverenter, &c.* 2 Non tamen omnino inelegantem. 3 Musa carminibus mei jocosi præsis. ep. 8. l. 4. n. 12. & ep. 16. l. 7. n. 3.

I, per-

I, perfer. brevis eſt labor peracta
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis
Udi vertice lubricum theatri,
Mirantesque feras, avemque regis,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cælata eſt aquilæ minore penna.
Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum,
Hoc quod ſæcula, poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis:
Seras tutior ibis ad lacernas:
Hæc hora eſt tua, cum furit Lyæus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

4 Aſcendere per declivem collem e Subura (de quo vico, ep. 15. lib. 1. n. 5.) Eſquilias. 5 In domus Plinii faſtigio effictum. Plin. hiſtor. l. 35. cap. 8. 6 Stillicidio, vel aſperſionibus theatri. 7 Aquilam, illam forte, de qua epig. 50. lib. 5. In templorum, atque ædium nobiliorum faſtigiis apponebatur aquila, minorum veto coronis. ep. 1. hujus libri. 8 Ganymedem. dicto ep. 50. lib. 5. 9 Albinovani, Poetæ, cujus domus faſtigio inſidet aquila minor priore illa Ganymedem rapiente. 10 Alio quam quod jocoſis carminibus convenit. vide ep. 8. l. 4. n. 11. 11 Plinii Sec. oratoris diſerti. 12 Laſciva, petulans, intempeſtiva. 13 Studiis ſeveris, & gravioribus. 14 Foro, & cauſis C. viralibus. ep. 38. lib. 6. n. 3. & ep. 62. l. 7. n. 14. & Plinii epiſt. paſſim. 15 M. Tullii Cic. Arpinatis, quem ſibi ubique imitandum propoſuiſſe Plinius confiteretur. 16 Nona hora, aut decima. ep. 8. l. 4. n. 11. 78 12. inter pocula, roſas, unguenta. 17 Namque hac hora vel rigidi Catones depoſita gravitate calent mero.

¶ Ad Manium. XX.

1 *Ducit ad auriferas quod me Salo Celtiberoras,*
2 *Pendula quod patriæ viſere tecta libet,*
Tu mihi ſimplicibus, Mani, dilectus ab annis,
3 *Et prætextatæ cultus amicitiæ:*
Tu facis; in terris quo non eſt alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
4 *Tecum ego vel ſicci Gætula mapalia Pœni,*
Et poteram Scythicas hoſpes amare caſas.
Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt,
5 *In quocunque loco Roma duobus erit.*

1 Cur redire velim in patriam meam, viſurus Hiſpaniam aurifodinis celebrem, & Salonem, ep. 50. l. 1. n. 11. tu mihi cauſſa es, o Mani, &c. 2 Bilbilin in edito ſitam. 3 Uſque a pueris, qui prætextam gerunt, amicitia culta. 4 Tecum vel in arenoſis Africæ deſertis, vel inhoſpitali Scythia degerem. 5 Omnis nobis locus pro Roma erit.

Ad Sextum. XXI.

SCribere te, quæ vix intelligat ipſe 1 Modeſtus,
Et vix 2 Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus eſt, 3 ſed Apolline, libris:
Judice te major 4 Cinna Marone fuit.
5 Sic tua laudentur: ſane mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & 6 ſine Grammaticis.

1 Grammaticus, cujus meminit Tranquillus, & A. Gell. & Macrobius. 3 Grammaticus, cuius meminerunt Senec. epiſt. 66. & Auſonius epiſt. 18. ad Urſul. 3 Sed divinatore Oedipo aliquo, Sibylla, imo ipſo Apolline. 4 Poeta, author egregii quidem, laudatique operis, ſed obſcuri, & quo nec ſe ſcribere ſatis digna per modeſtiam profitetur Virgil. eclog. 9. 5 Propter obſcuritatem, & intricatas tenebras. 6 Abſque ope Grammaticorum interpretum. Quotus tamen quiſque Grammaticorum, immo Criticorum, aut (quos M. Cato dixit, *Mortuaria gloſſaria*) philoſophorum hæc intelligit?

In Philænim. XXII.

CUr 1 ſpleniato ſæpe prodeam mentò,
Albavæ pictus ſana labra ceruſſa;
Philæni quæris? 2 baſiare te nolo.

1 Ep. 29. l. 2. nu. 13. 2 Ep. 33. l. 2. & l. 7. ep. 66. ne te ſalutem.

¶ De M. Antonio. XXIII.

JAm numerat placido felix Antonius ævo
1 Quindecies actas * Primus Olympiadas:
Præteritoſque dies, & 2 tutos reſpicit annos;
3 Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux eſt ingrata, graviſque;
4 Nulla fuit, cujus non meminiſſe velit.
Ampliat ætatis ſpatium ſibi vir bonus: hoc eſt
Vivere bis, 5 vita poſſe 5 priore frui.

1 Annos LX. ex computatione Chronologorum, quibus Olympias eſt quatuor annorum ſpatium. an. LXXV. ex ratione poetarum, qui Olympiada pro quinquennio, ſeu luſtro uſurpant. * Cognomen Antonii, ut infr. ep. 32. & 101. l. 9. 2 Extra fortunæ aleam poſitos. in quos fortuna jus perdidit. Al. *totos*. 3 Nec metuit mortem. 4 Al. *Nulla ſubit*. 5 Jucunda bene actæ vitæ recordatione.

Ad Calend. Martias. XXIV.

NAtales mihi * Martia Calenda
[Lux formoſior omnibus Calendis,
* Qua mittunt mihi munus & puellæ:]
1 Quinquageſima liba, ſeptimamque

* In quibus, & ipſis puellis mittuntur muneta. ep. 62. li. 9. nu. 9. & ep. 85. l. 5. 11. 8. Natalis item celebrari ſolebat miſſis muneribus. ep. 64. l. 8. & epig. 87. li. 10. 1 Jam quinquageſimum ſeptimum natalem meum celebro libis, & thuris acerra.

Veſtris

Veſtris addimus hanc ſocis acerram.
His vos [ſi tamen expedit rogati]
Annos addite 2 bis precor novenos,
Ut nondum nimia piger ſenecta,
Sed vitæ 3 tribus areis peractis
Lucos 4 Elyſia petam 4 puellæ.
Poſt hæc tempora, nec diem rogabo.

2 Alii leg. *ter*. rectius *bis*. anni enim 27. additi nimis, & ultra votum Poetæ extenderent senectam.

3 Area in Circo ſpatium eſt curriculi. 25. miſſuum eſt unius diei area. Miſſus trium arearum conficiunt numerum annorum, quos ſibi vovet Poeta. Petr. Scriver. explosa lectione *tribus aureis*, cum recepta expoſitione Aurei Rom. æſtimati 25. denariis. Io. Meurſii Mantiſſa. c. 19. 4 Proſerpinæ.

De Mucio. XXV.

IN 1 matutina nuper 2 ſpectatus arena
Mucius, impoſuit qui ſua membra focis;
Si patiens, fortiſque tibi, duruſque videtur,
3 Abderitanæ pectora plebis habes.
4 Nam cum dicatur tunica præſenti moleſta;
Ure manum: plus eſt dicere: non facio.

1 Mane pugnabant damnati cum beſtiis, poſt meridiem, qui ex beſtiariis ſupererant, inter ſe.

Lipſ. 3. Saturn. cap. 15. Senec. epiſt. 7. 2 Vide hoc ſpectaculum, ep. 30. l. 8. 3 Stolidus es, *Vervecum in patria, craſſoque ſub aere natus*. ut ait Juven. Sat. 10. ℣. 50. ad quem vide, quæ nos. 4 Nam ſi damnato huic daretur conditio, ut repræſentando Mucii manum exuſtam (de quo epig. 22 l. 1. & l. 8. ep. 30.) redimeret ſupplicium tunicæ moleſtæ, in qua pice, reſina, bitumine, cæteriſque ignium alimentis illita ardendum illi fuerat: minus fortiter facit (ſaltem audacter minus) parte, quam toto corpore exuſto.

De morte Vari. XXVI.

1 VAre Paratonias Latia modo vite per urbes
Nobilis, & 2 centũ dux memorande viris:
At nunc 3 Auſonio 4 fruſtra 5 promiſſe 3 Quirino
Hoſpita 6 Lagæi littoris umbra jaces.
7 Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec meſtis addere thura rogis.
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
Numquid & hoc, 8 fallax Nile, negare potes?

1 Vare, qui modo in Ægypto (Paratonium autem Ægypti urbs) geſſiſti Rom. tribunatum, cujus inſigne eſt vitis, quam geſtabat tribunus ad ca-

ſtigandos milites. 2 Centurio. Romuli inſtituto, legio, quæ conſtabat 3. millibus, diſtributa eſt in 30. centurias, quibus ſingulis ſinguli præerant centuriones. poſtea tamen mutato numero militum, manipulorum, & centuriarum in legione, 60. militibus præerat centurio, qui primitus 100. 3 Romæ in Italia, quam condidit Quirinus, ideſt Romulus. *vel* Romanis fruſtra prom. 4 Namque mortuus es in Ægypto. 5 Umbra prom. ideſt tu promiſeras, nos expectabamus reditum. 6 Ægyptii. a Lago patre Ptolemæi Maced. 7 Sic ep. 85. li. 6. n. 7. 8 Ægypte, quæ negabas Varo reditum, mihi funeris curam.

Ad Diodorum. XXVII.

NAtali, *Diodore, tuo conviva ſenatus*
Accubat, & 1 rarus non adhibetur eques:
Et tua 2 tricenos largitur ſportula nummos;
3 Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

1 Non rarus, i. e. frequens. 2 Triplicem ſportulam. 3 Hoc faciunt allecti tua ſportula, vel in gratiam Imperatoris, cui tu gratus, ut quondam Veſpaſiano: nemo tamen eorum eſt, qui non te pro ignobili habeat, obſcuro, terræque filio. Seneca in Apocolocynthoſi: *Nemo enim illum unquam natum putavit.*

Ad Janum. XXVIII.

ANnorũ, nitidique ſator pulcherrimè mundi,
1 Publica quem primũ vota, preceſq; vocãt,
2 Pervius exiguos habitabas ante Penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter:
Nunc tua 3 Cæſareis cinguntur limina donis;
Et fera 4 tot numeras, Jane, 5 quot ora geris.
At tu, ſancte pater, tanto pro munere gratus,
6 Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

1 Ep. 2. n. 1. & epi. 8. n. 2. l. 8. 2 Prius habuiſti ſacellum in foro Tranſitorio dicto, *Vel* quod per id in alia eſſet tranſitus, utpote ſitum inter Capitolium, & collem Quirinalem; *Vel* a quatuor tranſitionibus ad 4. portas Jani templi. 3 Quibus ornatur templum tuum a Domitiano, Nerva, Trajano. 4 Nempe, quatuor, vetus Romanum, Julium, Auguſtum, Tranſitorium. 5 Epig. 2. l. 8. n. 3. 6 Præſta pacem æternam. cujus ſignum Janus clauſus; ut apertus, belli. ep. 60. l. 8. n. 3.

Ad Sextilianum. XXIX.

QUam mihi mittebas 1 *Saturni tempora lancem,*
Miſiſti domina, Sextiliane, tua.
Et quam donabas 2 dictis a Marte Calendis,
3 De noſtra præſina eſt ſyntheſis empta tega.
Jam conſtare tibi gratis cœpere puellæ.
4 Muneribus ſutuis, Sextiliane, meis.

1 In Saturnalibus. epi. 40. l. 4. n. 1. & epig. 85. lib. 5. nu. 8. 2 Qui Veneris natalis, quo munera mittuntur fœminis ab amatoribus. epig. 92. l. 9. n. 9. & ep. 85. l. 5. n. 8. Qui idem mihi natalis, quo mihi mitti ſolent munera. ep. 24. ſupra. 3 De toga, quam mihi mittere ſolebas, emiſti amicæ tuæ viridem veſtem cœnatoriam. ep. 40. l. 2. n. 3. 4 Ita alis dominam meis ſumptibus, meo certe damno; dum, quæ me capere oportuit, illa intercipit.

De Apollinaris litore Formiano. XXX.

OTemperatæ dulce 1 *Formiæ litus:*
Vos, 2 cum ſeveri fugit oppidum Martis,

1 Maritima Campaniæ urbs, ubi villam, ſeu prætorium habuit Apollinaris. ad quem epig. 87. l. 4. & epig. 25. l. 7. 2 Cum ſe recipit ex urbis Romanæ occupationibus, & negotiis.

Et

Et inquietas ſeſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos, Algidoſve ſeceſſus,
Prænesté nec ſic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Cajeta
Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento;
Nec languet æquor: viva ſed quies Ponti
Pictam phaſelon adjuvante fert aura,
Sicut puella non amantis æſtatem
Mota ſalubre purpura venit frigus.
Nec ſeta longe quærit in mari prædam,
Sed a cubili, lectuloque jactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Ridet procellas tuta de ſuo menſa.
Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
Natat ad magiſtrum dedicata murena.
Nomenculator mugilem citat notum,
Et adeſſe juſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando, Roma, permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotioſis rebus urbis hærenti?
O janitores, villicique felices!
Dominis parantur iſta, ſerviunt vobis.

3 Temperato cœlo, & amœnitati Formiarum non præfert Tibur pudicæ ſuæ uxoris ſolum natale, ſeu villam. non Tuſc. Algidos receſſus, Prœneſte, nec Anxur. 4 Præ Formiis non deſiderat Circæum promontorium, Cajetam Trojanis conditam, Maricam, Lirim. de quibus vide Geographos, & Leandrum in primis. 5 Nec lacum Lucrinum in Campania, cujus aqua, ut & Bajarum, æque delicata, & mollis, ac Salmacis in Caria, cujus fons effœminare viros dicitur a Poetis. Ovid. 55. Metam. Auſon. epig. 68. & 92. Anthol. l. 1. c. 17. 6 Æquor. 7 Nec tamen ſtagnat, ſed leni aura portat naviculas. 8 Æque lenis eſt Formiani ſinus aura, atque illa, quam ſibi faciunt puellæ per æſtatem agitantes aera mota veſte, vel flabello. epiſt. 23. Brodæus flabellum ex pavoninis pennis purpureis confectum intelligit. Miſcel. l. 10. c. 22. 9 Linea piſcatoria. 10 Longe. 11 Per aquam pellucidam. 12 Si quando mare ventis tollatur, menſa minime ſolicita eſt de piſcibus, ut quæ ſuo penu e ſuo regno, ſuis piſcinis ſatis ſit inſtructa. 13 In ſuis natos piſcinis. 14 Sic epig. 30. l. 4. n. 5. 15 Qui piſces nominatim citet, evocetque; non ſecus, ac nomenclatores ſolebant in foro, & campo Martio citare reos, convivaſque, & ſuggerere nomina civium dominis ſuis in ambitu, & petitione magiſtratus ſalutandorum. 16 Per occupationes, & curas urbanas. 17 Quot dies, quos jucunde liceret agere Formiis, poſſunt imputari quaſi perditi urbanis curis. 18 Aliis, *vinitores*. 19 Domini raro, furtim, & per otium, civicis quaſi emiſſi vinculis, has voluptates carpunt; vos, o villici, ſemper, libere, & ad ſatietatem iis fruimini.

In Calliodorum. XXXI.

1 Vendidisti. 2 Heri ep. 44. l. 1. n. 1. 3 Ex pretio servi venundati. 4 Cœnę 3. sunt partes, antecœna, cœnæ caput, seu pompa, & secundæ mensæ, seu bellaria.

1 *Addixti servum nummis, 2 here, mille trecentis,*
Ut bene cœnares, Calliodore, 3 semel:
Nec bene cęnasti. mullus tibi quatuor emptus
Librarum 4 cœnæ pompa, caputque fuit.
Exclamare libet, non est hic improbe, non est
Piscis: homo est. hominem, Calliodore, voras.

¶ De imagine Marci Antonii, ad Cæditianum. XXXII.

1 Epig. 101. l. 9. * Supra ep. 23. * 2 *Quod si oculis facies honesti cernerentur, mirificos sui amores excitaret.* Plato. Spectabile hoc, & imitabile picturam laudandi exemplar.

Hæc mihi quæ colitur violis pictura, rosisq;
Quos referat vultus, Caditiane, rogas?
Talis erat 1 Marcus mediis 1 Antonius annis
** Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.*
2 *Ars utinam mores, animumque effingere posset:*
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Munatium Gallum. XXXIII.

4 A quibus per ludorum speciem circumventis Romani fœminas rapuerunt. 2 Socratem, qui Juvenali *senex vicinus Hymetto*. Alii Epicurum intelligunt. 3 Sic tibi casta Venus det retinere claros Penates soceri cum perpetua facem natæ, uxoris scilicet tuæ. Alii leg. *consoceri claros*. 4 Ut tu, &c. a nobis abigas, ideſt, me asseras. ut ep. 71. & 11. l. 7. 5 Maledicentia, livore, quem ep. 71. l. 7. dixerat, *atrum venenum*. 6 Epist. ad l. 1. n. 7. & ep. 3. l. 8. n. 12.

Implicior priscis, Munati Galle, 1 Sabinis,
2 Cecropium superas qui bonitate 2 senem;
3 Sic tibi eum soceri claros retinere Penates
Perpetua natæ det face casta Venus:
4 Ut tu, si viridi tinctos 5 arugine versus,
Forte malus livor dixerit esse meos,
Ut facis, a nobis abigas: nec scribere quemquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
6 Hunc servare modum nostri novere libelli;
Parcere personis, dicere de vitiis.

Ad Cæs. Trajanum. XXXIV.

* Al. *Cæsar Trajane*.

*Dī tibi dent, quidquid, * princeps Trajane, mereris;*

Et rata perpetuo, quæ tribuere, velint:
1 *Qui ſua reſtituis ſpoliato jura patrono;*
Libertis 2 exul non erit ille ſuis.
3 *Dignus es, ut poſſis totum ſervare 4 clientem:*
5 *Ut liceat tantum; vera probare potes.*

1 Qui reſtituis patronis jus patronatus in libertos ſuos, quos Domitianus militibus æquarat. 2 Jure ſuo ſpoliatus tanquam proſcriptus, & exul. 3 Certe dignus es integram inire laudem ex integro cive Romano priſtinæ ſuæ dignitati reſtituto. 4 Civem Romanu. 5 Al. *Ut (liceat tantum vera probare) potes.*

De Sulpicia. XXXV.

OMnes 1 Sulpiciam legant puellæ,
Uni quę cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
*2 Non hæc * Colchidos aſſerit furorem,*
** Diri prandia nec refert Thyeſtæ:*
** Scyllam, * Byblida 3 nec fuiſſe credit:*
Sed 4 caſtos docet, & pios amores,
Luſus, delicias, facetiaſque.
Cujus carmina qui bene æſtimarit,
Nullam dixerit eſſe nequiorem,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.
Tales 5 Egeriæ jocos fuiſſe
6 Udo crediderim Numæ ſub 6 antro.
7 Hæc condiſcipula, vel hæc magiſtra
Eſſes doctior, & pudica 8 Sappho.
Sed tecum pariter ſimulque viſam
9 Durus Sulpiciam Phaon amaret.
Fruſtra: 10 namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto ſibi viveret Caleno.

1 Poetriam, Martiali coævam, cujus meminit Sidonius carm. 9. 2 Non ſcribit inſanos Medeæ amores; vel non excuſat Medeæ ſcelera. ſic Juven. *peiturę ignoſcit Eliſæ.* Sat. 6. ℣. 439. * Vide Mythologos, & 4. ep. ſupra. 3 Nec ipſa credit, nec aliis credendas ingerit has fab. 4 De amore conjugum. 5 Nymphæ, cujus colloquio, & inſtitutis ſe uſum finxit Numa rex Rom. II. vide ep. 47. l. 6. n. 5. 6 Aricino fontibus, atque aquæ ductibus madenti, vide Juv. Sat. 3. ℣. 11. 7 Si Sulpicia uſa fuiſſes magiſtra, vel condiſcipula, o Sappho. 8 Poetria celebrata, decima Muſa. 9 Qui neglexit, contempſitque alias mulieres ad amores durus, Sulpiciam tamen æque, aut potius amaret. 10 Neque enim Bacchi, Apollinis, ipſiuſve Jovis thalamos præferret thalamis conjugis ſui Caleni, ad quem mox epig. 38.

In Munnam. XXXVI.

1 Adulterantia vinum.
2 Epig. 81. l. 3. n. 20. & l. 13. ep. 123.
3 Vina apothecis condita superponebantur fumariis, ut præcocem maturitatem a fumi tenore traherent. Horat. od. 8. l. 3. Columella cap. 6. l. 1. & Galen. περὶ ἀντιδότ. Sed insaluberrima esse hæc vina testatur Plinius lib. 23. c. 1.
4 Vina insaluberrima, ut jam n. 3. vide & ep. 29. l. 1. n. 6
5 Vina Setina nobilia e Setia Campaniæ.

1 *Improba Massiliæ quidquid* 2 *fumaria cogunt;*
3 *Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;*
Ate, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
Per freta, per longas 4 *toxica sæva vias:*
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis 5 *Setia cara suis.*
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto causſa tibi est; ne tua vina libas.

¶ Ad Maternum. XXXVII.

1 Jurisperite sanctissime, atque disertissime.
2 Mihi concivi tuo, & συμπατριώτῃ meditanti patriam, & Bilbilim meam visuro (ut sup. epig. 20.) si quid est, quod mandarum velis, mandabis nuncio.
3 Hispanum, ep. 16. sup. n. 1.
4 An forte Hispaniæ copiæ præfers Italiæ inopiam?
5 Quod distat a Roma 17. M. passuum. * Capere. 6 Piscículos quosdam vilissimos. 7 Quam in Hispania captos mullos, nisi trilibres sint, in mare rejicere. 8 Quibus vivunt, unde extrahuntur. Pisces vero saxatiles fluviatilibus meliores. 9 Insipidam, nullius saporis. 10 Lautissima mensa. 11 Ep. 11. l. 6 n. 4. 12 Mitulos. 13 Potius quam in Hispania cœnare ostrea nobilia ---- 13 ---- quæ non habent, quod invideant, ideſt, non cedentia ostreis in Lucrino lacu prope Bajas natis. 14 Tanta eorum in Hispania copia. 15 Epig. 4. lib. 4. n. 12. 16 Canes hortatus. 17 Vulpes. 18 In Hispania. 19 Retia modo extracta e piscoso mari & in terra capient lepores.

1 *Juris, & æquarum cultor sanctissime legum,*
Veridico Latium qui regis ore forum;
2 *Municipi, Materne, tuo, veterique sodali*
3 *Callaicum mandas si quid ad Oceanum;*
4 *An* 5 *Laurentino turpes in litore ranas,*
Et satius tenues * *ducere credis* 6 *acos?*
7 *Ad* 8 *sua captivum quam saxa remittere mullum,*
Visus erit libris qui minor esse tribus?
Et 9 *fatuam* 10 *summa cœnare* 11 *Pelorida mensa,*
12 *Quosque tegit levi cortice concha brevis?*
Ostrea 13 *Bajanis quam non liventia testis,*
14 *Quæ pueri domino non prohibente verent?*
Hic 15 *olidam* 16 *clamosus ages in retia vulpem,*
Mordebitque tuos 17 *sordida præda canes.*
18 *Illic piscoso modo vix eductа profundo*
Impedient lepores 19 *humida lina meos.*

Dum loquor, ecce redit ſporta piſcator inani:
Venator capta 20 mele 21 ſuperbus adeſt.
22 Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello,
23 Callaicum mandas ſi quid ad Oceanum.

20 Palat. *male*. unde Rutgerſius, & Scriv. *mele*, animali mordaci, & pernicioſo, quod vulgo Taxus, ſive Daſius appellatur. legebatur antea *marte*. 21 Perinde ac opima præda eſſet onuſtus. 22 Ad villas in Italia maritimas piſces ex urbe feruntur, ad menſas inſtruendas. ſic ep. 47. n. 16. & ep. 57. n. 25. l. 3. 23 Supra n. 3.

Ad Calenum. XXXVIII.

*O 1 Molles tibi quindecim, * Calene,*
*Quos cum * Sulpicia tua jugales*
Indulſit deus, & peregit annos!
O nox omnis & hora, qua notata eſt
2 Caris litoris Indici lapillis:
O qua 3 prælia, quas utrinque 4 pugnas
Felix lectulus, & lucerna vidit
5 Nimbis ebria Nicerotianis!
6 Vixiſti tribus, o Calene, luſtris;
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et ſolos numeras dies mariti.
7 Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos, vel unam
Malles, quam Pyliam quater ſenectam.

1 Jucundos, felices. * Supra ep. 35.
2 Ep. 45. l. 8. n. 2.
3 Τῆς καλλιγραφίας.
4 Epigr. 30. l. 13.
5 Madens adſperſionibus, & unguentis a Nicerote aromatopola confectis. ep. 55. l. 6. n. 4.
6 Veram egiſti vitam ſolos hoſce 15. annos, quibus fuiſti uxoratus. 7 Unum ejuſmodi diem tibi a fatis redditum præferres 4. ætatibus Neſtoris. ideſt, 12. ſeculis. vide ep. 30. l. 9. n. 1.

¶ In Lesbiam. XXXIX.

C Onſule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
1 Mentiris: nata es, Lesbia, rege 2 Numa.
Sic quoq; mentiris; namq; ut tua ſecula 3 narrant,
4 Ficta Prometheo diceris eſſe luto.

1 Immo antiquior es omnibus Conſulibus.
2 Secundo rege Rom.
3 Al. *narres*. 4 Ita annoſa es, & ſimul adeo ſquallida, & turpis, ut videaris e luto facta a Prometheo, reſpicitque figmentum Poeticum. vide ep. 67. infra.

Ad Lupum de Polla. XL.

S Emper cum mihi diceretur eſſe
Secreto mea Polla cum cinædo:
Irrupi, Lupe, 1 non erat cinædus.

1 Alius erat a cinædos. quod autem fuerit hoc ſcelus, videtur innuere Paronomaſia τῶν *Irrupi*. epig. 47. l. 1. n. 3.

In

In Proculejam. xli.

1 Januario, & τὸ novo ἀντίθεται τῷ veterem maritum.

2 In repudiis comprobata sunt hęc verba, *Tuas res tibi habeto*. item, *Tuas res tibi agito*. Cajus l. 2. ff. de Divort.

1 *Mense novo Jani veterem, Proculeja, maritum*
Deseris, atque jubes 2 res sibi habere suas.
Quid, rogo, quid factum est? subiti quæ causa doloris?
Nil mihi respondes? dicam ego: 3 prætor erat.
Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares:
Et 4 populare sacrum bis millia dena tulisses.
Dissidium non est hoc, Proculeja: lucrum est.

3 Ne itaque uxor dotata, & dives marito pauperi designato Prætori cogeretur suppeditare impensas purpuræ (namque purpurati, seu prætextati curabant Megalesia Prætores) & ludorum in honorem Magnæ matris deum, & ad conciliandam gratiam, & salutem populi; fecit Proculeja divortium. 4 Merula refert ad Floralia; Raderus ad Fornacalia, Palilia, seu Laralia. Ego hæc eadem Megalesia maxime populare sacrum fuisse censeo, ut quæ ad religionem, & lætitiam populi celebrata sunt.

Ad * Dindymum. xlii.

* Ad eundem, epigr. 42. & 84. l. 5.

1 Nondum decerpta, intacta adhuc.

Tam dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, & soles, & levis aura terat.
Celantur simili 1 ventura Cydonia lana,
Pollice virgineo quæ spoliata nitent.
Fortius impressi quoties tibi basta quinque,
Barbatus labris, Dindyme, sio tuis.

Ad Philerotem. xliii.

1 Sepulchris consecrari agellum moris fuit, ut dictum ep. 115. & 117. l. 1.

1 *Septima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro.*
2 *Plus nulli, Phileros, quam tibi, reddit ager.*

2 Manent enim tibi dotes sepultarum, vacatque thalamus novo conjugio.

¶ Ad 1 Q. Ovidium. xliv.

1 De hoc epigr. 43. & 44. l. 7. & ep. 53. l. 9.

2 Scotos. ep. 7. lib. spect. n. 5.

1 *Quincte 2 Caledonios Ovidi visure Britannos,*
Et 3 viridem Tethyn, Oceanumq; 4 patremq;
Ergo 5 Numæ colles, & 6 Nomentana relinques
Otia? nec retinet rusque, focusque senem?

3 Cœruleum, seu viride mare. 4 Patremne fluminum *Physice*? an quia Deus? Dii autem omnes dicti patres. an ex opinione Thaletis, qui omnia ex aqua generari sensit? vide quæ nos ad ℣. 200. Oedipi Senecæ. 5 Sabinorum regionem montanam, unde oriundus Numa, Curibus scilicet, & in qua prædium Ovidii Nomentanum. Cluv. l. 2. c. 8. Alii exp. Romam a Numa secundo rege auctam. 6 Prędium tuum Nomentanum. de quo ep. 106. l. 1. & epig. 92. l. 7.

7 *Gaudia*

7 *Gaudia tu differs: at non & ſtamina differt*
Atropos; atque omnis ſcribitur hora tibi.
Præſtiteris caro (quis non hoc laudet?) 8 amico,
Ut potior vita ſit tibi ſancta fides.
Sed reddare tuis tandem manſure Sabinis,
9 Teque tuas numeres inter amicitias.

7 Vide ep. 51. l. 4. & ep. 16. l. 1.
8 *Cæſonio*, ut ep. 43. & 44. l. 7. vel alteri cuivis amico.
9 Virum probum maxime ſe amare decet, &c. Ariſt. Magn. Mor. l. 2 c. 13. & 14. *Qui ſibi amicus eſt, hunc ſcito amicum omnibus eſſe.* Senec. epiſt. 6.

¶ In delicatum lectorem. xlv.

SI quid 1 lene mei dicunt & 1 dulce libelli:
Si quid 2 honorificum pagina blanda ſonat:
Hoc tu 3 pingue putas, & 4 coſtam rodere mavis,
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
5 Vaticana bibas, ſi delectaris aceto:
Non facit ad ſtomachum 6 noſtra lagena tuum.

1 Amatorium, nuptiale, ſalutatorium, &c.
2 Encomiaſticum.
3 Craſſum, rude.
4 Oſſa mavis rodere, quam guſtare ilia apri. hoc eſt, maledica probas carmina, & acria dulcibus præfers ---- 5 ---- bibe itaque vina venenoſa (ut epig. 19. l. 1. n. 6. & ep. 92. l. 6.) & acetum. hoc eſt, carmina maledica. 6 Dulce, & mite vinum. ideſt, carmen leue, dulce, honorificum.

In Mathonem. xlvi.

OMnia vis 1 belle Matho dicere: dic aliquando
Et 2 bene: dic neutrum, dic aliquando 3 male.

1 Placenter, & ad voluntatem audientium, vel ex regulis Rhetorices, & artis lenociniis. ſic Perſ. Sat. 1. ℣. 86.
2 Ad rem propoſitam, omiſſis artis præceptis, ex rei veritate.
3 Miſſis lenociniis, & blanditiis. atque ubi opus erit, maledicas, neque in obſequium malefico, vel potentiſſimo parcas.

¶ Ad Julium Martialem. xlvii.

VItam qua faciunt beatiorem,
Jucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res 1 non parta labore, ſed 2 relicta;
3 Non ingratus ager; focus perennis;
Lis numquam; 4 toga rara; mens quieta;
Vires ingenuæ; ſalubre corpus;
Prudens ſimplicitas; 5 pares amici;

1 Parce enim, duriter, & anxie quæſita, anxie, & non ſine curis tenentur.
2 A patre, ſeu majoribus. Πατρῶον ἔχειν δεῖ τὸ καλῶς δαίμονα, *Paterna rura bobus exercet ſuis.* vide & Senec. de beata vita. c. 23. 3 Qui ſemina reddit cum largo fœnore. qui ſpem non ementitur.
4 Officia togata, urbana, clientum ambitus, &c. nulla, epig. 81. infra n. 5. 5 Convictores faciles, & jucundi.

6 *Con-*

6 Convivæ, vel ipse cibus parabilis, nec mari, terra, & aere exquisitus. gula non irritata. τὰ μὴ πείθοντα τοὺς μὴ πεινῶντας ἐσθίειν, καὶ τοὺς μὴ διψῶντας πίνειν. Xenoph. ἀπομν. α. 7 *O quid solutis est beatius curis!* Catull. 8 Tori socia, uxor. 9 Somnus facilis, suavis, brevis. 10 Mortis non libido, non fuga. Senec. ep. 24. 70. 78. de beata vita cap. 5. &c.

6 Convictus facilis, sine arte mensa;
Nox non ebria, sed 7 soluta curis;
Non tristis 8 torus, & tamen pudicus;
9 Somnus, qui faciat breves tenebras;
Quo sis, esse velis, nihilque malis:
10 Summum nec metuas diem, nec optes.

¶ Parat Poeta convivium. xlviii.

1 Isidis sacerdotes reversi ab indagatione filii amissi, (quam quotidie repræsentabant) indicant, testanturque esse horam octavam, i. e. secundam a meridie. 2 Ita restituit Scriverius a J. Scaligero monitus. depilata, volsa, calva, H. Salmuth ad Panciroli cap. de Bysso, *Ecce pilata*, cum antea legererur, *Et pilata*, exponereturque pilis, gladiis, cultris armata. Alii vero. *Et pileata*, contra legem metri. vide epig. 56. l. 6. 3 Ad templum Deæ Isidis in campo Martio. 4 Septima, idest, prima pomeridiana, octava prior. 5 Neronianis thermis. ep. 35. l. 7. 6 Amici, & convivæ Poetæ. * *Sex enim convivium Cum rege justum; si super, convicium est*. Aus. Ephem. & A. Gellius l. 13. c. 11. vide & Rosinum antiq. Rom. l. 5. c. 28. 7 Lectus ad mensam accommodatus, qui referebat imaginem Græcorum Σ, quod olim formabatur ut Latinum C. vide epig. 87. l. 14. Brodæus mensam interpretatur, cui cont. Lips. astipulatur Savato ad Sidonium, l. 2. n. 5. ep. 2. vide & Stuckium antiquitatum conv. l. 2. c. 34. & Rosinum c. 28. l. 5. Rom. antiq. 8 Ep. 88. l. 3. 9 Sessilis, ep. 47. l. 3. de qua Athenæus l. 2. c. 27. 10 Ep. 47. l. 3. n. 9. Al. *tonsile*. n. 11 Quæ ructus ciet. Al. *stupratrix mentha*. Al. *nec destupratrix mentha*, *sed h.* idest, οὐτιδανὴ, frugiperda, quæ semen destruit. 12 Eruca, qua salaci appellata, ut & bulbis interdicit Ovid. 2. Rem. 13 Ep. 79. l. 5. n. 5. * Ruta conditos. 14 Papillæ suis primiparæ salso thynni liquore imbutæ. ep. 56. l. 13. 15 Gruteri Palatinus agnoscit scripturam *Gastus*, unde Scriverius optimo sensu, atque huic loco aptissimo conjecit *Gustus*. quasi dicat, Priora illa dabuntur in promulside, & gustu; sequitur caput cœnæ, hœdus, ofelle, &c. vide, quæ ad ep. 79. l. 5. n. 2.

1 NUnciat octavam Phariæ sua turba juvencæ,
2 Atque pilata 3 redit, jamq; subitq; cohors.
Temperat hæc thermas, nimios 4 prior hora vapores
Halat, & immodico sexta 5 Nerone calet.
6 Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis?
*Septem 7 sigma capit, sex * sumus, adde Lupum.*
8 Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes.
In quibus est lactuca 9 sedens, & 10 sectile porrum:
Nec deest 11 ructatrix mentha, nec 12 herba salax.
*13 Secta coronabunt * rutatos 13 ova lacertos,*
14 Et madidum thynni de sale sumen erit.
15 Gustus in his una ponetur cœnula mensa,

Hę-

Hædus 16 *inhumani raptus ab ore lupi.*
Et qua non egeant ferro 17 *ſtructoris*, 18 *oſſella*,
Et 19 *faba fabrorum*, 20 *protostomique rudes.*
Pullus ad hæc, 21 *cœniſque tribus jam perna ſuperſtes*
Addetur: ſaturis mitia poma dabo.
De 22 *Nomentana vinum ſine face lagena*,
23 *Qua bis Frontino conſule plena fuit.*
Accedent ſine felle joci, 24 *nec mane timenda*
Libertas, & nil quod tacuiſſe velis.
25 *De Praſino conviva meus, Venetoque loquatur:*
Nec facient quemquam pocula noſtra reum.

16 Quem lupo raptori obnoxium nos noſtrum faciemus experturi teneriorem. rationem vide apud Plutarc. lib. 1. Sympoſ. 9. Quæſt. 17 Carptoris. vide, quæ ad Sat. 11. Juvenal. ℣. 136. 18 Partes carnium.

19 Herba, quæ faba condita *fabrilis* dicebatur. Columel. *quique fabis habilis fabrilia miſcet.* 20 Caules, qui primi ſuccidiuntur. 21 Quartæ huic cœnæ inſerviens. 22 Ep. 106. l. 1. n. 2. 23 Qua vinum conditum erat priore conſulatu Frontini iterum Coſ. Al. *prima fuit.* 24 Libertas loquendi, cujus nos non pœniteat proximo mane, vel propter difficilem aliquem convivam, vel qui dicta foris eliminet, reumque faciat. 25 De factionibus aurigatorum, & ſtudiis Principis, & Populi. periculoſum autem erat ſub Nerone, Virellio, & Domitiano iis favere, a quibus alieni principes. Praſinæ autem, & Venetæ maxime favebant.

In Cottam. xlix.

1 CUm * *potes* 2 *amethyſtinos* 3 *trientes*,
Et nigro * *madeas* 4 *Opimiano*:
Propinas 5 *modo conditum Sabinum.*
Et dicis mihi Cotta, vis in auro?
Quiſquam 6 *plumbea vina vult in auro?*

* Bibas vinum nobile. 1 Vide geminum huic ep. 86. lib. 4. 2 Scyphos gemmis ornatos, vel vitreos pellucidos inſtar amethyſti. vel reſpicit ad colorem vini. 3 Ep. 107. l. 1. n. 4. 4 Ep. 27. l. 1. n. 5. 5 Quod tamen ante annum ſextum non eſt potabile. 6 Peſſima, & viliſſima, inter metalla plumbum, aureo poculo indigna.

¶ De Scorpo. l.

1 FRangat 2 *Idumæas triſtis* * *Victoria* 3 *palmas*:
4 *Plange* * *Favor ſæva pectora nuda manu.*

* Incitat ad luctus numina quondam Scorpo nobiliſſimo aurigatoris faventia, Victoriam, Favorem, Honorem, Gloriam. 1 Reſpicit ad publicum luctum, quo *Conſul inie fractis mœrentem faſcibus urbem*. Ovid. ad Liviam. 2 Idume extrema Judææ pars, palmæ ferax. *Arbuſto. Palmarum dives Idume*. Lucan. 3 Signum victoriæ in certaminibus donabatur palma, quod depreſſa ea arbor non cedat, ſed adverſus pondus renitatur, ac reſurgat. Ariſtot. probl. Plutar. Sympoſ. 4 Qui ſolebas plaudere, plauſum in planctum converte.

5 Reſpicit morem publici luctus, quo patres Rom. depoſitis, quæ ad ornatum, & ἐπιμερίας inſignia pertinebant, atrati, ſordidati, pullatique incedebant.

5 *Mutet* **Honor cultus, & iniquis* 6*munera flam-*
6 *Mitte coronatas Gloria mœſta comas.* [*mis:*
Heu facinus! 7 *prima fraudatus, Scorpe, juventa*
Occidis, & 8 *nigros tam cito jungis equos.*
9 *Curribus illa tuis ſemper properata, breviſque*
Cur fuit & vitæ tam prope meta tuæ?

6 Quæ munera rogo imponantur, vide Suet. Jul. c. 84. Dion. Aug. Et de more laniandi crines in funere vide, quæ nos ad Senecæ Hippol. ℣. 1178. 7 Anno ætatis 27. infra ep. 51. 8 Pro Albis, quibus victor vehebaris, jam veheris Plutoniis equis, infernis, nigris. ſiquidem affectus, & ſtudia in morte, & apud inferos manere fingunt poetæ. 9 Ut ſemper victoriæ, ita & vitæ metam attingere properabas.

¶ Ad Fauſtinum. li.

1 Sigma verna fugarunt hyemem. Taurus, cui adſignatur Aprilis, reſpicit Arietem præeuntem menſe Martio, Geminis inſecutis menſe Majo. de Jove tauro Europam e Tyro in Cretam vehente; de Phryxi ariete, & Geminis, vide Mythol. & quæ nos ad Sen. Hip. ℣. 302. Troad. ℣. 1032. & Thyeſt. 851.

1 *Sidera jam Tyrius Phryxei reſpicit agni*
Taurus, & alternum Caſtora fugit hyems.
Ridet ager, veſtitur humus, veſtitur & arbos:
2 *Iſmarium pellex Attica plorat Ityn.*
3 *Quos, Fauſtine, dies, quale tibi Roma Ravennâ*
Abſtulit? o 4 *ſoles, o* 5 *tunicata quies!*
O nemus, o fontes, ſolidumque madentis arena
Litus, & 6 *aquoreis ſplendidus Anxur aquis,*
Et 7 *non unius ſpectator lectulus undæ,*
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
8 *Sed nec* 9 *Marcelli,* 10 *Pompejanumque, nec illæ*
Sũt triplices 11 *therma: nec* 12 *ſera jũcta quater:*
Nec 13 *Capitolini ſummum penetrale tonantis,*
14 *Quæque nitent cœlo proxima templa ſuo.*
Dicere te laſſum quoties ego credo 15 *Quirino?*
16 *Quæ tua ſunt, tibi habe:* 17 *quæ mea, redde mihi.*

2 Philomela ver nunciat. fabulam vide apud Ovid. Met. l. 6. Iſmaros mons eſt Thraciæ. 3 Quas delicias, quibus Ravennæ ruſticatus frui poteras, tibi auferunt curæ, & negotia urbana. Bodleian. MS. *Quos, Fauſtine, dies, quales tibi Roma Ravennæ abſtulit?* Ravenna autem hæc Fauſtina erat villa in agro Tarracinenſi 20. ab urbe lapide, non urbs Italiæ. 4 Dies clari, jucundi, liberi. *Fulſere quondam candidi tibi ſoles.* Catullus. 5 Ab officiis, & ſervitiis togatorum libera. ruſticati quippe, & in municipiis agentes togam raro induebant. ep. 50. l. 1. n. 1. ep. 47. ſupra n. 4. Juv. Sat. 3. ℣. 71. Cic. in Rull. Plin. l. 7. ep. 3. 6 Ep. 1. l. 5. n. 9. 10. 7 Ex ipſo lectulo proſpicere licet hinc paludem, illinc mare. 8 Sed objiciet quiſpiam fortaſſe, non eſſe hic, ut Romæ, theatra, balnea, templa. 9 Theatrum Marcelli filii Octaviæ ſororis Auguſti ab Auguſto extructum. 10 Theatrum Pompeii. 11 Thermæ Agrippinæ, Titianæ, Neronianæ, epig. 30. l. 3. & l. 2. ep. 48. 12 Supra, ep. 28. n. 4. 13 Capitolium. 14 Templum Flaviæ genti excitatum a Domitiano. ep. 2. & 4. 15 Romulo, ac Romæ. 16 Honores tuos cum curis, e formula divortii. ep. 41. n. 3. ſupra. 17 Villam meam, ruſticum otium.

De

De Spadone. lii.

THelin viderat in toga 1 *ſpadonem,*
2 *Damnatam Numa dixit eſſe mœcham.*

1 Mollem, & effeminatum. 2 Adulterii enim damnatæ non niſi togatæ in publicum prodibant, epig. 39. lib. 2.

¶ Epitaphium Scorpi. liii.

1 *ILle ego ſum Scorpus, clamoſi gloria circi,*
Plauſus, Roma, tui, deliciæque 2 *breves:*
3 *Invida quem Lacheſis raptum* 4 *trieteride nona,*
5 *Dum numeras palmas, credidit eſſe ſenem.*

1 Epig. 50. ſupra. 2 Præpr. morte immatura. 3 Annos natum 27. 4 Vide ep. 38. lib. 6. n. 2. 5 Propter victoriarum Circenſium numerum poſſet Scorpus videri ſenex.

In Olum. liv.

MEnſas, Ole, bonas ponis: ſed ponis 1 *opertas.*
Ridiculum eſt: poſſum 2 *ſic ego habere bonas.*

1 E quibus ramen aperiebat Olus, quas vellet. 2 Appanendo opertas, ſed vacuas, quas aperire non licet.

In Marullam. lv.

ARrectum quoties Marulla penem
Penſavit digitis, diuque menſa eſt:
Libras, 1 *ſcriptula,* 2 *ſextulaſque dicit.*
Idem poſt opus, & ſuas 3 *palæſtras,*
Loro cum ſimilis jacet remiſſus:
Quanto ſit levior Marulla dicit.
Non ergo eſt manus iſta, ſed 4 *ſtatera.*

1 Vide ep. 49. lib. 4. n. 3. 2 Sextas unciæ partes. Budæus de aſſe. lib. 1. 1 Τὴν κλιτογοπτέλλην. 4 Quæ tam accurate penſat, ponderatque.

In Gallum. lvi.

TOtis, Galle, jubes tibi 1 *me ſervire diebus,*
Et per 2 *Aventinum ter quater ire* 2 *tuum.*
3 *Eximit, aut reſicit dentem Caſſellius ægrum;*
4 *Infeſtos oculis uris Higine pilos.*

1 Functum munere clientis, ſaluando, deducendo, comitando, ſequendo, &c. 2 Collem Aventinum, in quo ædes tuæ. 3 Morbis cæteris ſtatuuntur medici, & remedia: ſed ſterili huic officio meo nullus medicus, remedium nullum, uti dentium dolori, &c. 4 Ubi palpebrarum pili oculos lædunt. Celſus l. 7. c. 7.

5 *Non*

5 Absque sectione F. curat dejectam uvam, tuberculum in faucibus. Cels. l. 5. c. 14.

5 *Non secat, & tollit stillantem Fannius uvâ:*
Tristia 6 servorum stigmata delet Eros.
7 *Enterocelarum fertur 8 Podalirius Hermes:*
9 *Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est?*

6 Ita de Cinnami arte delendorum stigmatum. ep. 64. l. 5. n. 18. & 19. 7 Herniarum. ubi intestina in scrotum delabuntur. 8 Chirurgus, medicus. Podalirius autem, & Machaon filii fuerunt Æsculapii medici. 9 Ab Herniæ curatore descendit ad quærendum de cura rupturæ, non ramicis, sed togæ, calceorum, corporis detriti officiis, quæ nemo patronorum resarciat, compensetve.

Ad Sextum. lvii.

1 Vide ep. 71. lib. 8.
2 Libra argenti mihi mitti solita.

1 *Argenti libram mittebas: facta selibra est,*
Sed piperis. 2 tanti non emo, Sexte, piper.

Ad Frontinum. lviii.

* Ordo est. Dum colui Anxur, Bajas, Rheg. &c.
1 Ep. 51. supra n. 6. & ep. 1. l. 5. n. 9.
2 Centum cellas, vel palatia Bajis ad mare extructa.
3 Et nemus, quod cicadæ non novere, idest, Rheginum, in quo (teste Plin. l. 11. c. 27.) silent cicadæ sub solstitio, alias vocalissimæ. unde *inhumanas* vocat, idest, streperas, importunas, nisi præplaceat lectio *inhumano*. 4 Mense Julio, ubi Sol in Cancro fervet. 5 Alicem amnem in Locris, ultra quem canunt cicadæ. 6 Musis, & carminibus vacanam. 7 Officiis urbanis ep. 56. supra n. 1. & 9. 8 *Metaph.* in altis urbis fluctibus, officiorum scilicet curarum, turbarum, &c. 9 Stercoratione, cultura, repastinatione. ep. 69. infra n. 3. 10 Ergo in Quirinali ut modo, n. 8. 11 Ep. 71. l. 1. n. 11. 12 Amo te, etiamsi non ceremoniis amorem usque præ me feram.

* *Anxuris 1 æquoreis placidos, Frōtine, recessus,*
Et propius Bajas, 2 litoreamque domum,
3 *Et quod inhumanæ 4 Cancro fervente Cicadæ*
Non novere nemus, 5 flumineosque lacus,
* *Dum colui; 6 doctas tecum celebrare vacabat*
Pieridas. nunc nos maxima Roma 7 terit.
Hic mihi quando dies meus est? jactamur in 8 alto
Urbis, & in sterili vita labore peris:
Dura suburbani dum jugera 9 pascimus agri,
10 *Vicinosque tibi, sancte Quirine, Lares.*
Sed non solus amat, qui nocte, dieque frequentat
Limina, 11 nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi Musarum sacra, per omnes
Juro deos, 12 & non officiosus amo.

In delicatum lectorem. lix.

1 Si unum epigramma tam longum sit, ut paginam totam impleat. *Lemma* autem est titulus, & inscriptio epigrammatis.

1 *Consumpta est uno si lemmate pagina, transis;*
Et breviora tibi, non meliora placent.

Dives

Dives, & ex omni posita est instructa macello
Cana tibi, sed te 2 mactea sola juvant.
3 *Non opus est nobis nimium lectore guloso.*
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

2 Cupediæ, & dulciaria. Athenæo l. 14. c. 23. maza. 3 Nolo lectorem, qui jocorum, & acuminum cupediis saturari velit, sed qui solida expectat carmina, & gravia, quasi caput convivii. Alii leg. *pene*, & intelligunt caudam, seu finem. non placet.

De Munna. lx.

JUra trium petiit a Cæsare discipulorum;
Assuetus semper Munna docere duos.

In miserum literatorem, qui, cum non haberet 3. discipulos, petiit a Cæsare jus trium discipulorum. Jocus petitus a jure trium liberorum, de quo ep. 91. & 92. l. 2.

Epitaphium Erotii. lxi.

1 HIc 2 *festinata requiescit Erotion umbra,*
Crimine quam fati 3 sexta peremit hiems.
Quisquis eris nostri post me 4 regnator agelli,
5 *Manibus exiguis 6 annua justa dato.*
7 *Sic Lare perpetuo, sic turba sospite, solus*
Flebilis in terra sit lapis iste tua.

1 Vide ep. 35. & 38. l. 5. unde huic lux. 2 Immatura, præpropera. 3 Ep. 35. l. 5. num. 3. 4 Dominus agri hujus post discessum meum in patriam, seu mortem. 5 Umbræ Erotii. 6 Anniversaria sacra, feralia, parentalia, ad sepulchrum. 7 Sic facienti precor tibi domum cum familia incolumem, nec habeas aliumquempiam e tuis, quem fleas. sic ep. 28. l. 6. n. 8.

¶ Ad magistrum ludi. lxii.

LUdi *magister parce simplici turbæ:*
1 *Sic te frequentes audiant capillati,*
2 *Et delicata diligat chorus mensa:*
Nec 3 *calculator, nec* 4 *notarius velox*
Majore quisquam 5 *circulo coronetur.*
Alba 6 *leone flammeo calent luces,*
Tostamque fervens Julius coquit messem:
* *Scuticaque loris horridis 7 Scytha pellis,*

1 Sic multos habeas discipulos ingenuos, nobiles, cirratos. vide epig. 57. l. 3. n. 8. 2 Et ameris a discipulis tuis, qui corona cingentes mensam tibi affident. Lipsi. lib. 1. epist. 5. quæst. legit *chorus Musæ*, & exponit pueros deditos Musis. 3 Qui rationes computandi per calculos, & Arithmeticam docet. 4 Qui docet literis, seu notis excipere dicta alterius. ep. 208. l. 14. 5 Corona discipulorum. 6 Ep. 57. l. 4. n. 5. 6. 7. & ep. 72. l. 5. num. 2. * MSS. *cirrata loris*. 7 Scythicæ pellis. respicit autem fab. Marsyæ ab Apolline victi, traditique Scythiæ, ut scutica male multatus exueretur pelle.

Qua

Qua vapulavit Marſyas 8 *Celænæus,*
Ferulæque triſtes ſceptra pædagogorum
9 *Ceſſent, & Idus dormiant in Octobres:*
Æſtate pueri ſi valent, ſatis diſcunt.

8 Ad Celænas oppidum Phrygiæ, ubi certavit Marſyas cum Apolline. 9. Uſque dum deferbuerit æſtatis calor, deferveat ſcuticæ, ferulæque ſævitia.

Epitaphium nobilis matronæ. lxiii.

1 *Marmora parva quidem, ſed non ceſſura viator*
2 *Mauſoli ſaxis, 3 Pyramidumque leges.*
4 *Bis mea Romano ſpectata eſt 5 vita Terento,*
6 *Et nihil extremos perdidit ante rogos.*
Quinque dedit pueros, totidem mihi 7 Juno puellas:
8 *Clauſerunt omnes lumina noſtra manus.*
Contigit & thalami mihi gloria rara, 9 fuitque
Una pudicitia mentula nota mea.

1 Tumulum marmoreum. 2 Lib. ſpect. ep. 1. n. 12. 3 Lib. ſpect. ep. 1. n. 2. 4 Ludi ſeculares, peſtilitatis avertendæ gratia inſtituti, ut creditur, a Val. Poplicola, celebrabantur centeſimo quoque anno: cæſis atro bove Diti, concolori juvenca Proſerpinæ ad aram Ditis in Terento in campo Martio. ſpectabatur itaque hæc matrona ſecundis ſeculariibus. Neque enim carminis hujus laude, & miraculo digna fuiſſet matrona hæc ſeculariibus Claudii, & Domitiani, inter quos interfuerunt anni 41. (vide Suet. Claud. cap. 21.) ut hunc locum exponunt Ang. Politianus, Beroaldus, Heraldus, & Raderus. 5 Lipſius legit *vitta*, 26. epig. 3. centur. 6 Et vita mihi permanſit ſyncere felix ad exitum uſque. 7 Quæ præſidet puerperiis, Lucina. 8 Omnes illi mihi morienti ſuperſtites clauſerunt oculos. quod erat maxime propinquorum officium. 9 Unici mariti ſui conjux.

Ad Pollam. lxiv.

Contigeris 1 *regina meos ſi* 2 *Polla libellos,*
Non tetrica noſtros excipe fronte jocos.
3 *Ille tuus vates* 4 *Heliconis gloria noſtri,*
Pieria caneret cum 5 *fera bella tuba,*
6 *Non tamen erubuit laſcivo dicere verſu,*
Si nec pędicor, Cotta, quid hic facio?

1 Dives, nobilis patrona. 2 Uxor Lucani, vide ep. 20. & 22. l. 7. 3 Lucanus. 4 Poeſeos Latinæ decus. 5 Civilia inter Cæſarem, & Pompeium. 6 Scripſit etiam laſciva carmina, & epigrammata.

In Carmenionem. lxv.

Cum te 1 *municipem Corinthiorum*
Jactes Carmenion, 2 *negante nullo,*

1 Civem Corinthium, de jure municipum, vide A. Gell. lib. 16. cap. 13. & Roſinum, lib. 10. cap. 22. 2 Molles enim, & improbi mores tui hoc loquuntur.

5 Cur

3 *Cur frater tibi dicor ex Iberis,*
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexa nitidus coma vagaris;
4 *Hispanis ege contumax capillis.*
Levis 5 *dropace tu quotidiano:*
Hirsutis ege cruribus, geniisque.
Os blasum tibi, debilisque lingua est;
* *Nobis filia fortius loquetur.*
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem,
Ne te Carmenien vocem 6 *sororem;*

3 Cur me Bilbilitanum ex Celtiberia appellas fratrem tuum?
4 Horridus, incultus. *unus de Capillatis cuniculosæ Celtiberiæ, &c.* Catul.
5 Ep. 20. l. 2. num. 7.
* Filia mea habet vocem magis virilem, quam tu.

6 Mollem, & effœminatum. *Vel* amasium; fororum enim nomine amicas designabant antiqui. vide ep. 4. l. 2. & l. 12. epig. 20. & Petronius passim.

De Theopompo. lxvi.

QUis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui jussit fieri 1 *te, Theopompe, cocum?*
Hanc aliquis faciem nigra violare culina
Sustinet? has 2 *uncto polluit* 2 *ungue comas?*
3 *Quis potius cyathos, aut quis crystalla tenebit?*
Qua sapient melius mixta falerna manu?
Si tam 4 *sidereos manet* 5 *exitus iste ministros,*
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

1 *Emphatice*, Te tam eximie formosum.
2 Manu uncta. *greasie*. alii leg. *uncto polligine*, id est, nidore.
3 Quis esset magis idoneus minister miscendis poculis?

4 Pulchros, & cœlitum convivio dignos. 5 Culina.

¶ Epitaphium vetulæ. lxvii.

1 *Pyrrha filia, Nestoris noverca,*
Quam vidit Niobe puella canam,
Laertes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes,
Jam 2 *cornicibus omnibus superstes*
Hoc tandem 3 *sita prurit in sepulchro*
Calvo Plotia cum Melanthione.

1 Vide ep. 39. supra. *Hyperbolice omnia.*

2 Quæ longævæ sunt. *Cornici novem ætates nostras tribuit Hesiodus*. Plinius l. 7. c. 48.

3 Libidinosam anum fingit etiam sepultam prurire.

In Læliam. lxviii.

1 Cum non sis ex aliqua insula, vel parte Græciæ oriunda, sed media nata Roma. vide Sat. 6. Juv. a ver. 186. unde huic lux, & fortassis ingenium.
2 Et mater tua ex Etruria, nunquam fucata, imo sole offuscata.
3 Aricia oppidum Latii, ad cujus clivum sedebant mendici. 4 Vide ver. 195. Sat. 6. Juv. & quæ nos ad illum. 5 Tu Romana. Herfilia autem Romulo cessit conjux e Sabinis raptis una. De Egeria, supra ep. 35. n. 15. 6 Κιγκλίζῃ quod in maribus *cevere* dicitur. 7 Linguam græcam. vel magis proprie blanditias, & sermones nequam Corinthi, unde Lais. 8 Nunquam tamen ex deformi, & blanda Lælia fies pulchra, & elegans Lais.

1 CUm tibi non Ephesus, nec sit Rhodus; aut Mitylene,
Sed domus in vico, Lalia, patricio;
2 *Deque coloratis nunquam lita mater Etruscis;*
Durus 3 *Aricina de regione pater;*
4 Ζεῦ ἓ ψυχὴ *lascivum congeris usque,*
Pro pudor! 5 *Horsilia civis, & Egeria.*
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis;
Sed quem lascivo straverit amica viro.
Scire cupis, quo casta modo matrona loquaris.
Numquid cum 6 *crissas, blandior esse potes?*
Tu licet ediscas totam, referasque 7 *Corinthon,*
8 *Non tamen omnino Lalia, Lais eris.*

De Polla. lxix.

1 Ep. 54. l. 2.
2 Quæ tamen versaris cum cinædis, &c.

1 CUstodes das Polla viro: *non accipis* 2 *ipsa.*
Hoc est uxorem 3 *ducere, Polla, virum.*

supra epig. 40. 3 Exercere imperium in virum, perinde ac si uxor *duxisses* maritum, quæ tamen proprie dicitur *nubere* marito. ep. 12. lib. 8.

Ad Potitum. lxx.

1 Vesperi resalutant discedentem patroni, mihique *Vale* dicunt, quibus ego mane, *Ave*.
2 Nuptias, liberos natos, hereditates, honores, &c.

QUod mihi vix unus toto liber exeat anno;
Desidia tibi sum, docte Potite, reus.
Justius at quanto mirere, quod exeat unus,
Labantur toti cum mihi sape dies.
1 *Nunc resalutantes video nocturnus amicos:*
2 *Gratulor & multis; nemo, Potite,* 3 *mihi.*
Nunc 4 *ad luciferam signat mea gemma Dianam:*
Nunc me 5 *prima sibi, nunc sibi* 6 *quinta rapit.*

3 Nihil ejusmodi adepto. 4 Rogatus annuli mei gemma signo testamenta, seu tabellas alias in monte Aventino, ubi Lucina parturientium præses colitur. 5 Salutationum hora. epig. 8. lib. 4. num. 2. 6 Occupationes, quarum quinta est hora. epig. 8. lib. 4. num. 4.

Nunc

Nunc 7 consul, prætorve tenet, 8 reducesque choreæ:
Auditur toto sæpe 9 poeta die.
Sed nec 10 caussidico possis impune negare,
Nec si te 10 rhetor, 10 grammaticusve rogent:
11 Balnea post decimam lasso, centumque petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

7 Judicia, & caussæ forenses, quibus presunt Coss. & Prætor. 8 Reducentium ne patronos? An sacerdotum Isidis, ut supra ep. 48. nu. 1. An histrionum, vel saltatricularum? 9 Recitans novum suum carmen. 10 Namque & oratores recitabant. Plin. l. 5. ep st. 3. ut & Rhetores, & Grammatici. 11 Cum itaque per has occupationes sero, & post horam statutam lavem, cœnemque accepta sportula, quis quæso locus libro componendo?

¶ De Rabirio. LXXI.

QUisquis læta tuis, & sera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hac caras tellure 1 Rabirius 2 umbras:
Nulli sorte jacent 3 candidiore senes.
4 Bis sex lustratori nox 5 mitis & ultima clusit,
Arserunt uno funera bina rogo.
Hos tamen 6 ut primis raptos sibi quærit in annis,
Improbius nihil 7 his fletibus esse potest.

1 Epigr. 55. l. 7. 2 Utriusque parentis sui. 3 Feliciore. 4 Annos 60. 5 Qua uterque mitis, & maturo sero defunctus est. 6 Sic. ep. 39. lib. 7 n. 6. quod vide. 7 Quibus prosequitur parentes longa, felicique vita functos, jamque maturo letho defunctos, non itaque tantum flendos.

Adulatorium. LXXII.

FRustra blanditiæ venitis ad me
1 Attritis miserabiles labellis:
2 Dicturus dominum, deumque non sum.
Jam non est locus hac in urbe vobis:
** Ad Parthos procul ite 3 pileatos,*
Et turpes, humilesque, supplicesque
*4 Pictorum 5 sola * basiate regum.*
Non est hic dominus, sed imperator,
Sed justissimus omnium senator:
Per quem de Stygia domo reducta est
6 Siccis rustica Veritas capillis.

1 Blanditiisne, an adoratione? 2 Non blanditurus Trajano, ut Domitiano quondam. vide ep. 8. l. 5. nu. 2. *Parthi enim se viliter regem adorant, pedes illius osculati. 3 Cum cæteræ gentes pileis raro uterentur, Parthi, & Persæ gestabant mitras, tiaras, cydares, seu pileos turbinatos, ut hodie Turcæ. 4 Picta veste. seu soccis pictis utentium. 5 Soleas, calceos, soccos. ep. 75. l. 9. n. 2. 6 Inunctis, & delibutis.

Hoc ſub principe, ſi ſapis, caveto,
Verbis, Roma, 7 prioribus loquaris.

7 Servilibus, adulatoriis, quibus nuper ſibi placebat Domitianus. quæ tamen non feret Trajanus.

¶ Ad Marcum. LXXIII.

1 Litera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſevera togæ:
Quanon Fabricius, ſed vellet Apicius uti,
Vellet Mæcenas Cæſarianus eques.
Vilior hac nobis alio mittente fuiſſet:
2 Non quacumque manu victima cæſa 2 litat.
At te miſſa venit: poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum, poteram 3 nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſo,
Officium docti, judiciumque viri.

1 M. Antonius Tolosanus, de quo ep. 101. l. 9. & ep. 32. l. 10. &c. miſit mihi literas, & rogam elegantiorem, quam qua uti vellet Fabricius continens ille pauperatis cultor, imo qualem geſtare voluiſſet luxurioſus Apicius, & ipſe teneri, ac mollis Mæcenas. ſic Juvenal. Sat. 12. *veſtem Purpuream teneris quoque Mæcenatibus aptam.* 2 Non ſacrificat, non impetrat. ita donum ab omni miſſum æque non placet. 3 *Marci*, quod mihi tecum commune.

Ad Romam. LXXIV.

Jam parce laſſo, Roma, gratulatori;
Laſſo clienti. quandiu ſalutator
Anteambulones, & togatulos inter
1 Centum merebor plumbeos die toto?
Cum 2 Scorpus 3 una quindecim graves horæ
4 Ferventis auri victor auferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum
[Quid enim merentur?] 5 Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce clivi ſpectat uva Setini.
Quid concupiſcam quæris ergo? 6 dormire.

1 Sportulam, centum quadrantes, noſtræ monetæ 18. d. ob. q. ſed de plumbeis, vide ep. 100. l. 1. n. 8. 2 Auriga, de quo ſupra, ep. 50. 53. & ſæpe alias. 3 Victoribus aurigis poſtulabantur aurei per circum. Buleng. de Circo cap. 34. & vide quæ nos ad Sat. 7. Juven. ℣. ult. 4 Radiantis colore rutilo. 5 Non poſco armenta, gregeſque in campis Apuliæ, non Hyblæ Siculæ mellificia, non fruges fertilis Ægypti, non vineas Setiæ, quæ monte ſita deſpectat paludem Pontinam. 6 Sortem tenuem, & modicam, unde quietus agam, & vacem tandem ab his officiis, atque moleſtiis urbanis.

De

De Galla. LXXV.

Millia viginti quondam me Galla popoſcit;
Et. fateor, 1 magni non erat illa nimis.
Annus abit; bis quina dabis ſeſtertia? dixit.
2 Poſcere plus viſa eſt, quam prius, illa mihi.
Jam duo poſcenti poſt ſextum millia menſem,
Mille dabam nummos: noluit accipere.
Tranſierant binæ forſan, trinæve Calendæ:
3 Aureolos ultro quatuor ipſa petit.
Non dedimus. centum juſſit me mittere nummos:
Sed viſa eſt nobis hæc quoque ſumma gravis.
Sportula4nos junxit quadrantibus arida centum.
Hanc voluit: puero diximus eſſe datam.
Inferius numquid potuit deſcendere? fecit.
5 Dat gratis, ultro dat mihi Galla: nego.

1 Nitebat enim tum flore juventæ. 2 Minusquippe formoſa eſt facta, atque hinc gravius viſum eſt pretium. 3 Deflorente jam in dies forma, & ipſa vileſcit, contempta invicem. 4 Habuit nos in officio, id-eſt, officio meritus fueram ſportulam tenuem. Hanc voluit. 5 Epig. 56. l. 2. nu. 2.

¶ De Mævio. LXXVI.

Hoc, fortuna, tibi videtur æquum?
1 Civis non Syriæve, Parthiæve,
*Nec de Cappadocis eques * cataſtis,*
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus 2 utraque, cujus unum eſt,
Sed 3 magnum vitium, quod eſt poeta,
4 Pullo Mævius alget in cucullo:
5 Cocco mulio fulget Incitatus.

1 Non e ſervo, Syro, Parrho, aut Cappadoce civis Rom. factus, & in equeſtrem ordinem re-atus, ſed ingenuus, & vere Romæ natus. *De Cataſta, epi. 29. l. 6. n. 4. 2 Græca, & Latina. 3 Paupertatis ſcilicet alumna poeſis. 4 Querela hæc, & indignatio ipſius Martialis videtur, ſed per modeſtiam ſibi adſciſcit nomen Mævii, mali ſcilicet poetæ. 5 Purpureus ſplendet agaſo, ad ſummum mulio Incitatus, quem tamen tanquam aurigam Scorpo conjungit, l. 11. ep. 1. poreſt etiam legi; *Cocco mulio fulget Incitati*, equi ſcilicet Caligulæ. de quo Dio in Calig. & Sueton. Cal. c. 55.

De Caro medico. LXXVII.

Nequius a 1 Caro nihil unquam, Maxime, factum eſt,
Quam quod febre perit: fecit & 2 ille nefas.

1 Medico. 2 Male fecit febris, quæ leniter, & ſine cruce ſuſtulit tortorem medicum, cui excruciando non ſatis fuiſſet unius quartanæ (quæ medicorum opprobrium eſt, & cujus medelam imperitus hic medicus profeſſus videtur) equuleus.

Sava nocens febris saltem quartana fuisset,
Servari medico debuit illa suo.

Ad Macrum. LXXVIII.

Ibis litoreas 1 *Macer Salonas.*
Ibit rara fides, amorque recti,
Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix 2 *aurifera colone* 2 *terra,*
Rectorem 3 *vacuo sinu remittes,*
Optabisque moras, & exeuntem
4 *Udo Dalmata gaudio sequeris.*
5 *Nos Celtas, Macer, & truces Iberos*
6 *Cum desiderio tui petemus.*
7 *Sed quæcunque tamen feretur illic*
Piscosi calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar poetas;
Nec multos mihi præferas priores,
8 *Uno sed tibi sim minor Catullo.*

1 Macrum hunc Hispaniæ, & Dalmatiæ diversis annis præfuisse volunt, propter *Salonas*, quæ Dalmatiæ oppidum est: de præfectura ejus Dalmatiæ non constat, neque omnia hic conveniunt: præfuisse illum Hispaniæ summa cum integritate apparet, ep. 100. l. 12. Poteris itaque legere, *Ibis litoreum Macer Salonæ*. Fluvius Hispaniæ juxta Bilbilim, ep. 50. l. 1. n. 11. & infra n. 4. lege *Hunsudo Celta gaudio sequeris*. 2 Dalmatiæ, teste Plin. lib. 33. c. 4. Quod si de Hispania intelligere malis, quis non audivit de illius aurifodinis? 3 Nihil prædatum e provincia, imo suarum rerum inaniorem reversum. 4 Lacrymis præ desiderio Macri abeuntis effusis prosequeris, supra nu. 1. 5 Et ego revisam Celtiberiam meam --- 6 --- In tuam gratiam, *vel* non sine desiderio tui, quem habuimus prætorem. 7 Sed quæcunque carmina scribam ad Tagum, ideſt, in Hispania, sonabunt tuum nomen. 8 Sic ep. 5. l. 5. n. 2. vide & ep. 71. l. 2.

De Torquato, & Otacilio. LXXIX.

Ad lapidem Torquatus habet 1 *prætoria quartum:*
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas 2 *vario de marmore thermas*
Exstruxit; 3 *cucumam fecit Otacilius.*
Disposuit 4 *Daphnona suo Torquatus in agro:*
Castaneas centum sevit Otacilius.
Consul Torquatus, 5 *vici fuit ille magister;*
Nec minor in tanto visus honore sibi.

1 Villas magnificas. 2 Ep. 42. l. 6. nu. 10. 11. 12. 13. 3 Balneolum. cucuma autem vas est ad calefaciendam aquam. 4 Lauretum. 5 Vici singuli, qui in urbe 424 habuerunt magistros, quos appellabant Viocuros, & Vicomagistros.

6 *Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim,*
Sic putat Torquatus rumpet Otacilium.

5 Ex apologo noto. vide Horat. Sat. 7. lib. 2. ℣. 308. unde hoc epigram. sumptum videtur.

¶ De Erote. LXXX.

*PLorat Eros, quoties maculoſæ pocula 1 murrhæ
Inſpicit, aut pueros, nobiliuſve 2 citrum.
Et gemitus imo promit de pectore, quod non
3 Tota miſer coemat 3 ſepta, ferat que domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, ſed 4 lumine ſicco!
Pars major 5 lacrymas ridet, & intus habet.

* Quod non habet, unde hæc omnia æmat. quæ licitari geſtiebat Mamurra, epi. 60. l. 2. 1 De poculis murrhinis vide quæ ad ep. 113. l. 14. 2 Menſam citream, ep. 60. l. 2. n. 12. 3 Omnia, quæ venalia exponuntur in ſeptis, ep. 14. l. 2. n. 4. & ep. 60. lib. 2. n. 1. & 2. 4 Sed tacite, oculis non lacrymantibus, abſque lacrymis. 5 Riſu ficto coerceet, diſſimulatque lacrymas, quas intus concepit.

De Phyllide. LXXXI.

CUm duo veniſſent ad Phyllida mane futurum,
Et nudam cuperet ſumere uterque prior:
Promiſit pariter ſe Phyllis utrique 1 daturam,
2 Et dedit. ille pedem ſuſtulit, hic tunicam.

1 Ep. 56. l. 2. n. 2. 2 Et utrique ſe præſtitit. *Donna* Phyllis, ſeu Jana gemina, ἄμα πρόσσω, καὶ ὀπίσσω λέγουσα.

Ad Gallum. LXXXII.

1SI quid noſtra tuis adicit vexatio rebus,
Mane, vel a media nocte 2 togatus ero,
3 Stridenteſque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed ſi non ſias quadrante beatior uno,
Per gemitus noſtros, 4 ingenuaſque cruces:
Parce precor laſſo, vanoſque remitte labores,
Qui tibi non proſunt, & 5 mihi, Galle, nocent.

1 Si cui tibi uſui, & emolumento eſſe poſſim officio a me cliente, cui ſubmoleſta hæc ſervitus. 2 Officioſus cliens, qui patronum togatus comitatur. Al. *rogatus eo.* 3 Juven. Sat. 5. ℣. 75. 4 Servilia officia, quæ non æquo animo ferre ingenuus. 5 Sic ep. 71. l. 1. nu. 1.

Ad Marinum. LXXXIII.

1RAros colligis hinc, & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
que rejicis, & diſponis ad tegendam calvam.

1 Comas a fronte, & tem poribus ut rin-

2 Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti 3 redeunt jubente vento,
Redduntur que sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc, & inde cingunt.
4 Inter Spendophorum, Telesphorumque,
5 Cidæ stare putabis Hermeroten.
Vis tu simplicius senem fateri?
Ut tandem videaris unus esse,
Tonsor jam reliquos metat capilles.
Calvo turpius est nihil 6 comato.

2 Calvam, quam epigr. 30. l. 5. n. 3. dixerat aream.
3 In suum locum defluunt.
4 Ita calva tua utrinque cirrata videtur esse caput calvi Hermerotæ inter capi a cirrata duorum puerorum Spendophori, & Telesphori. vide calvam Labieni. epig. 50. l. 5. 5 Cidæ nescio cujus filius Hermerotes, vel Telesphorus. 6 Calvitiem dissimulante, ut comatus videatur.

De Afro. ad Cæcilianum. LXXXIV.

Miraris, quare dormitum non eat Afer?
Accumbat cum *qua, Cæciliane, vides.

* Quam vetula, & deformi uxore.

De Ladonte Nauta. LXXXV.

Jam senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
1 Proxima dilectis rura paravit aquis.
Nam cum sæpe 2 vagus premeret torrentibus undis
Tibris, & hiberno rumperet arva lacu:
3 Emeritam puppim, ripa quæ stabat in alta,
Implevit saxis, 4 oppositque vadis,
Sic nimias avertit aquas. quis credere posset?
Auxilium domino 5 mersa carina tulit.

1 Juxta Tiberim sibi assi erum, dijudicatumque, rus emit.
2 Inundans.
3 Quæ cessabat, postquam Ladon a duro nautæ labore emeritus rus hoc emisset
4 Molem ad cohibendum inundationis impetum. 5 Quæ alias mergit vectorem.

De Lauro. LXXXVI.

Nemo nova caluit sic inflammatus amica,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed 1 qui primus erat lusor, dum floruit ætas;
Nunc postquam desit ludere, prima pila est.

1 Qui juventutem pilæ ludo elusit, senex jam pannosus est instar pilæ compitalis; vide epig. 43. l. 2. num. 5. 6. & eleganter jocatur inquiens, qui *primus erat lusor pila*, jam factus est *prima pila*.

De

De natali Restituti. LXXXVII.

1 *Octobres age* 2 *sentiat* 1 *Calendas*
Facundi pia Roma Restituti.
3 *Linguis omnibus &* 4 *favete votis,*
Natalem colimus, 4 *tacete lites.*
5 *Absit cereus aridi clientis,*
Et vani triplices, breveſque mappæ
Expectent gelidi jocos Decembris.
6 *Certent muneribus beatiores.*
7 *Agrippæ tumidus negotiator*
8 *Cadmi municipes ferat lacernas,*
9 *Pugnorum reus,* 9 *ebrieque noctis*
* *Cœnatoria mittat* 10 *advocato.*
11 *Infamata virum puella vicit?*
Veros ſardonychas ſed ipſa tradet.
12 *Mirator veterum ſenex avorum,*
Donet 13 *Phidiaci toreuma celi.*
Venator leporem, colonus hædum,
Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque, quid poetam
Miſſurum tibi, Reſtitute, 14 *credis?*

1 Qui Restituti dies natalis, ad hunc Rest. Plin. epiſt. 17. lib. 6. & l. 7. epiſt. 1. 2 Advertat, obſervet, celebret miſſis muneribus. ep. 64. l. 8. 3 Silentio, & votis favete ſaeris. *formula in ſacris ſolennis.* Briſ. ſol. l. 1. form. 4 *Rituale verbum.* Rebus divinis, ut faverent linguis, imperabatur, utque litibus, & jurgiis abſtinerent. Cic. 1. de divinat. 5 Non mittantur Reſtituto vilia pauperculorum clientum munera, cerei, pugillares, mappæ, mittantur hæc in Saturnalibus Decembr. 6 Ditiores amici, & clientes mittant certatim munera pretioſa. 7 Qui in Agrippæ porticu, & ſeptis campi Martii ſuperbas, & pretioſas merces vendebat. 8 Tyrias, purpureas. ep. 41. l. 2. n. 7. 9 Petulantiæ, & vis per ebrietatem noctu cuipiam illatæ, cujuſmodi deſcribit Juv. Sat. 3. V. 278. * Lænas, veſtes, quibus in cœna antiqui utebantur. δειπνιτίδας. 10 Tibi. 11 Adulterii rea, quæ te patrono abſoluta accuſatorem vicit, mittat tibi gemmas, ſed non fictitias. ſic ep. 60. l. 9. n. 22. 12 Qualem ſe profitebatur Eutus, ep. 6. l. 8. 13 Crateras, & ſtatuas a Phidia nobili toreute torno, ac cælo affabre factas. ep. 13. l. 5. n. 1. * 14 Carmina.

Ad Cottam. LXXXVIII.

O *Mnes perſequeris prætorum, Cotta, locellos,*
Accipis & ceras: * *officioſus homo es.*

* Omnia armaria, & loculos, nec non tabellas, vulgo *recordes* excutis, quo liticulam aliquam nanciſcaris: Officioſus Cotta es.

De ſtatua Junonis. LXXXIX.

J*Uno* 1 *labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,*
2 *Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus:*

1 Opus Polycleti inſignis ſtatuarii.

2 Epigram. 13. l. 6. num. 1.

3 Si hac forma fuiſſet Juno ipſa in contentione cum Pallade, & Venere de pulchritudine, ipſi adjudicaſſet litem arbiter Paris.

3 Ore nitet tanto, quanto ſuperaſſet in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
4 Junonem, Polyclete, 4 ſuam niſi 5 frater amaret,
6 Junonem poterat frater amare 6 tuam.

4 Sororem, uxoremque ſuam. 5 Jupiter. 6 Statuam hanc tuam.

In Ligellam. XC.

2 Expilas, ut ſenerior, juniorque videare.
2 Quid ſuſcitas cineres, & ſopitos ignes demortuæ, & ſepultæ libidinis tuæ.
3 Non anus, ut Hecuba, ſed firmæ ætatis mulier, ut Andromache.

Quid 1 vellis vetulum, Ligella, cunnum?
2 Quid buſti cineres tui laceſſis?
Tales munditiæ decent puellas.
Nam tu jam nec anus potes videri.
Iſtud, crede mihi, Ligella, belle
3 Non mater facit Hectoris, ſed uxor.
Erras, ſi tibi cunnus hic videtur,
Ad quem mentula pertinere deſit.
Quare ſi pudor eſt, Ligella, noli
4 Barbam vellere mortuo leoni.

4 Exſtimulare ad libidinem fœtidum os mortuum. alludit ad proverb. *ſondere leonem*, & *vellere barbam Leoni*, hoc eſt, irritare ad iras. quod periculoſæ plenum opus eſt atque. vide ep. 93. l. 6. 11. 3. & Annot. Prior. Jo. Bapt. Pii cap. 15. ubi ad explicationem hujus epigrammatis nimis multa.

De Almone. XCI.

Vide ep. 67. l. 6. & 30. n. 3. & Juven. Satyr. 6. V. 367.

Omnes eunuchos habet Almo, nec arrigit ipſe,
Et queritur, pariat quod ſua Polla nihil.

Ad Marium. XCII.

4 Italiæ urbs antiqua, ex iis una, quæ Turno adverſus Æneam arma fabricavit. Virg. 7. Æn. *Atina potens, Tiburque ſuperbum, &c*

Mari, quieta cultor, & comes vitæ,
Quo cive priſca gloriatur 1 Atina:
2 Has tibi 3 gemellas barbari deus luci
Commendo 4 pinus, iliceſque Faunorum,
Et ſemidocta villici manu ſtructas
5 Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas 6 tinxit agni ſæpe ſanguis, & hædi,
7 Deminamque ſanctæ virginem deam templi,

2 Rediturus in patriam meam commendo tibi ruſculum meum Nomentanum cum diis, & ſacris. 3 Duas pinus, atque ilices Fauno, & diis agreſtibus ſacras. 4 Jovis. 5 Hirſuti, capripedis, cornuti, cui & pinus conſecrata. 6 *Rite*. Hor. od. 4. l. 1. idem. 7 Dianam, cui dicatur templum cum luco, uti nemorum reginæ.

Et

Et 8 *quem ſororis hoſpitem vides caſtæ*
Martem 9 *mearum principem Calendarum,*
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
In quod Priapo perſequente confugit.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, ſive thure placabis:
10 *Ubicunque noſter Martialis eſt, dices,*
Hac ecce mecum dextera litat vobis
Abſens ſacerdos; vos putate præſentem;
Et date duolus, quidquid alter optarit.

8 Dianæ frater erat Mars. 9 Cujus Calendis mihi prima affulſit lux, natalis ſcilic. meus, epig. 24. ſupra, & l. 9. epig. 53. 10 Dices, Martialis noſter, ubicunque eſt, abſens tamen mea hac dextra vobis hæc ſacra facit.

Ad Clementem. XCIII.

1 *Siprior* 2 *Euganeas Clemens* 3 *Helicaonis oras,*
Pictaque pampineis videris arva jugis;
Perfer 4 *Ateſtinæ nondum vulgata Sabinæ*
Carmina, 5 *purpureaſed modo culta toga.*
Ut roſa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova 6 *nec mente ſordida charta juvat.*

1 Ut primum adveneris oras, & arva Patavii vineis conſita. 2 Patavini dicti ſunt Euganei, quaſi Ἐυγενεῖς, Henetis ſcilicet, & Trojanis oriundi. 3 Filii Antenoris, qui Patavium condidit. male legitur ab aliis, *Heliconis in oras*. 4 Ateſte civitas Venetorum, unde Sabina uxor Clementis hujus. 5 Tecta purpura, ep. 2. l. 3. n. 11. Sic ep. 1. l. 11. *cultus Sindone*. vulg. leg. *ſuta* toga. 6 Non villoſa, & barbata, aſſiduo uſu trita. Ep. 67. l. 1. n. 10.

¶ Munuſculum pomorum. XCIV.

1 *Non mea Maſſylus ſervat pomaria ſerpens,*
2 *Regius Alcinoi nec mihi ſervit ager.*
Sed Nomentana 3 *ſecurus germinat hortus*
Arbore, nec furem 4 *plumbea mala timent.*
Hæc igitur, 5 *media quæ ſunt mihi nata Suburra,*
Mittimus 6 *Autumni cerea poma mei.*

1 Non mihi ſunt aurea, & nobilia mala, quæ cuſtodiat draco vigil Ladon, ut in hortis Heſperidum in Libya, cujus pars Maſſylia. 2 Nec nobilis hortus Alcinoi. epig. 64. lib. 4. num. 18. 3 Non timens fures. 4 Non aurea, non nobilia. 5 Empta Romæ in medio vico, ubi forum pomarium. ſic ep. 61. l. 9. 6 Horti, & Autumni mei matura poma.

Ad Gallam. XCV.

Infantem tibi vir, tibi Galla remiſit adulter.
Hi puto non dubie ſe futuiſſe negant.

Neuter agnoſcit ſuam eſſe prolem, ut qui tecum rem non habuerint. Quid ergo? vide ep. 5. l. 9. tacet ſc. Galla. ep. 96. l. 3. n. 2.

Ad Avitum. XCVI.

SÆpe loquar nimium gentes quod, Avite, remotas,
Miraris, Latia factus in urbe senex;
Auriferumq; Tagum sitiam, patriumq; Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hic, ibi pascit ager. tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic pretiosa fames, conturbatorque macellus,
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quatuor hic æstate togæ, pluresque teruntur:
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges: quidquid non præstat amicus,
Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

1 Hispanas, ad quas anhelare videar, cum eas usque loquar, & tamen Romæ consenescam. 2 Patriæ appetam fluvios & agros. ep. 50. l. 1. n. 13. & 11. 3 Epig. 58. supra n. 9. 4 Lignis multo emptis. 5 Arida cœna, & famelica magno empta pretio. 6 In quo decoctis opibus conturbantur rationes. ep. 36. l. 7. n. 10. Alii leg. *conturbaturque macellus*. Alii *conturbatrixque macelli, Mensa ibi*.

De Numa. XCVII.

1 DUm levis arsura struitur 2 Libitina 3 papyro,
Dum 4 myrrham, & casiam flebilis uxor emit:
Jam 5 scrobe, jam 6 lecto, jam 7 pollinctore parato
Heredem scripsit me Numa: convaluit.

1 Dum tibi, deplorata jam salutis, & vitæ spe, parantur, quæ ad funera spectant, & rogum. 2 Ep. 43. l. 8. n. 4. 3 Ep. 44. l. 8. nu. 9. 4 Aromata rogo injicienda, & ossibus, cineribusque urnæ dandis miscenda. ep. 26. supra nu. 1. 5 Sepulchro, tumulo. 6 Ferali, quo efferendus erat. 7 Νεκρολείπτης, qui cadaver lavat, & unxit.

In Publium. XCVIII.

1 ADdat cum mihi Cæcubum minister,
2 Ideo resolutior 2 cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec soror recumbit:
Vis * spectem potius tuas lacernas,
Et 3 citrum vetus, 3 Indicosque dentes?
* Suspectus tibi ne tamen recumbam,
4 Præsta de grege, sordidaque villa
Tonsos, horridulos, rudes, pusillos
Hircosi mihi filios subulci.

1 Temperet, effundat. 2 Ganymede, epig. 43. l. 2. num. 14. *Vide ep. 26. l. 9. 3 Citream mensam, qua me burnei sustinent pedes, epig. 43. l. 2. n. 9. 4 Præsta ministros incultos.

Perdet

Perdet te 5 *pudor hic: habere Publi*
Mores non potes 6 *hos, & hos miniſtros.*

5 Quo videri vis, atque haberi pudicus.

Al. *dolor*. 6 Pudicos, & caſtos, quales fingis.

De figura Socratis. XCIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuiſſent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

Si hæc Socratis imago Romano cultu effingeretur; certe ad vivum exprimeret gravitatem Julii Rufi, qualis deridetur a Satyricis, *vel* qui refert Satyrum, namque & Socrates fuit naſo ſimo, & oculis emiſſitiis, Silenoque haud abſimilis; uti deſcribitur a Platone, & Xenophonte. *vel*. Si hæc Socratis imago cultu Romano expreſſa eſſet, poſſet quidem haberi pro effigie Julii Rufi, quæ poſita eſt in Satyris, loco quodam in VIII. Regione urbis, ubi ſpectabantur 4. Satyrorum imagines. P. Scriv.

¶ In commiſcentem verſus operi ſuo. C.

QUid, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum 1 *litigante quid tibi, miſer, libro?*
2 *Quid congregare cum leonibus vulpes,*
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
3 *Habeas licebit alterum pedem Ladæ,*
Inepte, fruſtra crure ligneo curres.

1 Qui tibi litem intendit, & contra te dicit. *Fures*. ut epigr. 54. l. 1. n. 8.

2 Quid nobilibus, claris, altiſque carminibus inſetis ignobiles, tenebroſos, & claudicantes verſus tuos? hujuſmodi comparationes in eodem argumento vide ep. 54. & 73. l. 1. 3 Non magis convenit carminibus meis cum tuis, quam ſi quis haberet alterum pedem perniciſſimi curſoris Ladæ, alterum ligneum. Ladæ velocitatem celebrant Pauſanias in Corinth. & Arcad. Epigramm. 4. Anthol. Juven. Sat. 13. &c.

De Capitolino. CI.

ELyſio redeat ſi forte remiſſus ab agro
Ille ſuo felix Cæſare Galba vetus;
Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
Audierit: dicet, ruſtice Galba tace.

Si reviviſcat Galba nobilis ille Cæſ. Auguſti ſcurra, ep. 42. l. 1. n. 12. & jocis, ſalibuſque cum Capitolino contendat, ruſticus videretur, & inſulſus præ Capitolino.

De Phileno. CII.

QUa factus ratione ſit, requiris,
Qui nunquam futuit, pater Philenus?
Gaditanus, Avite, dicat iſtud:
Qui ſcribit nihil, & tamen poeta eſt.

Aliena opera hic poeta eſt, ille pater. An Canius ſit hic Gaditanus, de quo epig. 62. lib. 1. num. 7. N. L.

Ad municipes suos Bilbilitanos. CIII.

MUnicipes, 2 Augusta mihi quos Bilbilis 3 acri
Monte creat, rapidis 4 quem 5 Salo cingit aquis;
Ecquid lata juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaque vestra sumus.
Nec sua plus debet 6 tenui Verona Catullo,
Meque velit dici non minus illa suum.
7 Quatuor accessit tricesima messibus astas,
Ut sine me Cereri rustica liba datis.
Mœnia dum colimus 8 domina pulcherrima Roma,
9 Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida si mente, venimus:
Aspera figeritis corda, redire licet.

1 Cives.
2 Colonia sc. Bilbilis, & in æreo Tiberii nummo inscripta *Augusta*, teste Adelpho Occone in Tiberio. Al. leg. *angusta*.
3 Alii, *alio*. ut ep. insequenti. & ep. 50. l. 1. & Sidon. Apollin. cap. 22.
4 Ita Scriv. & MS. noster, vulg. *quos*.
5 Ep. 50. l. 1. n. 11. 6 Nitido, culto. 7 Jam per 34. autumnos, quibus vos sacra facitis Cereri. abfui a vobis, vixique Romæ. ep. seq. n. 6. 8 Epig. 4. l. 1. n. 2. 9 Nigras canis mutavere.

Ad librum. CIV.

INostro comes, 1 libelle 1 Flacco
Longum per mare, sed 2 favent is undæ,
Et cursu facili, tuisque ventis
Hispanæ pete 3 Tarraconis arces.
Illinc te 4 rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
5 Quinto forsitan esseda videbis.
Quid mandem tibi quæris? ut sodales
Pauces, & veteres, & ante 6 brumas
Triginta mihi, quatuorque visos
Ipsa 7 protinus a via salutes:
Et nestrum admoneas subinde Flaccum,
Jucundos mihi, nec laboriosos
Secessus 8 spatio paret salubri,
9 Qui pigrum faciant tuum parentem.
10 Hæc sunt. jam 11 tumidus vocat magister,
Castigatque moras, & aura portum

1 In Hispaniam ituro. Al. *Flavo*
2 Sed placidum mare.
3 Urbis, unde illa Hispaniæ regio, in qua Bilbilis, Tarraconensis dicta.
4 Vehiculum.
5 Quinti die i stinere ipse vehiculo vectus.
6 Ep. proxime præc. n. 6.
7 Mox ut advenerisBilbilin.
7 Alii *pretio*. Rutg. *pretio pares scliberæ*. 9. Ubi in ocio consenescat parens tuus. ideſt, author libri, ego, ep. 42. l. 6. n. 8. 10 Quæ tibi in Hispaniam meam proficiscenti mandata velim.
11 Quem vocant tumidi venti, ipse tumidus, & imperiosis vector es.

12 *Laxavit melior. vale libelle;*
13 *Navem, ſcis puto, non moratur unus.*

12 Vento ſecundo ſolventibus portu jam laxiore facto navibus. 13 Non licet navi expectare unum, qui moram trahit, veſtorem.

LIBER XI.

I.

Quo tu, quo liber otioſe tendis,
1 Cultus Sindone non quotidiana?
Nunquid 2 Parthenium videre tentas?
*Vadas, & redeas * inevolutus.*
Libros non legit ille, ſed 3 libellos:
4 Nec muſis vacat, aut ſuis vacaret.
Ecquid te ſatis æſtimas beatum,
Contingunt tibi ſi manus 5 minores?
6 Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otioſiorem
7 Pompeius, vel 8 Agenoris puella,
Vel 9 primæ dominus 10 levis carinæ.
Sunt illic duo, treſve, qui revolvant
11 Noſtrarum tineas ineptiarum:
12 Sed cum ſponſio, fabulæque laſſæ
De 13 Scorpo fuerint, & 14 Incitato.

1 Eleganter cultus pumice, minio, cedro, velamine purpureo, &c. ut ep. 2. l. 3. & l. 5. ep. 9. vide ep. 16. l. 2. 2 De quo vide ep. 6. l. 5. & l. 4. ep. 45. Cum vero Partheniusinterfectus ſit ſub initio Nervæ Imp. & prodierit hic liber Trajano Imper. videtur Poeta vel rationem temporum in epigrammatum libris non obſervaſſe, vel inceptum jam vivo Parthenio librum abſolviſſe, atque edidiſſe mortuo, vel non audiviſſe de morte Parthenii. * Non lectus. 3 Supplicum libellos, quos Imperatori a cubiculis exhibet. 4 Quod ſi vacaret carminibus, certe vacaret ſuis pangendis, namque & ipſe doctus, & poeta. ut epigr. 6. lib. 5. n. 2. & lib. 12. epigr. 11. 5 Plebejæ, vulgi. niſi & Palatinorum manibus teri affectes. 6 In monte Quirinali habitavit Martialis. ep. 48. l. 10. n. 8. In Quirini autem porticu (quæ in valle Quirini. fat. 2. Juv. ℣. 133.) magnus erat hominum conventus componendorum negotiorum gratia. 7 Porticus Pompejana. ep. 14. l. 2. nu. 11. 8 Porticus Europæ. dict. ep. n. 2. & 15. 9 Porticus Argonautarum. ep. dict. n. 5. & ep. 20. l. 3. n. 8. Jaſon autem primus navigaſſe fertur a Poetis. 10 Alludit ad Etymon Argus ab ἀργὸς levis. 11 Nugas has meas, carmina hæc mea alias tineis, & blattis relinquendas eſcas. *per modeſtiam ſua extenuat.* 12 Et tamen legent hæc non niſi a Circi ſpectaculis ocioſi, & laſſi, ubi ceſſarint ſponſiones, & ſermones de factionibus, & aurigis. 13 Ep. 50. & 53. l. 10. 14 Ep. 76. l. 10.

Ad Lectores. II.

¶ Procul, o procul este, facessite hinc, quotquot adestis tristis, atque censorii supercilii, gravis, tetricæque frontis, & compositi vultus.

Triste supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris 2 filia Fabricii,
Et personati fastus, & 3 regula morum,
4 Quidquid & in tenebris non sumus, ite feras.
5 Clamant ecce mei, Io Saturnalia versus,
Et licet, & 6 sub te præside, Nerva, 7 libet.

2 Pudica, & dura a patre duro. 3 Censura, censoria regula, præfectura morum. 4 Castitas, & luce gaudens pudicitia. Nox enim pudore vacat. Ovid. l. 1. Amor. eleg. 6. 5 In quibus libertas, & loquendi licentia. Macrob. Saturn. l. 1. c. 10, 11. pueri autem plaudentes clamabant, *Io Saturnalia*. Dioclet. l. 5 *Saturnalia optimi dierum*. Catull. 6 Quo Imperatore vera fruimur libertate. 7 Ita MS. Bodlejanus, cui concinunt duo Gruteri. Vulg. *licet*.

* Ad Lectores. III.

* Conjungit hoc distichon præcedenti epig. ex authoritate MSS. Petr. Scriv.

Lectores tetrici 1 salebrosum ediscite Sanctram:
Nil mihi vobiscum est, iste liber 2 meus est.

1 Duris numeris philosophica scribentem consulta, nec molli fluentem carmine. 2 Mollis. immo lascivus, ne dicam impius. infra ep. 16.

¶ De suis libellis. IV.

* Rom. cives otiosi. 1 Carminibus meis. Musa, a fonte Macedoniæ, seu Pieriæ dicta. 2 Duas in Dacos expeditiones fuscepit Cæsar. Xiphilin. in Nerva. 3 Illi quidem legunt carmina mea, sed ego nihil inde lego nummi.

Non urbana mea tantum 1 Pimpleide gaudent*
** Ocia, nec vacuis auribus ista damus:*
Sed meus in 2 Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido toritur centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus.
Quid prodest? 3 nescit sacculus ista meus.
At quam 4 victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria 4 prælia flare tuba;
5 Cum pia reddiderint Augustum numina terris,
Et Macenatem si mihi Roma daret!

4 Grande epos, & victurum, quo bella, & gesta Cæsaris canerem. 5 Si mihi Roma alterum daret Mecenatem, ut Dii dederunt Romæ alterum Augustum in Nerva.

¶ Precatur Deos pro Nerva Trajano. V.

1 Vittæ. Vestræ ignis ἀπαθὲς, æterne, &c.

Sacra, 2 Laresque Phrygum, quos 3 Troja maluit 3 heres,
Quam rapere arsuras 4 Laomedontis opes:

2 Minerva, Jupiter, Juno, quos recenset districho seq. qui tres aeris regiones referant, unde & *penates* dicti, per quos penitus spiramus. vide Macr. Satur. l. 3. c. 4. 3 Æneas. vide Ælian. l. 3. Var. hist. c. 22. 4 Trojanas, a Laomedonte Priami patre.

5 *Scri-*

5 *Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,*
Et 6 *soror, & summi* 7 *filia tota patris:*
Et 8 *qui* * *purpureis jam tertia nomina fastis*
Jane refers Nervæ, vos precor ore pio:
Hunc omnes servate ducem, servate senatum:
Moribus 9 *hic vivat principis,* 10 *ille suis.*

5 Effictus, inscriptus, insignitus aurea imagine. 6 Juno. 7 Minerva αμήτωρ e Jovis cerebro nata, parrima virgo. 8 Jane custos Fastorum, in quos referuntur nomina consulum, adeoque Nervæ, qui Imperii anno gessit tertium consulatum cum Virg. Rufo. Junius de tertio consulatu Ulpian. Nervæ Trajani intelligit. * Ep. 26. l. 12. num. 3. 9 Senatus 10 Nerva Imper.

¶ In laudem Nervæ Trajani. VI.

Tanta tibi est recti reverentia, Cæsar, & æqui,
Quanta Numa fuerat: 1 *sed Numa pauper erat.*
Ardua res hæc est, 2 *opibus non tradere mores,*
Et cum tot 3 *Cræsos viceris, esse* 4 *Numam.*
5 *Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,*
Elysium liceat si vacuare nemus:
Te volet invictus 6 *pro libertate* 7 *Camillus,*
Aurum 8 *Fabricius te tribuente volet.*
Te duce gaudebit 9 *Brutus: tibi Sylla* 10 *cruentus*
11 *Imperium tradet, cum positurus erit.*
Et te 12 *privato cum Cæsare Magnus amabit:*
Donabit totas & tibi 13 *Crassus opes.*
Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris
Si 14 *Cato reddatur, Cæsarianus erit.*

1 Non itaque tam miranda, atque ardua res in paupertate erat pietas, & sanctitas. 2 Non efferri, & corrumpi a divitiis. 3 Divites reges, Decebalum Dacorum, & Armeniæ, Parthiæque reges. Xiphilin. Trajan. 4 Sanctum, æquum, continentem, qualis fuit Numa secundus Roman. rex. 5 Si reviviscant ab inferis reversi antiqui illi, clariqu Romani. Atque hinc novum ordiuntur aliqui epigramma a præcedenti tetrasticho divisum. 6 Lipsi. l. 1. Epist. quæst. 5. legit *præ libertate*, quasi dicat, Camillus te principem malit, quam suam illam libertatem. 7 Qui Romam a Gallis occupatam Dictator absens creatus liberavit. 8 Qui continentissime in paupertate vivens munera sibi a Pyrrho, & aurum a Samnitibus missum repudiavit. 9 Juniusne, qui reges ejecit? an Marcus Brutus unus e Julii Cæs. percussoribus? 10 C. M. hominum deleverat, senatores 90. consulares 15. equites 200. 11 Ut quondam dictaturam deposuit, secessitque Puteolos. 12 Non rerum summam affectante, idque civili bello. 13 Licinius ne Crassus, an Marcus qui periit apud Parthos? 14 Qui sibi mortem consciscit Uticæ, ne videret Cæsarem, tua tamen æquitate adductus a Cæsare stabit.

¶ Ad Romam. VII.

UNctis falciferi senis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,

1 Feriis Saturni falcem gerentis (quod χρόνος, χρόνος, ideſt tempus, omnia metat) in quibus unctæ cenę. 2. In quibus impune regnat alea. ep. 14. l. 4. n. 8. 9. & ep. 85. l. 5. n. 1.

Ver-

Verſu ludere 3 non laborioſo
Permittis, puto, 4 pileata Roma.
5 Riſiſti: licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quidquid venerit obvium loquamur,
Moroſa ſine cogitatione.
Miſce dimidios puer 6 trientes,
Quales 7 Pythagoras dabat Neroni:
Miſce 8 Dindyme, ſed frequentiores,
Poſſum nil ego ſobrius: 9 bibenti
Succurrent mihi quindecim poeta.
Da nunc baſia, ſed 10 Catulliana,
Quæ ſi tot fuerint, quot ille dixit,
Donabo tibi 11 paſſerem Catulli.

3 Facili, jocoſo. 4 In Saturnalibus ſervi incedebant pileos induti velut domini. 5 Riſi annuere, & conſentire videris. 6 Ep. 28. l. 1. nu. 2. 7 Puer e contaminatorum grege, cui nupſit Nero. Tacit. Annal. 15. quem Suet. c. 29. Neronis, Doriphorum nominat. 8 Puer, Miniſter, ep. 42. l. 10. & ep. 84. l. 6. 9 Calens mero (quod animi educit inſtrumenta) exprimam ingenia XV. ſimul poetarum. Exprimit certe Æſchylum, Ariſtophanem, Anacreontem, Ennium, Horatium, &c. quibus vinum erat Hippocrene. lege Antipatri Theſſalonicenſis ep. Ω ελικων Βοιωτὲ, &c. l. 2. Anth. c. 47. 10 3300. ep. 34. l. 6. n. 4. vel infinita. *Namque quum, inquit, millia multa fecerimus, cum urbabimus illa, ut ſciamus: Aut nequis*, &c. Catull. ep. 5. 11 Carmen tibi non minus gratum, quam Catullianum de paſſere Lesbiæ. Ang. Politianus obſcœnum aliquid per paſſerem intelligi vult: ſed Fr. Floridus aſſerit ſimplicem ſenſum. lib. 1. ſubciſ. c. 5.

Ad Paullam. VIII.

1 Jam certe 2 ſtupido non dices, Paulla, marito,
Ad mœchum quoties longius ire voles,
3 Cæſar in Albanum juſſit me mane venire,
Cæſar 4 Circejos: jam 5 ſtropha talis abit.
6 Penelopæ licet eſſe tibi ſub principe Nerva;
Sed prohibet 7 ſcabies, ingeniumque vetus.
Infelix quid ages? ægram ſimulabis amicam?
8 Herebit domina vir comes ipſe ſua?
Ibit & ad fratrem tecum, matremque, patremque:
Quas igitur fraudes ingenioſa paras?
Dicet & 9 hyſtericam ſe forſitan altera mœcha
In 10 Sinueſſano velle ſedere lacu.
Quanto tu melius, quoties placet ire fututum,
Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro.

1 Mortuo Domitiano, cujus imperium prætexebas adulteriis tuis. 2 Dolos tuos non ſentienti. 3 Domitianus. 4 Al. *Circæos*. juſſit me modo venire in Circæos. 5 Dolus, fallacia a στρεφω. 6 Caſtæ. 7 Inveterata libidinis prurigo. 8 Maritus tuus te comitabitur. 9 Iſtericam, morbo regio laborantem. Sic Turnebus lib. 8. cap. 4. ideſt, uteri ſtrangulatione laborantem, ab ὑστερα. ſic & ep. 72. infra. 10 Sinueſſanæ autem aquæ in Campania fœminarum ſterilitati, aliiſque morbis medebantur. Plin. lib. 31. c. 2. Cluv. Ital. l. 2. c. 10.

De

¶ De baſiis ſui pueri. IX.

LAſſa quod* externi ſpirant opobalſama drauci,
Ultima 2 Corycio qua cadit aura croco,
3 Poma quod hiberna matureſcentia 4 capſa,
Arbore quod verna luxurioſus ager,
De Palatinis 5 domina quod ſerica prælis,
Succina virginea quod regelata manu:
Amphora quod nigri, 6 ſed longe fracta, Falerni,
7 Quod qui 8 Sicanias detinet hortus apes,
Quod 9 Coſmi redolent, 10 alabaſtra, 11 focique deorum,
Quod modo 12 divitibus lapſa corona comis:
Singula quid dicam? non ſunt ſatis, omnia miſce,
Hoc fragrant pueri baſia mane mei.
Scire cupis nomen? 13 nil præter baſia dicam.
Juro tibi, 14 nimium ſcire, Sabine, cupis.

1 Quod olent trita opobalſama delicati pueri ex Aſia, Græcia, vel Ægypto, * Al. *hoſterni*, ideſt ejus qui nocte præterita ἐχθίμασε. 2 Epi. 64. lib. 3. n. 2. & ep. 39. l. 9. n. 3. 3 Ep. 64. l. 3. nu. 1. 4 Qua poma hyeme ſervantur. 5 Auguſtæ nempe veſtimenta ſerica, ſeu ſyntheſes, Palatinis recondita prælis. ep. 40. l. 2. n. 2. 6 Ut ep. 92. l. 3. n. 12. hoc eſt attritu calefacta. epig. 38. l. 5. n. 13. 7 Odora enim per aerem diffuſa gratiora ſunt: propius autem admota obſtruunt ſenſorium. 8 Siculas apes, mellificia Hyblæa. 9 Myropolæ. ep. 88. l. 1. n. 1. 10 Pyxides unguentariæ ex alabaſtro. 11 Thure ardentes. 12 Proinde nardo, & unguento delibutis. 13. Al. *Si propter baſia, dicam. Juraſti, nimium ſcire, &c.* 14 Aliquid ultra baſia cupis, qui de pueri nomine quæris.

De ſtatua Memoris. X.

LAurus fronde Jovis, 2 Romani fama 3 coturni,
4 Spirat 5 Apellea redditus arte Memor.

1 Querna ornatus corona Jovis Capitolini. ep. 54. l. 4. n. 1. 2 Tragicine carminis Poeta, an heroici? Tragicum fuiſſe teſtatur Placiades Fulgentius. 3 Ep. 20. l. 3. n. 5. 4 Ad vivum expreſſa ſtatua. 5 Memoris ſtatua Apellis opus. alii leg. *Apollinea*, intelliguntque Memoris ſtatuam in Apollinis bibliotheca receptam. ut Perſii prolog.

De Turno. XI.

COntulit ad Satyras ingentia pectora Turnus:
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

1 Ep. 90. l. 7. n. 3. 2 Heroicane, an tragica? ep. præc. num. 2. 3 Ceſſit illius carminis gloriam fratri, neque voluit ſe illi æmulum ingerere, ut Unicus. ep. 44. l. 12.

Ad puerum ſuum. XII.

1 Amove elaboratos calices vitreos ex Ægypto Romam allatos.
2 Et trade mihi pocula fagina, vel Saguntina; de quibus non ſis ſolicitus, ne labantur. ep. 108. l. 14. *peccant ſecuræ, ſolicitæque manus.* 3 Fictilia, eujuſmodi a Numa inſtituta ſunt in honorem deorum, & ab antiquis Romanis in uſu. 4 Non comato, & calamiſtrato, ſed rudi, & ſimplici. 5 Urnarum, & calicum fictilium. 6 Calice e gemma, vel gemmato poculo. 7 *Qui pocula Mentoria nobiliſtata manu* (ut dixit ep. 30. l. 9 n. 19.) diffringis, ut inde conficiatur mechæ tuæ matula, dignum ſane te homine molli, & impuro poculum. Sed vide, an placeat lectio, *Te potare decet gemma, qui Mentora frangis, In ſcaphio mechæ Sardanapale tuæ.* q. d. Magis convenit fictile ſcaphium, quam calix e gemma illi, qui Mentoris opera frangit.

1 *Olle puer calices, tepidiq; toreumata Nili,*
2 *Et mihi ſecura pocula trade manu,*
3 *Trita patrum labris, & 4 tonſo pura miniſtro;*
5 *Antiquus menſis reſtituatur 5 honor.*
Te potare decet 6 gemma, 7 qui Mentora frangis
In ſcaphium mechæ, Sardanapale, tuæ.

In Zoilum. XIII.

Vis jure natorum clarescere, cum tibi natales ſint ortu Nili obſcuriores. Petas licet jus liberorum ſeptem, vel ſexcentorum, ſi placet, ipſe uſque obſcurus eris, & nullius filius, terra natus. *Neque tamen jus petebatur liberorum ultra tres.* ep. 91. l. 2.

Jus tibi natorum vel ſeptem, Zoile, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

¶ Epitaphium Paridis. XIV.

1 Ep. 28. l. 6 num. 5.
2 Ægypti. ep. 42. lib. 4. n. 2. 3.
3 Decus, dum viveret, dolor ex morte ejus.
4 Vide Plauti epitaph. apud A. Gell. l. 1. cap. 24. 5 Hiſtrio nobilis, quem interfici juſſit Domitianus, quod eum deperiret Domitia Auguſta. Sueton. c. 3. Domit.

Quiſquis 1 Flaminiam teris viator,
Noli nobile prætierire marmor.
Urbis delicia, ſaleſque 2 Nili,
Ars, & gratia, luſus, & voluptas,
Romani 3 decus, & 3 dolor theatri,
Atque 4 omnes Veneres, Cupidineſque,
Hoc ſunt condita, quo 5 Paris, ſepulcro.

De colono. XV.

1 Qui puſillus cum ſit, vel leviſſimæ terræ ferendæ non ſufficit. *Ludis autem Poeta in formula* S. T. T. L. vide ep. 89. l. 1. n. 4.

Heredes nolite brevem ſepelire colonum;
1 Nam terra eſt illi quantulacunque gravis.

De

De libro suo. XVI.

1 SUnt *chartæ mihi, quas Catonis uxor,*
Et quas horribiles legant Sabinæ.
Hic totus volo rideat libellus,
Et sit nequior omnibus libellis:
Qui vino madeat, nec erubescat
Pingui sordidus esse 2 Cosmiano.
Ludat cum pueris, amet puellas:
3 Nec per circuitus loquatur illam,
Ex qua nascimur, omnium parentem,
4 Quam sanctus Numa mentulam vocabat.
Versus hos tamen esse tu memento
5 Saturnalicios, Apollinaris.
Mores non habet hic meus libellus.

1 Sunt mihi libelli, quos legant castissimæ, & pudicissimæ matronæ; sed hunc librum volo totum lascivire vino dissolutum, unguentis delibutum, nequitias loquentem, & amores.
2 Unguento a Cosmo confecto. ep. 88. l. 1. n. 1. 3 Plane, & aperte verbis dominantibus & rem significantibus. ep. 67. l. 3. n. 5. 4 Quam prisci illi, probique majores nostri non erubescebant proprio nomine indigitare, & tanquam rudes Macedones ligonem ligonis nomine appellare. 5 Libertate usos Decembri, & licentia Saturnalibus permissa. ep. 2. supra n. 5.

Ad Lectores. XVII.

QUi *gravis es nimium, potes hinc jam lector abire,*
Quo libet: 1 urbanę scripsimus ista 1 toga.
Nam mea 2 Lampsacio lascivit pagina versu,
Et 3 Tartessiaca concrepat ara manu.
O quoties rigida pulsabis pallia 4 vena,
Sis gravior Curio, Fabricioque licet?
Tu quoque nequitias nostri, lususque libelli
5 Uda puella leges, sis 6 Patavina licet.
Erubuit, posuitque meum Lucretia librum:
Sed coram Bruto. 7 Brute recede, leget.

1 Plebi.
2 Priapeio. Lampsacum oppidum est Hellespontiaco, in quo Priapus exquisite colebatur.
3 Vide ep. 71. l. 6. n. 1.
4 Inguine.
5 Vide Juv. Sat. 6. ℣. 65.
6 Patavinæ mulieres audiebant castæ, & pudicæ. Plin. epist. 14. l. 1. vide ep. 42. l. 6. n. 4. 7 Et ipsa Lucretia, utut pudica, legerit absente marito.

Ad Sabinum. XVIII.

NOn *omnis nostri 1 nocturna est paginalibri:*
Invenies & quod 2 mane, Sabine, legas.

1 Ebria, petulans, impudica.
2 Sobrius, & salva verecundia.

¶ Ad Lupum. XIX.

* Huic geminum vide 2. Anthol. Luciliani. Αγρὸν Μηνοφαίνης, &c.
1 Prædiolum urbanum.
2 Plebs Romana in fenestris alebat ad speciem hortorum flores, & frutices. quod videmus in Hispania, & Italia monachos facere in fenestris ostendentes arbuscula, malos citreas, hortulos pensiles, &c.
3 Quem hortum ruta unica tegit, obumbratque non secus, ac si esset nemus Dianæ Aricinæ. *Hyperbolice, ut cætera, quæ seq.*

* *Donasti Lupe 1 rus sub urbe nobis?*
Sed rus est mihi majus 2 in fenestra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
3 In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit uno,
Clausæ cui folium rosæ corona est:
In quo non magis invenitur herba,
Quam 4 costi folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
*Nec serpens habitare * tota possit.*
5 Erucam male pascit hortus unam,
Consumpto moritur culex salicto,
Et talpa est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non marisca
Ridere, aut violæ patere possunt.
Fines mus populatur, & colono
Tamquam 6 sus Calydonius timetur;
7 Et sublata volantis ungue Procnes
In nido seges est hirundinino,
8 Et cum stet sine falce, mentulaque,
Non est dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta messis,
Et mustum nuce condimus 9 picata.
Errasti, Lupe, 10 litera sed una:
Nam quo tempore prædium *dedisti,*
Mallem tu mihi prandium *dedisses.*

4 Quæ non nascitur in Italia, uti nec piper. Al. *Cosmi*.
* Ita MS. noster. Al. *tuta*. 5 Vermiculum, qui olera depascitur. 6 Epigr. 15. lib. spect. num. 1. 7 Cujus segetem, seu herbam uno impetu correptam aufert hirundo ad nidum condendum. 8 Nec dimidio Priapo, vel inermi locus est. ep. 36. l. 1. n. 2. & l. 3. epig. 57. 9 Allusum ad dolia, & testas, quæ picabantur, ne vina expirarent animam. 10 Litera *e* in *n* mutata. mallem *prandium*, quam tale *prædium*.

In Gallam. XX.

Pete hujus epigr. ingenium, & expositionem a Juvenalis Sat. 6. ℣.

Quæris, cur nolim te ducere Galla? diserta es.
Sæpe solęcismum mentula nostra facit.

448. & 457. Ad Lucilii item epi. c. 46. l. 2. Anthol. τῇ χειρὶ σολοικίζει. Martialis, *inquit Brodæus*, Lanuvii ad portas non arrigens dicit, *Sæpe solęcism.* &c.

Ad

Ad lectorem gravem. XXI.

* *Cæſaris Auguſti laſcivos, livide, verſus*
Sex lege, qui triſtis verba Latina legis.
1 *Quod futuit Glaphyran Antonius, hanc mihi pœnam*
Fulvia conſtituit, ſe quoque uti futuam.
Fulviam ego ut futuam? quid ſi me Manius oret?
Pedicem? faciam? non puto, ſi ſapiam. (vita
Aut futue, aut pugnemus, ait. quid quod mihi
Carior eſt ipſa mentula? ſigna canant.
* *Abſolvis lepidos nimium, Auguſte, libellos,*
Qui ſcis Romana ſimplicitate loqui.

* Duo primi verſus ſunt Martialis, ut & duo ultimi: hexaſtichon intermedium Auguſti erat. quod citat poeta ad excuſandam carminis ſui laſciviam.

1 Fulvia uxor Marci Antonii (inquit Octavius) incitante Manio, quo ulciſcatur mariti ſui petulantiam in Glaphyra, ſeſe offert mihi corrumpendam, imo petit. nego, horreoque non minus quam ſi me Manius oret, ut, &c. interminata deinde mihi bellum civile, ni faciam, poſthabeo ipſam vitam pudicitiæ. * Apoſtrophe Poetæ ad Auguſtum, ſupra *.

In Lydiam. XXII.

Lydia tam laxa eſt, 1 equitis quam culus aeni,
Quam celer arguto qui ſonat ære 2 trochus,
Quam rota tranſmiſſo toties impacta 3 petauro,
Quam vetus a 4 craſſa calceus udus aqua,
Quam quæ rara vagos expectant retia turdos,
5 Quam Pompejano vela negata Noto,
Quam qua 6 de phthiſico lapſa eſt armilla cinædo,
Culcita 7 Leuconico quam viduata ſuo,
Quam veteres 8 Brachæ Britonis pauperis, & quam
Turpe 9 Ravennatis guttur 10 onocrotali.
Hanc in piſcina dicor futuiſſe marina.
Neſcio: piſcinam me futuiſſe puto.

1 *Equitis* pro *equi* poſitum cenſet cum aliis Brodæus Miſc. l. 10. c. 13.
2 Epi. 168. l. 14.
3 Turnebus *petaurum* putat eſſe lignum per rotam a Petauriſta trajectum, l. 8. c. 4. Corn. Vitellius contra Georg. Merulam c. 13. contendit petaurum, ipſum eſſe petauriſtam, qui ſe tranſmittit per rotam quaſi in aere volantem, unde nomen. vide Mercur. l. 3. de arte gymnaſtica. c. 8. 4 Cœnoſa. 5 Quam vela theatri Pompejani (vide ep. 39. l. 9. n. 3.) quæ jacent laxa, ubi non tument ſublata ventis. 6 Tabe diutina, ac phthiſi conſumptis armillæ, quas ſana adimplerant brachia, laxæ excidunt. P. Scriv. cum prius legeretur, *Delphinico*. aut *Deliaco*. 7 Lanæ genere, quo culcitræ farciebantur. Pulmanus legit, *Culcita quam, pluma quæ viduata ſua eſt*. Vide ep. 159. l. 14. 8 Femoralia, quæ Britannis Gallis in uſu. de quibus vide, quæ Joſ. Scalig. ad lib. 4. Propertii, & Iſ. Caſaubon. ad Sueton. Auguſt. 9 In Ravennæ paludibus degentis. 10 Avis, quæ Æliano l. 16. hiſtor. Animalium c. 4. Cela eſſe videtur. Gellius ibidem onocrotalum eſſe autumat, dictum a ruditu aſini ex ὄνος, & κροτάλον, & Plin. l. 10. c. 47.

In

In pædiconem maſturbantem. XXIII.

MOllia quod nivei 1 duro teris ore 2 Galeſi
Baſia, quod nudo cum Ganymede jaces;
Quis negat hoc nimium? ſed ſit ſatis: inguina ſaltem
Parce fututrici ſolicitare manu.
Levibus in pueris plus hæc, quam mentula, peccat:
Et faciunt digiti, 3 præcipitantque virum.
Inde 4 tragus, celereſque pili, mirandaque matri
Barba, 5 nec in clara balnea luce placent.
Diviſit natura mares; pars una puellis,
Unâ viris genita eſt: utere parte tua.

1 Barbato. 2 Pueri. 3 Ante tempus accelerant ætatem, faciem, & opus virile. 4 Hircus, fetor alarum. Virus autem hirci redolent illi, qui rem agunt Veneream, quique ea ætate ſunt, quæ Veneri ſufficit, ſpiritu non coquente humorem, ut in pueris. Ariſtot. probl. & ab eadem cauſa pili, maxime in locis humidis. 5 Ne appareant piloſi.

In Silam. XXIV.

NUbere Sila mihi 1 nulla non lege parata eſt:
Sed Silam nulla ducere lege volo.
Cum tamen inſtaret, 2 decies mihi dotis in auro
Sponſa dabis, dixi: quid minus eſſe poteſt?
Nec futuam quamvis prima te nocte maritus:
Communis tecum nec mihi lectus erit:
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam;
Ancillam mittes ſed mihi juſſa tuam.
Te ſpectante dabit nobis laſciva 3 miniſter
Baſia, ſive meus, ſive erit ille 4 tuus.
Ad cœnam venies: ſed ſic diviſa recumbens,
Ut non tanganſur pallia noſtra tuis.
Oſcula rara dabis nobis, & non dabis ultro:
5 Nec quaſi nupta dabis, ſed quaſi mater anus.
Si potes iſta pati, ſi nil perferre recuſas:
Invenies qui te ducere, Sila, velit.

1 Qualibet conditione. 2 Decies centena millia ſeſtertium. noſtræ monetæ 7812. l. 10. ſi. eaque in auro appenſa, nomine dotis. 3 Puer. 4 Eunuchus, ſpado. 5 Non tota, non amoris. ſed parca, ſed caſta, ſed religionis. ep. 105. infra.

Ad Labullum. XXV.

1 DUm te proſequor, & domum reduco,
2 *Aurem dum tibi præſto garrienti,*

1 Ejuſdem ingenii vide ep. 82. lib. 10. & 71. l. 1. dum clien te ſaluto, deduco, reduco, tibi obſequor, aſſentor, & ejuſmodi præſto officia, perit die, pereunt ſtudia, carminaque. 2 Vide ep. 99. l. 1. & Theophraſti charact. περὶ κολακείας. & quæ Caſaubonus ibi, λέγοντος δέ αὐτῷ τι, τῶς ἄλλως σιωπᾷν κελεύσαι, ἢ ἐπαινέσαι,

Et

Et quidquid loqueris, faciſque, laudo,
Quot verſus poterant, Labulle, naſci?
Hoc damnum tibi non videtur eſſe,
Si quid Roma legit, requirit hoſpes,
Non deridet eques, tenet ſenator,
Laudat cauſſidicus, poeta 3 carpit,
Propter te perit. 4 hoc, Labulle, verum eſt?
Hoc quiſquam ferat, ut 5 tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi ſit minor meorum?
Triginta prope jam diebus una eſt
Nobis pagina vix peracta: 6 ſic ſit,
Cum cœnare domi poeta non vult.

5 Vellicat, & reprehendit, pro more æmulantium artificum, & invidentium. invidia autem diſplicere felicitatis argumento eſt. ep. 61. l. 6. n. 3. & 77. l. 4.

4 Hoccine æquum eſt?

Ah! idne verum eſt? Terent. 5 Me addito cæteris tuis clientibus. 6 Ita fit, ut cum cœnam officiis demereor, dum foris cœnare volo, negligantur ſtudia, pereant poemata.

In Linum. XXVI.

Illa ſalax nimium, nec paucis nota puellis
*Stare Lino deſit mentula: * lingua cave.*

* Ep 78. l. 1. & ep. 62. infra hujus li.

Ad Teleſphorum. XXVII.

O mihi grata quies, o blanda, Teleſphore, cura,
Qualis in amplexu non fuit ante meo!
Baſia da nobis vetulo puer uda Falerno,
Pocula da labris 2 facta minora tuis.
Addideris ſuper hæc Veneris ſi gaudia vera,
Eſſe negem melius cum Ganymede Jovi.

1 Amor, deliciæ.

2 Trita, deguſtata labris tuis. *Et qua tu biberis, hac ego parte bibam.* Ovid. eleg. 4. l. 1.

Ad Flaccum. XXVIII.

Erreus es, ſi 1 ſtare poteſt tibi mentula, Flacce,
Cum te ſex cyathos orat amica dare;
Vel duo fruſta rogat 2 cybii, tenuemve lacertum,
Nec dignam toto ſe 3 botryone putat:
Cui portat gaudens ancilla 4 paropſide rubra
Alecem, ſed quam protinus illa voret.
5 Aut cum perfricuit frontem, poſuitq; pudorem,
Succida palliolo vellera quinque petit.

1 In amica, quæ parvo pretio licet, ut quæ poſcat 6. vini cyathos. &c.

2 Ep. 79. l. 5. n. 5.

3 Ovis ſepiarum, non racemo, ut vult Domit.

4 Lance fictili. 5 Quod ſi majore cum fiducia velit magnum quiddam rogare, poſcit illotam lanam in palhum.

At

6 Unguenti ex foliis Nardi, aliisque foliis odoratis. vide Plinium, & Pancirolum. 7 Geminas. 8 Optima. exercebatur in ta. 10 MS. Bodlej. *Num tu.*

At mea me libram 6 foliati poscat amica,
Aut virides gemmas, sardonychasve 7 paret?
Nec nisi 8 prima velit de 9 Tusco Serica vico,
*Aut centum aureolos, sic velut * ara, roget.*
10 *Nunc tu velle putas hac me dare dona puella?*
Nolo: sed, his ut sit digna puella, volo.

9 Textura Sericarum, & bombycinarum vestium Tusco vico Romæ. * al. *egra*, i. vix contenta.

De nephritico, seu phrenetico. XXIX.

1 Al. *Invasit medicum Nasica Phreneticus, Aucte*, & Al. *Invasit medici Nasica phreneticus Aucti*, & *percidit Hylan*. Nasica ut potiretur Hyla Aucti medici puero, finxit phrenesin. verum ut voti, ita & mentis compos apparuit.

1 *Invasit medicum sica nephriticus, Aucte:*
Et præcidit Hylan. hic, puto, sanus erat.

Ad Phyllidem. XXX.

1 *Mentula, mensque cadit.* ep. 17. l. 7. 2 Ep. 68. l. 10. n. 4. *murem* legit Ang. Politianus c. 96. Misc. q. d. salaciſſimum. ita enim esse mures scribit, probatque Ælianus l. 12. de Animalib. 3 Quæ mihi placeant. neque enim excitor palpantis vetulæ blanditiis; sed pretio, sed muneribus. 4 Ep. 43. l. 2. n. 17.

Languida cum vetula tractare virilia dextra
Cœpisti, 1 jugulor pollice, Phylli, tuo.
Nam cum me 2 vitam, cum me tua lumina dicis,
Horis me resici vix puto posse decem.
3 *Blanditias nescis; dabo dic tibi millia centum,*
Et dabo Setini jugera culta soli:
Accipe vina, domum, pueros, 4 chrysendeta, mensas:
Nil opus est digitis; sic mihi, Phylli, frica.

In Zoilum. XXXI.

1 Propter maledicta hoc? an a ſtudio diutino impedita concoctione? ep. 4. l. 4. n. 8. 2 Tibi. ep. 81. l. 1.

1 *Os male causidicis, & dicis olere poetis:*
Sed 2 fellatori, Zoile, pejus olet.

In Cæcilium. XXXII.

1 Cucurbitas enim diſſecat in fruſta, varieque apparat, ut Atreus quondam fratris Thyeſtæ filios. Senec. Thyeſt. V. 758. vide Ammiani epig. l. 2. Antholog. cap. 50. Ὡς κῆπον τετυχὼς, δεῖπνον παρέθηκεν Ἀπελλῆς Οἰόμενος βόσκειν ἀντὶ φίλων πρόβατα, &c. Apelles Pythagorea cœna excepit amicos perinde, ac hortum immolasset, vel pecora pasturus esset.

1 *Atreus Cæcilius cucurbitarum*
Sic illas quasi filios Thyestæ

In

In partes lacerat, secatque mille.
2 Gustu protinus has edes in ipso,
Has 3 prima feret, 4 alterave cœna,
Has cœna tibi tertia reponet.
* *Hinc feras 5 epidipnidas parabit,*
* *Hinc pistor 6 fatuas facit placentas,*
* *Hinc & multiplices struit 7 tabellas,*
Et notas 8 caryotidas theatris:
* *Hinc exit varium coco 9 minutal,*
Ut 10 lentem positam, fabamque credas:
Boletos imitatur, & 11 botellos,
Et caudam 12 cybii, brevesque 13 manus.
* *Hinc 14 cellarius experitur artes,*
Ut condat vario vafer sapore
In rutæ folium 15 capellianæ.
Sic implet 16 gabatas, paropsidasque,
Et leves scutulas, cavasque lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venustum,
Unum ponere ferculis tot assem.

2 Cœnæ exordio, antecœna. ep. 31. l. 10. n. 4.
3 Caput, pompa, flos cenæ. dicto ep. 31. l. 10.
4 Secunda mensa, *ibid.* vide & Rosin. lib. 5. Antiq. Rom. c. 29.
* Ex his cucurbitis.
5 Dapes, bellaria, quæ ἐπὶ δείπνοις post cœnam apponuntur, distribuunturve.
6 Insipidas sc. & insulsas, e cucurbitis.
7 Quadras de placenta. ep. 70. l. 3. 8 Palmulas. ep. 27. lib. 13.
9 Cibus e variis minutim concisis. 10 Pultem ex lente, ac faba. 11 Ep. 79. l. 5. n. 7. 12 Ep. 79. l. 5. n. 5. 13 Ep. 79. l. 5. n. 5. Piseculos, de quibus Athenæus l. 7. c. 18. Plin. l. 32. c. 7. 14 Promus, promus condus. vide Beroaldum in Servium. 15 Rutæ fibris tanquam capillamentis multicomæ. *vel* rutæ capratiæ, quam capreæ sectentur, & pascant. 16 Ep. 47. l. 7.*

¶ In Nestorem. XXXIII.

1 NEc toga, *nec focus est, nec tritus cimice lectus,*
2 *Nec tibi de bibula farta palude teges:*
Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
Nec fera, nec 3 clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Nestor, 4 dici, atque videri
Pauper, & 5 in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:
6 Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

1 Sic Catullus epigr. 20. *Furi, cui neq; servus est, neque arca, &c.* vide & nostrum ep. 93. l. 1.
2 Nec teges, seu storea ex ulva, scirpo, seu canna palustri. *a sedgemat.* 3 Epig. 30. l. 5. n. 8. 4 Ep. 19. l. 8. 5 Plebejus esse, & proletarius. 6 Sed mera mendicitas.

De Prasino. XXXIV.

SÆpius ad palmam *Prasinus post fata Neronis*
Pervenit, & victor præmia plura refert.

Prasinæ factioni (cui favebat Nero) obstrepebant aliarum factionum fautores, vicisse suos aurigas non propria virtute, sed gratia Imperatoris. respondet iis Poeta falsum hoc esse, postquam, Nerone mortuo, & huic factioni frequens cedat palma.

I nunc livor edax: dic te cessisse Neroni:
Vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

De Apro. XXXV.

Æ Des emit Aper, sed quas nec noctua vellet.
Esse suas; adeo nigra, vetusque casa est.
Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.
1 Cœnabit belle, non habitabit Aper.

1 Fecit hoc optimo quidem consilio: quo invitaretur sæpius a nitido, lautoque vicino. *Aliquid boni propter vicinum bonum.*

¶ Ad Fabullum. XXXVI.

IGnotos mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus a te
Miraris, quereriſque, litigaſque.
** Solus cœno, Fabulle, non libenter.*

* Solus quippe videtur, qui inter ignotos nec suę conditionis est, utcunq; magnus sit illorum numerus.

¶ De Cajo Proculo. XXXVII.

CAius hanc lucem 1 gemma mihi Julius alba
Signat, Io votis 2 redditus ecce meis.
3 Desperasse juvat, veluti jam rupta sororum
Fila; minus gaudent, qui timuere nihil.
4 Hypne quid expectas piger? 5 immortale Falernum
Funde, & senem poscunt 7 talia vota cadum.
8 Quincunces, & sex cyathos, bessemq; bibamus,
Caius ut sit, Julius, & Proculus.

1 Ep. 45. l. 8. n. 2. 2 Convalescens, & restitutus e morbo desperato. 3 Multo mihi dulcior est deplorati dudum, ac depositi amici recepta insperato salus. 4 Puer, minister. 5 Ep. 95. l. 9. n. 4. 6 Ep. 95. l. 9. n. 3. 7 Tam grata ex tam insperatis. 8 De hoc more ebibendi nomen amici, vide ep. 72. l. 1. hic autem quincunx respondet τῷ *Cajus*, τῷ *Julius* semis, i. 6. cyathi, τῷ *Proculus* bes, i. 8. cyathi. vide ep. 28. l. 1. n. 2.

In Zoilum. XXXVIII.

ZOile 1 quid tota gemmam præcingere libra
Te juvat, & miserum perdere sardonycha?
2 Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus;
Non eadem digitis pondera conveniunt.

1 Cur eques e servo factus annulum gestas liberalem, *Hypercolice*, magnum scilicet, prægravasque, & occultas gemmam nimio auro? An credis idem pondus convenire digito, & annulo, quod modo gestabas in compedibus? ep. 29. l. 3. 2 Compes. *frontem literati, capillum semirasi, & pedes annulati.* Apulejus.

De

De mulione ſurdo. xxxix.

*Mulio viginti venit modo millibus, * Aule.*
Miraris pretium tam grave? 1 ſurdus erat.

* Al. *Auſte.*
1 Ex ἀπροσδοκήτῳ auget. *Vel*, innuit flagitioſo domino magis placere ſervos ſurdos, quos nemo roget de criminibus domini. vide Sat. 9. Juv. verſ. 104.

¶ In * Charidemum. xl.

CUnarum fueras 1 motor, Charideme, mearum,
Et puer i cuſtos, aſſiduuſque comes.
Jam mihi nigreſcunt tonſa 2 ſudaria barba,
Et queritur 3 labris punctа puella meis.
4 Sed tibi non crevi: te noſter villicus horret:
Te diſpenſator, te domus ipſa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, obſervas, quereris, ſuſpiria ducis,
Et vix a ferulis abſtinet ira manum.
Si 5 Tyrios ſumpſi cultus, unxive capillos;
Exclamas, numquam fecerat iſta pater.
Et 6 numeras noſtros adſtricta fronte trientes,
Tamquam de cella ſit cadus ille tua.
Deſine: non poſſum libertum ferre 7 Catonem.
Eſſe virum jam me dicet amica tibi.

* Vide Plauti Linum, in Bacchid.
1 Al. *monitor*, i. e. infantiæ, pueritiæque moderator. ſed & τὸ *motor* placet.
2 Lintea, quæ demeſſam a tonſore barbam excipiunt.
3 A raſura aſperis, duriſq;
4 Tibi tamen etiamdum puer videor, nec qui in virum tranſcriptus liberius vivendi poteſtatem habeam.
5 Veſtes purpureas.
6 ἀριθμεῖς τρόπους κύλικος πέπωκα Theophraſt. charact. περὶ μικρολογίας. de trientibus vide, quæ ad ep. 28. l. 1. n. 2.
7 Cenſorium caſtigatorem, qualis fuit Cato major.

De Luperco. xli.

FOrmoſam Glyceren amat Lupercus,
Et ſolus tenet, imperatque ſolus:
Quam toto ſibi menſe non fututam
1 Cum triſtis quereretur, & roganti
Cauſſam reddere vellet Æliano,
Reſpondit, Glyceræ dolere dentes.

1 Dum cauſatus eſt dolorem dentium in cauſa fuiſſe, quominus oris operam præſtare poſſet, aperte fatebatur ſe capiti Glyceræ illudere.

De Amynta. xlii.

1 INdulget pecori nimium dum paſtor Amyntas,
2 Et gaudet fama, luxuriaque gregis:

1 Dum vehementi ſtudio ſaginat porcos.
2 Dum laudem quærit ex pinguibus factis.

3 Cedentibus.

3 Cedentes oneri ramos, ſylvamque fluentem
Vicit, concuſſas ipſe ſecutus opes.
4 Triſte nemus dira vetuit ſupereſſe rapina,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lyde, ſues habeat vicinus Jolas;
Te ſatis eſt nobis 5 annumerare pecus.

3 Aſcendit ilicem glande onuſtam, & incurvatam, excuſſurus glandes, ſed pondere pueri fractis ramis, qui vix ſuum ſuſtinebant onus, decidit ipſe excuſſas ſecutus glandes. ſic Hylam ſecutum urnam dixit Juv. Sat. 1. verſ. 164. 4 Pater Amyntæ ſuccifam arborem filii rogo damnavit. 5 Non, quo Amyntas ſtudio, ſaginam properare.

¶ In Cæcilianum. xliii.

1 Vivida cum poſcas epigrammata, 2 mortua ponis
3 Lemmata. qui fieri, Caciliane, poteſt?
4 Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia naſci,
Et thyma Cecropiæ Corſica ponis api?

1 Illuſtria, inſignia. 2 Vilia, humilia, abjecta. *vel*, de mortuis. quale fuit præcedentis ep. de Amynta argumentum. 3 Ep. 50. l. 10. n. 1. 4 Neque enim dulcia mella, qualia ex thymo Hymetti Attici, aut Hyblæ Siculæ fiunt, poteſt apis (vel optima) confice-re ex amaris Corſicæ taxis. ita nec, &c.

In uxorem. xliv.

Deprenſum in puero tetricis me vocibus uxor
Corripis, & culum te quoque habere refers.
Dixit idem quoties laſcivo Juno Tonanti?
Ille tamen gracili cum Ganymede jacet.
1 Incultabat Hylam poſito 2 Tyrinthius arcu.
Tu 3 Megaram credis non habuiſſe nates?
Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: ſed illas
4 Oebalius flammas juſſit abire puer.
5 Bryſeis multum quamvis averſa jaceret,
Æacida propior 6 levis amicus erat.
7 Parce tuis igitur dare maſcula nomina rebus,
Teque puta cunnos uxor habere duos.

1 Ad turpe miniſterium. quod Juven. *Inclinabat*. Sat. 9. v. 26. & 10. v. 224. 2 Hercules, a Tyrintho opp. ubi nutritus eſt, cultuſque. 3 Uxorem Herculis. 4 Hyacinthus ex Amyclis Laconiæ civitate. 5 Bryſei filia Hippodamia, Achillis amica. 6 Patroclus imberbis. 7 Ne putes illam partem in fœminis æque gratam eſſe, atque in maribus. ep. 98. l. 12.

Ad ſenem orbum. xlv.

Orbus es, & locuples, & 1 Bruto conſule natus:
Eſſe tibi veras credis amicitias?
Sunt vera, ſed quas juvenis, quas pauper habebas.
Qui novus eſt, 2 mortem diligit ille tuam.

1 Senex. *Hyperbolice*. 2 Captator eſt, & heredipeta adulatorius, vultur affidens, qui mortem tuam cupit, cadaver expectat. ep. 36. l. 6. n. 2.

In

In Cantharum. xlvi.

Intrasti quoties 1 *inscriptæ limina cellæ,*
Seu puer arrisit, sive puella tibi:
Contentus non es foribus, 2 *veloque, seraque,*
* *Secretumque jubes* * *grandius esse tibi.*
Oblinitur minimæ si qua est suspicio rimæ,
Punctaque 3 *lasciva quæ terebrantur* 3 *acu.*
* *Nemo est tam teneri, tam felicitique pudoris,*
Qui vel pedicet, Canthare, vel futuit.

1 Titulum professæ, & habentis nomen inscriptum lupæ, quę ibi merebatur. Juv. Sat. 6. v. 124. 2 Ep. 35. l. 1. n. 3. & 4. & Juv. Sat. 8. v. 168. * Grandius scelus cogitas, grandius secretum postulas. 3 Calamistro. *Aut lasciviore comam sibi inserunt.* Tertull. de Virgin. veland. c. 12.

In Mævium. xlvii.

Jam, nisi per somnum, non arrigis, & tibi, Mævi,
Incipit 1 *& medios mejere* 2 *verpa pedes:* 2
Traditur & digitis 3 *pannucea mentula lassis,*
Nec levat extinctum solicitata caput.
Quid miseros frustra cunnes, culesque lacessis?
4 *Summa petas:* 5 *illic mentula vivit* 6 *anus.*

1 Al. *In medios.* 2 Penis. 3 Debilis, laxa, rugosa, quod & de pomis dicitur. Plin. l. 15. c. 14. & Macrob. l. 3. c. 19. 4 Os. 5 Ep. 50. l. 4. 6 Vide ep. 40. n. 1. & ep. 105. l. 1. n. 3.

In Blatiram. xlviii.

Omnia fœmineis quare dilecta catervis
Balnea devitat Blatara? ne futuat.
Cur nec 1 *Pompeja lentus spatiatur in umbra,*
Nec petit 2 *Inachides limina? ne futuat.*
Cur 3 *Lacedæmonio luteum* 4 *ceromate corpus*
Perfundit gelida 5 *Virgine? ne futuat.*
Cum sic fœminei generis contagia vitet,
Cur lingit cunnum Blatara? ne futuat.

1 Porticu Pompeii. ep. 14. l. 2. n. 11. 2 Isidis porticum, seu templum, ubi conventus, & colloquia de adulteriis. *Multis illa facit, quod fuit ipsa Jovi.* Ovid. 2. de Arte *Isiacæ sacraria lenæ.* Juv. Sat. 6. v. 490. 3 Palæstram inveniebant, exercebantque Lacedæmonii. 4 Epig. 57. l. 3. n. 4. 5 Aqua. ep. 21. l. 5. n. 6.

In Silium. xlix.

1 *Silius hęc magni celebrat monumenta Maronis,*
Jugera facundi qui Ciceronis habet.

1 Silius Ciceronis, atque Virgilii studiosissimus imitator. hujus aram religiosissime coluit. ep 51. infra, illius villas comparavit. Plinius l. 31. c. 1.

2 Virgilii. 3 Ciceronis ædium. 4 Erat enim orator, & Poeta, ep. 62. l. 7.

Heredem, dominumque sui 2 tumuli que, 3 Lariſq;
4 Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

In Phyllida. L.

1 Amore tui. 2 Lacrymis fictis. 3 Amiſſo, vel diminuto, attritove. ἀπολυμένῳ. ideſt, ſimulans relictum, quo me pretio ejus emungat. 4 Annulus, cui gemma includitur. 5 Elenchus, *Elapſuſque cava fingitur aure lapis.* Ov. 1. de Arte. 6 Nunc fingit ſurreptas veſtes bombycinas, novaſq; a me ſibi emi poſcit. 7 Ut ego repleam unguento Coſmiano, ep. 81. l. 3. n. 23. 8 Propter vetuſtatem. 9 Somniorum portenta mala moris erat mola ſalſa, vivo flumine, vino, & re divina expiare, procurare, avertere. 10 Statuit ſe venturam cœnatum apud me, quod & *condicere cœnam* dicitur. 11 Ep. 12. l. 4.

NUlla eſt hora tibi, qua non me, Phylli, 1 furentem
Deſpolies: tanta calliditate rapis.
Nunc 2 plorat ſpeculo fallax ancilla 3 relicto:
4 Gemma vel a digito, vel cadit aure 5 lapis.
6 Nunc furtiva lucri fieri bombycina poſſunt:
7 Profertur Coſmi nunc mihi ſiccus onyx.
Amphora nunc petitur nigri 8 carioſa Falerni,
9 Expiet ut ſomnos garrula ſaga tuos.
Nunc ut emam, grandemve lupum, mullumve bilibrem,
10 Indixit cœnam dives amica tibi.
Sit pudor, & tandem veri reſpectus, & æqui.
Nil tibi, Phylli, nego: 11 nil mihi, Phylli, nega.

De Silo. li.

* Cenotaphium, & memoriam, neque enim de tumuli loco conſtat.

JAm prope deſertos cineres, & ſancta Maronis*
** Nomina qui coleret, pauper, & unus erat.*
Silius 1 optatæ ſuccurrere cenſuit umbræ,
Silius & 2 vatem, non minor, ipſe tulit.

1 Al. *Andinæ tandem ſuccurrit agello*. Andes autem, vicus non procul a Mantua Virgilii patria. 2 Lipſ. l. 1. ep. 5. quæſt. legit, *& vatem non minor ipſe colit.*, ideſt, Silius Poeta Virgilio non inferior colit Virgilium. vide ep. 14. l. 4. n. 13. & ep. 49. ſupra. G. Barthius *ætatem* legit. l. 1. c. 4.

De Titio. li.

1 Priapus, αἰδοῖον. 2 Ep. 17. l. 11. n. 2. & l. 3. ep. 87. n. 5. 3 Ipſe ingens, & ἀνδροσκόος. an qui[a] ſub aquis maſturb.

TAnta eſt qua Titio 1 columna pendet,
Quantam 2 Lampſacia colunt puellæ.
Hic nullo comitante, nec moleſto,
Thermis grandibus, & ſuis lavatur:
3 Anguſte Titius tamen lavatur.

¶ Ad

¶ Ad Julium Cerealem. lxii.

Cœnabis belle, Juli Cerealis, apud me;
1 Conditio eſt melior ſi tibi nulla, veni.
Octavam poteris ſervare: 2 lavabimur una.
Scis quam ſint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca 3 movendo
Utilis, & porris ſila reſecta ſuis.
Mox vetus, & tenui major 4 cordilla 5 lacerto:
Sed 6 quam cum rutæ frondibus ova rapant.
7 Altera non deerunt 8 tenui verſata favilla,
Et 9 Velabrenſi maſſa recocta foco:
Et 10 quæ Picenum ſenſerunt frigus olivæ:
Hæc ſatis in 11 guſtu. cætera noſſe cupis?
12 Mentiar ut venias, 13 piſces, 14 conchylia, 15 ſumen,
Et 16 cortis ſaturas, atque 17 paludis aves:
Quæ 18 nec Stella ſolet rara niſi ponere cœna.
Plus ego polliceor: 19 nil recitabo tibi.
20 Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gigantas,
21 Rura vel æterno proxima Virgilio.

1 Al. *Conditio melior ſi tibi nulla venit.* 2 Ante cœnam lavabant, æſtate, hora octava: hyeme, nona. divites cum cœna præbebant convivis balnea privata, pauperes publica conducebant. hinc poeta Cerealem ad Stephani balnea invitat. 3 Ciendo, lubricando. 4 Ep. 2. l. 3. n. 4. & l. 13. ep. 1. 5 Ep. 79. l. 5. n. 5. 6 Ep. 48. l. 10. *. 7 Ova alia. 8 Sic Ovid. 8. Metam. *Ovaque non acri leviter verſata favilla.* 9 Caſeus Velabrenſis fumo, focoque induratus. ep. 32. l. 13. 10 Ep. 36. l. 13. 11 Antecœna, ep. 32. ſupra n. 2. 12 Promittam tibi lautiore apparatu caput cœnæ appoſitum, ut venire velis. 13 Piſces vero in lautioribus conviviis primas habebant. 14 Oſtrea. 15 Epig. 44. l. 13. 16 Gallinas. ep. 30. l. 7. n. 2. 17 Anates. 18 Non ipſe lautus, & nobilis Stella. de quo ep. 78. l. 8. & alibi. 19 Namque convivas ſuos importuna lectione ſæpe enecabant iſtæ hirudines. ep. 79. l. 5. n. 17. & Lucian. 2. Anthol. c. 47. 20 Tu nobis legas Gigantomachiam a te ſcriptam, & Georgica tua, Virgilii Georgicis non cedentia. 21 Al. *Rara.*

¶ De Claudia Rufina. lxv.

1 Claudia 2 cæruleis cum ſit Rufina Britannis
Edita, 3 cur Latiæ pectora plebis habet?
Quale decus formæ! 4 Romanam credere matres
Italides poſſunt, Atthides eſſe ſuam.

1 Eadem forte, quæ Pudenti nupſit, ep. 13. l. 4. 2 An quia Britanni ſe glaſto colorabant, ut tradunt Cæſar 5. com. bell. Gall. Mela, Plinius lib. 22. c. 1. Solin. c. 35. atque hinc dictos autumat doctiſſ. Camdenus-*Brith* enim antiqua lingua patria *depictum, & coloratum* ſignificat, ſic ep. 99. l. 14. 3 Al. *Quam Latiæ pectora gentis habet!* 4 Neque enim cedit Græcis dominis, aut matronis Latinis.

Di bene, quod 6 sancte peperit fœcunda marito,
7 Quod sperat 8 generos, 9 quodque puella 10 nurus,
Sic placeat superis, ut conjuge gaudeat uno,
Et semper natis gaudeat illa tribus.

5 Vide Brissonium lib. 1. form.
6 Pione? an defuncto? namque & defuncti veteribus *sancti*. 7 Al. *Quot*. 8 Filiabus. 9 Al. *Quosque*. 10 Filiis.

¶ In Zoilum. lv.

Unguenta, & casias, & olentem funera myrrham,
Thuraque de medio semicremata rogo,
Et quæ de 2 Stygio 3 rapuisti Cinnama 2 lecto,
Imprebe de turpi, Zoile, redde sinu.
A pedibus didicere manus peccare proterva.
Non mirer furem, qui fugitivus erat.

1 Ep. 47. l. 10. n. 4.
2 Capulo, feretro.
3 Notat in bustuario furre servilem conditionem, non enim nisi viles, & inhonesti homines e rogo quippiam diripuerunt.

De Lupo ad Urbicum. lvi.

Hortatur fieri quod te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas, nihil est, quod minus ille velit.
Ars est captandi, quod nolis, velle videri:
Ne facias, optat, quod rogat, ut facias,
2 Dicat prægnantem tua se Cesconia tantum;
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu consilio videaris ut usus 3 amici,
4 Sic morere, ut factum te putet esse patrem.

1 Quod Lupus te hortatur liberis operam dare. *vel* quod Lupus tibi vovet liberos ex uxore.
2 Fingat modo se concepisse.
3 Lupi, qui amice, & fideliter hoc consuluisse videri vult.
4 Nihil illi ex testamento relinque.

¶ In Cheræmonem. lvii.

Quod nimium laudas, Cheræmon Stoice, mortem,
Vis animum mirer, suspiciamque tuum.
1 Hanc tibi virtutem fracta facit urceus ansa,
Et tristis nullo qui tepet igne focus.
Et teges, 2 & cimex, & nudi spondagrabati,
Et brevis, atque eadem nocte, dieque tega,
3 O quam magnus homo es, qui face rubentis aceti,
Et stipula, & nigro pane carere petes!
4 Leuconicis 5 agedum tumeat tibi culcita lanis,
Constringatque tuos purpura 6 texta toros:

1 Non hoc facis ex virtute, & fortiter, sed ex inopia rerum, & pusillanimitate.
2 *Et tritus cimice lectus.* supra ep. 33.
3 *Ironice.*
4 Al. *Lingenicis*. vide ep. 159. l. 14.
5 Quod si tibi res suppeteret ampla, & lauta. 6 Al. *pexa*.

Dor

Dormiat & tecum, qui, cum modo Cacuba miscet,
Convivas roseo torserat ore puer:
O quam tu cupias ter vivere 7 Nestoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in angustis facile est contemnere vitam;
8 Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

7 Ep. 30. l. 9. n. 1.
8 Vide ep. 9. l. 1. & 80. l. 2.

¶ Ad Severum. lviii.

1 *Miraris docto quod carmina mitto Severo,*
2 Ad cenam quod te, docte Severe, vocem.
Jupiter ambrosia satur est, & nectare 3 vivit:
Nos tamen exta Jovi, 4 thura, merumque damus.
Omnia cum tibi sint dono concessa deorum:
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

1 Ep. 27. l. 9.
2 Ut Mæcenatem Horatius. ode 29. l. 3.
3 Scriver. *Vivo*. Idem.
4 *Cruda* ex mente, & MSS. Gruteri; ut *exta cruda* opponantur Ambrosiæ, *merumque* nectari. Omnia Deorum sunt, inquit Seneca, tamen Diis posuimus donum, & stipem jecimus. 7. de Benefic. c. 4.

In Telesphorum. lix.

Cum me velle vides, 1 tentumque, Telesphore, sentis,
Magna rogas. puta me velle negare 2 nihil.
Et nisi juratus dixi, dabo, *subtrahis illas,*
3 Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
Quid si me tonsor, cum stricta novacula supra est,
Tunc libertatem, divitiasque roget?
Promittam: 4 nec enim rogat illo tempore tonsor,
Latro rogat: res est imperiosa timor.
Sed fuerit curva cum tuta novacula theca,
Frangam tonsori crura, manusque simul.
At tibi nil faciam: 5 sed lota mentula lana
6 Λειχάζειν cupida dicet avaritia.

1 Ut infra ep. 74. Alii, *certumque*, *tecumque* alii.
2 Alii, *licet* Rutg. legit. *Magna rogas. puto me velle negare. licet?*
3 Quæ faciunt, ut multa in me licentia uti audeas.
4 Non quatenus tonsor, sed quasi latro.
5 Al. *Sed mota mentula læva*. ut ep. 42. l. 9. & 74. infra.
6 Irrumationem innuit, quæ ori obstruso quidvis petendi facultatem intercludat. Othmar. Nactgal. in edit. Gryph. J. Scaliger, aliique præferunt lectionem Διάζειν, hoc est, jubebit te avarum plorare. e formula testatorum, qui *plorare jubebant* illos, quibus nihil legarant.

De Charino. lx.

Senos Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos,

Nec cum lavatur. cauſa quæ ſit, quæritis?
1 Dactyliothecam non habet.

1 Non habet repoſitorium annulorum, ut qui ſui non ſint, ſed conducti.

De Chione, & Phlogide. lxi.

SIt Phlogis, an Chione Veneri magis apta, requiris?
Pulchrior eſt Chione, ſed Phlogis 1 ulcus habet.
1 Ulcus habet, 2 Priami quod tendere poſſit 3 salutam,
4 Quodque ſenem 5 Pylium non ſinat eſſe ſenem.
Ulcus habet, quod habere ſuam vult quiſque puellam,
6 Quod ſanare Criton, non quod Hygea poteſt.
At Chione 7 non ſentit opus, 8 nec vocibus ullis
Adjuvat: abſentem, marmoreamque putes.
Exorare dei ſi vos tam magna liceret,
Et bona velletis tam pretioſa dare:
Hoc quod habet Chione corpus, faceretis, haberet
Ut Phlogis: & Chione, quod Phlogis ulcus habet.

1 Veneris ſenſum, urticas, prurigiuem, laſciviam.
2 *Quo incendi jam frigidus ævo Laomedontiades, & Neſtoris hercia poſſit.* Juv. Sat. 6. v. 326.
3 Nervum languentem, & laxum inſtar alutæ.
4 *Quo Pylius juveneſcere poſſet, Tithonuſque annis fortior eſſe ſuis.* Ovid. eleg. 6. lib. 3. Amor.
5 Al. *Peliam.*
6 Nam *femina ſimplex.* Juven. Sat. 6. verſ. 328. cui medicus, non medica opem ferre poteſt, ſic infra ep. 72. n. 4. Hygeia autem filia Æſculapii. Pauſanias in Atticis, & Plinius lib. 35. c. 2. hoc eſt, ſanitas.
7 *Fatua eſt*: ut de Lauſella dixit ep. 81. l. 3. *Infelix, cui torpet hebes locus ille, &c.* Ovid. 3. de Arte.
8 Καὶ σὺ μένεις ἁπλῶς, οὐδὲν ἐρῶντος ἔχεις. Anthol. l. 7. ep. Philodemi. & infra epig. 105.

De Mannejo. lxii.

LIngua maritus, 1 mœchus ore Mannejus,
2 Summœnianis inquinatior buccis:
*Quem cum feneſtra vidit a * Suburana*
Obſcœna 3 nudum 4 lena, fornicem clauſit,
5 Mediumque mavult baſiare, quam ſummum:
Modo qui per omnes viſcerum tubos ibat,
Et voce certa, conſciaque dicebat,
Puer, an puella matris eſſet in ventre,
(Gaudete cunni, veſtra namque res acta eſt.)
Arrigere linguam non poteſt fututricem.
Nam, dum tumenti merſus hæret in vulva,
Et vagientes intus audit infantes,

1 Λείχων, φοινικίζων, θύων.
2 Ipſis proſtibulis Suburanis, ep. 35. l. 1. n. 5. *quorum artificis valet Valius oris*, &c. Juv. 10. ſat. verſ. 238.
3 In lupanaribus nudæ proſtabant meretrices. Petronius, Juv. 6. Xiph. in Heliogab.
4 Al. *Leda*, ut epig. 14. n. 10.
5 Τὴν ἔδρην μᾶλλον τοῦ σώματος.

6 Par-

6 Partem gulosam solvit indecens 7 morbus,
8 Nec purus esse nunc potest, 9 nec impurus.

6 Linguam reddidit paralyticam, sideravit. ut infra ep. 86. 7 Paralysisne ἀπὸ τῆς ἀφίδρου, καὶ τῶν ἐμμηνίων, quorum malefico humore marcescunt segetes, apes immoriuntur, &c. Plin. c. 15. l. 7. an sideratio? ut ep. 86. infra. 8 Morbo illo contaminatus. 9 Lingua ut prius mœchus.

De Lesbia. lxiii.

Lesbia se jurat 1 gratis nunquam esse fututā.
Verum est: cum futui vult, numerare solet.

1 Sine pretio, voluit illa significare *accepto*, intelligit poeta *dato*.

In Philomusum. lxiv.

Spectas nos Philomuse, cum lavamur,
Et quare mihi tam mutoniati
Sint leves pueri, subinde quaris.
Dicam simpliciter tibi roganti:
Pædicant, Philomuse, 1 curiosos.

1 Similes tui cinædos, qui curiosis oculis, & devorantibus spectas, quærisque per balnea mutoniatos. vide ep. 97. l. 1. n. 11. & l. 9. ep. 60. n. 4.

In Faustum. lxv.

Nescio tam multis quid scribas, Fauste, puellis:
Hoc scio, quod scribit 1 nulla puella tibi.

1 An itaque pueri? An hinc voluit se videri in gratia esse apud puellas? ep. 62. l. 3. n. 8. quarum tamen nulla illi rescripsit.

In Justinum. lxvi.

1 Sexcenti cœnant a te, Justine, vocati
2 Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam:
Nec locus his nobis invidiosus erat.
3 Postera sed festa reddis solemnia mensæ.
4 Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

1 Permulti. *Synecd.* 2 Ad natalem tuum celebrandum. 3 Jam vero me velut imi ordinis amicum invitas ad reliquias, & analecta in crastino convivii. 4 Hodie itaque invitati celebrent natalem tuum muneribus, pro more; genethliacis: ego cras, vel nunquam. neque enim veniam vocatus.

In Vacerram. lxvii.

Et delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:

Et fellator es, & lanista. miror
1 *Quare non habeas Vacerra nummos.*

1 Quod vulgo dicitur: *he has two manp occupations to thrive. Qui ubique est, nusquam est.* Seneca epist. 2. *Multa novit vulpes, echinus unum magnum.*

In Maronem. lxviii.

Nil mihi das vivus: dicis post fata daturum.
Si non es stultus, scis Maro. * *quid cupiam.*

* Mortem tuam. ut ep. 63. l. 6. n. 2. epig. 27. l. 8. & supra ep. 45.

Ad Mathonem. lxix.

Parva rogas magnes, sed non dant hac quoque magni.
* *Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.*

* Levior quippe ignominia ex repulsa in magnis, quam parvis. & adverte Polyptoton in *magnos, magni, magna.*

Epitaphium canis Lydiæ. lxx.

1 *Amphitheatrales inter 2 nutrita magistros*
Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,
Lydia 2 dicebat, 3 domino fidissima dextra,
Qui non Erigones mallet habere 4 canem;
5 *Nec qui, Dictæa Cephalum de gente secutus,*
6 *Luciferæ pariter venit ad astra dea.*
7 *Non me lenga dies, nec inutilis abstulit ætas,*
Qualia Dulichio fata fuere cani.
8 *Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,*
Quantus erat 9 Calydon, aut, 10 Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras
Non potui fato 11 nobiliore mori.

1 Inter Venatores, qui curant venationes exhibendas in Amphitheatro nutrita.
2 *Prosopopæia canis.*
3 Domino meo æque fide, ac dextra propria. Alii leg. *Dextro*, ut sit κύριον.
4 Meram, Hymeram, seu Neæram, canem, quæ Erigone monstravit, ubi pater Icarius a pastoribus Atticis occisus jaceret insepultus. Hygin. fab. 130.
5 Nec Lælaps canis a Jove custos Europæ appositus, quem a Minoe acceptum Procris conjugi suo Cephalo reliquit. Hygin. l. 1. & Ov. 7. Met. 6 Ad Lunam, seu Dianam gaudentem venatione, & canibus. *Vel*, inter astra relatus est a Jove.
7 Neque eram annosa, ut ille Ulyssis canis Argus, qui reversum post viginti annos agnovit herum. Odyss. 17. & Arist. lib. 6. hist. anim. 8 Oblique ferienti instar fulminis. *vel* urenti.
9 Inesse enim aprorum dentibus igneam vim testatur Xenophon in κυνηγήτ. & Oppian. 3. κυνηγ. λευκὸν ὀδόντα Λάθριον ἐντός, ἔχειν μαλερὴν πυρόεσσαν ἐνιπήν. *nec vires fulminis apro*, Ov.
10 Sus Erymanthus, quem interemit Hercules. *Apostrophe.*
11 Quam venatione, & pugna in Amphitheatro.

In

In Tuccam. lxxi.

Vendere, Tucca, 1 potes centenis millibus emptos?
2 Plorantes dominos vendere, Tucca, potes?
Nec te blanditiæ, nec verba, 3 rudesque querelæ,
Nec te 4 dente tuo saucia colla movent?
Ah facinus, tunica patet inguen utrimque levata,
Inspicieturque tua mentula facta manu.
Si te delectat numerata pecunia, vende.
Argentum, mensas, 5 myrrhina, rura, domum.
Vende senes servos, agros & vende paternos:
Ne pueros vendas, omnia vende miser.
Luxuria est emere hos, quis enim dubitatve, negatve?
6 Sed multo major vendere luxuria est.

1 Sustines
2 Pueros amasios, ut amicæ dictæ sunt *dominæ*. vel pueros plorantes, oranteſq; te, ne veneant dominis aliis.
3 Pueriles, non fictæ.
4 Dum amore furens impressisti eorum cervicibus memorem dente notam.
5 Ep. 113.

l. 14. 6 Sic ep. 63. l. 2. *hæc magè luxuria est.*

De Leda. lxxii.

1 Hysterica m vetulo se dixerat esse marito,
Et queritur futui Leda necesse sibi:
2 Sed flens, atque gemens tanti negat esse salutem,
Seque refert potius proposuisse mori.
Vir rogat, ut vivat, 3 virides nec deserat annos,
Et fieri, quod jam non facit ipse, sinit.
Protinus accedunt 4 medici, medicæque recedunt.
5 Tolluntur que pedes: O medicina 6 gravis!

1 Uteri strangulatione laborantem, cui morbo præscribunt remedium medici validam congressus succussationem.
2 Sed tamen lacrymans dissimulat mori se malle, quam hujusmodi convalescere remedio. 3 Nec ætatis flore velit mori. 4 Supra ep. 61. n. 6. 5 In venerem. ep. 81. l. 10. n. 2. 6 *Sceptice.*

De Nata. lxxiii.

*Dauci Nata sui vocat * pipinnam,*
Collatus cui Gallus est Priapus.

* Turnebus l. 8. c. 4. legit *bipennam*. Janus Parrhasius in Var. Annot. & Cælius Rhod. l. 4. c. 6. legunt *vepenem*, exponuntque: Nata vastum subactoris sui virile diminutivo nomine appellat vepenem, ideſt, parvulum penem, cui tamen si conferas. Priapum ipsum (ep. 30. l. 1. n. 8.) videatur præ hoc Gallus eviratus. *Pisinnam* legit Jan. Rutgersius, ut Labeo apud veterem scholiasten Persii, *Crudum manduces Priamum, Priamiq; pisinnos*, ideſt, pueros, filios. vide Gasp. Barthii adversa. l. 1. c. 6.

In Lygdum. lxxiv.

Venturum juras semper mihi, Lygde, roganti,
Constituisque horam, constituisque locum.

Cum

Cum fruſtra jacui longa prurigine tentus,
Succurrit pro te ſæpe 1 ſiniſtra mihi.
Quid precer, o fallax, meritis, & moribus iſtis?
2 Umbellam 3 luſcæ, Lygde, feras 3 dominæ.

1 Ep. 42. l. 9. & ep. 59. ſupra n. 5.
2 Lib. 14. ep. 28.
3 Inſervias deformi dominæ, quoniam non vis amari a domino.

De Bacchara. lxxv.

CUrandum penem commiſit Bacchara Græcus
Rivali medico: Bacchara Gallus erit.

Quo amata frueretur ſine rivali; Baccharam caſtravit medicus *Chironomica* (ut ait Sidonius Apollinaris ep. 12. l. 2.) *magis inſtitutus, quam Machaonica*. Qualis & ille fuit ep. 98. l. 9. ſupra.

In Cæliam. lxxvi.

1 THeca tectus anea lavatur
Tecum, Cælia, ſervus. ut quid, oro,
Non ſit cum citharœdus, aut choraules?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergo?
2. Omnes an tibi nos ſumus ſpadones?
Ergo, 3 ne videaris invidere,
Servo, Cælia, fibulam remitte.

1 Fibula ære circumligata. vide ep. 34. & 81. lib. 7.
2 An ille ſolus in nobis vir eſt? ſic ep. 34. l. 7. *An ſola eſt, &c.*
3 Ne videaris ejus conſpectum nobis invidere, tibi reſervare, refibula ſervum tuum.

Ad Pætum. lxxvii.

SOlvere, Pæte, decem tibi me ſeſtertia cogis:
1 Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: 2 tu qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

1 Al. *Perdiderit*, i. e. conturbarit.
2 A majori lepide jocatus rogat, ut jacturam 10. HS. ferat in ſe, qui tulit 200. in alio.

In Vacerram. lxxviii.

IN omnibus Vacerra quod conclavibus
Conſumit horas, & die tota ſedet:
1 Cænaturit Vacerra, non cacaturit.

1 Non ſedet compeſcendæ alvi gratia, ſed ut invitetur ab aliquo domino earum cœnationum, ſeu conclaviuin, in quibus ſedet.

Ad Victorem. lxxix.

UTere fœmineis complexibus, utere Victor,
Ignotumque ſibi mentula diſcat opus.

1 Flam-

1 *Flammea texuntur ſponſæ, jam virgo parata eſt:*
2 *Tondebit pueros jam nova nupta tuos.*
Prædicare ſemel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpius hoc fieri nutrix, materque vetabunt,
Et dicent, uxor, non puer, iſta tibi eſt.
Heu quantos æſtus, quantos patiere labores,
Si fuerit cunnus res peregrina tibi!
3 *Ergo Suburanæ tironem trade magiſtræ.*
Illa virum faciet: non bene virgo docet.

1 Flammeum erat velamentum luteum, ſeu rubeum, quo nova nupta tegebatur pudoris gratia, vel in ſubjectionis ſymbolum. 2 Tondebit catamitos tuos tanquam emeritos, & exoletos, poſtquam uxorem duxeris. ep. 18. l. 12. 3 Trade te inſtituendum meretrici cuipiam ſuburanæ, quæ melius docebit te officium viri, quam nova nupta, & rudis.

Ad Pætum. lxxx.

1 *AD primum decima lapidem quod venimus hora,*
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non eſt iſta 2 viæ, non eſt mea, ſed tua culpa,
Miſiſti mulas qui mihi, Pæte, 3 tuas.

1 Ad ſuburbanum tuum, quod mille paſſus ab urbe diſtat. 2 Al. *quidem.* 3 Tam pigras, & tardas.

De Bajis. lxxxi.

1 *LOtus beatæ Veneris auroum Bajas,*
Bajas ſuperbæ blanda dona naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, verſibus Bajas:
Laudabo digne non ſatis tamen Bajas:
2 *Sed Martialem malo, Flacce, quam Bajas:*
Optare utrumque pariter, 3 improbi votum eſt.
Quod ſi deorum munere hoc tibi detur;
4 *Quid gaudiorum eſt Martialis, & Bajæ?*

1 Locum gratum, venuſtum, blandum, delicatum, laſciviæ, imo vitiorum diverſorium. 2 Sed malo valetudini, & voluptatibus meis indulgere, quam, dum ſalubres Bajas mille verſibus laudo, ſaluti meæ parum conſuluiſſe videri. 3 Al. *improbum.* 4 Quantulum gaudii erit ex Bajis a Martiale laudatis?

De ſpadone, & ſene. lxxxii.

CUm ſene communem vexat ſpado Dindymus Æglen,
Et jacet in medio 1 ſicca puella toro:
Viribus 2 hic operi non eſt, 3 hic utilis annis;
Ergo ſine effectu prurit uterque labor.
Supplex illa rogat pro ſe, miſeriſque duobus,
Hunc juvenem facias, hunc, 4 Cytherea, virum.

1 Unde illud apud Ovid. *Dedecus hoc ſumpta diſſimulavit aqua!* l. 3. Amor. eleg. 6. 2 Eunuchus. ep. 39. l. 6. n. 6. verſ. 367. 3 Senex, & lege *hic inutilis annis.* 4 Venus, thalami præſes.

De Philostrato. lxxxiii.

1 A Balneis, & cœna, in quę invitabatur Sinuessę, quæ urbs est Campaniæ. 2 Sera jam nocte, quæ domum suam repetere monebat. 3 Qui apud Homerum Odyss. x. ebrius e scalis devolutus interiit. 4 Dum ebrius, ruit e scalis, per quas conscendit ad conducta cœnacula. 5 Non hoc illi accidisset, O Nymphæ Sinuessanæ, si vestras bibisset aquas, quæ vel insaniam abolent. Plinius lib. 31. c. 2. vide ep. Antipatri l. 3. Anthol. c. 20.

1 *A Sinuessanis conviva Philostratus undis*
Conductum repetens 2 nocte jubente larem,
Pæne imitatus obit sævis 3 Elpenora fatis,
4 *Præceps per longos dum ruit usque gradus.*
5 *Non esset, nymphæ, tam magna pericula passus,*
Si potius vestras ille bibisset aquas.

Ad Sosibianum. lxxxiv.

* Namque viscato hoc, hamatoque munere orborum divitum hæreditates captas.

Nemo habitat gratis, nisi dives, & orbus apud te.
* *Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.*

¶ De Antiocho tonsore. lxxxv.

1 Huic geminum est Luciili ep. εἰς κουρέας l. 2. Antholog. cap. 26. Ἄρες ἄρες βροτολοιγέ, &c. 2 Sacerdotes in sacris Isidis, ut & Cybeles Phrygiæ Deæ (quam eandem cum Iside esse volunt) cultris sibi humeros, pectus, & lacertos sauciabant. 3 Æra Corybantia, tympana, ululatus, &c. 4 Numine inflata, furore sacro correpta. 5 Chirurgus Alcon leviori manu secat enterocelas. 6 Hernias ex intestinis in scrotum delapsis. 7 Dura, & gravi, instar fabri, non molli, & tonsoria. 8 Philosophi promissas alebant barbas, graves, & venerandas, quas sæpe vellit Lucianus. 9 Detondeatque equorum jubas. 10 Ep. 7. l. spect. & l. 9. ep. 46. 11 Prometheus libentiori animo præbebit jecur laniandum aquilæ, quam mentum radendum Antiocho. Al. *pascat*. 12 Ab hoc tonsore fugiet vel ad matrem suam Agaven, a qua dilaniatus est: ab hoc fugiet Orpheus ad furentes Bacchas, a quibus discerptus est. 13 *This Barbers barbarous tooles.*

1 *Quinondum Stygias descendere quærit ad undas,*
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
Albæ minus sævis 2 lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios 3 enthea turba 4 modos.
5 *Mitior implicitas Alcon secat 6 enterocelas,*
Fractaque 7 fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes 8 Cynicos, & 8 Stoica menta,
9 *Collaque pulverea nudet equina juba.*
Hic miserum 10 Scythica sub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore 11 poscet avem.
12 *Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus:*
13 *Antiochi tantum 13 barbara tela sonent.*

Hæc

Hæc quæcunque meo numeratis 14 stigmata mento,
In vetuli 15 picta qualia fronte sedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
16 Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

14 Rudis manus, errantisque novaculę incisuras, & quasi puncturas. ep. 64. l. 6. n. 18. *scorches*.

15 Rugosa, *inquiunt*, & sulcata. Alii, leg. *Pycta*, & nomen esse volunt pugilis cicatricibus deformis. Ego retinendum *picta* opinor, & de stigmatibus intelligo, qualem habes ep. 29. l. 2. n. 13. & 14. 16 Certe supra hominem, adeoque omnia animalia hircus sapit, qui mavult prolixam pascere barbam, quam subire rudes manus, & barbara tela tonsoris Antioch. Καὶ τράγος εὐπώγων εὐστολός ἐστι Πλάτων. Anthol. l. 2. c. 52.

In Zoilum. lxxxvi.

1 *Sidere percussa est subite tibi, Zoile, lingua,*
Dum lingis cunnum, Zoile: nunc futues.

1 Ep. 91. l. 7. n. 5. & supr. ep. 62. n. 8.

¶ In Parthenopæum. lxxxvii.

Leniat ut fauces medicus, quas aspera vexat
Assidue tussis, Parthenopæe, tibi:
1 Mella dari, 2 nucleosq; jubet, dulcesq; placentas,
3 Et quicquid pueros non sinit esse truces.
At tu non cessas totis tussire diebus.
4 Non est hæc tussis, Parthenopæe: gula est.

1 Præscribunt enim medici dulcia ad sistendum, moderandumque humorem acrem distillantem.

2 Pineos. *Pityida e pinastris singulare remedium adversus tussim, in melle decocta*, &c. Plin. l. 15. c. 10. 3 Et dulciaria, quæcunque pueros flentes, iracundosque placant. 4 Vide ep. 40. l. 2. n. 3. & 9.

Ad Charidemum. lxxxviii.

Dives eras quondam: sed tunc pædico fuisti,
Et tibi nulla diu fœmina nota fuit.
Nunc 1 sectaris anus. o quantum cogit egestas!
Illa fututerem te, Charideme, facit.

1 Ut ex hoc opere victum quærites. Juv. Sat. 1. v. 38.

De * Charisiano. lxxxix.

* Al. *Malisiano*.

Multis jam, Lupe, posse se diebus
Pædicare negat Charisianus.
Caussam cum modo quærerent sodales,
1 Ventrem dixit habere se solutum.

1 Qua imprudenti excusatione fatebatur se pati solitum, non agere.

Ad

Ad Pollam. xc.

1 Amatoribus quippe gratiores corollæ, quæ amicas quasi olerent, & saperent, quam quæ recentem spirarent fragrantiam. unde istæ meretriculæ vexatas corollas, & poma odorosa amatoribus mittere solebant. Lucian. Toxaris.

1 *INtactas quare mittis mihi, Polla, coronas?*
1 *A te vexatas malo tenere rosas.*

In Chrestillum. xci.

1 Et tibi magis placet dissolutum, asperum, & humile Lucilii, seu negligentis alterius cujuspiam, & lutulenti poetæ carmen, quam altum, grande, sonorum Homeri. vide Cerealii ep. 2. l. Anthолog. cap. 46. & Antipatri ep. c. 47. Alii, *vis carmine major habetur.* 2 *Hic situs est Metrophanes columen familiæ*, versus partem citat Donatus ad Terentium. 3 Nec sine admiratione legis veterum poetarum duriora verba, & hiantia, qualia hæc *terrai*, *frugiferai* ex resolutione diphthongi. 4 Alii *ni*. Alii *nisi*. quasi dicat. Et tamen qui affectas antiquorum verba, uteris præsentibus moribus. Qui probas durum carmen, molliter vivis, ut versus iste meus *Dispeream*, &c. compositione durus est, sensu mollis.

CArmina nulla probas, molli qua limite currunt,
Sed quæ per salebras, altaque saxa cadunt.
1 *Et tibi Mæonio quod carmine majus habetur,*
2 *Lucili columella* hic situs Metrophanes:
3 *Attonitusque legis* terrai frugiferai,
Accius & quicquid Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poetas?
Dispeream, 4 *si scis, mentula quid sapiat.*

Epitaphium Canaces. xcii.

1 Æolidarum familiæ, ac generis. vultque hanc ducere originem ab illa Canace Æoli filia, de qua Ov. in epi. Al. leg. *Æolidos*. Alii, *Æolis seu Canace*. 2 Septennis. 3 Aphtha. cancer, mentagra. ep. 70. l. 1. 4 Crudelis morbus serpit, exeditque os Canaces. 5 Quæ, nisi vocis organa morbo fuissent intercluſa, vel ipsos inexorabiles Parcas dulci voce flectere valuisset.

1 *ÆOlidon Canace jacet hoc tumulata sepulchro,*
2 *Ultima cui parvæ septima venit hyems.*
Ah scelus, ah facinus! properas quid flere viator?
Non licet hic vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus; horrida vultus
Abstulit, & tenero sedit in ore 3 *luesi*
4 *Ipsaque crudeles oderunt oscula morbi,*
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
5 *Sed mors vocis iter properavit cludere blanda,*
Ne posset duras flectere lingua deas.

In

In Zoilum. xciii.

Mentitur, qui te vitiosum, Zoile, dixit.
Non vitiosus homo es, Zoile, sed 1 vitium.

1 In abstracto, & eminenter.

¶ De Theodoro. xciv.

Plerios 1 vatis Theodori flamma Penates
Abstulit, hoc Musis, hoc tibi, Phebe, placet?
O scelus, o magnum facinus, crimenq; deorum,
Non arsit pariter quod domus, & dominus!

1 Poetæ scilicet, sed mali. cui dum incendium; domus condolere videtur, per imprecationem queritur, quod non & ipse dominus una cum ædibus perierit.

In verpum æmulum. xcv.

Quod nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco: 1 verpe poeta sapis.
Hoc quoq; non curo, quod tu mea carmina carpas,*
Corripias: & sic verpe poeta sapis.
Illud me cruciat, 2 Solymis quod natus in ipsis,
Pædicas puerum, verpe poeta, meum.
** Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis.*
Non credo: jura, verpe, 3 per Anchialum.

1 Judæe, recutite. ep. 81. l. 7. & quæ ad Jov. Sat. 14. vers. 105. * *Quod dum mea carmina carpis, Compilas.* Jan. Rutgers. 2 Urbe Judææ celeberrima, Hierosolyma, Salem, Jebus. 3 Omissis quę hic Domitius Calderinus de statua, & numine Sardanapali in Anchialà urbe Ciliciæ culto: & quæ Hermolaus ad Plin. l. 5. c. 27. quæ etiam N. Rigaltius de Anchialo, quem Martialis puerum fuisse autumat: Attende clarius (τόγ' ἐμοὶ δοκοῦν) lumen, & acumen Jos. Scal. in Prolegom. ad libros de Emendatione temporum. ubi de Tyriorum, & Sidoniorum dialecto disserens, *Et sane*, inquit, *mirum est illis sanctissimum fuisse jusjurandum* Korban; *ut Judæis*, 1 חיהוה Chai adonai, *vel* חיאלי Chai eloah. *Sed tempore Martialis pronunciabant* Chiala: *Jura verpe per Anchialum. Quia Judæos audiebat* Chiala *jurare: propterea putabat esse* Anchialum, *quod vox* Anchialus *notior illi fuerat, quam* Chiala. Cujus ingeniosissimi viri expositioni subscribo, nisi quod poetam posuisse Anchialum pro notiori vocabulo (fueritne illud magi, herois, numinisve ficti nomen?) inficias eam. Quinimo totum hoc, & integrum fuisse Judæorum juramentum contendo. אם enim Hebreis sonat *Si* in juramentis usitatum: ut cap. 5. Jer. vers. 2. [illegible] *& si vivit Dominus*, atq; alibi pluries in S. Script. Quin & אם absolute positum in jurando negat. Ps. 89. v. 36. & 1. Reg. c. 17. vers. 1. Quum itaq; poeta ex pronuntiatione חיאלה *Si vivit Deus*, advertisset Judæos jurasse, Hebræa non intelligens, esse has distinctas voces unius Dei nomen credidit, atque ita usurpavit *m* ante *ch* in *n* verso ad Græcas, & Romanas literarum dispositionis leges. * Erit itaque hic poetæ sensus. Scio ego vos Judæos projectissimam esse ad libidinem gentem, ut ut religione, commercio, officiis, & concubitu alienorum abstinere professam: Scio itidem apud vos profana esse omnia, quæ apud nos sacra: Scio apud vos ipsos fidem esse obstinatam, adversus alios levem: Scio nihil vos prius imbui, quam contemnere deos alienos, vestrum solum colere, vereri, respicere, &c. *Tacit. 5. Histor.*

Quo-

Quoniam itaque suspectum habeo pro scarabæo, κανθάρῳ τοιαῦτα κυλίνδοντι, non credo tibi neganti per templum jurato, ut qui nulla te hic religione, aut perjurii pœna teneri putes: verum adigo te ad juramentum per Deum vestrum, per quem jurato tibi credam. *Clariss. Seldenus* in Prolegomenis ad penitissimæ eruditionis opusculum, *De Successionibus, seu Jure hæreditario Hebræorum*, etiam tendit ulterius, conceptum, scriptumque a poeta versum hunc autumans ad hunc modum: *Non crede jura verpe ipsa chai olam*. ut integra sit juramenti formula, יבן עוליעלם *vindictam sumas is, qui vivit in æternum*. Nec prætereundum censeo, quod in *Specimine Conjecturarum* nuperrime edito habet vir Doctissimus Joannes Crojus, qui neq; Farnabii, neque Seldeni formulas usitatas, ac tritas fuisse apud Judæos scribens, unica littera mutata rem restitui vult, *Alchialum*, אלחיעלם e Chaldæorum dialecto. Quamvis tamen neutra loco moveri, aut exauthorari meruerat, nisi suam hanc leviter quidem a nostris deviam conjecturam validiori tibicine fulciffet; quam rejectione mera, nudaque, testibus non datis, assertione.

Ad Flaccum. xcvi.

1 Ep. 42. l. 2. n. 1.
2 Vide ep. 70. l. 2. n. 2.

INcideris quoties in basia fellatorum,
In 1 solio 2 puto te mergere, Flacce, caput.

Ad Germanum. xcvii.

1 Hæc, o Germane, est e nostra Martia (de qua ep. 42. l. 6. n. 18.) non ex tuo Rheno deducta aqua: ut ejus potu interdicas ingenuo civi. 2 Tui captivi. 3 Martia, ducta in urbem Romam Germaniæ victricem.

1 *MArtia non Rhenus salit hic, Germane, quid obstas,*
Et puerum prohibes divitis imbre lacus?
Barbare, non debet submoto cive ministro
2 Captivam 3 victrix unda levare sitim.

In Thelesillam. xcviii.

Epig. 33. & 75. l. 3.

UNa nocte quater possum: sed quatuor annis
Si possum, peream, te, Thelesilla, semel.

Ad Bassum. xcix.

1 Non licet effugere, nulla ratione, consilio nullo poteris effugere.
2 Ep. 94. l. 7. n. 1. & ep. 10. l. 2.
3 Nullum genus morbi. ulceris, aut contagii. 4 Mentagra. supra ep. 92. n. 3. & ep. 79. l. 1. 5 Qui e genere cancri. 6 Delibuta unguento e cera, seu cerussa ad fissuras, & ulcera. 7 Ep. 36. l. 7. n. 2.

1 *EFfugere non est, Basse, 2 basiatores;*
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt,
Et hinc, & illinc, usquequaque, quacumque.
3 Non ulcus acre, pustulæve lucentes,
Nec 4 triste mentum, sordidique 5 lichenes,
Nec 6 labra pingui delibuta ceroto,
Nec 7 congelati gutta proderit nasi.
Et æstuantem basiant, & algentem,

Et

Et 8 nuptiale baſium reſervantem.
Non te cucullis aſſeret caput tectum,
Lectica nec te 9 tuta pelle, veloque,
Nec vendicabit cella ſæpius clauſa.
Rimas per omnes baſiator intrabit.
Non conſulatus ipſe, non tribunatus,
Sævique 10 faſces, nec ſuperba clamoſi
Lictoris abiget virga baſiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali,
Et e curuli jura gentibus reddas:
Adſcendet illa baſiator, atque illa:
Febricitantem baſiabit, & flentem:
Dabit oſcitanti baſium, natantique:
Dabit & cacanti. remedium mali ſolum eſt:
Facias amicum, 11 baſiare quem nolis.

8 Quod clauſo ore reſervat ſponſus ſponſæ ſuæ acceptum.
9 Lecticæ autem pellibus, veliſque muniebantur. Lip. Elect. l. 1. c. 19.
10 Prælati prætori, conſulibuſque a lictoribus.
11 Cui abſque offenſa negare poſſis. ep. 23. l. 2.

In Lesbiam. C.

De cathedra quoties ſurgis, jam ſæpe notavi,
1 Pudicant miſeram, Lesbia, te tunicæ.
Quas cum conata es dextra, conata ſiniſtra
Vellere, cum lacrymis eximis, & gemitu.
2 Sic conſtringuntur gemina ſymplegade culi,
3 Et Minyas intrant, Cyaneaſque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo,
Lesbia, nec ſurgas conſeo, nec ſedeas.

1 Hærent tibi imæ tunicæ.
2 Al. *Si conſtringantur*.
3 Tunicæ tuæ conſtringuntur, non ſecus ac columna, vel clavus navis Argus in colliſione Cyanearum, ſeu Symplegadum inſularum, quas tranſmiſere Minyæ Theſſali, cæterique Argonautæ. vide quæ ad Senecæ Herc. Fur. verſ. 1212. & Medeam, verſ. 233. & ſupra lib. 7. epig. 28. n. 5.

Ad Flaccum. CI.

Habere amicam nolo, Flacce, 1 ſubtilem,
Cujus lacertos annuli mei cingant,
2 Qua clune nudo vadat, & genu pungat:
3 Cui ſerra lumbis, 4 cuſpis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum.
5 Carnarius ſum, pinguiarius non ſum.

1 Gracilem, exilem, junceam.
2 Quæ depygis, macilenta, & quaſi nudis oſſibus.
3 Cujus dorſi ſpina ſerram præ ſe ferat.
4 Uropygium. ep. 92. l. 3. n. 7.
5 Puellam volo corporis ſolidi, & carnoſam, non pinguedine tumidam, gravemque.

Ad Flaccum. CII.

1 Summa sane es oculorum perspicacia, qui tam exilem deprendere posses. vide epig. superius.

THaida tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
1 Tu puto, quod non est, Flacce, videre potes.

In Lydiam. CIII.

1 Commendat te tacentem cutis pulchra: sed ea est oris tui, quoties loqueris, inelegantia, & invenustas, quæ corporis formam deturpet. 2 Ædilis quippe erat curare portenta (quale est, si sudet, loquaturve imago) expianda, & tollenda. 3 Corpus habes marmoreis dearum imaginibus non cedens, loquentis vero gestum portentosum.

NOn est mentitus, qui te mihi dixit habere
Formosam carnem, Lydia, non faciem.
1 Est ita, si taceas, & si tam muta recumbas,
Quam silet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque Lydia perdis,
Et sua plus nulli, quam tibi lingua nocet.
2 Audiat ædilis ne te, videatque, caveto;
3 Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

Ad Sophronium. CIV.

1 Ut miret te vel cum uxore rem habuisse.

TAnta tibi est animi probitas, oriseq; Sophroni
1 Ut mirer fieri te potuisse patrem.

In Uxorem. CV.

1 Quasi divortii causa sit inequalitas morum, vel in uxore magis probatorum, quam in viro.
2 Non sum continens, castus, pudicus, quales Cu. Nu. & Tatius. Al. *Non ego sum Curius, non Numa, non Tatius.*

UXor vade foras, 1 aut moribus utere nostris:
2 Non sum ego nec Curius, nec Numa, nec Tatius.
Me jucunda juvant tracta per pocula nocte:
Tu properas pota surgere tristis aqua.
Tu tenebris gaudes: me iudere teste lucerna,
Et juvat admissa 3 rumpere luce 3 latus.
Fascia te, tunicaq; 4 tegunt, obscuraque palla:
At mihi nuda satis nulla puella patet.
Basia me capiunt blandas 5 imitata columbas:
Tu mihi das 6 aviæ qualia mane soles.
7 Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
Nec digitis: 8 tamquam thura, merumque pares.

3 ἐν τῷ δὲ πολυχρύσου Ἀφροδίτης ἔργω. 4 *Obscuraque pallia celant.* Bodl. & Palat. 5 Lascivæ, qualia sibi ingeminant columbæ, & passerculi salaces. 6 Casta, qualia sibi invicem libant οἱ συγγενεῖς ἀσπαζόντες, καὶ φιλοῦντες. 7 Supra ep. 91. n. 7. 8 Tanquam pura, & rem divinam thure, meroque factura. *Sic surgit mane puella, Protinus ut sanctos possit adire Deos.* Ovid. l. 3. Amor. el. 5.

Ma-

Maſturbabantur Phrygii poſt oſtia ſervi,
Hectoreo quoties ſederat uxor equo.
Et quamvis Ithaco ſtertente pudica ſolebat
Illic Penelope ſemper habere manum.
Pædicare negas: dabat hoc Cornelia Graccho,
Juliæ Pompeio, Portia, Brute, tibi.
Dulcia Dardanio nondum miſcente miniſtro
Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
Si te delectat gravitas, Lucretia toto
Sis licet uſque die: Thaida nocte volo.

9 Quoties Andromache, & ipſa pudica per laſcivum ludum Hectori inſedit. *Hiſp. Cavalgava a Hect.* vel alluſum ad verſum Ov. 3. de Arte: *Thebais Hectoreo nupta reſedit equo.* 10 Et ſocero dormiente, illa caſtæ famæ Penelope erat λεσβιὰς τρίβωνα. 11 Verecundiſſimæ matronæ Rom. non negabant illud ---- ep. 69. l. 9. n. 1. maritis ſuis viris graviſſimis. 12 Ganymede. 13 Et ipſa caſtiſſima conjugii præſes. tamen ---- 14 Gravis, & caſta, ut Lucretia. 15 Facilem, & laſcivam, ut Thaida.

Ad Garricum. CVI.

Mittebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
1 Saltem ſemiſſem, Garrice, ſolve mihi.

1 Saltem gradatim, & per media deſcendiſſes ad hoc imum. ut epig. 71. l. 8.

Ad Albium Maximum. CVII.

Albi Maxime, 1 ſi vacabit hora,
Hoc tantum lege: namq; & occupatus,
Et non es nimium laborioſus.
Tranſis hos quoque quatuor? 2 ſapiſti.

1 Al. *Si vacas habere.* 2 Qui & hoc tibi laboris pareis, faſtidioſo lectori.

Ad Septicianum. CVIII.

1 *Explicitum nobis uſq; ad ſua cornua librum,*
*Et quaſi * perlectum, Septiciane, refers.*
Omnia legiſti: credo, ſcio, gaudeo, verum eſt.
Perlegi libros 2 ſic ego quinque tuos.

1 Evolutum ad umbilicum uſque, perinde ac legiſſes. ep. 67. n. 11.

* Al. *perfectum.* 2 Explicitos ſcilicet oculis luſtratos, ac rurſum involutos, ut tu meos.

Ad Lectorem. CIX.

*Quamvis * tam longo poſſis ſatur eſſe libello,*
Lector, adhuc a me diſticha pauca petis.
Sed 1 Lupus uſuram, pueriq; 2 diaria poſcunt.
Lector ſolve: 3 taces, diſſimulaſque? vale.

* Al. *jam.* 1 Fœnerator. 2 Demenſa, & cibaria ſervis diſtribuenda in diem. 3 Epig. 10. n. 9. & ep. 20. n. 8. l. 5.

LIBER XII.

M. Val. Martialis Prisco suo salutem.

1 Sat scio mihi opus esse validissima defensione, qua excusem silentium meum, & scribendi intermissionem. cui contumaciter tres jam annos vacavi. crimen venia haudquaquam dignum vel per occupationes urbis, multo minus in hoc provinciali ocio, & secessu.

2 Elegantes, & acutos auditores, quales mihi Romæ contigerunt, desidero. hic parum idoneos comperio.

3 A cujus ingenio, judicio, virtutibus, vitiis, nec non ab

1 SCio me patrocinium debere contumacissimæ triennii desidiæ: quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut molesti potius, quam officiosi esse videamur; nedum in hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio, & sine excusatione secessimus. Accipe ergo rationem; in qua hoc maximum, & primum est, quod 2 civitatis aures, quibus assueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis, quod placeat, dictavit; auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptatibus non sentiunt: ad summam omnium ea, quæ delicate reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his 4 municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus, aut alter mali, in pusillo loco multi, adversus quos difficile est habere quotidie bonum stomachum. 5 Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ a gestiente fieri solebant. ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, 6 cui non refero gratiam, si tantum ea præsto, quæ possim, 7 imperabo mihi, cui indulgere

urbis magnificis ædificiis, ludisque mihi erat seges, & materia epigrammatωn. idque citra tædium, imo cum Venere quadam, & delectatione studii. 4 Municipum meorum Bilbilitanorum invidia, & malevolentia, qui quidem pauci, sed pro loci exilitate multi, me carpunt, obtrectant, mordent. 5 Ne sit igitur mirum, si per indignationem deposuerim, & abjecerim illa studia, quæ mihi ante cordi fuerunt. 6 Rotunde expressit illud Ciceronis epist. 8. l. 4. Fam. epist. *Reliquum est, ut ad omnia, quæ tui velint, ita sim præsto, ut me non solum omnia debere tua causa, quæ possum, sed ea quoque, quæ non possum, putent. Proni studii*, inquit Valer. Max. lib. 4. c. 8. *certius est indicium supra vires nisi, quam viribus ex facili uti: Alter enim, quod potest, præstat: alter etiam plus quam potest.* ἐ Ϲ τι τῶν ὑδωκότων ἐϛι μεῖζον. Phalaris epist. 31. 7 Ego itaque excitabo ingenium meum, & studium, quæ olim me. Alii, *imperavi*.

con-

consueveram, & * statui paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem 8 adventoria sua. Tu velim ista, quæ 9 tantum apud te non periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graveris; &, 10 quod tibi difficillimum est, de nugis nostris judices nitore sepositio, ne Romam, 11 si ita decreveris, 12 non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

* Al. *studui*.

8 Libro hoc, tanquam adventoria cœna, qua excipere amicos peregre advenas moris est, Turnebus l. 30. c. 26.

9 Non solum apud te, cui hæc scribo, sed & apud alios, quibus propter te innotescent. *Vel*, non tantum judicii, & censuræ periculum apud te, cujus candore fretus sum, inibunt, quantum apud alios non æque æquos, & candidos. 10 Solita benevolentia, & innata humanitate, quibus me pertinaciter prosequeris, ad tempus depositis, quo rigidiorem agas censorem, dijudicesque an Romam mitti mereatur liber hic in Hispania scriptus. 11 Si tu censueris l. hunc dignum, qui Romam videat. 12 Non tantum a solita urbanitate, & Romano cultu degenerem, qui in Hispania scriptus Hispanum aliquid sapiat; sed prorsus barbarum, ac rudem. Ita locutus Paterculus, hist. l. 2. *Illis incrementis fecit viam, quibus non Hispaniæ suæ natus, sed Hispanus sit triumphum, & pontificatum assurgeret.* Cum dicimus Hispanus, inquit Sosipater, nomen nationis ostendimus; cum autem Hispaniensis, cognomen eorum, qui provinciam Hispaniam incolunt, etsi non Hispani.

Ad eundem. I.

1 *REtia dum cessant, 2 latratoresque Molossi,*
Et non invento sylva quiescit apro:
Ocia, Prisce, brevi poteris donare libello.
Hora 3 nec æstiva est, nec tibi tota perit.

1 Dum cessat venandi studium per anni tempus. videtur fuisse ver, vel autumnus. horæ enim neque æstivæ, & aprorum venationi inservit hyems. 2 Canes e Molossorum genere, qui acres. 3 Non longissima, quales sunt horæ æstivæ, ex divisione diei pro anni tempore inæqualis, in 12. partes.

Ad sua carmina. II.

1 *QUa modo litoreos ibatis carmina Pyrgos,*
Ite Sacra, 2 jam non pulverulenta via est.

1 Carmina qualia prius ex urbe mis Pyrgos Thusciæ oppidum maritimum, dispergenda inde per alias orbis partes, nunc ego mitto ex alia orbis parte in urbem, ep. seq. 2 Humida scilicet vere, vel autumno, ut priore ep. n. 1.

Ad librum suum. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
*Ibis * tu Romam nunc peregrine liber.*

* Al. *Io*.

1 *Auriferi de gente Tagi*, 2 *tetricique Salonis*;
3 *Dat patrios Manes qua mihi terra* 4 *potens*.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
5 *Cujus habet fratres* 6 *tot* 7 *domus alta Remi*.
8 *Jure tuo veneranda novi pete limina templi*,
9 *Reddita* 10 *Pierio sunt ubi templa* 10 *choro*;
Vel si malueris, prima gradiere 11 *Subura*:
Atria sunt illic 12 *consulis alta* 12 *mei*.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates;
Clarus Hiantea Stella 13 *petitor aqua*.
Fons ibi 14 *Castalius vitreo torrente superbit*,
14 *Unde novem dominas sape bibisse ferunt*.
15 *Ille dabit populo, patribusq; equitiq; legendum*;
16 *Nec nimium siccis perleget ipse genis*.
Quid 17 *titulum poscis? versus duo, tresve legātur*,
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

1 Ex Hispania metallis celebri, ubi auriferTagus, & Salo, cujus aquis ferrum temperatur. ep. 50. l. 1. n. 13. & 11. 2 Propter montes, vel accolas. 3 Ubi parentum cineres. 4 Al. *parens*. 5 Cujus pater, autorque vixerit Romæ 34. annos. 6 Libros ep. undecim, duos distichorum, spectaculorum unum. 7 Roma. Al. *domus una*. 8 Namque templum est Apollinis, & Musarum, ab Augusto in Palatio excitatum; in quo poetarum opera recitabantur, & probata reponebantur cum imaginibus. 9 A Nerva restituta. 10 Musis, & poetis. 11 Ep. 35. l. 1. n. 5. 12 Stellæ, cui ego consulatum vovi. ep. 43. l. 9. *Vel* mihi faventis. 13 Al. *stitor*. Stella diu ambivit Violantillam. Statius in Epithalamio Sylv. 1. in cujus ædibus limpidissimus fuit fons. de quo vide ep. 49. l. 7. & l. 6. ep. 47. 14 Propter Stellam Poetam. 15 Stella. 16 Præ desiderio mei effusis lacrymis. 17 Authoris nomine insiguitum.

Ad Priscum. IV.

1 *Quod* 1 *Flacco*, 2 *Vario q; fuit, summoq; Maroni*;
3 *Macenas atavis regibus ortus eques*;
Gentibus, & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet 4 *anus*.
Tu facis ingenium; tu, si quid posse videmur,
Tu das 5 *ingenua* * *munera* 5 *pigritia* 6.

1 Horatio. 2 Nobili poetæ. ep. 18. l. 8. num. 2. 3 Alludit ad primum Horatii vers. *Mæc. atavis edite regibus*. 4 Longæva. Literato ocio. 5 * Al. *Jus mihi pigritiæ*. 6 Hexastichon illud: *Mastē animi*, &c. demigrasse hinc in sextum ep. suspicatur Turnebus l. 30. c. 26. & huc referendum, sed non video, cur non illud Nervæ adscribatur; ut suo loco.

Ad Cæsarem. V.

1 *Longior undecimi nobis, decimique libelli*
Arctatus labor est, & breve 2 *rasit opus*,

1 Decimus, undecimusque liber ep. a me emendari, contractique sunt. 2 Castigando erasit, Aldus legit *vasit*, idest evasit.

Plu-

Plura legant vacui, quibus ocia tuta dediſti:
Hac lege tu, Cæſar: forſan & illa leges.

In commendationem Nervæ. VI.

Contigit Auſoniæ procerum mitiſſimus aulæ
Nerva: licet 1 toto nunc Helicone frui.
Recta fides, hilaris clementia, cauta poteſtas
Jam redeunt: longi terga dedere metus.
2 Hoc populi, genteſque tuæ pia Roma precantur:
Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diu.
3 Mactæ animi, quem rarus habet, morumq; tuorum*
4 Quos Numa, 5 quos hilaris poſſet habere Cato.
Largiri, præſtare, 6 breves extendere cenſus,
Et dare, quæ faciles vix tribuere dei; (re,
7 Nunc licet, & fas eſt. 8 ſed tu ſub principe duro
Temporibuſque malis, auſus es eſſe bonus.

1 Libere vacare Muſis, ſub Imperatore, qui Muſis, Poeſique favet. 2 Quod habet verſus inſequens, *Dux tibi*, &c. 3 * Dividendum hoc ep. in duo ad *Mactæ animi* vult Jan. Rutg. Magis auctus ſis animo, qualem pauci habent. Hortandi formula re bene geſta ſumpta a ſacris. Quoties enim victimæ infundebatur thus, aut vinum, dicebant, *Mactus eſt taurus*. h. e. cumulata eſt hoſtia, & magis aucta. Iſid. l. 10. c. 10. 4 Ep. 6. l. 11. n. 4. 5 Quos mores poſſet habere Cato, niſi quod magis tetricus fuit, quam Nerva. ſupra. *hilaris clementia*. 6 Civium paupertatem opibus ſublevare. 7 Sub principe tam pio, clementi, æquo: quandoquidem —— 8 —— Tu ipſe O Nerva ſub Nerone, & temporibus illis malis non dubitabas eſſe bonus.

De Ligeia. VII.

*Toto vertice * quot gerit capillos,*
Annos ſi tot habet Ligeia, trima eſt.

* Eſt itaque tripilis, ſeu trifilis. ep. 74. l. 6. n. 2.

In commendationem Trajani. VIII.

Terrarum dea, gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & 1 nihil ſecundum,
Trajani modo lata cum futuros
Tot per ſecula computaret annos:
Et fortem, juvenemque, Martiumque
2 In tanto duce militem videret:
3 Dixit præſide glorioſa tali:
Parthorum proceres, duceſque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Poſſum oſtendere Cæſarem, Venite.

1 Vel ſi quid, longo certe intervallo proximum. 2 *Sic imperatorem, commilitonemque miſceneras*, &c. Plin. in Panegyrico Trajani ita locutus eſt de Cæſare Sylla referente Sueton. cap. 1. *Cæſari multos Marios ineſſe*. 3 Vos (inquit Roma) nominis Romani hoſtes, nolite ulterius inſoleſcere, jam n. nacti ſumus verum Cæſarem injuriarum veſtrarum futurum vindicem. venite igitur pacem orantes.

1 *Auriferi de gente Tagi*, 2 *tetricique Salonis*;
3 *Dat patries Manes qua mihi terra* 4 *potens*.
Non tamen hæspes eris, nec jam petes advena dici,
5 *Cujus habet fratres* 6 *tot* 7 *domus alta Remi*.
8 *Jure tuo veneranda novi pete limina templi*,
9 *Reddita* 10 *Pierie sunt ubi templa* 10 *choro*;
Vel si malueris, prima gradiere 11 *Subura*:
Atria sunt illic 12 *consulis alta* 12 *mei*.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates;
Clarus Hiantea Stella 13 *petitur aqua*.
Fons ibi 14 *Castalius vitreo torrente superbit*,
14 *Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt*.
15 *Ille dabit populo, patribusq; equitiq; legendum*;
16 *Nec nimium siccis perleget ipse genis*.
Quid 17 *titulum pescis? versus duo, tresve legātur*;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

1 Ex Hispania metallis celebri, ubi auriferTagus, & Salo, cujus aquis ferrum temperatur. ep. 50. l. 1. n. 13. & 11. 2 Propter montes, vel accolas. 3 Ubi parentum cineres. 4 Al. *parens*. 5 Cujus pater, autorque vixerit Romæ 34. annos. 6 Libros ep. undecim, duos distichorum, spectaculorum unum. 7 Roma. Al. *domus una*. 8 Namque templum est Apollinis, & Musarum, ab Augusto in Palatio excitatum; in quo poetarum opera recitabantur, & probata reponebantur cum imaginibus. 9 A Nerva restituta. 10 Musis, & poetis. 11 Ep. 35. l. 1. n. 5. 12 Stellæ, cui ego consulatum vovi. ep. 43. l. 9. *Vel* mihi faventis. 13 Al. *fititor*. Stella diu ambivit Violantillam. Statius in Epithalamio Sylv. 1. in cujus ædibus limpidissimus fuit fons, de quo vide ep. 49. l. 7. & l. 6. ep. 47. 14 Propter Stellam Poetam. 15 Stella. 16 Præ desiderio mei effusis lacrymis. 17 Authoris nomine insiguitum.

Ad Priscum. IV.

1 *Quod* 1 *Flacco*, 2 *Varioq; fuit, summoq; Maroni*;
3 *Macenas atavis regibus ortus eques*;
Gentibus, & populis hoc te mihi, Prisce Terenti;
Fama fuisse loquax, chartaque dicet 4 *anus*.
Tu facis ingenium; tu, si quid posse videmur,
Tu das 5 *ingenua* * *munera* 5 *pigritia* 6.

1 Horatio. 2 Nobili poetæ. ep. 18. l. 8. num. 2. 3 Alludit ad primum Horatii vers. *Mæc. atavis edite regibus*. 4 Longæva. vide ep. 40. l. 1. n. 1. 5 * Al. *Jus mihi pigritiæ*. Literato ocio. 6 Hexastichon illud: *Mastle animi*, &c. demigrasse hinc in sextum ep. suspicatur Turnebus l. 30. c. 26. & huc rescribendum, sed non video, cur non illud Nervæ adscribatur, ut suo loco.

Ad Cæsarem. V.

1 *Longior undecimi nobis, decimique libelli*
Arctatus labor est, & breve 2 *rasit opus*,

1 Decimus, undecimusque liber ep. a me emendati, contractique sunt. 2 Castigando erasit, Aldus legit *vasit*, ideſt evasit.

Plu-

Plura legant vacui, quibus ocia tuta dedisti:
Hac lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

In commendationem Nervæ. VI.

Contigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva: licet 1 *toto nunc Helicone frui.*
Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas
Jam redeunt: longi terga dedere metus.
2 *Hoc populi, genteſque tuæ pia Roma precantur:*
Dux tibi sit semper talis, & iste diu.
3 * *Macte animi, quem rarus habet, morumq; tuorum*
4 *Quos Numa,* 5 *quos hilaris posset habere Cato.*
Largiri, præstare, 6 *breves extendere census,*
Et dare, quæ faciles vix tribuere dei;
7 *Nunc licet, & fas est.* 8 *sed tu sub principe duro*
Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

1 Libere vacare Musis, sub Imperatore, qui Musis, Poesique favet. 2 Quod habet versus insequens, *Dux tibi*, &c. 3 * Dividendum hoc ep. in duo ad *Macte animi* vult Jan. Rurg. Magis auctus sis animo, qualem pauci habent. Hortandi formula re bene gesta sumpta a sacris. Quoties enim victimæ infundebatur thus, aut vinum, dicebant, *Mactus est taurus*. h. e. cumulata est hostia, & magis aucta. Isid. l. 10. c. 10. 4 Ep. 6. l. 11. n. 4. 5 Quos mores posset habere Cato, nisi quod magis tetricus fuit, quam Nerva. supra. *hilaris clementia*. 6 Civium paupertatem opibus sublevare. 7 Sub principe tam pio, clementi, æquo: quandoquidem ---- 8 ---- Tu ipse O Nerva sub Nerone, & temporibus illis malis non dubitabas esse bonus.

De Ligeia. VII.

Toto vertice * *quot gerit capillos,*
Annos si tot habet Ligeia, prima est.

* Est itaque tripilis, seu trifilis. ep. 74. l. 6. n. 2.

In commendationem Trajani. VIII.

Terrarum dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & 1 nihil secundum,
Trajani modo lata cum futuros
Tot per sæcula computaret annos:
Et fortem, juvenemque, Martiumque
2 *In tanto duce militem videret:*
3 *Dixit præside gloriosa tali:*
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem, Venite.

1 Vel si quid, longo certe intervallo proximum. 2 *Sic imperatorem, commilitonemque miscueras*, &c. Plin. in Panegyrico Trajani ita locutus est de Cæsare Sylla referente Sueton. cap. 1. *Cæsari multos Marios inesse*. 3 Vos (inquit Roma) nominis Romani hostes, nolite ulterius insolescere, jam n. nacti sumus verum Cæsarem injuriarum vestrarum futurum vindicem. venite igitur pacem orantes.

Ad Cæsarem. IX.

1 A. Cornelius Palma vir Consularis, illustris & Trajano gratissimus, qui, teste Dione, præfuit Syriæ. Idem (credo) jam præficiebatur Hispaniæ. Nam quod de palma symbolo Victoriæ, & justitiæ, quæ propter Trajani de Dacis, & Scythis triumphum in nummis Trajani est expressa, non usquequaque convenit. 2 Extra Italiam. 3 Præfectum, æmulum tuorum morum.

1 PAlma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos,
Et placido fruitur pax 2 peregrina jugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Misisti 3 Meres in leca nostra tuos.

De Africano. X.

HAbet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

Mittit librum ad Parthenium. XI.

1 Vide ep. 1. l. 11. n. 2. judicium de hoc ep. ad Parthenium. 2 Dict. ep. 1. l. 11. n. 4. 3 Ep. 4. l. 11. num. 1. 4 Forte & Lyricis vacabat Parthenius. 5 E Poetis. 6 Eandem poscit ab illo operam, ep. 6. lib. 5. * Quæ subsequuntur: nempe; *Hunc tua Roma legit.*

1 PArthenio dic Musa 2 tuo, nostroque salutem,
2 Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cujus 3 Pimplæo 4 lyra clarior exit ab antro?
Quem plus 5 Pierio de grege Phœbus amat?
Et si forte, sed hoc vix est sperare, vacabit:
6 Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga,
*Quatuor & tantũ timidumq; brevemq; libellum
Commendet * verbis; hunc tua Roma legit.

¶ In Posthumum. XII.

* Ut eodem die præstes, neque excidant tibi, quæ promisisti sobrio post somnum.

OMnia promisisti, cum tota nocte bibisti:
Mane nihil præstas: Posthume, * mane bibe.

¶ Ad Auctum. XIII.

* Vide huic geminum ep. 37. l. 3.

*GEnus, Auctæ, lucri divises habent iram;
Odisse, quam donare, vilius constat.

Ad Priscum. XIV.

1 Celeri, volante. Opinio est (inquit Turnebus lib. 18. cap. 1.) veredum equum esse, qui vehat, id est, trahat rhedam, sic enim Isidor. l. 12. c. 1. sed ego (inquit) veredum equum simplicem esse puto, qui non trahat rhedam, aut cisium, neque enim verisimile est, qui venabatur, rheda vectari.

PArcius utaris, moneo, 1 rapiente 2 veredo
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.

Sæpe

Sæpe 3 *ſatisfecit prædæ venator, & acri*
Decidit excuſſus, nec rediturus equo.
4 *Inſidias & campus habet: nec foſſa, nec agger,*
Nec ſint ſaxa licet, fallere plana ſolent.
Non deerunt qui tanta tibi ſpectacula præſtent,
5 *Invidia fati ſed leviore cadant.*
Si te delectant animoſa pericula: 6 *Thuſcis,*
Tutior eſt virtus, inſidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? 7 *ſæpius illis,*
Priſce, datum eſt equitem rumpere, quam leporem.

1 Ipſe dum prædam capraret, præda factus.
4 Vel in plano locus eſt ruinæ, & morti.
5 Levior invidia in Deos, levior querela, & jactura alterius, quam tui. ep. 13. l. 1. n. 11
6 Synecdochice pro *grandibus, & ferocioribus*, quales habet Thuſcia.
7 Sæpius equitem venatorem occidere, quam leporem ſolent provolantes laxis frænis equi. ep. 50. l. 1. n. 19.

Adulatorium. XV.

Quidquid 1 *Parrhaſia nitebat aula,*
2 *Denatum eſt oculis, deiſque noſtris.*
* *Miratur* 3 *Scythicas* 4 *virentis auri*
*Flammas Jupiter, & * ſtupet ſuperbas*
5 *Regis delicias,* 6 *graveſque luxus.*
Hac ſunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hac ſunt, qua 7 *Phrygium decent* 7 *miniſtrum.*
Omnes cum Jove 8 *nunc ſumus beati:*
At nuper, pudet, ah pudet fateri,
Omnes cum 9 *Jove pauperes eramus.*

1 Palatina. ep. 54. l. 7. n. 1.
2 Conſecrabatur Diis, & templis, ſpectandum, non utendum.
* Non ſine admiratione, & ſtupore videt ſe auro efficium, gemmiſque radiantem Jup. ep. 5. l. 11. n. 5. Al. *Superbi Regis.*
3 Referas ad aurum, vel ſmaragdos. nam utroque clarent Riphei montes.
4 Repercuſſu ſmaragdorum aureis imaginibus, & poculis inſertorum.
5 Domiriani Imp.
6 Principis immoderatum in templis exornandis ſtudium cum damno populi, a quo exigebat aurum in hunc uſum.
7 Ganymedem.
8 Trajano non exigente a nobis, & corradente undique aurum in ſacros illos luxus.
9 Nerone.

In Labienum. XVI.

Addixti, Labiene, tres agellos 1
Emiſti, Labiene, tres cinædos:
Pedicas, Labiene, tres agellos.

Sic ep. 31. lib. 10.

¶ In Lentinum. XVII.

1 Cum febris a te excipiatur molli gestatione, balnearum blanditiis, optimarum dapum, vinorumque deliciis, omnium denique, quæ humoris sui fomitem, & nutrimentum febris appetit, lautitiæ, & luxu: inhumana certe, & insulsa foret, si a tam felici, & benigno hospite a pauperem, miserumque deficeret, ac discederet. Lepidissimus est ejusdem ingenii apologus N. Gerbelii de Podagra, & arthrea, & ep. Græc. l. 2. c. 43. Μισόπτωχε θεὲ, μεῦν πλούτου δυμέτροα, &c.

1 Quare tam multis a te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & usque gemis.
Gestatur 2 tecum sella, pariterque lavatur:
Cœnat boletos, ostrea, sumen, aprum.
Ebria Setino sit sæpe, & sæpe Falerno:
Nec nisi per 3 niveam Cæcuba potat 4 aquam.
Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo,
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
5 Cum sit tam pulchre, tam belle vivat apud te,
Ad 6 Damam potius vis tua febris eat?

2 Al. *Tecum pariter, pariterque lavatur.* 3 Ep. 65. l. 5. n. 2. 4 Uncta amomo. ut ep. 38. infra. 5 Alii leg. *Cum sit ei pulchre, cum tam bene vivat apud te.* 6 Proletarium nescioquem inopem, & infelicem: Poetis usurpatum nomen servi manumissi. Horat. & Persio.

Ad Juvenalem. XVIII.

1 Strepenti clamoribus præconum, & aliorum, qui res venales, & promercales clamitant. 2 Satyricus ille; ut vult Lipsius, quem ep. 20. l. 4. epistolicarum Quæstionum arguit ab exilio reversum scripsisse mortuo Dom. 3 Ep. 35. l. 1. n. 5. 4 Aventinum, in cujus vertice templum Dianæ. ep. 64. l. 6. n. 10. 5 In qua tu salutatoris obiens officia sudas. 6 Mons Cœlius, unus e 7. collibus, dictus olim querquetulanus, & in eo colliculus minor Cœliolus dictus. 7 Supra ep. 3. n. 1. & ep. 50. l. 1. 8 Ep. 50. l. 1. n. 6. * Ep. 55. l. 4. * 9 Tertia diei hora, quæ nobis ferme nona, vel octava ante meridiana pro vario anni tempore. 10 Compensato somno, & edormio, quicquid Romæ vigilaveram.

Dum tu forsitan inquietus erras
1 Clamosa 2 Juvenalis in 3 Subura,
Aut 4 collem domina teris 4 Diana:
Dum per limina te potentiorum
5 Sudatrix toga ventilat, vagumque
6 Major Cœlius, & minor fatigant:
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
7 Aura Bilbilis, & superba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
8 Botrodum, * Plateamque: Celtiberis
Hæc sunt * nomina * crassiora terris.
Ingenti fruor, improboque somno,
Quem nec 9 tertia sæpe rumpit hora.
Et 10 totum mihi nunc repono, quidquid
Ter denos vigilaveram per annos.

11 Igno-

Ignota est toga: sed datur petenti
Rupta proxima vestis a cathedra.
Surgentem focus excipit superba
Vicini strue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat ella.
Venator sequitur: sed ille, quem tu
Secreta cupias habere sylva.
Dispensat pueris, rogatque longes
Levis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, sic juvat perire.

11 Officia togata mihi nulla. ep. 51. l. 10. n. 5. *Jani, Numeque ninguidos menses in otio fuliginoso, & tunicata quiete transmittere.* Sidonius epi. 14. l. 2.

12 Mihi mane surgenti, petentique datur a servo. 13 Proxima, idest, quælibet obvia vestis e rupta cathedra repositoria. Vel rupta vestis e proxima cath. producta ultima in *Rupta* propter *pr.* insequentes. vel neglecto Phaleucii modulo, in quo non admodum religiosus est Martialis. 14 Me. 15 Alta. 16 *Vicinæ in ipsum sylva descendet focum.* ep. 50. l. 1. 17 Quem villica cingit multis ollis. vel cui foco villica imponit ollas coquentes prandia, & cœnas. 18 Delicatus adeo, & mollis, ut cupias, &c. 19 Diaria, operumque labores. Al. *Dispensant pueri.* 20 Villicus novacula rasus rogat dominum, ut liceat pueris deponere capillos, quod signum erat emeritæ suæ militiæ, ut jam in viros transcripti rei rusticæ dent operam. Ramiresius ad ep. 57. l. 3. intelligit ipsum villicum levem rogare dominum, ut hoc sibi liceat. vide, an huc faciat illud Catulli in Epithalamio; *Sordebam tibi villice Concubine hodie, atque heri, Nunc tuum cinerarius Tondes os.*

De Æmilio. XIX.

IN Thermis sumit lactucas, ova, lacertum,
Et cœnare foris se negat Æmilius.

In balneis potabant non raro, sed & quandoque cibi aliquid sumebant. Lautiores una lavantibus distribuebant cibos gustandos, hos voravit Æmilius, ita ut sibi non esset opus captare cœnam, quod cum sordidum esset, jactavit se non cœnare foris.

Ad Fabullum. XX.

QUare non habeat, Fabulle, quæris
*Uxorem Themison? habet * sororem.*

*Amicam. vide ep. 4. l. 2.

Ad * Marcellam. XXI.

MUnicipem rigidi quis te Marcella Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapit: Pallantia dicent,
Audierint si te vel semel, esse suam:

* Uxorem Martialis ep. 31. infra.

1 Quis te crederet Hispanam e Bilbili, quam aluit Salo?

2 Epig. 1. sup. n. 1. & 2. 3 Sic epig. 54. l. 11. *Romanam credere matres Italides possunt.*

Nulla nec in media 4 *certabit nata Suburra*,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
5 *Nec cito* 6 *ridebit peregrini gloria partus*,
Romanam * *ducat quam magis esse nurum.*
Tu desiderium 7 *domina mihi mitius* 7 *urbis*
Esse jubes: 8 *Romam tu mihi sola facis.*

4 Emendatius leg. *certarie*. Neque ulla medio Romæ vico, vel monte Capitolino nata tibi contenderit, nedum vicerit moribus, lingua, ingenio. 5 Neque facile alia fœmina nobilis nasceretur extra urbem, quam magis deceat esse Romanam, vel quæ magis referat matronam Romanam, quam Marcella. Distichon intricatum, & ni fallor, mendosum, *in quo* emendando non pauci elaborarunt. Jos. Scal. in Catullum legit; *Te cito videbis peregrinus Clodia partus*, &c. ideſt, Marcella, cui nomen Claudia. 6 Nata ridebit ad parentes. Alluſum ad illud Virg. 4. Ecl. *Quoi non risere parentes*, cujus rationem vide apud Servium, & alios Virgilii interpretes, tum Quintilian. l. 9. c. 2. & Turnebum l. 18. c. 34. Catullum in Epithalamio. * Al. *decet*. 7 Romæ. 8 Etiam in Bilbili.

De Philænide. XXII.

Quam sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset * *caca decentior Philænis.*

* Si utroque careret oculo. sed vide quæ ad ep. 33. l. 2.

In Læliam. XXIII.

Dentibus, atq; comis, nec te pudet, uteris emptis:
Quid facies oculo Lalia? non emitur.

Edentula eras, adscivisti dentes eburneos, buxeosque: calva eras, sumpsisti comas factitias, & emptitias: cæca facta es; qua arte reficies hoc damnum, cum oculi non perinde, ac comæ, atque dentes adulterati emantur?

Ad Juvencum, de covinno curru. XXIV.

O jucunda, 1 *covinne, solitude*,
2 *Carruca magis*, 3 *essedoque gratum*
Facundi mihi munus 4 *Heliani*:
Hic mecum licet, hic Juvence, 5 *quidquid*
In buccam tibi venerit, loquaris.
Nec 6 *vector Libyci* 7 *niger caballi*,
Succinctus neque 7 *cursor antecedit*,
* *Nusquam est mulio: mannuli tacebunt.*
O si conscius esset hic 8 *Avitus*,

1 Currus camerate. *Nola* l. 3. c. 4. vehiculum falcibus armatum, unde *Silio lib.* 17. *covinnus falcifer* dictus.
2 Curriculo bijugi.
3 Curru Britannico, petorrito. 4 Al. *Hadriani*. 5 Quodlibet libere. 6 Vectus, ὁ ὑποχάμψιος ἐΦ' ἵππῳ. Al. *Rector*. 7 Maurus, Massylus eques expeditus. ep. 23. l. 9. n. 13. & ep. 13. l. 10. n. 2. * Mulionem non habet covinnus, qui regat equos, unde supra dixit *solitudinem*. certe equulei covinnum trahentes non deferent, non prodent sermones nostros. ep. 11. l. 13. 8 Stertinius, ep. 1. l. 9.

9 Au-

9 *Aurem non ego tertiam timerem.*
Totus quam bene ſic dies abiret!

9 Neminem e tribus, etſi vulgo jactum ſit proverbium, *Tacere poſſe duos, abſente altero.*

In Theleſinum. XXV.

CUm rogo te nummos ſine pignore, non habeo, inquis.
Idem, ſi pro me ſpondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Theleſine, ſodali,
Credis colliculis, arboribuſque meis.
Ecce reum 1 *Carus te detulit:* 2 *adſit agellus.*
Exilii comitem quaris? 3 *agellus eat.*

1 Cauſidicus, & delator, de quo Plin. epiſt. 5. l. 1. & Juv. ſatyr. 1. v. 30.
2 Tibi in judicio, cauſam tuam agat agellus meus, cui magis credis, quam mihi. *Scoptice.* 3 Non ego, vetus ſodalis.

¶ In avarum amicum. XXVI.

1 *SExaginta teras cum limina mane ſenator,*
Eſſe tibi videor deſidioſus eques?
Quod non a prima diſcurram luce per urbem,
Et referam laſſus 2 *baſia mille domum.*
3 *Sed tu purpureis ut des nova nomina faſtis,*
4 *Aut Numidum gentes, Cappadocumq; petas:*
At mihi, quem cogis medios abrumpere ſomnos,
Et 5 *matutinum ferre, patique lutum:*
Quid petitur? rupta cum pes vagus exit 6 *aluta,*
Et ſubitus craſſæ decidit imber aquæ:
7 *Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;*
Accedit gelidam ſervus ad auriculam;
Et, rogat ut cœnes ſecum Lætorius, inquit:
8 *Viginti nummis non ego malo famem?*
9 *Quod ſit cœna mihi, tibi ſit provincia merces,*
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

1 Cum tu ordinis Senatorii diſcurras officioſus ſalutator, me inſimulas deſidiæ, qui cum eques ſim (idque honore, non cenſu) idem non faciam.
2 Ep. 94. l. 7. n. 1.
3 Sed tu hoc facis, ut fias Conſul. Conſulum autem nomina referebantur in Faſtos, qui purpura illinebantur. ep. 5. l. 11. n. 8. & ipſi Coſſ. purpurati.
4 Vel ut obtineas provinciam in Africa, vel Aſia. 5 Ep. 38. l. 3. n. 3. & ep. 10. l. 10. n. 6. 6 Pelle, calceo. 7 Nec ſervus vocatus adeſt, qui afferat lacernas, detrahat, venit tantum a patrono Lætorio, qui me trita, & gelida toga horrentem invitet ad cœnam. 8 Annon mihi ſatius eſſet domi tenuem parvo pretio emptam ſumere cœnam, quam tot officiis, & tanto labore fractum demereri rectam cœnam, vel ſportulam? vide epiſtet. l. 3. c. 26. & Anthol. lib. 1. cap. 12. εἰς αὐτάρκειαν.
9 Alii, *Quam ſit*. Alii leg. *Cum ſit*. Ego *Cur ſit cœna*.

In Seniam. XXVII.

A *Latronibus esse* * *te fututam*
Dicis Senia: sed negant latrones.

* Negant te impulsam ab iis, *vel* negant hoc, ajuntque te inhonestius quippiam passam esse. ut Callist. ep. 35. infra.

In Cinnam. XXVIII.

P *Oto ego* 1 *sextantes: tu potas, Cinna,* 2 *deuncem.*
3 *Et quereris, quod non, Cinna, bibamus idem.*

1 Pocula duorum cyathorum. ep. 28. l. 1. n. 2. 2 Pocula undecim cyathorum. 3 Tu quereris me tibi apponere deterius vinum, quam ego bibo. Imo ego queror, quod tu bibis plusquam ego. Convenimus tamen, & pares sumus, quod ego genere, tu numero: quod ego qualitate, tu quantitate bibis. Neq; enim æquum est te bibonem haurire optimi vini amphoras.

¶ De Hermogene fure. XXIX.

1 H *Ermogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,*
Quantus nummorum vix, puto, 2 Massa fuit.
Tu licet observes dextram, teneasque sinistram:
Inveniet, mappam qua ratione trahat.
3 *Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:*
4 *Casuras alte sic rapit Iris aquas.*
Nuper cum 5 *Myrino peteretur* 6 *missio læso:*
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
7 *Cretatam prætor cum vellet mittere mappam:*
Prætori mappam * *surripit Hermogenes.*
8 *Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:*
Mantile e mensa surripit Hermogenes.

1 Nomen apte fictum, quasi *natus Mercurio*, qui callebat, *quicquid placuit jocoso condere furto*. vide Catulli epig. *Marrucine Asini, manu sinistra non belle uteris, & Tollis lintea negligentiorum*. 2 Alius, credo, a Bæbio Massa Bæticæ provinciæ prætore, & prædone. Plin. ult. epist. l. 7. 3 Attrahit, surripitque mappas nativa quadam furacitate, non secus ac cervus naturali antipathia serpentes e latebris spiritu extrahit, cornu elidit, voratque. unde ἔλαφος Plutarc. l. de prud. anim. dictus ἀπὸ τοῦ ἑλεῖν, vel ἑλᾶν τοὺς ὄφεις. sanius duxerim ab. אַיָּלָה cerva ab אַיִל cervus. vide Plin. l. 11. c. 81. & Ælian. l. 2. c. 9. 4 Et veluti Iris furtim tollit aquas rursus casuras. hoc ex opinione vulgi. Fit autem Iris ex reflexu radiorum Solis ad nubem resolutam, Solique oppositam in adspectu nostro. 5 Gladiatori. epig. 20. l. spect. 6 Læso gladiatori arma submittenti, & ferrum accepturo missio sæpe data a munerario, ne interficeretur, intercedente populo. 7 Candidam mappam in signum Circensium committendorum Prætor, qui plerunque editor missuum, e sella suspendit; fluxitque mos hic a Nerone, qui populo missus flagitante, mappam per fenestram jussit abjici. Cassiod. l. 3. var. Sed & *mappam* usitatum Circo nomen Pærios sibi vendicasse testatur Fabius Quint. l. 1. c. 9. * Al. *surpuit*. 8 Mappas suas ad convivia afferebant singuli, mantile convivator præbebat.

Hoc

Hoc quoque si deerit: medios 9 *distringere lectos,*
Mensarumque 10 *pedes non timet Hermogenes.*
Quamvis non modico caleant spectacula Sole:
11 *Vela* 12 *reducuntur, cum venit Hermogenes.*
Festinant trepidi 13 *substringere carbasa nautæ,*
Ad portum quoties 13 *paruit Hermogenes.*
14 *Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,*
Inter adorantes cum stetit Hermogenes.
15 *Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:*
A cœna semper rettulit Hermogenes.

9 Brafteas argenti lectis deradere. ep. 33. l. 8. n. 7. *Vel* lectos stragulis nudare, plagisque (ut quidam legunt) discingere. 10 Eburneos. epig. 43. l. 2. n. 9. vel mensarum pedibus deradere

bracteas argenti. 11 Ep. 30. l. 9. n. 3. 12 Ne surripiantur ab Herm. 13 Apparuit. 14 Isidis sacerdotes rasi, lineæ vestis candore puro amicti, & gestantes sistra, idest, crepitacula ex ere, aut argento tinnula, a σείω. 15 Supra, n. 8.

Ad Aprum. XXX.

Siccus, sobrius est Aper: quid ad me?
Servum sic ego laudo, * *non amicum.*

* Qui amicum volo madidum, & ebrium, servum siccum, & sobrium.

¶ De hortis Marcellæ uxoris. XXXI.

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
Palmitis, hoc rigue 1 *ductile flumen aquæ:*
Prataque, nec 2 *bifero cessura rosaria Pesto:*
Quodque viret 3 *Jani mense, nec alget olus:*
Quæque natat clusis anguilla domestica lymphis,
Quaque gerit 4 *similes* 5 *candida turris aves:*
Munera sunt 6 *dominæ: post* 7 *septima lustra reverso*
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
8 *Si mihi Nausicaë patrios concederet hortos,*
Alcinoo possem dicere, malo meos.

1 Aquæductus. 2 Ep. 41. l. 4. n. 8. 3 Januario. 4 Candidas columbas. 5 Columbarium. *Adspicis, ut veniant ad candida tecta columbæ?* Ovidius Trist. 1. el. 8.

6 Uxoris meæ. 7 Annos 35. Iustrum autem hic capitur, ut ep. 38. l. 10. pro 5. annis. ut patet ex ep. 103. l. 10. n. 6. 8 Si mihi Alcinoi filia concederet patris sui pulcherrimos hortos.

In Vacerram. XXXII.

O 1 *Juliarum dedecus Calendarum,*
Vidi Vacerra sarcinas tuas, vidi:
2 *Quas non retentas, pensione pro bima*

1 Migrabant e conductis ædibus, Calend. Juliis. 2 Quas ædium dominus haud dignatus est retinere pro mercede cellæ per biennium tibi locatæ. Neque enim, nisi ex biennii cessatione, retentio pignorum erat.

Portabat uxor rufa crinibus ſeptem,
Et cum ſorore cana mater ingenti.
Furias putavi 3 nocte Ditis emerſas.
Has tu prieres frigore, & fame ſiccus,
4 Et non recenti pallidus magis buxo
5 Irus tuorum temporum ſequebaris,
Migrare 6 clivum crederes 6 Aricinum.
Ibat 7 tripes grabatus, & 7 bipes menſa,
Et cum lucerna, cerneoque cratere
Matella curte rupta latere & mejebat.
9 Focum ferentis ſuberat amphora cervix
Fuiſſe 10 gerres, aut inutiles 11 mœnas
Odor 12 impudicus urcei fatebatur,
Qualem marina miſit aura piſcina.
Nec quadra decrat 13 Caſei Tholoſatis,
14 Quadrima nigri nec corona pulei,
15 Calvaque reſtes allioque, cepiſque,
Nec plena turpi matris olla 16 reſina,
17 Summœniana qua pilantur uxores.
18 Quid quaris ades, villicoſque derides,
19 Habitare gratis, o Vacerra, cum poſſis?
Hœc ſarcinarum pompa convenit 19 ponti.

3 Erebo.
4 Et pallidior marcente buxo.
5 Pauper mendicus. ep. 40. l. 5. n. 7.
6 Ubi ſedent mendici. ep. 19. lib. 2.
7 Pede cassens uno.
8 Et ipſa diffluebat.
9 Cervix tui ferentis focum ſuberat amphoræ, quam capiti impoſitam gerebas. Sunt qui legendum contendunt *Foco virenti*, ſed vide ſat. 3. Juv. V. 250.
10 Epig. 76. l. 3. n. 6.
11 Ep. 32. l. 11. n. 13.

12 Teter, olens pudenda. 13 Caſei e Tholoſa Galliæ, qui mali eſt ſaporis. 14 Faſciculus pulegii aridi, ut quod eſſet 4. annorum. 15 Colligata in reſtis formam allia, cepæque glabræ, & quaſi calvæ. *rones of onyons*, &c. 16 Qua reſina utebatur dropacis vitæ ad ſe levigandam mater Vacerræ. 17 Meretrices. ep. 81. l. 3. n. 1. 18 Quid quæris villam ruri, quaſi lautiorum more per æſtatem ruſticaturus ſis? 19 Fontibus ſcilicet, & crepidinibus, quæ mendicorum ſunt ſtationes. ep. 5. l. 10. n. 4.

De Labieno. XXXIII.

UT pueros emeret Labienus, vendidit hortos.
** Nil niſi ficetum nunc Labienus habet.*

* Jocus eſt in ambiguitate ſicus, cum dicat, Labieno ex hortis ſupereſſe ficis conſitum agrum, intelligit pueros ex nequitia ficoſos. ut ep. 52. l. 4. & ep. 70. l. 7. & ep. 66. l. 1.

¶ Ad Julium Martialem. XXXIV.

TRiginta mihi, quatuorque meſſes
Tecum, ſi memini, fuere Juli,
Quarum dulcia mixta ſunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.

Et 1 *ſi calculus omnis huc, & illuc*
Diverſus, bicolorque digeratur:
2 *Vincet candida turba nigriorem.*
Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus,
3 *Nulli te facias nimis ſodalem.*
Gaudebis minus, & minus dolebis.

1 Si computemus felices noſtros fauſtoſque dies, quo more ſuos numerant Thraces, nigris, albiſque lapillis. vide ep. 45. l. 8. n. 2. 2 Plures apparebunt fuiſſe boni dies, quam mali. 3 Νεμεσσῶμαι δ' ἄλλῳ Ανδρὶ ξεινοδόχῳ, ὅς τ' ἔξοχα μὲν φιλέῃσιν, ἐξοχα δ' ἐχθαίρῃσιν, ἀμείνων δ' αἴτιμα πάντα. Menelaus ad Telemachum. Odyſſ. ο'

Al Calliſtratum. XXXV.

1 *Tamquam ſimpliciter mecum, Calliſtrate, vivas:*
Dicere 2 *præciſum te mihi ſæpe ſoles.*
Non es tam ſimplex, quam vis, Calliſtrate, credi;
Nam quiſquis 3 *narrat talia, plura* 3 *tacet.*

1 Vis videri ingenue mecum communicare ſecreta tua, proinde fateri etiam vitia; ſed hoc non facis ingenue; namque minus de te fateris, ut majus taceas. 2 Epig. 72. l. 2. 3 In vocibus *narras*, & *tacet*, latet majus illud, quod Calliſtratus non fatetur, vitium. vide epig. 83. l. 3. & ep. 95. l. 3. n. 2.

¶ In Labullum. XXXVI.

1 *Libras quatuor, aut duas amico;*
2 *Algentemque togam, brevemq; lanam,*
Interdum aureoles manu 3 *cropanteis,*
Poſſint ducere qui 4 *duas calendas,*
Quod nemo, niſi tu, Labulle, donas,
Non es, credo mihi, bonus. quid ergo?
Ut verum loquar, 5 *optimus malorum.*
6 *Piſones, * Senecaſque, * Memmioſque,*
*Et * Criſpos mihi redde, ſed priores:*
Fies protinus 7 *ultimus bonorum.*
Vis curſu, pedibuſque gloriari?
8 *Tigrim vince, levemque* 8 *Paſſerinum.*
Nulla eſt gloria præterire aſellos.

1 Argenti. 2 Tritam. 3 Epig. 20. l. 5. n. 6. 4 Duorum menſium diætam, & victum. 5 Cum avaris collatus, videris munificus, inter avaros quidem es liberaliſſimus, *Neque enim bonitas eſt*, inquit Seneca, *peſſimis eſſe meliorem*. epiſt. 79. 6 Niſi liberalitate excedas munificos illos viros * Piſon. * Senec. * Memmium, * Criſpum. 7 Quem æquat optimus malorum. 8 Equum celerem.

¶ In

¶ In nasutum. XXXVII.

NAsutus nimium cupis videri,
* Nasutum volo, nolo polyposum.

* Urbanum volo derisorem, non putidum, & impudentem scurram. ut ep. 49. l. 1. *Vel* acrem, & acutum volo censorem, judicemque, non rancidum, & nigrum, qui vitio suo meum corrumpat sensum. Est vero Polypus nasi morbus, de quo Celsus l. 6. c. 8.

Ad Candidum. XXXVIII.

HUnc qui 1 fœmineis nocteſque, dieſque cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis,
Crine nitens, niger unguento, perlucidus oſtro;
Ore tener, latus pectore, crure 2 glaber,
Uxori qui ſæpe tuæ comes improbus hæret,
Non eſt, quod timeas Candide; 3 non futuit.

1 In quibus fœminæ sedentes, varia, & ad suam Rempubl. pertinentia miscent colloquia. sic ep. 62. l. 3. γυναικείας hasce ἕδρας Juvenalis *molles* dixit sat. 6. 2 Dropace depilatus. ep. 29. l. 2. n. 7. 3 Ipse est inter cinædos fossa pathica. *Vel* λείχων. *Vel* turpius aliquid.

In Sabellum. XXXIX.

ODi te, quia bellus es, 1 Sabelle.
2 Res eſt putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo, quam Sabellum.
3 Tabeſcas utinam, Sabelle, belle.

1 Sabellum hunc perstrinxerat ep. 84. l. 7. quod belle scripsisse epigrammata sibi visus est. nunc illi sepius in os regerens, quod affectabat *bellum*, Sabellum pronunciat odio dignum, putidum, & tantum bello minorem, quantum ipse *bellus bono* inferior est, illi denique exitium imprecatur. 2 Ep. 10. l. 1. *Quare* Bene, & Præclare *quamvis nobis sæpe dicatur*: Belle, & Festive *nimium sæpe nolo*, &c. Cic. 3. de Oratore. 3 Ut nomine tuo ex primæ syllabæ tabe diminuto *Sabellus* fiat *Bellus*.

In Pontilianum. XL.

MEntiris, 1 credo; recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Pedis, diſſimulo: 2 gemma vis ludere, vincor.
Res 3 una eſt, ſine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præſtas mihi: mortuus, inquis,
4 Accipiam bene te; 5 nil volo. ſed morere.

1 Subservio, subparasitor, secundas ago, cum Terentiano illo Gnathone, vel Græculo apud Satyricum sat. 3. ℣. 100. adulatore. vide Plutarchi l. de discrimine amici, & adulatoris. ut & Theophrasti charact. 3. & 5. 2 Latrunculis vitreis. ep. 71. l. 7. n. 8. & l. 14. ep. 20. 3 Turpicula quæpiam. 4 Hæreditate, vel hereditatis parte officia tua compensabo. 5 Ep. 63. l. 6. & ep. 27. l. 8.

In

In Tuccam. xli.

Non eſt Tucca ſatis, quod es guloſus,
** Et dici cupis, & cupis videri.*

* Quod perditi hominis eſt, & eximie diſſoluti, velle morbum ſuum profiteri, neque caute agere, ſi non caſte.

De Calliſtrato, & Afro. xlii.

Barbatus 2 rigido nupſit Calliſtratus Afro,
Hac qua lege viro nubere virgo ſolet.
Præluxere 3 faces, velarunt 4 flammea vultus:
Nec tua defuerunt verba, 5 Thalaſſe, tibi.
Dos etiam dicta eſt. nondum tibi Roma videtur
Hoc ſatis? expectas numquid & ut pariat?

1 Huic epig. ingenium, & lux a 2. ſatyra Juv. ℣. 134. vide & Tac. 15. Annal. quo modo Nero Pythagoræ nupſit.

2 Mutoniato. 3 Nuptiales. de quibus vide quę nos ad Senecæ Thebaida, ℣. 203. & 507. 4 Epig. 79. l. 12. n. 1. 5 Nuptiarum deus. ep. 36. l. 1. n. 4.

In Sabellum. xliii.

Facundos mihi de libidinoſis
Legiſti nimium, Sabelle, verſus;
Quales nec 1 Didymi ſciunt puellæ,
Nec molles 2 Elephantidos libelli.
Sunt illic Veneris novę figurę:
Quales perditus audiat fututor.
Præſtent, & 3 taceant quid exoleti,
Quo 4 ſymplegmate quinque copulentur,
4 Quo plures teneantur a catena,
Exſtinctam liceat quid ad lucernam.
5 Tanti non erat eſſe te diſertum.

1 Spintriæ neſcio cujus, monſtroſi, pro *Dindymi* legi Didymi vult Joſ. Scal. ad Catull.
2 Poetriæ, quæ libris ſuis expreſſit ποικίλα τῆς Ἀφροδίτης, καὶ ἀκολασίας σχήματα. cujuſmodi figuris, & ſchematis cubicula ſua inſtruxit Tiberius Cæſar, taceo Aretini nefarias tabellas. vide ſi placet quæ Caſaubon. ad cap. 43. Sueton. Tiberii ex Propertio, Clement. Alex. &c.
3 An tacent pudore inhibiti ipſi exoleti? *Emphatice*. An tacent, uti ep. 95. l. 3. n. 2. 4 Sellarias iſtas, ac ſeries turpiter connexorum nimis aperte refert Suetonius c. 43. Tiberii. Ἀφροδίτην τινὰ τὴν ἐπὶ τῇ συμπλοκῇ δεδεμένην execratur Clemens Alexandrin. Προτρεπτικῷ ad Græcos. 5 Non erant hæc digna tanto ingenio.

Ad M. Unicum. xliv.

Unice cognato 1 junctum mihi ſanguine nomen:
Quique geris ſtudiis corda 2 propinqua meis:

1 Mihi affinis.
2 Faventia.

Gau-

Carmina cum facias ſoli cedentia fratri,
Pectore non minor es, ſed pietate prior.
Lesbia cum tenero te poſſit amare Catullo,
Te poſt Naſonem blanda Corinna ſequi.
Nec deerant Zephyri, ſi te dare vela juvares:
Sed tu litus amas, hoc quoque fratris habes.

3 Scientia, & arte. 4 Qua cedis fratri primas. vide ejuſdem ingenii epig. 11. l. 11. 5 Te Elegiæ gloria vel Catullo, & Ovidio poſſent æquiparare amicæ ſuæ Lesbia, & Corinna. 6 Non deſunt tibi genius, & ingenium, ſi grandi ſtylo, & heroico velis intonare; ſed tu in fratris gratiam reprimis ingenii tui habenas, & elegias ſcribis.

Ad Phœbum. xlv.

Hoedina tibi pelle contegenti
Nuda tempora, verticemque calvæ,
Feſtive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput eſſe 2 calceatum.

1 Galericulo ex hirſuta hedi pelle ad diſſimulandam calvitiem. ep. 50. l. 14. 2 Cum eadem tegeretur materia, qua pedes.

Ad Claſſicum. xlvi.

Vendunt carmina Gallus, & Lupercus,
Sanos, Claſſice, nunc nega poetas.

Etſi Democritus Poetas ſanos, ideſt, mentis compotes nec ἐνθουσιασμῷ, & ſacro furore correptos excludat Helicone: quis tamen audet negare Gallum, & Lupercum ſanos eſſe, qui mala ſua carmina pierio obtrudant hominibus procul dubio inſanis, qui mala emunt carmina?

In habentem varios mores. xlvii.

Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.

* Sumptum ab Ovidio elegia 10. l. 3. Amor. *Averſor morum crimina, corpus amo. Sic ego nec ſine te, nec tecum vivere poſſum, &c.*

¶ In lautum invitatorem. xlviii.

Boletos, & aprum ſi tanquam vilia penis,
Et non eſſe putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & hæres
Vis ſcribi propter quinque 2 Lucrina: 3 vale.

1 Si vulgares, & quos ipſe ſoles, apponis cibos, & non quales putas me cupere, hinc hereditatem meam captans: volo. 2 Oſtrea e lacu Lucrino. ep. 1. l. 6. n. 3. 3 Nolo apud te cœnare.

Lætus

Lauta tamen cœna est: fateor lautissima: sed cras
Nil erit, 4 immo hodie, protinus immo nihil;
(1) Quod sciat 5 infelix damnata spongia virga,
[2] Vel 6 quicumque canes, 7 junctaque [3] testa via:
8 Mullorum, leporumq; & 9 fuminis exitus hic est,
10 Sulphureusque color, 11 carnificesq; pedes.
Non 12 Albana mihi sit commissatio 13 tanti,
Nec 14 Capitolinæ, 15 pontificumque dapes.
16 Imputet ipse deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios 17 cœnarum quære 17 magister,
Quos capiant mensæ regna superba tuæ:
Me meus ad subitas invitet amicus 18 ofellas:
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

4 Imo statim a cœna nulla manet gulæ voluptas. Namque lautissimæ hę cupediæ vel (1) dejiciuntur per alvum (2) vel rejiciuntur vomitu per guttur, vel (3) excernuntur per veficam: neque earum saporem dignoscet, sentietve spongia, canis, aut testa, seu matula. 5 Spongia ligno adhærens, damnata in vile ministerium, ad emundanda scilicet obscœna. ut de bestiario quodam refert Seneca, epist. 73. vide Corn. Vitellium cap. 9. in Merulam. 6 Qui ad vomitum accurrunt. 7 Testæ in angiportis parabantur iis, qui urinam emittere volebant. Atque hinc illud Vespasiani e lotio vectigal. Suet. Vesp. c. 23. 8 Optimorum piscium, & carnium. 9 Epig. 44. l. 13. 10 Ex eruditate pallor. 11 Podagra. Λυσιμελὴς Βάκχῳ, καὶ λυσιμελὴς Αφροδίτης Γενναῖται θυγάτηρ λυσιμελὴς Ποδάγρα. Anthol. l. 2. c. 43. 12 Lautissimum epulum, quale exhibuit in Albano monte in Quinquatriis Minervæ suæ Domitianus. 13 Ut stomacho, & pedibus laborem. 14 Jovis epulum in Capitolio a 7. Epulonibus instructum. 15 Magnifica Pontificum cœna, qualem Metelli describit Macrob. c. 13. l. 3. Saturn. 16 Si mihi ipse Jup. largitus nectar in rationibus, & meriti loco numeret, non mihi sapiet aliud, quam acetum, & vappam e vino vilissimo. 17 Cœnæ pater, invitator, parochus. 18 Ep. 221. l. 14.

Ad Linum pedagogum. XLIX.

1 Crinita Line pædagoge turbæ,
Rerum quem dominum vocat suarum,
Et credit cui Postumilla dives
Gemmas, aurea, vina, concubinos:
2 Sic te, perpetua fide probatum,
Nulli non sua præferat patrona:
Succurras misero precor 3 furori,
Et serves aliquando negligenter
Illos, qui male cor meum perurunt:
Quos & noctibus, & diebus opto
In nostro cupidus sinu videre.
Formosos, niveos, pares, gemellos,
Grandes, non pueros, 4 sed uniones.

1 Puerorum nobilium, & cirratorum pædagoge. epig. 57. l. 1. num. 8.
2 *Precanis Adverb.*
3 Meo.
4 ἀπροσδοκήτως.

Expectabatur enim, ut peteret pueros, petit ille uniones.

¶ In

¶ In habentem amœnas ædes. I.

1 Laureta.
2 Magis ampla, quam pro privato homine.
3 Pavimenta sternuntur Onychite lapide.
4 Spatium, per quod currunt equi. ex ἵππος, & δρόμος.
5 Fontium, scaturigi num in hortis diffluentium.
6 Cui inter hæc omnia cœnatio nulla, cubiculum nullum.

1 *Daphnonas, platanonas, & aerias cyparissos,*
Et 2 non unius balnea solus habes,
Et tua centenis stat porticus alta columnis,
3 Calcatusque tuo sub pede lucet onyx,
Pulvereumque fugax 4 hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis 5 aquæ fluctus ubique sonat.
Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam,
Nec somno locus est. 6 quam bene non habitas?

¶ De Fabullo. II.

* Simplex, nec satis exercitatus ad cavendum veteranos hos veteratores.

Tam sæpe nostrum decipi Fabullum, quid
Miraris Aulei? semper bonus homo tiro est.*

Ad Sempronium. III.

1 Rufus tuus, Poeta insignis, nec minus celebris notæ Orator.
2 A Rufo tuo jam in Elysiis.
3 Quod tu rapta Rufum tuum sponte repetiisti.
4 Helena, Tyndari filia.
* Alii leg. *Noluit illa virum vel repetita sequi.*
5 A conjuge Menelao, & Græcis. 6 Menelaus lætus audit te raptam rediisse ad maritum tuum, excusat crimen Helenæ suæ, ridetque amores Paridis, & Deiphobi. 7 Ubi tu defuncta migraris ad Elysios campos, nota eris, & nobilitata ex hac Rufi tui fama. 8 Sed amica, & propter communem raptum favens raptis. 9 Proserpinam tibi propitiam faciet.

1 *Tempora Pieria solitus redimire corona,*
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hic situs est, hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elysio 2 narraris fabula campo,
Et 3 stupet ad raptus 4 Tyndaris ipsa tuos.
Tu melior, qua deserto raptore rediisti;
* *Illa virum voluit nec 5 repetita sequi.*
6 Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores;
Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
7 Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
8 Non aliena videt, sed amat Proserpina raptas:
Iste 9 tibi dominam conciliabit amor.

¶ In

¶ In Avarum. lxxx.

NUmmi cum tibi ſint, opeſque tantæ,
Quantas civis habet, * paterve rarus:
Largiris nihil, incubaſque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poetæ
Cuſtodem 1 Scythici fuiſſe luci.
2 Sed cauſſa, ut memoras, & ipſe jactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
3 Et quid tu fatuos, rudeſque quaris,
Illudas quibus, auferaſque mentem?
4 Huic ſemper vitio pater fuiſti.

* Aut qui habet liberos, ut continuet filios, & *pater fuiſti*. & ep. 62. infra. Al. *Paterne*, πάτριον.

1 Aureis velleris ſago ſuſpenſi in luco ante templum Martis, de quo Apollonius, & Val. Flaccus in Argonauticis. Ovid. 7. Metam. Seneca in Medea, Hyginus 14. fab. Apollod. l. 1. &c. Alii leg. *Libyci*. de quo ep. 37. l. 3. 2 Sed arguis filium tanquam cauſam tuæ rapacitatis. 3 Quaſi vero tam fatui ſimus, quibus hoc perſuadeas. 4 Immo tute ipſius vitii pater es. *Vel*, illi author ad hoc vitium.

¶ In Zoilum. lxv.

CRine ruber, niger ore, brevis pede, lumine * læſus,
Rem magnam præſtas, Zoile, ſi bonus es.

Fronti magna fides, inquiunt Phyſiognomones, pronunciantque, cavendum ab iis, quos ſignavit Deus. * Sic MS. Bolejanus. Vulg. *luſcus*.

Ad puellas. lv.

GRatis qui 1 dare vos jubet, puellæ,
Inſulſiſſimus, improbiſſimuſque eſt,
Gratis ne 1 date, baſiate gratis.
2 Hoc Ægle * negat, 2 hoc avara vendit.
Sed vendat bene, baſiare quantum eſt.
Hoc vendit quoque nec levi rapina:
Aut 3 libram petet illa Coſmiani,
Aut 4 binos quater a nova moneta:
Ne ſint baſia 5 muta, nec maligna,
Nec cluſis aditum neget labellis.
* Humane facis hoc tamen: ſed unum eſt,
Gratis quæ dare baſium recuſat,
Gratis lingere nec recuſat Ægle.

1 Veſtri copiam facere. 2 Etiam baſiare. 3 Unguenti a Coſmo confecti. ep. 89. l. 1. n. 1. libram petit Ægle, quo oris impuri fœtorem emendet. 4 Octo Flavios monetæ novæ, & aſperæ. 5 Al. *multa*.

* An quia oſſe, & ebore dentata? ep. 73. l. 1. An quia ore impura, utpote μύζουρις? ep. 95. l. 1. & ep. 15. l. 2.

¶ In

¶ In Polycarmum. lvi.

1 Convalescenti mittebant amici pro salute recepta munera, quæ σωτήρια vocabant. Polycarmus morbum simulabat sæpius, ut haberet occasionem exigendi hæc munera: non secus ac Clytus ille ex natalitiis fictis. ep. 64. l. 8. 2 Morere], nec convalesce e morbo. sic epig. 40. l. 5. n. 5.

1 Æ Grotas uno decies, aut sapius anno?
Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties surgis, soteria poscis amicos.
Sit pudor: 2 agrotajam, Polycarme, semel.

¶ Ad Sparsum. lvii.

1 Quæris, cur toties secedam in sterilem meam, & ficcam villam Nomentanã. vide Plinii epist. 17. l. 2. 2 Ia. Douza legendum censet *Sparse*: Al. *Nec cogitandi spatium*. 3 Eandem Sybaritæ querelam vide ep. 70. lib. 9. 4 Qui & ipsi molam vertebant. 5 Fabrorum ęs cudentium, & tractantiũ malleoli. 6 Pustulata, optima auri, atque argenti nota, cujusmodi exegit Nero. Sueton. c. 44. An forte massam innuit ex metallis, urbe sub Nerone incensa, conflatam, quale fuit æs Corinthium? Alii intelligunt, nummos, & mensam Claudii fœneratoris, de quo ep. 57. l. 2. n. 10. 7 Lini, & setabi, quod in paludosis Hispaniæ locis seritur. *Nam sudaria setaba ex Hiberis Miserunt*, &c. Catul. Quod enim Turnebus l. 30. c. 26. legendum conjicit *baluois*, & de auro rudi, & crudo intelligit, nullatenus convenit aureæ operæ cum fuste; lineæ, optime. 8 Sacerdotes Bellonæ ęstro perciti, *quos sectis Bellona lacertis Sæva movet*. Luc. l. 1. 9 Nec emendicans naufragus, suspensa ex humeris a pectore naufragii depicti tabula de fascia. 10 Devictis enim Solymis Judæorum multi Romam delati Ægeriæ nemus incolebant, & passim mendicabant miseri. Juv. Satyra 6. ℣. 544. 11 Ep. 42. l. 1. n. 3. 12 Ab opere sulfureo. 13 Quorum crepitu Lunæ delinquenti succurri posse credebant. vide quæ nos ad Senecæ Hippolyt. ℣. 420. 14 Magico propter Medeam, quæ Colchis. 15 Ep. 36. l. 2. n. 11. 16 Damna somni, & urbis molestias.

1 Cur sæpe ficci parva rura Nomenti,
Laremque villa sordidum petam, quaris?
Nec cogitandi, 2 Sparse, nec quiescendi
In urbe locus est pauperi: 3 negant vitam
Ludimagistri mane, nocte 4 pistores,
5 Ærariorum marculi die toto.
Hinc ocioſus sordidam quasit mensam
6 Neroniana nummularius massa:
Illinc 7 paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec 8 turba cessat entheata Bellona,
9 Nec fasciato naufragus loquax trunco,
10 A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec 11 sulfurata 12 lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot 13 æra verberent manus urbis,
Cum secta 14 Colcho Luna vapulat 15 rhombo.
Tu Sparse 16 nescis ista, nec potes scire,
17 Pe-

17 *Petilianis delicatus in regnis,*
* *Cui plana ſummos deſpicit domus montes,*
Et rus in urbe eſt, 18 *viniſorque Romanus.*
19 *Nec in Falerno colle major autumnus,*
20 *Intraque limen clauſus* 21 *eſſedo curſus,*
Et in profundo ſomnus, & quies nullis
Offenſa linguis, nec dies niſi 22 *admiſſus.*
Nos tranſeuntis riſus excitat turba,
23 *Et ad cubile eſt Roma: tadio feſſis*
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

17 Qui habet prætorium, ideſt, villam magnificam ſub Janiculo, in agro quondam L. Petilii ſcribæ. * vide ep. 64. l. 4. n. 4. 18 Namque vinea in urbe ipſa. 19 Neque in Falerno Campaniæ monte uberior fructuum proventus, aut lætiores vites, quam tibi in villa ſuburbana, ſeu urbana potius. 20 Et tibi intra ædium tuarum ſepta ſpatium eſt geſtationi, imo curſui. 21 Fr. Modius legit. *Intraque limen latus eſſedo curſus*, c. 109. Novantiq. Lect. 22 Apertis feneſtris. 23 Et mihi ante ipſum cubiculum omnis Roma obſtrepit, ſomnumque negat.

Ad Alaudam. lviii.

1 *Ancillariolum tua te vocat uxor, & ipſa*
2 *Lecticariola eſt: eſtis Alauda pares.*

1 Quod ancillas ſectaretur. Sed & matronæ Romæ eos dicebant ancillariolos, qui nulla nobili amica ſe fecerunt inſignes. Seneca de Benef. lib. 1. cap. 9. 2 Quo ſe proſtituit ſervis lecticam ſuccollantibus.

De importunis baſiatoribus. lix.

1 *Tantum dat tibi Roma baſiatorum*
Poſt annos modo quindecim reverſo,
2 *Quantum Lesbia non dedit Catullo.*
Te vicinia tota, te piloſus
3 *Hircoſo premit eſculo colonus.*
Hinc inſtat tibi textor, inde fullo,
Hinc ſutor modo pelle 4 *baſiata,*
Hinc menti dominus 5 *pediculoſi,*
Hinc 6 *deſioculus, & inde lippus,*
Fellatorque, recenſque cunnilingus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

1 Vide huic geminum ep. 89. l. 11. 2 Ep. 84. l. 6. num. 4. 3 Fœtido, male olenti hircum axillarum. *Baſiis olidiſſimis*, dixit Petr. impuri ſcilicet oris. 4 Dum morderet luto putrem ſoleam, ut epig. 75. lib. 9. num. 2. 5 Brodæus lib. 10. Miſcel. c. 34. legit *periculoſi*, & exponit, laborantis lichene, ſeu mentagra. 6 Luſcus, cui deſit oculus alter.

¶ Ad ſuum natalem. lx.

1 *Martis alumne dies, roſeâ quo lampada pri-*
Magnaq; ſiderei vidimus ora dei: (mum,

1 Martiæ Calendæ, mihi natalis. ep. 51. lib. 9. 2 Solem. 3 Phœbi. ut ep. lib. ſpect. n. 2.

Si te rure coli, 4 viridesque pigebit ad aras;
5 Qui fueras Latia cultus in urbe mihi:
Da veniam, 6 servire meis quod nolo Calendis;
Et qua sum genitus, 7 vivere luce volo.

4 E vivo, ac viridi cespite. 5 Quem natalem hucusque in urbe Roma celebravi. 6 Quod supersedeam deferre hunc honorem urbi Martiæ, Calendiis Martiis. 7 Valere, & genialiter vivere, quod in urbe non datur.

De * Sabello. lxi.

NAtatali 1 pallere suo, ne 2 calda Sabello
Desit, & ut liquidum potet 3 Alauda merum.
4 Turbida solicito transmittere Cacuba sacco,
Atque inter mensas ire, redire suas;
Excipere hos, illos, & tota surgere cœna
5 Marmora calcantem frigidiora gelu:
6 Qua ratio est, hæc sponte tua perferre, patique;
Qua te si jubeat rex, dominusve, neges?

* Ineptum lemma, cum *Sabellus* pro aliquo e convivarum numero ponatur; sitque epigramma in eum, qui adeo solicite curet, quæ ad celebrandum natalem spectent, ut genium suum, cum illo maxime die indulgendum fuerat, fraudet. 1 Anxium esse. 2 Ep. 12. l. 1. n. 1. 3 Convivia. *Synecdoch.* idest, convivæ. 4 Ep. 40. l. 2. n. 5. & l. 14. ep. 104. 5 Pavimentum marmoreum, idque nudis pedibus pro more discumbentium, nisi jam surgens soleas posceret. 6 Quam serviliter, imo præpostere facis hoc convivator, rex, & dominus, quod non faceret conviva, & cliens?

¶ De Ligurra. lxii.

VErsus, & breve, 1 vividumque carmen
In te ne faciam, 2 times, Ligurra,
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed frustra metuis, cupisque frustra.
*3 In tauros Libyci * ruunt leones:*
Non sunt papilionibus molesti.
Quaras censeo, si legi laboras,
4 Nigri fornicis 5 ebrium poetam.
6 Qui Carbone rudi, putrique creta
Scribit carmina, 7 qua legunt cacantes.
8 Frons hac stigmate non meo notanda est.

1 *Quiche sharpe vvitty.* acumen enim est e virtutibus epigrammatis. ep. 1. l. 1. n. 2. 2 Dicis subinde te timere. 3 Ἀ'ετὸς ὀ' ϑηρεύει τὰς μυ'ας, ὅ'τε μῦν ἔ'λεφας. *Al. *Fremunt.* 4 Obscuri loci, & vilis notæ versificatorem. 5 *A pot poet.* 6 Qui levi carbone, cretave versus inscribit parieti a tergo ædium. 7 Quæ mandentur Deæ Cloacinæ, Qualia *Tanusii Annales* Senecæ: & Catullo, *Annales Volusi cacata charta.* 8 Servilis tua frons non digna est, cui ego inuram mansura carminis mei puncta.

Ad

Ad Saturnum pro Priſco Terentio. lxiii.

Antiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat.
Nec regale nimis fulmen, 2 nec fulmine digna,
Sciſſa nec ad Manes, ſed ſita dives humus:
Latus 3 ad hæc, faciliſque veni ſolennia Priſci
Gaudia; cum ſacris te decet eſſe 4 tuis.
Tu reducem patria ſexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia reddis ab urbe Numa.
5 Cernis ut Auſonio ſimilis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quam non parca manus, largaque, 6 numiſmata menſa,
Qua, Saturne, tibi pernumerentur opes?
7 Usque ſit his pretium meritis, & gratia major,
Et pater, & frugi ſic tua ſacra colit.
At tu, ſancte, tuo ſic ſemper amere Decembri:
8 Hos illi jubeas ſæpe redire dies.

1 Saturne, ſub quo aurea illa ætas, ſecura, innocens, quieta, &c.
2 Nec ſcelera fulmine digna.
3 Ad eruendum ex viſceribus terræ, imaque Manium ſede ferrum, ferroque nocentius aurum.
4 Saturnalibus, & Decembri, quo poſt 6. annos rediit Roma in patriam Hiſpaniam Priſcus Teren. *Aliis* Marius Priſcus.
5 Viden' ut apparatus Saturnaliorum hic in Hiſpania æmuletur Romam?
6 Munera. 7 Et quo gratior tibi ſit hæc celebritas, O Saturne, Priſcus & pater, & tenacior aliquanto hæc tibi larga profundit manu. 8 Ut Priſco plurima indulgeas Saturnalia, i. diuturnum vitæ uſum.

Ad Cordubam. lxiv.

Unctо Corduba latior Venafro;
** Hiſtra 2 nec minus abſoluta teſta,*
Albi qua ſuperas oves 3 Galeſi,
4 Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo;
Dic veſtro, rogo, ſit pudor poeta,
Ne 5 gratis recites meos libellos.
Ferrem, ſi faceret bonus poeta,
Cui poſſem dare mutuos honores.
Corrumpit 6 ſine talione 7 cælebs.
8 Cæcus perdere non poteſt, quod aufert,

1 Olearum gloriæ facile principatum obtinuit Venafrum in Campania, ſecundas * Hiſtria Italiæ peninſula.
2 Nec cedens teſtis olei, ſeu olivarum Hiſtriæ.
3 Ep. 43. l. 2. num. 2.
4 Non muricis ſanguine, ſeu ſucco purpureo tincta lana, ſed nativo rutilo imbuta. *Nec varios diſces mentiri lana colores; Ipſe ſed in pratis aries jam ſuave rubenti Murice*, &c. Virg. vide ep. 38. lib. 5. num. 8. 5 Impune, cui nulla, vel mala ſcribenti carmina non poſſum ego referre gratiam, illius recitans cum honore, ut ille mea. 6 Vindicta parili. 7 *Metaph.* nihil ſcribens. 8 Non poſſis lege talionis agere cum cæco, qui alteri oculum eruerit.

Nil

9 Cui nihil est quod vicissim auferas.

Nil est deterius latrone 9 nudo:
Nil securius est 9 malo poeta.

De Cinna. lxv.

* Qui vel inculina luxuriare formam vult. vide epig. 66. lib. 10.

Vincentem rosos facieque, comaque ministros
*Cinna cecum fecit, Cinna *gulosus homo est.*

De Phyllide. lxvi.

1 Nil negantem. epig. 12. lib. 4.
2 Libram unguenti a Cosmo, seu Nicerota myropolis confecti.
3 Ep. 133. l. 14.
4 Scriv. Al. *acre*. Al. *are*.
5 Flavios ex moneta Domitiani.

Formosa Phyllis nocte cum mihi tota
Se praestitisset 1 omnibus modis largam,
Et cogitarem mane quod darem munus,
Utrumne 2 Cosmi, Niceroti an libram,
An 3 Baticarum pondus 4 octo lanarum,
An 5 de moneta Caesaris decem Flavos:
Amplexa collum, 6 basioque tam longo
Blandita, quam sunt nuptia columbarum;
7 Rogare coepit Phyllis amphoram vini.

6 Sic epig. 105. lib. 11. *basia blandas imitata columbas*. 7 Vinosa mulier *Digna est concubitus quoslibet illa pati*. inquit Ovidius.

¶ Ad Amœnum. lxvii.

1 Et domum male materiatam instruis pretioso ornatu, quo fit venalior.
2 An quia testudinum putaminibus ornati, Juv. Sat. 11. vers. 94. An lectum innuit pavonium? de quo epig. 85. lib. 14.

Bis quinquagenis demus est tibi millibus empta,
Vendere quam summa vel breviore cupis.
Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amœne;
1 Et casa divitiis ambitiosa latet.
2 Gemmantes prima fulgent testudine lecti,
3 Et Mauritiaci pondera rara citri.
4 Argentum, atque aurum non simplex Delphica portat:
Stant pueri, 5 dominos quos precer esse meos:
Deinde ducenta 6 sonas, & ais, non esse minoris.
7 Instructam vili vendis, Amœne, domum.

3 Et mensæ citreæ magni pretii, & luxus ex Mauritania. ep. 43. l. 2. n. 9. 4 Mensa marmorea e Delphis (6 in Verr. Cic.) obtegitur, vel cingitur gravi lamina auri, argentive. 5 Amasios, ut amica dicitur *domina*. 6 Poscis pretium. 7 Sed si tollas hunc ornatum, & supellectilem (quod di vendita casa tibi facere certum est) cara nimis erit domus, quæ sic instructa vili exposita pretio videtur.

In

In natalem Maronis. LXVIII.

Maja Mercurium 1 creaſtis Idus.
Auguſtis redit Idibus 2 Diana.
3 Octobres Maro conſecravit Idus.
4 Idus ſæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

1 Edidiſtis in lucem, nataliria eſtis,
2 Natalis Dianæ.
3 Natus eſt Virgilius Idibus Octobris. Donat. & Probus Gram. 4 Diu vivas precor, celeberiſque natalitias Mercurii, & Dianæ Idus, O Sili, vel quicunque natalem celebras Virgilii. ep. 14. l. 4. n. 13.

¶ Ad clientes. LXIX.

1 *Matutine cliens, 2 urbis mihi cauſſa relictæ,*
Atria, ſi ſapias, 3 ambitioſa colas.
Non ſum ego cauſſidicus, nec amaris litibus aptus;
Sed piger, & ſenior, 4 Pieridumque comes.
Otia me, ſomnuſque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, 5 ſi vigilatur & hic.

1 Salutationis, vel patrocinii cauſa ne ſummo mane viſens.
2 Cujus importunitatem ut fugerem, ipſe ex urbe Roma huc profugi. 3 Divitum, quibus ad honorem gradus eſt clientum turba. 4 Poeta. 5 Si per clientes importunos non liceat mihi hic dormire.

Ad Paullum. LXX.

Sic tamquam tabulas, ſcyphoſque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

* Quos tanquam ornamenta oſtentet, non quibus utatur. de archetypis, epig. 6. l. 8. nu. 1.

De Apro. LXXI.

1 *Lintea ferret Apro vatius cum vernula nuper,*
2 *Et ſupra togulam luſca ſederet anus;*
3 *Atque olei ſtillam daret Enterocelicus unctor,*
4 *Udorum tetricus cenſor & aſper erat:*
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet qui modo lotus eques.

1 Cum tenui, ac pauperi Apro in balneis lavanti ſervulus vilis, pedibuſque obtortus ferret lintea ad tergendum
2 Et togæ A-, pri inſideret luſca anus, quæ cuſtodiebat veſtes lavantium repoſitas in apodyterio, ne ſubducerentur. 3 Et herniоſus ſervulus unCturo Apro parce diſtillaret oleum. 4 Aper lavantium luxum, qui in balneis potabant, aſpere reprehendebat, frangendos ſcilicet calices, ideſt, non admittendas potationes. *Teſtantur hæc infelicibus, eadem, ſi potuerint, facturi.* Sen. Benef. l. 1. c. 9. *Si aliorum vitiis iraſcuntur, quaſi invideant.* Plin. ep. 21. l. 8.

filigree-work (n.pl.)

5 Qui moriens Apro legaverat testamento 100. nummos.

A 5 sene sed postquam patruo venere trecenta:
6 Sobrius a thermis nescit abire domum.
O quantum 7 diatreta valent, & 8 quinquecomati!
Tune, cum pauper erat, non sitiebas Aper.

6 Aper modo in re tenui tam gravis censor, damnatorque potationum in balneis, jam in re aliquanto lautiori mutavit animum, factus bibo ad ebrietatem. 7. Calices diatreti, idest, tornati, ac tessellati. Vide Turneb. Adv. 27. c. 31. 8 Pueri 5. relicti testamento. vide ep. 57. l. 2. n. 8. & ep. 57. l. 3. n. 8.

Ad Lygdum. LXXII.

1 Ep. 74. l. 11.
2 Ep. 12. l. 4.

Nil non, Lygde, mihi 1 negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, 2 nil negabas.

Ad Pannicum. LXXIII.

1 Busta Gallica. ubi Galli in jacenti, & depressiori urbis loco castra habentes pestilitate pereuntes, vel a Camillo cæsi sepeliebantur.

Jugera mercatus prope 1 busta latentis agelli,
Et male compacta culmina fulta casa,
2 Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque sed trita præmia certa toga.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque solebas
3 Vendere 4 pragmaticus: nunc emis 5 agricola.

Liv. 5. 2 Deseris forum, & officia urbana, unde tibi major proventus donariorum scilicet tibi a clientibus missorum, quam ex sterili, quem mercatus es, agro. 3 Ut quorum tibi abundaret copia, dum multa tibi mitterent monumenta clientes. 4 Quando fuisti causidicus. *vel* Pragmaticus, qui operam suam in verbis, & formulis juris suggerendis subministrat oratoribus. 5 Propter agri sterilitatem.

Ad Catullum. LXXIV.

* Nisi accepero hereditatem. *Vel*, nisi lecto testamento (quod priusquam tu mortuus fueris, non licebit) præstiteris fidem. morere itaque, ut credam.

Heredem tibi me, Catulle, dicis.
*Non credam, * nisi legero, Catulle.*

Ad Flaccum. LXXV.

1 Ex Ægypto.
2 Calices vitreos, & crystallinos.
3 Navigatio, & navigia Ægyptiorum. Ex Ægypto vero merces istæ allatæ. ep. 115. l. 14. 4 Fictilia, seu vitrea, quæ in Circo Flaminio venduntur. 5 Alludit ad *calices audaces*. epig. 94. lib. 14. 6 Sed his vilibus calicibus usus duplex est, neque enim furem alliciunt, nec calida aqua rumpuntur.

Cum tibi 1 Niliacus portet 2 crystalla 3 cata-
Accipe 4 de circopocula Flaminio. (plus.
Hi 5 magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? 6 sed geminus vilibus usus inest.

Nullum

Nullum ſolicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid? quod 7 *ſecuro potat conviva miniſtro,*
Et caſum tremulæ non timuere manus?
8 *Hoc quoque non nihil eſt, quod propinabis in iſtis,*
Frangendus fuerit ſi tibi, Flacce, calix.

7 Non obſervante, ne conviva frangeret cryſtalla, vel gemmas unguibus eraderet. Juv. Sat. 5. ℣. 40.
8 Nec grave erit damnum, ſi ab impuro homine propinata, vel incantata hæc pocula frangantur. ita a propinatione mulieris famæ haud probæ, jubet ille θρῶσται τὰς κύλικας. Anthol. l. 2. c. 48.

De pueris. LXXVI.

1 *Feſtinat Polytimus ad puellas:*
2 *Invitus puerum fatetur Hymnus:*
3 *Paſtas glande nates habet Secundus:*
4 *Mollis Dindymus eſt, ſed eſſe non vult:*
Amphion 5 *potuit puella naſci.*
Horum delicias, ſuperbiamque,
Et faſtus querulos, amice, malo,
6 *Quam dotis mihi quinquies ducena.*

1 Polyt. grandior eſt, & exoletus.
2 Recuſat, negans ſibi eſſe voluptati.
3 αλαγω-φόρος. quod dixit Diogenes de cinædo quodam. Hic autem *glans*, ſeu βάλανος eſt ὁ τὴν κεφαλὴν ἄκρος. 4 Laſcivus eſt, & nequam; ſed diſſimulat, & rogari vult. 5 Formæ eſt adeo ambiguæ, & ipſe facilis.
6 Quam uxorem cum maximæ dotis modo, Decies ſcilicet centenis milibus ſeſtertium. 7812. l. 10. 1.

De Agricola. LXXVII.

Amphora 1 *vigeſſis, modius* 2 *datur ære quaterno.*
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

1 Viginti faſibus.
2 Ita vili venditur, ut nihil agricolæ quam tantulo pretio vinum, & frumentum vendere, ja ingurgitare ſe ad crapulam uſque, & ebrietatem, jo

De Æthonte. LXXVIII.

Multis dum precibus Jovem ſalutat,
1 *Stans ſummos reſupinus uſque in ungueis*
Æthon in Capitolio, pepedit.
Riſerunt * *comites: ſed ipſe divum*
Offenſus genitor, 2 *trinoctiali*
Affecit domicenie clientem.
Poſt hoc flagitium miſellus Æthon,
Cum vult 3 *in Capitolium venire,*
4 *Sellas ante petit Patroclianas,*

1 Pro ritu adorantium. Briſſon. form. * Al. *homines*.
2 Quo caſtigaret ventrem alienis luxuriantem cœnis.
3 Salutatum Jovem.
4 Latrinas a conditore Patroclo dictas.

5 Nequid animæ amittat.

Et pedit deciesque, viciesque:
Sed quamvis sibi caverit crepando,
5 *Compressis natibus Jovem salutat,*

De eodem. LXXIX.

Ep. præceden. n. 5.

ANte Jovis statuam crepuit satur histrio: pœnam
Jupiter indixit, vivere de proprio.

Ad Bithynicum. LXXX.

* De more fori, qui se jurejurando purgare recusavit, oportebat damnatum solvere. Poeta dicit se malle satisfacere, sed & hoc ambigue: solverene? an deprecari? an scribere aliud carmen?

NIl in te scripsi, Bithynice: credere non vis,
* *Et jurare jubes: malo satisfacere.*

Ad Atticillam. LXXXI.

* Sic ep. 12. lib. 4.

DOnavi tibi multa, quæ rogasti:
Donavi tibi plura, quam rogasti:
Non cessas tamen usque me rogare.
* *Quisquis nil negat Atticilla, fellat.*

De Callistrato. LXXXII.

Cui omnia alba, qui malos æque, ac bonos promiscue laudat, arguit se judicii infirmi, & vel livore, vel adulatione præpediti. vide, quæ Chrysippus, referente A. Gellio l. 6. c. 1.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

De Umbro. LXXXIII.

Cum vero alica crassior fit, & vilior, quam alicula, poeta, dum laudare Umbrum videtur, carpit, ut sordidiorem factum, quam olim, ubi pauper fuit. Sed audi, quid H. Salmuth adferat ad Pancirol. cap. de vestibus Veterum. Taxat, inquit, Umbri avaritiam, qui olim pauper misit Aliculam; nunc dives alicam mittat. Alicula, togæ, vel chlamydis genus est; alica autem, potus ex Zea. ep. 6. l. 13. infra. Cujus tamen cum alicula videretur diminutivum, credi posset hæc illa vilior.

BRumæ diebus, feriisque Saturni
Mittebat Umber aliculam mihi pauper;
Nunc mittit alicam: factus est enim dives.

De Menogene. LXXXIV.

* Non licet, non potes. 1 Cœnipetam.

*EFfugere e thermis, & circa balnea * non est*
1 *Menogenen, omni tu licet arte velis.*

Capta.

*Captavit tepidum dextra, 2 lævaque * trigonem,*
3 Imputet exceptas ut tibi ſæpe pilas.
*Colliget, & referet lapſum de pulvere * ſollem:*
4 Et ſi jam lotus, jam ſoleatus erit.
5 Linteaſi ſumas, 6 nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis ſordidiora ſinu.
7 Exiguos 8 ſecto comentem 8 dente capillos,
9 Dicet Achilleas diſpoſuiſſe comas.
10 Fumoſæ feret ipſe tropin de face lagenæ,
11 Frontis & humorem colliget 12 uſque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpeſſus dicas tædia mille, 13 veni.

2 Ep. 71. l. 7. num. 13. * Pilam. ep. 19. l. 4. *. 3 Ut tibi exceptam referat pilam, inſturus apud te gratiam. 4 A balneis vero diſcumbebant, ante balnea ſe exercebant, diſcubituri ſoleas ponebant. infr. ep. 89. 5 Supra ep. 71. n. 1. 6 Dicet lintea tua eſſe nive candidiora, licet ſint, &c. 7 Raros. 8 Peſtine. 9 Laudabit pulchras, denſas, flavas, inſtar Achillearum. 10 Ipſe tibi miniſtrabit vinum, quo utebantur in balneis ad ſudorem, ſeu vomitum, quod licet vapidum ſit, & ex ima lagenæ parte (quæ Metaph. τρόχις dicitur) laudabit tamen. 11 Et ipſe vernaliter tibi ſudorem deterget. 12 Al. *ipſe*. 13 Ad cœnam ſervitiis ſuis extorquebit tibi invitationem.

De Fabiano. LXXXV.

Deriſor Fabianus 1 herniarum,
Omnes quem modo colei timebant,
Dicentem tumidas in hydrocelas,
2 Quantum nec duo dicerent Catulli,
In thermis ſubito Neronianis
Vidit ſe miſer, & tacere cœpit.

1 Scrotorum. eſt autem hernia, ſeu ramex, ubi inteſtina, omentum, ſeu humor aliquis deciderit in ſcrotum. eſtque Enterocelas, Sarcocelas, ſeu Hydrocelas. 2 Catullus autem in Venereis hiſce extendendis Hyperbolicus eſt, & immodicus.

Ad Polytimum. LXXXVI.

1 Nolueram, Polytime, tuos violare capillos:
2 Sed juvat hoc precibus me tribuiſſe tuis.
Talis eras modo tonſe Pelops, poſitiſque nitebas
Crinibus, 3 ut totum ſponſa videret ebur.

1 Invitus permiſi te comas detondere. ut ep. 49. l. 5. & ep. 32. l. 1. 2 Sed tonſo tibi fulgent eburnea colla, haud cedentia Pelopi, cui humerum a Cerere exciſum reſtituit Jupiter ex ebore. Hygin. fab. 83. &c. 3 Ut Hippodamia te totum videret eburneum.

In Fabullum. LXXXVII.

Pædiconibus os olere dicis.
Hoc ſi ſic, ut ais, Fabulle, verum eſt,
Quid tu credis olere cunnilingis?

Epigr. 31. lib. 11.

In non arrigentem. LXXXVIII.

* Epig. 26. lib. 11.

*TRiginta tibi sunt pueri, totidemque puellæ,
Una est, nec surgit mentula, quid facies?

¶ De Cotta. LXXXIX.

1 Servum a pedibus, Tur. l. 3. c. 23. qui a tergo, & ad pedes domini discumbentis stat ministrans, soleasque, quas dominus accubiturus exuerat, servat. ep. 23. lib. 3. & ep. 49. l. 3. n. 2. 2 Qui pauperi Cottæ unicus est servus, & pro toto comitatu est. *alii one*. 3 Imo prætexit hanc causam excalceatæ suæ inopiæ.

Bis Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit 1 ad pedes vernam,
2 Qui solus inopi præstat, & facit turbam:
Excogitavit homo sagax, & astutus,
3 Ne facere posset tale sæpius damnum,
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

De Tongiliano. XC.

1 Acumen joci, irrisionis, & dicacitatis. ep. 4. l. 1. n. 6. & ep. 42. l. 1. n. 14. & l. 13. ep. 2. 2 Al. *non nego*. 3 Qui resupinet aliorum cœnas, dum famelici, atque pauperis domini nasus alienæ culinæ nidore trahitur.

Tongilianus habet 1 nasum: scio, 2 non ego:
sed jam
3 Nil prater nasum Tongilianus habet.

¶ Ad Charinum. XCI.

* Non adhibes focale ad muniendas aures, sed ad tegendum calvitium. vide ep. 42. lib. 4. & epig. 142. lib. 14.

Quod lana caput alligas, Charine,
* Non aures tibi, sed dolent capilli.

¶ De Marone. XCII.

1 Ita ut audiat senex, quem captat Maro. sic Persius Sat. 2. ℣. 8. 2 De more hujus voti, vide Sat. 12. Juv. ℣. 98. 3 Semitertiana. 4 Si convalesceret. 5 Prius *votum* fecerat; pro quo heres scriptus, ne convalescente Cotta hereditatem cum victima amitteret, jam facit *Vota*, multasque sponsor victimas.

Pro sene, 1 sed clare, 2 votum Maro fecit amico,
Cui gravis, & fervens 3 hemitritæus erat:
4 Si Stygias ager non iret missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici spondere salutem.
5 Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

In Magullam. XCIII.

Communis tibi cum vire, Magulla,
Cum sit lectulus, & sit exoletus,
1 Quare, dic mihi, non sit & minister?
Suspiras: ratio est, 2 times lagenam.

1 Cur non & communi uteris pocillatore?

2 Times nempe venenatum poculum. ep. 43. lib. 4. num. 3.

Ad Priscum. XCIV.

Sæpe rogare soles, qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.
Quemquam posse putas mores narrare futures?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

Multa vitia, quæ coercet, & supprimit tenuis fortuna, ampla, & sublimis manifestabit: *Magistratus indicabit virum.*

De Fabulla. XCV.

1 Qua mœchum ratione basiaret
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum basiat usque morientem:
Hunc multis rapit osculis madentem
Mœchus protinus, & suis repletum
Ridenti dominæ statim remittit.
2 Quante morie major est maritus!

1 Eadem techna oscula apud Aristænetum. epist. 3. lib. 2.

2 Qui hoc non animadvertit; vel, si animadvertat, qui patitur.

In Tuccam. XCVI.

Scribebamus 1 epes: cepisti scribere: cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad Tragicos se nostra 2 Thalia 3 coturnos:
4 Aptasti lengum tu quoque syrmatibi.
5 Fila lyræ movi doctis exculta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus satyras: 6 Lucilius esse laboras.
Ludo leves eleges: tu quoque ludis idem.
7 Quid minus esse potest? epigrammata fingere cepi.
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid velis; quis enim puder omnia velle?
Et si quid nen vis, Tucca, relinque mihi.

1 Carmen Epicum, seu heroicum.
2 Ep. 8. li. 4. nu. 12. & ep. 12. l. 7. n. 3.
3. Ep. 20. l. 3. num. 5.
4 Tu quoque contulisti te ad tragœdiam. Syrma autem tragicorum vestis est. ut ep. 49. l. 4. nu. 5.
5 Scripsi lyrica. 6 Satyrographus. 7 Quam scribere epigrammata

Ad Rufum. XCVII.

MUſai 1 pathiciſſimos libellos,
Qui certant 2 Sybariticis libellis,
Et tinctas ſale pruriente chartas
3 inſtanti lege Rufe; ſed puella
Sit tecum tua, ne 4 Thalaſſionem
5 Indicas manibus libidinoſis,
6 Et fias ſine fœmina maritus.

1 Molliſſimos, & nefandi argumenti, cujuſmodi fuere Elephantidos. ep. 43. ſupra num. 2.
2 Libris abominandæ nequitiæ, quos ſcripſit Hemitheon Sybarita; ut teſtatur Lucian. πρὸς ἀπαίδευτον. horum meminit & Ovidius lib. 2. Triſt. epiſt. ad Auguſtum, *Nec qui compoſuit nuper Sybaritida, fugit.* 3 Ad hunc eundem ep. 67. l. 7. & l. 8. ep. 51. 4 Conjugale illud. De Thalaſſione vide ep. 30. l. 1. n. 4. 5 Al. *Inducas*. 6 Ut ep. 42. l. 9.

In Zelotypam. XCVIII.

CUm tibi nota tui ſit vita, fideſque mariti,
Nec premat ulla tuos, ſolicitetque toros:
Quid quaſi pellicibus torqueris inepta 1 miniſtris,
In quibus & brevis eſt, & fugitiva Venus?
Plus tibi, quam domino pueros præſtare probabo:
Hi faciunt, 2 ut ſis fœmina ſola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. 3 do tamen, inquis,
Ne vagus a thalamis conjugis erret amor.
4 Non eadem res eſt: 5 Chiam volo, nolo mariſcam,
Ne dubites, quæſit Chia, mariſca tua eſt.
Scire ſuos fines matrona, & fœmina debet:
Cede ſuam pueris, utere parte 6 tua.

1 Pueris.
2 Ut non utatur alia fœmina, quam te.
3 Vide epig. 43. lib. 11.
4 Dicto ep. 43. l. 11. n. 7.
5 De Chia, & mariſca, vide quæ ad ep. 24. l. 7. n. 6. & 7 hic autem *Chiam* de pueris dicit, *mariſcam* de fœminis. 6 Qua fœmina es.

In Baſſum. XCIX.

UXor cum tibi ſit puella, qualem
Votis vix petat 1 improbus maritus;
Dives, nobilis, erudita, caſta:
2 Rumpis, Baſſe, latus, ſed in 3 comatis,
Uxoris tibi dote quos paraſti.
Et ſic ad dominam reverſa languet
Multis mentula millibus redempta:
Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli pollice nec rogata ſurgit.

1 Qui votis ſuis non ponat modum.
2 Venerea opera.
3 Pueris. ep. 57. l. 2. nu. 8. & epig. 57. l. 3. n. 8.

Sit

Sit tandem pudor, aut camus in jus.
Non est hæc tua, Basse: 4 vendidisti.

4 Uxori, nomine dotis.

Ad Bætim. C.

1 *Bætis olivifera crinem redimite corona:*
2 *Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;*
Quem 3 Bromius, quem 4 Pallas amat, 5 cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter:
Ominibus lætis 6 vestras Instantius oras
Intret, & 7 hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, 8 onus quod sit, succedere Macro,
9 Qui sua metitur pondera, ferre potest.

1 Fl. Hisp. unde nomen provinciæ Beticæ, quam medium interluit, cujus margines oleis florent. 2. Ep. 28. l. 8. n. 6. & l. 14. ep. 133.

3 Bacchus, faciens, ut Bætica abundet vino. 4 Faciens, ut Bætica abundet oleo. 5 Cui Neptunus aperit iter navigerum, *navigable*, ut exoneretur in cana freta Oceani, qui Bætim excipit. 6 Hispaniam, cui præsidet. 7 Felix, ut prior sub administratione Macri. ep. 87. l. 10. 8 Quam difficile sit, quid expectetur ab illo, qui sancto, & integro successerit præsidi, qualem se gessit Macer. 9 Qui habita virium suarum ratione, videt quam grave subeat onus, ille ferre poterit.

In effrontem. CI.

Os atavi, patris nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tua.
Cum referas 1 priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris: frontem dic mihi cujus habes? 2

1 Majores. Alii leg. *Priscos*
2 Nullius. Es itaque effrons, ut patet ex lemmate. Verum epigramma hoc non sapit Martialis acumen.

Ad Mattum. CII.

Qui negat esse domi se, tunc cum limina pulsas,
*Quid dicas, nescis? * dormio, Matte, tibi.*

* Tibi, *non sum, non sum, non licet esse domi.* vel respicit ad Galbam, qui dormiebat Mæcenati, vel Ennium respondentem. Scipioni, *se non esse domi.*

Ad Milonem. CIII.

Thura, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas
Vendere, Milo, soles, cum quibus emptor abit.
Conjugis utilior merx est: qua 1 vendita sæpe,
2 Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

1 Pretio prostituta.
2 Triopeis altera, quam famelicus pater Erisichton in varias se mutantem figuras sæpius vendidit. Ovid. lib. 8. Metamorph.

LIBER XIII.

* Xenia dicta, quod τοῖς ξένοις, ideſt, hoſpitibus, nec non amicis apponebantur, mittebanturve. Hæc cum pictores tabellis, tum poeta carminibus imitatus eſt. infra ep. 3. & Vitruv. lib. 6. cap. 10.

¶ Cui * XENIA inditum nomen.

¶ D.

1 NE toga cordylis, ne pœnula deſit olivis,
2 Aut inopem metuat ſordida blatta famem;
3 Perdite 4 Niliacas Muſa mea damna 4 papyros:
Poſtulat ecce novos 5 ebria bruma 6 ſales.
7 Non mea 8 magnanimo depugnat teſſera talo,
9 Senio nec noſtrum cum 10 cane quaſſat 11 ebur:
Hac mihi charta nuces, hæc eſt mihi charta 12 fritillus:
13 Alea nec damnum, nec facit iſta lucrum.

1 Ut habeant ſalſamentarii, & aromatopolæ ineptas chartas, quibus involvant piſciculos, ſcombros, & olivas. ep. 2. l. 3. n. 3. ep. 87. l. 4. n. 7. --- 2 --- Ut habeant tineæ, & blattæ, cum quibus rixentur, & quam arrodant eſcam, chartas ---; --- O Muſæ, quarum œſtro ego percitus meo cum damno ſcribo carmina, perdite & has chartas. 4 Chartæ uſum præſtitit olim papyrus juncus in paluſtribus Ægypti locis natus, diviſuſque in tenuiſſimas philyras. 5 Saturnalia, menſe brumali Decembri celebrata, in quibus genio indulgebatur. 6 Iocos. 7 Ego in his Saturnalib. non ludo talis, dein teſſeris, non nucibus, nec fritillis; ſed carminibus, & chartis. ep. 66. l. 4. n. 15. 16. 8 An talum appellat magnanimum, quod talis, & teſſeris ſtrenue operam dent, ſeu potius opes perdant luxurioſi, & prodigi juvenes, quos Perſius ſat. 6. appellat *magnanimos pueros*? An forte alludit ad illud Philoſophi, qui fortem, & magnanimum comparat τῷ τετραγώνῳ. Ethic. Nicomach. l. 1. c. 10. 9 Fauſtus jactus, qui ternus in 3. talis ſi ceciderit, fauſtiſſimus eſt, & lucroſiſſimus. 10 Unione, jactu damnoſo. 11 Fritillum ex ebore. ep. 14. n. 9. Alii talos, Alii alveum intelligunt. 12 Ep. 14. l. 4. n. 9. 13 Ludus hic meus epigrammatarius.

¶ In detractorem. 11.

1 NAſutus ſis uſque licet, ſis denique naſus,
2 Quantum noluerit ferre rogatus 3 Atlas,
Et poſſis 4 ipſum tu deridere 4 Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipſe ego quam dixi. 5 quid dentem dente juvabit
Rodere? 6 carne opus eſt, ſi ſatur eſſe velis.

1 Sis licet ingens irriſor. μυκτηρίζων vide ep. 4. l. 1. num. 6. 2 Totus ex irriſione compoſitus, & conflatus, *deos rogabis totum ut te faciant, Fabulle, naſum*, dixit Catullus. ſed ſenſu alio. 3 Hyperbolice. epig. 4. lib. 9. num. 4. 4 *Emphatice*. Mimum, qui & alios imitatione deridet. ep. 5. l. 1. nu. 4. 5 Quid limam rodis vipera? quid carmina mea reprehenſoria, reprehenſor? 6 Quæ cedat denti tuo, mea reaget, ut loquuntur Phyſici. pete dente poetas magna profeſſos, in illis vel frange genuinum, in illos virus invidiæ tuæ, & maledicentiæ evome. meæ iſtæ nugæ ſerpunt humi tutæ ſatis, & ſi opus ſit, ſui vindices. epig. 61. l. 5. n. 4.

Ne

Ne perdas operam: qui ſe mirantur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus eſſe nihil.
7 *Nec tamen hoc nimium nihil eſt, ſi candidus*
Nec matutina ſi mihi fronte venis. [*aure*,

7 Nec tamen plane nihil ſunt mea hęc. excipientur candidis, & feſtivis, ſi minus placeant ſobriis, ſeveris, & impranſis.

Ad Lectorem. III.

O Mnis in hoc gracili 1 *Xeniorum turba libello*
Conſtabit nummis quatuor empta tibi.
Quatuor eſt nimium: poterit conſtare duobus,
Et faciet lucrum 2 *bibliopola Tryphon.*
Hæc licet hoſpitibus pro munere diſticha mittas,
Si tibi tam 3 *rarus, quam mihi, nummus erit,*
Addita per 4 *titulos ſua nomina rebus habebis,*
Præterea, ſi quid 5 *non facit ad ſtomachum.*

1 Vide inſcriptionem libri hujus, ſupra. *
2 Epig. 72. l. 4. num. 1.
3 Poerarum prope omnium fatale malum.
4 Lemmata, inſcriptiones. 5 *Metaphorice*. cum Xenia, quæ carmine adumbrantur, ſint plerumque eſculenta, & poculenta.

Thus. IV.

6 *Serus ut ætherea* 7 *Germanicus imperet aula,*
Utque diu terris, da pia thura Jovi.

6 Sic ep. 30. l. 8. n. 2.
7 Domitianus. ep. 2. l. 5. n. 4. Conſtat itaque hæc ſcripta vivo Domit. ante l. 10. & 11.

Piper. V.

8 *Cerea quæ patulo lucet* 9 *ficedula lumbo,*
Cum tibi ſorte datur, 10 *ſi ſapis,* 10 *adde piper.*

8 Pinguis. ut epig. 57. l. 3. num. 19.
9 Infra epig. 49. 10 Ut & avis una tecum ſapiat, alioqui illa inſipida futura, tu inſipiens.

Alica. VI.

11 *Nos* 12 *alicam,* 13 *mulſum poterit tibi mittere*
Si tibi noluerit mittere dives, eme. (dives.

11 Paupere.
12 Potum e Zea, ſeu ſpelta, cereviſiæ noſtræ haud diſſimilem. 13 Infra epig. 108.

Conchis faba. VII.

Si 14 *ſpumet* * *rubra* 15 *conchis tibi pallida* * *teſta,*
16 *Lautorum cœnis ſæpe negare potes.*

14 Inter coquendum. * Fictili vaſe rubro. 15 Faba. epig. 77. l. 7. n. 3. 16 Invitatus potes menſa divitum carere, domique cœnare.

Far. VIII.

17 Condito. 18 Pulte e farre Clusino,

17 IMbue plebejas 18 Clusinis pultibus ollas,
19 Ut satur in vacuis dulcia musta bibas.

quod optimum est, e Clusio Tusciæ opp. 19 Gratiora enim bibuntur e vasis pulte imbutis vina. Turneb. lib. 25. c. 28. & Theophrast. lib de odoribus scribit, demissis in dolia farris offis, vinum domari, mollescere, & cum saporis gratia mitescere.

Lens. IX.

20 Lens enim optima nascitur circa Pelusium opp. Ægypti, vulgo *Damiata*, aliis *Resero* ad extremum Nili ostium.

ACcipe 20 Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Vilior est alica, carior illa faba.

Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis. Virgil. Georg. 1.

Simila ex tritico. X.

21 Munera, & usus.

NEc poteris similæ 21 dotes numerare, nec usus,
Pistori toties cum sit & apta coco.

Hordeum. XI.

22 Quo mulio defraudat jumenta musa. ep. 28 l. 12.

22 MUlio quod non det tacituris, accipe, mulis,
23 Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

23 Quod tu vendes cauponi, pabulum equis futurum, non panem tibi. vide Turneb. l. 25. c. 28.

Frumentum triticeum. XII.

* Triticum ex Africa frumenti feracissima, quod feratur in agro suburbano, vel quo alatur urbs alioqui peritura ob agri suburbani sterilitatem, seu continua cultura effeti.

* TErentum Libyci modios de messe colonæ
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

Betæ. XIII.

1 Insipidæ, nisi condiantur. 2 Pauperum.

UT 1 sapiant fatuæ 2 fabrorum prandia betæ,
O quam sæpe petet vina, piperque cocus!

Lactuca. XIV.

3 Ut frigiditate sua retunderent vini calorem. 4 Ad lubricandum ventrem. ep. 53. l. 11. num. 3. Tollendum stomachi fastidium, & appetitum irritandum.

CLaudere quæ cœnas lactuca solebat averum,
Dic mihi, cur nostras inchoat illa 4 dapes?

Ligna

Ligna acapna. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam moneo, ruſtice, ligna feras.

5 Namque in agro Nomentano propter uliginem, & paludes non ſunt ſicca ligna, aptaque foco materies.

Rapa. XVI.

HÆc tibi 6 brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, 7 in cœlo Romulus eſſe ſolet.

6 Frigore dulciora fiunt, & grandiora. Plin. l. 18. c. 13. 7 Frugaliter, & aride victitans, ut quondam in vivis. Turnebus l. 18. c. 13.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant faſtidia caules,
8 Nitrata viridis braſſica fiat aqua.

8 Nitro enim olera viridiora fiunt. Plinius lib. 31. cap. 10.

Porri feſtivi. XVIII.

9 Illa 10 Tarentini graviter redolentia porri
Ediſti quoties, oſcula 11 clauſa dato.

9 In herbulas enim frutices-ſcit, in tenuia quaſi ſtamina creſcens. 10 Quod optimum naſcitur Tarenti. 11 Clauſis labiis.

Porri capitati. XIX.

MIttit præcipuos nemoralis 12 Aricia porros:
In niveo virides 13 ſtipite cerne 14 comas.

12 *Et mater Aricia porri.* Columel. 13 Capite, & ſtipite. 14 Folia, & herbas. *blades.*

Napi. XX.

15 NOs 16 Amiternus ager felicibus educat hortis:
17 Nurſinas poteris parcius eſſe 17 pilas.*

15 Al. *Hoc ideſt*, Napos. 16 Amiternum urbs Italiæ, Aquilejæ vicina. *in qua palude* (inquit Sidonius Apollinaris epiſt. 8. lib. 1.) *muri cadunt, aquæ ſtant, turres fluunt, &c. Mare autem Adriaticum Ravennæ paludibus immiſcetur.* Vitruv. lib. 1. cap. 4. * Edere. 17 Rapa, quæ in orbem optima naſcuntur in Nurſia Sabinorum civitate.

Aſparagi. XXI.

MOllis in 18 aquorea quæ crevit 19 ſpina Ravenna,
20 Non erit incultis gratior aſparagis.

18 Ep. 55. l. 3. 19 *In totum ſpina eſt aſparagus.* Plin. l. 21. c. 15. 20 Sylveſtres, & ſponte ſua nati per montes aſparagi non cedunt altilibus, & ſatis Ravennatibus. Athenæus l. 2. c. 22.

Uva

Uva 21 duracina. XXII.

21 Quæ acinos duros, vel duro tectos corio habet. Plin. l. 14. c. 1. & 3. Gallice *Piquepoulle*.

22 *NOn habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:*
Sed 23 non potanti me, tibi nectar ero.

22 Prælis, & vino inutilis. 23 Sed edenti.

Chia ficus. XXIII.

1 In Chia insula nata, postea alio translata. 3 Alii *quam*.

1 *CHia 2 seni similis Baccho, 3 quem 4 Setia misit:*
Ipsa merum secum portat, & ipsa salem.

2 Quæ Vinum vetus sapit. epig. 24. lib. 7. num. 7. 4 Cretæne? an Campaniæ?

Cydonia. XXIV.

5 Attico. a Cecrope rege. 6 Melle incocta. Plin. l. 15. c. 17.

SI tibi 5 Cecropio 6 saturata Cydonia melle
Ponentur: dicas hæc 7 melimela licet.

7 Mellita poma.

Nuces pineæ. XXV.

8 Pinus magnæ Matri consecrata est, propter Attyn mutatum in hanc arborem.

8 *POma sumus Cybeles: procul hinc discede viator,*
9 Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

9 Ne cadamus in tuum caput.

Sorba. XXVI.

10 Qui molliore est alvo, & sæpe profluvio laborat.

SOrba sumus molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc 10 puero, quam tibi, poma dabis.

11 Spathalion caryotarum. XXVII.

11 Termes ab arbore palma decerptus. Diosc. l. 1. c. 123. 12 Calendis Januariis mittebantur a pauperibus palmulæ inauratæ, vel crusta illitæ, ut placet Jos. Scalig. in Tibul. l. 1. vide ep. 33. l. 8. Mart. n. 11. 13 Palmularum fructus ita dict. quod capiti graves sunt. Plin. l. 13. c. 4. 14 Hęc munera si mittant pauperes, quanto majora divites?

AUrea 12 porrigitur Jani 13 Caryota Kalendis:
14 Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Coctana. XXVIII.

15 E tortis juncis texta sporta, vel testa turbinata in metæ formam, ut ep. 44. l. 1. n. 5. quam l. 5. ep. 18. dixit *aeneam testam*. 16 Κόττανα εἶδος συκῶν. ep. 89. l. 4. n. 2.

HÆc tibi quæ 15 torta venerunt condita meta,
Si majora forent 16 coctana, ficus erant.

Pruna

Pruna 17 Damaſcena. xxix.

PRuna 17 peregrinæ carie rugoſa 18 ſenectæ
Sume: ſolent duri ſolvere ventris onus.

17 Ex Damaſco Syriæ. 18. Ep. 11. l. 5. n. 7.

Caſeus Lunenſis. xxx.

CAſeus Etruſcæ ſignatus 19 imagine lunæ,
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

19 An lunæ forma? Quod forte inſigne erat Lunæ oppidi Etruriæ, cujus portus & lunæ referebat imaginem.

Caſeus Veſtinus. xxxi.

SI ſine carne voles jentacula ſumere frugi:
Hæc tibi 20 Veſtino de grege 21 maſſa venit.

20 Veſtini populi Italiæ. Sabinis vicini. 21 Caſeus e lacte preſſo, & in maſſam coagulato.

Caſeus Velabrenſis. xxxii.

NOnquemcumq; focum, nec fumum caſeus omnem,
Sed 22 Velabrenſem qui bibit, ipſe ſapit.

22 Velabrum locus Romæ prope Aventinum. *Fumus imbibitus auget gratiam caſei, qualis in ipſa urbe conficitur cunctis præferendus.* Plin. l. 11. c. 42.

Caſei Trebulani. xxxiii.

1 *TRebula nos genuit; commendat gratia duplex.*
2 *Sive levi flamma, ſive 3 domamur aqua.*

1 Vicus in Sabinis. ep. 72. l. 5. n. 1. 2 Sive torremur. *toſtek.* 3 Sive deſcobinati maceramur jure.

Bulbi. xxxiv.

CUm ſit anus conjux, & ſint tibi mortua membra,
Nil aliud 4 bulbis quam ſatur eſſe potes.

4 Qui Venerem inflant. Ex his vero cum nucleis pineis, eruca, pipere, in nuptiali cœna ſponſo ferculum parari ſolitum. Alex. ab Alexan. l. 2. c. 5. citat adagium Athenæus l. 2. c. 23. Οὐδὲν σ' ὀνήσει βολβὸς, ὃν μὴ νεῦρ' ἔχῃς.

Lucanica. xxxv.

5 *FIlia Picenæ venio Lucanica porcæ:*
6 *Pultibus hinc niveis grata corona datur.*

5 E concifis carnibus porcæ in agro Picentino natæ. vide epig. 40. l. 4. num. 4. & epig. 70. lib. 5. 6 Oras patinæ habentis pultem ex tritico circumdat. ut epig. 70. lib. 5. num. 7.

Olivæ

Olivæ. XXXVI.

7 Olivæ optimæ ex agro Piceno in Italia. 8 Subtracta, oleo non expresso integra. 9 Epig. 27. l. 7. n. 6. 10 Ad incitandum stomachum. 11 Ad tollendum fastidium.

HÆc quæ7 Picenis venit 8 subducta9 trapetis
10 Incboat, atque eadem11 finit oliva dapes.

Mala citrea. XXXVII.

12 Ex horto Alcinoi regis Phæacum in Insula Corcyra. 13 Aut Hesperidum mala. ep. 94. l. 10. n. 1. Neque alia creduntur fuisse aurea illa poma, quam hæc aurantia, citrea, Medica. Athenæus l. 3. c. 47. & 48.

AUt 12 Corcyræi sunt hæc de frondibus horti,
13 Aut hæc Massyli poma draconis erant.

Colostrum. XXXVIII.

14 Priusquam hæduli recens natierexissent se, & admovissent uberibus ora.

SUrripuit pastor quę 14 nondum stantibus hędis,
De primo matrum lacte colostra damus.

Hædi. XXXIX.

15 Rodens virentes palmites. 16 Mactetur hostia Baccho, Quod teneras vites roserit ipse tener. Ovid. Fast. 1. Rode caper vitem, &c. Ἀνθολογ. Κήν με φάγῃς ἐπὶ ῥίζαν, κέφ. 5.

LAscivum pecus, & 15 viridi non utile Baccho
16 Det pœnas. nocuit jam tener ille deo.

Ova. XL.

17 Lactens liquor in albumine ovi. 18 Condito ova garo Hispano. epig. 102. infra.

17CAndida si croceos circunfluit17unda vitellos,
18 Hesperius scombri temperet ova liquor.

Porcellus lactens. XLI.

19 Et diviti apponatur pro more lautorum aper, vel Arcadici illius æmulus. ep. 15. lib. Spect. n. 1.

LActe mero pastum pigræ mihi matris alumnum
Ponat, 19 & Ætolo de sue dives edat.

Apyrina, & tuberes. XLII.

20 In Africa primum nata, sed translata, & alibi postea sata poma, quibus, quod iis lignosus abesset nucleus, nomen ex α & πυρήν. Plin. l. 13. c. 19. & l. 15. c. 14. 21 Ex villa mea in agro Nom. qui ad 10. ab urbe lapidem.

NOn tibi20de Libycis tuberes, & apyrina ramis,
21 De Nomentanis sed damus arboribus.

Idem

Idem. xlii.

Lecta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et 22 verna tuberes, quid tibi cum Libycis?

22 Domi nati, ut præced. epig. n. 2.

Sumen. xliv.

23 *Eſſe putes nondum ſumen: ſic ubere largo*
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

23 Non credas hoc farcimen eſſe e papillis ſuis a partu cæſæ reſectis: ſed etiamdum vivere in ſue papillas, ita lacte exundant. Al. *Eſſe potes nudum ſumen.*

Pulli gallinacei. xlv.

Si 1 Libycæ nobis volueres, & 2 Phaſides eſſent,
Acciperes: at nunc accipe 3 cortis aves.

1 *Guineyes.* *Turkeyes.* 2 Phaſiani. 3 Epigr. 30. l. 7. num. 2. 3. infra epig. 72.

Perſica, Nuciperſica. xlvi.

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:
4 Nunc in adoptivis Perſica cara ſumus.

4 An quia in nativa ſtirpe vilia, pruno inſita fiunt nobilia? ut habet Pallad. l. 4. de Inſ. An quia in ſua Perſide noxia, & venenoſa, ſed translata, mutatoque cœlo, & ſolo dulcia fiunt, & ſalubria? ex opinione Columellæ. vide Alciat. emblem. 142. & Claud. Minoem. ad idem emblem.

Panes Picentini. xlvii.

5 *Picentina Ceres 6 niveo ſic 6 nectare creſcit,*
Ut levis accepta ſpongia turget aqua.

5 Panis Picentinus ex alice, ſeu tritico opt. macerato. 6 Lacte.

Boleti. xlviii.

Argentum, atq; aurum, facile eſt, lenamq; togam
Mittere: 7 boletos mittere 8 difficile eſt.

7 Epig. 21. l. 1. num. 2. 8 Ipſi malunt edere, quam amicis mittere. *Vel* quia rari.

Ficedula. xlix.

Cum me ficus alat, cum paſcar dulcibus uvis,
9 Cur potius nomen non dedit uva mihi?

9 Cur non uvedula potius, quam ficedula?

Tube-

Tubera. l.

10 Negant tamen gigni ex tuberante terra, aut rimas urgente, nec terræ cohærere tubera fibris, aut capillamentis, Plin. l. 18. c. 3. Dioscor. l. 2. c. 139. vide & Athenæum l. 2. 11 Al. *qua*. 12 ἀκύρως fructus.

10 *Rumpimus altricem tenero* 11 *de vertice terram*
Tubera, boletis 12 *poma secunda sumus.*

Turdorum corona. l. 1.

13 In lautissimorum conviviis dabantur coronæ e nardi folio. Plin. l. 21. c. 3. * Ep. 47. l. 3. n. 11. serta turdorum redimiebant lancem.

13 *Texta rosis fortasse tibi, vel divite nardo,*
At mihi * *de turdis facta corona placet.*

Anas. l i i.

14 Tanquam saporis non æque grati.

Tota quidem ponatur anas: sed pectore tantum,
Et cervice sapit: 14 *cætera redde coco.*

Turtur. l i i i.

15 Nolo acetaria, quæ claudant stomachum. *Vel* quæ procurent appetitum, *aliamque famem*. ut vocat Juv. Sat. 4. ℣. 137. Mihi sapit turtur, Nolo conchylia. *Quæ renovent per damna famem*. Petron.

Dum pinguis mihi turtur erit, lactuca valebit,
Et cochleas tibi habe: 15 *perdere nolo famem.*

Perna. l i v.

16 A Cære opp. Hetruriæ. Alii, & credo melius, leg. *Ceretana*, & intelligunt pernam ex Ceretanis Hispaniæ pop. quam commendat Athenæus lib. 14. 17 Pulpa. ep. 76. l. 3. Al. *missa*. 18 Rheni accolis, quos alii Juliacenses, alii VVestphalos esse putant.

16 *Cæretana mihi fiet, vel* 17 *massa licebit*
De 18 *Menapis; lauti de petasone vorent.*

Petaso. l v.

19 Recens, succi, & saporis plenus.

19 *Musteus est: propera, caros nec differ amicos.*
20 *Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil:*

20 Non placet fumo duratus, & siccus.

Vulva. l v i.

21 Vulva virginis suis, sterilis, utpote castratæ, *spayed*. Plin. l. 8. c. 51. 22 Vulva porcaria, idest suis ante editum partum enectæ. vide Plin. l. 11. c. 37. & supra, ep. 44.

Te fortasse magis capiet 21 *de virgine porca:*
Me 22 *Materna gravi de sue vulva capit.*

Colo-

Colocasia. lvii.

23 *Niliacum ridebis olus, lanasque * sequaces,*
*Improba cum morsu * fila manuq; trahes.*

23 Fabam Ægyptiam, Colocasiam, *seu* caulem fabæ. * Caulis enim Colocasiæ araneosus est, & filis nervosus in mandendo. Plin. l. 21. c. 15. vide ep. 32. l. 8. in. 13.

Jecur anseris. lviii.

Adspice quam 1 tumeat magno jecur ansere majus.
Miratus dices, hoc rogo crevit ubi!

1 Mulso, lacte, ficu, & carica fartum 2 *Anseris ante ipsum magni jecur*. Juvenal. Saty. 5. ℣. 113. χηνὸς ἦπαρ περιπεπάδαστον κατὰ τὴν Ῥώμην. Athenæus l. 9. c. 8. quin & ipsis anseribus saginandis adhibiti χηνοβοσκοί. ibid.

Glires. lix

3 *Tota mihi dormitur hyems, & pinguior ille*
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

3 Plin. l. 8. c. 52. & l. 29. cap. ult.

Cuniculus. lx.

Gaudet in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit 4 tacitas hostibus ille vias.

4 Subterraneas. ab hoc animali *cuniculos* dictos. *undermynings* Vegetius lib. 4. c. 24.

Atagenæ. lxi.

Inter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus atagenarum,

Gallina altilis. lxii.

Pascitur & 5 dulci facilis gallina farina,
Pascitur & 6 tenebris. 7 ingeniosa gula est.

5 Mulso depsita. 6 Motus enim, & lux pinguedini inimica, &c. Varro l. 3. c. 9. Seneca epist. 123. 7 Gulones isti ingeniosi sunt ad luxuriam. sic ep. 117. l. 14. Sic & Petronius, *Ingeniosa gula est, Sicula Scarus æquore morsus Ad mensam vivus perducitur.*

Capo. lxiii.

Ne nimis 8 exhausto macresceret inguine gallus,
Amisit testes: nunc mihi 9 Gallus erit.

8 Per coitum, 9 Æque castratus, ac Galli sacerdotes Cybeles, epig. 45. lib. 2.

Idem.

Idem. lxiv.

10 Capon. ut præc. ep.

SUccumbit 10 *ſterili fruſtra gallina marito:*
10 *Hanc matris Cybeles eſſe decebat avem.*

Perdix. lxv.

11 Alii, *Hanc in piſcina ludere ſæpe ſoles* legunt, & alludunt ad ludum in piſcina, qui πέρδιξ, ſeu περδικισμὸς dictus.

POnitur *Auſoniis avis hæc rariſſima menſis:*
11 *Hanc in lautorum mandere ſæpe ſoles.*

Columbini. lxvi.

Docet enim ſequens verſus intervictum fuiſſe columbinorum eſum Myſtis Veneris, qui initiati erant ſacris Deæ Ven. Cnidiis religioſe cultæ, & cui columba ſacra.

NE *violes teneras* 12 *perjuro dente columbas,*
Tradita ſi Cnidiæ ſunt tibi ſacra deæ.

Palumbus torquatus. lxvii.

13 Venerem, ſalacitatem.

INguina *torquati tardant, hebetantq; palumbi;*
Non edat hanc volucrem, qui cupit eſſe ſalax.

Galbula. lxviii.

14 Al. *Galbina.* Baptiſta Pius aſſerit lectionem *Galbula*, quæ ἰκτερός. Annot. Poſt. c. 29.

14 GAlbula *decipitur* 15 *calamis, & retibus ales,*
16 *Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.*

15 Viſcatis. 16 Autumno primo.

Cattę. lxix.

17 E Pannonia miſſas Pudenti in Umbriam, miſit ille Romam.

17 PAnnonicas *nobis nunquam dedit Umbria cattas:*
Mavult hæc 18 *domino mittere dona Pudens.*

18 Domitiano, vel diviti patrono. Alii leg *Domino*.

Pavo. lxx.

19 Spectaculum pulchrius, quam ferculum, avem oculis, quam gulæ gratiorem.

MIraris *quoties gemmantes explicat alas,*
Et potes 19 *hunc ſævo tradere, dure, coco?*

Phe-

Phœnicopterus. lxxi.

D*At mihi penna rubens nomen : ſed lingua* 21 *guloſis*
Noſtra ſapit, 22 *quid ſi garrula lingua foret ?*

20 φοινικόπτερος. puniceus alas. 21 Apicio, Heliogabalo, Vitellio. 22 Quanto magis guloſis iſtis ſaperet, ſi vox acceſſiſſet, quibus tacita lingua tam in deliciis eſt ? Reſpicitque Poeta patinam Æſopi tragedi ex linguis avium canorarum. Plin. l. 10. c. 51.

Phaſianus. lxxii.

23 A*Rgiva primum ſum tranſportata* 23 *carina*,
Ante mihi notum nil, niſi Phaſis, erat.*

23 Argo. * Fl. Colchorum. unde phaſianos ab Argonautis tranſportatos arguit a nomine avis.

Numidicæ. lxxiii.

A*Nſore* Romano quamvis ſatur Hannibal eſſet,*
Ipſe † ſuas nunquam barbarus edit aves.

* Qui Romanis in deliciis. An quia ſervavit Capitolium Romæ ? ut ſeq. ep. † Numidicas, quæ nondum gulæ barbaræ innotuerant.

Anſer. lxxiv.

1 H*Æc ſervavit avis Tarpeji templa Tonantis.*
Miraris? 2 *nondum fecerat illa deus.*

1 Manlius clangore anſeris excitatus ſubeuntes noſte Gallos a ſumma rupe dejecit, &c. Liv. 5. L. Florus l. 1. c. 13. Plutarchus lib. de fortuna Rom. &c. 2 Poſtquam vero Domitianus Dominus, ac Deus noſter capitolium conflagratum reſtituit, non opus eſt anſere, nedum alio cuſtode.

Grues. lxxv.

3 T*Urbabis verſus, nec litera tota volabit,*
Unam perdideris ſi Palamedis avem.

3 Exempta una avis turbabit ordinem, & formam literæ, quam ex gruum volatu adinvenit Palamedes. ſit illa Y, an A, an ut aliis magis placet Δ.

Ruſticula. lxxvi.

* R*Uſtica ſum perdix : quid refert, ſi ſapor idem eſt*
Carior eſt perdix : 4 *ſic ſapit illa magis.*

* MS. Oxonienſis. *Ruſticula an perdix, quid refert ?*

4 Propter pretium, *magis illa juvant, quæ pluris emuntur.*

Cœnus.

Cycnus. lxxvii.

5 Poetis, & quibusdam Philosophis

5 DUlcia *defecta* modulatur carmina *lingua*
Cantator cycnus funeris ipse sui.

receptum, cycnum mortis præscium cum voluptate, & cantu mori. Sed negant Plinius, Ælianus, Jul. Scaliger, aliique sanioris judicii.

Porphyriones. lxxviii.

6 Porphyrionis, cujus meminit Horat. l. 3. od. 4. Claudian. in Gigantomach. Eustath. ad Iliad. ξ.

(gantis,

6 Porphyrio- NOmen *habet magni volucris tam parva* 6 *gi-*
Et nomen Prasini 7 *Porphyrionis habet.*

7 Purpurionis, qui auriga Neronis, factionis Prasinæ. Vide & aliam Lipsii expositionem hujus epig. l. 1. Quæst. Epist. 5.

Mullus. lxxix.

8 Improprie, ex sententia scholæ Peripateticæ. spirare vero pisces contendit Plinius l. 8. c. 7.

8 SPirat *in* 9 *adverso, sed jam piger* 9 *queremullus*
Languescit: vivum da mare, fortis erit.

9 Vase pleno aqua marina.

Muræna. lxxx.

10 Præ pinguedine in summo æquore fluitat, ubi a sole torrefacta nequit se curvare, neque immergere.

QUæ *natat in Siculo grandis murena profundo,*
10 *Non valet exustam mergere Sole cutem.*

Rhombus. lxxxi.

QUamvis *lata gerat patella Rhombum:*
Rhombus latior est tamen patella.

Ostrea. lxxxii.

11 Satura. *Vel* mersa. 12 Ostreis Lucrinis optimum adjudicavit saporem Serg. Orata. Macrob. 2. Sat. c. 11.

11 EBria *Bajano veni modo concha* 12 *Lucrino:*
13 *Nobile nunc sitio luxuriosa garum.*

13 Condior garo. infra ep. 102.

Squillæ. lxxxiii.

14 Fl. Campaniæ Minturnas præterfluens, cui præsidet Marica Nympha Fauni uxor, vel ut alii volunt Venus, cui sacellum juxta Lirin consecratum.

COeruleus nos 14 *Liris amat, quem sylva Maricæ*
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

Sca-

Scarus. lxxxiv.

Hic Scarus, quæreis qui venit obesus ab undis,
15 *Visceribus bonus est: *cætera vile sapit.*

15 Jecinore. Plinius li. 32. cap. 8. * Sup. κατά. *Hellenism.*

Coracinus. lxxxv.

Princeps Niliaci raperis, Coracine, macelli;
16 *Pellææ prior est gloria nulla gulæ.*

16 Ægyptiacę, Alexandrinæ. ab Alexandro Pellæ Macedoniæ urbe nato, qui condidit Alexandriam.

Echinus. lxxxvi.

Sta licet digitos 17 testudine pungat acuta;
*Cortice depositio * mollis echinus erit.*

17 Testa hirsuta, & aculeata. *Cibo gratus.

Murices. lxxxvii.

18 *Sanguine de nostro tinctas ingrate lacernas*
Induis, 19 & non est hoc satis, esca sumus.

18 Vide ep. 24. l. 5. n. 6. 19 Namque inter conchylia mensis inferuntur murices. δύναται γὰρ βάπτειν οὐκ ἐθέλειν μόνον τὸ τῶν πορφύρας κρέας. Lucian. καυκός.

Gobius. lxxxviii.

IN 20 Venetis sint lauta licet convivia terris;
21 Principium cœnæ gobius esse solet.

20 Italis Henetis, non Gallis.

21 Ep. 31. l. 10. num.

Lupus. lxxxix.

22 *LAneus Euganei lupus excipit ora 23 Timavi,*
**AEquoreo dulces cum sale pastus aquas.*

22 Co'orene albus, an carne mollis, ac mandendo araneosus, ut de colocasiis supra ep. 57. ? an alludit ad Euganeas, & Altinates oves juxta Timavum, quæ lanarum mollitie laudantur, unde & Poetice piscibus ora ejusdem fl. excipientibus idem tribuit? 23 Ep. 25. l. 4. n. 7. 8. * Namque illi lupi sunt laudatissimi, qui ad ostia fluviorum degunt dulci pariser. ac salsa aqua pasti.

Aurata. xc.

NOn omnis laudem, pretiumq; 1 aurata meretur,
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

1 Ab auri colore in capite dicta. ut Græce χρύσοφρυς.

Acipenſis. XCI.

2 Cæſarum, principum in Palatio. 3 Divinas, dignas Diis ſuperis, & Cæſaribus.

AD 2 *Palatinas acipenſem mittite menſas:*
3 *Ambroſias ornent munera rara dapes.*

Lepus. XCII.

4 Alii leg. *Maſtya*, de qua voce epig. 59. l. 10. num. 2. Bodl. MS. *Beſtia*.

INter *aves turdus, ſi quis me judice certet:*
Inter quadrupedes 4 *gloria prima lepus.*

Aper. XCIII.

5 Ætolis, Thraciis. nam Diomedes Rex Thraciæ. 6 Epig. 41. ſupra. & lib. ſpectacul. ep. 15. n. 1.

QUi 5 *Diomedais metuendus* 6 *ſetiger agris*
Ætola cecidit cuſpide, talis erat.

[1] Damæ. XCIV.

* Sic Anacreon ludit in ferarum armatura nativa, 2. Car.

DEnte timentur apri, defendunt cornua cervos:
Imbelles damæ quid niſi præda ſumus?

Oryx. XCV.

7 Vide ep. 25. lib. 10. nu. 1. 8 De quo Oppian. 2. ὀρυγγ. 9 Sævus enim eſt, multoſque occidit canes.

7 MAtutinarum non ultima præda ferarum
Sævus 8 *oryx, conſtat* 9 *quot mihi morte canum?*

Plinius l. 2. c. 40. & 46. Ælian. l. 14. c. 14.

Cervus. XCVI.

10 Hic cervus ſimilis eſt illius, cui tu Cypariſſe inſidens *Mollia purpureis frænabas ora capiſtris*. Ovid. Metam. 10. Vel illius, qui Silviæ filiæ Tyrrhi in deliciis. Virg. 7. Æn.

10 HIc *erat ille tuo domitus, Cypariſſe, capiſtro:*
An magis iſte tuus, Silvia, cervus erat?

Laliſio. XCVII.

11 Lacteus onager. 12 Quamdiu lacteus eſt; cito vero depulſus, in onagrum tranſit. Plin. l. 8. c. 44. Aſini autem ſylveſtris pullus in deliciis ciborum erat. Luciani Ὄναγος ἢ Ὄνος.

CUm *tener eſt onager,* 11 *ſolaque laliſio matre*
Paſcitur, 12 *hoc inſans, ſed breve nomen habet.*

Dor-

Dorcas. XCVIII.

13 DElicium *parvo donabis dorcada nato*:
14 *Jactatis solet hanc mittere turba togis*.

13 Cicurantur enim Dorcades, mansuetæ, & familiares fiunt. 14 In arenam mitti solet, dato a Quiritibus signo togæ jactatę. sic Turneb. l. 25. c. 28. Vel hanc in arenam missam agitare, & venari solet turba jactatis togis.

Caprea. XCIX.

15 PEndentem *summa capream de rupe videbis*,
Casuram speres, 16 *decipit illa* 17 *canes*.

15 Respicit ad Virgilii versum, *Dumosa pendere procul de rupe videbo*. 16 Al. *despicit*. 17 Inter venandum.

Onager. C.

18 PUlcher *adest onager*: *mitti venatio debet*
19 *Dentis Erythræi*: *jam removete* 20 *sinus*.

18 Missam facite venationem elephanti: adest onager, cujus venatio arenæ, & spectatoribus jucundior. 19 Elephanti Indici, seu Æthiopici, juxta mare Erythræum. 20 Retia, quæ ad coercendos elephantos obtendebantur podio.

Oleum Venafranum. CI.

HOc *tibi Campani* 21 *sudavit* 22 *bacca* 23 *Venafri*:
Unguentum quoties sumis, & *istud olet*.

21 Trapeto, seu prælo domita emisit. 22 Oliva. 23 Epigr. 64. l. 12. n. 1.

Garum * scombrorum. CII.

1 EXpirantis *adhuc scombri de sanguine primo*
Accipe 2 *fœcosum munera cara garum*.

* Alii *sociorum*. quod garum hoc Caviari (quod tamen ex ovis acipenserum parari volunt) a sociis Romanorum, Græcis, Mauris, Foro-Julienſibus, Clazomeniis, Hiſpanis vero optimum fieret, mittereturque Romam. supra ep. 40. 1 Garum, liquor erat ex inteſtinis Gari piſcis ſale maceratis. Inventum Græcum. Hiſpani vero poſtea a ſcombris *Anchovas* liquorem hunc conficiebant, retento Gari nomine. *garo de fucis piſcis Iberi*. Horat. Satyra 8. l. 2. 2 Al. *faſtoſum*, ideſt, Faſtuoſum, quaſi dicat, divitum menſis dignum.

Muria. CIII.

3 ANtipolitani *fateor sum* 4 *filia thynni*:
5 *Essem si scombri*, *non tibi missa forem*.

3 Antipolis, civitas provinciæ Narbonenſis, unde thynnus adferebatur laudatiſſimus. 4 Liquamen ſale thynni ſoluti. 5 Si eſſem garum, non tibi pauperi, ſed diviti miſſa forem.

Mel Atticum. CIV.

6 Attici, a Theſeo rege. 7 Montis Attici. 8 Præſidis Atticæ.

HOc tibi 6 Theſei populatrix miſit 7 Hymetti
8 Pallades a ſylvis nobile nectar apis.

Favi Siculi. CV.

9 Montis Siciliæ. 10 Atticos, a Cecrope rege.

CUm dederis Siculos mediis de collibus 9 Hybla,
10 Cecropios dicas tu licet eſſe favos.

* Paſſum. CVI.

* Liquor ex uva ad ſolem paſſa expreſſus. 11 Cretenſis. Gnoſſus enim urbs Cretæ, Minois regis. 12 Mox, ep. 108.

CNoſſia Minoa genuit vindemia Creta
Hoc tibi, quod 12 mulſum pauperis eſſe ſolet.

13 Picatum vinum. CVII.

13 Picatum hoc vinum in ipſa urbe Roma factum aret ex picis fluxu ita picis gratiam olet, ut dubites, an nativum ſit picatum a Vienna Allobrogum. de nobilitate Viennenſis uvæ picem reſipientis Plin. l. 14. c. 1.

HÆc de vitifera veniſſe picata Vienna
Ne dubites: miſit Romulus ipſe mihi.

Mulſum. CVIII.

14 Vos optima mella ex Attica miſta optimo vino Falerno æquatis nectari Deorum.

14 ATtica nectareum turbatis mella Falernum?
Miſceri decet hoc a Ganymede merum.

Albanum. CIX.

15 Quæ in monte Albano, quo ſecedebant Cæſares. Domitianus in primis. 16 In quo Julus longam Albam condidit.

HOc de 15 Cæſareis mitis vindemia cellis
Miſit, 16 Julco quæ ſibi monte placet.

Surrentinum. CX.

17 Vina ex Surrentino Picentinorum promontorio. 18 Una cum vino Surrentinos calices mittent Picentini. ita nec murrhinis, nec aureis poculis opus erit. De murrhinis vide, quæ ad ep. 113. l. 14. inf.

17 SUrrentina bibis: nec murrhina picta, nec aurum
Sume; 18 dabunt calices hæc tibi vina ſuos.

Faler-

Falernum. CXI.

DE 19 *Sinueſſanis venerunt* 20 *Maſſica prælis.*
Condita quo quaris conſule? 21 *nullus erat.*

19 Campanis namque Sinueſſa urbs Campaniæ maritima. 20 Maſſicus, & Falernus diſtincti erant montes, ſed vitium laude pares. 21 *Hyperbolice*, etiam ante conſules diffuſum.

Setinum. CXII.

22 PEndula Pontinos quæ ſpectat Setia campos,
Exigua vetulos miſit ab urbe cados.

22 Vide ep. 74. l. 10. n. 5.

Fundanum. CXIII.

HÆc 1 *Fundana tulit felix autumnus* 2 *Opimi:*
Expreſſit muſtum conſul, 3 *& ipſe bibit.*

1 E Fundis opp. Campan. 2 Ep 27. l. 1. n. 3. 3 Quod ita auſteritatem decoxit, ut ipſe conſul, qui diffuderat, ſuo conſulatu vinum hoc biberet.

Trifolinum. CXIV.

NOn *ſum de primo*, *fateor*, *Trifolina Lyæo*,
4 *Inter vina tamen ſeptima vitis ero.*

4 Septimum (ut hicnoſter) inter vina Italica locum dat Trifolino (Campaniæ loco prope Sinueſſam) Galenus apud Athenæum l. 1. c. 24. vide & Plinium l. 14. c. 6.

Cæcubum. CXV.

5 CÆcuba 6 *Fundanis generoſa* 7 *cocuntur Amyclis:*
Vitis & in media nata palude viret.

5 Ex agris Cæcubis in Campania. 6 Supra ep. 113. Apponitur vero ad diſtinctionem harum Amyclarum in Italia ab alteris illis in Laconia. ep. 106. l. 9. n. 2. 7 A ſole. Al. *Coluntur*.

Signinum. CXVI.

POtabis liquidum 8 *Signina* 9 *morantia ventrem:*
Ne nimium ſitias, 10 *ſit tibi parca ſitis.*

8 E Signia opp. Italiæ. 9 Siſtentia alvum. 10 Parce bibe.

Mamertinum. CXVII.

AMphora * *Neſtorea tibi* 11 *Mamertina* * *ſenecta*
Si detur, 12 *quod vis nomen habere poteſt.*

* Ep. 30. l. 9. n. 1. 11 Ex agro Mamertino in Sicilia juxta Meſſanam. 12 Sic de Nomentano ep. 106. l. 1. vide & Plin. l. 14. c. 6.

Tarraconenſe. CXVIII.

15 Civitas Hiſpaniæ, quæ & provinciæ nomen dat. | 15 TArraco, 16 Campano tantum ceſſura Lyæo,
16 Hac genuit Tuſcis æmula vina cadis.

16 Primis Italiæ vinis Tarraconenſe confertur a Plinio, l. 14. c. 6.

Nomentanum. CXIX.

17 Ex villa, quam habeo Nomenti, ad 20. lapidem. | 17 NOmentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
18 Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

18 Si tibi quid familiaritatis cum Q. Ovidio, præbebit ille tibi meliora. epig. 92. l. 7. nu. 4.

Spoletinum. CXX.

19 E Spoleto urbe Italiæ 20 Vetuſta. | DE 19 Spoletinis quæ ſunt 20 carioſa lagenis
Malueris, quam ſi muſta Falerna bibas.

Pelignum. CXXI.

21 Vide ep. 116. l. 14. | 21 MArſica Peligni mittunt turbata colono.
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

Acetum. CXXII.

22 Ne contemnas acetum ex vino | 22 AMphora Niliaci non ſit tibi vilis aceti:
Eſſet cum 23 vinum, vilior illa fuit.

Ægyptio. Nobilius enim eſt acetum, quam fuit vinum. Athen. l. 2. c. 26. & Juv. Sat. 13. ℣. 85. 23 Al. *vini*.

Maſſilianum. CXXIII.

1 Cum tibi ſportula devinctos alas | 1 CUm tua centenos expugnet ſportula cives,
2 Fumea Maſſiliæ ponere vina potes.

100. clientes: appone iis vinum Maſſ. Alii leg. interrogatorie, q. d. cur tam dives bibis ipſe villum? 2 Ep. 36. l. 10. n. 5.

Cæretanum. CXXIV.

3 Ep. 54. ſupra n. 8. 4 Amicus poetæ, ep. 42. l. 10. n. 7. | 3 CÆretana 4 Nepos ponat, Setina putabis:
Non ponis turbæ, 5 cum tribus illa bibit.

5 Cum paucis, eſt enim nobile vinum.

Taren-

Tarentinum. CXXV.

Nobilis & lanis, & felix vitibus 6 *Aulon*
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

6 Mons Calabriæ, contra Tarentum.

Unguentum. CXXVI.

7 *Unguentum heredi nunquam, nec vina relinquas:*
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

7 Vide ep. 17. l. 6. & ep. 77. l. 8.

Corona rosea. CXXVII.

Dat 8 *festinatas,* 9 *Cæsar, tibi bruma coronas.*
10 *Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.*

8 Ep. 80. l. 6.
9 Domitiane, supra ep. 4. n. 2.
10 Naturâ sua erant vernæ, in tuam gratiam hybernæ factæ sunt. *Adulatorie.*

LIBER XIV.

Cui * APOPHORETA inditum nomen.

* Dona, quæ in Saturnalibus dantur convivis domum ferenda, ab ἀποφέρω. mox epigr. 1. *Præmia convivæ det sua quisque suo. Vespasianus dabat sicut Saturnalibus apophoreta viris, ita & per Calendas Martias fœminis.* Sueton. Vesp. cap. 19.

1.

1 *Sintheſibus dum gaudet eques,* 2 *dominusque senatus,*
Dumq; decent nostrum 3 *pilea sumpta* 4 *Jovem:*
5 *Nec timet adilem moto spectare* 6 *fritillo,*
7 *Cum videat gelidis jam prope verna lacus:*
8 *Divitis alternas, & pauperis accipe sortes:*
9 *Præmia convivæ det sua quisque suo.*

1 Dum equites, & Senatores pro licentia Saturnaliorum indulgent genio, & diurnis vacant conviviis, syntheſes, id est, vestes cœnatorias induti. ep. 46. l. 2. n. 3. 2 Alciatus legit *dominisque senatus*, quod domini tum servis ministrarent. 3 Ep. 7. l. 11. n. 4. 4 Domitianum, ut supra sæpe: & vide ep. 4. l. 13. n. 7. *Vel* Saturnalia a Jove data Saturno, ut mox, *Quos sibi præcelso filius ipse dedit.* 5 Epig. 85. l. 5. 6 Ep. 14. l. 4. n. 9. 7 Cum servi videant adesse Decembrem mensem hybernum. 8 Miscentur in his Apophoretis alternatim dona divitum citrei pugillares, & eburnei, chartæ majores, &c. cum donis pauperum, quæ sunt quintuplices, triplices, chartæ epistolares, &c. atque hæc per sortem, infra 40, 144, 170. 9 Supra tit. *.

10 *Abjectio ex persona lectoris.*
11 Epig. 14. l. 1. n. 2.
12 *Resp. Poeta*
13 Saturnalibus, quibus promiscue a servis, & dominis indulgebatur genio, Baccho, & festis. 14 Unde te ejecit. supra nu. 4. 15 Bella, & fata magnarum illarum urbium, Theb. Trojæ, & Mycen. atque ἀντίθενται istæ Tricis, & Apinis, quas volunt esse Apuliæ oppidula, ep. 114 l. 1. n. 2. 16 Ep. 85. l. 5. n. 1. 17 Distichon sequens in peculiare semovetur epigramma a Petr. Scriver. 18. Finitum, absolutum. ut ep. 108. l. 11.

10 *Sunt* 11 *apinæ, tricaque, & si quid vilius istis.*
12 *Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?*
Sed quid agam potius 13 *madidis Saturne diebus,*
Quos tibi 14 *pre cęlo filius ipse dedit?*
Vis scribam 15 *Thebas, Trojamq; malasq; Mycenas?*
16 *Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.*
17 *Quo vis cumq; loco potes hunc finire libellum:*
Versibus 18 *explicitum est omne duobus opus.*

Apophoreta. II.

1 Titulos, seu inscriptiones, quæ epigrammatum argumenta doceant.

1 *Lemmata si quęris cur sint adscripta, docebo:*
Ut, si malueris, lemmata sola legas.

Pugillares citrei. III.

2 Nisi in tenues laminas dissectæ essemus tabellæ, fuissemus certe mensæ citreæ. ut ep. 43. l. 2. n. 3.

2 *Secta nisi in tenues essemus ligna tabellas,*
Essemus Libyci nobile dentis onus.

Quincuplices. IV.

3 Immolantur hostiæ in atrio Cęsaris, seu Jovis Capitolio, cum decretus Consulatus, vel triumphus denunciatur hoc genere pugillarium, a forma, & circumgestationis commoditate, quod manu, pugnove teneantur. unde ἐγχειρίδια, & *manuales* dict. a numero vero foliorum dicebantur duplices, triplices, quincuplices.

3 *Cæde juvencorum domini calet area felix,*
Quincuplici cera cum datur auctus honor.

Pugillares eburnei. V.

4 Quibus per morbum, vel ætatem obtusior est oculorum acies, ut non discernant, quæ ceratis inscribuntur, atramento inscribant ebori.

4 *Languida ne tristes obscurent lumina cera,*
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

Triplices. VI.

5 Pauperum erant hec dona, sed quibus lautiores amatoria, & ad amicas scribebant, atque ad illos hæ invicem. de nomine vide ep. 4. supra.

5 *Tunc triplices nostros non vilia dona putabis,*
Cum se venturam scribet amica tibi.

Pugil-

Pugillares membranei. VII.

ESse puta ceras, licet hac membrana vocetur:
Delebis, quoties scripta novare voles.

6 Gypso enim illitæ præstabunt usum ceratarum tabellarum, æque deletiles, ac illæ.

7 Vitelliani. VIII.

NOndum legerit hos licet puella,
Nevit 8 *quid* * *cupiant Vitelliani.*

7 Vide ep. 6. l. 2. n. 5. 8 Nostem, vel nummos, ut ep. seq. * Al. *capiant*.

Idem. IX.

9 QUod minimos cernis, mitti nos credis amicæ:
Falleris, & nummos ista tabella rogat.

9 Nummos, quorum mentio in his pugillaribus, non mitto amicæ, sed posco ab illa.

Chartæ majores. X.

10 NOn sunt munera, qua 11 putas puella,
Cum donat vacuas poeta chartas.

10 Non sunt nummi, vel carmina, quæ putas. 11 Al. *putis*.

Chartæ epistolares. XI.

12 SEu leviter note, seu care missa sodali;
Omnes ista solet charta vocare suos.

12 Seu familiares sint, vel parum noti, quibus mittuntur epistolæ, inscriptio semper præfigit *Suo*, vel *Suis*. vide ep. 101. l. 9.

Loculi eburnei. XII.

HOs nisi de 13 flava loculos implere moneta
Non decet: argentum vilia 14 *ligna ferant.*

13 Auro. 14 Loculi lignei.

Loculi lignei. XIII.

SIquid adhuc superest in nostri 15 fœce locelli,
Munus erit: 16 *nihil est, ipse locellus erit.*

15 Fundo, πυθμένι. 16 Si nihil reliqui sit, dabitur ipse locellus.

Tali eborei. XIV.

17 CUm steterit nullus vultu tibi talus eodem,
18 *Munera me dices magna dedisse tibi.*

17 Ludebatur talis quatuor, quandoque tribus. talorum autem felicissimus jactus dicebatur Venus, ubi singuli tali diversam haberent faciem, comparentibus simul cane, ternario, quaternario, & senione. *Luciani* Ἑταῖρες.
18 Grati erunt tibi tali isti, quos tibi misi, per se quidem munus leve, sed propter ludi deposita magnum.

Teſſera. XV.

19 Talis enim ludebatur 4. teſſeris vero duabus, ampliora.

19 *Non ſim talorum numero par teſſera, dum ſit*
Major, quam talis, 20 *alea ſæpe mihi.*

ad ſummum tribus. 20 Depoſita, & ludi pretia

Turricula. XVI.

21 Epig. 14. l. 4. n. 9.
22 Fortunæ, non arti locus eſt.

21 *Qua ſcit compoſitos manus improba mittere talos,*
Si per me miſit, 22 *nil niſi vota facit.*

Tabula luſoria. XVII.

1 In abaco (inquiunt) ſeu alveo luditur duabus teſſeris, quarum numerus ſummus, duplex ſenio. Sed quid ſi dicamus abacum hunc fuiſſe diſtinctum 12. ab omni latere teſſeris, ſeu ſpatiis, quas regiones, urbes, ſeu mandras appellabant? ut ep. 71. l. 7. n. 7. 2 Calculus deprehenſus, utrinque inudus ab hoſte circumventus capitur. *Fac, pereat vitreo miles ab hoſte tuus.* Ovid. 2. de Arte, & 3. *Unus cum gemino calculus hoſte perit.*
3 Ep. 71. l. 7. n. 8. & infra ep. 20.

Hic mihi 1 *bis ſeno numeratur teſſera puncto:*
2 *Calculus hic gemino* 3 *diſcolor hoſte perit.*

Nuces. XVIII.

4 Ep. 85. l. 5. num. 1.
5 Nudavit ad pœnas, ſi ultra diem permiſſum luſerint.

4 *Lea parva nuces, & non damnoſa videntur:*
Sæpe tamen pueris 5 *abſtulit illa nates.*

Theca calamaria. XIX.

6 Inſtruere.
7 Thecam.
8 Calamos, ſtylos, ſcalprum.

Sortitus thecam calamis 6 *armare memento:*
7 *Cætera nos dedimus; tu* 8 *leviora para.*

Calculi. XX.

9 In inſidiis enim latent ſubſeſſores quidam e latrunculis, qui hoſtem incautum intercipiant.
10 E vitro diſcolori facti latrunculi, ut ep. 71. l. 7. n. 8. quorum alii graſſatores, inſidiatores alii.

9 *Inſidioſorum ſi ludis bella latronum,*
10 *Gemmeus iſte tibi miles, & hoſtis erit.*

Graphiarium. XXI.

11 Graphiis, ſtylis ferreis, quibus in tabulis ceratis exarabatur.

Hæc tibi erunt armata ſuo graphiaria 11 *ferro:*
Si puero dones, non leve munus erit.

Den-

Dentiſcalpium. XXII.

LEntiſcum melius: ſed ſi tibi 12 frondea cuſpis
Defuerit, dentes penna levare poteſt.

12 Cuſpis e lentiſco.

Auriſcalpium. XXIII.

SI tibi moreſa prurigine 13 verminat auris,
Arma damus tantis apta 14 libidinibus.

13 Prurit, vexatur. 14 Titillationi, prurigini.

Acus aurea. XXIV.

15 TEnuia ne madidos violent bombycina crines:
Figat acus *tortas, ſuſtineatque comas.

15 Al. *Splendida*. *Al. *ſparſas*.

Pecten ad Calvum. XXV.

QUid faciet nulles hic inventura capillos,
Multifide 16 buxus quæ tibi dente datur?

16 Pecten buxeus.

Crinſapo. XXVI.

17 CAuſtica 18 Teutonicos accendit 17 ſpuma capillos:
19 Captivis poteris cultior eſſe comis.

17 Sapo, cujus vis cauſtica capillos uſtulat, rufatque. 18 Germanis in uſu hic ſapo ad capillos rutilandos, Plin. l. 28. c. 12. 19 Germanorum ſcilicet, qui flava cæſarie pulchri.

Mattiacæ pilæ. XXVII.

SI 20 mutare paras longævos cana capillos,
Accipe 21 Mattiacas [22 quo tibi calva?] pilas.

20 Tingere. 21 Trochiſcos e ſapone, ut ep. præc. a Mattiaco opp. Germaniæ. *Baden*. 22 Non majori tibi uſui futuras, quam pectinem. ep. 25. ſupra.

Umbella. XXVIII.

ACcipe 23 quæ nimios vincant umbracula Soles:
Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

23 Quæ ſicubi publica defecerint in theatris vela ventis revoluta, ut ſequent. ep. privata arceant nimios ſolis ardores, ventique vim.

* Cauſia. XXIX.

IN Pompeiano tectus ſpectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare ſolet.

* Pilei Theſſalici contra ſolem.

Venabula. XXX.

1 Si non erret, si non cedat manus.

EXcipient apros, expectabuntque leones?
Intrabunt urſos, ſit modo firma manus.

Culter venatorius. XXXI.

2 Declinata, vel exuta a fera, ſic aper ille Ovidianus. Adonidis *excuſſit pando venabula roſtro* in puerum ruens, malo enim de roſtro apri intelligere, quam de venabulo, cujus longam aciem Raderus dici roſtrum putat. 3 Al. *gores*. * Scriv. *levis*.

SI 2 *dejecta* 3 *gomos longo venabula roſtro?*
Hic * *brevis in grandem cominus ibit aprum.*

* Parazonium. XXXII.

4 Al. *gratique erit omen honoris*.

MIlitiæ decus hoc, 4 *& grati nomen honoris*,
* *Arma tribunicium cingere digna latus.*

* Gladiolus zonæ appenſus, quo donatos honoris cauſa tribunos cingebant imperatores, ut Suram Trajanus apud Dionem.

Pugio. XXXIII.

5 An circuli iſti, & vena in ipſo ferro temperato apparent, ut voluntinterpretes? an manubrii armamenta? pro *ſignat* alii leg. *cingit*. 6 Epig. 50. l. 1. n. 11.

PUgio, *quem* 5 *curvis ſignat brevis orbita venis*,
6 *Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.*

Falx ex enſe. XXXIV.

7 E directo enſe in falcem, ſic galea in alveum ad apum mellificia, Alciat. emblem. 177.

PAx me corta ducis placidos 7 *curvavit in uſus*:
Agricolæ nunc ſum, militis ante fui.

Securicula. XXXV.

8 Bonorum proſcriptorum ſubhaſtatio. 9 Securis bellica, Amazonum inventum. 10 Unde hoc pretium? ab armorum penuria? an ab artifice? N. L.

CUm *fieret triſtis ſolvendis* 8 *auctio nummis*
9 *Hæc* 10 *quadringentis millibus empta fuit?*

Ferramenta tonſoria. XXXVI.

11 Forfex. 12 Scalprum tonſorium.

TOndendis 11 *hæc arma tibi ſunt apta capillis?*
Unguibus 12 *hæc longis, utilis illa* 13 *genis.*

Namque & ungues reſecare ad tonſores pertinebat, ut de Bruti Porcia refert Val. Max. l. 3. cap. 2. & l. 4. c. 6. & de Vulteio, Horat. epiſt. 7. l. 1. 13 Novacula.

Scri-

Scrinium. XXXVII.

14 *Conſtrictos niſi das mihi libellos,*
15 *Admittam tineas, truceſque blattas.*

14 Al. *Conſtructos.* 15 Quid ſi legas *Admittent?* ſc. libelli.

Faſces calamorum. XXXVIII.

16 *Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus:*
17 *Texantur reliqua tecta palude tibi.*

16 *Chartis ſerviunt calami Ægyptii maximè.* Plin. l. 16. c. 36. 17 Reliquarum regionum arundines paluſtres ſervium ſolum operiendis tectis.

Lucerna cubicularia. XXXIX.

18 *Dulcis conſcia lectuli lucerna,*
Quidquid vis facias licet, tacebo.

18 *Me ludere teſte lucerna,* &c. ep. 105. l. 11. Exigiturque teſtimonium a Lucerna contra Megapenthen, Lucian. κατάπλους.

Candela. XL.

19 *Ancillam tibi ſors dedit lucernæ,*
* *Tutas quæ vigil exigit tenebras.*

19 Candela, quæ ancilla eſt lucernæ, præſtat noctem tutam a tenebrionibus: *vel* Candela, quæ tibi ſorte contigit, utpote pauperis munus, præſtabit tibi idem officium, quod divitis lucerna, conſcia ſcilicet erit dulcis lectuli, & luce minus clara præbebit ancillæ conſorti pauperis lecti, *Quas timidus tenebras vellet habere pudor.* * Al. *Totas.*

Lucerna * polymyxos. XLI.

Illuſtrem cum tota meis convivia flammis,
Torquo geram myxas, una lucerna vocor.

* Plura habens ellychnia, ſeu funiculos. μύξας.

Cereus. XLII.

Hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes:
20 *Subducta eſt puero namque lucerna tuo.*

20 Furto ſublata, ut ep. 59. l. 8. n. 9.

Candelabrum 21 Corinthium. XLIII.

22 *Nomina candelæ nobis antiqua dederunt,*
Non norat parcos uncta lucerna patres.

21 Ex ære Corinthio, quod optimum. vide quæ ad ℣. 795. Medeæ Senecæ noſtri. 22 Lucernam a Græcis accepere frugales Romani longe poſt candelabrum, in quo figebatur candela, ſeu funiculus ardens.

Candelabrum ligneum. xliv.

23 Ardente pariter ligneo candelabro.

Esse vides lignum: ſerves niſi lumina, fiet
De candelabro magna 23 lucerna tibi.

Pila paganica. xlv.

1 Vide epig. 19. l. 4. *.

Hæc, quæ difficilis surget 1 paganica pluma,
Folle minus laxa eſt, & minus arcta pila.

Pila 2 trigonalis. xlvi.

2. Ep. 71. l. 7. n. 13. & l. 12. ep. 84. n. 2. & ep. 19. l. 14.

Si me 3 nobilibus ſcis expulſare 2 ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, 4 ruſtice, redde pilam.

3 Al. *mobilibus* Scriv. conject. *Si me ſcis Pobybi levis expulſ.* vide ep. 72. l. 7. 4 Qui tantum paganica ludere noſti, *vel* rudis, & indocte pilæ, ſic infra ep. 58. Græcæ linguæ rudem vocat *ruſticum*.

Follis. xlvii.

5 Vide ep. 19. l. 4. ſed minore, qui vento diſtentus agitatur facili manu.

Te procul juvenes: mitis mihi convenit ætas:
5 Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

6 Harpaſta. xlviii.

6 Ep. 19. l. 4. nu. 21.
7 Palæſtrites, ſtudioſus paleſtræ, qua claruit Antæus. ep. 104. l. 9. n. 3.

Hæc rapit 7 Antæi velox in pulvere 7 draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

At Turnebus l. 9. c. 22. ſenſu minus verecundo intelligi vult, atque alterum diſtichi verſum ad eundem draucum refert, qui cum mollis ſit, fortis videri cupit, vano labore Antæi cervices æquare conatus. ut ſat. 3. Juven. ℣. 88. ſed poteris *vanum* expouere *agro inutilem*, ut ſequent. epig.

8 Halteres. xlix.

8 Halteres erant maſſæ e plumbo, ferro, vel lapide, quibus in ſaltu ſe librabant, ab ἅλλομαι. videtur & horum uſus fuiſſe in balneis ad ſudorem. Juv. ſat. 6. ℣. 422.

Quid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti?
Exercet melius vinea foſſa viros.

Galericulum. l.

9 Luto inquinet.
10 Unguento delibutos.
11 Ep. 57. l. 3. nu. 4.

Ne 9 lutet immundum 10 nitidos 11 cerema capillos,
12 Hac poteris madidas condere 12 pelle comas.

12 Galero e pelle, ut ep. 45. l. 12. n. 1.

Sui-

Strigiles. lx.

13 PErgamus has miſit. Curvo 14 diſtringere ferro,
15 Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

13 Inventæ forte in Pergamo Aſiæ opp. vel inde allatæ ſunt ſtrigiles. 14 Imperativ. paſſiv. 15 Minus indigebis opera fullonis ad eluenda lintea, quo magis ſordes diſtrinxeris ſtrigilibus in balneis.

Guttus corneus. lxi.

16 GEſtavit modo fronte me juvencus,
Verum rhinocerota me putabis.

16 E cornu bovis eſt hic guttus, qui videtur tamen e naſo rhinocerotis factus, quo in balneis utuntur lautiores oleo ſuperfundendi. magno cum rhinocerote lavari qui ſolet. Juven. ſat. 7. ℣. 129.

Rhinoceros. lxii.

17 NUper in Auſonia domini ſpectatus arena
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

17 Guttus hic eſt e cornu, ſeu naſo rhinocerotis, qualem vidimus nuper in Amphitheatro jactantem tauros quaſi pilas. ep. 9. lib. Spectacul.

Crepitacillum. lxv.

SIquis 18 plorator collo tibi 18 vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula 19 ſiſtra manu.

18 Puellus, cujus fletum ſedare velis. 19 Epig. 29. l. 12. num. 14.

Flagellum. lxv.

20 PRoficies nihil, hoc cædas licet uſque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

20 Segnes enim, & tardipedes ſunt, nec aſſiduo flagello provocantur equi purpureæ factionis. quod de Venetis dixit epig. 40. l. 6.

Dentifricium. lxvi.

21 QUid mecum eſt tibi? me puella ſumat,
Emptos non ſoleo polire dentes.

21 Pulvis hic candefacit puellarum nativos dentes: non vetularum, & edentularum adſcititios ex ebore.

Myrobalanum. lvii.

22 In voce *myrobalano* tot concurrunt ſyllabæ breves, ut (quod de *Equotutio* dixit Horatius) *verſu dicere non ſis*. imo (ad quod reſpicere videtur poeta noſter, & quod idem obſervat ad Iliad. ψ Euſtathius) nec in toto opere vocem *μυρὸν* uſurpavit Homerus, uti nec *unguentum* Virgilius. Eſt vero Myrobalanum unguentum e glande arboris Myrobalani.

22 QUod *nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,*
Hoc ex unguento conſtat, & ex balano.

Aphronitrum. lviii.

23 Græcę linguę rudis. ſup. epig. 40.
1 ἀφρὸς νίτρου.

23 RUſticus es? *neſcis quid Græco nomine dicar.*
Spuma vocor 1 nitri. Græcus es? ἀφρόνιτρον.

Opobalſama. lix.

2 Ita ſane Latonia apud Juven. ſat. 2. V. 41.
3 Unguenta, ſeu amomum Aſſyrium, ut l. 8. ep 77. Ninus vero rex fuit Aſſyriorum. Alii legunt *Hini*. Gruterus, *coſmi*.

BAlſama *me capiunt,* 2 *hæc ſunt unguenta virorum.*
3 *Delicias Nini vos redolete nurus.*

Lomentum. lx.

4 Rugoſo, & ſulcis ſciſſo utero.
5 Epig. 71. l. 3.
6 Epig. 53. l. 11. num. 2.

GRatum munus erit, 4 *ſciſſo nec inutile ventri,*
5 *Si clara* 6 *Stephani balnea luce petes.*

Laterna cornea. lxi.

7 Vulcanus in cornu concluſus, ut loquitur Mercurius Plautinus.

7 DUx *laterna via clauſis feror aurea flammis,*
Eſtuta eſt gremio parva lucerna meo.

Laterna ex veſica. lxii.

8 Neque poteſt obvius quiſpiam me a cornea diſcernere.

COrnea *ſi non ſum, numquid ſum fuſcior?* 8 *aut*
Veſicam contra qui venit eſſe putat? [*me*

Fiſtula. lxiii.

9 Quæ fertur a Pane inventa, & diſparibus ſeptem compacta cicutis.

QUid *me compactam ceris, & arundine rides?*
9 *Quę primum exſtructa eſt fiſtula, talis erat.*

Tibiæ

Tibiæ. lxiv.

10 EBria nos madidis rumpit 10 tibicina buccis :
11 Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.

10 Convivis adhibita, quæ tibiis canerent. Plutarch. problem. 8. l. 7. sympos. 11 Modo geminas pariter inflat, dextram, & sinistram, modo simplicem, & unicam.

Soleæ lanatæ. lxv.

DEfuerit si forte puer, soleasque libebit
Sumere, pro puero 12 pes erit ipse sibi.

12 Al. *Pes erit ipse tibi*, idest, servus a pedibus.

Mamillare. lxvi.

13 TAurino poteras pectus constringere tergo :
Nam capellis mammas non capit ista tuas.

13 Habes enim mammas, *Quas vix tauri 10 poteris circundare tergo*. Ad quem Virgilii versum alluisse poeta videtur. 14 Mamillare e pelle, fascia, seu strophium, quibus tum or papillarum coercebatur. Catullus. *Non teretes strophio lactentes vincta papillas*.

15 Muscaria pavonina. lxvii.

LAmbere quæ turpes prohibet tua prandia muscas,
Alitis eximiæ cauda superba fuit. (scas,

15 Flabellum ad abigendas muscas e pavonis cauda.

Copta Rhodia. lxviii.

16 PEccantis famuli pugno ne percute dentes :
Clara Rhodos, copram, quam tibi misit, edat.

16 Copta fuit placenta ex siligine, amygdalis, nucleis, passulis, &c. Rhodiam tamen adeo duram esse jocatur poeta, ut colaphi vice porrigatur servis mandenda, quo pugnis suis parcat dominus. simulque ludit in Paronomasia τῶ κόπτω, & *copta*.

Priapus siligineus. lxix.

SI vis esse satur, nostrum potes esse Priapum :
Ipsa licet rodas 17 inguina, 18 purus eris.

17 Utriusque sexus αἰδοῖα ex siligine fiebant. ep. 1. l. 9. nu. 2. 18 Ore non hinc impuriore. quod τοῖς μυζήρσιν accidit.

Porcus. lxx.

ISte tibi faciet 19 bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes 20 ilice pastus apros.

19 Solemnis acclamatio in Saturnalibus, *Io Saturnalia, bona Saturnalia*. ep. 2. l. 11. n. 5. 20 Glande iligna. 21 Mu-

21 Cauda bovis ad tergendas & excutiendas veſtes, uti pavonis, modo ep. 67. ad muſcas.

21 Muſcarium bubulum. lxxi.

SOrdida ſi flavo fuerit tibi pulvere veſtis,
Colligat hunc tenui verbere cauda 22 levis.

22 Al. *bovis*.

23 Ep. 72. l. 5. nu. 7. 1 Qui miſſus eſt tibi in Saturnalibus, mihi miſſus fuit ante Saturnalia. quorum legitimi erant dies 5. adſcititii ſigillares 2.

23 Botulus. lxxii.

1QUi venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni ſeptem venerat ante dies.

Pſittacus. lxxiii.

2 Naturæ inſtinctu, quæ numina adoranda docet. *Adulatorie*.

PSittacus a vobis aliorum nomina diſcam:
Hoc didici 2 per me dicere; Cæſar, ave.

Corvus. lxxiv.

3 Alludit ad corvum, qui Cæſar. Auguſtum ab Actiaca victoria reducem ſalutavit: *Ave Cæſar victor Imperator*. Macrob. ſat. l. 2. c. 4. 4 *Corvos ore coire, & concipere credit vulgus, fœminæ roſtro maris inſerto*. Plinius l. 10. c. 12. Sed Ariſtoteles negat, & deridet hoc ab Anaxagora proditum lib. de Animal.

COrve 3 ſalutator, quare 4 fellator haberis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

Luſcinia. lxxv.

5 Fabula vel pueris nota ex Met. Ov. l. 6

5FLet Philomela nefas inceſti Tereos, & qua
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Pica. lxxvi.

6 Ep. 86. l. 7. nu. 9. & l. 9. ep. 55.
7 Idem Oppianus de hac avi. vide Jan. Douzam ſuper Arbitr. Petron. l. 1. c. 14.

6PIca loquax certa dominum te voce ſaluto:
7 Si me non videas, eſſe negabis avem.

Cavea eborea. lxxvii.

* Paſſer, cujus mortem Lesbia Catulli amica flebat; & ipſe Catullus 3. carm. 8 In hac cavea eborea.

SI tibi * talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, 8 hic habitare potes.

Nar-

Narthecium. lxxviii.

9 *Artis* 10 *ebur medicæ* 10 *narthecia cernis habere*
Munera, quæ cuperet 11 *Pactius esse sua.*

9 Philippus Beroaldus, quem vide Annot. c. 6. legit: *Artis ebur medicæ narthecia cernis, habebis munera*, &c. Alii legunt—*cernis? habebis Mun. &c.* 10 Pyxidem eburneam, quæ & *Narthecium* dicitur, ideſt, repoſitorium medicamentorum e ferula ſolitum fieri. Cic. de fin. 2. 11 Neſcio quis lautus, vel medicus.

Flagra. lxxix.

Ludite laſcivi, ſed 12 *tantum ludite ſervi:*
Hæc 13 *ſignata* 14 *mihi* 15 *quinq; diebus erunt.*

12 Nec ſcelera audete, pœnas alioqui daturi poſt Saturnalia. 13 Clauſa & annulo ſignata. 14 Domino. 15 Saturnalibus. ep. 52. l. 7. n. 1.

Ferulæ. lxxx.

Nviſa nimium pueris, gratæque magiſtris,
16 Clara Promethæo munere ligna ſumus.

16 Cava enim in ferula Prometheum Jovi furreptum ignem detuliſſe canit Heſiodus. & ipſe apud Æſchylum.

Pera. lxxxi.

17 *NE mendica ferat* 18 *barbati prandia nudi,*
Dormiat & tetrico cum 19 *cane, pera rogat.*

17 Pera rogat, ut habeat honeſtiorem dominum, quam Cynicum, cujus mendicata fruſta cogatur ferre, & pulvini officium dormienti præſtare. 18 Cynici, qui βοᾶθὺν πώγωνα, καὶ σεμνὸν paſcit. 19 Ep. 53. l. 4. num. 8.

Scopæ. lxxxii.

20 *INpretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe:*
21 Sed pretium ſcopis nunc analecta dabunt.

20 Scopæ olim e palma factæ.

21 Sed reliquiarum copiæ ex hodierno luxu augebunt pretium ſcopis. Alii legunt, *Ocia ſed ſcopis nunc analecta dabit*; & exponunt, *analecta* miniſtrum, qui reliquias colligit. ep. 19. l. 7. n. 16.

Scalptorium. lxxxiii.

D *Efendet* 22 *manus hac ſcapulas mordente mo-*
Pulice, vel 23 *ſi quid pulice ſordidius.* (leſto

22 Inſtrumentum, quod, quo manus non pertingebat, manus vicem ſupplebat ad pruritum ſcapularum fricandum, atque ſcalpendum. 23 Pediculus.

Manuale. lxxxiv.

1 *NE toga barbatos faciat, vel pænula libros,*
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

1 Ne piloſi fiant, & (ut l. 1. ep. 67.) *inhorreant* menſæ libri manu, vel veſte lectoris attriti, tegantur tabula abiegna.

Lectus

Lectus pavoninus. lxxxv.

2 Lectus habet nomen a pavonis plumis, quibus ornatur. Sunt tamen qui *citreum* intelligunt. Tabulæ enim citreæ undatim crispæ erant, & majore in gratia, si pavonum caudæ oculos imitarentur. Plin. l. 13. c. 15.

2 Nomina dat sponda pictis pulcherrima pennis
3 Nunc Juvenis avis: sed prius Argus erat.

3 Fabula ex Ovidii Metam. 1. nota.

Ephippium. lxxxvi.

4 Ephippium. Brodæus l. 4. Misc. c. 10.

4 Tragula succincti venator sume 5 voredi:
Nam solet a nudo surgere 6 ficus equo.

5 Epig. 14. l. 12. n. 2. 6 Ulcus, quam Σύκωσιν vocant.

7 Stibadia. lxxxvii.

7 στιβάδιον torulus est e gramine, herbis, frondibus, seu floribus stipatus. a στείβω.

Accipe 8 lunata scriptum testudine 8 signa:
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

8 Epig. 48. l. 10. n. 8.

9 Gustatorium. lxxxviii.

9 Repositorium, in quo gustus, seu ante cœna ponebatur.

10 Foeminea nobis Chersonesi credis inesse:
Deciperis: pelagi masculа prada sumus.

10 *Ex persona gustatorii*. Non exornor vilioribus putaminibus testudinum feminarum, & χερσαίων, ideſt, terreſtrium. Plin. l. 9. c. 10. sed masculorum, & fulgentium ex Indico mari. Plin. l. 9. c. 11.

Mensa citrea. lxxxix.

11 Citreas mensas ex Atlante monte Mauritaniæ. ep. 43. l. 2. n. 9. & ep. 67. l. 12.

Accipe felices 11 Atlantica munera sylvas:
12 Aurea qui dederit dona, minora dabit.

12 Si ex auro puro puto fieret mensa, minoris tamen esset pretii, quam citrea.

Mensa aserna. xc.

13 Ut citreæ mensæ ex Mauritania, modo epig. 85.

Non sum 13 crispa quidem, nec sylva filia Mauri
Sed norunt lautas & mea ligna dapes. [ra:

Dentes eborei. xc i.

14 Vide ep. 17. & 19. lib. Spectaculorum.

Grandia taurorum portant qui corpora, quæ-
An 15 Libycas possint sustinuisse trabes? [ris

15 Epigr. 43. l. 2. num. 9.

16 Quin-

16 Quincupedal. XCII.

17 PUncta notis 18 ilex, & acuta cuspide clausa,
Sape 19 redemptoris 20 prodere furta solet.

16 Al. *Quincupeda*.
17 Distincta pedibus, palmis, digitis, uti distingui videmus fabrorum regulas. 18 A muffis ex ilice. 19 Cui locantur pretio ædificia extruenda. 20 Deprehendere fraudes.

Pocula archetypa. XCIII.

21 NOn est ista recens, nec nostri gloria 22 cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

21 Ista pocula non sunt elaborata a nobili aliquo artifice nostri temporis, sed ab ipso Mentore. ep. 41. l. 3. & ep. 39. l. 4. n. 2. 22 Stili sculptorii.

Calices. XCIV.

1 NOn sumus audacis plebeja toreumata vitri:
3 Nostra nec ardenti gemma feritur aqua.

1 Nos, plebeja toreumata non sumus ex eo vitro, unde audaces fiunt calices, qui Crystallinorum æmuli se Ægyptiis illis conferre audent, ep. 75. l. 12. 2 Fictilia torno facta, sed & vitra torno etiam fiebant. 3 Neque nos, ut crystallina illa, rumpimur calida aqua. ep. 75. l. 12. nu. 6.

Phiala aurea cælata. XCV.

QUamvis 4 Callaico rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis: nam 5 Myos iste labor.

4 Hispano auro. epig. 16 l. 10. num. 1. 5 Nobilis artificis. ut l. 8. ep. 51.

Calices Vatinii. XCVI.

VIlia sutoris 6 calicem monumenta Vatini
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

6 Al. *calices* nomen habentes a Vatinio sutore Beneventano, cujus inventum fuere (vel ut alii volunt) ad cujus prominentis nasi similitudinem effingebantur isti calices quatuor nasos habentes. An itaque simpliciter dicit, Vatinium habuisse longiorem nasum? an ingenio fuisse acriori, quod hos invenerit? an derisorem deridet? An denique, quod sagax fuit inquisitor, criminatorque, postquam ad tantas opes perveniset, ut munus ederet? Xiphilin. in Nerone.

7 Lances chrysendetæ. XCVII.

7 GRandia ne violaparvo 8 chrysendeta mullo:
Ut minimum, libras debet habere duas.

7 Ep. 43. l. 2. num. 10. 8 Lantas. ances, seu patinas non nisi lauti decent pisces.

Vasa

Vasa Aretina. XCVIII.

9 Ep. 54. l. 1. n. 2. & 5. 10 Rex Etruscorum, ut & reges Rom. erant æque lauti capedinibus, & urnulis fictilibus, atque nostri hodie filicatis pateris.

9 A*Retina nimis ne spernas vasa, monemus*
10 *Laurus erat Tuscis Persena fictilibus.*

Bascauda. XCIX.

11 Ep. 54. l. 11. n. 2. 12 Vas esculentum primum e Britannia allatum, mox & Romæ factum.

B*Arbara de 11 pictis veni 12 bascauda Britannis:*
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

13 Panaca. C.

13 Testa scilicet a Panacis pop. Rhætiæ. 14 Si quando fuisti Veronæ. epigr. 8. l. 1. nu. 3.

1 S*I non ignota est docti tibi terra Catulli,*
Potasti testa Rhætica vina mea.

Boletaria. CI.

15 Quippe nomen habeo a boletis. ep. 48. l. 13. l. 10. nu. 21.

C*Um mihi boleti dederint 15 tam nobile nomen*
16 Protocomis, pudet heu, servio colicalis?

16 Qui adhuc teneri succiduntur caulibus, epig. 48.

Calices Surrentini. CII.

17 Fictile leve, & rota figuli politum, ex terra Surrentina. vide epig. 110. l. 13.

A*Ceipe non vili calices de pulvere natos:*
Sed 17 Surrentina leve toreuma rota.

Colum nivarium. CIII.

18 Calorem optimorum vinorum tempera, trasmittendo per colum nivibus distentum. 19 Vilius vinum sacco linteo attenuabis, ut seq. epig.

18 S*Etinos monco nostra nive frange trientes:*
19 *Pauperiore mero tingere lina potes.*

Saccus nivarius. CIV.

20 Epigra. præc. & ep. 61. l. 12. n. 4. & l. 2. epig. 40. nu. 5.

20 A*Ttenuare nives norunt & linteа nostra:*
Frigidior colo non salit unda tuo.

Urceo-

Urceoli ministratorii. cv.

21 FRigida non desit, non deerit calda petenti:
Sed tu 22 morosa ludere parce siti.

21 Si modo suppetataqua arte frigefacta, ep.117. & 118. infra; affatim erit calidæ ad temperandum vinum. 22 Difficili, & delicata nimis.

Urceus fictilis. cvi.

HIc tibi donatur panda 1 ruber urceus ansa:
2 Stoicus hoc gelidam Fronto 3 petebat aquam.

1 A terra, vel igni. 2 Et ipse Stoicus movebatur hujus colore, qui tamen se moveri negat. 3 Al. *bibebat*.

Calathi. cvii.

4 NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos 5 ebria tigris
Perfusos 6 domini 7 lambere docta pedes.

4 Calathos, calices vinarios. vide Virgil. ecl. 5. ubi in sacris Bacchi adhibebantur calathi. 5 Vino, ut ferunt, cicurata, & Bacchi currum trahens. 6 Bacchi, vel magistri. 7 Ep.18. lib. spect.

Calices 8 Sagunrini. cviii.

QUæ 9 non solicitus teneat, servetq: minister,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

8 Fictiles e Sagunto Hispaniæ civitate. ep.46. l.4. n 9.

9 Securus de damno, si cadant, franganturque. mox ep. 111.

Calices gemmati. cix.

GEmmatum 10 Scythicis ut luceat 10 ignibus 11 aurum,
Adspice 12 quot digitos exuit iste calix.

10 Smaragdis. ep.60. l.9. n.20. 11 Poculum aureum.

12 *Eo processit luxus, ut multi gemmas digitis detractas poculis inserant*. Plin. l. 37. c. 2. & Juv. Sat. 5. ℣. 42.

Ampulla potoria. cx.

HAc licet in 13 gemma, quæ servat nomina Cosmi,
Luxuriose bibas, 14 si foliata sitis.

13 Ampulla ex onyche, epi.50. lib.11. n. 7. & epig. 81. l.3. num.23. 14 Invaluit luxuria, ut unguenta biberentur. μύρῳ οἶνον μιγνύντες οὕτως ἔπινον. Ælian. var. hist. l.12.c.31. Foliatum autem erat e foliis Nardi, costi, &c. Plin. l. 13. cap. 1.

Cry

Cryſtallina. CXI.

15 Al. *Peccas Secura nimium, ſolicitaque manu.* per diligentiam, & curam, æque ac per negligentiam.

Frangere dum metuis, frangis cryſtallina: 15 *peccant*
Secura nimium, ſolicitaque manus.

Nimbus vitreus. CXII.

16 Quibus diluatur merum.
17 Ut nimbi theatrales aſpergunt crocum per latentes fiſtulas in immenſam altitudinem expreſſum, ep. 3. l. Spect. n. 10. ita hic vinum.

Ab Jove qui veniet 16 *miſcenda ad pocula, largas*
Fundet nimbus aquas: hic tibi 17 *vina dabit.*

* *China diſhes.* Ita ſane videntur ex deſcriptione Plin. l. 37. c. 2. Oriens (inquit) murrhina mittit ex humore ſub terra calore denſata. In pretio ſunt ob nitorem, & coloris varietatem, purpurei, candidi, & tertii igneſcentis. Aliqua & in odore commendatio eſt, &c. Joſ. Scalig. ad verſum illum Propertii l. 4. *Murrheaque in Parthis pocula cocta foci*: adverſatur Plinio, aſſeritque murrhina pocula ex Signino cocto apud Sinas facta eſſe, quæ nos *Porcellana* vocamus. v. Pancirolum, & ad eum Salm. 18 Epig. 75. l. 9. n. 3. *brust wvine*. vel calda temperatum.

* Murrhina. CXIII.

Si 18 *calidum potas, ardenti murrha Falerno*
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

Patella Cumana. CXIV.

19 Factam Cumis Sibyllæ oraculo claris. Ita Juvenalis filuros dixit Criſpini municipes, & lagenam Cretenſis vini municipem Jovis.

Hanc tibi Cumano rubicundam pulveret eſtam,
19 Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Calices vitrei. CXV.

20 Artificium Ægyptiorum in formandis vitreis calicibus diverſi coloribus, quos Adrianus Imp. *allaſſontes* dixit. vide Scalig. ad Propert. l. 4. 21 Fregit in ipſo opere.

Aſpicis 20 *ingenium Nili: quibus addere plura*
Dum cupit, ah, quotiens 21 *perdidit auctor opus.*

Lagena nivaria. CXVI.

22 Neque enim nobili decoctæ (de qua ep. 65. l. 1. n. 2.) convenit cum vilioribus vinis. ep. 120. & 121. l. 13.

Spoletina bibis, vel Marſis condita cellis:
22 Quæ tibi decocta nobile frigus aqua?

Nives.

Nives. CXVII.

23 *Non potare nivem, ſed aquam potare rigentem*
De nive, commenta eſt ingenioſa ſitis.

23 Non aquam nivium, ſed decoctam nive recondi-tam, ac refri-

geratam. ut ep. 65. l. 5. nu. 2.

Idem. CXVIII.

1 *Maſſilia fumos miſcere nivalibus undis*
Parce, puer, conſtet ne tibi pluris aqua.

1 Noli miſce-re decoctam Maſſiliano vi-no infumato, ep. 39. l. 10. n. 3. Ipſa enim aqua vino eſt pretioſior.

Matella fictilis. CXIX.

D*Um* 2 *poſcor crepitu digitorum*, 3 *& verna morатur:*
4 *O quoties pellex culcita facta mea eſt.*

2 Epig. 81. l. 3. n. 13.
3 Nec pro-perat ſervus.
4 Matellæ, dum culcitæ, loco matellæ, immejitur.

5 Ligula argentea. CXX.

Q*Uamvis me ligulam dicant equiteſq; paſtoreſq;*
Dicer ab indoctis lingula 6 *grammaticis.*

5 Gladiolus in ſpeciem linguæ, ſpa-thula.
6 Qui perti-naciter inſi-

ſtentes quantitati, jure ſyllabæ non cedent.

7 Cochlearia. CXXI.

8 S*Um cochleis habilis, ſed nec minus utilis ovis:*
Numquid ſcis potius cur cochleare vocer?

7 Supple, *ligula*, ut ſit cui congruant *habilis*, & *utilis*. quibus non convenit *cochleare*. 8 Cum non minori uſui ſim ad ova, & alios cibos, quam ad cochleas, numquid noſti cur mihi potius a cochleis nomen, quam ab illis? Imo ſcio; a forma ſcilicet, & cochlearum teſtis primum in hunc uſum adhibitis.

Annuli. CXXII.

9 A*Nte frequens, ſed* 10 *nunc rarus nos donat amicus:*
11 *Felix cui comes eſt* 12 *non alienus eques.*

9 Olim, ve-ſ ante legem O-thonis de cen-ſu equeſtri.
10 Poſt le-gem illam a Domitiano revocatam. 11 Amicusne, an annu-lus? 12 Ep. 19. l. 5. n 6. vide Turnebum l. 9. c. 24.

Daſtyliotheca. CXXIII.

S*Æpe gravis digitis elabitur annulus unctis:*
Tuta mea fiet ſed tua 13 *gemma fide.*

13 Annulus, cui includitur gemma, & ipſe theca clauſus.

Tela.

Toga. CXXIV.

14 Verſus e Virgilii Æneidos 1. uſurpatus.
15 Auguſtus

14 *Romanos rerum dominos, gentemque togatam*
15 *Ille facit, magno qui dedit aſtra patri.*

publice in deorum numerum retulit Julium Cæſ. qui illum adoptarat. *Jam facit ipſe deos*, &c. Manilius, & Sueton. Jul. c. 88. Poeta autem hic Domitianum inrelligit, qui Veſpaſianum conſecravit, condito Flaviæ genti templo.

Idem. CXXV.

16 Vide ep. 26. lib. 4.

16 *Simatutinos facile eſt tibi rumpere ſomnos:*
Attrita veniet ſportula ſepe toga.

Endromis. CXXVI.

17 Namque hac induebantur opulentiores in gymnaſiis, ut abunde dictum ep. 19. l. 4.

Pauperis eſt munus, 17 *ſed non eſt pauperis uſus:*
*Hanc tibi pro * togula mittimus endromida.*

* Scriv. *lana*.

Canuſinæ fuſcæ. CXXVII.

18 Hæc penula e lana Canuſina, quę ſubrufa, & mulſo non abſimilis eſt coloris. mox 129.

18 *Hæc tibi turbato Canuſina ſimillima mulſo*
Munus erit, gaude: 19 *non cito fiet anus.*

19 Non cito deteretur, durabit diu. vide ep. 40. l. 1. n. 1.

Bardocucullus. CXXVIII.

20 Ep. 54. l. 1. n. 2.
21 Quod cum breve genus veſtis ſit, ut patet ex ep. 93. l. 1. n. 5. præ ſe fert tunicam, qua amicimus ſimias, vel κερκοπι θήκους, ſimias caudatas, *monkeies*.

Gallia 20 *Santonico veſtit te bardocucullo:*
21 *Cercopithecorum pœnula nuper erat.*

* Modo epigram. 127.
22 Viri Romani utuntur veſtibus fuſci coloris, Galli rufis e lana Canuſina, & tamen pueri noſtri gaudent rufo hoc colore, ut & milites, ex inſtituto Laconum, quibus hic color in bello placebat, ne per vulnera effluens ſanguis in veſtibus alterius coloris incuteret ſuis terrorem, hoſtibus adderet animum.

* Canuſinæ rufæ. CXXIX.

22 *Roma magis fuſcis veſtitur, Gallia rufis,*
Et placet hic pueris, militibuſque color.

Pœnu-

Pænula scortea. cxxx.

23 *INgrediare viam cęlo licet usque sereno,*
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

23 Habeas tecum pęnulam e pellibus, seu corio ad arcendas pluvias.

Lacernæ coccineæ. cxxxi.

1 *SI Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis?*
Ne fias ista transfuga sorte, vide.

1 Testabantur consimili colore spectatores, cui favebant factioni: tu vide, ne coccino sumpto transfugam agas a tua factione, aliarum cuilibet, quæ vicerit, acclamans.

Pileus. cxxxii.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
2 *Nunc tantum capiti munera mitte tuo.*

2 Cum ad muneris, tum ad facultatis meæ tenuitatem excusandam facit tempus, Saturnalia scilicet, in quibus pileata incedit Roma. Porro ex attritis lacernis pilea fieri solita, tradit Brodæus lib. 10. Miscellan. cap. 35.

Lacernę Bæticę. cxxxiii.

3 *NOn est lana mihi mendax, nec mutor aeno:*
Si placeant Tyria, me mea tinxit evis.

3 Non tingor, non alios didici mentiri colores. ep. 97. l. 1. n. 3. & ep. 28. l. 8. n. 6. ep. 100. l. 12. n. 2.

Fascia pectoralis. cxxxiv.

FAscia 4 crescentes domina compesce papillas,
4 *Ut sit, quod *capiat nostra, tegat q; manus.*

4 Sororiantes enim, necdum consecutæ crescendi modum sunt gratiores. infra ep. 149. * Al. *cupiat*.

Cęnatoria. cxxxv.

5 *NEc fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:*
Hoc opus est 6 pictis accubuisse toris.

5 Cęnatoria pallia domi tantum sumebantur, non iis fas videre lucem fori, cui gravitas conveniebat togę. 6 Acu pictis, pavoninis, citreis.

Lęna. cxxxvi.

TEmpore brumali non multum 7 levia profunt:
8 *Calfaciunt villi pallia vestra mei.*

7 Qualia sunt serica, bombycina, linea. Itaque alii leg. *linea*. 8 Sed hyeme villosę lænę palliis superinductę calorem stipant, arcentque frigus.

Lacernæ albæ. cxxxvii.

9 Ludos ſpectabant omnes lacernis albis induti (ut ep. 2. l. 4.) quæ togis ſuperinducebantur, pulveris, pluviæ, vel frigoris arcendi cauſa. *lacernas Munimenta togæ* dixit Juven. Sat. 9.

9 *Amphitheatrales nos commendamur ad uſus,*
Cum tegit algentes alba lacerna togas.

Gauſapa villoſa, vel mantile. cxxxviii.

10 Menſæ tuæ cirreæ opus eſt villoſis mantilibus, quæ vindicent eam a maculis: vilis mea, & abiegna non formidat maculas. 11 Menſis rotundis. 12 Impreſſus menſæ ex lance repoſitorio, ſeu paropſide.

10 *Nobilius villoſa tegant tibi linteа citrum:*
11 *Orbibus in noſtris* 12 *circulus eſſe poteſt.*

Cuculli * Liburnici. cxxxix.

* Ex lana craſſa Liburnica. Eſt autem Illyridis regio Liburnia.

13 *Ungere neſciſti nobis, o ſtulte, lacernas;*
Indueras albas, exue Callaicas.

13 Male ſuperinduuntur albæ lacernæ cucullis Liburnicis, qui tinſturam non probe retinentes lacernas ex albis reddunt rutilas, & coloris auri Callaici, vel, ut alii legunt, *Callainas*, ideſt, cæruleas a Callai gemma Sapphiri æmula.

14 Udones Cilicii. cxl.

14 Calceamenta ex pilis hircinis.
15 Sed ex pilis barbati hirci, ſeu capri, qui *vir gregis*. 16 Epigr. 94. l. 7. n. 10. 17 Pes.

Non hos lana dedit, 15 *ſed olentis barba mariti:*
16 *Cinyphio poteris* 17 *planta latere ſinu.*

Syntheſis. cxli.

18 Vide ep. 1. ſupra n. 1. & ep. 52. l. 7. n. 1.

18 *Dum toga per quinas gaudet requieſcere luces,*
Hos poteris cultus ſumere jure tuo.

Focale. cxlii.

19 Vide ep. 41. l. 4.

19 *Si recitaturus dedero tibi forte libellum,*
Hoc focale tuas aſſerat auriculas.

Tunicæ Patavinæ. cxliii.

20 Tun. Pat. ex multa lana conſertæ triplicilicio, non facile ſcinduntur, imo ſerra opus erit iis tanquam aſſeribus ſecandis.

20 *Vellera cum ſumant Patavina multa trilices,*
Et pingues tunicas ſerra ſecare poteſt.

Spon-

Spongia. cxliv.

21 HÆc tibi ſorte datur * tergendis ſpongia menſis
Utilis, expreſſo cum levis imbre tumet.

21 Ep. 1. ſupra not. 8. *Uſus ſpongiarum ad abſtergenda, fovenda*, &c. Plin. l. 31. c. 11. & Lucil. ep. l. 2. Anthol. c. 31. σπόγγον, ἡ σαρὸν εὐθὺς ἔχων.

Pœnula gauſapina. cxlv.

22 IS mihi candor ineſt, villorum gratia tanta eſt,
Ut me vel media ſumere meſſe velis.

22 Vide ep. 59. l. 6.

Cervical. cxlvi.

TInge caput 23 nardi ſolio, cervical olebit:
Perdidit unguentum cum coma, pluma tenet.

23 Foliato. unguento nardino. ſup. ep. 110. Scriv. *Coſmi*.

Cubicularia gauſapina. cxlvii.

1 STragula purpureis lucent villeſa tapetis,
Quid prodeſt, ſi te * congelat uxor anus?

1 Plus facit uxor tua anus ad te gelandum, quam villi noſtri ad te calefaciendum. * Scr. *cenegat*.

Lodices. cxlviii.

2 NUdo ſtragula ne tore paterent,
Junctæ nos tibi venimus ſorores.

2 Lodices geminæ, & coeuntes adhibebantur ad operiendum lectum cum ſtragulis.

Amictorium. cxlix.

3 MAmmoſas metuo: tenera me trade puellæ,
Ut poſſint niveo pectore 4 lina frui.

3 Supra ep. 134. 4 Amictoria lintea.

Cubicularia 5 polymita. cl.

HÆc tibi 6 Memphitis tellus dat munera: 7 victa eſt
Pectine 7 Niliaco jam Babylonis acus.

5 Multis filis, ſeu liciis contexta. 6 Ægyptiaca. 7 Stragula ab Ægyptiis texta vincunt tapetas, veſteſque Babylonias Phrygum acu pictas.

Zona. cli.

8 Virgini, vel non gravidæ. 9 fœtu. *ut de fœminea Zona exponamus, ſi de virili malis*; dulce pondus erit gulæ, veneriſque ſarcina.

LOnga ſatis 8 *nunc ſum*; 9 *dulci ſed pondere venter*
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

Gauſape quadratum. clii.

10 Verona. 11 Patavina. epig. 93. lib. 10. num. 3.

LOdices *mittet docti tibi* 10 *terra Catulli*:
Nos 11 *Helicaonia de regione ſumus.*

12 Hominem cingens medium a lumbis demiſſum.

12 Semicinctium. cliii.

DEt *tunicam dives, ego te præcingere poſſum*,
Eſſem ſi locuples, munus utrumque darem.

13 Tinctæ purpura lanæ dicuntur muſice ebriæ. unde itaque vocantur ipſæ & Amethyſtinæ, ideſt, ſobriæ? ab Amethyſto ſcilicet gemma, quæ leniter purpureum, ſeu vineum colorem refert, nomenque habet, quod temulentiam arcere vulgo crederetur. vide ep. 18. l. 10.

13 Lanæ amethyſtinæ. cliv.

EBria *Sidoniæ cum ſim de ſanguine concha*,
Non video, quare ſobria lana vocer.

Lanæ albæ. clv.

14 Idem de lanis judicat Plin. l. 8. c. 48.

14 VElleribus *primis Apulia, Parma ſecundis*;
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

Lanæ Phrygiæ. clvi.

15 Helenæ. 16 Paris. 17 Purpura Lacedæmonia deterior, quam Tyria.

NOs 15 *Lacedæmonia* 16 *paſtor donavit* 15 *amicæ*:
17 *Deterior Leda purpura matris erat.*

Lanæ Pollentinæ. clvii.

18 Qui luſtus color. 19 Pollentia, Italiæ oppid. quæ & alteram habet in Baleari majori ſibi cognominem.

NOn *tantum* 18 *pullo lugentes vellere lanas*,
Sed ſelet & calices 19 *hæc dare* 19 *terra ſuos.*

Idem.

Idem. clviii.

LAna quidem triſtia, ſed 20 teuſis apta miniſtris,
Quales non primo de grege menſa vocat.

20 Servis viliorum munerum, non pueris delicatis, comam

alentibus, & de primo grege.

Tomentum * Leuconicum. clix.

21 OPpreſſæ nimium vicina eſt faſcia pluma?
Vellera 22 Leuconicis accipe vaſa ſagis.

* al. *Lingonicum*.

21 Pluma cedit, & facit, ut faſcia lecti (de qua ep. 63. l. 5. n. 3.) urat jacentem. melius ſuſtinebit te tomentum, lana, quæ pannis, veſtibuſq; detondetur, atque abraditur. *Stockes*. 22 Lingones mittebant Romam caduca, bardocucullos, & ſaga craſſa, & pinguis lanæ. ep. 54. l. 1. n. 2.

Tomentum Circenſe. clx.

TOmentum conciſa 1 palus 2 Circenſe vocatur:
Hæc pro Leuconico ſtramina pauper emit.

1 Arundo, juncus, ulva paluſtris.
2 Quale ſubſternebant ſibi ſpectatores in Circo, atque idem videtur eſſe cum ſtramentis Orchomenio, de quo Plin. l. 19. c. 1.

Pluma. clxi.

LAſſus 3 Amyclæa poteris requieſcere pluma,
Interior cygni quam tibi 4 lana dedit.

3 Cygnea, propter Ledam Lacænam. ep. 28. l. 8. n. 12. Amyclæ vero Laconiæ civitas fuit.
4 Tenerior pluma, *donne*.

Fœnum. clxii.

5 FRaudata 6 tumeat facilis tibi culcita 7 pluma,
Non venit ad duros pallida cura toros.

5 In qua non eſt pluma. Al. leg. *Frondata*, ideſt, e frondibus. 6 Farciatur. 7 Alii *fœno*.

Tintinnabulum. clxiii.

8 REdde pilam: ſonat 9 æs thermarum. ludere pergis?
10 Virgine vis 10 ſola lotus abire domum.

8 Redde pilam gymnaſii, ſeu ſphæriſterii moderatori.

9 Campana, quæ ab exercitiis avocat ad balnea. Hadrian. Junius. lib. 3. Animadverſ. c. 11. ὁ κώδων ἦχεσε, &c. Lucian. περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων. 10 Cruda virgine. epig. 42. l. 6. n. 9. & epig. 21. l. 5. num. 6.

Discus. clxiv.

11 E ferro, vel ære. 12 Lacedæmonii inventi, atque exercitii.

11 SPlendida cum volitent 12 Spartani pondera disci,
Este procul pueri: sit 13 semel ille nocens.

13 In unico puero Hyacintho. infra ep. 173.

Cithara. clxv.

14 Orpheo. 15 Dum respexit, ut habet notissima vulgo Fabula.

REddidit Eurydicen 14 vati: sed perdidit ipse,
15 Dum sibi non credit, nec patienter amat.

Idem. clxvi.

16 Ep. 21. lib. spect.

DE Pompejano sape est ejecta theatro,
16 Quæ duxit sylvas, detinuitque feras.

Plectra. clxvii.

17 Papula ex attritu pollicis, & chordarum, *a bush or blyster*. 18 Pectines, quibus cithara pulsatur, a πλήττω.

FErvida ne trito tibi pollice 17 pusula surgat,
Exornent docilem garrula 18 plectra lyram.

Trochus. clxviii.

19 Trochus, cui & nomen, & forma a rota. Alius omnino a turbine. Erat enim rotula ex ære, seu ferro, cujus axiculis appensi annuli inter mittendum, & currendum alte tinniebant. 20 Tinnitus trochi missi. sanior lectio *canthus*, *Synedoch*. rota, vel ferro hoc muniam rotam plaustri, quo solent pueri ludere, erit itaque munus utile.

INducenda 19 rota est: das nobis utile munus.
Iste trochus pueris, at mihi 20 cantus erit.

Idem. clxix.

* Resonans, ut ep. præc.

*GArrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

Signum victoriæ. clxx.

21 Al. *Hoc*. 22 Supra ep. 2. not. 8. 1 Germaniæ fitu. *Synedoch.* ipsa Germania devicta, id est, Domitiano. ep. 2. l. 5. n. 4. 2 Tanquam aliis imperatoribus ante usurpata, Domitiano 2 victa Germania jure debita. 3 Ut ebibatur *Germanicus* decem cyathis pro numero literarum. vide ep. 72. l. 1.

21 HÆc illi 22 sine sorte datur, cui nomina
1 Rhenus
2 Vera dedit: 3 decies adde Falerna puer.

4 Βρούτου παιδίον. clxxi.

Gloria tam parvi non eſt obſcura ſigilli
Iſtius pueri Brutus amator erat.

4 Puſio Bruti. de quo ep. 77. l. 2. n. 2. & ep. 51. l. 9. n. 4. hic autem de imagine ipſius in ære, aut alia materia expreſſa loquitur.

5 Sauroctonos Corinthius. clxxii.

Ad te reptanti puer inſidioſe lacerta
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

5 *Fecit Praxiteles ex ære Corinthio puberem ſubrepenti lacertæ ſagittæ inſidiantem, quem Sauroctonum vocant.* Plin. l. 34. c 8. ex σαυρος, & κτείνω.

6 Hyacinthus in tabula pictus. clxxiii.

Fecit ab inviſo morientia lumina diſco
7 Oebalius, Phœbi 8 culpa dolorque, puer.

6 Opus Niceæ, quod ſecum deportavit Alexandria capta Cæſar Auguſt. Plin. l. 35. c 11. 7 Hyacinthus Lacon, vel ab Oebalo nepote ſuo ex fratre Cynorta. Pauſan. Laconic. 8 *Tu dolor es, facinuſque meum, &c.* Apollo ad Hyacinthum, apud Ovid. 10. Metam.

9 Hermaphroditus marmoreus. clxxiv.

Maſculus intravit 10 fontes, emerſit 11 utrumque;
Pars eſt una 12 patris: cætera 13 matris habet.

9 Plin. l. 7. c. 3. 10 Salmacidis. vide fab. 11. l. 4. Met. Ovid. 11 Utriuſque ſexus. 12 Τοῦ ἄρρενος. 13 Τῆς Αφροδίτης.

14 Danae picta. clxxv.

15 *Cur a te pretium Danae regnator Olympi*
Accepit, gratis ſi tibi 16 Leda dedit?

14 Plin. l. 35. c. 2. 15 *Supr. admonuit nihil eſſe potentius auro, Corruptæ pretium virginis ipſe fuit.* Ovid. eleg. 7. l. 3. Amor. 16 Epig. 54. lib. 1. n. 6.

Perſona Germanica. clxxvi.

17 *Sum figuli luſus ruſi perſona Batavi.*
18 Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

17 Sum larva, perſona, ſeu vultus fictilis Batavi ruſi. 18 Pueris quippe terrori ſunt larvæ.

Hercules 19 Corinthius. clxxvii.

Elidit 20 geminos infans, nec reſpicit angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

19 Ex ære Corinthio. Plin. l. 33. c. 9. 20 Angues ab Herc. in cunis eliſos, & Hydram devictam, vel infantes in fabulis audiverunt.

Hercules fictilis. clxxviii.

21 Iuneulam ex argilla. Plinius l. 35. cap. 12.

SUm fragilis: sed tu, moneo, ne sperne 21 sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerva argentea. clxxix.

22 Vide ep. 2. l. 7. n. 1.
23 Domitianus habet, *Adulatorie*. ut epig. 1. l. 7. num. 3.

DIc mihi virgo ferox, cum sit tibi cassis, & hasta,
Quare non habeas 22 aegida? 23 Cæsar habet.

1 Plin. l. 35. cap. 10.
2 Namque sub illa forma centenos Argi oculos fefell isset.

1 Europa picta. clxxx.

MUtari melius tauro pater optime divum
2 Tunc poteras, Io cum tibi vacca fuit.

Leander marmoreus. clxxxi.

3 Nota sunt Leandri amor, transfretatio, exitus; ex Musæo Ovidii epist. &c.

3 CLamabat tumidis audax Leander in undis,
4 Mergite me fluctus, cum rediturus ero.
4 Parcite, dum propero, mergite, dum redeo.

Sigillum Giberii fictile. clxxxii.

5 Certe erravit Prometheus ille prior in formando gibbere, & monstroso Clesippo, de quo Plin. l. 34. c. 3. lusitque alter hic Prometheus, ideſt, figulus, qui ex argilla in Saturnalitiis muneribus effinxit sigillum gibberis ejusmodi. Alii leg. *Segerii*.

5 EBrius hac fecit terris puto monstra Prometheus:
Saturnalitio lusit & ipse luto.

6 Opusculum de ranarum cum muribus pugna, quod plerique Homero abjudicant. 7 Mæonia oriundum. vide Plutar. lib. de Homero. 8 Et illo lecto, equiore animo his meis veniam dabis. 9 Lipſ. l. 1. epist. qu. 5. ex Anglicano libro emendat *foriis*, i. quisquiliis.

Homeri 6 Batrachomyomachia. clxxxiii.

PErlege 7 Maonio cantatas carmine ranas,
8 Et frontem 9 nugis solvere disce meis.

Homerus in membranis. clxxxiv.

10 Et Odyssea.

ILias, 10 & Priami regnis inimicus Ulysses
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgi-

Virgilii culex. clxxxv.

Accipe facundi culicem, studiose, Maronis:
Ne nugis positis arma, virumque canas.

11 Ne vaces gravioribus studiis per Saturnalia, quibus conveniunt nugæ istæ. Al. *Ne nucibus positis*. 12 Al. *legas*.

Virgilius in membrana. clxxxvi.

Quam brevis immensum capit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

13 An operis magnitudinem respicit, an Poetæ divinam majestatem? 14 Frontispicium habet imaginem Virgilii.

Menandri Thais. clxxxvii.

Hæc primum juvenum lascivos lusit amores;
Nec Glycere, vere Thais amica fuit.

15 Potest legi & *Hic*, i. Menander. 16 Glycera amica erat Menandri, sed comœdiis suis familiariter introducta Thais facta est celebriori nomine. sic exponit Turneb. lib. 9. Adv. c. 14.

Cicero in membranis. clxxxviii.

Si comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

17 Viæ vel longissimæ comites sufficient tibi Ciceronis libri, ut ep. 2. l. 1. videturque Ciceronis stylum quasi Asianum, & redundantem taxare.

* Propertius. clxxxix.

Cynthia facundi carmen juvenile Properti
Accepit famam, nec minus ipsa dedit.

* Al. *Propertii monobiblos*. 18 Vero nomine Hostilia, amica Propertii. 19 Sic ille. Achilles *haud plus debet Mœonidæ, quam sibi Mœonides*.

Livius in membranis. cxc.

Pellibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

20 A styli insurgentis granditate, an ab operis magnitudine, & librorum 140. multitudine? vide Juv. sat. 7. v. 98. & ἀντίθετον τῷ *exiguis*.

Salluſtius. cxci.

21 Quintiliani l. 2. c. 6. & lib. 4. c. 2. Senecæ Rhet. l. 3. decl. & controverſ. 25. l. 5. Corn. Tac. 3. hiſt. Vell. Paterc. hiſt. 2. &c.

HIc erit, ut perhibent 21 doctorum corda 21 virorum,
Primus Romana Criſpus in hiſtoria.

Ovidii Metamorphoſis in membranis. cxcii.

1 Libros 15. Metamor.

HÆc tibi multiplici quæ ſtructa eſt maſſa tabella,
1 *Carmina Naſonis quinque, decemque gerit.*

Tibullus. cxciii.

2 Amavit Tibullus Deliam, quam Apulejus Planiam fuiſſe dicit; Nemeſin item, quam Glyceren ſunt, qui ab Horatio appellatam velint; item Neæram, & Sulpitiam, &c. Gyrald. de Poet. Hiſt. Dialog. 4. Tribuit autem Deliæ Martialis, quod Tibullus Nemeſi. l. 1. el. 5. *Illa regat cunctos, illi ſint omnia curæ, Et juvet in tota me nihil eſſe domo.*

2 USſit amatorem Nemeſis laſciva Tibullum,
In tota juvit quem nihil eſſe domo.

Lucanus. cxciv.

3 Magis Oratoribus, quam Poetis adnumerat eum Fabius c. 1. l. 10. Hiſtoricis alii. 4 Tum quia verſu ſcriptus ſum, tum quia vendibilis.

3 SUnt quidam, qui me dicunt non eſſe Poetam:
Sed qui me vendit bibliopola, 4 putat.

Catullus. cxcv.

5 Elegantes Antitheſeis. vide ep. 62. lib. 1.

5 TAntum * magna ſuo debet * Verona * Catullo,
5 *Quantum * parva ſuo * Mantua * Virgilio.*

* Al. *Calvi de aquæ frigidæ uſu.*

* Calda, & frigida aqua. cxcvi.

6 Hæc carmina dabunt tibi nomina calidarum aquarum: tu, ſi placet, dato hæc carmina aquis frigidis. ſic lufit ep. 6. l. 1. & ep. 99. l. 3. & ep. 55. l. 5. & ep. 59. l. 9. &c. *Hæc tibi quæ fontes, & aquarum nomina dixit.*

6 HÆc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicunt:
Ipſa ſuas melius charta natabit aquas.

* S. *Paullæ.*

7 *Hyperbolice.* q. d. non multo altiores, quam ubi in terra ſedes.

Mulæ * pomiliæ. cxcvii.

HIs tibi de mulis non eſt metuenda ruina;
7 *Altius in terra pene ſedere ſoles.*

Catella

Catella Gallicana. cxcviii.

DElicias parvæ si vis audire catella,
Narranti 8 brevis est pagina 9 tota mihi.

8 Non sufficit. 9 Al. *prima*. ut l. 1. intelgatur epig. 110.

Asturco. cxcix.

10 *HIc brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues,*
Venit ab auriferis gentibus Astur equus.

10 Gradariuiste, & tolus. tarius equus, qui gressus glomerat, est ab Asturia regione Hispaniæ Callaicæ auriferæ. ep. 16. l. 10. vide Lud. Carrion. emen. l. 1. c. 17.

Canis vertagus. cc.

NOn sibi, sed domino venatur 11 vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

11 *A tumbler*, de hac voce Turneb. elaborat l. 18. c. 1.

Palæstrita. cci.

12 *NOn amo, qui vincit, sed qui succumbere 13 novit,*
Et 14 dicit melius τὴν ἀνακλινοπάλην.

12 Non probo luctatorem, qui viribus vincit, sed qui se reclinat, atque ex reflexione palæstræ adversarium dejicit. Poterit. qui volet, & minus honestum elicere sensum ex illa, quam dixi, Domitianus, κλινοπάλη, apud Sueton. c. 22. Domit. & Juv. satt 2. & 9. 13 Al. *non vult*. 14 Conjicio legendum *didicit*.

Simius. ccii.

CAllidus 15 emissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, 16 cercopithecus eram.

15 Evitare missas in se hastas. 16 Ep. 128. supra.

17 Puella Gaditana. cciii.

TAm tremulum crissat, tam blandum prurit, ut ipsum
18 Masturbatorem fecerit Hippolytum.

17 Epi. 42. l. 1 n. 9. vide & Juv. sat. 11. ℣. 162. & sat. 6. ℣. 326.

18 Ut incenderet vel castissimi propositi virum, incitaretque ad libidinem nefandam, ep 42. l. 9. & ep. 97. l. 12.

Cymbala. cciv.

19 *ÆRa Celænaos lugentia matris amores*
Esuriens Gallus vendere sæpe solet.

19 Cymbala, instrumenta ærea, tinnula, & sonora, quibus Galli in sacris Cybeles usi lugebant Arvn puerum Cybeles amasium, cujus patria erat Celænæ opp. Phrygiæ.

Puer cinædus. ccv.

20 Impubes non pumice, aut dropace lęvigatus, ep. 29. l. 2. n. 7.

SIt nobis 20 ætate puer, non pumice levis,
Propter quem placeat nulla puella mihi.

Ceſtos. ccvi.

21 Ep. 13. lib. 6. n. 5. & 7.

21 COlle necte puer meros amores
Ceſton de Veneris ſinu calentem.

Idem. ccvii.

22 Venereo. vide commentatores Horatii ad Odem 13. l. 1. oſcula, quæ Venus Quinta parte ſui nectaris imbuit.

SUme 22 Cytheriaco medicatum nectare ceſton:
Uſſit amatorem 23 balteus iſte Jovem.

23 Epig. 13. l. 6. nu. 7.

Notarius. ccviii.

1 Utut volubili fluat lingua, manus τῶ εἰς τυχὸς διὰ σημείων γράφοντος (ut loquitur Galenus) loquentem prævenit. vide Senec. epiſt. 91. & Auſon. ep. 137.

1 CUrrant verba licet; manus eſt velocior illis:
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

Concha. ccix.

2 Papyrus e cortice junci Ægyptii lęvigetur concha æquorea, quo expeditior ſternatur calamo curſus.

2 LEvis ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat: inoffenſa curret arundo via.

Morio. ccx.

3 Non mentitur, non fimulat ſtultitiam, ſimplex, & a natura fatuus eſt. vide ep. 13. lib. 8.

3 NOn mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſa:
Quiſquis plus juſto non ſapit, ille ſapit.

Caput arietinum. ccxi.

4 Caput vervecinum. Juv. ſat. 3 v. 294. caput arietis, qualis Phryxum transfretavit, vide epig. 51. lib. 10. num. 1.

4 MOllia Phryxæi ſecuiſti colla mariti:
Hoc meruit, tunicam qui tibi ſæpe dedit?

Pumi-

Pumilio. ccxii.

Si ſolum ſpectes hominis caput, 5 *Hectora credes*:
Si ſtantem videas, 6 *Aſtyanacta putes*.

5 Virum.
6 Puerum.

ſic Juvenalis de fœmina caput ædificante: *Andromachen a fronte videbis, Poſt minor eſt Pygmæa virgine, &c.* Sat. 6.

Parma. ccxiii.

7 *Hæc, quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere raro,*
8 *Parma tibi, ſcutum pumilionis erat.*

7 Hoc ingratiam Domitiani, qui oderat parmularios factionis Thracum. 8 Tibi grandi munimentum nimis anguſtum, pumilioni amplum ſatis.

Pueri comœdi. ccxiv.

9 *Non erit in turba quiſquam μισούμενος iſta:*
Sed poterit quivis eſſe διτεχνόπους.

9 Nemo eſt e comœdis iſtis qui ſuſtineat partes inviſi amatoris, & a meretrice rejecti: adeo omnes forma præſtant, ut διτεχνόπους, i. amati, & Thaidi chari. partes agant. Nomina hæc a Menandro in comœdiis uſurpata ex Fulgentio refert Adr. Turnebus l. 9. c. 14.

Fibula. ccxv.

Dic mihi ſimpliciter, 10 *comœdis, & citharœdis*
11 *Fibula quid præſtat? carius ut futuant.*

10 Ep. 81. l. 7.
11 *Solvitur his magno eo, mœdi fibula.* Juv. ſat. 6. V. 3. vide & Marſilii Cagnati Var. obſerv. lib. 2. c. 8.

Accipiter. ccxvi.

Præda fuit volucrum, famulus nunc aucupis idem
Decipit, & 12 captas non ſibi mœret aves.

12 Dolet ſibi prædam ab aucupe, cui ſervit, ereptam. vide Lil. Gyrald. dialog. 6. l. 1.

13 Obſonator. ccxvii.

Dic quotus, & quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

13 *Theatet.* qui obſonia emit.

Calami aucupatorii. ccxviii.

Non tantum calamis, ſed 14 cantu fallitur ales,
Pallida dum tacita 15 creſcit arundo manu.

14 Fiſtulæ, *theocrit.* quæ aves invitat. 15 Dum latitans auceps ſenſim protrudit viſcatos calamos. Arundinibus (inquit Brodæus ad Iſidori ep. l. 3. Anthol. c. 16.) aliis, atque aliis inſitis, & ita creſcentibus, ſumma in parte viſco oblitis, vide ep. 55. l. 9. n. 2.

Cor

Cor bubulum. ccxix.

16 Lipſ. ep. 5. qu. 1. l. legit, *Accipe cor.*

PAuper cauſſidicus nullos referentia nummos
Carmina cum ſcribas: 16 accipe cor, quod habes.

quod abeſt. Sed præplacet Torrentii lectio *Cor bubulum*, in Saturnalibus ſcilicet miſſum, q. d. Accipe ſtupidum, & tuo geminum cor, qui a lucroſo foro te confers ad ſterilia carmina. 77. l. 1.

Cocus. ccxx.

17 Turnebus interpungit: *Non ſatis eſt*

17 NOn ſatis eſt ars ſola coco, ſervire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

ars ſola coco; ſervire palato, Atque cocus domini debet habere gulam. l. 9. c. 24. Alii alias. Ita cocus ex Poſidippo, Καὶ τὰ σώματα γίνωσκε τῶν κεκλυμένων. Athenæus l. 9. c. 5.

Craticula cum veru. ccxxi.

18 In craticula torreantur ofellæ: veru aſſentur apri, &c.

18 PArva tibi curva craticula ſudet ofella:
Spumens in longa cuſpide fumet aper.

Piſtor dulciarius. ccxxii.

19 Dulciarius piſtor conficit dulcia, id-

19 MIlle tibi dulces operum manus iſta figuras
Exſtruit: huic uni parca laborat apis.

eſt, panes mellitos (unde alii legunt *Melle*) in varias figuras formatos, placentas, ſcriblitas, ſpicas, globos, circulos, hamos, lacertulos, &c. Apuleii Metamorph.

Jentacula. ccxxiii.

20 Jentacula prope ſoli ſumebant pueri, aliquando ſenes valetudinarii, ganeones, &c. 21 Galli auroræ prænuncii.

20 SUrgite, *jam vendit* 20 *pueris jentacula piſtor*,
Criſtataque ſonant undique lucis 21 aves.

M. VAL. MARTIALIS

DE SPECTACULIS

*LIBELLUS.

*Quem (quia in eo quædam Martialis tempori non conveniunt, multa ingenium noſtri Poetæ parum ſapiunt) ex mente C. C. V. V. Jani Rutgerſii l. 5. Var. lect. c. 15. & Petri Scriverii in Animadverſion. ſuis, Martiali abdicatum, atque huc rejiciendum curavi, idque non ſine exemplo, fide, & authoritate MS. codicis, qui habetur Oxoniæ in celeberrima Bibliotheca Bodleiana. Ubi etiam extremo loco poſt Apophoreta, inſcribiturque, *Ad Coſ. de Amphitheatro, Marci Valer. Martialis Epigr. lib. 15.*

EPIGRAMMA I.

¶ In Amphitheatrum Cæſaris.

Per inductionem collativam Titianum Amphitheatrum omnibus orbis operibus præfert.

1 *Barbara* 2 *Pyramidum* 3 *ſileat* 4 *miracula* * *Memphis*,
5 *Aſſiduus jactet nec Babylona labor.*

1 Ad Græcorum diſtinctionem, quibus alii omnes Barbari. vide not. 1. in 3. epigrammate. ---- * ---- Nobiliſſima Ægypti civitas, hodie *Cairo*. 2 Moles haſce altiſſimas in ſepulchrorum uſum non ſine profuſa opum oſtentatione reges Ægyptii extruxere a quadrata baſi decreſcendo aſcendentes in formam πυρὸς, unde & nomen. Poſt Herodotum, Melam, Plinium, Solinum, Marcellinum, Diod. Siculum, &c. qui de his, lege Bellonium, qui Pyramides, quæ hodie viſuntur, ipſe dimenſus eſt, lib. 2. obſerv. cap 42. 43. & 44. 3 Signate ad *Barbaros*, & ἀφώνους, vel, fileat miracula, ideſt, non amplius miretur, habeatve pro miraculis. 4 Θεάματα. conſpicua, ſeu ſpectanda propter artificium opera, quæ ſeptem numerantur, quibus & alii ſeptena altera adnumerant, quorum duo, Jovis Olympici templum, & Coloſſus Rhodius, quoniam ad plenam enumerationem a Poeta ſunt omiſſa; I. Scoppa cenſet voluiſſe Martialem hoc epigr. amphitheatrum quinque his ſtructuris anteponere, quapropter 1. altitudinem, 2. celeritatem, 3. ſtatuas, 4. varietatem, & 5. nobilitatem, quem vide Collect. l. 1. c. 29. 5 Eorum, qui laudant. *imo* regum, qui Babylona condiderunt, ſive urbis, horrorum penſilium, murorumque amplitudinem reſpicias, ſive aſſiduitatem operum. namque & ipſe murus, cujus ambitus 350. circiter ſtadiorum erat, intra annum abſolutus eſt, cum diebus ſingulis ſingula perficerentur ſtadia, alii legunt *Aſſyrius*, minus recte.

Nec

*Nec*6 *Triviæ templo*7 *molles laudentur*8 *honores*;
*Dissimulet*que *deum cornibus*10 *ara frequens*;
*Aere nec vacuo*11 *pendentia*12 *Mausolea*
*Laudibus immodicis Cares*13 *in astra ferant*.
*Omnis*14 *Cæsareo cedat*15 *labor*16 *amphitheatro*:
*Unum*17 *præ cunctis fama loquatur*18 *opus*.

6 Dianæ Ephesiæ, vide ep. 65. l. 9. 7 Propter columnas cedrinas, & simulacra lignea, ipsiusq; Dianæ, (ut ajunt) vitigineum. tot incendia hanc interpretationem afferere videntur, sed refragabitur Demetrius ἀργυροκόπος. *aliis*, propter molles Jonas omnis nequitiæ inventores, Deam Multimammiam, festi summa cum pompa, & mollitie celebratam, sacerdotem denique castrarum. vide Aug. Polit. Miscel. c. 51. *Mollis quæ tendit Jonia*. Prop. l. 1. el. 6. hac ratione motus Raderus lectionem τῶν *Jones* præfert τῷ *Honores*. *Aliis* propter signa affabre, & ad vivum efficta. Virg. *Spirantia mollius æra*. & Flaccus, *molles imitabitur ære capillos*. Verum locum hunc proculdubio corruptum, luxatumque variæ Criticorum tentarunt manus, necdum saluti restituerunt. 8 Columnas, statuas, signa, &c. *aliis*, sacrificia. 9 Non usque adeo efferat, non tanquam divinum opus jactet, cum ab Amphitheatro mortali manu facto illam longe superatam videamus. 10 Non Jovis Hammonis apud Nasamonas, quæ nec opibus, nec structura erat insignis: sed βωμὸς κερατινὸς, Apollinis Deliiab ipso quadrimo ex cornibus Cynthiadum caprearum a sorore interfectarum compactus. vid. Plut. lib. de animal. solertia, & in vita Thesei. & Polit. 52. Miscel. hujus meminit & Callimachus in hymno Apollinis. 11 Ad altitudinem 140. pedum sublata, columnisque innixa, summoque cacumini impositam quadrigam, cujus equi suspensis alis volare videbantur. suspensa autem dicebantur, quæ suffulta erant. *Suspendis dentibus orbes*. l. 2. ep 43. 12 Mausoli regis Cariæ tumulum, monumentum illi ab uxore Artemisia extructum. 13 Eleganter respicit ad τὸ ἐν ἀέρι *pendentia*. 14 A Vespasiano auspicato, inceptoque, a Tito F. perfecto, & dedicato. 15 Opus speciosum. 16 In quo ederentur spectacula, & venationes, absque scena, sedibus per gradus undequaque clauso, in quibus loca 87000. ovali forma. ad cujus summiratem ægre visio humana pertingeret. vide Vitruv. Marlianum, Lipsi. de Amphith. &c. 17 Sic & MS. Bodl. Alii *pro*. 18 Amphith. Cæsaris.

* In opera pub. Cæs. II.

* MS. Bodl. *De operibus circa Amphitheatrum*. verum haud ita appositè. quale erat ingenium eorum, qui lemmata præfixerunt omnibus ep. præterquam l. 13. & 14. quæ ipsius authoris sunt.

Vespasiani, atque Titi Cæs. (quibus pleraque libelli hujus spectaculorum epigrammata assignes) beneficentiam celebrat, qui vastum Neronis ædificium demoliti, loco ejus publica extruxere, vel reddidere opera, Colossum, Amphitheatrum, Thermas, Porticum.

1 *Hic ubi*2 *sidereus*3 *propius videt astra*4 *colossus*,
*Et*5 *crescunt media*6 *pegmata*7 *celsa*8 *viæ*;

1 In quarta urbis regione. 2 Cui (dejecto Neronis capite) Vespas. Solis vultum 12. radiis insignem reposuit, dicavitque Soli Sidereo Deo. vide not. 3. in ep. 60. l. 12. & l. 1. ep. 70. 3 Legitur & *propior*. estque *Pathos Metonymicon*. 4 Statua. quam sibi Nero construxerat altam pedes circiter CXX. 5 Extruuntur, vel ex se surgunt. erant enim ---σ--- machinæ αὐτοκινήτοι, quæ ex se in sublime crescebant, aut rursus decrescebant. 7 In tertium, aut quartum tabulatum elata. 8 Sacra.

9 *Invi-*

9 *Invidiosa feri* 10 *radiabant* 11 *atria* 12 *regis*,
13 *Unaque jam tota stabat in urbe domus.*
14 *Hic ubi conspicui venerabilis* 15 *amphitheatri*
Erigitur moles, 16 *stagna Neronis erant.*
17 *Hic, ubi miramur* 18 *velocia munera thermas,*
19 *Abstulerat miseris tecta superbus ager.*
20 *Claudia diffusas ubi porticus explicat* 21 *umbras*,
22 *Ultima pars aulæ deficientis erat.*
Reddita Roma sibi est; & sunt, 23 *te præsule, Cæsar,*
24 *Delicia populi, quæ fuerant Domini.*

9 Odiosa, invisa iis, quorum ædes interceperat incendiarius Nero, ut in usum suum converteret. 10 Auro, gemmisque. 11 Domus prius *Transitoria*, mox incendio absumpta, restituta*que Aurea* nominata. Suet. Ner. c. 31. 12 Crudelis Tyranni Neronis. nomen autem regis semper Romanis invisum. 13 Notum hoc e carmine illo, *Roma domus fiet*, &c. referente Suet. Ner. c. 39. Neronis enim domus a Palatio ad Exquilias usque pertinebat. 14 Inter Cœlium montem, & Exquilias. 15 Ep. 1. not. 15. 16 Stagnum maris instar, circumseptum ædificiis ad urbis speciem. 17 In tertia urbis regione. 18 Celeriter extructa. 19 Incendio enim, & ruinis patriæ domum sibi extruxit, ad eamque arva, stagna, sylvas, pr ospectus, &c. Tacit. 15. Annal. 20 Quæ & Livia, aliis tamen a Livia diversa. 21 Cum suas, tum vitis, quæ subdiales inambulationes umbrosis pergulis opacabat. Plin. lib. 14. cap. 1. 22 Extrema pars domus Aureæ, idest, juxta Exquilias in quinta urbis regione. 23 Te imperatore. 24 Postquam opera, & munera publica facta sunt, quæ nuper in privatas delicias occuparat Nero.

* De gentium confluxu, & congratulatione. III.

* MS. Bodl. *De nationum consensu.*

Ex omni orbis parte (ad quam Rom. populi nomen pervenerat) confluxisse gentes spectandi ludos, salutandique Cæsaris studio, generalique acclamatione illum Patrem patriæ salutasse.

QUa *tam sepositа est, quæ gens tam* 1 *barbara, Cæsar,*
Ex qua spectator non sit 2 *in urbe tua?*
Venit ab 3 *Orpheo* 4 *cultor Rhodopeius Hæmo,*
Venit & epoto 5 *Sarmata fastus equo;*

1 Ex Græcorum divisione mundi, quibus alii omnes Barbari dicti, imo ex suis, qui non ἑλλοίδα incolebant, quive non ore rotundo, molliter, & Attice loquebantur. Ab aspera enim, & inculta pronunciatione Barbaros dicto censet Strabo l. 14. J. C. Scalig. a *Bar*, quod Arabice *Desertum* sonat, more Hebræo geminato ad intentionem. Exerc. & in Theophrast. de pl. 2 Sede imperiali. *vel*, a te restituta, ut præc. ep. 3 Ad montem Hæmum Orphei parentes habitarunt. 4 Thrax agriculturæ studiosus. Rhodope enim mons Thraciæ, *quasi dicas, venere Boreales incolæ.* 5 *Tartari, Russi, Poloni*, ἱππομολγοί. Dionys. Periegef. ἵππων Ἀϊ̈γματι μὶ γυόντες λώκὸν γάλα δαῖτα τιθεῖσ. Virg. Georg. 3. Gelonus, *qui lac concretum cum sanguine potat equino.* & Plin. l. 18. c. 10.

Et

6 *A Meridie.* *Et qui 6 prima bibit deprensi flumina Nili,*
Ægyptii, & Afri, apud quos Nilus primum fluere deprehenditur. neque enim fons Nili tum repertus.
7 Ab Occidente, qui ad Hesperium litus siti. Aliis Britanni, quorum litora, ut & ultima Thule, maris fluctibus feriuntur.
7 Et quem suprema 8 Tethyos unda ferit.
Festinavit 9 Arabs, festinavere 10 Sabai;
Et Cilices 11 nimbis hic maduere suis.
12 Crinibus in nodum tortis venere 12 Sicambri,
Atque 13 aliter tortis crinibus Æthiopes.
14 Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,
Cum verus patria diceris esse pater.

8 Uxor Neptuni, *Metonym.* maris. 9 *Ab Oriente*, e Nabathæa, ideſt, Petræa, & Sceniti, ideſt, deſerta Arabia. 10 Felici Arabia. 11 Κρόκῳ ῥαινόμενα, croci aqua diluti aſperſionibus, quæ in Theatro, & Ampith. fiebant. Cilicia vero croco nobilis. vide epigr. 26. l. 5. not. 4. 12 *Gueldri*, *Synecdoch.* Germani, quorum inſigne obliquare crinem, nodoque ſubſtringere, Tacit. de Germ. & Juven. 13. *madidi torquentes cornua cirro.* 13 A natura, vel Solis ardore, cum Germani artificio cirrati ſint. 14 Lingua varia, acclamatio vero, & mens eadem. MS. Bodl. *Vox diversa sonat populorum: & vox tamen una est, Cum verus, &c.*

Ad Cæſarem, quod expulerit delatores. IV.

Si ad Titum hoc Epigr. [quod veriſimilius] referas, teſtes habes Tranquillum c. 8. Titi, & Xiphilin. in Tito. Si ad Domitianum, eundem habes Tranquil. c. 9. Domitiani.

1 Delatores, calumniatores fiſcales, qui ſub Nerone divitum opibus inſidiati, eos qua jure, qua injuria accuſationibus vexarant.
1 *Turba gravis paci, placidæq; inimica quieti,*
Quæ semper miseras solicitabat opes,
2 *Tradita Getulis: 3 nec cepit arena nocentes;*
Et delator 4 habet, quod dabat, exsilium.
* *Exsulat 5 Ausonia profugus delator ab 5 urbe:*
6 Impensis vitam principis annumeres.

2 Relegata in arenoſa, & deſerta Africæ loca. legunt alii, *Traducta est Gyaris*, alii *Cybiris*. MS. Bodl. *Getulis*. Lipſ. c. 11. l. 2. de Cruce legit, *Traducta est titulis*. pro more noxios traducendi per forum, ſeu Amphith. appenſis collo titulis, & inſcriptionibus criminum. & Suet. c. 8. Titi. *delatores assidue in foro fustibus, & flagellis cæsos, novissime traductos per Amphitheatri arenam, partim subjici in servos, aut venire, partim in asperrimas insularum avehi imperavit.* Traditi ſunt delatores Getulis, magiſtris ſcilicet leonum, ut eos ipſi ſuis leonibus laniandos objicerent: quos tamen quum Arena non caperet, pulſi ſunt quidam in exilium. Scalig. & Scriv. 3 Tantus eſt delatorum numerus, ut vix capiat eos Amphith. imo vix inſulæ. *Plinius in Panegyrico Trajani.* 4 Elationis pœna, quæ veteribus placuit.
* Diſtichon hoc a præcedenti tetraſticho dividunt Scal. & Scriv. ut ſit aliud epigr. 5 Roma urbe Italiæ ab Aurone Ulyſſis, & Calypſus filio, n. 6. 6 Curis, beneficiis, muneribus.

De

Ex Pasiphaes spectaculo. V.

Inter alia spectacula exhibitæ sunt & priscæ fabulæ, in arena actæ. hic autem Pasiphaes nefandus cum tauro concubitus, † quale inter Pyrrhicarum argumenta repræsentarat Nero, ut multi spectantium crederent. vide Sueton. Neron. seu lib. 6. cap. 12. & Apuleji Metamor. 10.

† Idem fuisse censet I. Rutgersius Var. Lect. l. 5. c. 15. proinde non Martialis esse hos epig.

1 *Unctam Pasiphaen* 1 *Dictæo, credite, tauro:*
Vidimus; accepit fabula prisca fidem.
2 *Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:*
Quicquid fama canit, donat arena tibi.

1 Cretensi, 2 Dicte monte Cretæ.
2 Nec sibi tantum applaudant veteres, quod hujusmodi fabulas ingeniose finxerint, nos enim eas artificiose actas in Amphitheatro vidimus.

Fœminæ in Amphitheatro cum leone certamen. VI.

Prisci temporis venationibus hasce Cæsaris anteponit, eo nomine, quod vel fœmina in Amphitheatro leonem interfecerit, quem laborem inter summas Herculis laudes decantarat antiquitas:

Belliger 1 *invictis quod* 2 *Mars tibi sævit in armis,*
Non satis est, Cæsar, sævit & ipsa 3 *Venus.*
4 *Prostratum Nemees & vasta in valle* 5 *leonem,*
Nobile, & Herculeum fama canebat opus.
6 *Prisca fides taceat: nam post tua* 7 *munera, Cæsar,*
Hac jam 8 *fœminea vidimus acta manu.*

1 In quibus ipsi viri non victi, sed victores sunt virorum & bestiarum, quibuscum committuntur.
2 Virilis sexus. Alludit autem ad morem gladiatorum, venatorumque habitu dei alicujus pugnantium. nec non ad Amphith. Marti dedicatum, ut & theatrum Veneri. 3 Muliebris sexus. ἀντιθέτως Marti bellicoso mollis, & imbellis dea. infra not. 8. 4 Alii leg. *Prostratum vasta Nemeos in valle leonem*, ne otiose abundet, &. Dividit &] hoc epig. Pet. Scriv. legitque *Prostratum Nemeæ, sed vasta mole, leonem, Nobile, &c.* 5 Quem confecit Hercules in sylva Nemeea, inter Cleonas, & Phliuntem. 6 Emphatice. amplificatrix veri vetustas, quæ incerta in majus ferre solet, præcedenti ep. *Longæva vetustas.* 7 Munera proprie ad gladiatorios ludos spectant; sed & includunt naumachias, & venationes: quæ vel *pugnæ*, ejusque bestiarum inter se commissarum, aut bestiariorum, θηριομαχῶν qui cum feris congrediebantur, aut ubi victi objectabantur feris capitis rei, malefici, & miselli Christiani: vel *direptionis* missilium per tesseras, vel sine tessera. 8 Namque in Romanam arenam descendere sustinuerunt fœminæ. Xiphilin. in Nerone. & Tito. Suet. Ner. c. 11. Tacit. Annal. 15. Juv. Sat. 1. v. 22.

¶ Pa-

¶ Pœna Laureoli. VII.

Damnati in Amphitheatrum producebantur fabulæ alicujus personam sustinentes, veluti Herculis ardentis, Orphei discerpti, Phaethontis, aut Jcari decidentium inter feras, &c. Hic capitis quidem reus ob parricidium, domini necem, sacrilegium, vel urbis incendium cruci affixus vere ab urso laniatus Laureolum mimum repræsentat.

Qualiter in 1 Scythica religatus 1 rupe Prometheus
2 Assiduam 3 nimio pectore pavit 4 avem:
*Nuda 5 Caledonio sic * pectora præbuit urso,*
6 Non falsa pendens in cruce 7 Laureolus.
Vivebant laceri membris stillantibus artus,
8 Inque omni nusquam corpore corpus erat.
** Denique supplicium dederat necis ille paternę;*
Vel domini jugulum foderat ense nocens:
Templa vel 9 arcano demens spoliaverat 9 auro;
Subdiderat sęvas vel tibi Roma faces.
10 Vicerat antiquæ sceleratus crimina famę,
11 In quo, qua fuerat fabula, pęna fuit.

1 Caucaso. 2 Interdiu vescentem. 3 --- noctu in pœnas renascenti jecore --- P. Scriver. leg. *Vivo viscere*. idest, fęcundo, immortali. 4 --- Aquilam. 5 E Scotia, *Synecdoch.* in Septentrionalibus enim plagis ursi maximi, & sævissimi. * *Viscera* Bodl. MS. 6 Non ficto dramate, in quo quis ursi pellę tectus (uti Nero apud Suetonium c. 29.) fictitium Laureolum dilaniare videretur; non in ficta cruce, uti agebat Laureolum Lentulus (Juvenal. Satyr. 8. judice) dignus vera cruce; sed vere totum corpus laceratus. 7 Damnatus iste, Laureoli latronis urso expositi mimum vere agens. 8 Totus evisceratus, carne nudatus, nil nisi vulnus. σχῆμ' ὀξύμωρον. * Versus insequentes quatuor tanquam spurii relegantur ad nescio quem Panormitanum. 9 Ornatu, statuis, vasis templorum aureis, ἀναθήμασι: vel etiam privato auro templis custodiæ causa deposito. 10 Admiserat sane aliquod crimen Laureoli illius latrocinio gravius. 11 Sic epig. 5. supra *Accepit fabula prisca fidem*. & infra epig. 21. not. 16.

* MS. Bodl. *Ad Dædalum laceratum ab urso.*

* De Dædalo. VIII.

Damnato cuidam, & (ut in præcedentis epig. argumento) Dædali fab. in supplicium agenti, dum pegmate excussus, quasi e Minois arce evolaturus in feras decideret, insultans optat Dædali (ut est in fab.) pennas.

Dædale, Lucano cum sic lacereris ab urso,
Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas!

Simile quid de Icaro juxta Neronis ὑπανίσχον decidente, vide apud Tranquill. Ner. cap. 12.

De

De Rhinocerote. IX.

Rhinoceros ægre, lenteque irritatus, præter spem tandem in feras irruens taurum jactabat non secus, ac taurus pilam.

Prastitit exhibitus tota tibi, Cæsar, arena,
Qua non 1 *promisit, prælia* 2 *rhinoceros.*
O quam terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, 3 *cui pila taurus erat!*

1 Sic infra epig. 22. *Desperabantur promissi prælia Martis*, a Cæsare scilicet promissi, vult Jos. Scalig. hic ergo legit *promisti*. Quod mihi durius videtur, quam noster dare, aut etiam ferre potuerit.

2 Ingens bellua, cui nomen dedit τὸ ἐπ' ἀκρᾷ τῇ ῥινὶ κέρας, καὶ ἄλλο ὑπὲρ αὐτῷ ὑμέγα. Pausan. lib. 9. quamvis & hæc relatio de 2. cornibus non ita gravi fide constet.

3 Ep. 53. l. 14. & ep. 19. infra.

De Leone, qui gubernatorem offendit. X.

Cæsarem a justitia laudat, qui leonem, quod magistrum læserat, occiderat ve, telis confossum interfici jussit.

Læserat 1 *ingrato leo perfidus ore magistrum,*
Ausus tam 2 *notas contemerare manus.*
Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas;
Et qui non tulerat verbera, 3 *tela tulit.*
4 *Quos decet esse hominum tali sub principe mores,*
Qui jubet 5 *ingenium mitius esse feris?*

1 In custodem, rectorem mansuetarium, sed οὐκ ἔστι λέουσι, καὶ ἀνδράσιν ὁμοία πίστις.

2 Magistri coercentis, vel forte irritantis, ut epig. 22. infra.

3 Venabula, jacula consicientium. 4 A minori. 5 Hemistichium ex Ovidiano illo, eleg. 10. lib. 1. *Turpe erit ingenium mitius esse feris*.

De Urso. XI.

Novum venationis genus prædicat, ursum scilicet viscoimplicitum.

1 *Præceps sanguinea dum se rotat ursus arena,*
2 *Implicitam visco perdidit ille fugam.*
3 *Splendida jam tecto cessent venabula ferro;*
Nec volet excussa lancea torta manu.

1. Ursus capiti quod dedit illi natura invalidissimum, prætentis anterioribus pedibus, demissoque ad terram capite se in orbem volutare solet ad declinandam plagarum vim. 2 Hæsit visco impeditus.

3 Postquam nova hæc, & tuta inventa est ferarum viscatio, cessent recondita venabula, quibus cominus, & lanceæ, quibus eminus feras conficimus.

4 De-

4 Argute claudit epig. antithetis ex permutatione utriusque artificii. *deprehendere* enim proprie venatoris, *Capiare* aucupis est. *vel sic*. Quid jam supereſt, niſi ut feræ etiam volitent, easque capiat venator? namque eadem arte capiuntur, qua aves.

4 *Deprendat vacuo venator in aere prædam,*
Si captare feras aucupis arte placet.

De sue, quæ ex vulnere peperit. XII.

1 Amphitheatralis venationis, quæ Dianæ sacra. 2 Pugnas. 3 Cum emiſſa manu lancea fix. feram ſuem fugientem. 4 O Diana, Lucina, Ilithya, Dea parturientibus præfecta, crudeliter ſane obſtetricio defungeris officio, ſi per vulnus pariendum ſit. 5 Et tamen pluribus voluiſſet mori vulneribus, ut per vulnera ſuculis pluribus naſcendi pateret iter. 6 Vulneris, & funeris. 7 Semeles a Jove fulminatæ utero extractum, Joviſque femori inſutum, Dithyrambum.

INter 1 Cæſarea 2 diſcrimina ſæva Diana
3 Fixiſſet gravidam cum levis haſta ſuem;
Exiliit partus miſeræ de vulnere matris.
4 O Lucina ferox, hoc peperiſſe ſuit?
5 Pluribus illa mori voluiſſet ſaucia telis,
Omnibus ut natis 6 triſte pateret iter.
Quis negat eſſe 7 ſatum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite: nata fera eſt.

¶ De eadem. XIII.

1 Epi. præc. *levi*, quia volatili, hic *gravi*, quia lethali. 2 Suam amiſit, ſuculo dedit. 3 Quæ certo jaculatur, errare neſcit. εὐστοχωτάτης. 4 Venatricis, & obſtetricis.

ICta 1 gravi telo, confoſſaque vulnere, mater
Sus 2 pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quam certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego 3 Lucina credo fuiſſe manum.
Experta eſt numen moriens 4 utriuſque Diana,
Quæ ſoluta parens, quæque peremta fera eſt.

De eadem. XIV.

1 Partui proxima. 2 Rectius legas *pignore*. namque unicum peperit ſuculum, cæteri matris funere tumulati. 3 *Caſus ubique valet*

SUt fera 1 jam gravior, maturi 2 pignora ventri
Emiſit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.
3 O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!

De Carpophoro venatore. XV.

Carpophorum prope adoleſcentem Domitiano carum, virtutis, glorieque ſtudio in θηριομαχίας Amphitheatrales deſcendentem Me-

lea-

Ieagro, & Herculi præfert, ut infra epig. 27. Jaſoni, & Theſeo. vide & epig. 23.

1 *Summa tua, Meleagre, fuit qua gloria fama:*
2 *Quantula Carpophori portio, fuſus aper!*
Ille & 3 præcipiti venabula condidit urſo,
4 *Primus in Arctoi qui fuit arce poli;*
Stravit & ignota ſpectandum mole leonem,
5 *Herculeas potuit qui decuiſſe manus:*
Et volucrem 6 longo 7 porrexit vulnere pardum,
8 *Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.*

1 Calydonius aper neglecta Dianæ vindex, a Meleagro (vel ut alii ab Atal.) cæſus. 2 Quota pars eſt famæ Carpophori? 3 Vide not. 1. in ep. 11. ſupra. &c. 4 Maximus in eis, qui ſub plaga Arcto ſubjecta, aut vicina. vide ſupra not. 5. ep. 7. alii ad Helicem urſam cæleſtem reſpicere poetam volunt. Aſaniæ, & Liræ. 5 Inſtar Nemæi illius, quem ſtravit Hercules. 6 Eminus lancea, haſta miſſa. 7 Occidit, ſorte a more extendendi, & collocandi defunctos ſumptum. 8 Indefeſſus adhuc, & integris viribus, perinde ac recens, novæque pugnæ potens.

* De Hercule inſidente tauro ad cœlum rapto. XVI.

* *Ita* MS. *Bodlejan.*

Ediderat Domitianus ſpectaculum, quo Hercules tauro vectus in cælum portabatur. fiebatque hoc per machinamentum ἀιρο-βατικὸν, ſeu ἐώρυς. Poeta taurum hunc Jovis tauro collatum anteponit.

1 *Raptus abit media quod ad æthera taurus arena;*
2 *Non fuit hoc artis, ſed pietatis opus.*
Vexerat Europen 3 fraterna per æquora taurus,
At nunc 4 Alcidem 5 taurus in aſtra tulit.
6 *Cæſaris, atque Jovis confer 7 nunc ſchema:*
juvenci
8 *Par onus ut tulerint; 9 altius iſte tulit.*

1 Pegmate, ſupra epigr. 2. not. 4. γερανῷ machina, qua in ſublime rapiebantur perſonæ e ſcena in aera. ut a Borea Orythia, ab Aurora Memnon, ab anguibus Medea, &c. 2 Non tam machinamenti fuit artificium, quam pii numinis, aura arti adſpirans. 3 Neptunia regna, maria (credo) vel Domitiani effigiem Herculis habitu, quem ipſe affectavit, gentemque Flaviam referri voluit ad Reatinos, & comitem Herculis. vide Sueton. Veſpaſ. cap. 12. 5 Tauro huic ligneo Imperatorem incluſum volunt nonnulli, ut quadret ſchema eum Jove ſub ſpecie tauri, verum nec placet, nec opus eſt: namque --- σ --- A Cæſare exhibitus in ſpectaculo hic taurus. 7 Putat Rutgerſius hoc epig. ad Aruntium Stellam, inter alia, ſcriptum fuiſſe, legendumque, *confer nunc, Stella, juvencos*. 8 Fac eos tuliſſe par onus, quod tamen non fuit. ille enim puellam, hic heroa, &c. 9 Ludit in ambiguitate vocis *alti*, quod aliquando pro cœlo, quandoque pro mari ſumitur. Jovis autem taurus Europam per mare, Cæſaris taurus Herculem per aera (quod mari altius) tulit. huic ſimile ep. 7. l. 1.

De

De supplice elephante. XVII.

1 Infra ep. 19. 2 Facit hoc non a magistro jussus, & edoctus, ut alibi elephantes. sic epig. 15. & 100. lib. 1. docile animal elephas, & religiosum, Solem enim & Lunam naturæ instinctu adorat. 3 MS. Bodl. *nostrum sentit & ille sovem*. MS. Scriv. *Deum*, idest, Cæsarem.

QUod pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic modo qui 1 tauro jam metuendus erat,
2 Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro:
Crede mihi, 3 numen sentit & ille tuum.

De tigride, & leone. XVIII.

1 Non ita frequens huc adducta ex Hyrcanis sylvis, videturque respicere ad morem surripiendi catulos Trigidis, cum enim fœtus insidiis ereptos videt, insequitur raptorem animal perniciſſimum, ille unum abjicit e catulis, quem mater ad cubile reportat, rursusque raptorem insequenti alterum abjicit; mox tertium, &c. ita ille unicum vix nactus navim conscendit. Plin. l. 8. cap. 10. Solin. cap. 21. 2 Ad nos translata fortior, & animosior facta est.

LAmbere securi dextram consueta magistri
Tigris, ab Hyrcano gloria 1 rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, sylvis dum vixit in altis:
2 Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

De tauro, & elephante. XIX.

1 Tauros irritare solebant, & ad pugnam incitare igne, stimulis, & pilis --- 2 --- quæ fiebant ad effigiem humanam e pannis purpureis fœno, stramineve suffartis, quo colore tauri maxime efferantur. Senec. 3. de Ira, cap. 30. Plutarch. connub. præcept. 3 Ramiresf. e vet. cap. legit *petitus* hac mente; dum incitatus, & ardens ira taurus cornuum vi fretus elephantem nisus est in altum tollere. Legunt alii *Petitus*, exponuntque *ardorem cornutum* irati elephantis dentes, quos sunt, qui cornua esse contendant. vide lib. 1. epig. 73. not. 6. MS. Bodl. *cornuto abs ore petitus*. 4 Eadem facilitate, qua pilas. 5 Huc retrahendum putat Rutgersius fragmentum, quod sub finem hujus libri habetur: *Cedere majori, virtutis fama secunda est. Illa gravis palma est, quam minor hostis habet*, atque ideo concinnari, consummarique epig.

QUi modo per totam, 1 flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra 2 pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore 3 petitus,
Dum facilem tolli 4 sic elephanta putat.

De

De pari gladiatorum. xx.

1 *DUm peteret pars hac Myrinum, pars illa Triumphum,*
2 *Promisit pariter Cæsar utraque manu.*
Non potuit melius 3 litem finire 3 jocosam.
O dulce invicti principis ingenium.

1 Dum auctarium, vel suppositiuum alteri gladiatori postularet populi pars, alia Myrinum (de quo epig. 29. l. 12.) alia Triumphum, duos e gladiatoribus, quos viribus, arte, ornatu eximios alebat proprios, & peculiares sibi Cæsar. Suet. Dom. 4. 2 Utrumque par significavit se daturum, utraque exporrecta manu, salutationis, & consensus nota e castris in Arenam translata. 3 Studium populi alterius alterum petentis, quæ Ausonio *cuneati lata theatri Seditio*.

¶ De Orpheo. xxi.

Orphei fab. in Amphitheatro exhibita est. Damnatus vero quispiam (ut dict. supr. in arg. ep. 7.) vere ab urso laniatus est, ut Orpheus a Bacchis discerptus fertur.

QUidquid in 1 Orpheo Rhodope spectasse theatro
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
2 *Repserunt scopuli, mirandaque 3 sylva cucurrit,*
Quale fuisse 3 nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum 4 pecudum, & genus omne ferarum,
Et supra vatem 5 multa pependit 5 avis.
Ipse sed 6 ingrato jacuit laceratus ab urso.
7 *Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.*

1 Threiiciis vallibus, seu planicie ad Hemum, Rhodopenve, quæ ad similitudinem veri theatri refert poeta, ut Ov. 11. Meta. *Mænades Orphei titulum rapuere theatri.* 2 Hęc autem vel per machinamenta νευροσπαστικά, vel ab hominibus in truncis arborum, scopulisq; latitantibus movebantur. 3 Horti aureis pomis, idest, citriis (ut refert e Jubę commentariis Æmilianus apud Athenęum l. 3. c. 6.) insignes, quos habuerunt in extrema Æthiopiæ parte filię Hesperi fratris Atlantis. 4 Al. *Pecoris*, alii *pecudum genus*, *atq; ferarum*. sed acutiori sensu retineatur vetus lectio. neque enim pecudes domesticæ, sed feræ Orpheum insecutę, quas voce illius blanda, citharęq; sono delinitas crederes pecudes. 5 Filo, vel reti coercitę tenuissimo, ne avolarent, aves multæ. 6 Male vatis musicam compensanti. 7 Supra epig. 7. not. 11.

De rhinocerote. xxii.

1 *SOlicitant 2 pavidi dum 3 rhinocerota magistri,*
Seque diu magnæ colligit ira feræ;

1 Feras ad pugnam irritare solebant stimulis, igne, flagellis, pilis, mappis. modo epig. 19. not. 1. 2 Verentes, ne in se bestiam moverent. *Vel* ne, si non moveretur in pugnam, populo displicerent, qui lentas oderat pugnas, ut ultimo sequentis epig. versu. 3 Supra epig. 9.

Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus ante furor:
Namque 4 gravem gemino cornu sic extulit urum,
Jactat ut impositas taurus in astra 5 pilas.

4 Gemino cornu infestum urum. Ita legendum divinabat J. Douza, assensit Jos. Scalig. exponit Petr. Scriv. non ut vulgo *arsum*, vide epig. 9. not. 2. 5 Supra epig. 19. not. 1.

* De Carpophoro. XXIII.

1 *Dorica quam certo venabula dirigit ictu*
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
2 *Ille tulit geminos facili cervice juvencos;*
Illi cessit atrox bubalus, atque bison.
Hunc leo cum fugeret, præceps in 3 tela cucurrit:
I nunc, 4 & lentas corripe, turba, moras.

* Vide epig. 25. supra. 1 Græca, ab inventore Græco. Plin. cap. 56. l. 8. Aliis Laconica. Lacones enim venatores strenui, iidem Dorici generis fuerunt. *Vel* a Doride, in qua Pindus mons, opt. materiæ ad hastilia ferax. vide Turneb. Adv. l. 17. c. 2. legitur & *Norica*, quæ regio armorum fabrica illustris. 2 Idem Carpophorus facili cervicis deflexione, agilique corporis declinatione excepit duos tauros, eosque prehensis cornibus humi affixit. 3 Subsessorum, qui in insidiis latent in venatoris subsidium, ubi opus sit. 4 Neque enim habet populus, quod hic queratur de tarditate congressus, quæ alias illi molesta. vide præced. epig. not. 2.

De naumachia. XXIV.

Navale prælium a Tito, *Suet.* 7. vel a Domitiano, *Suet.* 4. in Amphitheatro exhibitum, subito immissa per tubos aqua, ut novum hospitem, & e longinquo advenam tum primum spectatorem fallat, credentem scilicet pontum esse, nisi mox emissam ad munera gladiatoria viderit aquam.

Si quis ades longis 1 serus spectator ab oris,
Cui lux prima 2 sacri muneris ista fuit:
Ne te decipiat ratibus 3 navalis Enyo,
Et par unda fretis; hic modo terra fuit.
Non credis? 4 spectes, dum laxent æquora
Martem;
Parva mora est; dices: hic modo pontus erat.

1 Per itineris longinquitatem, supra epig. 3. 2 Qui jam primum spectas Naumachiam, Neptuno sacram, vel a Divo Cæsare exhibitam. 3 Prælium navale. Est autem Bellona, bellorum Dea, Martis soror. 4 Expectes modo, dum certamini finem faciant æquora emissa.

De

De Leandro. xxv.

Domitiani clementiam Neptuni sævitiæ anteponit, cum fictitius hic Leander e Cæsaris mari Amphitheatrali enatarit, ille verus in Hellesponto perierit.

Quod nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda,
Desine mirari: 1 Cæsaris unda fuit.
2 *Cum peteret dulces audax Leandrus amores,*
Et fessus tumidis jam premeretur aquis;
Sic miser instantes affatus dicitur undas:
Parcite, dum propero; 3 mergite, dum redeo.

1 Pontus a Cæsare per tubos in Amphith. inductus.
2 Distichon superius plenum habuit epig. sensum, & argutiam. quod sequitur tetrastichon, videtur ὑποβολιμαῖον.
3 Sic epig. 179. l. 14.

De natatoribus. xxvi.

De nautis habet MS. Bodl.

Juvenes natatores Nereidum habitu in æquore Amphitheatrali exhibiti a Cæsare, credo Tito, namque simile quid de illo refert Dio: quod artificiosum Cæsaris spectaculum vel veris Nereidum lusibus præfert.

Lusit 1 Nereidum 2 docilis 3 chorus 4 æquore toto,
Et vario 5 faciles 6 ordine pinxit aquas.
7 *Fuscina dente minax*, 8 *nexu fuit anchora curvo:*
Credidimus 9 remum, credidimusque 10 ratem,
Et 11 gratum nautis sidus fulgere Laconum,
12 Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
13 Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit.

1 Nympharum maris, Nerei, & Doridis filiarum L.
2 Natandi peritus, *respiciique juvenes*. vel edoctus a chorodidascalo, vel a Thetide, aut Cæsare, ut ultimo versu hujus epig. 3 Agmen. 4 In Amphitheatrum inducto. 5 Facile natatoribus cedentes. 6 Mutato ordine, & serie alia, atque alia schemata expresserunt natatores. Varias rerum formas in aquæ superficie (cujusmodi hodie artificiosus videmus saltationes, & figuras in τακτικοῖς militaribus) repræsentarunt —— 7 —— Tridentis Neptuni —— 8 —— Anchoræ —— 9 —— Remi —— 10 —— Ratis —— 11 —— Siderum διοσκούρων. Castoris, & Pollucis —— 12 —— Velorum. 13 Accepitne lusus hosce Cæsar a Thetide, an ipsa potius a Cæsare docta est?

Blanditur Cæsari. XXVII.

Supra epi. 15. Carpophoro Meleagrum, & Herculem postposuit, hic eidem Herculem, Theseum, Bellerophontem, Jasonem, & Perseum.

1 Alii legunt *Jam nullum in monstris*. Unde Scriverius parum immutatum legit, *Jam nullo in monstris*, hac mente: Non opus fuisset toto orbe peragrato ad monstra diversis in partibus domanda, in uno Amphitheatro unus suffecisset Carpophorus. Sed MS. Bodl. clare habet: *Jam nullum a monstris orbe fuisset opus*, idest, Nullum orbi a monstris fuisset negotium, aut periculum. 2 Urbs illa Atticæ non timeret Cretæum taurum, ab Hercule cæsum, quod tamen Theseo adscribitur. 3. Non sylva Nemeæa inter Cleonas, & Phliuntem timuisset leonem, non Arcadia aprum, quos confecit Hercules. 4 Repullulantibus capitibus crescens malum uno ictu simul interfecisset. 5 Idem MS. Bodl. habet *Hinc*, idest, ab hac manu, vel uno ictu periisset triforme illud monstrum Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δ' δράκων, μέσση δ' χίμαιρα, quæ a Bellerophonte domita est non sine diutino prælio. 6 Al. *Æripedes*, χαλκόποδας. melius legas *Ignipedes*. φλόγα φυσιόωντε. 7 Absque Medeæ ope, & arte. 8 Laomedontis filiam ceto expositam, quam asseruit Her. 9 Cephei, & Cassiopes filiam, quam ceto expositam liberavit Perseus. 10 Ite jam, subducite rationes, comperietis Herculis labores per omnem vitam non excessisse XII. numerum: Carpophorus uno spectaculo XX. stravit feras.

Sæcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
1 Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
2 Non Marathon taurum, 3 Nemee frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus 4 hydræ mors una fuisset,
5 Huic percussa foret tota Chimæra semel.
6 Ignipedes posset 7 sine Colchide vincere tauros,
Solvere & 8 Hesionem solus, & 9 Andromeden.
10 Herculea laudis numeretur gloria: plus est
Bis denas pariter perdomuisse feras.

De Naumachia. XXVIII.

Ita emendarat P. Scriv. confirmatque MS. Bodl.

Otiosum lemma, ineptum, & alienum a sensu epigrammatis, aut mente poetæ, qui lemmata sua libris tantum ultimo, atque penultimo præfixit: ut apparet epig. 3. lib. 13. & epig. 2. lib. 14. hoc autem epigrammate Titi (ut videtur ex Xiphilino) naumachiam præfert illis Augusti, Claudii, Neronis.

1 MS. Bodl. ut & alii: *Augusti labor hic fuerat*. August. nudas exhibuit naumachias cis Tiberim. *Suet.* 43. *Aug. Tac.* 14. *Annal* nisi respiciat exercitationem classium in lacu Lucrino ad bellum Siculum. *Sueton. Aug.* * Prælia navalia.

1 Augusti laudes fuerant committere classes,
*Et * freta navali solicitare tuba:*

2 Ce-

2 *Cæſaris hæc noſtri pars eſt quota? vidit in undis*
Et Thetis 3 *ignotas, & Galatea feras.*
Vidit in 4 *æquoreo ferventes pulvere currus,*
Et 5 *domini Triton ipſe putavit equos.*
6 *Dumq; parat ſavis ratibus fera prælia Nereus,*
7 *Abnuit in liquidis ire* 8 *pedeſter aquis.*
Quidquid & in 9 *Circo ſpectatur, &* 10 *amphitheatro,*
11 *Dives Cæſarea præſtitit unda tibi.*
12 *Fucinus, &* 13 *pigri taceantur ſtagna Neronis:*
Hanc norint unam ſæcula 14 *Naumachiam.*

2 Titi, ſeu mavis Domitiani.
3 Equi enim, tauri, aliaque animalia edocta fuerunt id omne in aquis facere, quod in terra conſueverant.
4 Imbrico ex aſpergine equorum natantium, Neptunique fictitii currum trahentium. alii volunt potius leniter aquæ ſuperficiei ſubſtratos, & in his currus tractos. vel Metaph. Catachreſtica, a pulverulentis Amphitheatri, aut Circi ludis ad Naumachiam. 5 Neptuni. 6 Dumque claſſes obit, inſtituit, diſponit ad Naumachiam Neptunus. 7 Hic etiam Bollejanus Cod. Scriv. concinit. *Horruit in liquid.* 8 Curru triumphali vectus, quem trahunt quatuor equi, ſeu vituli marini, aut balænæ. 9 Certamina curulia, Gymnica, pompæ. 10 Gladiatores, venationes, naumachiæ, emendo *amphitheatro Cæſareo, dives, &c.* 11 Omni ludorum genere abundans. 12 Claudii naumachiæ in lacu Fucino. *Sueton. Claud. c. 21. Tac. Ann. 12.* 13 Referas per Hypallagen Metonym. ad ſtagna, vel ad ignaviam, mollitiemque Neronis. leg. & *diri.* 14 Naumachia, & feræ exhibitæ fuerunt a Nerone inductis aquis in ligneum ſuum Amphitheatrum. *Xiphil.*

De Priſco, & Vero gladiatoribus. XXIX.

Martiali epigramma hoc adſcriptum Joſ. Scaliger primus publicavit, cujus hæc ſententia. Par gladiatorum poſtulatitium, vel a Cæſare exhibitum (ut ſupra epig. 20.) ubi diu æquo pugnaſſet Marte, populus vel favore, vel moræ tædio miſſionem utrique gladiatori petiit. Cæſar arenæ lege jubet agi, nec dirimi certamen fert, niſi altero victo. Spectantem interea populum donis, & miſſilibus moratur. utrique tandem ſimul ictu pari læſo palmas miſit, & rudes.

Deſiderantur, quæ ſequuntur ep. in MS. Bodl.

CUm traheret Priſcus, traheret certamina Verus,
Eſſet & æqualis Mars utriuſque diu;
1 *Miſſio ſæpe* 2 *viris magno clamore petita eſt:*
Sed Cæſar legi paruit ipſe ſuæ.

1 Miſſio erat, quoties læſus, aut victus victori eripiebatur a principe, vel munerario ex faventia populi, quam ſignificabat preſſo pollice. 2 Gladiatoribus.

Lex erat, ad digitum posita concurrere palma,
Quod licuit, 4 lances, donaque sæpe dedit.
Inventus tamen est finis discriminis æqui,
Pugnavere pares, succubuere pares.
Missi utriq; 5 rudes, & 6 palmas Cæsar utrique;
7 Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar,
Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

3 Concursu digitorum dimicatione palmam inter se sortit. Pet. Scriv. quem vide. Alii sublato digito se victum agnoscere, exp.

4 Obsonia in lancibus, & dona, ut reficeret, animumque adderet gladiatoribus; vel populo, quo patientius ferret longæ pugnæ moram. 5 Scipiones, quibus veterani gladiatores donati in signum magisterii, liberi ab arena in reliquam vitam pronunciabantur. 6 Præsentis certaminis præmia. 7 Missionem, palmam, & rudem.

Ad Cæsarem. XXX.

* *Da veniam subitis: non displicuisse meretur,*
Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

* Hæc distichа vel mutila sunt, & corrupta, vel Martialis non sunt. ex fragmentis illi adscribuntur.

Alterum. XXXI.

Cedere majori, virtutis fama secunda est.
Illa gravis palmæ est, quam minor hostis habet.

FINIS.

SCRI-

SCRIPTORUM VETERUM, AC RECENTIORUM QUORUNDAM DE M. VALERIO MARTIALE TESTIMONIA.

C. PLINIUS CÆCILIUS SECUNDUS Cornelio Prisco suo S.

(Epistola lib. III. ultima.)

AUdio Valerium Martialem decessisse, & molestè fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis, nec candoris minus. Prosequutus eram viatico secedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam versiculis, quos de me composuit. Fuit moris antiqui, eos, qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Nostris vero temporibus, ut alia speciosa, & egregia, ita hoc in primis exolevit. Nam postquam desiimus facere laudanda, landari quoque ineptum putamus. Quæris, qui sint versiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipsum volumen, nisi quosdam tenerem. Tu, si placuerint hi, cæteros in libro requires. *(lib. x. epig. xix.)* Alloquitur Musam, mandat, ut domum meam in Exquiliis quærat, adeat reverenter.

Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum,
Hoc, quod ſæcula, poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hac hora eſt tua, cum furit Lyæus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritone eum, qui hoc de me scripsit, & tunc dimisi amicissime, & nunc, ut amicissimum, defunctum esse doleo? Dedit enim mihi, quantum maxi-

mè

me potuit: daturus amplius, si potuisset. Tametsi quid homini potest dari majus, quam gloria, laus, & æternitas? At non erunt æterna, quæ scripsit. Non erunt fortasse. ille tamen scripsit, tanquam futura. Vale.

ÆLIUS SPARTIANUS,

In L. Ceionii Commodi, sive Ælii Veri Vita,

Idem Ovidii libros Amorum in lecto semper habuisse; idem Martialem Epigrammaticum poetam Virgilium suum dixisse (*fertur.*)

ÆLIUS LAMPRIDIUS,

In Alexandri Severi Vita.

Leporem quotidie habuit, venationem frequentem, sed eam cum amicis dividebat, & his maxime, quos sciebat per se non habere. Nec divitibus quicquam talium munerum misit, sed ab his semper accepit. Et quod ille leporem quotidie haberet, jocus Poeticus emersit, idcirco quod multi septem diebus pulchros esse dicunt eos, qui leporem comederint, ut Martialis Coci epig. significat, quod contra quandam Gelliam scripsit hujusmodi. (*lib. v. epig. xxix.*)

Cum leporem mittis, semper mihi Gellia mandas,
Septem formosus Marce diebus eris.
Si verum dicis, si verum Gellia mandas,
Edisti nunquam Gellia tu leporem.

Sed hos versus Martialis in eam, quæ deformis esset, composuit. Poeta vero temporum Alexandri hæc in eum dixit.

Pulchrum quod vides esse nostrum regem,
Quem Syrum sua detulit propago,
Venatus facit, & lepus comesus,
Ex quo continuum capit leporem.

SOLLIUS SIDONIUS APOLLINARIS,

Carm. IX.

Non Gaulicus hic tibi legetur,
Non Marsus, Pedo, Silius, Tibullus,
Aut mordax sine fine Martialis.

Idem Carm. XXIII.

Quid celsos Senecas loquar, vel illum,
Quem dat Bilbilis alta Martialem,
Terrarum indigenas Ibericarum?

JOAN-

JOANNES SARISBERIENSIS,

Curial. Nug. lib. VII. *cap.* XII.

Poeticum illum te ſubito miraberis inveniſſe pictorem, qui ad omnia, quæ neceſſitas exigit, ſcit fortaſſe ſimulare cupreſſum. Deſipit ita Rufus in Nævia, a qua eum, teſte Coquo, nullus caſus avertit. Nam

Quidquid agit Rufus, nihil eſt, niſi Navia Rufo;
Si gaudet, ſi flet, ſi tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poſcit, negat, innuit, una eſt
Navia: ſi non ſit Nævia, mutus erit.

Lib. I. epig. LXVIII.

IDEM *lib.* VIII. *cap.* VI.

Peregrinos odores non niſi diſſolutis, & amatoribus convenire, Comicus, & Coquus docent.

IDEM *lib. eod. cap.* XIII.

Nam fœnerator, ut plus recipiat, interdum aliquid prælargitur. Unde Coquus:

Munera, quod ſenibus, viduiſque, &c.

[Epig. LVI. lib. XV.]

VETUS GLOSSARIUM LATINUM.

Petaſo, Petaſonis, perna: Baconus, Martialis Coquus:

Et pulpem dubiam cum petaſone voras.

Extat lib. III. Epig. LXXVII. ubi vulgo, *Et pulpam dubie.* Laudatur ab eodem Gloſſographo etiam alibi, & ſub *Martialis Coqui* nomine præterea funginum hoc Diſtichon:

Defungi fungis homines, Macrine, negabas:
Boleti levi cauſa fuere tui.

ANGELUS POLITIANUS,

Miſcellan. cap. VI.

Nimis enim foret inſubidus Poeta, quod nefas credere.

Item cap. III.

Sane per totum Epigramma ſignate uſus eſt verbis argutiſſimis Poeta, &c. ut ſit hoc Epigrammate nihil utique penſitatius.

IDEM *in Declamatione pro Quintiliano.*

Ut ab ingenioſiſſimo Latinorum Epigrammatum poeta

ta & *vaga juventutis moderator*, & *Romanæ gloriæ vates* vere meruerit appellari.

JOVIANUS PONTANUS,

Lib. III. *de Sermone*, *cap.* XVIII.

Valerius Martialis artificiosissimus Epigrammatum scriptor, ita in iis quidem jocatus est, ut frequentius carpat, quam delectet: tametsi e demorsione ipsa delectatio quoque paritur. Ad hæc dictis ejus partim occultissima quædam insunt spicula: partim verba, quæ non solum a faceto sint aliena, verum aut obscœna ipsa admodum, scurriliaque, aut maxime ampullosa, & acida. quod quidem Hispanicum est. Sunt tamen dicta ejus in universum arguta, subtiliterque conquisita; abstrusæ sententiæ, eædemque raræ, salsæ, aculeatæ: inventiones vero maxime acutæ: verba autem præcipue accommodata, quæque non prima tantum facie, atque in ipso explicatu lectorem alliciant, atque auditorem, verum quæ in ejus animo relinquant raciram quandam quasi subtrillationem. Nihilo tamen minus in iis non pauca quidem animadvertas, quæ digna prorsus sint facetis, ac temperatis ingeniis, retineantque decorum illud, quod virtutis hujus, de qua præcipimus, maxime est proprium.

JULIUS CÆSAR SCALIGER,

Poetices lib. III. *cap.* CXXVI.

Epigrammatis virtutes peculiares, brevitas, & argutia; hanc Catullus non semper est assequutus, Martialis poeta argutissimus nusquam omisit.

IDEM *lib.* VI.

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. Multa sunt ejus Epigrammata divina, & in quibus & sermonis castitas, & argumenti species luculenta est. Versus vero candidi, numerosi, pleni, denique optimi. Alia fœda ne legerim quidem, tantum abest, ut ad censuram vocem.

ADRIANUS TURNEBUS,

Adverss. lib. VIII. *cap.* IV.

Quid verat attingere festivissimi Poetæ Martialis lusus, atque in his operam ludere? Non semper supercilia adducenda sunt.

Idem

Idem *lib.* XIII. *cap.* XIX.

Cum a lepidiſſimo Poeta (nec enim illis aſſentior, qui ſcurram ineptum eum appellant, neque ſatis elegante Muſa libros epigrammatum ſcripſiſſe autumant) lib. III. epigr. XCII. canitur,

Admittat inter buſtuarias mœchas, &c.

JUSTUS LIPSIUS,

De Amphit. cap. XV.

Deſignatorum facete ſæpe meminit acutus, & capitalis ille Hiſpanus.

IDEM AD JANUM LERNUTIUM.

I. *Epiſtolicar. Quæſt. Epiſt.* V.

Quid cenſes tu? non melius de Martiale Scaliger judicavit, qui verſus ejus candidos, numeroſos, plenos, Epigrammata multa divina dicit, quam ille, qui ſcurram de trivio appellat? Nollem, excidiſſet viro magno hoc judicium judicii diſſimile. Nihil ad Catullum Martialis, ſcio: ſed & hoc ſcio, Epigrammata illa nec in trivio nata, nec omnia in triclinio. Multa fœda, obſcœna in Martiale: & mehercule in uno Catulli libello non pudiciora, ſed pauciora. Ignorat ſæculum illud, qui hoc accuſat.

Et cetera,

quæ ibi ſequuntur tanto viro indigna. Pudet me judicii: quod infra inter Infelicium Criticorum judicia merebatur locum. ſed reliquis tuis meritis lucrifeciſti, mi Lipſi, hanc notam cenſoriam.

SINISTRA QUÆDAM JUDICIA INFELICIUM CRITICORUM DE MARTIALE.

RAPHAEL VOLATERRANUS,

Commentariorum Urbanorum lib. XVII.

M. Valerius Martialis, Poeta Epigrammatum, e Bilbili oppido Celtiberiæ. Romæ annos triginta commoratus, in Hiſpaniam demum revertit, pauper admodum, & viatico a Plinio nepote, ut in ejus Epiſto-

la

la declaratur, adjutus. Amicos coluit Stellam, Silium Italicum. Adscitus & in ordinem Equestrem, & jura trium liberorum adeptus est. Reliquit Epigrammatum librum omnino rejiciendum, quippe qui neque elegantiæ Latinæ, neque moribus prosit.

PAULUS JOVIUS,

In Elogiis Virorum literis Illustrium, in Marco Antonio Casanova.

M. Ant. Casanovæ, Comense patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam detulit illa ipsa Roma, severæ auris judicio superba, nec unquam in confesso pudore poetis adulatrix: quod lepida, & salsis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni casta tamen puritas, ac in numero sæpe duro lenitas defuit, qualis in Catullo prætenero poeta conspicitur: cum ingeniose mordaci, & impuro Martiali persimilis esse mallet, ut una præsertim peracutæ, circumductæque sententiæ gloria duceretur, &c.

ANDREAS NAUGERIUS,

Auctore in iisdem Elogiis P. Jovio.

Cum Epigrammata præstanti judicio lepidissime scriberet, non salsis, aculeatisque finibus, sed tenera illa, & prædulci prisca suavitate claudebat, adeo Martiali severus hostis, ut quotannis stato die Musis dicato, multa ejus volumina, tanquam impura, cum execratione Vulcano dicarentur.

Alia sinistra infelicium Criticorum judicia vide in Martiale P. Scriverii.

FINIS.

BIBL

la declaratur, adjutus. Amicos coluit Stellam, Silium Italicum. Adſcitus & in ordinem Equeſtrem, & jura trium liberorum adeptus eſt. Reliquit Epigrammatum librum omnino rejiciendum, quippe qui neque elegantiæ Latinæ, neque moribus proſit.

PAULUS JOVIUS,

In Elogiis Virorum literis Illuſtrium, in Marco Antonio Caſanova.

M. Ant. Caſanovæ, Comenſe patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam detulit illa ipſa Roma, ſeveræ auris judicio ſuperba, nec unquam in confeſſo pudore poetis adulatrix: quod lepida, & falſis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni caſta tamen puritas, ac in numero ſæpe duro lenitas defuit, qualis in Catullo prætenero poeta conſpicitur: cum ingenioſe mordaci, & impuro Martiali perſimilis eſſe mallet, ut una præſertim peracutæ, circumductæque ſententiæ gloria duceretur, &c.

ANDREAS NAUGERIUS,

Auctore in iiſdem Elogiis P. Jovio.

Cum Epigrammata præſtanti judicio lepidiſſime ſcriberet, non falſis, aculeatiſque finibus, ſed tenera illa, & prædulci priſca ſuavitate claudebat, adeo Martiali ſeverus hoſtis, ut quotannis ſtato die Muſis dicato, multa ejus volumina, tanquam impura, cum execratione Vulcano dicarentur.

Alia ſiniſtra infelicium Criticorum judicia vide in Martiale P. Scriverii.

FINIS.

BSL